ဘဝနေနည်းအနုပညာ

မြသန်းတင့်

မြသန်းတင့်

၁၉၂၉ ခုနှစ်၊ မေလ ၂၃ ရက်နေ့တွင် ပခုက္ကူ ခရိုင်၊ မြိုင်မြို့၌ အဖ ရှေ့နေဦးပေါတင့်၊ အမိ ဒေါ်လှိုင်တို့မှ မွေးဖွားသည်။ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်မှ ဝိဇ္ဇာဘွဲ့နှင့် ဥပဒေဘွဲ့ ရရှိသည်။

၁၉၄၉ ခုနှစ်တွင် 'ဒုက္ခသည်' ဝတ္ထုတိုကို စတင် ရေးသားခဲ့ပြီး ပဒေသာ၊ သွေးသောက်၊ ရှုမဝ၊ ဂျာနယ်ကျော်၊ လင်းယုန်စသည့် မဂ္ဂဇင်း ဂျာနယ်များ၌ ဝတ္ထု၊ ပြဇာတ်၊ ဆောင်းပါးများ ရေးသားသည်။ စာပေသစ် မဂ္ဂဇင်းကို ကိုသန်းတင်၊ ဒဂုန်တာရာ၊ မောင်ကြည်လင်၊ အောင်လင်းတို့နှင့် အတူ ဦးဆောင် ထုတ်ဝေခဲ့ပြီး စာရေးဆရာအသင်း၏ စာပေမဂ္ဂဇင်းတွင် တာဝန်ခံ အယ်ဒီတာအဖြစ် လည်းကောင်း၊ 'ပြည်တော်သစ်' ဂျာနယ်တွင် အယ်ဒီတာချုပ်အဖြစ် လည်းကောင်း၊ တိုးတက်ရေးသတင်းစာတွင် နိုင်ငံခြားရေး အယ်ဒီတာအဖြစ် လည်းကောင်း ဆောင်ရွက်သည်။ 'နွံထဲကကြာ' ဝတ္ထုမှ စ၍ ကလောင်အမည်ကို 'မြသန်း' မှ 'မြသန်းတင့်' သို့ ပြောင်းသည်။

ပင်ကိုယ်ရေးနှင့် ဘာသာပြန်စာအုပ် တစ်ရာခန့် ရေးသားခဲ့သည်။ ပင်ကိုယ်ရေး ဝတ္ထုများအနက် 'နွံထဲကကြာ'၊ 'အမှောင်ရိပ်ဝယ်'၊ 'မာယာဘုံ'၊ 'ဓားတောင်ကို ကျော်၍ မီးပင်လယ်ကိုဖြတ်မည်' တို့သည် ထင်ရှား၍ ဘာသာပြန် ဝတ္ထုများအနက်၊ 'စစ်နှင့်ငြိမ်းချမ်းရေး' သည် ၁၉၇၂ ခုနှစ်အမျိုးသားစာပေ ဘာသာပြန်ဆု၊ 'လေရူးသုန်သုန်' သည် ၁၉၇၈ ခုနှစ် အမျိုးသားစာပေဘာသာပြန်ဆု၊ 'ခန်းဆောင် နီအိပ်မက်' သည် ၁၉၇၈ ခုနှစ် အမျိုးသားစာပေ ဘာသာပြန်ဆု၊ 'သုခမြို့တော်' သည် ၁၉၉၂ ခုနှစ် အမျိုး သားစာပေ ဘာသာပြန်ဆု၊ 'အချစ်မိုးကောင်းကင်' သည် ၁၉၉၅ ခုနှစ် အမျိုးသားစာပေ ဘာသာပြန်ဆုများ ရရှိခဲ့သည်။

ဆရာ မြသန်းတင့်သည် ၁၉၉၈ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၈ ရက်နေ့၊ ည (၉း၁၅) တွင် ကွယ်လွန်သည်။

ပုံနှိပ်မှတ်တမ်း

စာမူခွင့်ပြုချက် - ၁၃၄/၂၀၀၁ (၂)

မျက်နှာဖုံး ခွင့်ပြုချက် - ၂၈၃/၂၀၀၁ (၄)

ထုတ်ဝေသူ - ဒေါ်ရွှေအိမ် (၀၁၂၉၉) တိုင်းလင်း စာပေ၊ ၈/ ၆၉ အုပ်စု၊ ၃/ အောင်သီဒီလမ်း၊ စော်ဘွားကြီးကုန်း၊ အင်းစိန်။

ပုံနှိပ်သူ - ဦးမြတ်ကျော် (၀၅၅၅)၊ စာလုပ်ငန်း ပုံနှိပ်တိုက် ၁၉၄၊ (၃၃) လမ်း၊ ရန်ကုန်။

အဖုံး ပုံနှိပ်သူ - ဦးကျော်စိန် (မြဲ ၀၂၉၀၉) ကျောက်စိမ်းပုံနှိပ်တိုက် ၁၇၁၊ ၃၃-လမ်း၊ ရန်ကုန်။

အဖုံး - မုတ်သုံ

ကွန်ပျူတာ - ပြည့်စုံ

ဖလင် - ကျော်ကျော် (Perfect)

ပုံနှိပ်ခြင်း - ပထမအကြိမ်၊ အုပ်ရေ ၁၀၀၀၊ မေ၊ ၂၀၀၁။

တန်ဖိုး - ၂၀၀၀

လောကသစ် စာပေ (၇)၊ သုဝဏ္ဏလမ်း၊ ကျိုက္ကဆံရပ်ကွက်၊ ဗဟန်းမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။

အမှာစာ

ပြင်သစ် စာရေးဆရာ အင်ဒရေ မော်ရွိုင်းသည် ၁၈၈၅ ခုနှစ်တွင် ပြင်သစ်နိုင်ငံ၊ အဲလ်ဘတ်မြို့တွင် ေမွးဖွားပါသည်။ ဝတ္ထု၊ သမိုင်း၊ အတ္ထုပ္ပတ္တိ စသည်ဖြင့် စာစုံရေးပြီး ယခု ဆရာ မြသန်းတင့် ပြန်ဆိုသော “The Art of Living” သည် မော်ရွိုင်း၏ ထင်ရှားသော စာအုပ်တစ်အုပ် ဖြစ်ပါသည်။

ဤစာအုပ် (The Art of Living) ကို မော်ရွိုင်းသည် ၁၉၄၀ ခုနှစ်က ရေးပါသည်။ ယခုဆိုလျှင် ဤစာအုပ်၏ သက်တမ်းသည် အနှစ် ၆၀ ကျော်ပြီ ဖြစ်သော်လည်း နိုင်ငံအသီးသီးတွင် ဘာသာအမျိုးမျိုးဖြင့် ပြန်ဆို ရေးသားနေဆဲ၊ ထုတ်ဝေ ဖတ်ရှုနေဆဲ ဖြစ်ပါသည်။

စာအုပ်၏ အကြောင်းအရာမှာ အချစ်၏ သဘော၊ အိမ်ထောင်ပြုခြင်း၏ သဘော၊ မိသားစု၏ သဘော၊ မိတ်ဆွေ၏ သဘော၊ တွေးခေါ် ခြင်း၏ သဘော၊ အလုပ်လုပ်ခြင်း ၏ သဘော၊ ခေါင်းဆောင်၏ သဘော၊ အုံခြင်း၏ သဘော၊ ပျော်ရွှင်မှု၏ သဘောတို့ကို ဖွင့်ဆိုရင်း ဘဝကို အောင်မြင်ပျော်ရွှင်စွာ နေထိုင်နည်းကို ညွှန်ပြခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ဤစာအုပ်သစ်ကို မြန်မာနိုင်ငံ တစ်နံတစ်လျားမှ ဆရာ့ကို ချစ်ခင်လေးစားကြသော စာဖတ် ပရိသတ်များအတွက် အထူး တင်ဆက်လိုက်ပါသည်။ ။

လောကသစ် စာပေ

♦ ၁ - ချစ်ခြင်းအနုပညာ ♦

ချစ်တာဟာ အနုပညာ (အတတ်ပညာ) တစ်ခုလား၊ ဒါမှမဟုတ် အလိုအလျောက် ပေါ်လာတဲ့ ပကတိစိတ်တစ်မျိုးလား။

ဒီမေးခွန်းကို မဖြေခင် နောက်မေးခွန်းတစ်ခုကို ထပ်မေးရဦးမယ်။ အနုပညာဆိုတာ ဘာလဲ။

'အနုပညာသည် သဘာဝလောကကြီးကို ထပ်မံပေါင်းဖြည့်ထား သည့် လူဖြစ်သည် ' လို့ စာရေးဆရာ ဘေကွန်က ပြောခဲ့တယ်။ ရိုးရိုးဥဒါဟရဏ်ကလေးတွေကို ကြည့်လိုက်ရင် ဘေကွန်ရဲ့အဆိုဟာ သင့်မြတ်တဲ့အဆိုဖြစ်ကြောင်းကို တွေ့နိုင်ပါတယ်။ သဘာဝကြီးဟာ ပန်းချီဆရာတစ်ယောက်အတွက် ပန်းချီကားရေးဖို့ ကုန်ကြမ်းတွေကို ဖန်တီးပေးတယ်။ သစ်ပင်တွေ၊ ပန်းပွင့်တွေ၊ ပင်လယ်၊ သင်္ဘော သတ္တဝါ၊ အလင်းရောင် စတဲ့ ကုန်ကြမ်းတွေကို ပေးတယ်။ ပန်းချီဆရာက သူ့စိတ်ကူးက တောင်းဆိုနေတဲ့အတိုင်း အဲဒီ ကုန်ကြမ်းတွေကို ပုံတူဆွဲတယ်။ ဖွဲ့စည်းတယ်။ အနုပညာအဖြစ် ဖန်တီးတယ်။ သဘာဝကြီးဟာ ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်အတွက် အခြေခံ ပစ္စည်းတွေကို ဖန်တီးပေးတယ်။ ငိုသံတွေ၊ ရ မှတ်တွေ၊ အဖြေရှာမရတဲ့ လူသတ်မှုတွေ ...။ စာရေးဆရာဟာ ရှုပ်ထွေးနေတဲ့ ကုန်ကြမ်းပစ္စည်းတွေကို သိမ်းကျုံးယူလိုက်ပြီး လိုရာ ရွေးယူတယ်။ ပွဲကြည့်ပရိသတ်တွေနားလည်နိုင်တဲ့၊ သူတို့ကို စိတ်လှုပ်ရှားစေတဲ့ အလွမ်းဇာတ် တစ်ပုဒ်ကို ဖန်တီးလိုက်တယ်။

ဘေကွန်ရဲ့ဖော်ပြပါ အနက်ဖွင့်ဆိုချက် ကို လက်ခံတယ်ဆိုရင် ချစ်တာမှာလည်း အနုပညာ ရှိတယ်ဆိုတာကို လက်ခံရပေလိမ့်မယ်။ အခြားသော ကိစ္စများမှာ သဘာဝကြီးဟာ ကုန်ကြမ်းများကို ပေးပြီး အနုပညာကို လူက ဖန်တီးရသလို၊ အချစ်ကိစ္စမှာလည်း သဘာဝကြီးဟာ ကုန်ကြမ်းများကို ပေးထားတယ်။ သဘာဝကြီးဟာ လူတွေကို ကျားနဲ့ မ ဆိုပြီး နှစ်မျိုး ခွဲပေးထားတယ်။ မျိုးနွယ်တွေ ပြန့်ပွားအောင် လုပ်ဖို့ လိုအပ်ချက်ကို ဖန်တီးပေးထားတယ်။ သွေးသား တောင့်တမှုကို ဖန်တီးပေးထားတယ်။ သွေးသား တောင့်တမှုဟာ သွေးသားကို ဖြည့်ဆည်းဖို့နဲ့ ကျားနဲ့ မကို ပေါင်းစပ်အောင် လုပ်ပေးတဲ့ ပကတိ စိတ်ပါပဲ။ လူသားဟာ အဲဒီကုန်ကြမ်းတွေကို ခေတ်အဆက်ဆက် ပြုပြင်မွမ်းမံပြီး လုပအောင် သီကုံးခဲ့

တဲ့ယ်။ အဲဒီလိုသဲ့ မလုပ်ခဲ့ရင် ကျွန်တော်တို့ရဲ့ အချစ်ဟာ ဘာမှ စိတ်ဝင်စားစရာ မကောင်းတော့ဘဲ တိရစ္ဆာန်တွေရဲ့ အချစ်လို ရိုးစင်းနေတော့မှာပေါ့။ ကျွန်တော်တို့ဟာ တိရစ္ဆာန်တွေရဲ့ အချစ်ကို ကြည့်မယ်။ နောက်ပြီးတော့ ရည်းစားစာတစ်စောင်ကို ဖတ်မယ်။ ဒီနှစ်ခုကို ကြည့်လိုက်ရင် အချစ်ကိစ္စမှာ သဘာဝအနုပညာဟာ ဘယ်လောက် အလှမ်းကွာ ခြားနားနေတယ် ဆိုတာကို ခန့်မှန်းနိုင်တယ်။

တစ်လောက လန်ဒန်ကို ရောက်သွားတော့ အဖိုးကြီးတစ်ယောက်ရဲ့ အကြောင်းကို ကြားခဲ့ရတယ်။ အဖိုးကြီးက သူ့သမီးအတွက် စာအုပ်ဝယ်တယ်။ 'ဒီစာအုပ်ထဲမှာ ဖို -မ ကိစ္စတွေ ဘာတွေတော့ မပါ , ပါဘူးနော်' လို့ မရဲတရဲနဲ့ မေးသတဲ့။ ဒီတော့ စာအုပ်ရောင်းတဲ့ အမျိုးသမီးက 'မပါ, ပါဘူးရှင်၊ ဒါက အချစ်ဝတ္ထုပါ ' လို့ ဖြေသတဲ့။ ဒီပုံပြင်ကလေးဟာ ရယ်စရာ ပုံပြင်ကလေး ဖြစ်ပေမယ့် လေးနက်တဲ့ ပြက်လုံးကလေး ဖြစ်ပါတယ်။ ပြက်လုံးများ ထုံးစံအတို င်း အမှန်တရားကို အကျယ်ချဲ့ပြီး ပြောထားတာပါ။

အချစ်ဝတ္ထုတိုင်းမှာ ဖို -မနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ အကြောင်းတွေ အများကြီး ပါကြတယ်။ ဒါပေမယ့် လူ့အချစ်ရဲ့ ထူးခြားချက်ကတော့ အလွန်ရိုးစင်းတဲ့ ပကတိစိတ်တစ်ခု ဖြစ်တဲ့ သွေးသားဆန္ဒကို အလွန် လှုပဆန်းကြယ် ရုပ်ထွေးတဲ့ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ခံစား မှု အဆောက်အအုံကြီး အဖြစ် ဆောက်လုပ်နိုင်ခဲ့ခြင်းပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

သွေးသားဆန္ဒဆိုတာ ခဏပဲ သက်တမ်းရှိပါတယ်။ ဒီလောက် သက်တမ်းတိုလှတဲ့ သွေးသားဆန္ဒပေါ်ကနေပြီး၊ ဒီလောက် ပြောင်းလဲလွယ်တဲ့ ပကတိ စိတ်ထဲကနေပြီး လူဟာ ဒီလောက် သန့်စင်ပြီး ဒီလောက် ကြာရှည်တဲ့ အချစ်ဆိုတဲ့ ခံစားချက်ကို ဘယ်လိုလုပ် ပေါ်ပေါက်လာအောင် လုပ်နိုင်သလဲ။ အဲဒီ သွေးသားဆန္ဒကို ဘယ်လိုလုပ်ပြီး သန့်စင် မွန်မြတ် လာအောင် လုပ်နိုင်သလဲ။

ချစ်ခြင်းအနုပညာ အကြောင်းကို နားလည်ချင်ရင် ဒီပြဿနာကို ဖြေရှင်းရလိမ့်မယ်။

ဒါပေမယ့် ပြဿနာကို မဖြေရှင်းခင် ပဏာမ မေးခွန်းတွေကိုတော့ ဖြေကြဲရလိမ့်ဦးမယ်။

ယောကျ်ား မိန်းမ ထောင်ပေါင်းများစွာတို့ဟာ နေ့စဉ်နဲ့အမျှ တွေ့ဆုံနေကြတယ်။ ဒီလို တွေ့ဆုံနေကြတဲ့အထဲမှာ တစ်ယောက်ကိုတော့ မချစ်မိဘဲ ဘာဖြစ်လို့ တခြားတစ်ယောက်ကိုတော့ သွားချစ်မိရသလဲ။ တစ်ယောက်ကိုတော့ စိတ်မဝင်စားဘဲ ဘာဖြစ်လို့ တခြားတစ်ယောက်ကိုသွားပြီး စိတ်ဝင်စားရသလဲ။

ဒီအမေးကို ဖြေစရာ နှစ်ခု ရှိတယ်။ အဖြေ နှစ်ခုစလုံးမှာ အမှန်တွေတော့ ပါနေတယ်။

ပထမအဖြေက ဒီလို။

ကျွန်တော်တို့ရဲ့ဘဝ အချို့သော အရွယ်တွေမှာ အထူးသဖြင့် ကြီးကောင်ဝင်စအရွယ်နဲ့ အသက် ငါးဆယ်နား ရောက်တဲ့အရွယ်တွေမှာ ချစ်ခြင်းကို တောင့်တလာတတ်ကြတယ်။ ဘယ်သူ့ကို ချစ်တယ်ရယ်လို့တော့ မဟုတ်ဘူး။ ဒါပေမယ့် ထွေပြားတဲ့ ခံစားချက်မျိုးပါ။ တစ်စုံတစ်ခုကို မျှော်လင့်ပြီး ကြည်နူးနေတတ်တဲ့ စိတ်မျိုးပါ။ ဒီလိုအချိန်မျိုးမှာ လူတစ်ယောက်ဟာ သူ့စိတ်ကူးထဲက မိုးနတ်မယ်လို လှတဲ့ မိန်းကလေးတွေကို အစွဲလမ်းကြီး စွဲလမ်းနေတတ်တယ်။ စိတ်ကူးထဲက မိန်းကလေးလို့ ပြောရတာက တခြားကြောင့် မဟုတ်ဘူး။ တကယ့် မိန်းကလေးမှ မတွေ့သေးဘဲကိုး။ မိန်းမငယ်လေးတစ်ယောက်ဟာ ဝတ္ထုထဲက ဇာတ်လိုက်တွေ၊ နာမည်ကျော် ရုပ်ရှင်မင်းသားတွေ၊ အင်္ဂလိပ်စာ ပါမောက္ခတွေကို ကြိုက်ချင် ကြိုက်နေတတ်တယ်။ အချစ်ကို လှူဆောပေးတဲ့ ဆေးတွေထဲမှာ ငယ်ရွယ်နုပျိုခြင်း ဆိုတဲ့ ဆေး ကတော့ အာနိသင် အထက်ဆုံးပါပဲ။ နုပျိုခြင်းဆိုတဲ့ နတ်သုဒ္ဓါရည်ကို သောက်ပြီးတာနဲ့ မိန်းမတိုင်းဟာ ဟယ်လင်မင်းသမီးလို လှနေတော့တာပဲလို့ ဂါထေးက ရေးခဲ့ဖူးပါတယ်။ ချစ်သူလောင်း အလာကို စိုးရိမ်တကြီး စောင့်မျှော်ရင်းနဲ့ ပထမဆုံးတွေ့ဆုံတဲ့ နှစ်လိုစဖွယ် မိန်းကလေးဟာ သူ့အချစ်ကို နှိုးပေးလိုက်သူ ဖြစ်လာတော့တာပါပဲ။

မိန်းကလေးနဲ့ ယောကျ်ားလေး တွေ့ဆုံရတဲ့ အခြေအနေများဟာလည်း အရေးကြီးတဲ့ အခန်းက ပါတတ်ပါတယ်။ မိမိတို့ရဲ့ ခံစားချက်များ၊ တောင့်တမှု

များကို ဖော်ထုတ်ဖို့ ဝန်လေးတဲ့ ရှုက်ကြောက်တတ်သူများ ကျတော့လည်း အခြေအနေပေးလို့ တစ်ယောက်နဲ့ တစ်ယောက် ရင်းနှီးလာခဲ့ကြတာမျိုးလည်း ရှိတယ်။ မိန်းကလေးတွေရဲ့ အမြင်မှာ ယောကျ်ားတစ်ယောက်ရဲ့ ဂုဏ်သိက္ခာ၊ ကျော်စောမှု စသည်တို့ဟာ အဲဒီ ယောကျ်ားလေးရဲ့ဘေးပတ်လည်မှာ မြူမှုန်တွေ ဝိုင်းသလို ဝိုင်းနေတတ်ပြီး သူ့အပြစ်တွေကို ဖုံးကွယ်ပေးထားတတ်တယ်။ လေယာဉ်မှူး တစ်ယောက်၊ ဇာတ်လိုက်မင်းသား တစ်ယောက်၊ ဘောလုံးသမား တစ်ယောက်၊ စကားပြောကောင်း တစ်ယောက်ရဲ့ အောင်မြင်ကျော်ကြားမှုဟာ အချစ်ဇာတ်လမ်းတစ်ပုဒ်ကို မွေးဖွားပေးရာမှာ အဓိက လက်သည်တွေပဲ။ လူချင်း တွေ့ခွင့်ကြုံကြတဲ့ အခါမှာ ခံစားမှုချင်း တူကြတယ်လို့လည်း တစ်ယောက်နဲ့ တစ်ယောက် ထင်သွားတတ်ကြတယ်။ တစ်ယောက်နဲ့ တစ်ယောက် တွေ့ကြတော့ ကြားလူရဲ့ စကားတွေကို ကြားပြီးသား ဖြစ်နေကြတဲ့အတွက် အကြည့်နှစ်ခုဟာ ဆုံမိကြတယ်။ တစ်ယောက်ရဲ့ ခံစားချက်ကို အပြန်အလှန် ဖော်ပြကြတယ်။ မော်တော်ကား အတူစီးလာကြတော့ ကားက ချိုင့်တစ်ခုထဲကို ကျသွားတယ်။ လက်ချင်း ထိမိကြတယ်။ မရည်ရွယ်ဘဲ ထိမိသွားကြတယ်။ ဒီလောက်ဆိုရင် လုံလောက်သွားပြီပေါ့ ။ တစ်ယောက်နဲ့ တစ်ယောက် အသွင်တူတာ မတူတာတွေ အပထား။ အဖြစ်အပျက်တွေကြောင့် ချစ်သူနှစ်ယောက်ဟာ ဆုံမိသွားကြတယ်။ (အခြေအနေက ဖန်တီးလို့ ချစ်သူ ဖြစ်သွားကြတယ်ပေါ့။)

ဒုတိယအဖြေကတော့ ဒီလို။

ဒီအဖြေကတော့ ပထမအဖြေနဲ့ ပြောင်းပြန်ပဲ။ ဒီအချစ်မျိုးကတော့ ‘လျှပ်တစ်ပြက် အချစ်’ လို့ ခေါ် နိုင်တယ်။ မြင်မြင်ချင်း ချစ်မိတာမျိုးလို့လည်း ခေါ် နိုင်တယ်။ တစ်နည်း ပြောရမယ်ဆိုရင် နဖူးစာပါလာလို့ ရှေးက ရေစက်ပါလာလို့ ချစ်မိတာမျိုးလို့လည်း ပြောလို့ရတယ်။ ခေါမဒဏ္ဍာရီ ပုံပြင်တစ်ခု ရှိတယ်။ ဒီပုံပြင်အရ လူဆိုတာ မိန်းမနဲ့ ယောကျ်ား ပေါင်းစပ်ထားတဲ့ သတ္တဝါလို့ ဆိုတယ်။ နောက်တော့ ဘုရားသခင်က သူတို့နှစ်ယောက်ကို ခွဲပစ်လိုက်တဲ့ အတွက် မိန်းမနဲ့ ယောကျ်ားဟာ တစ်ယောက်ကို တစ်ယောက် အ ြမဲတမ်း လိုက်လံ ရှာဖွေနေကြတယ်လို့ ဆိုတယ်။ ဒီလို ထာဝရဘုရားက ဖန်ဆင်းပြီး ခွဲခြားပစ်လိုက်တဲ့ ကိုယ်ခန္ဓာ အစိတ်အပိုင်း နှစ်ခုဟာ တစ်ခုနဲ့ တစ်ခု ပြန်လည် တွေ့ဆုံကြတာနဲ့ တစ်ပြိုင်နက် အလွန် ပြင်းထန်အားကောင်းပြီး အလွန် ချို့မြိန်တဲ့ ဆက်သွယ်မှုကြောင့် သူတို့နှစ်ခုဟာ တစ်ခုနဲ့ တစ်ခု သွေးသား တော်စပ်ကြတယ် ဆိုတာကို သိသွားကြသတဲ့။ အဲဒီပုံပြင်အရ ကျွန်တော်တို့ ကိုယ်တွင်းမှာ တစ်စုံတစ်ခုသော လှုပတဲ့ အရည်အချင်းတစ်ခု ရှိတယ်တဲ့။ အဲဒီ လှုပတဲ့ အရည်အချင်းဟာ ကွဲကွာသွားတဲ့ လှုပတဲ့ အရည်အချင်းကို လိုက်လံ ရှာဖွေနေ

တယ်တဲ့။ ဒါကြောင့်မို့ ယောကျ်ားကလေးဟာ လုပတဲ့ မိန်းကလေးကိုတွေ့ရင် လူပျိုပေါက်ဘဝက စိတ်ကူး အိပ်မက်ထဲမှာ မျော်မှန်းခဲ့တဲ့ နတ်မိမယ်လို မိန်းကလေးမျိုး တွေ့သွားရင် သူ့အပေါ်မှာ တိမ်းညွတ်သွားပြီး ချစ်ခင်နှစ်သက်ခြင်း ဖြစ်ပေါ်လာတာ ဖြစ်တယ်တဲ့။

တစ်ချို့လူတွေ ရှိတယ်။ သူတို့ဟာ ရုပ်ရည် ရူပကာအားဖြင့်လည်း နှစ်သက်စွဲလမ်းဖွယ် ကောင်းတယ်။ နှုတ်အားဖြင့်လည်း ချစ်ခင်နှစ်လိုဖွယ်သော စကားကို ဆိုတတ်တယ်။ အဲဒီလို ကာယကံအားဖြင့်လည်း လှ၊ ဝစီကံအား ြဖင့်လည်း လှတဲ့သူမျိုးကို ဆိုရင် သူ့အပေါ်မှာ အပြစ်ရယ်လို့ လုံးဝ မမြင်တော့ဘဲ အချစ်ဝင်နေတော့တာပဲ။ သူတို့နဲ့ ရင်းရင်းနှီးနှီး၊ နီးနီးကပ်ကပ် နေရလေလေ သူတို့ကို ချစ်ခင်နှစ်သက်လာလေလေ ဖြစ်တတ်တယ်။ သူတို့ နှုတ်ဖျားက ထွက်လာတဲ့ အသံဟာ ဂီတသံလို သာယာငြိမ့်ညောင်းတယ်။ သူတို့ရဲ့ စကားဟာ ကဗျာတစ်ပုဒ်လို လှပနေတယ်။ လူတစ်ယောက်ကို ချွင်းချက်မရှိ လုံးဝဥသုံ့ ပုံပြီး ချစ်ရ မြတ်နိုးရတာဟာ အလွန်ကြီးကျယ်တဲ့ သုခ ဖြစ်ပါတယ်။ ကိုယ့်ချစ်သူရဲ့အဆင်းနဲ့ အချင်း၊ ခန္ဓာကိုယ် အလှနဲ့ စိတ်အလှကို မြတ်နိုးမှုအပေါ်မှာ အခြေခံ တည်ဆောက်ထားတဲ့ အချစ်ဟာ အလွန်ထက်သန် တဲ့ ပီတိကို ဖြစ်စေပါသတဲ့။ (ဒါက နဖူးစာပါလို့၊ ရှေးရေစက်ပါလို့ တွေ့ကြတာမျိုးပေါ့။)

ဒါပေမယ့် လောကမှာ ဒီလို အခြေအနေလည်း မပေး၊ ရှေးရေစက်လည်း မပါဘဲနှင့် တစ်ယောက်ကို တစ်ယောက် ဘဝကြင်ဖော်အဖြစ် ရွေးချယ်ခဲ့ကြတာလည်း ရှိပါတယ်။ အဲဒီလို လူမျိုးတွေအတွက် ချစ်ခြင်းအနုပညာဟာ ဘယ်လောက် အကူအညီ ပေးနိုင်သလဲ။ ဘယ်လို လမ်းညွှန်မှုတွေများ ပြုနိုင်ပါသလဲလို့ မေးစရာ ရှိတယ်။ စိတ်သဘော ဖြောင့်မှန်တာ၊ စိတ်ရှည်တာ၊ အထူးသဖြင့် ကြည်လင်ရွင်ပျတဲ့ စိတ်သဘော ရှိတာတို့ဟာ ပျော်ရွှင်ချမ်းမြေ့ မှုကို လိုက်လံရှာဖွေရာမှာ အလွန်အဖိုးတန်တဲ့ အရည်အချင်းတွေ ဖြစ်တယ်။ အမြဲတမ်း မဟုတ်သည့်တိုင် အများအားဖြင့်တော့ ဒီအရည်အချင်းများဟာ ကျန်းမာတဲ့ စိတ်ထားနဲ့ ကျန်းမာတဲ့ ကိုယ်ခန္ဓာက ပေါ်ထွက်လာခြင်း ဖြစ်တယ်။ ဒါ့ ေကြာင့်မို့ တစ်ဦးနဲ့ တစ်ဦး ဖူးစာဖက် ရွေးကြတော့မယ်ဆိုရင် သက်ဆိုင်ရာ မိသားစုများ၊ မိဖများဟာ ဒီအချက်ကို အလေးထား စဉ်းစားသင့်တယ်။ ပျော်ရွှင်ချမ်းမြေ့မှု ဆိုတာ ပျော်ရွှင်ချမ်းမြေ့ မှု ရှိရာ အရပ်မှာပဲ ကြီးထွားနိုင်တယ်။ အောင့်အီး ချုပ်ချယ်မှုတွေ၊ စိတ်ညစ်စရာတွေ များတဲ့ ပတ်ဝန်းကျင်မှာ အချစ်ဟာ ချက်ချင်း ညှိုးနွမ်းသွေ့ခြောက်သွားမှာပဲ။

မိန်းမတွေဟာ အားကောင်းပြီး ကျန်းမာသန်စွမ်းတဲ့ ယောကျ်ားတွေနဲ့ နေရတာကို ပျော်ကြတယ်။ ယောကျ်ားတွေကတော့ ချစ်ခင်ယုယတတ်ပြီး ကိုယ့်နောက်ကို ဖဝါးခြေထပ် လိုက်ချင်တဲ့ မိန်းမတွေနဲ့ နေရတာကို ပျော်တတ်ကြတယ်။ တော်တော်ငယ်တဲ့ မိန်းမပျိုကလေး တွေကတော့ ကိုယ် လွမ်းမိုးချုပ်ကိုင်လို့ ရတဲ့ ယောကျ်ားမျိုးနဲ့မှ လက်ထပ်ချင်တယ်လို့ ပြောလေ့ ရှိတယ်။

ကျွန်တော် တွေ့ဖူးသမျှကို ပြောရရင်တော့ သတ္တိနဲ့ ကျန်းမာသန်စွမ်းမှုကြောင့် ယောကျ်ား တစ်ယောက်ကို ချစ်ခဲမိတဲ့ မိန်းမတွေဟာ ပျော်ရွှင်ချမ်းမြေ့မှုကို ရကြတာ များတယ်။ အခြား အကြောင်းကြောင့် ယောကျ်ားတစ်ယောက်ကို ချစ်ခဲ့မိတဲ့ မိန်းမတွေထဲမှာ ပျော်ရွှင် ချမ်းမြေ့မှုကို တကယ်ရတဲ့ မိန်းမဆိုလို့ မတွေ့ဖူးသလောက် ပါပဲ။ အလားတူပဲ နှုတ်ကြမ်းလျှာကြမ်း၊ ကြမ်းတမ်း ခက်ထရောတဲ့ မိန်းမတစ်ယောက်ကို ရလို့ ပျော်ရွှင်ချမ်းမြေ့ မှုကို ရတဲ့ ယောကျ်ားကိုလည်း ကျွန်တော် တစ်ခါမှ မတွေ့ဖူးသလောက် ပါပဲ။

မိန်းမတစ်ယောက်နဲ့ ယောကျ်းတစ်ယောက်ဟာ တစ်ခါ နှစ်ခါ တွေ့ဖူးရုံနဲ့ တစ်ယောက်ကို တစ်ယောက် ဘဝကြင်ဖော်အဖြစ် ဆုံးဖြတ် ရွေးချယ်ဖို့ ကိစ္စဟာ တော်တော် ခက်ပါတယ်။ ဒီနေရာမှာတော့ အသိဉာဏ်နဲ့ စဉ်းစားတာထက် ပကတိ စိတ်နဲ့ ဆုံးဖြတ်တာဟာ ပိုတောင် ကောင်းလိမ့်မယ် ထင်ပါတယ်။ သူ့ကို ချစ်ရမလားလို့ မေးခွန်းထုတ်ဖို့ မသင့်ပါဘူး။ ချစ်တယ် မချစ်ဘူးဆိုတာ မေးခွန်းထုတ်ဖို့ မလိုဘဲ ကိုယ့်ရင်ထဲက အလိုလို သိရမယ့်ကိစ္စ ဖြစ်ပါတယ်။ အခြားသောအရာများ မွေးဖွားလာသလိုပဲ အချစ်ဟာလည်း သဘာဝအလျောက် အလိုလို မွေးဖွားလာခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ ချစ်ခြင်းအနုပညာကို နောက်မှ လေ့ကျင့်ယူရတာပါ။ လောလောဆယ် မှာတော့ အနုပညာသည်ဟာ သူရဲ့ ကုန် ကြမ်းပစ္စည်းတွေကို ဘယ်အချိန်မှာ စတင် ပုံဖော်သလဲ ဆိုတဲ့ အချက်ကို အရင် ရှာဖွေကြည့်ချင်ပါတယ်။

သူရဲ့ (De L' Amour) ဆိုတဲ့ ဝတ္ထု ထဲမှာ စတဲင်ဒယ်က အချစ်ဆိုတဲ့ ခံစား မှု မွေးဖွား ပေါ်ပေါက်လာပုံကို နှစ်သက်စဖွယ် ရေးဖွဲ့ထားခဲ့ပါတယ်။ ဒီမှာ သူ ဖော်ပြထားတဲ့ အရေးကြီးတဲ့ အချက်တွေကို ပထမ ထောက်ပြချင်ပါတယ်။ နောက်ပြီး တော့မှ ကျွန်တော် ဘယ်လိုမြင်တယ် ဆိုတာကို ထပ်ပြောပါ့မယ်။

အချစ်ဟူသမျှဟာ အထင်ကြီးမြဲတ်နိုးခြင်း အရှိန်အဟုန်ကြီးစွာ ဖြစ်ရာက ပေါ်ထွက်လာခြင်း ဖြစ်တယ်။ ဒါမှမဟုတ်ရင်လည်း သနားကရုဏာကို ဖြစ်စေတဲ့၊ တောင့်တမှုကို ဖြစ်စေတဲ့ အဖြစ်အပျက် တစ်ခု အရှိန်အဟုန်ကြီးစွာ ဖြစ်ရာက ပေါ်ပေါက်လာခြင်း ဖြစ်တယ်။ တော်စတိုင်းရဲ့ 'အင်နာကရီးနီးနားဟာ တော်တော်ချောတာပဲ၊ ငါ့ကို ဘာအဝိုပ္ပါယ်နဲ့ ကြည့်သွားတာပါလိမ့် ' လို့ တစိမ့်စိမ့် တွေးလာတယ်။ 'ယူဂျင်း ဂရင်းဒက်' ဝတ္ထုထဲမှာ ချားလ် ဂရင်းဒက်ဟာ တစ်ဖက် သတ် ခံစားနေရတဲ့ စိတ်ကူးယဉ် ဇာတ်ဆောင်တစ်ယောက် အဖြစ် တစ်ညနေမှာ ဇာတ်လိုက်မင်းသမီးရဲ့ ဘဝထဲကို ဝင်ရောက်လာခဲ့တယ်။ အဲဒီ အချိန်ကစပြီး သူမဟာ ချားလ် ဂရင်းဒက်ကို ဘဝ တစ်လျှောက်လုံး စွဲစွဲမြဲမြဲ ချစ်သွားတော့တာပဲ။

အားကြီးတဲ့ အဖြစ်အပျက် တစ်ခုကြောင့် မိန်းကလေးတစ်ယောက်ရဲ့ အပေါ်မှာ အာရုံ စူးစိုက်မိသွားပြီ ဆိုတာနဲ့ တစ်ပြိုင်နက် အဲဒီ မိန်းကလေးကို မတွေ့ရ၊ မမြင်ရလေလေ တွေ့ချင် မြင်ချင်စောတွေ ဖြစ်လာပြီး အချစ်ဟာလည်း ပိုလို့ အားကောင်းလာခဲ့ပါတယ်။ 'မိန်းမတို့ရဲ့ ခွန်အားဟာ တခြားမဟုတ်၊ နောက်ကျ ရောက်လာခြင်း သို့မဟုတ် အလှမ်းကွာဝေးခြင်းပဲ ဖြစ်တယ် ' လို့ ဒဿနိကဗေဒ ပညာရှ င် အာလိန်းက ပြောခဲ့ဖူးတယ်။ နှီးကပ်နေခြင်းဟာ မိန်းမတွေရဲ့ အားနည်းချက်ကို ချက်ချင်း ဖော်ပြလိုက်သလို ဖြစ်နေတယ်။ ဝေးကွာနေခြင်းဟာ ကျွန်တော်တို့ လူပျိုပေါက် အရွယ်တုန်းက စိတ်ကူး အိပ်မက်ထဲမှာ ရှိခဲ့တဲ့ နတ်မိမယ်ကလေး တစ်ပါး ဖြစ်သွားစေတယ်။ စတဲင်ဒယ်က ဒီလို ဖြစ်စဉ်မျိုးကို 'ပုံဆောင်ခဲ အသွင်ဆောင်ခြင်း' လို့ ခေါ် ခဲ့တယ်။ သူက ဝေးကွာနေတဲ့ မိန်းကလေးကို သစ်သားစကလေး တစ်ခုနဲ့ နှိုင်းတယ်။ အဲဒီ သစ်သားစကလေးဟာ ဆားတွင်းကြီးထဲကို ရက်ပေါင်းများစွာ ကျသွားတော့ တောက်ပတဲ့ ပုံဆောင်ခဲတွေ ဖုံးလွှမ်းသွားပြီး ကျောက်မျက်ရတနာ တစ်ခုနဲ့ တူသွားတယ်လို့ ပြောခဲ့ပါတယ်။

အဲဒီလို ပုံဆောင်ခဲ အသွင်ဆောင်တဲ့ ဖြစ်စဉ် လွန်မြောက်သွားတဲ့ နောက်မှာဖြင့် ကိုယ့်ချစ်သူဟာ ကွဲပြားခြားနားတဲ့ လူတစ်ယောက် ဖြစ်သွားပြီး အဆင့်မြင့်တဲ့ သာလွန်တဲ့ လူတစ်ယောက်လည်း ဖြစ်သွားတော့တယ်လို့ သူက ပြောခဲ့ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ပရုစ်က အချစ်ဆိုတာ ဆန္ဒဆန်တယ် တဲ့။ ကျွန်တော်တို့ဟာ ဖန်တီးထားတဲ့ သူတွေကို ချစ်နေကြခြင်းသာ ဖြစ်တယ်လို့ ပြောခဲ့တယ်။ အလှတရားဆိုတာ ကြည့်သူရဲ့မျက်လုံးပေါ်မှာ တည်တဲ့ စကားလိုပေါ့။ (ကိုယ်ထင် ကုတင်ရွှေနန်းပေါ့။)

ပုံဆောင်ခဲ အသွင်ဆောင်မှုဖြစ်စဉ် ပြီးတဲ့နောက်မှာ ဒုတိယအကြိမ် တွေ့တဲ့ အခါမှာတော့ ကျွန်တော်တို့အဖို့ အချစ်တွေ ပျက်ပြယ်မှာကို စိုးရိမ်စရာ မလိုတော့ပါဘူး။ ဘာဖြစ်လို့လဲ ဆိုတော့ ကိုယ်က ခံစားချက်တွေကို ပြည့်နေတော့ တကယ့် ချစ်သူကို မမြင်နိုင်တော့ဘူး။ ကိုယ့်ချစ်သူဟာ ကိုယ့်ရှေ့မှာ ရပ်နေမယ်၊ ကိုယ်နဲ့ မျက်နှာချင်းဆိုင်ပြီး စကားပြောချင် ပြောနေမယ်၊ ဒါပေမယ့် အဲဒီအခါမှ လူအစစ်ကို မမြင်တော့ဘဲ ပုံဆောင်ခဲအသွင်ကို မြင်နေရလို့ပဲ။ ကိုယ့်ချစ်သူက ကိုယ့်ကို စကားတွေ ပြောနေပေမယ့် သူလို့ကိုယ်လို့ စကားလို့ မထင်တော့ဘူးတဲ့။ ကိုယ့်ချစ်သူက စဉ်းစားဉာဏ် ကင်းမဲ့နေရင်လည်း စဉ်းစားဉာဏ် ကင်းတယ်လို့ မထင်တော့ဘူးတဲ့။ အဲဒီအချိန်မှာ ချစ်သူတို့ ခံစားရတဲ့ ပိတိကို ဖျက်ဆီးနှောင့်ယှက်ခြင်း မပြုနိုင်တော့ဘူးတဲ့။ ဘာဖြစ်လို့လဲ ဆိုတော့ အဲဒီ ပိတိကို ဖြစ်စေတဲ့ အကြောင်းရင်း ဇစ်မြစ်ဟာ ကိုယ့်ရင်ထဲ၊ အသည်းနှလုံးထဲကို ရောက်နေလို့ပါပဲ။

ဒီလို ဖြစ်နေတုန်းမှာတော့ အချစ်ဟာ ပျော်ရွှင်မှုကို ယူဆောင် လာခဲ့သပေါ့။ တခြား ဘာကိုမှ မမြင်နိုင်ကြဘူးပေါ့။ ဒါပေမယ့် မီးတောက်တစ်ခုဟာ လောင်စာ မရှိဘဲ မတောက်နိုင်ဘူး။ မျှော်လင့်ချက်ဆိုတဲ့ လေပြေလည်ှင်း မရှိခဲ့ရင် အဲဒီ မီးတောက်ဟာ ငြိမ်းသွားမှာပဲ။

ချစ်သူဟာ အားတက်စရာ အရိပ်အယောင်ကို မြင်ရရင်၊ အားမတက်ဘဲ မနေနိုင်ဘူး။ အားတက်ရတယ်။ ကြည်နူးရတယ်။ ကိုယ့် ချစ်သူက တစ်ချက် လှမ်းကြည့်လိုက်တာ၊ ချစ်သူ လက်ကလေးနဲ့ ထိလိုက်ရတာ၊ ကိုင်လိုက်ရတာ၊ အားတက်စရာ အဖြေကို ကြားလိုက်ရတာတွေဟာ ချက်ချင်း အကျိုးထူးစေပါတယ်။

ဒီလို အရိပ်အယောင်တွေဟာ ချစ်သူဆီ၊ မိန်းကလေးဆီက ဆက်တိုက် လာနေပြီ၊ ထင်ထင်ရှားရှား ပြပြီဆိုရင်တော့ အပြန်အလှန် မေတ္တာသက်ဝင်ကြပြီ ဆိုတဲ့ သဘောကို ဆောင်လာပြီပေါ့။ အဲဒီအချိန်မှာတော့ သည့်ထက် ပျော်ရွှင်မှုဆိုလို့ ဘယ်မှာရှိတော့မှာလဲ။ ဒါပေမယ့် လုံခြုံမှုကို သိပ်ပြီး အသားပေးလွန်းရင် အဲဒီ ပျော်ရွှင်မှုလေးဟာလည်း ပျက်စီးသွားတတ်ပါတယ်။

လူ တော်တော်များများမှာ ဖြစ်လေ့ရှိတာက သမီးရည်းစား ဖြစ်ခါစ၊ ချစ်ဦးသူ ဖြစ်ခါစမှာ တစ်ယောက်နဲ့ တစ်ယောက် သံသယတွေ ရှိနေတတ်ကြ ပါသေးတယ်။ နွေးထွေးလိုက်၊ အေးစက်လိုက်၊ အားတက်စရာ တွေ့လိုက်၊ စိတ်ပျက်

စရာ တွေ့လိုက်နဲ့ တစ်လှည့်စီ ကြုံတတ်ကြပါတယ်။ ဒီလို ဖြစ်ကြရတာဟာ တစ်ယောက်နဲ့ တစ်ယောက် မချစ်ကြလို့ မဟုတ်ပါဘူး။ ဒီလို ဖြစ်ရတာဟာ တစ်ယောက်နဲ့ တစ်ယောက် ရှက်ကြောက်နေကြလို့၊ တစ်ယောက်နဲ့ တစ်ယောက် ကွန်ဒြေတွေ၊ သိက္ခာတွေ ဆယ်နေကြလို့သာ ဖြစ်ပါတယ်။

ချစ်သူတွေဟာ အသေးစိတ်ကလေးတွေကို ကြည့်တတ်ကြပါတယ်။ မြင်လည်း မြင်တတ်ကြပါတယ်။ ခေါင်းကိုက်လို့၊ ခါးပတ်က ကျပ်နေလို့၊ ခြေအိတ်က ပေါက်နေလို့၊ မကြည်မသာ ဖြစ်တာမျိုးကလေးတွေကို မြင်ပြီး အဲဒါကလေးတွေဟာ မကောင်းတဲ့ အတိတ်နိမိတ်လို့ ထင်ချင် ထင်တတ်ကြတယ်။ ဘာမဟုတ်တဲ့ အသေးအဖဲကလေး တစ်ခုဟာ ချစ်သူတစ်ယောက်အဖို့ အကြီးအကျယ် စိတ်ညစ်စရာကြီး ဖြစ်ချင် ဖြစ်နေတတ်ပါတယ်။ ချစ်သူဟာ အကြည့်တွေ၊ စကားလုံးတွေ၊ အမူအရာတွေကို ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ ကြည့်တယ်။ အဲဒီ အရာတွေရဲ့ နောက်ကွယ်မှာ ရှိတဲ့ အဓိပ္ပာယ်ကို လိုက်ရှာတယ်။ ကိုယ့်ချစ်သူက ကိုယ့်အပေါ်မှာ ခပ်စိမ်းစိမ်း ဆက်ဆံလာလို့ရှိရင် ကိုယ့်မှာ ဘာများ အပြစ်ရှိလေမလဲလို့ ကိုယ့်ဘာသာကိုယ် ပြန်စီ စစ်တယ်။ ဒါတွေကို အကြောင်းရှာ မရလေလေ (အကြောင်းရှာလို့လည်း ဘယ်မှာရပါမလဲ၊ အကြောင်းက တကယ်မှ မရှိတာ) သူချစ်တဲ့ မိန်းကလေးအကြောင်းကို ပိုပြီး စဉ်းစားလာလေလေ၊ သူ့အချစ်ဟာလည်း သူ့ရင်တွင်းမှာ နက်ရှိုင်း လေးနက်လာလေလေ ဖြစ်လာတော့တာပဲ။ စိုးရိမ်စိတ်က ပေါက်ဖွားလာတဲ့ အချစ်ဟာ နှုတ်လိုက်တိုင်း အသားထဲကို စူးဝင်သွားတဲ့ ဆူးတစ်ချောင်းနဲ့ အလားသဏ္ဌာန် တူတယ်။

သည်အမြင်နဲ့ ပြောရရင် မိန်းမတို့ရဲ့ အနုဘာဝ လေးဆယ်၊ တစ်နည်း ပြောရရင် ကလူ၏သို့ မြူ၏သို့ လုပ်တာမျိုးတွေ၊ ငါးမျှားကြိုးကို လျှော့ချည်တင်းချည် လုပ်တာမျိုးတွေဟာ အချစ်ကို နှိုးကြားနေအောင်၊ ရှင်သန်နေအောင် လုပ်တဲ့ မာယာပရိယာယ်တွေလို့ ထင်စရာပါပဲ။ လျှော့ပေးလိုက်၊ ပြန် ဆွဲလိုက် လုပ်နေတဲ့ သိုးမွေးလုံးကလေး တစ်လုံးကို ခုန်ပြီး လိုက်ဖမ်းနေတဲ့ ကြောင်ကလေး တစ်ကောင်လို ကျွန်တော်တို့ သားကောင်တွေ (လူတွေ) ဟာလည်း မာယာများတဲ့ မိန်းမတွေရဲ့ အချော့ အမြှူတွေကို သဘောကျကြတယ်။ လူဆိုတာ ရတာကို မလိုချင်၊ မရတာကိုမှ လိုချင်တတ်တဲ့ သဘာဝရှိတယ် မဟုတ် လား။ ဒီတော့ မိန်းမတို့ရဲ့ မာယာတွေကို သဘောကျတာဟာလည်း မဆန်းပေဘူးပေါ့။

ဒါပေမယ့် မာယာပရိယာယ်ကို ကြာရှည် ကျင့်သုံးခြင်းဟာ အချစ်ကို ပျက်စီးစေပါတယ်။

ကျွန်တော်တို့ သမိုင်းမှာ မာယာကြွယ်လွန်းလှတယ်လို့ နာမည်ကြီးတဲ့ မဒမ် ရေကာမီယာဟာ ဘင်ဂျမင် ကွန်စတင်ကို ဖြားယောင်း သိမ်းသွင်းတယ်။ သူ့ မာယာပရိယာယ်တွေ ဟာလည်း အောင်မြင်ခဲ့တယ်။ ရင့်ကျက်တဲ့ လူကြီးတစ် ယောက်ဖြစ်တဲ့ ဘင်ဂျမင် ကွန်စတင်ဟာ ကလေးငယ် တစ်ယောက်လို ဖြစ်ခဲ့ရ တယ်။ သူဟာ ငါ့ ကို တကယ်ချစ်တာ မဟုတ်ဘူး၊ ဒါပေမယ့် ငါ့ကိုတော့ နည်း နည်းပါးပါး သဘောကျဟန် တူရဲ့လို့ သူ တွေးတယ်။ မဒမ် ရေကာမီယာဟာ သူ့ ကို ကလေးလေး တစ်ယောက်လို ကစားနေတယ် ဆိုတာကို တွေ့လာရတဲ့အခါမှာ ဘင်ဂျမင် ကွန်စတင်ဟာ အကြီးအကျယ် စိတ်ဆင်းရဲရတယ်။ ငါဟာ ဒီလောက် မာယာများတဲ့ မိန်းမကို တစ်ခါမှ မတွေ့ဖူးသေးဘူး။ ကြည့်စမ်း၊ သင်းတို့ဟာ စက်ဆုပ်ဖွယ် သတ္တဝါတွေ ပါကလား။ ငါ သူ့ကို မုန်းတယ်လို့ သူ သတိရလာ တယ် ။ အဲဒါနဲ့အတူ ပုံဆောင်ခဲ အသွင်ဟာလည်း အရည်ပျော်ကျ သွားပြီ။ သူ ဟာ ဌက်ဦးနှောက်သာ ရှိပြီး ဘာမှ မှတ်ဉာဏ်မရှိတဲ့ မိန်းမ၊ သတိမရတတ်တဲ့ မိန်းမလို့ သိသွားခဲ့တယ်။ ဒီနည်းအားဖြင့် မာယာများတဲ့ မိန်းမတွေဟာ မာယာကို အလွန်အကျွံ သုံးမိပြီး ဒုက္ခ ရောက်သွားတတ်ကြပါတယ်။ 'လူ့လောက ဆန့်ကျင် ရေးသမား' ဆိုတဲ့ ပြဇာတ်ထဲမှာ ဆေလီမင်နေ ဟာ သူ့ အလှနဲ့ သူ့ အပြော ကလေးတွေကို စွဲမက်ခဲ့တဲ့ ယောကျ်ားတွေ အားလုံးက နောက်ဆုံးမှာ သူ့ကို စွန့် ပစ်တာ ခံခဲ့ရတယ် မဟုတ်လား။

ခဲ့စိတ်စားပွဲပေါ်မှာ ရောက်နေတဲ့ လူမမာတစ်ယောက် ရဲ့ အဆုတ်ထဲကို အောက် ဆီဂျင်နဲ့ ဓာတ်ငွေ့တွေ တစ်လှ ည့်စီ သွင်းပေးနေရတဲ့ ဆရာဝန်တစ်ယောက်လို မာယာများတဲ့ မိန်းမ တစ်ယောက်က အသက် ၇၀ ရှယ် အဘိုးအို တစ်ယောက် ကို မာယာပရိယာယ်တွေနဲ့ သွားပြီး မြှူဆွယ်တယ်ဆိုရင် အဲဒီ အဘိုးအို့ဟာ လည်း ရဟန္တာစွာန်ပုံမို့ ခန့်ခိုင်မှာတဲ့ လား။ ကြွေသွားမှာပဲ။ ဒါပေမယ့် အဲဒီ ရက်စက်တဲ့ ကစားနည်းကို က စားသင့်ပါသလား။ ကျွန်တော် ထင်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ ယောကျ်ားတွေထဲက စိတ် ဓာတ် အခိုင်ဆုံးဆိုတဲ့ လူတွေဟာ ချစ် လို့ပဲ ဖြစ်စေ၊ သနားကြင်နာလို့ပဲ ဖြစ်စေ၊ မာယာပရိယာယ်ကြောင့် ရတဲ့ အခွင့် အရေးတွေ၊ အကျိုးအမြတ်တွေကို မလိုချင်ကြပါဘူး။ စွန့်လွှတ်ဖို့ အသင့် ရှိနေ ကြမှာပါပဲ။ ရက် ေရာ သဘောထားကြီးသူ တစ်ယောက်ကတော့ 'ကိုယ်က ချစ် ရတယ်ဆိုတာ ကိုယ့်ကို မင်းရဲ့ တန်ခိုးဩဇာအောက်မှာ ပုံအပ်ထားရတာနဲ့ အတူတူပဲ။ ဒါပေမယ့် ဒီလိုဖြစ်ရတာကိုက ကျေနပ်နေတယ် ' လို့ ပြောကောင်း ပြောမိမယ်။ ဒါကို မိန်းကလေးကလည်း တန်ဖိုးထားတယ် ဆိုရင် ဒီအချစ်မျိုးဟာ တော့ အကောင်းဆုံးပါပဲ။ နှစ်ဦးနှစ်ဖက်စလုံးက အပြန်အလှန် မျှဝေခံစားကြရပြီ၊ အပြန်အလှန် ယုံကြည်မှု ရှိတဲ့ အချစ်မျိုးဖြစ်တဲ့အတွက် အကောင်းဆုံးသော

အချစ်လို့ ဆိုရလိမ့်မယ်။ ဒါပေမယ့် သူဟာ ဒီလို အချစ်မျိုးနဲ့ မထိုက်တန်ဘူး ဆိုရင်တော့ သူ့ကို တစ်ခါတစ်ရံမှာ မာယာချစ်နဲ့ ချစ်ပြဖို့ တစ်ခါတစ်ရံမှာ လိုအပ်ပါတယ်။

နှစ်ဦး အပြန်အလှန် ချစ်ခါစ ပထမအဆင့်ဟာ ပျော်စရာကောင်းဆုံး အချိန်လို့ ယူဆလေ့ ရှိကြတယ်။ ဒီလို ယူဆတာဟာလည်း မှန်ပါတယ်။ အဲဒီအချိန်ဟာ ပုံဆောင်ခဲအသွင် နောက်တစ်ခါ ဆောင်ချိန် ဖြစ်ပါတယ်။ ကြားလေသွေးရင် ဝေးတယ်လို့ ထင်တဲ့အချိန် ဖြစ်ပါတယ်။ တစ်ယောက် မျက်စေ့ထဲမှာ တစ်ယောက်ဟာ စံပြတွေ ဖြစ်နေတယ်။ ဒီလို အခြေအနေမျိုးဟာ ကြာရှည်တည်လာခဲ့ရင် သူတို့နှစ်ယောက်ရဲ့ ဘဝဟာ လုံးဝ ပြည့်စုံချမ်းမြေ့တဲ့ ဘဝပဲလို့ ဆိုနိုင်လိမ့်မယ်။ ဒါပေမယ့် ဒီလို အချစ်မျိုးမှာတောင်မှပဲ ခံစားချက် နှစ်ခုဟာ ခွန်အားပမာဏ အစဉ်အမြဲ ညီတူညီမျှ ဖြစ်နေဖို့ဆိုတာ အလွန် ရှားပါတယ်။ လူတော်တော်များများဟာ ကိုယ်လိုချင်တဲ့ တွယ်တာတပ်မက်သူကို ရရှိစေဖို့၊ ပြန်လည် ရရှိဖို့ လိုပါတယ်။ ဒါကြောင့်မို့ အဲဒီသူကို ချစ်နေဖို့ လိုပါတယ်။

* * *

ကောင်းပြီ။

ဒါဖြင့်ရင် လူတစ်ယောက်ကို ချစ်ဖို့ အချစ်ကို လှုံ့ဆော်ပေးလို့ ရသလား။ လိုကော လိုအပ်သလား။ တကယ်လို့ ကိုယ့်အချစ်စိတ်ဟာ ဒီလို တာရှည်တဲ့ အချစ်မျိုးကို ပေးနိုင်စွမ်း မရှိရင် ပျော်ရွှင်မှု သက်သက်ကိုပဲ လိုက်ရှာနေတာမျိုးက ပိုပြီး မကောင်းပေဘူးလား။

ရှေးဟောင်းယဉ်ကျေးမှု ခေတ်တွေတုန်းကတော့ ဒီအတိုင်းပဲ လုပ်ခဲ့ကြတာပါပဲ။ ယောကျ်ား တစ်ယောကျ်ာ်ဟာ မိန်းမတစ်ယောက် ကို အလိုရှိလာတာနဲ့ အဲဒီမိန်းမကို အတင်း အနိုင်အထက် ကျင့်ပြီး ခေါ်ဆောင်သွားတော့တာပါပဲ။ အနိုင်အထက် ခေါ်ဆောင်ခြင်းခံရတဲ့ မိန်းမဟာလည်း စစ်ဘုရင် လက်ထက်မှာ သူပြုသမျှ နုရတဲ့ ဘဝမှာ နေရတော့တာပါပဲ။ နောက်တော့ အမျိုးသမီးဟာ အဲဒီ အမျိုးသားကို ချစ်လာခဲ့တယ်။ အဲဒီ အမျိုးသားက သူ့ကို ရွေးချယ်ထားပြီကိုး။ သူ့ အရှင်သခင်

ဖြဲစ်သွားပြီကိုး။ ဒါမှမဟုတ်ရင်လည်း အမျိုးသားဟာ သူချစ်နိုင်တဲ့သူမျိုး ဖြစ်သွားပြီကိုး။

နှောင်းခေတ်တွေကျတော့ ခွန်အားရဲ့နေရာမှာ စည်းစိမ်ဥစ္စာနဲ့ တန်ခိုးအာဏာတို့က နေရာ ဝင်ယူလာခဲ့ကြတယ်။ သူ့ကိုယ်သူ ရွှေမှုန့်ကလေး တစ်မှုန့်အဖြစ် ဖန်ဆင်းလိုက်တဲ့အခါမှာ ဂျူပီတာဟာ ဒန္တိနဲ့ တွေ့ဖို့ အခက်အခဲ မရှိတော့ဘဲ လွယ်ကူသွားပြီ မဟုတ်လား။

ဒါပေမယ့် ဧဇာကြောင်သူတွေအဖို့ အနိုင်အထက်ပြုလို့ ချစ်ရတယ်၊ အရှင်သခင် မိုလို ကိုယ့်ကို ပြန်ချစ်ရတယ် ဆိုတာမျိုးကို မကြုံကဲဘူးလေ။ ယောကျ်ားဆိုတာ မိန်းမရဲ့အရွေးချယ်ကို ခံချင်တယ်။ မချစ်သော်လည်း အောင့်ခါနမ်း ဆိုတဲ့ အဖြစ်မျိုးကိုတော့ မလိုချင်ကြဘူး။ အောင်နိုင်ခြင်း ခံရသူဟာ သူ့အလိုအလျောက် စိတ်လိုလက်ရ မဟုတ်ဘဲနဲ့ အတင်းအကြပ် အောင်နိုင်ခြင်း ခံခဲ့ရရင် အနိုင်ရသူမှာ အရသာမရှိဘူး။ အောင်နိုင်မှုဟာလည်း ပျော်စရာ မကောင်းတော့ဘူး။ အဲဒီအခါကျမှသာလျှင် သံသယနဲ့ စိုးရိမ်စိတ် ပေါပေါက်လာနိုင်တယ်။ ပျော်ရွှင်မှုအပေါင်းမှာ အမြင့်ဆုံးသော ပျော်ရွှင်မှုကို ပေးနိုင်တဲ့ အလေ့အကျင့်နဲ့ ပျင်းရိငြီးငွေ့မှုတို့ကို ချိုးနှိမ်နင်းတဲ့ အောင်ပွဲတွေသာလျှင် အကောင်းဆုံး ဖြစ်တယ်။ မူဆလင် ဘုရင်များရဲ့ မိန်းမဆောင်က လှပတင့်တယ်တဲ့ မိန်းကလေးများကို မူဆလင် ဘုရင်များက သိပ်မချစ်ကြဘူး။ ဘာဖြစ်လို့လဲ ဆိုတော့ သူတို့တစ်တွေဟာ အနိုင်အထက် ဖမ်းဆီး ခေါ်ဆောင်လာခဲ့တဲ့ သုံ့ပန်းတွေ ဖြစ်နေကြလို့ပါပဲ။

အပြန်အလှန်အားဖြင့် ဒီနေ့ခေတ် ပင်လယ်ကမ်းခြေ အပန်းဖြေ ရိပ်သာတွေက အလွယ်တကူ ရနိုင်တဲ့ မိန်းမတွေကျတော့ လည်း အချစ်ကို နှိုးဆွမပေးနိုင်ကြပြန်ဘူး။ ဘာဖြစ်လို့လဲ ဆိုတော့ သူတို့က သိပ်ပြီး လွတ်လပ်လွန်းနေလို့ပဲ။ မျက်နှာဖုံးမရှိတဲ့ နေရာ၊ ဂျန္ဒြေသိက္ခာ မရှိတဲ့နေရာ၊ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် သိက္ခာမစောင့်စည်းတဲ့ နေရာတွေမှာ အချစ်ဟာ အောင်ပွဲခံပြီး သရဖူ မဆောင်းနိုင်တော့ဘူးပေါ့။ စိတ်ကူး ယဉ်အချစ် ဆိုတာ သိပ်ပြီး လွတ်လပ်လွန်းတဲ့ မိန်းမမျိုးတွေ အပေါ်မှာ မချစ်နိုင်ဘူး။ မပေါပေါက်နိုင်ဘူး။ ဘာသာတရားအရ ဖြစ်စေ၊ အစဉ်အလာအရ ဖြစ်စေ၊ စောင့်စည်းနေရတဲ့ မိန်းမတွေ အပေါ်မှာသာ စိတ်ကူးယဉ်အချစ် ဆိုတာ ဖြစ်ပေါ် နိုင်တယ်။ ဒါကြောင့်မို့ အနှောင်အဖွဲ၊ အတားအဆီးတွေ များ ြမောင်လှတဲ့ အလယ်ခေတ်လို ခေတ်မျိုးမှာသာလျှင် စိတ်ကူးယဉ်အချစ်ဆိုတာ ပေါထွန်းနိုင်တယ်။ လူချင်း အနေဝေးလေလေ၊ စိတ်ကူးယဉ်အချစ်ရဲ့ထုထည်ပမာဏဟာ ကြီးလေလေပဲ။

လူပျိုပေါက်ကလေး တစ်ယောက်ဟာ ဇာတ်စင်ပေါ်မှာ မြင်ရတဲ့ အငြိမ့်မင်းသမီးကို ချစ်မိတတ်တယ်။ သူအသံကလေးနဲ့ မျက်နှာကလေးကို မြင်ပြီး မင်းသမီးဟာ ဘုံကြိုးပြတ်တဲ့ နတ်မိမယ်ကလေး တစ်ပါးလို့ ထင်တယ်။ တကယ်တော့ အဲဒီ မင်းသမီးမှာလည်း အပြစ် အနာအဆာတွေ ရှိတာပါပဲ။ ဒါပေမယ့် လူပျိုပေါက်ကလေးဟာ အဲဒီ အပြစ် အနာအဆာတွေကို မမြင်ဘူးလေ။ မာရီဇောရဲ့ ပြဇာတ်၊ ဒါမှမဟုတ် မူဆေးရဲ့ ပြဇာတ်ထဲမှာ သရုပ်ဆောင်တဲ့ မင်းသမီးကို ကြည့်ပြီး အရည်အချင်းတွေ အပြည့်ရှိနေတယ်လို့ ထင်နေတတ်တယ်။ မင်းသမီးရဲ့ အသက်အရွယ်ကိုလည်း သတိမထားမိတော့ဘူး။ ဒီမင်းသမီးရဲ့ပါးရေကလေး တွန့်နေတာကိုလည်း မမြင်တော့ဘူး။ သူမြင်နေတာက ဇာတ်စင်ပေါ်မှာ ဖီးလိမ်းပြင်ဆင်ထားတဲ့ မီးရောင်အောက်က မင်းသမီးကိုပဲ မြင်နေတော့တာ ကိုး။ အဲဒီ မင်းသမီး စိတ်ကောက်တတ်တာ၊ အဲဒီ မင်းသမီး မာနကြီးတာ၊ ဘဝင်မြင့်တာတွေကို မမြင်တော့ဘူး။ ဘယ်မှာ မြင်နိုင်ပါ့မလဲ။ သူက အဲဒီ မင်းသမီးကို ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျ တွေ့ဖူးတာမှ မဟုတ်ဘဲကိုး။ အဲဒီ မင်းသမီးနဲ့ အတူမှ မနေဖူးဘဲကိုး။ မိန်းမတစ်ယောက်နဲ့ အတူနေဖို့ထက် မိန်းမတ စ်ယောက်အတွက် အသက်စွန့်ဖို့က ပိုပြီး လွယ်တယ်လို့ ကဗျာဆရာ ဘိုင်ရွန်က ပြောခဲ့ဖူးတယ်။

အလားတူပဲ။ စာရေးဆရာ တစ်ယောက်ကို ချစ်နေတဲ့ မြီးကောင်ပေါက်မကလေး တစ်ယောက်ဟာ အဲဒီ စာရေးဆရာမှာ သူ့ဝတ္ထုတွေထဲက ဇာတ်လိုက်တွေမှာ ရှိတဲ့ အရည်အချင်းတွေ အပြည့် ရှိနေတယ်လို့ ထင်နေတတ်တယ်။ အဲဒီ စာရေးဆရာမှာ အဆစ်အမြစ် ကိုက်တဲ့ရောဂါ ဖြစ်နေတာ၊ အစာမကြေရောဂါ ဖြစ်နေတာ၊ အဲဒီ စာရေးဆရာ ပျင်းတာ၊ အဲဒီ စာရေးဆရာ စိတ်တိုတတ်တာတွေကို မမြင်နိုင်တော့ဘူး။ တစ်ယောက်နဲ့ တစ်ယောက် အနေဝေးနေမှ စိတ်ကူးယဉ်အချစ်ဟာ ကြီးထွားနိုင်တယ်။ တစ်ယောက်နဲ့ တစ်ယောက် အနေဝေးမှ စိတ်ကူးယဉ်အချစ်နဲ့ ချစ်ရတာ ပိုလွယ်တယ်။

ဒါဖြင့်ရင် တစ်သက်လုံး ချစ်နေနိုင်ဖို့အတွက် အချစ်ကို တာရှည်စေဖို့အတွက် ဒီလိုပဲ ဝေးဝေး နေကြရတော့မှာလား။ ဒီလိုပဲ စိတ်ကူးယဉ်ပြီး အဝေးက ချစ်နေရတော့မှာလား။ ဒီလိုပဲ အချစ်ကို ရင်ထဲမှာ သိမ်းဆည်းထားပြီး အုံ့ပုန်းချစ် နေတော့မှာလား။ မဟုတ် ပါဘူး။ တကယ်တော့ ဒီလို စိတ်ကူးယဉ်အချစ်၊ အုံ့ပုန်းချစ်ဟာလည်း တကယ်တော့ တာရှည်မခံပါဘူး။ 'အချစ်ဆီ သွားရာလမ်းကြောင်းဟာ ရှည်လျားလေလေ၊ ချစ်သူတို့ရရှိတဲ့ ပျော်ရွှင်မှုဟာလည်း အရှိန်အဟုန် မြင့်မားလေလေ' လို့ ပြောလေ့ ရှိကြပါတယ်။ ဒီစကားဟာ မှန်သင့်

သလောက်တော့ မှန်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် အဲဒီ အချစ်လမ်းကြောင်းဟာ ကြုံရ်ည်နှုး စရာ အကွေ့အကောက် ကလေးတွေကို ဖြတ်သန်းပြီးရင်တော့ ပန်းတိုင်ကို ေ ရာက်မှ ဖြစ်ပေ လိမ့်မယ်။ ပန်းတိုင်ကို မရောက်ဘဲ အချစ် လမ်းကြောင်းဟာ တောကြီးမျက်မည်းထဲမှာ လမ်းစပျောက်သွားလို့တော့ ဘယ်မှာ ပျော်ရွှင်မှုကို ရ ပါတော့မလဲ။ ဒီလိုနဲ့ စိတ် ကူးယဉ်အချစ်နဲ့ ချစ်နေသူဟာ ကြာလာတဲ့အခါမှာ သူ ကိုယ်တိုင်ကလည်း အချစ်ခံချင် လာတတ်ပါတယ်။

ဒါဖြင့်ရင် ချစ်ခြင်းအနုပညာ(အတတ်ပညာ) က သူ့ကို ဘာတွေ သင်ကြား ပေးလိုက်သလဲ။

အနုဆေးတွေ သုံးဖို့လား။ ပီယဆေးတွေ သုံးဖို့လား။ ရှေး ကဗျာလင်္ကာတွေ၊ ဒဏ္ဍာရီတွေ ထဲမှာတော့ ယောကျ်ားတွေကို ညှဉ်းပန်းဖမ်းစားတတ်တဲ့ မိန်းမတွေ အကြောင်းကို ရေးဖွဲ့လေ့ ရှိကြတယ်။ သီအိုကရစ်တပ်စ်တို့၊ အိုးဗစ်တို့ ခေတ် တုန်းကလို ဒီနေ့ခေတ်မှာလည်း မိန်းမတွေဟာ ယောကျ်ားတွေ ချစ်အောင် ဘယ်လိုလုပ်ရမလဲလို့ တစ်နေ့ကို အကြိမ်ပေါင်းများစွာ မေးမြန်း နေကြတယ်။ ရာစုနှစ်ပေါင်းများ စွာ ကြာညောင်းခဲ့ တဲ့ လူ့အတွေ့အ ကြုံက အဲဒီ မေးခွန်းကို အဖြေ ပေးခဲ့ပါတယ်။

အဲဒီ အဖြေကတော့ ကိုယ့်ကို ယောကျ်ားတွေ ချစ်စေချင်ရင် ဘယ်လိုနေထိုင်၊ ပြုမူရမယ် ဆိုတဲ့ ထုံးတမ်း နည်းနာတွေပါပဲ။

ချစ်သူ အချင်းချင်းကြားမှာ အထိမ်းအမှတ် ကလေးတွေ လုပ်ကြတာ၊ အခမ်းအနား ကလေးတွေ လုပ်ကြတာ၊ စိတ်ကောက် လိုက် စိတ်ပြေလိုက် လုပ် ကြတာ၊ ပလီပလာ ခရာတာတာကလေးတွေ လုပ်ကြတာ ရှိတယ်။ ဒီနည်းအားဖြ င့် ချစ်သူတွေဟာ တစ်ယော က်ကို တစ်ယောက် အချစ်ပြကြတယ်။ ဒါကို ကျွန်တော်တို့က ပိုးပန်းမှုလို့ ခေါ်လိုက်ကြတယ်။ ပိုးပန်းတာဟာ လူတွေမှ ပိုးပန်း ကြတာ မဟုတ်ပါဘူး။ တိရစ္ဆာန်တွေလည်း သူ့ရာသီနဲ့ သူ ပိုးပန်းတာတွေ ရှိပါ တယ်။ တိရစ္ဆာန်တွေရဲ့ အရှင်းဆုံး၊ အလွယ်ကူဆုံး ပိုးပန်းနည်းတွေက အစ လူ တွေရဲ့ အရှုပ်ထွေးဆုံး၊ အခက်ဆုံး ပိုးပန်းနည်းတွေ အဆုံး အားလုံးကို ကျွန်တော် အကျဉ်းချုပ် ပြောချင်ပါတယ်။ ပိုးနည်းပန်းနည်းတွေ ဆိုပါတော့။

ပိုးတဲ့ပန်းတဲ့ အခါမှာ တစ်ဖက်က ကိုယ့်ကို စိတ်ဝင်စားလာအောင် ပထမ လုပ်ပြုရတယ်။ အဲဒီလို ကိုယ့်ကို စိတ်ဝင်စားလာအောင် အများသူငါ လုပ်လေ့ရှိတဲ့ နည်းတစ်ခုကတော့ ကိုယ့်ကိုယ်ကို ပြင်ဆင် မွမ်းမံခြင်းပဲ။ ပန်းပင်တွေဟာ သူ့အချိန် ရောက်လာတာနဲ့ ဖူးပွင့်လာပြီး အသွေးအရောင်တွေ တောက်လာတယ်။ ဒါဟာ အလကား ဖူးပွင့်လာတာ မဟုတ်ဘူး။ သူတို့ဆီမှာ ပန်းဝတ်မှုန်တွေ ယူခဲ့ကြပါတော့လို့ ပိုးမွှားကလေးတွေကို အချက်ပေးလိုက်တာ၊ ပိုးမွှားကလေး တွေကို ဆွဲဆောင်လိုက်တာပါ။ ညမှာ ပိုးစုန်းကြူးကလေးတွေ၊ ပိုးစိမ်းကောင်ကလေးတွေဟာ တလက်လက် တောက်ပနေကြတယ်။

ဒါဟာ အကြောင်းမဲ့ လက်နေကြတာ မဟုတ်ဘူး။ သူတို့ဟာ မိတ်လိုက်ဖို့ အဆင်သင့် ရှိနေကြပြီ၊ အချစ်အတွက် အဆင်သင့် ဖြစ်နေကြပြီလို့ သူတို့အချင်းချင်းကို အချက်ပြတာ ဖြစ်တယ်။ အလားတူပဲ မိန်းမတွေဟာလည်း အဝတ်အစား လှလှပပ ဝတ်ဆင်ကြတယ်။ လက်ဝတ်ရတနာတွေကို ဆင်မြန်းကြတယ်။ ဒါဟာ အကြောင်းမဲ့ ဝတ်တာ မဟုတ်ဘူး။ ယောကျ်ားတွေက မျက်စေ့ကျအောင်၊ သူတို့ကို ရွေးချယ်အောင် ပြင်ဆင်တာဖြစ်တယ်။ မြင်ရသူတို့ကို ကြည်နူး ရွှင်ပြုံးအောင် လုပ်ဖို့ကိစ္စဟာ မိန်းမငယ်တို့ရဲ့ ပိုင်ခွင့်ဖြစ်တယ်။ သူတို့ရဲ့ တာဝန်လည်းဖြစ်တယ်။ ဒီရည်ရွယ်ချက် ပြီးမြောက်ဖို့အတွက် အားထု တ်ကြတယ်။ မိုက်မဲတဲ့ မိန်းမပျိုကလေးတွေ ကျတော့ သည့်ထက် သိမ်းသွင်း ဆွဲဆောင်နိုင်တဲ့ နည်းတွေကို အသုံးပြု ကြတယ်။ အများစုဟာ ဖက်ရှင်ကို လိုက်ပြီး ဝတ်စားကြတယ်။ ဖက်ရှင်ဝတ်စားတာရဲ့အဓိက ရည်ရွယ်ချက်ဟာ တခြားမဟုတ်ဘူး။ ဆန့်ကျင်ဘက်လိင်ကို ဆွဲဆောင်သိမ်းသွင်းဖို့ ဖြစ်တယ်။ အပ်ချုပ်ဆိုင်ကြီးများ၊ အလှပြင်ဆိုင်ကြီးများ၊ လက်ဝတ်ရတနာ ဆိုင်ကြီးများဟာ ယောကျ်ားတွေကို ချော့မြှူလိုတဲ့ မိန်းမတွေရဲ့ဆန္ဒပေါ်မှာ တည်ပြီး စီးပွားလမ်းဖြောင့်နေကြတယ်။

တချို့ မိန်းမတွေကတော့ ဟန်ဆောင်လို့ ဖြစ်စေ၊ အထင်သေးလို့ ဖြစ်စေ ဖက်ရှင်ဝတ်စားဆင်ယင်တာကို လျစ်လျူရှုကြတယ်။ ဒါပေမယ့် အလုပ်သမ မှသည် မြို့စားကတော် အထိ မိန်းမအားလုံးက ဖက်ရှင် ဝတ်စားဆင်ယင်မှုကို လက်ခံနေကြတဲ့ အချိန်၊ လက်ခံနေကြတဲ့ လူ့အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုမှာ ဒီလို ဖက်ရှင် ဝတ်စားဆင်ယင်မှုကို လုံးဝ လျစ်လျူပြုတာကတော့ နည်းနည်းထူးဆန်းပြီး ကြောင်သလိုလို ဖြစ်နေတယ်။ ဒီလို ဖက်ရှင် ဝတ်စားဆင်ယင်မှု ခေတ်စားလာတဲ့အတွက် အရိုးဆုံးဟာ အဆန်းဆုံး ဖြစ်လာပြီး၊ အဆန်းဆုံးဟာ အရိုးဆုံး ဖြစ်သွားတတ်တယ်။ အမှန်ကတော့ ပြင်ဆင်မွမ်းမံမှု ဆိုတာမျိုးဟာ သူတစ်ခုတည်း ဆိုရင် ဘာမှ အဓိပ္ပါယ်ရှိတာ မဟုတ်ပါဘူး။

ရာဖီယယ် အကြိုခေတ်တုန်းက အင်္ဂလိပ် အမျိုးသမီးငယ်များဟာ တနင်္ဂနွေနေ့ မနက်ဆိုရင် ဝိလျံမောရစ်ရဲ့ အိမ်ကို သွားလေ့ရှိကြတယ် ။ သူတို့ဝတ်တဲ့ အဝတ်အစားက ခပ်ရိုးရိုးပဲ။ အဝတ်အစားက ပြောင် သက္ကလတ် အပြာရောင်၊ ပြီးတော့ လည်ပင်းမှာ ပယင်းပုတီးကလေးက တစ်ကုံးလောက် ဆွဲတယ်။ ဒါပေမယ့် သူတို့တစ်တွေဟာ ဝိတိုရိယခေတ် ကုန်ခါနီးမှာ ခေတ်စားတဲ့ ပြိုးပြိုးပြက်ပြက် တောက်တောက်ပပတွေ ဝတ်လေ့ရှိတဲ့ ဖက်ရှင်တွေကို ဝတ်စား ဆင်ယင်ထားကြတဲ့ အမျိုးသမီးတွေထဲမှာ ထင်းထင်းကြီးပေါ် ပြီး ထူးခြားနေကြတယ်။ အဲဒီ ခေတ်တွေတုန်းက အနုပညာသည် ပန်းချီဆရာတို့ ဘာတို့ဆိုရင် အနားဖတ် အပြားကြီးကြီး ဦးထုပ်ကြီးတွေကို ဆောင်းတတ်တယ်။ လူငယ် လက်ဝဲ စာရေးဆရာတို့ ဘာတို့ဆိုရင် သားရေဂျာကင်ကြီးကို ဝတ်လေ့ရှိတယ်။ ရှိုး ကျကျ ဝတ်တတ်သူတွေဆိုရင် ကတ္တီပါ ခါးတိုအင်္ကျီကို ဝတ်တတ်တယ်။ အဲဒီတုန်းက ခေတ်စားခဲ့တဲ့ ဖက်ရှင်တွေပေါ့။ ဒီတော့ လူပဲဖြစ်ဖြစ်၊ တိရစ္ဆာန်ပဲ ဖြစ်ဖြစ် ဖိုသတ္တဝါ မှန်သမျှဟာလည်း သူတို့ကိုယ် သူတို့ မွမ်းမံပြင်ဆင်ကြတာချည်းပါပဲ။ အဲ ... ပြင်ဆင်မွမ်းမံခြင်း မရှိတဲ့ သတ္တဝါဆိုလို့ ေဒါင်းပဲရှိတယ်။ ဒေါင်းကတော့ သဘာဝအနုပညာကို အနိုင်ရလိုက်တဲ့ ပြယုဂ်တစ်ခုပါပဲ။ ဒီတော့ စီးပွားရေးအရ တာဝန်ကြီးတဲ့အတွက် ယောကျ်ားက ပြင်ဆင်မွမ်းမံခြင်း မပြုသည့်တိုင် မိန်းမကတော့ သူ့ကိုယ်သူ ပြင်ဆင် မွမ်းမံရလိမ့်မယ်။ ဒီနေ့ ထုတ်ဝေနေတဲ့ အမေရိကန် မဂ္ဂဇင်းထဲက ကြော်ငြာတွေကို ကြည့်လိုက်ရင် မိန်းမဟာ ယောကျ်ားကို အောင်နိုင်လွှမ်းမိုးဖို့ အတွက် ဘယ်လောက် စိတ်အားထက်သန်စွာ ကြိုးပမ်း အားထုတ်နေသလဲ ဆိုတာကို အလွယ်တကူနဲ့ သိနိုင်တယ်။

မိမိကိုယ်ကို မွမ်းမံပြင်ဆင်တဲ့ နည်းနဲ့ မိန်းမဟာ ယောကျ်ားကို စိတ်ဝင်စားလာအောင် ဆွဲဆောင်တယ်။

နောက်တစ်နည်းကတော့ အခြားသူများ ထက်သာအောင် လုပ်ပြခြင်းဖြင့် တစ်ဖက်သားကို ဆွဲဆောင်တယ်။ ယောကျ်ားတစ်ယောက်ဟာ သူ့ကျွမ်းကျင်မှုကို ပြတတ်တယ်။ ဒီလိုပြတဲ့ နေရာမှာ နည်းတွေကတော့ အမျိုးမျိုး ရှိသပေါ့။ တချို့ ငှက်ကလေးတွေဆိုရင် သူတို့ကို ငှက်မတွေ့ သဘောကျအောင် ရေထဲကို ငုပ်သွားပြီး ရေထဲက မျောပင်ကလေးတွေကို ကိုက်ချီ ပြတတ်ကြတယ်။ ပြင်သစ် စာရေးဆရာတစ်ဦး ဖြစ်တဲ့ ရှာတိုဗရိုင်းယန်းကို 'ကျော်ကြားမှုကို ရှာမယ်' တဲ့။

ဒါမှ သူကို လူတွေက ချစ်ခင်ကြမယ် တဲ့။ ဒီနည်းအားဖြင့် ရှာတိုဗရိုင်းယန်းဟာ အရှေ့တိုင်းကို ငုပ်လျှိုးသွားခဲ့တယ်။

သူပြန်လာတဲ့အခါမှာ သူချစ်တဲ့ မဒမ် ဒီနိုအေလီ အတွက် မသေနိုင်တဲ့ စာတွေကို ယူဆောင်လာခဲ့တယ်။ အချစ်ဝတ္ထုရေး ဆရာတွေဟာ အချစ်ဝတ္ထုတွေကို ရေးကြတယ်။ အဲဒီ ဝတ္ထုတွေထဲမှာ စိတ်လှုပ်ရှားဖွယ် ကောင်းလောက်အောင် သူတို့ရဲ့ ခံစားချက်တွေကို ရေးချယ်ပြထားတာကို မိန်းမတွေ သွားတွေ့ကြရတယ်။ သီချင်းရေးဆရာ တော်တော်များများ အားလုံးလောက်ဟာ သူတို့ရဲ့မြည်တမ်းမှုတွေ၊ ဆန္ဒတွေကို တေးသီချင်း စာသားတွေအဖြစ် ပြောင်းပစ်ခဲ့ကြတယ်။ ဒါပေမယ့် တင်းနစ် ချန်ပီယံကတော့ သူ့ရဲ့ ရိုက်ချက်ပြင်းတဲ့ လက်ပြန် ရိုက်ချက်တွေကို ကြည့်ပြီး သူ့အစွမ်းကို ပြချင်တာပေါ့။ မော်တော်ကား အမြန်မောင်းသမားကလည်း သူ အမြန် ေမာင်းရတာကို ပြချင်တာပေါ့။ ဘဲလေး ကချေသည်ကလည်း သူ့ခြေဖျားကလေးတွေ ဖျတ်လတ်ကျွမ်းကျင်ပုံကို ပြချင်တာပေါ့။

ဒီအထဲမှာ ယောကျ်ားတစ်ယောက်ဟာ ဒွန်ဝှမ်းလို မိန်းမစုံပြိုလို့ နာမည်ကြီးလာရင်တော့ တော်တော်ကို အန္တရာယ်များတဲ့ စွမ်းအားတွေ ရှိသွားပြီလို့ ပြောရ ေတာ့မှာပဲ။ ဒီလို အခါမျိုးမှာ လိမ္မာတဲ့ အပျိုကလေးတွေက သူ့ဆွဲဆောင်မှုကို မခံကြပေမယ့် မိုက်မဲတဲ့ အပျိုကလေးတွေကတော့ ငါ စုံတယ် ဆိုတာကို ပြချင်တတ်ကြတယ်။ ကျော်ကြားတဲ့ အဲဒီ ယောကျ်ားပျိုကို ပြိုင်ဖက်တွေ၊ တစ်ခါတစ်ရံ သူငယ်ချင်းတွေဆီက လုယူနိုင်တယ်လို့ ကြားချင်တတ်ကြတယ်။ အဲဒီ စိတ်ဓါတ်ဟာ တော်တော် ရှုပ်ထွေးဆန်းကြယ်တဲ့ စိတ်ဓာ တ် ဖြစ်တယ်။ အဲဒီ စိတ်ဓာတ်ထဲမှာ ကြားချင်တာလည်း ပါတယ်။ တခြား မိန်းကလေးတစ်ယောက် အကောင်းအမွန် ရွေးချယ်တာကို လေးစား အားကျတာလည်း ပါတယ်။ ခက်ခဲတဲ့ အောင်မြင်မှုတစ်ခုကို အရယူနိုင်ခဲ့တဲ့အတွက် ကိုယ့်ကိုယ်ကို အထင်ကြီးတာလည်း ပါတယ်။ ငါလိုမိန်းမ ရှိသေးရဲ့လား ဆိုတဲ့ ကိုယ့်ကိုယ်ကို အထင်ကြီးတာလည်း ပါတယ်။ မိန်းမစုံတဲ့ ဒွန်ဝှမ်းဟာ ပထမတော့ သူက ကောင်မလေးတွေကို ရွေးတယ်။ ဒါပေမယ့် နောက်ကျတော့ သူက အရွေးခံသူ ဖြစ်သွားပါတယ်။

မိန်းမတွေရဲ့ နောက်ဆန္ဒတစ်ခု ရှိသေးတယ်။ အဲဒါတော့ လုံ ြခုံမှုကို လိုချင်တဲ့ ဆန္ဒပဲ။ မိန်းမဟာ အားနည်းသူ ဖြစ်လေတော့ ပိုပြီး အားနဲ့လာလေလေ၊ ကိုယ့်ကို အကာအကွယ် သို့မဟုတ် ထောက်ပံ့မှု ပေးနိုင်မယ့် အစွမ်းသတ္တိရှိတဲ့ ယောကျ်ားမျိုးကို ရှာဖွေလာတတ်တယ်။ စစ်ဖြစ်နေချိန်တို့ ဘာတို့ဆိုရင် မိန်းမဟာ စစ်သူရဲ

ကောင်းရဲ့ ရင်ပတ်ပေါ်က တံဆိပ်တွေကို ရေတွက်နေတတ်တယ်။ ငြိမ်းချမ်းတဲ့ ကာလဆိုရင်တော့ အဲဒီယောကျ်ားရဲ့ဉာဏ်ပညာ သို့မဟုတ် စည်းစိမ်ဥစ္စာကို ကြည့်တတ်တယ်။ ယောကျ်ားအဖို့ကလည်း ချစ်သူကို လက်ဆောင်ပေးခြင်းဟာ သူ့မှာ စွမ်းအားသတ္တိ ဘယ်လောက်ရှိကြောင်းကို ပြသတဲ့သဘော ဖြစ်တယ်။ ရေခဲဥက်နဲ့ တင်ကျီးဟာ လှပတဲ့ ခဲလုံးကလေးတွေကို ကောက်ပြီး သူဥက်မကို လက်ဆောင်ပေးတယ်။ ဥက်ရွှေဝါဟာ သစ်ကိုင်းကလေးတွေ၊ သစ်ရွက်ကလေးတွေကို ကိုက်ခဲပြီး သူဥက်မကို လက်ဆောင်ပေးတယ်။ ဒီအတိုင်းပါပဲ။ လူငယ်ဟာလည်း သူချစ်သူ သူရည်းစားကို သိုးမွေးထိုး ဆွယ်တာကလေးတွေ၊ ကော်ဇောကလေးတွေ၊ ခန်းဆီးကလေးတွေ လက်ဆောင် ပေးတတ်တယ်။ မိန်းမနဲ့ ပုံလွှားဥက်မဟာ သူ့ကြင်ဖော်ကို ရွေးချယ်ပြီးတာနဲ့ အသိုက်အမြုံကို စိတ်ကူးတော့တာပါပဲ။

ချီးမွမ်း ပြောဆိုခြင်းဟာလည်း လက်ဆောင်ပေးခြင်း တစ်မျိုးပါပဲ။ အချစ်ကဗျာတွေ အားလုံးလောက်ဟာ ချစ်သူကို ချီးမွမ်းတာနဲ့ ချစ်သူကို မရလို့ မြည်တမ်းတာတွေပဲ မဟုတ်လား။ မြည်တမ်းတာဟာ သဘော ေတာ့ကျစရာ ကောင်းပါရဲ့။ ဒါပေမယ့် ကြာတော့ နားငြီးပြီး ငြီးငွေ့စရာ ကောင်းသွားတတ်တယ်။ ချီးမွမ်းတာ တစ်ခုသာလျှင် လူတစ်ယောက်ကို အချိန်မရွေး ကျေနပ်မှုကို ဖြစ်စေတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ အလွန် မောက်မာပါတယ် ဆိုတဲ့ လူမျိုးတွေမှာတောင် ကိုယ့်ကိုယ်ကို သိမ်ငယ်စိတ်ကလေးတွေ ရှိနေတတ်လို့ပဲ။ လှပတဲ့ မိန်းမတွေမှာ သူတို့ရဲ့ အသိဉာဏ်နဲ့ ပတ်သက်လို့ အားငယ်စိတ် ရှိကြတယ်။ မလုံမလဲစိတ် ရှိကြတယ်။ အသိဉာဏ် ထက်မြက်တဲ့ မိန်းမများကျတော့လည်း သူတို့ရဲ့ ရုပကာနဲ့ ပတ်သက်လို့ သံသယဖြစ်လေ့ ရှိကြတယ်။ အားငယ်လေ့ ရှိကြတယ်။

ကိုယ့်ရဲ့ အလှကို သတိမထားမိတဲ့ မိန်း ကလေး၊ ဒါမှမဟုတ် ကိုယ့်ကိုယ်ကို မလှဘူးလို့ ထင်နေတဲ့ မိန်းကလေးတစ်ယောက်ကို သူရဲ့ အလှတွေ ချီးမွမ်းခန်း သွားဖွင့်ရတာမျိုးဟာ တော်တော် ကြည်နူးစရာ ကောင်းပါတယ်။ ဒီလို ထုတ်ဖော် ချီးကျူးခြင်း ခံရတဲ့အတွက် အရှက်အကြောက်ကြီးပြီး စိတ်အားညှိုးငယ်တတ်တဲ့ မိန်းမလေးတွေဟာ နေ ြခည်မှာ ပန်းပွင့်သလို တင့်လန်း ဝေဆာလာတတ်ပါတယ်။ တချို့ မိန်းမတင် မဟုတ်ပါဘူးလေ။ ယောကျ်ားတွေဟာလည်း တော်တော် ချီးမွမ်းခံချင်တဲ့ သတ္တဝါတွေ ဖြစ်ပါတယ်။ တချို့ အရွယ်ဆိုး အကျည်းတန် မိန်းမများဟာ ယောကျ်ားတွေရဲ့ ချစ်မြတ်နိုးခြင်းကို ခံရတာဟာ တခြားကြောင့် မဟုတ်ပါဘူး။ သူတို့ဟာ ချီးမွမ်းစကား ပြောတတ်လို့ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ဘယ်လို ချီးမွမ်း ပြောဆိုရမယ် ဆိုတာကို သိလို့၊ နားလည်လို့ ဖြစ်ပါတယ်။

လူတွေဟာ သူတို့မှာရှိတဲ့ အရည်အချင်းတွေကို ထုတ်ဖော် ချီးမွမ်းတာထက် သူတို့မှာ မရှိတဲ့ အရည်အချင်းတွေကို ထုတ်ဖော် ချီးမွမ်းတာကို ပိုပြီး သဘောကျလေ့ ရှိပါတယ်။ စစ်ဗိုလ်ချုပ်တစ်ယောက်ကို သူ့အောင်ပွဲတွေအတွက် သွားချီးကျူးနေရင် သိပ် ကျေးဇူးတင်မှာ မဟုတ်ပါဘူး။ ဒါပေမယ့် သူမျက်လုံးတွေ ဘယ်လောက် တောက်ပ ဝင်းလက်သလဲ ဆိုတာကို သွားပြောရင် အကြီးအကျယ် သဘောကျသွားမှာပါ။ နာမည်ကျော် ဝတ္ထုရေးဆရာ တစ်ယောက်ကို သူ့ဝတ္ထု ကောင်းကြောင်း သွားချီးမွမ်းနေရင် သိပ်ဝမ်းသာမှာ မဟုတ်ပါဘူး။ ဒါပေမယ့် သူရဲ့ လူသိနည်းပြီး အများသိပ် မကြိုက်တဲ့ ဆောင်းပါးတိုလေး တစ်ပုဒ်ကို သွားချီးကျူးခဲ့ရင် ဒါမှမဟုတ် သူ သီချင်းဆိုပြတာ ဘယ်လောက် အသံကောင်းတယ် ဆိုတာကို သွားပြီး ချီးကျူးတယ်ဆိုရင်တော့ ချက်ချင်း စိတ်ဝင်စားပါလိမ့်မယ်။

မိန်းမတွေမှာလည်း အောင်မြင်မှုအတွက် သူတို့ရဲ့ ကိုယ်ပိုင်နည်းလမ်းတွေ ရှိပါတယ်။ မိန်းမဟာ ယောကျ်ားတွေရဲ့ အစကို စောင့်တတ်တယ်လို့ အများအားဖြင့် ယူဆခဲ့ကြတယ်။ အမှန်ကတော့ ဒါဟာ အပေါ်ယံကို ကြည့်ပြီး ပြောခြင်းသာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဘားနတ်ရှောက မိန်းမတစ်ယောက်ဟာ ယောကျ်ားတ စ်ယောက်ကို စောင့်တာတော့ မှန်တယ်။ ဒါပေမယ့် သူစောင့်တာမျိုးက ပင့်ကူက ယင်ကောင်တစ်ကောင်ကို စောင့်တာမျိုးပဲ ဖြစ်တယ်လို့ ပြောခဲ့ဖူးပါတယ်။ ကျား -မ တွဲကတဲ့ ဓလေ့ရဲ့ ရည်ရွယ်ချက်ဟာ ယောကျ်ားရဲ့ ရှက်ကြောက်စိတ်ကို ဖျောက်ဖျက်ပစ်ဖို့နဲ့ တစ်ပြိုင်တည်းမှာ သူရဲ့ ဆန္ဒများကို မျိုသိပ်တတ်စေဖို့ ဖြစ်တယ်။ ခုခေတ် မြို့ကြီးပြကြီးတွေမှာ ကနေတဲ့ ကပွဲတွေကတော့ ရှေးခေတ်က ကပွဲတွေ၊ ကျေးလက် ကပွဲတွေနဲ့ မတူတော့ဘူးပေါ့။ အဲဒီ ကပွဲတွေမှာတော့ သွေးသားနွှဲဆွတဲ့ သဘောတွေက အများကြီး ပါတာပေါ့။

မိန်းမတွေအတွက် မာယာပရိယာယ် လုပ်ခြင်းဟာ တစ်ခါတစ်ခါမှာ အာရုံလွှဲ ပစ်တာ၊ ကိုယ့်ကိုယ်ကို အားပေးတာ၊ စိတ်မာ တ်အရ ထောက်ခံမှုပေးတာတို့လည်း ဖြစ်တတ်ပါတယ်။ မဒမ် ဒီမန်တီန္နန်ဟာ လူဝီဘုရင် ၁၄ ကို အနိုင်ရသွားတာကိုပဲ စဉ်းစားကြည့်ပါ။ သူတို့အဖြစ်လောက် မျော်လင့်ချက်ကင်းမဲ့တဲ့ အဖြစ်မျိုး ရှိနိုင်ပါဦးမလား။ အဲဒီတုန်းက မဒမ် ဒီမန်တီန္နန်ဆိုတာ ငယ်ရွယ်နုပျိုတဲ့ အရွယ်လည်း မဟုတ်တော့ဘူး။ သူနဲ့ ဘုရင်နဲ့ အဆက်အဆံ ဆိုလို့လည်း သိပ်ရှိတာ မဟုတ်ဘူး။ အရင်တစ်ယောက်ဖြစ်တဲ့ မဒမ် ဒီမွန်တက်စပင်နဲ့ ရခဲ့တဲ့ ကလေးတွေကို စာပြပေးရတဲ့ ဆရာမ။ မဒမ် ဒီမွန်တက်စပင်ဟာ သိပ်လှပြီး တစ်ခါတုန်းကဆိုရင်

ဘုရင့်အပေါ်မှာ အလွန် သြဇာညောင်းခဲ့တဲ့ အမျိုး သမီး။ ဒါပေမယ့် မဒမ် မန်တီနွန်ဟာ လူဝီဘုရင်ကို သူ့ပြိုင်ဖက် မဒမ် ဒီမွန်တက်စပင်ရဲ့ လက်ထဲက လုယူနိုင်ခဲ့ရုံတင် မကဘူး။ မဒမ် မွန်တက်စပင်တောင် မလုပ်ရဲ့ မမျှော်လင့်ရဲခဲ့တဲ့ အရာကို ရအောင် ယူသွားနိုင်ခဲ့ပါတယ်။ အဲဒါ ကတော့ ဘုရင်နဲ့ တရားဝင် လက်ထပ်ထိမ်းမြားတာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒါဖြင့်ရင် သူ့အောင်မြင်မှုရဲ့ သော့ချက်ဟာ ဘာလဲ။ အဲဒီအချိန်တုန်းက ဘုရင်ဟာ သူ့ရဲ့ မောင်းမတစ်ဦး ဖြစ်တဲ့ မဒမ် ဒီမွန်တက်စပင်ရဲ့ ဆူပူသောင်းကျန်းတတ်တဲ့ စရိုက်ကို စိတ်ပျက် နေချိန် ဖြစ်တယ်။ ဒီလိုအချိန်မှာ မဒမ် ဒီမန်တီနွန်ဟာ အေးဆေးတည်ငြိမ်သူ တစ်ဦးအနေနဲ့ ချဉ်းကပ်တယ်။ ယောကျ်ားတွေဟာ သူတို့ ချစ်တဲ့ မိန်းမတွေရဲ့ မနာလိုဝန်တိုမှု၊ ဒေါသအမျက် ထွက်မှု၊ ဆူပူသောင်းကျန်းမှုတွေကို အခိုက်အတန့်အား ဖြင့်တော့ သည်းခံတတ်ကြတယ်။ တစ်ချို့ဆိုရင် ငြိမ်သက်တဲ့ ပင်လယ်ထက် လှိုင်းထန်တဲ့ ပင်လယ်ကို ပိုပြီး သဘောကျကြတယ်။ ငြိမ်သက် အေးဆေးတဲ့ အချစ်ထက်၊ အကွေ့အကောက်တွေ၊ အနိမ့်အမြင့်တွေနဲ့ ဖြတ်သန်းသွားရတဲ့ အချစ်မျိုးကို သဘောကျတတ်ကြတယ်။ ဒါပေမယ့် အများအားဖြင့်တော့ အေးအေးချမ်းချမ်း ငြိမ်ငြိမ်သက်သက် နေရတာကို သဘောကျတာချည်းပါပဲ။ ကြည်လင်တဲ့ စိတ်သဘော၊ ရိုးသားမှု၊ နှုးညံ့မှုတို့နဲ့ တွေ့ရင် သူတို့ဟာ အလိုလို ပျော်ကျသွားတော့တာပါပဲ။ အထူးသဖြင့် ခပ်ရမ်းရမ်း မိန်းမတွေကြောင့် စိတ်ပျက်သွားတဲ့ နကိုက စိတ်ကြမ်းလူကြမ်း ယောကျ်ားမျိုးဆိုရင် ကြင်နာမှုကို ပိုပြီးတောင် သဘောကျတတ်ပါသေးတယ်။

လူဝီဘုရင် အလုပ်လုပ်တဲ့ အခါများမှာဆိုရင် မဒမ် မန်တီနွန်ဟာ ဘုရင့်အပါးမှာ အ ြမဲ ရှိနေအောင် အကျင့်လု ပ်ထားတယ်။ ဘုရင်ကလည်း ဝန်ကြီးတွေကို မဒမ် မန်တီနွန်ရဲ့ နန်းဆောင်ထဲကို ဆင့်ခေါတယ်။ ဒီအခါမျိုးမှာ မဒမ် မန်တီနွန်ဟာ ဝန်ကြီးတွေ တင်သွင်းတဲ့ အစီရင်ခံစာများကို တိတ်ဆိတ်စွာ နားထောင်တယ်။ ဘုရင်က သူ့ကို ကောက်မေးလိုက်တဲ့အခါ သူဟာ တစ်လျှောက်လုံး နားထောင်ခဲ့ကြောင်း၊ သူတို့ ဖတ်ကြားတဲ့ အစီရင်ခံချက်များကို နားလည်ကြောင်း ပြတဲ့အနေနဲ့ ထင်မြင်ချက်ပေးလေ့ ရှိတယ်။

ဘုရင်တစ်ပါးကို သူ့အလုပ်ကို ဂရုတစိုက် လုပ်အောင်၊ သူချစ်တဲ့ မိန်းမထက် ပိုပြီး ဂရုစိုက်အောင် လုပ်ပေးနိုင်တဲ့အတွက် မဒမ် မန်တီနွန်ဟာ ထက်မြက်ပါးနပ်တဲ့ မိန်းမတစ်ဦးလို့ ဆိုပါတယ်။ တကယ်လို့သာ မဒမ် မန်တီနွန်က ဘုရင်ကို သူ့အလုပ်မှာ စိတ်မဝင်စားအောင် လုပ်ခဲ့ရင်၊ နေရာတကာ သူက နေရာဝင်ယူလွန်း

ရင်၊ ခဏတော့ သည်းခံမှာပဲ။ ဒါပေမယ့် ကြာလာတော့ သူ့စရိုက်ကို မကြိုက်နိုင်ဖြစ်လာပြီး မကြာခင်မှာပဲ တခြား မိန်းမတစ်ယောက်ဘက်ကို ဦးလှည့်သွားမှာသေချာပါတယ်။ သူ့ထက် ကျွမ်းကျင်တဲ့၊ သူ့ထက် ပါးနပ်တဲ့ မိန်းမတစ်ယောက်ဘက်ကို ပါသွားမှာပဲ။

ဌက်တွေဟာ သူတို့ ကိုယ်ပိုင်သီချင်းတွေကို ဆိုပြီး ရေအောက်က မှော်ပင်ကလေးတွေကို ရှာဖို့အတွက် ရေငုပ်ကြတယ်။ ပုစွန်တွေဟာ ကျောက်ဆောင်တွေကြားထဲက အိုင်ကလေးတွေထဲမှာ သူတို့ အချစ်စွန့်စားခန်း ဖွင့်ကြတယ်။ လူတစ်ယောက်ဟာ ကိုယ့်ချစ်သူအကြောင်းကို ကိုယ်တိုင် ကဗျာစပ်မဲ့ အစား ဘော့ဒလဲယားရဲ့ ကဗျာတစ်ပုဒ်ကို သူချစ်သူကို ဖတ်ပြတယ်။ စန္ဒယားဆရာဟာ သူချစ်သူရဲ့ အချစ်ကို တောင်းခံဖို့အတွက်၊ ရှိုပင်ရဲ့ တေးသွားကို တီးပြရတယ်။ ရှိုပင်ရဲ့ ဂီတဘဏ်ဟာ နားထောင်သူ ဂီတချစ်သူတွေကို စိတ် ကြည်နူးအောင် ဖန်တီးပေးတယ်။ ဂီတဟာ ချစ်သူနှစ်ဦးရဲ့ စိတ်ခါတ်ကို စီစဉ်တကျရှိတဲ့ အလှနဲ့ ပြည့်လျှမ်းစေတယ်။ ကောင်းကင်ဆန့်တဲ့ ကြည်နူးမှုကို ပေးတယ်။ ဒီနည်းအားဖြင့် ဂီတဟာ ချစ်သူတို့ရဲ့ အချစ်ကို လှုံ့ဆော်ပေးတယ်။

ဗီသိုဗင်၊ မိုးဇတ်နဲ့ ဝဂ်နာတို့ဟာ ချစ်သူစုံတွဲများကို ပေးစား ခဲ့ပြီပဲ၊ ဟုတ်ပါတယ်။ အချစ်ဇာတ်လမ်း များစွာတို့ဟာ ချောင်ကျတဲ့ ပန်းချီ ပြတိုက်တွေထဲမှာ အစပြုခဲ့ကြတယ် ဆိုတာ မှန်ပါတယ်။ ဝတ္ထုကောင်းကြီးတွေဟာ မိန်းမနဲ့ ယောကျ်ားကို စကားပြောစရာ အကြောင်းအရာတွေကို ပေးခဲ့ကြတယ်။ ဆက်ဆံရာမှာ နည်းပေးလမ်းပြ ဖြစ်ခဲ့ကြတယ်။ အကောင်းဆုံး ဝတ္ထုကြီးတွေဟာ အချစ်ရေးမှာ သင်ခန်းစာတွေ ဖြစ်ခဲ့ကြပြီး အဲဒီ သင်ခန်းစာတွေကို လက်တွေ့ ကျင့်သုံးခဲ့ကြသူများကို ပီတိချမ်းသာ ရစေခဲ့ကြတယ်။ ယဉ်ကျေးမှု အဆင့်အတန်း တူညီမှုဟာ အချစ်ကို ပေါက်ဖွားစေနိုင်တဲ့ ရေခံမြေခံ ဖြစ်ပြီး အဲဒီ အချစ်ဟာလည်း အလွန်အဆင့်အတန်းမြင့်တဲ့ အချစ်မျိုး ဖြစ်ပါတယ်။ စိုးရိမ်ပူပန်စရာတွေ ပေါ်လာခဲ့ရင်လည်း ဒီ သောကတွေကို ဖြေဖျောက်ရာမှာ ဒီလို အဆင့်အတန်းမြင့်တဲ့ ဝတ္ထုကြီးတွေဟာ အများကြီး အကူအညီ ဖြစ်စေပါတယ်။ ယဉ်ကျေးမှု ရှိခြင်းဟာ အချစ်ပန်းပင်ကို စိုက်ပျိုးဖို့ ပန်းခင်း ပြင်ဆင်ခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

မိန်းမနဲ့ ယောကျ်ားဟာ တစ်ယောက်နဲ့ တစ်ယောက် ဘာသာ အယူဝါဒချင်း တူဖို့၊ အမျိုးသားရေးနဲ့ နိုင်ငံရေးယုံကြည်ချက်ချင်း တူဖို့၊ ပန်းတိုင်ချင်း တူဖို့ အရေးကြီးပါတယ်။ ဒီ ယုံကြည်ချက်တွေမှာ တစ်ယောက်နဲ့ တစ်ယောက် မျှဝေ ခံစားတတ်ဖို့ လိုပါတယ်။ အဲဒီလို ယုံကြည်ချက်တွေကို မျှဝေ ခံစားနိုင်ကြခြင်းဟာ အချစ်ကို

အံ့သြစရာ ကောင်းလောက်အောင် ခိုင်မြဲစေပါတယ်။ ဘာသာတရားကို အလွန်အမင်း ကိုင်းရှိုင်းသူများ အဖို့ သူလို ဘာသာတရားကို ကိုင်းရှိုင်းခြင်းမရှိသူ တစ်ဦးအပေါ်မှာ ရာသက်ပန် စွဲမြဲစွာ ချစ်ဖို့ဆိုတာ တော်တော်တော့ ခက်ပါတယ်။ ဒီလိုအခါမျိုးမှာ ဘာသာတရား ကိုင်းရှိုင်းသူက မ ကိုင်းရှိုင်းတဲ့ ချစ်သူကို ဘာသာတရားမှာ စွဲမြဲစွာ ကိုင်းရှိုင်းလာအောင် လုပ်ချင်တယ်။ ဒီတော့ ဘာသာတရား မကိုင်းရှိုင်း သူဟာ တစ်ဖက်သားရဲ့မျော်လင့်ချက်ကို ပြုံကွဲမသွားရအောင် ကျွမ်းကျင် ပျော့ပျောင်းဖို့ လိုပါတယ်။ တစ်ဖက်သားရဲ့ ယုံကြည်ချက်ကို လေးစားဖို့ လိုပါတယ်။

ဒီလို ချစ်သူရဲ့ အယူဝါဒကို ပြောင်းလဲ သက်ဝင်သွားမှသာ၊ ဒါမှမဟုတ်ရင်လည်း ချစ်သူရဲ့ အယူဝါဒကို လေးစား မှသာ အချစ်ဟာ ခိုင်မြဲနိုင်ပါတယ်။ ကိုယ့်ချစ်သူရဲ့ အယူဝါဒကို မျဉဝေ သက်ဝင်ယုံကြည်နိုင်မှ သာလျှင် ချစ်သူဘဝမှာ ပျော်ရွှင်မှုကို ရနိုင်ပါလိမ့်မယ်။ ဒီနည်းအားဖြင့် ကျွန်တော်တို့ရဲ့ အသိဉာဏ်ပညာဆိုင်ရာ အင်အားစု ဒါမှမဟုတ် ခံစားချက်ဆိုင်ရာ အင်အားစုဟာ မိမိတို့ ရွေးချယ်ထားတဲ့ ပန်းတိုင်ကို အရောက် လှမ်းနိုင်ကြမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ အချစ်က တိုက်တွန်းလှုံ့ဆော်လို့ လုပ်လိုက်ရတဲ့ အရာတိုင်းဟာ ကြည်နူးစရာ၊ ပျော်စရာ ကောင်းလှပါတယ်။ လောကမှာ အချစ်နဲ့ အလုပ် လုပ်ခြင်းကို မှန်ကန်စွာ ပေါင်းစပ်ပေးနိုင်တဲ့ အရာလောက် ပျော်စရာ၊ ကြည်နူးစရာကောင်းတဲ့ အရာရယ်လို့ တစ်ခုမှ မရှိပါဘူး။

ဒီလို မှန်ကန်စွာ ပေါင်းစပ်ပေးနိုင်တဲ့အတွက် ပညာရှင် ဇနီးမောင်နှံတွေ၊ အနုပညာရှင် ဇနီးမောင်နှံတွေ၊ ဘာသာတရား ကိုင်းရှိုင်းတဲ့ ဥပါသကာ -ဥပါသကီ ဇနီးမော ငနှံတွေ အများကြီး ပေါ်ထွက်လာခဲ့ပါတယ်။ သူတို့ဟာ ဇနီးမောင်နှံမှု သာ မဟုတ်ကြတော့ပါဘူး။ ယုံကြည်ချက် တစ်ခု၊ အလုပ်တစ်ခုကို အတူပူးတွဲ လုပ်နေကြတဲ့ လုပ်ဖော်ကိုင်ဘက်တွေ ဖြစ်လာကြပါတယ်။

ဒီနေရာမှာတော့ ပိုးပန်းခြင်း ဟာ အရာမရောက်တော့ပါဘူး။ စိတ်ချင်း ၊ သဘောချင်း၊ သက်ဝင် ယုံကြည်မှုချင်း ပေါင်းဖော်မှုဟာ အဓိက ဖြစ်လာပါတော့တယ်။

* * *

ပိုးပန်းတဲ့အကြောင်းကို ပြောရဦးမယ်။

ပိုးပန်းမှု တစ်ခုဟာ အချိန်တိုချင် တိုနိုင်တယ်။ ကြာချင် ကြာနိုင်တယ်။ သိမ်မွေ့နူးညံ့ချင် နူးညံ့နိုင်တယ်။ ရိုးစင်းချင် ရိုးစင်းနိုင်တယ်။ ဘယ်လိုဖြစ်ဖြစ် ပိုးပန်းမှု ပြီးရင်တော့ အချစ်ဟာ ပေါ်ပေါက် လာရတော့တာပါပဲ။ ဒါပေမယ့် အချစ်ရဲ့ အရွယ်မရောက်မီ အသေအပျောက်နှုန်းဟာ များလွန်းလှပါတယ်။ ဒါကြောင့်မို့ အချစ်ကို ဂရုစိုက်ပြီး သင့်လျော်တဲ့ အစာအာဟာရတို့ကိုတော့ ကျွေးရလိမ့်မယ်။ ချစ်သူနှစ်ယောက်ကို တစ်ယောက်နဲ့ တစ်ယောက် ဆွဲဆောင်ကြတဲ့ ဆွဲဆော င်မှု တွေမှာ အစွမ်းထက်ဆုံး ဆွဲဆောင်မှုကတော့ တစ်ယောက်နဲ့ တစ်ယောက် အသစ်အဆန်း ဖြစ်အောင်လုပ်ဖို့ ကိစ္စပါပဲ။ အသစ်အဆန်းဆိုတော့ တစ်ယောက်နဲ့ တစ်ယောက် ဆွဲဆောင်မှု ရှိကြတယ်။ ဒါပေမယ့် အသစ်အဆန်းဟာလည်း ကြာတော့ ရိုးအီသွားတတ်တယ်။ ချစ်စ ခင်စ ကြင်နာစ မှာတော့ တစ်ယောက်ကို တစ်ယောက် အသစ်တွေ့ရှိချက်တွေ လေ့လာခဲ့ကြတယ်။ ငယ်ငယ်က အကြောင်းတွေကို ပြောကြတယ်။ မီတ်ဆွေတွေ အကြောင်းကို ပြောကြတယ်။ သီချင်းတွေကို ဆိုပြကြတယ်။ ရယ်စရာတွေကို ပြောကြတယ်။ အပွေ့အဖက်၊ အယုအယတွေနဲ့ ကြည်နူးကြတယ်။ ချစ်ဦးသူတို့ရဲ့ ပျော်စရာ နေ့သစ်တွေပေါ့။ ဒါပေမယ့် ကြာလာတော့ ပြောစရာတွေ ကုန်သွားကြတယ်။ တစ်ချိန်တုန်းက ရယ်စရာကောင်းတယ်လို့ ထင်ရတဲ့ ရယ်စရာ စကားတွေဟာလည်း ငြီးငွေ့စရာ ကောင်းသွားပြီး ပျင်းခြောက်ခြောက် ဖြစ်လာတတ်ကြတယ်။ ပျော်ပွဲစားရုံတွေထဲမှာ တစ်ယောက်နှင့် တစ်ယောက် စကားမပြောမိကြတော့ဘဲ ငူငူကြီးတွေ ထိုင်နေကြတဲ့ စုံတွဲတွေကို တွေ့ဖူး တယ် မဟုတ်လား။ အတူနေရတာ ကြာသွားလေတော့ သူတို့ နှစ်ယောက်ရဲ့ တိတ်ဆိတ်မှုဟာလည်း ရှည်လျားလာလေလေ ဖြစ်လာတော့တာပဲ။

ဒါပေမယ့် ဒီလိုဖြစ်လာတာဟာ အချစ်ကို ခံ စားတတ်တဲ့သူတွေ၊ အချစ်ကို အစဉ်အမြဲ ဆန်းသစ် လတ်ဆတ်နေအောင် မလုပ်တတ်တဲ့ သူတွေမှာသာ ဖြစ်လေ့ရှိပါတယ်။ တကယ်ချစ်တဲ့ သူတွေကတော့ ကိုယ့်ချစ်သူရဲ့ အတွေးတွေထဲကို နေ့စဉ် လှည့်ပတ်သွားလာ နေရတာကို ပျော်မွေ့တတ်ကြပါတယ်။ ဥယျာဉ်မှူးဟာ သူ့ပန်းပင်တွေကြားထဲမှာ ညနေတိုင်း လှ ည့်ပတ် သွားလာရတာကို ပျော်သလိုပေါ့။ တချို့ကတော့ ကိုယ့်ချစ်သူ အပေါ်မှာ သစ္စာရှိတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ အချစ်ကို အလေးအနက် သဘောထားကြလို့ ဖြစ်တယ်။ တချို့ကျတော့လည်း အိမ်ကို တွယ်တာပြီး ရှက်တတ် ကြောက်တတ်ကြတဲ့ အတွက် ကိုယ့်ချစ်သူ အပေါ်မှာ သစ္စာရှိကြတာ ဖြစ်တယ်။

တချို့ ပျော်ရွှင်တဲ့ အိမ်ထောင်စုများဟာ လင်နဲ့ မယား နှစ်ယောက်စလုံးက အပြုံင်လောကကို ထွက်ရတာ၊ အပြင်လောကနဲ့ ဆက်ဆံရတာကို မနှစ်သက်လို့ ကို ယ်တွေ့နေကျ အသိုက်အဝန်းကလေး၊ ကိုယ်မြင်နေကျ ပတ်ဝန်းကျင်ကလေး ထဲမှာပဲ ပျော်မွေ့နေချင်တဲ့ ဆန္ဒကလေး ရှိနေကြလို့ ပျော်ရွှင်မှုကို ရကြတာဖြစ်တယ်။

တစ်နည်းပြောရရင် သူတို့ပျော်ရွှင် မှုဟာ ကိုယ့်အိမ်ကလေးထဲမှာ လုံလုံခြုံခြုံ နေလို့တဲ့ ဆန္ဒပေါ်မှာ တည်ဆောက်ထားကြတာ ဖြစ်တယ်။ ဒါပေမယ့် သည်ထက် အချစ်ပြင်းထန်သူဟာ0 သူ့ကိုယ်သူ အသစ်ဖြစ်နေအောင် လုပ်ရမယ်။ ချစ်သူကို ကျေနပ်မှုပေးတဲ့ နည်းတွေဟာ တစ်နေ့ပြီး တစ်နေ့ သုံးဖန်မျှားလာတော့ ကြာလာတဲ့အခါ ရိုးပြီး ကုန်ခန်းသွားတတ်တယ်။ ဒါပေမယ့် ချစ်သူကို ကျေနပ်အောင်၊ ကြည်နူးအောင်တော့ လုပ်ကြရမှာပဲ။ တစ်ခါတစ်လေမှာ ဒီ လို ကိုယ်ချစ်သူ ကျေနပ်အောင် တမင် ကြိုးစားမနေရဘဲ အလိုလို မသိမသာ နေထိုင်ပြောဆို သွားတာတွေဟာ အချစ်ကို လန်းဆန်း ေစပါတယ်။ အမှန်ကတော့ လူတစ်ယောက်မှာ စွဲမက်စရာကလေး ရှိနေရင် ဒီ စွဲမက်စရာကလေးဟာ ဘယ်တော့မှ ပျောက်ပျက်မသွား တတ်ပါဘူး။ စွဲမက်ဖွယ် အချစ်မွေးကလေး ဟာ ဘယ်တော့မှ ကုန်ခမ်းမသွား တတ်ပါဘူး။

ချစ်မွေးပါလာတဲ့ သူများရဲ့ အမူအရာတိုင်း စကားလုံးတိုင်းဟာ ကြည်နူးစရာကောင်းနေတတ်ပါတယ်။ ဇရာရောက်သည့် တိုင်အောင် ချစ်မွေးဟာ ကျန်နေတတ်ပါသေးတယ်။ လှပတဲ့ မျက်နှာတစ်ခုဟာ အိုမင်းသွားတဲ့ အခါမှာတောင် ကျက်သရေ ရှိနေပါသေးတယ်။ ဖြူဖွေးနေတဲ့ ဆံပင်တွေအောက်မှာ တစ်ခါက ချစ်ခဲ့ရတဲ့ အမူအရာနဲ့ အ ြပုံးကို မြင်ရတာဟာ အလွန် ကြည်နူးစရာ ကောင်းပါတယ်။

* * *

လူတွေကို မငြီးငွေ့အောင် လုပ်တဲ့ အတတ်ပညာရယ်လို့ မရှိတော့ဘူးလား။ လူတွေ့ မငြီးငွေ့အောင် လုပ်တဲ့ သော့ချက်ကတော့ ပင်ကိုယ်အနေအထားအတိုင်း ရှိဖို့ပါပဲ။ ပင်ကိုယ် မဟုတ်တဲ့၊ သဘာဝမကျတဲ့ အပြုအမူတစ်ခုဟာ ချစ်ခင်နှစ်လိုဖွယ် မကောင်းပါဘူး။ ဆွဲဆောင်မှု မရှိပါဘူး။

သဘာဝမကျတဲ့၊ ဟန်ဆောင်တဲ့ အပြုံအမူတစ်ခုဟာ ချစ်စရာ မကောင်းပါဘူး။ ဟန်ဆောင်လိုက်တဲ့သဘော ပေါ်လာတာနဲ့ ချစ်စရာကလေးတွေဟာ ပျောက်ကွယ်သွားတတ် ကြပါတယ်။ ဉာဏ်ရှိတဲ့ ချစ်သူကတော့ ကိုယ့်ချစ် သူရဲ့ပင်ကိုယ် ဝါသနာ၊ ပင်ကိုယ်စရိုက် ကလေးတွေကို ထိန်းသိမ်းထားဖို့ ကြိုးစားလေ့ ရှိပါ တယ်။ တချို့ ေယာကျ်ားတွေဟာ မိန်းမတွေကို ပုံသွင်းချင်ကြတယ်။ အတွေးအခေါ်တွေကို ရိုက်သွင်းချင်ကြတယ်။ ဝါသနာတွေကို အတင်း ပြောင်း စေချင်ကြတယ်။ ဒါကတော့ သက်သက် မိုက်မဲတာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ မိ နိုးမတစ် ယောက်ဟာ ကိုယ့် ရည်မှန်းချက်တွေ၊ ကိုယ့် စိတ်ကူးချက်တွေနဲ့ မကိုက်ညီဘဲ ကွဲပြားနေတယ်ဆိုရင် မချစ်ရုံတဲ့ ရှိပါတယ်။ ဒါပေမယ့် အဲဒီမိန်းမကို ရွေးချယ်မိ ပြီ၊ ချစ်မိပြီဆိုရင်လည်း သူ့ရဲ့ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကို တားဆီးနှောင့်ယှက်ခြင်း မပြု သင့်ပါဘူး။ မိတ်ဆွေဆက်ဆံရေးမှာ ပဲ ဖြစ်ဖြစ်၊ အချစ်မှာပဲ ဖြစ်ဖြစ် ကျွန်တော် တို့ဟာ ဟန်မဆောင်ရတဲ့၊ ရှက်ကြောက်အားနာ မဖြစ်ရတဲ့ သူတွေနဲ့ တွေ့ရတာ ကို ပျော်တတ်ကြပါတယ်။

လိမ္မာတဲ့ ချစ်သူဟာ သာယာတဲ့ နေရာများမှာ ကိုယ့်ချစ်သူနဲ့ တွေ့နိုင်အောင် အ ြမဲ သတိထား ရွေးချယ်လေ့ ရှိကြပါတယ်။ လက်ထပ်ပြီးခါစ ကြင်စဉ်း ဇနီးမောင်နှံတို့ ပျားရည်ဆမ်းခရီး ထွက်တဲ့ အင်မတန်ကောင်းတဲ့ ဓလေ့ထုံးစံဟာ အဲဒီ စိတ်ကူး၊ အဲဒီ အတွေးက ပေါ်ထွက်လာခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် အဲဒီ ပျားရည်ဆမ်း ခရီးတွေဟာ သိပ်ပြီး မကြာဖို့တော့ သတိပြုသင့်ပါတယ်။

အချစ်ဝင်နေတဲ့ မိန်းမတစ်ယောက်ဟာ သူနဲ့ လိုက်လျောကိုက်ညီမယ့် ပတ်ဝန်းကျင်ကို ပကတိစိတ် အရ ကောင်းကောင်း ရွေးချယ်တတ်တယ်။ တချို့ အမျိုးသမီးများကတော့1 သဘာဝအနုပညာရဲ့ ညို့မှာ တ်တွေကို ဘယ်လို အသုံးချရမယ် ဆိုတာကို ကောင်းကောင်း သိကြတယ်။ သူတို့ချစ်သူတွေဟာ ဘယ်အချိန်မှာ လူသူကင်းရှင်းရာမှာ လွတ်လပ်စွာ နေချင်သလဲ။ ဘယ်ချိန်မှာ ရုပ်ရှင် တို့၊ ဇာတ်ပွဲတို့ကို သွားချင်သလဲ။ ဘယ်အချိန်မှာ ချစ်သူနဲ့ နှစ်ယောက် မြို့ ထဲ လျှောက်လည်ချင်သလဲ ဆိုတာတွေကို အလိုလို သိနေတတ်ကြတယ်။ အများ အားဖြင့် မိန်းမများဟာ ယောကျ်ားတွေထက် လူမှုရေးကို နားလည်ကြတယ်။ ဒါ ကြောင့် မို့ ယောကျ်ား ေတွရဲ့ အချစ်နဲ့ ပျော်ရွှင်မှုကို မိန်းမတွေ လက်ထဲမှာ လွှဲ ထားသင့်တယ်။

ယောကျ်ား တစ်ယောက်ဟာ ကိုယ့်အပေါ် စိတ်ကောင်းစေတနာ ထားတဲ့ မိန်းမ တစ်ယောက်ကို၊ ကိုယ့်အပေါ် ယုယ ကြင်နာတတ်တဲ့ မိန်းမတစ်ယောက်ကို

ငြီးငွေ့အောင် မလုပ်ချင်ဘူး ဆိုရင် အဲဒီမိန်းမရဲ့ဘဝမှာ အချစ်ဟာ ဘယ်လောက် အရေးကြီးတဲ့ အခန်းက ပါနေသလဲ ဆိုတာကို နားလည်ထားရလိမ့်မယ်။

ဒဿနဆိုင်ရာ တွေးခေါ်မှု တောင်ထိပ်၊ ဒါမှမဟုတ် အယူအဆဆိုင်ရာ တွေးခေါ်မှု တောင်ထိပ်မှာ ရပ်ပြီး အဲဒီ တောင်ထိပ်ကနေ မိန်းမတစ်ယောက်ရဲ့ ရည်မှန်းချက်တွေ၊ စိတ်ကူး မျှော်မှန်းချက်တွေကို အထင်သေး အမြင်သေးနဲ့ ကြည့်မြင်ခဲ့ ရင် အဲဒီယောကျ်ားလောက် မိုက်မဲတဲ့လူဟာ လောကမှာ ရှိမယ်မထင်ဘူး။ အဲဒီမိန်းမ ရဲ့အတွေးအခေါ်များ၊ ရည်မှန်းချက်များဟာ ရိုးသားရှင်းလင်းပြီး ပို အမြော်အမြင် ကြီးလေတော့ ယောကျ်ား ရဲ့ အတွေးအခေါ်တွေနဲ့ ကွဲပြား ခြားနား နေတယ်။ ယောကျ်ား ဟာ ကိုယ့် ဇနီးသည်နဲ့ စိတ်ဝမ်းကွဲပြား နေတယ်၊ သဘောထားချင်း မတိုက်ဆိုင်ဘဲ ဖြစ်နေကြတယ် ဆိုရင် ငြင်းခုံခြင်းဖြင့် ကိုယ့် ဘက်ကို ပါလာအောင် ဘယ်နည်းနဲ့မှ ဆွဲဆောင်နိုင်မှာ မဟုတ်ဘူး။ ချစ်ခင်ယုယ တဲ့ နည်း၊ သည်းခံမှု၊ တိတ်ဆိတ်နေခြင်း စတဲ့ နည်းတွေနဲ့သာလျှင် ကိုယ့်ဘက်ကို ပါလာအောင် ဆွဲဆောင်နိုင်လိမ့်မယ်။ သူဘဝ တစ်လျှောက်မှာ မိန်းမဟာ အာရုံကြောအားနည်းမှုရဲ့သားကောင် ဖြစ်တယ်ဆိုတာကို သတိပြုလိမ့်မယ်။

မိန်းမတစ်ယောက်ရဲ့ စိတ်ဟာ ပင်လယ်လှိုင်းတွေရဲ့ လှုပ်ရှားမှုနဲ့ တူတယ်လို့ ကျွန်တော် ထင်တယ်။ ဉာဏ်အမြော်အမြင် ရှိတဲ့ ယောကျ်ား ဟာ ဘယ်တော့မှ စိတ်ပျက်ခြင်း မရှိဘူး။ မုန်တိုင်းထဲ ရောက်နေတဲ့ မာလိန်မှူး တစ်ဦးလို သူက ရွက် တွေကို လျှော့တယ်။ အချိန်အခါကို စောင့်တယ်။ မျှော်လင့်ချက် ထားတယ်။ မုန်တိုင်းဟာ မာလိန်မှူးရဲ့ပင်လယ်ချစ်တဲ့ စိတ်ဓာတ်ကို ပျောက်ကွယ်သွားအောင် မလုပ်နိုင်ဘူး။

* * *

ကိုယ့်ချစ်သူကို ငြီးငွေ့မသွားစေဖို့ အတွက် နှစ်ဦး နှစ်ဖက်စလုံးက လိုက်နာရမယ့် စည်းကမ်းတွေ ရှိတယ်။

ပထမအချက် ကတော့ သိပ်ပြီး ခင်မင် ရင်းနှီးလာကြတဲ့ အခါများမှာလည်း ပထမဆုံးအကြိမ် တွေ့စတုန်းကလိုပဲ တစ်ယောက်နဲ့ တစ်ယောက် ယဉ်ကျေး သိမ်မွေ့မှုကို ပြသဖို့ ဖြစ်တယ်။ အမျိုးကောင်း သားသမီးများဟာ ပင်ကိုယ်အား

ဖြဲ့ဲ့ ယဉ်ကျေးသိမ်မွေ့တတ်တဲ့ သဘာဝ ရှိတတ်ကြဲတယ်။ စကားပြောရင်လည်း ယဉ်ကျေးသိမ် ေမွတ့် သဘာဝ ရှိတတ်ကြတယ်။ စကားပြောရင်လည်း ယဉ်ကျေး သိမ်မွေ့ကြတယ်။

ဒုတိယအချက်ကတော့ ဘယ်လို အခြေအနေ မျိုးမှာပဲ ဖြစ်စေ (ဟာသဉာဏ်) ပျော်ရွှင်ကြည်နူးတဲ့ စိတ်ထားမျိုး ရှိရမယ်။ ကိုယ့်ကိုယ်ကို လှောင်ပြောင် သရော်ပစ်နိုင်ရမယ်။ တစ်ယောက်နဲ့ တစ်ယောက်ကြားမှာ ရှိတဲ့ သဘော ကွဲလွဲချက်များကို အရေးမကြီးဘူးလို့ သဘောထား နိုင်ရမယ်။ မကျေနပ်ချက်တွေကို စုပြုံမျိုသိပ်ပြီး အရေးတကြီး ထားနေတာမျိုး မဖြစ်စေရဘူး။ အတိတ်က ရန်ဖြစ်ခဲ့တာတွေကို တွေးခြင်းဖြင့် ပစ္စုပ္ပန် စိတ်ဆင်းရဲမှုကို ပိုကြီးမား နက်ရှိုင်းအောင် မလုပ်ရဘူး။

တတိယအချက်ကတော့ ကျိုး ေကြာင်း ညီညွတ်တဲ့ အတိုင်းအတာအထိ ချစ်သူနှစ်ဦးကြားမှာ မနာလို ဝန်တိုမှုရှိအောင် လုပ်ပေးရမယ်။ သဘောကတော့ ချစ်သူနှစ်ဦးကြားမှာ တစ်ယောက်ကို တစ်ယောက် ဥပေက္ခာ ပြုထားတာမျိုး၊ မယုံသင်္ကာ ဖြစ်နေတာမျိုး မရှိသင့်ဘူး။ တစ်ယောက်ကို တစ်ယောက် ဥပေက္ခာ ပြုတာမျိုး၊ မယုံသင်္ကာ ဖြစ်နေတာမျိုးဟာ နှ စ်ယောက်စလုံးကို နာကျင် ေစတယ်။ စတုတ္ထအချက်ကတော့ တစ်ခါတရံမှာ ခွဲခွာနေခြင်းအားဖြင့် အချစ်ပုံဆောင်ခဲ ကို အသစ်ဖြစ်အောင် လုပ်ပေးတာမျိုး ရှိရမယ်။ ချစ်သူနှစ်ဦး သို့မဟုတ် လင်နှင့် မယားတို့ အချစ်မှ ခွင့်ရက်ရှည် ယူခြင်းဟာ အန္တရာယ် များသော်လည်း အဲဒီ ခွင့်ရက်များဟာ သိပ်လ ည်း မကြာဘူး၊ ဒီကြားထဲမှာ စာချင်း အဆက်အသွယ်တို့ ဘာတို့လည်း ရှိနေမယ် ဆိုရင်တော့ အကျိုး များနိုင်ပါတယ်။ တစ်ခါတလေကျတော့ လူနှစ်ဦးဟာ သိပ်အတွေ့များကြလို့ ဖြစ်စေ၊ ပျင်းရိနေကြလို့ ဖြစ်စေ သူတို့နှစ်ယောက်ရဲ့ စကားတွေထဲမှာ ကြင်နာနူးညံ့တဲ့ အသံတွေ လျော့ပါးလာတတ်ကြတယ်။ ဒီလိုအခါမျိုးမှာ တစ်ယောက်နှင့် တစ်ယောက် စာတွေ အပြန်အလှန်ရေးပြီး အဲဒီ ပျောက်ဆုံးစ ပြုနေတဲ့ ကြင်နာမှုကို ပြန်လည်ရယူသင့်တယ်။ နောက်ဆုံးအချက်ဖြစ်ပြီး လူတွေ သတိမပြုတဲ့ အချက်ကတော့ ကိုယ့်ချစ်သူကို ဆက်လက် ပိုးပန်းနေဖို့ပါပဲ။

‘ဘယ်လိုဖြစ်တာလဲ၊ ကျွန်တော်နဲ့ သူ ချစ်နေကြပြီ ဗျ။ (ဒါမှမဟုတ် အကြင်လင်မယား ဖြစ်နေကြပြီဗျ)၊ ဒါကို ဆက်ပြီး ပိုးတာပန်းတာတွေ လုပ်နေရဦးမှာလား ’ လို့ မေးကောင်း မေးကြ လိမ့်မယ်။

ကိုယ့်ချစ်သူကို ကိုယ်တိုင်က ငြီးငွေ့နေပြီ ဆိုရင်တော့ ကိုယ့်ချစ်သူ မငြီးငွေ့အောင် ဆက်လက် ကြိုးစားနေခြင်းဟာ အချည်းနှီးသော အတတ်ပညာ တစ်ခုပဲ ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။ ဒီတော့ ကိုယ်တိုင်က သူ့အပေါ်မှာ ငြီးငွေ့ခြင်း မဖြစ်ရလေအောင် လုပ်တဲ့ အတတ်ပညာများကော မရှိတော့ဘူးလား။ ဒါမှမဟုတ်ရင်လည်း လောကမှာ လူနှစ်ဦး ရှိတယ်။ အဲဒါကတော့ သစ္စာရှိသူနဲ့ သစ္စာမရှိသူ၊ ဒါမှမဟုတ် ပြောင်းလဲတတ်သူနဲ့ မပြောင်းလဲတတ်သူတို့ ဖြစ်တယ်။ ကို ယ်က တစ်မျိုးဖြစ်နေရင် ဟန်ဆောင်မနေတာ ကောင်းတယ်လို့ပဲ ကျွန်တော်တို့ ပြောင်ဖွင့်ပြောကြရတော့ မှာလား။

ကျွန်တော့် အဖြေကတော့ အခြားနေရာများမှာလိုပဲ ဒီနေရာမှာလည်း သဘာဝက အဖြေတွေကို ပေးထားပြီး ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီအဖြေတွေကို ကျွန်တော်တို့က ရှာကြည့်ပြီး အဖြစ်အပျက်နဲ့ ညှိနှိုင်း တွက်ချက်ကြည့်ဖို့ပဲ လိုပါတယ်။ လူတွေဟာ မွေးလာကတည်းက ပြောင်းလဲခြင်းမရှိ မွေးဖွားလာကြတာ မဟုတ်ပါဘူး။ ပြီးတော့ သူတို့ရဲ့ အချစ်တွေမှာလည်း အပြောင်းအလဲတွေကို တွေ့ခဲ့ ကြုံခဲ့ကြရတာပါ။ တစ်ချိန်ကတော့ စိတ်ဓာ တ်အရ ချစ်ချစ်ခင်ခင်၊ ပျော်ပျော်ပါးပါး၊ ပလီပလာ၊ ခရာတာတာ နေချင် ကြတယ်။ ဒါပေမယ့် အေးစက်စက် ထုံထိုင်းထိုင်း ချစ်သူနဲ့ တွေ့ကြရတယ်။ အဲဒီလို အခါမျိုးမှာ သူတို့က ကျင့်ဝတ်ကို စောင့်ထိန်းနေရင် သူတို့မှာ သစ္စာရှိတယ်လို့တော့ ပြောနိုင်ပါရဲ့။ ဒါပေမယ့် ပျော်ရွှင်မှုကိုတော့ မရကြဘူး။ ကျင့်ဝတ်ကို စောင့်ထိန်းခြင်း မပြုခဲ့ရင်တော့ သူတို့ဟာ သူတို့ကျေနပ်တဲ့ ချစ်သူမျိုး ကို မတွေ့မချင်း ရည်းစားတွေ တစ်ယောက်ပြီး တစ်ယောက် ထည့်လဲထားပြီး သစ္စာမဲ့တဲ့ ဘဝ၊ ရည်းစား တစ်ယောက်ပြီး တစ်ယောက် တွဲနေရတဲ့ ဘဝမျိုး ကို ရောက်နေဦးမှာပဲ။ သူတို့ ကျေနပ်တဲ့သူကို တွေ့တော့မှပဲ သူဟာ ရုတ်တရက် ခြေငြိမ်ကျသွားတော့မှာပါ။ သင့်လျော် တဲ့ အဖော်ကို တွေ့တာနဲ့ ရည်းစား တစ်ယောက်ပြီး တစ်ယောက် လျှောက်တွဲနေတဲ့ ဘဝဟာ ရုတ်တရက် အဆုံးသတ်သွားတတ်တယ်။

ဒါတွေကတော့ ခန္ဓာကိုယ်အားဖြင့် တည်ငြိမ်မှုမရှိတဲ့ သဘောကို ပြုတဲ့ ဥဒါဟရုဏ်တွေပါပဲ။ ထားပါတော့... ဒါဖြင့် စိတ်ဓာ တ်အရ မတည်ငြိမ်မှုတွေ ရှိကြသော်လည်း ယောကျ်ားတွေဟာ အမြဲတမ်း သွေးသားတောင့်တမှု ရှိနေကြတာ မဟုတ်ပါဘူး။ မိန်းမတွေကတော့ မကြာခဏ ဆိုသလို အေးစက်နေလေ့ ရှိကြတယ်။ ဒါကြောင့်မို့ မိန်းမကို အောင်မြင်ခဲ့ရင် ယောကျ်း ဟာ သူ့ကိုယ်သူ

ဂုဏ်ယူ ကျေနပ်လို့ မဆုံးတော့ ဘူး။ ကိုယ့်ကိုယ်ကို ယုံကြည်ချက် မရှိတဲ့ မိန်းမ သို့မဟုတ် ယောကျ်ားတစ်ယောက်ရဲ့ မာနကို အစာကျွေးရတယ်။

ဘိုင်ရွန်ဟာ ပထမဆုံးအကြိမ် အဖြစ် မိန်းမပျို ကလေး တစ်ယောက်ကို ချစ်တော့ အဲဒီ မိန်းမပျိုလေးက 'ကျွန်မက ရှင့်လို မစွမ်းမသန် ဒုက္ခိတ တစ်ယောက်ကို ဘယ့်နယ့်လုပ် စီတ်ဝင်စားမှာလဲ' လို့ ပြန်ပြောလိုက်တယ်။ ဘိုင်ရွန်ဟာ သူ့ တစ်သက်မှာ ဒီစကားကို ဘယ် ေတာ့မှ မမေ့နိုင်တော့ဘဲ မိန်းမတွေကို လက်စားချေတော့တာပဲ။ မိန်းမတစ်ယောက်ဟာ သူ သိကျမ်းခဲ့တဲ့ 'အဆက်' တစ်ယောကကို ရုတ်တရက် ချက်ချင်း အဆက်ဖြတ်ချင် ဖြတ်ပစ်လိုက်တယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ သူ့ကိုယ်သူ အရှုပ်ဆိုးတယ်လို့ ယူဆလိုက်လို့ပဲ။ သူအဖို့ ကိုယ့်ကို ရိုသေလေးစားမှုကို အားဖြည့်ပေးဖို့ လိုတယ်လေ။ စီတ်ကူးယဉ်တဲ့၊ တနည်း ပြောရရင် တကယ့်ဘဝနဲ့ ကင်းကွာတဲ့ ကလေးဘဝ တစ်ခုဟာ ဘယ်တော့မှ အကောင်အထည်ဖော်လို့ မရနိုင်တဲ့၊ ဘယ်တော့မှ ဖြည့်စွမ်းခြင်း မပြုနိုင်တဲ့ စီတ်ကူးစိတ်သန်းတွေကို မွေးဖွားပေးတတ် ပါတယ်။ ရှာတိုဘရိုင်းယန်းဟာ မိန်းမတွေကို တစ်ယော က်ပြီး တစ်ယောက် ထည်လဲ တွဲခဲ့တယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ သူငယ်ငယ်တုန်းက သူဟာ ရမ္မက်သွေး သိပ်ဆူပြီး အဲဒီ ရမ္မက်ကို ပြေပျောက်အောင် ဖြည့်စွမ်းနိုင်တဲ့ မိန်းမမျိုး ကို ရှာခဲ့တယ်။ အငယ်အနှောင်းတွေ တစ်ယောက်ပြီး တစ်ယောက် ယူခဲ့ပေမယ့် ပြေပျောက်ခြင်း မရှိပါဘူး။ အသက်ကြီးလာ ေတာ့ သူ့ စိတ်ကူးထဲမှာ စံပြထားခဲ့တဲ့ မိန်းမမျိုး ဖြစ်တဲ့ ဂျူးလီယက် ရေကာမီယာကို သွားတွေ့ခဲ့တာပါ။

* * *

ဘာသာတရားမှာ တကယ် သီလစင်ကြယ် မြင့်မြတ်တယ်ဆိုတာ အကျင့်တွေကို အရမ်းကျင့်၊ တရားဘာဝနာတွေကို အရမ်း အားထုတ်တိုင်း ဖြစ်တာမဟုတ်ဘူး။ နိဝါတတရား အရ မိမိကိုယ်ကို မိမိ နှိမ့်ချခြင်း၊ သနားကြင်နာခြင်း၊ အလှူဒါနပေးခြင်း စတဲ့ အရာတွေ လုပ်ရင်လည်း မြတ်တဲ့ အဖြစ်ပါပဲ။

အချစ်မှာလည်း အလားတူပါပဲ။ စစ်မှန်တဲ့ အချစ်ဆိုတာ အာသာရမ္မက်တွေကို ပြေနေတာမျိုး မဟုတ်သင့်ပါဘူး။ နေ့စဉ် နေထိုင်မှုဘဝမှာ ပြည့်စုံပြီး ပြေပြစ်ညီညွတ်မှု ရှိမှသာလျှင် ရနိုင်ပါတယ်။ ပုံဝတ္ထုတစ်ခု ရှိပါတယ်။ တစ်ခါတုန်းက သီလရှင်ကလေး တစ်ဦးဟာ ရှင်ထရီဇာဆီကို သွားပြီးတော့ တရားတောင်းပါ

သတဲ့။ ဒီ သီလရှင်ကလေးကတော့ သူ့ကို သူတော်ရှင် ထရီဇာက တန်ခိုး ပြာဋိဟာတွေကို ပြတော့မှာပဲလို့ ထင်တာပေါ့ ။ ဒါပေမယ့် ရှင်ထရီဇာက သူ့ တည်ထောင်ထားတဲ့ သီလရှင်ကျောင်းကို ခေါ်သွားတယ်။ ပြီး... အဲဒီကျောင်းမှာ ဆင်းရဲဒုက္ခတွေ၊ ပင်ပန်းတဲ့ အလုပ်တွေ၊ ဆုံးရှုံးမှုတွေနဲ့ ကြုံခဲ့ရတယ်။ နောက်ဆုံး တော့ သီလရှင်ကလေးဟာ မနေနိုင်တော့ဘဲ သူ့ကို မြင့်မြတ်တဲ့ တရားထူးကို ပြ မယ်ဆိုတာ ဘယ်တော့ ပြမှာလဲလို့ မေးတယ်။ ဒီတော့ ရှင်ထရီဇာက တရားထူး တရားမြတ်ဆိုတာ တခြားမဟုတ်ဘူး။ ဘဝရဲ့ ဒုက္ခတွေကို နေ့စဉ်နှင့်အမျှ ချစ်ခင် မှု၊ စိတ်ရှည်မှုနဲ့ ရင်ဆိုင်နိုင်တာဟာ တရားပဲ။ တို့ကျောင်းမှာ တို့ကျင့်နေတဲ့ အရာ ဟာ အဲဒီတရားပဲလို့ ပြန်ပြောပါတယ်။

အချစ်ကံကောင်းသူများဟာ အံ့သြစရာ ကောင်းလောက်အောင် ချစ်နိုင်စွမ်း ရှိ ကြတယ်။ သူတို့ရဲ့ ချစ်နိုင်စွ မ်းဟာ ဘာနဲ့ အလားသဏ္ဌာန် တူသလဲဆိုရင် နွေဦး ရက်များနဲ့ တူတယ်။ အဲဒီ နွေဦးရက်များမှာ နေခြည်ကလည်း ရွှန်းရွှန်းလဲ့လို့၊ နွေး ထွေးလို့၊ လောကကို ချော့မြှူသိပ်လို့။ တိမ်စတိမ်မျှင်ဆိုလို့ တစ်ခုမှ မရှိ။ ချို ့ငဲ့ ဝမ်း လွင်ပြင်ထဲက အသေးငယ်ဆုံး ဆိုတဲ့ ရွာငယ် ဇနပဒကလေးကလည်း ေန ခြည်ထဲမှာ လှလို့။ ဒီလို ကြည်မောစရာကောင်းတဲ့ နေ့မျိုး၊ ဒီလို မျော်လင့်ချက် တွေ ပြည့်လျှမ်းစေတဲ့ နေ့မျိုး ဟာ ကျွန်တော်တို့ကို နောင်လာတော့မယ့် မည်း မှောင်တဲ့ မုန်တိုင်းကြီးကို ရင်ဆိုင်နိုင်စွမ်း ရှိအောင် ခွန်အားသတ္တိကို ပေးခဲ့တာ အမှန်ပဲ။

နွေရက်တွေပဲ ဖြစ်ဖြစ်၊ အချစ်ပဲ ဖြစ်ဖြစ် လောကမှာ ရှိရှိသမျှ အရာအားလုံးဟာ သူ့ သက်တမ်းစေ့ရင် ကုန်ဆုံး မေ့လျော့ကြရမှာ ဖြစ်လေတော့ ကျွန်တော်တို့ဟာ နွေရက်ကိုသာ ချစ်တတ်ရဲ့ မကဘဲ မှုန်မှိုင်းပြာရီ နေ့များ၊ ဆောင်းဦး နှင်းမြူများနဲ့ ရှည်လျားတဲ့ ဆောင်းညများ ကိုလည်း ချစ်တတ်ရပေလိမ့်မယ်။ ဒါကြောင့် မို့ စာရေးဆရာကြီး အေဘယ်ဘွန်းနှဒ်က 'အရိုးသား အစင်ကြည်ဆုံး အချစ်သည် ပန်းရိုက်ပိုးစ တစ်ဝက်၊ ပန်းရိုက်မပါသော ပိုးစ တစ်ဝက်ဖြင့် ချုပ်ထားသော ဝတ်ရုံနှင့် တူ၏။ ပန်းရိုက် ပါသော ပိုးစသည် အဖိုးတန်၍ ထူးခြားသော အသား အရောင် ရှိသဖြင့် ပန်းရိုက်မပါသော အစကို ပန်းရိုက်စထက် ပို၍ သဘောကျ ပေ၏ ' လို့ ရေးခဲ့ဖူးပါတယ်။

ချစ်စ ခင်စ ကြင်နာစမှာ ရမ္မက်ရဲ့ ဘေးမှာ မရဲတရဲနဲ့ ဝင်ရောက်လာပြီး နောက်မှာ ပိုင်စိုးမှုနဲ့ ထည်ထည်ဝါဝါ ရပ်လိုက်တဲ့ တည်ငြိမ်ပြီး နူးညံ့ သိမ်မွေ့တဲ့ ပျော်ရွှင် ချမ်းမြေ့ မှု ဆိုတာ ဘယ်လို အရာမျိုးလဲ။ ဒါမှမဟုတ် ရမ္မက်ကနေ မွေးဖွားလာတဲ့

၊ ရမ္မက်ကို ကျော်လွန်သွားတဲ့ အဲဒီ အချစ်ဟာ ဘယ်လို အရာလဲ။ ဘာနဲ့ ပြုံလုပ်ထားသလဲ။ အဲဒီ အချစ်ကို ယုံကြည်မှု၊ အလေ့အကျင့်နဲ့ မြတ်နိုးမှုကို ဖွဲ့စည်းပြုလုပ်ထားခြင်း ဖြစ်တယ်။ များသောအားဖြင့် ကျွန်တော်တို့ လူသား အားလုံးလောက်ဟာ ကျွန်တော်တို့ကို လိမ်လည်ကြတယ်။ ဒါပေမယ့် အ နည်းစုကတော့ တကယ့် စစ်မှန်တဲ့ ရိုးသားမှုနဲ့ ပွင့်လင်းတဲ့ အမျိုးသား၊ အမျိုး သမီးကို တွေ့လိုက်ရလို့ ပျော်ရတဲ့ အရသာကို ကောင်းကောင်း သိပါတယ်။

ဘယ်လို အခြေအနေမျိုးမှာပဲ ဖြစ်ဖြစ် ကျွန်တော်တို့ရဲ့ စိတ်အလိုဆန္ဒအတိုင်း လိုက်လျောနေထိုင်တဲ့၊ ကျွန်တော်တို့တစ်တွေ အခက်အခဲ ကြုံရင် ကျွန်တော်တို့ကို စွန့်ပစ်ဆာမသွားဘဲ ကျွန်တော်တို့နဲ့အတူ ရပ်တည်တဲ့ အမျိုးသား၊ အမျိုး သမီးကို တွေ့ရလို့ ပျော်ရွှင်တဲ့ အရသာကို ကောင်းကောင်း သိကြပါတယ်။ အချို့သောသူ အနည်းငယ်တို့သာလျှင် ယုံကြည်စိတ်ချခြင်း ဆိုတဲ့ အဲ့ဖွယ် ခံစားမှုကို နားလည်ကြပါတယ်။ သူတို့ဟာ နေ့ စဉ်နေ့တိုင်း အနည်းဆုံး လူတစ်ယောက်ကို သာလျှင် လေးလံလှတဲ့ ခမောက်စွန်းကို မ , ဖွင့်ပြလေ့ ရှိပြီး လွတ်လပ်စွာ အသက်ရှူ ကြတယ်။ သူတို့ရဲ့ မျက်နှာနဲ့ သူတို့ရဲ့ နှလုံးသားကို ကြောက်ရွံ့ခြင်း မရှိဖွင့်လှစ် ပြသလေ့ ရှိပါတယ်။

ယုံကြည်စိတ်ချခြင်းဟာ အလွန် အဖိုးထိုက်တန်တဲ့ အရာ ဖြစ်ပါတယ်။ အလွန် အရေးမကြီးတဲ့ အပြုအမူများမှာပင်လျှင် ယုံကြည်စိတ်ချမှုက စွဲလမ်းနှစ်သက်ဖွယ်ကို ဖြစ်စေ ပါတယ်။ ငယ်စဉ်တုန်းကတော့ မိန်းမနဲ့ ယောကျာ်းဟာ နှစ်ယောက်သား ပွေ့ဖက်နိုင်မယ့် အထိုးကျန် အချိန်ကလေးတွေကို လိုက်လံ ရှာဖွေခဲ့ကြတယ်။

ခုတော့ တစ်ယောက်ကို တစ်ယောက် ယုံ ကြည်စိတ်ချစွာ တိုင်ပင်နှီးနှော့ဖို့ အထိုးကျန် အချိန်ကလေးတွေကို လိုက်ရှာကြတယ်။ နှစ်ယောက် အတူတွဲလမ်းလျှောက်ကြတာဟာ ငယ်ငယ်က ချိန်းပြီး တွေ့ကြတာလို အရေးကြီးလာတယ်။ သူတို့နှစ်ယောက်ဟာ တစ်ယောက်ကို5 တစ်ယောက် လုံးဝ နားလည်တယ်လို့ ခံစားမိကြတယ်။ တစ်ယောက်မှာ စိတ်သောက ဖြစ်လာရင် တခြားတစ်ယောက်က ကိုယ်ခန္ဓာမှာ နာကျင်သည့်အထိ ဖြစ်ရတယ်။ တစ်ယောက်အတွက် ဆိုရင် တစ်ယောက်က အသက်ကိုတောင် စွန့်သည့်အထိ ဖြစ်ကြရတယ်။ ဒါကို တစ်ယောက်ကလည်း သိတယ်။ ဒီလို ခံစားချက်မျိုးကို မိတ်ဆွေ သူငယ်ချင်းကြားမှာလည်း တွေ့ရတတ်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ခြွင်းချက်မရှိ ပြည့်စုံတဲ့ မိတ်ဆွေ သူငယ်ချင်း အချစ်မျိုး ဆိုတာကတော့ အလွန်ကို ရှားပါတယ်။ ဒါပေမယ့် အချစ်

ကတော့ အရိုးဆုံး၊ အထုံထိုင်းဆုံး လူတစ်ယောက်ကိုတောင် ဉာဏ်အမြော်အမြင် ရှိလာစေပါတယ်။

သူတို့အချစ်ရဲ့ ဆောင်းဦးပေါက်ချိန်ကို ရောက်နေတဲ့ ပျော်ရွှင်ချမ်းမြေ့ တဲ့ ဇနီးမောင်နှံတို့ရဲ့ ဘဝကို ဘယ် လို ဖော်ပြရမလဲ။ အချစ်နတ်ရဲ့ မျက်နှာဟာ သခင်ရသဘောကို မလွန်ဆန်နိုင်တဲ့ မျက်နှာ ဖြစ်နေပေမယ့် အဲဒီ အချစ်နတ်က နတ်တစ်ပါးပဲ ဖြစ်နေသေးတယ် ဆိုတာကို ဘယ်လို ဖော်ပြရမလဲ။ ပါရမီထူးချွန်တဲ့ တေးပြုစာဆို အကျော်အမော် တစ်ဦးက ရေးဖွဲ့ပြီး တီး လုံးပြထားတဲ့ ပျော်ရွှင်ချမ်းမြေ့ခြင်း တေးသံစုံ တစ်ပုဒ်ဟာ ကြီးကျယ် ခမ်းနားရပေလိမ့်မယ်။ သာမန် ဂီတသမား တစ်ဦးကတော့ ဆူညံပြင်းထန်တဲ့ အကြောင်းတွေကို ရေးဖွဲ့စပ်ဆိုရာမှာ သာချင် သာလိမ့်မယ်။ ပါစီဖ် သီချင်းကြီးရဲ့ ပဏာမ ခြေဆင်းပိုဒ်ရဲ့ ကြည်လင်တဲ့ တက်သံဟာ ကြားရသူရဲ့ ဝိညာဉ်ကို မ ကြုံစဖူး ထူးကဲတဲ့ ဝေယံ အမြင့် ဆီကို ပို့ဆောင်ပေးနိုင်တယ်။ တေးပြုစာဆိုကြီး ဖရန့်ရဲ့ လီကိုက္ခ။ တေးသွားကြီးနဲ့ ဖော်ရေးရဲ့ လီဂျီယန်ဟာ ဖြိုဖျက်လို့မရတဲ့ ဟာမိုနီရဲ့ သဘာဝကျပြီး အားကောင်းတဲ့ လက်သံကို ဖော်ပြရာမှာ စကားတွေနဲ့ ပြောရတာထက် များစွာ ထိရောက်နိုင်တယ်။

ကျွန်တော်ဟာ ခပ်စောစောတုန်းက ရီကျီယန် ဝတ်တက် သီချင်းတစ်ပုဒ်ကို ရွတ်ပြခဲ့တယ်။ ဒါပေမယ့် ပြည့်စုံ အပြစ်ကင်းတဲ့ အချစ်သီချင်း တစ်ပုဒ်ထဲမှာ သေခြင်းတရာဆိုတဲ့ သဘောဟာ ငေါ်တူးတဲ့ အသံတစ်ခု ဖြစ်နေတယ်။ ကိုဗင်ထရီပါ့တ်မိုးရဲ့ ကဗျာတစ်ပုဒ်မှာ သူအဖို့ ကမ္ဘာလောကကြီး တစ်ခုလုံး ဖြစ်ခဲ့တဲ့ မိန်းမတစ်ယောက်ရဲ့ အလောင်းကို တွေ့တဲ့အခါမှာ ခံစားရတဲ့ လူတစ်ယောက်ရဲ့ စိတ်ပျက်အားငယ်မှုကို ဖော်ပြထားတယ်။ သူ့ကို စွန့်ခွာသွားရပါ့မလား ဆိုပြီး အဲဒီ မိန်းမကို ဝမ်းနည်းစွာ၊ တမ်းတစွာ၊ ကြင်နာသိမ်မွေ့စွာ သူ အပြစ်တင်တယ်။

‘ဒီအရာဟာ မင်းရဲ့ ခမ်းနားပြီး တည်ကြည်သိမ်မွေ့တဲ့ အမူအရာ မဟုတ်ပါလား ကွယ်’

အချစ်ရေ …

တခြားသူတွေကို ဘယ်တော့မှ ပူဆွေးအောင် မလုပ်တတ်တဲ့ မင်းဟာ ဒီ ဇူလိုင် ညနေခင်းမှာ...

မပီသတဲ့ ရုတ်တရက် စကားတစ်ခွန်း...

ထိတ်လန့်တဲ့ မျက်လုံးနဲ့...

အနမ်းကလေး တစ်ချက်မပါ...

နှုတ်ဆက်စကားလေး တစ်ခွန်း မဆိုဘဲနဲ့...

နေ့ရက်ပေါင်း များစွာ ကြာစေမယ့် မင်း... ခရီးကြီးကို...

မင်း... ထွက်ခွာသွားပုန်း... ပတ်သက်လို့...

မင်း... ဘယ်တော့မှ နောင်တ မရတော့ဘူးလား...

ဒီအရာဟာ ခမ်းနားပြီး တည်ငြိမ်သိမ်မွေ့တဲ့ မင်းရဲ့အမူအရာ မဟုတ်ဘူး... တဲ့။

သခ်ၤါရ သဘောတရားကို မလွန်ဆန်နိုင်တဲ့ ဖြစ်ပျက်လွယ်တဲ့ လူဆိုတဲ့ သတ္တဝါ တစ်ခု အပေါ်မှာ အရာရာကို ပုံချတာတော့ ကြီးကျယ်မြင့်မြတ်ခြင်း ရှိသလို အန္တရာယ်လည်း ရှိပါတယ်။

ဒါပေမယ့် သေခြင်းတရားဟာလည်း အကြီးကျယ်ဆုံး အချစ်တွေကို ဖျက်ဆီးရာမှာတော့ ခွန်အား မဲ့နေတတ်ပါတယ်။ တစ်ခါတုန်းက စပိန်မှာ ထူးခြားတဲ့ ဂုဏ်သိက္ခာနဲ့ ပြည့်စုံတဲ့ လယ်သူမကြီး တစ်ဦးကို ကျွန်တော် တွေ့ခဲ့ဖူးတယ်။ သူက...

‘အို… ငါ့မှာ နှစ်နာချက်ဆိုလို့ ဘာမှ မရှိပါဘူးကွယ်၊ ငါ့ဘဝမှာ ဒုက္ခတွေတော့ တွေ့ခဲ့ရတယ် ပေါ့လေ။ ငါ အသက် နှစ်ဆယ်လောက်တုန်းက လူငယ်လေး တစ် ယောက်နဲ့ ချစ်ခဲ့ကြတာပေါ့။ သူက ငါ့ကို သိပ်ချစ်တာ။ ဒါနဲ့ တို့ … လက်ထပ်ခဲ့ ကြတယ်။ လက်ထပ်ပြီး ဘာကြာလို့လဲ၊ သူ ဆုံးသွားတာပဲ။ ဒါပေမယ့် ငါ့ဘဝမှာ ပျော်ခဲ့ရပြီး ပြီလေ။ ခု … အနှစ် ငါးဆယ်လုံးလုံး သူ့အကြောင်းကိုပဲ ငါတွေးပြီး သူ့ကိုပဲ သတိရနေတာပဲ ’ လို့ ပြောဖူးတယ်။ ဒီလောက် စိတ်မကောင်းစရာ ဖြစ် ပြီး ဒီလောက် အထီးကျန်ဖြစ်ခဲ့ရတဲ့ ဘဝတစ်လျှောက်လုံးမှာ အလွန် အပြစ်ကင်း တဲ့ ပျော်ရွှင်မှုကို ပြန်တွေးနိုင်တာဟာ ဘယ်လောက်ကောင်းတဲ့ ဖြေသိမ့် မှုပါလဲ။

ဒီလို ကိုယ့်အိပ်မက်တွေနဲ့ အတွေးတွေကို တောက်ပတဲ့ အတိတ် ရုပ်ပုံကားချပ် တွေနဲ့ ဖြည့်ပေးနိုင်တာဟာ တခြားတော့ မဟုတ်ပါဘူး။ အပြစ်ကင်းစင်ပြီး ပြည့် စုံတဲ့ အချစ်ကြောင့်သာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီလို အတွေးမျိုးဟာ အနုပညာလက်ရာ တစ်ခု၊ ဒါမှမဟုတ် ဘာသာတရား ယုံကြည်ချက် တစ်ခုနဲ့ အလားသဏ္ဌာန် တူနေ ပါတယ်။ ချစ်ခြင်းအနုပညာနဲ့ ပတ်သက်လို့ နောက်ဆုံးပြောလိုတဲ့ အချက် ကတော့ စတင်ဒယ် ပြောတဲ့စကား မဟုတ်ပါဘူး။ စတင်ဒယ် ကိုယ်တိုင် မိုးဇတ် ဆီက ကြားခဲ့တဲ့ စကား ဖြစ်ပါတယ်။ ပြဇာတ်တစ်ခုကို သွားကြည့်ပြီး တေးဂီတ သံ သက်သက်နဲ့ စွဲလမ်းနှစ်သက်ဖွယ် သံစဉ်တွေကို နားထောင်ကြည့်ပါ။ အဲဒီ အချိန်မှာ သင့်ခံစားချက် ရှုပ်ထွေး ဆန်းပြားနေရင်၊ ကြမ်းရှနေရင်၊ ငေါတူးတူး ဖြစ်နေရင် သင်ဟာ ချစ်ခြင်းအနုပညာမှာ မယဉ်ပါသေးဘူးလို့ အောက်မေ့ပါတဲ့။

ဒါပေမယ့် သင့်ခံစားချက်ထဲမှာ သင်ဟာ အလှကို တဖြည်းဖြည်း ရ, ရလာတယ် လို့ သတိထားလာမိရင်၊ အံ့သြဖွယ်ကောင်းတဲ့ နား လည်မှုကို ရလာခဲ့ရင်၊ တစ်ခုနဲ့ တစ်ခု အတိုက်အခံဖြစ်ပြီး ရန်ဖက်ကျတဲ့ သဘောတွေကို တည်ငြိမ်စွာ ပေါင်းစည်းပေးနိုင်ခဲ့ရင် အဲဒီအခါမှာ သင်ဟာ ဘဝမှာ နေပျော်တဲ့ အနည်းငယ်မျှ သော စွန့်စားမှု လမ်းကြောင်းပေါ်ကို ရောက်ပြီလို့သာ မှတ်လိုက်ပေတော့ တဲ့။ အဲဒီ စွန့်စားမှုကတော့ ကြီးကျယ်ခမ်းနားတဲ့ အချစ်ပါပဲ တဲ့…။

*M*m*B*f*K*R*

♦ ၂ - လက်ထပ်ထိမ်းမြားခြင်းအနုပညာ ♦

ချစ်ခြင်း အနုပညာဟာ အတည်မကျ ပုံ့လွင့်နေတဲ့ ဆန္ဒရမ္မက်ကို တည်ကြည်ငြိမ်သက်တဲ့ ခံစားချက်အဖြစ် ပြောင်းလဲပေးတဲ့ အတတ်ပညာ ဖြစ်တယ်။ ဒီအချက်ကို လက်ခံရင် အဲဒီ ဆန္ဒရမ္မက် ရှိနေတဲ့ လူတစ်ယောက်ကို တရားဥပေဒက ဒီလို မတည်ငြိမ်တဲ့ ရမ္မက်ဆန္ဒတွေ နောက်ကို လိုက်မနေနဲ့၊ ခု ရပ်လိုက်တော့ ပြောရင် ဘ ယဲလိုနေမလဲ။ သင်ဟာ သင်ချစ်တဲ့ အမျိုး သမီး တစ်ယောက်ကို သေတပန်သက်ဆုံး ပေါင်းဖက်မယ်လို့ တရားဥပဒေနဲ့ အညီ သဘောတူ လက်မှတ် မရေးထိုးခဲ့လျှင် သင်တို့နှစ်ဦး ပေါင်းဖော်ရာက မွေးလာတဲ့ သားသ မီးများကို ကျွေးမွေး စောင့်ရှောက်ပါမယ် လို့ တရားဝင် လက်မှတ် မထိုးခဲ့လျှင် သင်ဟာ သင့်ရဲ့ပကတိစိတ်ရဲ့အလိုကို မလိုက်နိုင်ဘူး။

အိမ်ထောင်မှုဆိုတဲ့ ကြိုး ချည်နှောင်မှုဟာ တော်တော် ဖြတ်တောက်ဖို့ ခက်တဲ့ ကိစ္စတစ်ရပ် ဖြစ်တယ်။ ခေတ်နဲ့ ထုံးတမ်းဓလေ့ကို လိုက်ပြီး အနည်းနဲ့ အများ ဆိုသလို ဖျက်ဆီး ဖြတ်တောက်ဖို့ ခက်ခဲတယ်။ မှုဆလင် ဘာသာဝင်တွေကတော့ သတ်မှတ်ထားတဲ့ လုပ်ထုံးလုပ်နည်း တစ်ခုကို လုပ်လိုက်ရုံနဲ့ အိမ်ထောင်ရေးကို ပျက်ပြယ်သွားအောင် လုပ်ပိုင်ခွင့် ရှိကြတယ်။ ဇနီးကို ကွာရှင်းပိုင်ခွင့် ရှိကြတယ်။ ဒါပေမယ့် ဗရင်ဂျီ ဘာသာဝင် တစ်ယောက်ကတော့ ဒီလို မလုပ်နိုင်ဘူး။ သာသနာက သူ့ လက်ထပ်ထိမ်းမြားမှုကို မပယ်ဖျက်မခြင်း နောက်ထပ် အိမ်ထောင် မပြုနိုင်ဘူး။ ဒီလို လက်ထပ်ထိမ်းမြားမှုကို သာသနာက ချုပ်ကိုင်ထားဖို့ ကြိုးစားခဲ့ကြပေမယ့် မအောင်မြင်ခဲ့ကြဘူး။ သာသနာက လင်မယားကို ကွာရှင်းပေးအောင်လုပ်ဖို့ ကိစ္စဟာ တော်တော်ခက်ခဲတဲ့ ကိစ္စ ဖြစ်တယ်။ ခုထိ သာသနာက လင်မယားကို ကွာရှင်းခွင့် ပေးတာရယ်လို့ သိပ်မရှိလှဘူး။

ဒါကြောင့်မို့ မွတ်ဆလင်တစ်ယောက်ဟာ လင်မယား ကွာရှင်းဖို့ လွယ်သလောက် ဗရင်ဂျီဘာသာဝင် တစ်ယောက်မှာတော့ လင်မယား ကွာရှင်းဖို့ ကိစ္စဟာ တော်တော် ခက်ခဲတဲ့ကိစ္စ ဖြစ်တယ်။ ဒီ အစွန်းနှစ်ခုကြားမှာ အလယ်အလတ် လမ်းတွေတော့ ရှိတန်သလောက် ရှိပါရဲ့။ တစ်ခါတလေမှာ တရားဥပဒေသဘောဟာ သိပ် တင်းကျပ်လွန်းတဲ့အတွက် လင်နဲ့ မယားမှာ ကွာရှင်းပြတ်စဲခွင့် မရကြဘူး။ ဒီမှာတင် တိတ်တိတ်ပုန်း ဖောက်ပြန်တာတို့၊ ဖောက်ပြန်တာကို သိလျက်သားနဲ့ မမြင်ချင်ယောင် ဆောင်နေရတာတို့ ရှိလာတယ် ။ တစ်ခါတလေကျတော့

လည်း အမေရိကမှာလို တရားဥပဒေအရ လက်ထပ်ထိမ်းမြားမှုကို အလွယ်တကူ ဖျက်သိမ်းလိုက်ကြပြီး လွယ်လွယ်နဲ့ပဲ နောက်အိမ်ထောင် ပြုလိုက်ကြတယ်။ ဒီလို လုပ်လိုက်တာကိုလည်း စာရိတ္တကို မထိခိုက်တဲ့ လုပ်နည်းတစ်ခုလို့ ယူဆနေကြတာတွေ ရှိတယ်။

လက်ထပ်ထိမ်းမြားမှု နှောင်ကြိုးဟာ တင်းကျပ်သည် ဖြစ်စေ၊ လျော့ရဲသည် ဖြစ်စေ လင်ရယ် မယားရယ်ဆိုပြီး အိမ်ထောင်ပြုကြတော့မယ် ဆိုရင်တော့ မင်္ဂလာအခမ်းအနားတွေ၊ လက်ထပ်ထိမ်းမြားမှု ဆိုင်ရာ ပဋိညာဉ်တွေဟာ ဘယ်မှာပဲ ဖြစ်ဖြစ် လုပ်ရပေလိမ့်မယ်။ လုပ်သင့်တယ်လို့လည်း ယူဆတယ်။ ဘာကြောင့် လုပ်သင့်တယ်ဆိုတာကို ကျွန်တော် ကြိုးစားပြီး ရှင်းလင်းပါ့မယ်။

ဒါပေမယ့် လက်ထပ်ထိမ်း ြမားဖို့ မလိုဘူး။ ဒါတွေဟာ အဆောင် အယောင် အခမ်းအနားတွေသာ ဖြစ်တယ်၊ ဘာဖြစ်သလဲ၊ နှစ်ယောက် သဘောတူပြီး အတူနေထိုင်ကြရင် လင်မယားအရာ မြောက်တာပဲလို့ ယူဆကြတဲ့ လူတွေလည်း ရှိပါတယ်။ ဒါကြောင့် လက်ထပ်ထိမ်းမြားမှုကို ဆန့်ကျင် ကန့်ကွက်တဲ့ သူတို့ရဲ့အမြင်ကို ပထမ ဖော်ပြပါမယ်။ ပြီးတော့မှ ကျွန်တော့်အမြင်ကို ဖော်ပြပါမယ်။

* * *

သမိုင်းမှာ လက်ထပ်ထိမ်းမြားရေးကို ပထမဆုံးနဲ့ အပြင်းထန်ဆုံး ကန့်ကွက်ခဲ့တဲ့ သူကတော့ (အင်္ဂလိပ် ကဗျာဆရာ) ရှယ်လီပါ။ အချစ်ဟာ ချုပ်တည်းမှုအောက်မှာ ရောက်သွားတာနဲ့ တစ်ပြိုင်နက် သေဆုံးသွားရတော့တယ်လို့ သူက ပြောခဲ့ ပါတယ်။ ပြီးတော့ ရမ္မက်ဆိုတာမျိုးဟာ အထိန်းအကွပ်ရှိတာမျိုး မဟုတ်ဘူး။ ဒီလို အထိန်းအကွပ်မရှိတဲ့ ရမ္မက်ကို တရားဥပဒေနဲ့ အုပ်ချုပ်လို့ မရဘူးလို့လည်း သူက ပြောခဲ့ပါသေးတယ်။ အချစ်ဟာ တရားဥပဒေဆိုင်ရာ အနှောင်အဖွဲ့တွေနဲ့ မနှိုင်းယှဉ်အပ်တဲ့အရာ ဖြစ်တယ်။ ဘာကြောင့် အဲဒီ ဥပဒေကြီးတွေ ချည်နှောင်မှုကြီးတွေကို လုပ်နေရသလဲလို့ လက်ထပ်ထိမ်းမြားရေးကို ဆန့်ကျင် ကန့်ကွက်သူတွေက ဖြေလေ့ရှိကြတယ်။ အဲဒီလို ကန့်ကွက်သူများဟာ ယောကျ်ား ေတွ ချည်း ဖြစ်တယ်ဆိုတာကိုတော့ သတိပြုဖို့ လိုလိမ့်မယ် ထင်ပါတယ်။

ဘားနာဒ်ရှောရဲ့အသံကို နားထောင်ကြည့်ပါ ...။

သူ့ပြဇာတ်ထဲမှာ ဇာတ်ဆောင်တစ်ယောက်ဖြစ်တဲ့ ဒွန်ဝှမ်းက ဒီလို ပြောထားပါတယ်။

‘ကျုပ် လူပြည်မှာ ရှိစဉ်က အမျိုးသမီးတွေကို ချစ်ရေးဆို တိုင်း ဒီအဖြစ်မျိုးကို မကြာခဏ ကြုံခဲ့ရဖူးတယ်။ ကျုပ်က အဲဒီလို ချစ်ရေးဆိုတဲ့အခါမှာ အမျိုးသမီးက ဘာ ပေါသလဲဆိုတော့ ဂုဏ်သိက္ခာရှိရှိနဲ့ ကမ်းလှမ်းတာမျိုး ဆိုရင် လက်ခံမယ်တဲ့။ သူဆိုလိုတဲ့ သဘောက ဒီလိုလေ။ ကျုပ်က သူ့ကို ကမ်းလှမ်းတာဟာ သူ့မှာ ပစ္စည်းဥစ္စာရှိရင် အဲဒီ ပစ္စည်းဥစ္စာကို ပိုင်ဆိုင်ချင်လို့ ကမ်းလှမ်းတာတဲ့။ အကယ်၍ သူမှာ ပစ္စည်းဥစ္စာ မရှိဆိုရင်လည်း ဘဝမှာ သူ့ကို တစ်သက်လုံး ထောက်ပံ့ ကျွေးမွေးရမယ်တဲ့။ ကျုပ်တစ်သက်လုံး သူနဲ့ လက်တွဲရမယ်တဲ့၊ တိုင်ပင်ရမယ်တဲ့၊ ဆွေးနွေးရမယ်တဲ့၊ ပြီးတော့ ဒီ တာဝန်ဝတ္တရားတွေကို ဖောက်ဖျက်ရင် အပြစ်ရှိတယ်လို့ လက်ခံရမယ်တဲ့။ ပြီးတော့ သူက လွဲရင် တခြားမိန်းမတွေကို ဖွဲ့ ဆန်ကွဲလို့ သဘောထားရမယ်တဲ့။

ဒီတော့ ကျုပ်ကလည်း ပွင့်ပွင့်လင်းလင်းပဲ ပြောပြလိုက်တယ်။ ဒါတွေကို ကျုပ် တစ်ခါမှ စိတ်ကူးထဲတောင် မထည့်မိကြောင်း၊ အဲဒီအမျိုးသမီးဟာ အရည်အချင်းတို့ စရိုက်တို့ဟာ ကျုပ်ထက်မသာရင် သူ့စကားတွေဟာလည်း ကျုပ်အဖို့ အောက်တန်းကျနေမယ့် အကြောင်း၊ သူ့အကြံဉာဏ် ယူရင်လည်း တလွဲတွေ့ ဖြစ်ကုန်မှာ ဖြစ်တဲ့အကြောင်း၊ ပြီးတော့ သူတစ်ယောက်တည်းကို အဖော်ပြုနေရင်လည်း ငြီးငွေ့စရာကောင်းနေမယ့် အကြောင်း၊ ကျုပ် ဘဝတစ်ခုလုံးအတွက် မပြောနဲ့၊ တစ်ပတ်အတွင်းမှာတောင် ကျုပ် နောက်ထပ် ဘာလုပ်မယ်ဆိုတာ ကျုပ် တာဝန်မခံနိုင်ကြောင်း ပြောလိုက်တယ်။ ပြီးတော့ ကျုပ် အပေါင်းအသင်းတွေနဲ့ အ ဆက်ဖြတ်ပြီး သူတစ်ယောက်တည်းနဲ့လည်း လောက ကြီးမှာ မနေနိုင်တဲ့အကြောင်း၊ ပြီးတော့ သူ့ကို ချစ်ရေးဆိုတာဟာလည်း ယောကျ်ား တစ်ယောက်က မိန်းမတစ်ယောက်ကို မြင်ရင် ပေါ်လာတဲ့ စိတ်အလိုကို လိုက်ပြီး ချစ်ရေးဆိုတာသာ ဖြစ်တဲ့အကြောင်း၊ သူနှင့် လက်ထပ်ထိမ်းမြားပြီး နေဖို့စိတ်ကူး လုံးလုံးမရှိတဲ့အကြောင်းကို ပြောလိုက်တယ်။

ဒါတွေကတော့ လက်ထပ်ထိမ်းမြားရေးနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ ဘားနာဒ်ရှော့ရဲ့အယူအဆ တွေပါပဲ။

ဒီတော့ လက်ထပ်ထိမ်းမြားရေးကို ဆန့်ကျင် ကန့်ကွက်သူတွေရဲ့ အဓိက အကြောင်းပြချက်ကို ကြည့်ရင် တစ်ခုရှိပါတယ်။ အဲဒါကတော့ လက်ထပ်ထိမ်းမြားခြင်း ကိစ္စဟာ အတည်တကျလုပ်ဖို့ မလိုတဲ့ ကိစ္စကြီး ဖြစ်တဲ့ အကြောင်း၊ ဒီလိုကိစ္စကို အတည်တကျ ဖြစ်အောင် လုပ်တာဟာ အဓိပ္ပာယ်မရှိတဲ့အကြောင်း၊ ခန္ဓာကိုယ်အချစ်ဟာ အစာ ဆာလောင်တာလို၊ ရေငတ်တာလို၊ သဘာဝအရ ပေါ်ပေါက်လာတဲ့ ပကတိစိတ်တစ်ခုသာ ဖြစ်ကြောင်း၊ ဒါပေမယ့် အချစ်ကို ထာဝရ တည်ရှိနေရမယ်လို့ ယူဆတာဟာ ပင် ကိုယ်ပကတိစိတ် မဟုတ်ကြောင်း၊ များစွာသော ယောကျ်ား များမှာ ဖြစ်လေ့ရှိသလို ခန္ဓာကိုယ် အချစ်ဟာ ပြောင်းလဲတတ်တဲ့သဘော ရှိကြောင်း၊ ခန္ဓာကိုယ်အချစ်ဟာ အဲဒီလို ပြောင်းလဲတတ်တဲ့သဘော ရှိရင် တစ်သက်လုံး သူ့တစ်ယောက်အပေါ်မှာ သေတစ်ပန်သက်ဆုံး သစ္စာရှိပြီး ချစ် သွားမယ်လို့ ပြောတာဟာ ဘာ မှ အဓိပ္ပာယ်မရှိတဲ့အကြောင်း ပြောလေ့ရှိကြပါတယ်။

ပြီးတော့ လက်ထပ်ထိမ်းမြားရေးကို ဆန့်ကျင်ကန့်ကွက်သူများက ပြောကြတာ ရှိသေးတယ်။ လက်ထပ်ထိမ်းမြားခြင်းဟာ ယောကျ်ားတစ်ယောက်ရဲ့ သတ္တိကို လျော့ပါးစေပြီး စိတ်တန်ခိုး သတ္တိကိုလည်း ပျက်ပြားသွားစေတယ်လို့ သူတို့က ဆိုကြသေးတယ်။ (စာရေးဆရာ) ရိုမန်းရိုလန်က ထိမ်းမြားတဲ့ ယောကျ်ားတစ်ယောက်ဟာ လူတစ်ပိုင်းသာ ဖြစ်တယ်လို့ ပြောခဲ့တယ်။ ပန်းရောင်မြင်းတပ်က ဗိုလ်ကြီးဟာ လင်ကောင်းသားကောင်း ဖြစ်သွားတဲ့အတွက် စစ်ဗိုလ်ကောင်းတစ်ယောက် မဖြစ်တော့ဘဲ သာမန်စစ်ဗိုလ် တစ်ယောက်သာ ဖြစ်သွားတဲ့အကြောင်းကို စာရေးဆရာ ကစ်ပလင်းက ပြောဖူးတယ်။ အဲဒီ စစ်ဗိုလ်ကြီးဟာ သားမယားရဲ့ မျက်နှာကို ကြည့်နေရတဲ့အတွက် စစ်ပွဲမှာ စွမ်းစွမ်းတမံ ဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်း မရှိတော့ဘဲ ဖြစ်သွားတယ်တဲ့။ သတ္တိတွေ လျော့ပါးသွားရတော့တယ် တဲ့။

နိုင်ငံရေး သုခမိန်ကြီးတစ်ဦး ဖြစ်တဲ့ ရှာတိုဘရိုင်ယန်းက ဆိုရင် နိုင်ငံရေးသမားတစ်ယောက်ဟာ ဘယ်တော့မှ လက်မထပ်သင့်ဘူးလို့ ပြောခဲ့တယ်။ သူက တခြားကို မကြည့်ပါနဲ့၊ ကျွန်တော့်ကိုပဲ ကြည့်ပါ။ ကျွန်တော့်ရဲ့ ရှုပ်ထွေးခက်ခဲတဲ့ ဘဝတစ်လျှောက်လုံးမှာ ကျွန်တော် ဘယ်လောက် တည်တည်တံ့တံ့ နေနိုင်သလဲ။ ဒီလို နေနိုင်ခဲ့တာဟာ တခြားကြောင့် မဟုတ်ဘူး။ တစ်နေ့လုံး နိုင်ငံရေးတိုက်ပွဲတွေနဲ့ နပန်းလုံးလာပြီးနောက် ညနေပိုင်းမှာ အားလုံးကို မေ့ပျောက်ထားနိုင်ခဲ့လို့ ဖြစ်တယ်။ ကျွန်တော့်မှာ မနာလိုဝန်တိုဖြစ်မယ့် ဇနီးမယားလည်း မရှိဘူး။ နောက်ကနေပြီး ယောကျ်ားကို နားပူနားဆာလုပ်နေမယ့် ရည်မှန်းချက်ကြီးတဲ့ ဇနီးလည်းမရှိဘူး။ နောက်ကနေ ပြီး ဘယ်သူကဖြင့် ဘာတွေဖြစ်နေပြီ၊ ဘယ်လောက် အောင်မြင်နေပြီ ဆိုပြီး နားပူနားဆာလုပ်မယ့် မိန်းမ၊ ကျွန်တော့်

အကြောင်း ဘယ်သူက မကောင်းပြောနေတယ်၊ ဘယ်သူကဖြင့် ကျွန်တော့်ကို အပုပ်ချနေတာပဲလို့ လာပြောနေတဲ့မိန်းမ မရှိဘူး။ ဒါဟာ တစ်ကိုယ်တည်းသမား များမှာသာ ရှိနိုင်တဲ့ ခွန်အားဖြစ်တယ်လို့ သူက ပြောခဲ့တယ်။

လက်ထပ်တာဟာ ဘာနဲ့တူသလဲ ဆိုရင် မုန်တိုင်းထန်တဲ့ ပင်လယ်ပြင်မှာ လှေ ရွက်ကြီးကို နှစ်ဆလောက် ကားလာအောင် ဖြန့်လိုက်တာနဲ့ တူတယ်။ အဲဒီလို ဖြန့်လိုက်တာနဲ့ လူလောက မုန်တိုင်းတွေထဲမှာ ဒီရွက်ဟာ ကျစ်ကျစ်လျစ်လျစ် လိပ် ထားတာထက် ပိုပြီး အန္တရာယ် များလာတော့တာပဲလို့ သူတို့က ပြောလေ့ရှိကြ တယ်။

သူတို့ ပြောတာတွေဟာလည်း ဟုတ်သလောက်တော့ ဟုတ်ပါတယ်။ ဗရင်ဂျီ သာသနာသည်ပင်လျှင် အမြောင် စနစ်ထက် လက်ထပ်ထိမ်းမြားတဲ့ စနစ်ကို အားပေးသည့်တိုင် ဗြိဟ္မစရိယ အကျင့်ဟာ အမြတ်ဆုံးဖြစ်တယ်လို့ ဗရင်ဂျီ ဘုန်း တော်ကြီးတွေက ဒီအတိုင်း ပညတ်ခဲ့တယ် မဟုတ်လား။ နိတိ ကျမ်းဆရာ အသီးသီးကလည်း ဃရာဝါသ သမ္မာဒ္ဓ ကိစ္စတွေကို မရှောင်နိုင်တဲ့ ဒဿနဆရာ လောက် အဓိပ္ပာယ်မရှိတဲ့ အရာဆိုလို့ တစ်ခုမှ မရှိဘူးလို့ အကြိမ်ပေါင်း ရာ ထောင် ပြောခဲ့ကြတယ်။ ဒဿနဆရာ၊ ပရမတ်ဆရာဟာ သူတို့ကိုယ်တိုင်တော့ အားနည်းချက်၊ ချွတ်ယွင်းချက်တွေ မရှိအောင် ကြိုးစားနိုင်ပေမယ့် သူဇနီးရဲ့ အားနည်းချက်၊ ချွတ်ယွင်းချက်တွေ ကိုတော့ ရှောင်လို့ မရတော့ဘူး မဟုတ် လား။ အကယ်၍ ဇနီးက စိတ်ဓာ တ်အရ ဉာဏ်ပညာ အရည်အချင်းအရ သာသ ည့်တိုင်အောင်လည်း လင်နဲ့ မယားရယ်လို့ ဖြစ်သွားရင် နှစ်ယောက်စလုံး ညံ့သွား တတ်ကြတယ်လို့ ပြောတတ်ကြတယ်။ လက်ထပ်ထိ မ်းမြားရေးကို ဆန့်ကျင် သူများက မောင်နှံစုံတို့ရဲ့ ဘဝဟာ နှစ်ယောက်အနက် ညံ့တဲ့တစ်ယောက်ရဲ့ ဓာတ် ကူးစက်သွားပြီး နှစ်ယောက်စလုံးဟာ ခပ်ညံ့ညံ့တွေ ဖြစ်သွားတတ်ကြတယ်လို့ သူတို့က ပြောကြတယ်။

လက်ထပ်ထိမ်းမြားတယ်ဆိုတာ ဘာလဲ။ ယောကျ်ား ေလး တစ်ယောက်နဲ့ မိန်းကလေး တစ်ယောက်တို့ဟာ အသက်ငယ်ငယ်မှာ သူတို့ရဲ့ စိတ်ကူးယဉ်ဘဝ ကို အဆုံးသတ်လိုက်တာ ဖြစ်တယ်။ တစ်နည်းအားဖြင့် နောက်ထပ် စွန့်စားမှု အသစ်တွေ၊ ရင်ခုန်စရာ အသစ်တွေကိုလည်း စွန့်လွှတ်လိုက်ကြတဲ့ သဘော ဖြစ် တယ်။ ချစ်သူချင်း ချိန်းတွေ့ပြီး ယစ်မူးရတဲ့ အရသာကလေးတွေကို စွန့် လွှတ်လိုက်ရခြင်း ဖြစ်တယ်။ နော က်ထပ် ချစ်လှုံခစားရတဲ့ အံ့သြစရာကောင်း တဲ့ သာယာ ကြည်နူးမှုလေးတွေကို စွန့်လွှတ်လိုက်ရခြင်း ဖြစ်တယ်။

သူတို့ရဲ့ အရေးကြီးတဲ့ အဓိကကျတဲ့ စွမ်းအင်တွေကို ဖြုတ်တောက်ပစ်လိုက်ရတာ ဖြစ်တယ်။ ဒီလိုနဲ့ သူတို့နှစ်ယောက်ဟာ ဘာမှ ရင်ခုန်မှုတွေ မရှိတော့တဲ့ ဘဝကြီးထဲကို တစ်သက်လုံး ဆင်းသက်သွားခဲ့ရတာ ဖြစ်တယ်။ ဒီလိုနဲ့ ဘဝကို စတင်ဖို့ ပြင်တုန်း ဆင်တုန်းမှာပဲ ဘဝဆုံးသွားရတယ်။ ဒီလိုနဲ့ လင်ကိစ္စ၊ မယားကိစ္စ၊ သားသမီးကိစ္စထဲမှာ နစ်မြုပ်သွားပြီး ငြီးငွေ့စရာကောင်းတဲ့ ဘဝကြီးထဲမှာ နစ်မွန်း သွားရတော့တယ်။

မျော်လင့်ချက်တွေ ကုန်ဆုံး သွားရတော့တယ်။ အောင်မြင်မှုတွေ ကုန်ဆုံး သွားရတော့တယ်။ အောင်မြင်မှု တွေ့ဖို့ အလားအလာတွေ ပိတ်သွားရတော့တယ်။ အံ့သြစရာတွေ ပျောက်ပျက် ကုန်ဆုံးသွားရတော့တယ်။ နည်းနည်းကြာလာတော့ အချစ်ဟာလည်း ပျောက်ဆုံးသွားပြီး အိမ်မှကိစ္စအတွက် လုံးပန်းရ၊ သားသမီး ပညာရေးအတွက် စိုးရိမ်ရ ဖြစ်လာတယ်။ ဒီလိုနဲ့ လူငယ်ရဲ့ ဘဝ၊ လူငယ်ရဲ့ ပျော်ရွှင်စရာတွေကို မခံစားလိုက်ရဘဲ၊ မသိမသာနဲ့ အိုမင်းရင့်ရော် သွားခဲ့ရတယ်။ လက်ထပ်ရင် ပျော်စရာကောင်းမှာပဲ ဆိုတဲ့ စိတ်ကူးယဉ် အချစ်ကြောင့် လက်ထပ်ခဲ့ပေမယ့် လက်ထပ်လိုက်တာနဲ့ လက်ထပ်ချင်အောင် လှုံ့ဆော်ပေးခဲ့တဲ့ စိတ်ကူးယဉ်အချစ်ဟာလည်း ပြိုလဲ ပျက်စီးသွားတော့တယ်။

ဒါတွေကတော့ လက်ထပ်ထိမ်းမြားမှုကို ဆန့်ကျင်သူတွေရဲ့ တိုက်ခိုက်မှုတွေပဲ။ ဒီထိုးနှက်ချက်တွေဟာ အားနည်းတဲ့ ထိုးနှက်ချက်တွေ မဟုတ်ဘူး။ ဒါပေမယ့် လက်ထပ်ထိမ်းမြားမှုကို ဘယ်လိုပဲ တိုက်ခိုက်ကြပေမယ့် လက်ထပ်ထိမ်းမြားခြင်း စနစ်ဟာ ပြိုပျက်မသွားဘူး။ ရှိ ြမဲ ရှိနေသေးတယ်။ ဘာသာရေး အဆောက်အအုံ၊ စီးပွားရေး အဆောက်အအုံတွေသာ ပြောင်းသွားကြပေမယ့် ဒီစနစ် အဆောက်အအုံကြီး ကတော့ နှစ်ပေါင်း ထောင်ချီပြီး တည်တံ့နေတယ်။ လက်ထပ်ထိမ်းမြားခြင်း စနစ်ဟာ ပျောက်ကွယ်မသွားတဲ့အပြင် ပိုလို့တောင် ခိုင်မာလာတယ်။

ဘာဖြစ်လို့ ဒီလို တည်တံ့နေရသလဲ။ ဒီလို တည်တံ့စေတဲ့ လေးနက်တဲ့၊ လူမှုရေး အကြောင်းတရားတွေဟာ ဘာတွေလဲ။ အဲဒီ အကြောင်းတရားတွေကို ကျွန်တော်တို့ နားလည်အောင် ကြိုးစားကြည့်ချင်တယ်။

သဘာဝအားဖြဲ့ လူတွေဟာ အတ္တကြီးသူတွေ ဖြစ်တယ်။ ဒါဟာ ရာဇဝတ်ပြစ်မှု မဟုတ်ပါဘူး။ ဘဝတည်တံ့ရေးအတွက် ဒီအတိုင်းပဲ ဖြစ်ရမှာပေါ့။ လူတွေဟာ မိမိကိုယ် မိမိ တည်မြဲရေးဆိုတဲ့ ပကတိစိတ်ကို ပိုင်ဆိုင်ကြတယ်။ စပင်နိုဇာ ပြောသလို အဲဒီ ပကတိစိတ်ဟာ မိမိတို့ဘဝ ဆက်လက်ရှင်သန်ရေးကို စေ့ဆော်ပေးတယ်။ မိမိလို ဘဝတူ လူသားများကို အရင်းပြုရသည့်တိုင် မိမိတို့ရဲ့ လုံခြုံမှု၊ အစားအစာ၊ အကာအကွယ်တို့ကို ရအောင် ကြိုးစားတတ်တယ်။ ဒါပေမယ့် လူမှာ ဒီ ပကတိစိတ် တစ်ခုတည်းသာရှိရင် လူ့အဖွဲ့အစည်းကြီးကို ထူထောင်နိုင်မှာ မဟုတ်ဘူး။ ဆက်လက် တည်မြဲအောင်လည်း လုပ်နိုင်မှာ မဟုတ်ဘူး။ ဒီအတိုင်း သာဆိုရင် လူဟာ မိမိ အမျိုးအနွယ်ကြီးအဖို့ လူရိုင်းဖြစ်ပြီး အန္တရာယ်ကြီးတဲ့ တိရစ္ဆာန်ကြီး တစ်ကောင်ပဲ ဖြစ်နေမှာပေါ့။

ရှေးဟော င်းယဉ်ကျေးမှု ခေတ်တွေတုန်းက လူ့ဘဝ တည်မြဲရေး ဆိုတဲ့ ပကတိစိတ်ဟာ အလားတူ တန်ခိုးဩဇာကြီးတဲ့၊ အခြားသော ပကတိစိတ် တစ်ခုကို အရှုံးပေးခဲ့ရတယ်။ အဲဒါကတော့ အစုအသင်း စိတ်ပဲ။ ဝံပုလွေတွေ၊ မျောက်ဝံတွေလိုပဲ ရှေးဦး လူသားဟာလည်း အစုအသင်းနဲ့ နေရတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ သူတို့ဟာ မိမိကိုယ်ကို တစ်ဦးတည်း ကာကွယ်နိုင်ခြင်း မရှိလို့ပဲ။ အသင်းဟာ ဒီဦးစားပေးမှုကို တစ်ဦးချင်း ပုဂ္ဂိုလ်ထံက ရဖို့လိုတယ်။ ရလည်း ရခဲ့တယ်။ ဝံပုလွေနဲ့ လူသားဟာ အစုအသင်းအတွက် မိမိရဲ့အသက်ကို စွန့်လွှတ်ခဲ့ကြရတယ်။ ဒီမှာတင် မိမိကိုယ်ကို မိမိ ထိန်းသိမ်းရေး ဆိုတဲ့ ပကတိစိတ်ဟာ ပေါပေါက်လာရတယ်။ ဒီလို မပေါပေါက်ခဲ့ရင် အဲဒီ အစုအသင်းကို တခြား အစုအသင်းက အောင်နိုင်သွားတော့မှာပဲ။ ဒီလိုသာ အောင်နိုင်သွားရင် အဲဒီ အစုအသင်းဝင်တွေဟာလည်း ပျက်စီး ပျောက်ကွယ် သွားရတော့မှာပေါ့။

ဒါပေမယ့် ဘဝရဲ့အန္တရာယ်များ ပျောက်ကွယ် လျော့ပါးသွားတဲ့အခါ အစားအစာကို ရှာဖွေရာမှာ အန္တရာယ် နည်းပါးလာပြီး သားရဲတိရစ္ဆာန်များဟာ တောကြီးမျက်မည်းထဲမှာ နေတဲ့အခါ၊ နှယ်နမိတ်များကို အနည်းနဲ့ အများ လေးစားလာကြတဲ့ အခါမှာ အစုအသင်း စိတ်ဓာတ်ဟာ ပျောက်ကွယ်သွားတတ်ပြီး တစ်ဦးချင်းစီတဲ့၊ အတ္တစိတ်ဟာ ဝင်ရောက် လာတတ်တယ်။ ဒါပေမယ့် အဲဒီ အတ္တစိတ်ကို နည်းနိ ုင်သမျှ နည်းအောင် လုပ်ကြရလိမ့်မယ်။ ဒီလိုမှ နည်းပါးအောင် မလုပ်နိုင်ခဲ့ရင် လူ့အဖွဲ့အစည်းကြီးဟာ မတည်တံ့နိုင်ဘူး။ ဒီအတိုင်းဆိုရင် ပစ္စည်းဥစ္စာကို ခွဲဝေပိုင်ဆိုင်မှုရယ်လို့လည်း မရှိတော့ဘူး။ အင်အားကိုလည်း အသနား ညှာတာကင်းမဲ့စွာ သုံးလာလိမ့်မယ်။ အဲဒီအခါမှာ အားနည်းသူများဟာ ကျေးကျွန်များ ဖြစ်သွားကြရတော့တယ်။

ဒါဖြင့်ရင် အဲဒီ အတ္တစိတ်ကို ဘယ်လို ထိန်းချုပ်ကြမလဲ။

တစ်ကိုယ်ကောင်းစိတ်ကို အလားတူ အင်အားကောင်းတဲ့ ပကတိစိတ်တွေနဲ့ အတိုက်အခံ ဖြစ်စေခြင်းအားဖြင့်သာလျှင် တစ်ကိုယ်ကောင်းစိတ်ကို ထိန်းချုပ်တယ်။ တစ်ကိုယ်ကောင်းစိတ်လို အားကြိုးတဲ့ ပကတိစိတ်ဆိုလို့ နှစ်မျိုး ပဲ ရှိတယ်။ တစ်မျိုး ကတော့ ဖို -မ ဆက်ဆံရေးစိတ် ဖြစ်ပြီး နောက်တစ်မျိုးကတော့ မိခင်စိတ် ဖြစ်တယ်။

အလွန်ရိုင်းစိုင်းတဲ့ တိရစ္ဆာန်များမှာပင်လျှင် ချစ်တင်းနှီးနှောချိန်နဲ့ သားဖွားချိန်များမှာ ကြမ်းကြုတ်တဲ့ ပကတိစိတ်ဟာ ပျောက်ကွယ်သွားတတ်ပြီး ယုယကြင်နာစိတ် ပေါပေါက် လာတတ်တယ်။ ဒါပေမယ့် အတ္တစိတ် ချုပ်ငြိမ်း ရပ်စဲသွားတဲ့အချိန်ဟာ အလွန် တိုတောင်းပါတယ်။ ပျောက်ကွယ်ဖို့ လိုအပ်တဲ့ အချိန်ကလေးထက် ဘာမှ မကြာပါဘူး။ ခဏလေးပါပဲ။ ဖို -မစိတ် ဆန္ဒ ပြည့်ဝသွားတာနဲ့၊ ကလေးတွေ ကြီးပြင်းလာတာနဲ့ တစ်ပြိုင်နက် မိသားစု အသင်းအပင်းကလေးဟာ ပြိုကွဲ ပျောက်ကွယ်သွားတယ်။ အုပ်စုဝင် အချင်းချင်းကြားမှာ ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်မှုဟာ ပြန်ပေါ်လာတယ်။ တိုက်ခိုက်မှုဟာ ပြန်ပေါ်လာတယ်။

ဒါပေမယ့် ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်ပြီး အတ္တစိတ်ကြီးတဲ့ လူသားတွေကို ခိုင်ခန့်ကြာရှည်တဲ့ လူမှု အသင်းအဖွဲ့အစည်းများ အဖြစ် ပြန်လည်စုစည်းမှုဟာ တန် ခိုးဘုဦဟာနဲ့ လုပ်လိုက်သလို ပြန်လည် ပေါပေါက်လာခဲ့တယ်။

ဘယ်လို ပြန်လည်ပေါ်ပေါက် လာခဲ့ပါသလဲ။

လူမှု ကလာပ်စည်းကလေးများ သို့မဟုတ် မိသားစုကလေးများ ဆိုတဲ့ အသင်းအဖွဲ့ကလေး ပေါ်ပေါက်လာတဲ့ ဖြစ်စဉ်ထဲမှာ ပြန်လည် ပေါ်ထွက်လာခြင်းဖြစ်တယ်။ အဲဒီ မိသားစုအတွင်းမှာ ကိုယ်ကျိုးမကြည့်တဲ့ စိတ်ဟာ ပြန်လည် ပေါပေါက်လာခဲ့တယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲ ဆိုတော့ အဲဒီ ဖြစ်စဉ်အတွင်းမှာ ဖို-မ ဆန္ဒနဲ့ မိခင်စိတ်တို့ အတူပါလာလို့ ဖြစ်တယ်။

ဒါပေမယ့် ဖို -မ စိတ် ဆိုတာဟာ ပြောင်းလဲတတ်တဲ့ သဘောရှိတယ်။ တစ်ဦးကို တပ်မက်ရာက အခြား တစ်ဦးကို တပ်မက်ပြီး ပြောင်းသွားတတ်တဲ့အတွက် ဖို-မ စိတ် အပေါ် မူတည်ပြီး လူမှု ကလာပ်စည်း သို့မဟုတ် မိသားစုကို ဘယ်လို တည်ဆောက်မလဲလို့ မေးစရာ ရှိတယ်။

ဖို-မစိတ် ဆိုတဲ့ ပကတိစိတ် တစ်ခုကို မိသားစုဆိုတဲ့ အဆောက်အအုံ စနစ်ကြီး တစ်ခု ဖြစ်လာအောင် ဘယ်လို လုပ်မလဲလို့ မေးစရာ ရှိတယ်။ တည် ြမဲခိုင်ခန့်တဲ့ လက်ထပ်ထိမ်းမြားရေး စနစ်ရယ်လို့ မပေါ်သေးခင်က တစ်နေရာမှ တစ်နေရာကို လှည့်လည် သွားလာနေတဲ့ လူသားမျိုးနွယ်များဟာ တော်တော် ထိုးထွင်းဉာဏ် ကောင်းတယ်လို့ ဆိုရမယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲ ဆိုတော့ သွေးသားဆန္ဒကို ဖြည့်စွမ်းချိန်မှာ သူတို့ တစ်ယောက်နဲ့ တစ်ယောက် တွယ်တာမှု ရှိပါ့မယ်လို့ သစ္စာကျိန်ဆိုခဲ့ဖို့ လိုတယ်ဆိုတာကို သဘောပေါက်ခဲ့ကြ လို့ဖြစ်တယ်။ ပထမဆုံး ပေါ်ပေါက်လာတဲ့ လက်ထပ်ထိမ်းမြားရေး ထုံးစံတွေကတော့ ခုလို မဟုတ်သေးဘူးပေါ့။ အဲဒီတုန်းကတော့ အမိအုပ်စိုးတဲ့ ခေတ်ပေါ့။ မယား အများအပြား ယူတဲ့ လူ့အဖွဲ့အစည်း၊ လင် အများအပြား ယူတဲ့ လူ့အဖွဲ့အစည်းတွေ ဖြစ်ခဲ့ကြတယ်ပေါ့။

ကာလ ရွေ့လျားလာတဲ့ အခါမှာတော့ အဲဒီ ထုံးစံ ဓလေ့တွေဟာ မှေးမှိန်ပြီး ယောကျ်ားနဲ့ မိန်းမကြားမှာ တစ်ဦးအပေါ် တစ်ဦး သစ္စာရှိပါ့မယ် ဆိုတဲ့ ပဋိညာဉ် ပြုတဲ့ ထုံးတမ်းဓလေ့ ပေါ်ပေါက်လာခဲ့တယ်။ အဲဒီ ပဋိညာဉ်ထဲမှာ သူတို့နှစ်ယောက် ဘယ်ရွေ့ဘယ်မျှ ကြာအောင် ပေါင်းသင်း ကြမယ်၊ မိန်း မကို အခြား သော ယောကျ်း များရဲ့ ရန်မှ ဘယ်လို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မယ်၊ ကလေးများနှင့် သက်ကြီးရွယ်အို များကို ဘယ်လို စောင့်ရှောက်မယ်၊ နောက်ဆုံးအားဖြင့် လင်နဲ့ မယားကို ဗဟိုပြုတဲ့ လူမှု ကလာပ်စည်းကလေး တစ်ခုကို ဘယ်လို ထူထောင်မယ် ဆိုတာတွေနဲ့ ပတ်သက်လို့ တစ်ဦးနဲ့ တစ်ဦး ကတိကဝတ် ပြုကြတယ်။

ဘားနဒ်ရှော်ရဲ့ ပြဇာတ်ထဲက ဇာတ်ဆောင်ဖြစ်တဲ့ ဒွန်ဂျန်းကတော့ သူဟာ လူမှု ကလာပ်စည်း (မိသားစု) တွေ ဘာတွေကို အလေးမထားနိုင်ဘူးလို့ ကန့်ကွက်ကောင်း ကန့်ကွက်လိမ့်မယ်။ လူဘဝဆိုတာ အာသာဆန္ဒတွေ၊ ပျော်ရွှင်မှုတွေကို အ ြမဲတစေ အဆက်မပြတ် ဖြစ်အောင် လုပ်ရတဲ့ ေနရာ ဖြစ်တယ်လို့ ပြောကောင်း ပြောလိမ့်မယ်။ ဒါပေမယ့် သူပြောသလို တစ်ယောက်ပြီး တစ်ယောက် လွတ်လပ်စွာ အပြောင်းအလဲ လုပ်တာနဲ့ လောကကြီးမှာ ပျော်စရာ ကောင်းရော

တဲ့လား။ တစ်ယောက်ပြီး တစ်ယောက် လွတ်လပ်စွာ ပြောင်းချစ်နေတာ၊ လွတ်လပ်စွာ ပြောင်းပြီး ယူနေတာဟာ ပျော်ရွှင်မှုလို့ ခေါ်မလား။ မဟုတ်ပါဘူး။ အိမ်ထောင်မှုကို ခက်ခဲစေတဲ့ ပြဿနာများ (ရန်ဖြစ်ရတာ၊ မနာလိုဝန်တိုဖြစ်ရတာ၊ ငြီးငွေ့တာ၊ တစ်ယောက်နဲ့ တစ်ယောက် အကြိုက်ချင်း ကွဲပြားတာ စသည်တို့) ဟာ အခြားသော ကိစ္စများမှာလည်း ရှိတတ်ကြတာပါပဲ။

လွတ်လပ်သော အချစ်လို့ ခေါ်နေတဲ့ အရာဟာ တကယ် ေတာ့ မလွတ်လပ်ပါဘူး။ လစ် ဇ်နဲ့ မဒမ် ဒါဂိုးတို့ရဲ့ အဖြစ်ကို ကြည့်ပါ။ 'အင်နာကရီးနီးနား' ကို ပြန်ဖတ်ပါ။ အင်နာနဲ့ ဗရွန်စကီးတို့ ခိုးထွက်ပြေးတဲ့ အကြောင်းကို ရေးထားတဲ့ စာပိုဒ်ကို ပြန်ဖတ်ကြည့်ပါ။ အင်နာက ဗရွန်စကီးကို သိပ်ချစ်တယ်။ မခွဲနိုင်မခွာရက် ဖြစ်တယ်။ ဒီတော့ ဗရွန်စကီး ထင်တာက သူတို့နှစ် ဦးရဲ့ အချစ်၊ သူတို့နှစ်ဦးရဲ့ ပေါင်းဖော်မှုဟာ လက်ထပ်ထိမ်းမြားထားတဲ့သူ နှစ်ဦးထက် ခိုင်မြဲတယ်လို့ ထင်တယ်။ သူ့အဖြစ်ဟာလည်း တရားဝင် လက်ထပ်ထားတဲ့ ယောကျ်ားတစ်ယောက်ထက်တောင် ခိုင်မြဲတယ်လို့ ထင်တယ်။ လက်ထပ်ထားတဲ့ ဇနီးမောင်နှံအတွက် စကားလုံးတွေ၊ အပြုအမူတွေ၊ လှုပ်ရှားမ ှုတွေဟာ သိပ် အရေးမကြီးလှပေမယ့် တရားဥပဒေအရ လက်ထပ်ထားခြင်း မရှိတဲ့ သူတို့နှစ်ယောက် အဖို့မှာတော့ သိပ်ကို အရေးကြီးနေတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲ ဆိုတော့ တစ်ဦးကို တစ်ဦး စီတ်ကုန်ခန်းသွားကြပြီလား ဆိုတဲ့ မေးခွန်းဟာ သူတို့နှစ်ဦးကို အ ြမဲ ခြောက်လှန့်နေလို့ ဖြစ်တယ်။ ဒီခြောက်လှန့်မှုကို ပယျောက်အောင် လုပ်နိုင်တဲ့ အရာဆိုလို့ ရက်စက်စိမ်းကားမှုပဲ ရှိတော့တယ်။

ဗရွန်စကီးနဲ့ ဘိုင်ရွန်တို့ဟာ ဒီလို ရက်စက်စိမ်းကားနိုင်ခဲ့ရင်တော့ စောစောက ပြောခဲ့သလို အချစ်တွေ ကုန်ခန်းတော့မှာလားလို့ တွေးပြီး စိုးရိမ်စရာ မလိုတော့ဘူးပေါ့ ။ ဒါပေမယ့် ဘိုင်ရွန်ဟာ ရက်စက်စိမ်းကားခြင်း မပြုနိုင်ခဲ့ပါဘူး။ သူဟာ သူ့ချစ်သူရဲ့ အလိုကို လိုက်ပြီး သူမတိုက်ချင်ဘဲနဲ့ တူရကီတွေကို သွားပြီး တိုက်ခဲ့ရတယ်။ ဘိုင်ရွန်ဟာ မိန်းမတစ်ယောက်ကို လက်ထပ်ယူရမှာကို ဝန်လေးတယ်။ ခက်ခဲတယ်။ ဒါပေမယ့် လူ့အဖွဲ့အစည်းကြီးနဲ့ သူနဲ့၊ ပတ်ဝန်းကျင်နဲ့ သူနဲ့ သဟဇာတ ဖြစ်ချင်တယ်။ အထူးသဖြင့် ကွာရှင်းမှုကို ခွင့်မပြုတဲ့ နိုင်ငံများမှာ (ဗရင်ဂျီ ဘာသာဝင်များ အကြားမှာ) ယောကျ်ားနဲ့ မိန်းမဟာ တရားဥပဒေထုံးတမ်းစဉ်လာတွေ မပါဘဲ အကြင်လင်မယားအဖြစ် နေကြတယ်ဆိုတာ ရှိနိုင်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဒီလို လက်မထပ်ဘဲ အတူတကွ နေရုံ နေကြတဲ့အတွက် ပေါပေါက်လာ ရတဲ့ ခံစားချက်တွေကိုတော့ မလွဲမသွေ တွေ့ကြရမှာပဲ။

ဒီအချက်ကို ကြဲည့်ရင် လက်ထပ်ထိမ်းမြားခြင်းဟာ ယောကျ်ားနဲ့ မိန်းမတို့ အကြားမှာ အကောင်းဆုံးသော ဆက်ဆံမှုများကို ဖြစ်ပေါ်စေဖို့ အကောင်းဆုံး အခွင့်အရေး ဖြစ်တယ်ဆိုတာ ဒွန်ဝှန်းရော၊ သူ့ရည်းစားပါ သဘောပေါက်တယ် ဆိုတာကို တွေ့နိုင်တယ်။ လူမှုရေး ဆက်သွယ် ချည်နှောင်မှုဟာ အချစ်ကို အတားအဆီး မဖြစ်စေတဲ့အပြင် အချစ်ကို ပိုပြီး ခိုင်မာစေတယ်။

ဘယ် အချစ်ရေးကိစ္စကိုပဲ ကြည့်ကြည့် အစမှာ မိန်းမနဲ့ ယောကျ်ားဟာ သွေးသားဆန္ဒရဲ့ လှုံ့ဆော်မှုကြောင့် တစ်ယောက်ကို တစ်ယောက် စုံမက် မြတ်နိုးလာခဲ့ကြတာ ချည်းပဲ။ တစ်ယောက်ကို တစ်ယောက် သိရှိ နားလည်ခဲ့ကြတာ ချည်းပဲ။ တကယ်လို့သာ သူတို့ နှစ်ဦးဟာ လက်ထပ်ထိမ်းမြားခြင်း မပြုခဲ့ရင် သဘောကွဲစရာကလေး တစ်ချက် ပေါ်လာတာနဲ့ သူတို့ နှစ်ဦးဟာ ချက်ချင်း ခွာပြဲသွားကြတော့မှာ သေချာတယ်။ လင်မယား ကွာရှင်းရေးကို လွယ်ကူအောင် လုပ်ထားရင် ထစ်ကနဲ ရှိတာနဲ့ ကွာပစ်ကုန်ကြမှာပဲ။ ပြီးတော့ တစ်ယောက်ယောက်က အကြီးအကျယ် နာမကျန်း ဖြစ်လာရင်လည်း ကျန်တဲ့သူက စိတ်ကုန်ခန်းပြီး သူတို့ နှစ်ယောက်ရဲ့ အချစ်ရေးဟာ ပြုကွဲ သွားကြတော့မှာပဲ။ ဒါပေမယ့် လက်ထပ်ထိမ်းမြားထားတဲ့ ဇနီးမောင်နှံ တွေမှာတော့ ဒီလို မဖြစ်နိုင်ဘူး။

နာမကျန်းဖြစ်တဲ့ အတွက်ကြောင့်ပင်လျှင် တစ်ယောက်ကို တစ်ယောက် ကြင်နာယုယပြီး သစ္စာရှိရှိ ပြုစုပေးဖို့ အခွင့်အလမ်း ရှိတယ်။ ဒီနည်းအားဖြင့် သူတို့ ဆက်ဆံရေးဟာ ပိုမို ခိုင်မြဲလာနိုင်တယ်။ တရားမဝင် နေထိုင်ကြတဲ့ အတွဲများမှာ ဇရာအရွယ် ရောက်လာရင် ကြာကြာ မနေနိုင်ကြဘူး။ ဒါပေမယ့် လက်ထပ်ထားတဲ့ ဇနီးမောင်နှံများမှာတော့ အသက်ကြီးလာလေလေ သံယောဇဉ် နှောင်ကြိုးဟာ ပိုပြီး ခိုင်မာလာလေလေ ဖြစ်တယ်။ ကာလ ကြာမြင့်လေ သံယောဇဉ် နှောင်ကြိုးဟာ ပိုပြီး ခိုင်မာလာလေလေ ဖြစ်တယ်။ အိမ်ထောင်ပြုခြင်း၊ လက်ထပ်ခြင်းဟာ ကာလကြာမြင့်လေ ခိုင်မာလာလေ ဖြစ်တဲ့ တစ်ခုတည်းသော နှောင်ကြိုး ဖြစ်တယ်။

လက်ထပ်ထိမ်းမြားခြင်းဟာ မိန်းမနဲ့ ယောကျ်ားအကြားမှာ ကြင်နာမှုနဲ့ နားလည်မှုကို ရရှိစေဖို့ အတွက် အကောင်းဆုံးသော ဆက်သွယ်မှု ပုံသဏ္ဌာန်လည်း ဖြစ်တယ်။ ယောကျ်ားက မိန်းမတစ်ယောက်ရဲ့ ထံမှ ရရှိတဲ့ ကျယ်ပြန့်တဲ့ အသိ၊ မိန်းမတစ်ယောက်ထံမှ ရရှိတဲ့ ရင်နှီးမှုကြောင့် ယေဘုယျ ‘မ’ လောကကြီး တစ်ခုလုံးရဲ့ အကြောင်းကို ပိုမို နားလည်သွားပြီး ဘဝရဲ့ အကြောင်းကို ပိုမို ပီပြင်စွာ သိနားလည်နိုင်တယ်။ ဘဝကို ကျိုးကြောင်းညီညွတ်တဲ့ အမြင်နဲ့ ကြည့်

နိုင်တယ်။ လူပျိုတစ်ယောက်ဟာ လူမှုဆန့်ကျင်ရေး သတ္တဝါတစ်ယောက် ဖြစ်တယ်။ လူပျိုရဲ့ လွတ်လပ်မှု ဆိုတာဟာလည်း မင်းမဲ့ဆန်တဲ့ လွတ်လပ်မှုသာ ဖြစ်တယ်။ အိမ်ထောင်မရှိတဲ့ လူပျိုကြီး၊ အပျိုကြီးများဟာ သူတို့အကြောင်း လောက်ကိုပဲ သူတို့ စိတ်ဝင်စားကြပြီး သူတို့ ကိုယ်ကျိုးလောက်ကိုပဲ ကြည့်ကြတယ်။

ဒီနည်းအားဖြင့် သူတို့ဟာ ခပ်ကြောင်ကြောင်တွေ ဖြစ်နေပြီး စိတ်ထား ဟန်ချက်ညီမှုကို မထိန်းနိုင်သူများ ဖြစ်ကြတယ်။ လူပျိုလူလွတ်ကြီးတွေ ဖြစ်ကြတဲ့၊ ထင်ရှား ကြီးကျယ်တဲ့ အနုပညာရှင်များ ဖြစ်ကြတဲ့ ဘားလဇက်၊ စတင်ဒယ်၊ ဖလောဘေး၊ ပရုစ်တို့ဟာ စိတ်ထား တည်ငြိမ်သူများ ဖြစ်ကောင်းဖြစ်မယ်။ ခပ်ကြောင်ကြောင်လူ ဟုတ်ချင်မှ ဟုတ်မယ်။ ဒါပေမယ့် တစ်ကိုယ်ရေ လူပျိုဘဝနဲ့ နေထိုင်ခြင်းဟာ သာမန်လူ တစ်ယောက်အတွက်တော့ မသင့်လျော်ဘဲ အန္တရာယ် ဖြစ်စေနိုင်တယ်။ အချို့သော ယောကျ်ားများ မိန်းမများဟာ တစ်ယောက်တည်းကို လက်ထပ်ယူခြင်း မပြုဘဲ အပျော်အပါး လိုက်စားခြင်းဖြင့် ပျော်ရွှင်မှုကို ရနိုင်တယ်လို့ ယူဆပြီး အဲဒီ ပျော်ရွှင်မှုကို လိုက်ရှာဖို့ ကြိုးစားခဲ့ကြဖူးတယ်။ ဟဲမင်းဝေးနဲ့ အဲလက်စ်ဟတ်စလေတို့ဟာ အဲဒီလို အမျိုးသား၊ အမျိုးသမီးတွေရဲ့ အကြောင်းကို ဝတ္ထု ရေးခဲ့ဖူးကြတယ်။

ဒါပေမယ့် အုံဩစရာကောင်းတာက သူတို့ရဲ့ ဘဝဟာ ပျော်စရာ ကောင်းမယ့် အစား ပျော်စရာ မကောင်းဘဲ စိတ်ညစ်ညူးခြင်း၊ ငြီးငွေ့ခြင်း စတဲ့ ပြောင်းပြန် အရာတွေကို တွေ့နေရတဲ့ အချက်ပဲ။ ဟဲမင်းဝေးရဲ့ 'နေမင်းသည်လည်း ထွက် ြမဲ ထွက်နေသည်' ဆိုတဲ့ ဝတ္ထုထဲက လေဒီဘရက်နဲ့၊ ဟတ်စလေရဲ့ 'ပိုင့် ကောင်တာ ပိုင့်' ဝတ္ထုထဲက လူစီ တင်တေးမောင့် တို့ကိုပဲ ကြည့်ပါ။ လောကမှာ သူတို့ဘဝ လောက် စိတ်ညစ်ညူးစရာ ကောင်းတဲ့ ဘဝမျိုး ရှိမှ ရှိသေးပါဦးမလား လို့တောင် ထင်ရပါတယ်။ အပျော်အပါး လိုက်စားသူဟာ မိမိရဲ့ သွေးသားတောင့်တမှုကို စိတ်ညစ်တာကို ဖြေဖျောက်ဖို့ နည်းလမ်းတစ်ခု ဖြစ်တယ်လို့ သဘောမထားဘူး။ မိန်းမတွေ၊ သို့မဟုတ် ယောကျ်ားတွေ ထည့်လဲနဲ့ မိမိရဲ့ သွေးသား တောင့်တမှုကို ဖြေဖျောက်ပေးနေသူ တစ်ယောက်ဟာ သူရဲ့ စိတ်ပျက်ညှိုးငယ်မှုကို ယာယီအား ဖြင့် ဖြေဖျောက်ပေး သလိုပေါ့။

ဒါပေမယ့် သူမှာ တကယ့် ပျော်ရွှင်မှုရယ်လို့ မရနိုင်တော့ပါဘူး။ ဘဝမှာ ရမ်းရမ်း ကားကား နေသူတို့ ြကုံတွေ့နေရတဲ့ လူဘဝရဲ့ ကြောက်စရာကောင်းပုံနဲ့ သေခြင်းတရားရဲ့ ကြောက်စရာကောင်းပုံတို့ကိုသာ သူ မြင်နေမှာပဲ။ ဆယ့်ရှစ်ရာစုနှစ်

တွန်းက ရှိခဲ့ကြတဲ့ ကာမဂုဏ် ကြဲူးသူများဟာ သူတို့ရဲ့ ကာမ ရမ္မက်ကို လွန်စွာ ငြိးငွေ့ခဲ့ကြတဲ့အတွက် အဲဒီတုန်းက ခေတ်စားခဲ့တဲ့ စိတ်ကူးယဉ် ဝတ္ထုတစ်ပုဒ် ဖြစ်တဲ့ 'ဟယ်လင်မင်းသမီး' ဝတ္ထုကို နှစ်နှစ်ခြိုက်ခြိုက် ဖတ်ခဲ့ကြတယ်။

ရည်းစားတွေ တစ်ယောက်ပြီး တစ်ယောက်ထား၊ မယားတွေ တစ်ယောက်ပြီး တစ်ယောက် ယူတာဟာလည်း စိတ်ညစ်ပြီး ငြီးငွေ့နေတဲ့ ပြဿနာကို ဖြေရှင်းမပေးနိုင်တဲ့ အပြင် ပိုလို့တောင် ရှုပ်ထွေးလာစေပါတယ်။ လင်တစ်ယောက်နဲ့ အတူတက္က နေထိုင်ဖို့ဆိုတဲ့ ကိစ္စဟာ လွယ်တဲ့ကိစ္စ မဟုတ်ပါဘူး။ ရည်းစားတစ်ယောက်နဲ့ အတူ နေထိုင်ဖို့ ဆိုတာကတော့ သာလို့တောင် မလွယ်ပါသေးတယ်။ ဒီလို လက်ထပ်ထိမ်းမြားခြင်း မပြုဘဲ အတူတက္က ပေါင်းဖော်နေထိုင်ခြင်းဟာ အသက်ကြီးလာတဲ့ အခါမှာ ဇရာကို တစ်ယောက်တည်း ရင်ဆိုင်ရတော့တာပါပဲ။ သားသမီးရယ်လို့ ရလာရင်လည်း အဲဒီ သားသမီးတွေရဲ့ ပျော်ရွှင်မှုကို ပျက်စီးစေပါလိမ့်မယ်။ သမီုင်းကို ပြန်ကြည့်ရင် လင်မယား အများအပြားယူတဲ့ စနစ်ပေါ်မှာ အခြေခံထားတဲ့ ယဉ်ကျေးမှုကြီးများဟာ ပျောက်ကွယ် သွားပြီး တစ်လင် တစ်မယား စနစ်ပေါ်မှာ အခြေခံတဲ့ ယဉ်ကျေးမှုကြီးများ ကသာ အောင်နိုင် လွှမ်းမိုးသွားကြပါတယ်။ မယားအများ ယူတဲ့စနစ်ဟာ ကျွန်တော်တို့ ခေတ်သစ် အမျိုးသမီးများရဲ့ အကြိုက် စရိုက်နဲ့လည်း မညီ၊ လိုအပ်ချက်နဲ့လည်း မကိုက်တဲ့ အရာ ဖြစ်ပါတယ်။

* * *

အချစ်ရဲ့ လွတ်လပ်စွာ ရွေးချယ်မှုနှင့် အချစ်တို့ဟာ လက်ထပ်ထိမ်းမြားရေးရဲ့ အောက်ခြေ ပင်မြစ် အကြောင်းရင်းတွေ ဖြစ်တယ်ဆိုတာ မကြာခဏ တွေ့ရပါတယ်။ ဒါပေမယ့် အ ြမဲတမ်းတော့ ဒီလို အချစ်ကြောင့် လက်ထပ်ကြတာ မဟုတ်ပါဘူး။ ရွေးဟောင်းယဉ်ကျေးမှု နဲ့ အရှေ့တိုင်း ယဉ်ကျေးမှုကြီးများမှာ ကာယကံရှင် တစ်ဦး သို့မဟုတ် နှစ်ဦးလုံးရဲ့ သဘောနဲ့ ဆန့်ကျင်ပြီး အတင်းအကြပ် ပေးစားခဲ့ကြတာ ဖြစ်ပါတယ်။ ၁၉ ရာစုနှစ် ပြင်သစ်ပြည်မှာလည်း မင်္ဂလာကိစ္စ တော်တော်များများဟာ ဗရင်ဂျီ ဘုန်းတော်ကြီးတွေက ဖြစ်စေ၊ ကြေးစား လုပ်ကိုင်စားကြတဲ့ အောင်သွယ်များက ဖြစ်စေ၊ ရှေ့နေရှေ့ရပ်များက တစ်ဆင့် ဖြစ်စေ စီစဉ် နေရာချထား ပေးခဲ့ကြပါတယ်။ အများအားဖြင့်တော့ ကာယကံရှင် နှစ်ဦးရဲ့ အုပ်ထိန်းသူများက နေရာချထား ပေးခဲ့ကြပါတယ်။

ဒီလို အကြံဉာဏ်လင်မယား ဖြစ်လာခဲ့ကြတဲ့ အိမ်ထောင်ပေါင်း များစွာတို့ဟာ ပျော်ရွှင် ချမ်းမြေ့ ကြပါတယ်။ တချို့ဆိုရင် ချစ်လို့ လက်ထပ်ခဲ့ကြတဲ့ အိမ်ထောင်တွေထက်တောင် ပျော်ရွှင် ချမ်းမြေ့ ကြပါသေးတယ်။ တဏှာပေမ အချစ်ဟာ လူတွေကို အရှိအတိုင်း မမြင်စေဘဲ တစ်မျိုးတစ်ဖုံ မှောက်မှားတဲ့ အမြင်တွေကို ပေါ်ပေါက်စေပါတယ်။ အချစ်ကြီးတဲ့သူများဟာ လက်ထပ်ထိမ်းမြားပြီးတဲ့ နောက်မှာ အိ မ်ထောင်ရေး သုခကို သိပ် မျော်လင့်တတ်ကြတယ်။ သူတို့ မျော်လင့်သလို ထူးထူးခြား ခြား ပျော်ရွှင်မှုမျိုး ကို မရတဲ့အခါမှာ အိမ်ထောင်ရေးကို စိတ်ပျက်သွားတတ်ကြပါတယ်။ အချစ်ကြောင့် လက်ထပ်ကြတာမျိုးဟာ တခြားတိုင်းပြည်တွေမှာထက် အမေရိကန် ပြည်ထောင်စုမှာ ပိုများပါတယ်။ ဒါပေမယ့် အမေရိကန်တွေဟာ မကြာခဏ ဆိုသလို မြန်မြန်ဆန်ဆန်နဲ့ ကွာရှင်းလေ့ ရှိပါတယ်။

အမေရိကန် လူငယ် တော်တော်များများဟာ လက်ထပ်ပြီးတာနဲ့ ပြည့်စုံတဲ့ အချစ်ကို ရလိမ့်မယ်လို့ မျော်လင့်တတ်တယ်လို့ အမေရိကန် ပြည်ထောင်စုမှာ အကြာကြီး နေခဲ့ပြီး အမေရိကန် လူမျိုးအကြောင်းကို ကောင်းကောင်း သိတဲ့ ပြင်သစ် ပညာရှင် ရူဆေးဒီဆေးက ပြောဖူးပါတယ်။ အမေရိကန် လူငယ်တော်တော်များများဟာ ရုပ်ရှင်ရုံတွေထဲမှာ အချိန်ကုန်လေ့ ရှိပြီး အချစ်ဆိုတာ လှလှပပ ဝတ်ဆင်ထားတဲ့ မိန်းမချော မိန်းမလှကလေးတွေနဲ့ လျှောက်လည်တာလို့ နားလည်နေကြတယ်။ ချစ်သူတို့ရဲ့ စိတ်ကောက်မှုကလေးတိုင်းဟာ ရှည်လျားတဲ့ အနမ်းတွေနဲ့ အဆုံးသတ်လေ့ရှိတယ် ဆိုတာကိုလည်း သူတို့ သတိပြုမိကြတယ်။ ရုပ်ရှင်တွေက ဒီအတိုင်းပဲ ပြတတ်ကြတာကိုး။

ဒါပေမယ့် အဲဒီလို လျှောက်လည်ရတာဟာ ဘယ်လောက် ပိုက်ဆံကုန်သလဲ၊ ဘယ်လောက် ပင်ပန်းသလဲ၊ လှုပတဲ့ ပတ်ဝန်းကျင်ကို ရှာရတာ ဘယ်လောက် ခက်သလဲ၊ ကိုယ်နဲ့ လိုက်လာတဲ့ ကောင်မလေး သို့မဟုတ် ကောင်လေးဟာ ဘယ်လောက် ကဂျီကဂျောင် ကျသလဲ၊ ဘယ်လောက် ကြောက်တတ် လန့်တတ်သလဲ ဆိုတာတွေကိုတော့ သူတို့ကို ဘယ်သူကမှ ပြောမပြကြဘူး။ အဲဒီ ရုပ်ရှင်ထဲက ဇာတ်လိုက် မင်းသမီးဟာ အလှပြင်သူတွေ၊ မိတ်ကပ်သမားတွေ၊ မျက်နှာအလှခြယ်သူတွေကြောင့် ဒီလောက် လှနေတယ်ဆိုတာကိုလည်း သူတို့ကို ဘယ်သူကမှ ပြောမပြကြဘူး။

အိမ်ထောင်သည်လည်း ဖြစ်လာရော ဘိုးသီဘတ်သီ၊ ကဗျစ်ကညစ်၊ ထဘီမနိုင် ပဝါမနိုင်၊ စိတ်ထားကလည်း ခပ်ပုပ်ပုပ် ဖြစ်နေတတ်တယ် ဆိုတာကိုလည်း သူ

တို့ကို ဘယ်သူကမှ ပြောမပြဲကြဘူး။ ပို့ဖူ ရွယ်တဲ့ ဇနီးသည်တွေ အဖို့လည်း သူတို့ ယောကျ်ားတွေ တစ်ကို ယ်ကောင်း ဆန်တာတွေ၊ အတွဆန်တာတွေ၊ အလုပ် ပင်ပန်းလာလို့ မယားနဲ့မှ ကြည်ကြည်သာသာ စကား မပြောနိုင်တာတွေ၊ ဒီလို ပင်ပန်းပြီး စိတ်တိုတတ်တာတွေ၊ ဆူပူ ကြိမ်းမောင်းတတ်တာတွေ၊ တိကျတတ် တာတွေကို ဘယ်သူကမှ ပြောမပြကြဘူး။

ဒီတော့ ဘာဖြစ်သလဲ။ မကြာခင်မှာပဲ တစ်ယောက်ကို တစ်ယောက် စိတ်ပျက် လာကြတယ်။ လောကမှာ ပြည့်စုံတဲ့ အရာရယ်လို့ မရှိသလို အချစ်ဟာလည်း ပြ ည့်စုံခြင်း မရှိတဲ့ အရာ၊ ခြောက်ပြစ်ကင်းတဲ့ အရာ မဟုတ်ဘူးလို့ ဖြေသိမ့်တတ်ရ မယ့်အစား မစဉ်းစား မဖြေသိမ့်နိုင်တော့ဘဲ လင်ယူ မှားပြီ၊ မယားယူ မှားပြီလို့ ထင်လာတတ်ကြတယ်။ တခြားတစ်ယောက်နဲ့ ယှဉ်ခဲ့ရင် အကောင်းသားလို့ ထင် လာတတ်ကြတယ်။ ဒီမှာတင် သူတို့ဟာ ကွာရှင်းပြတ်စဲကြပြီး ရှာပုံတော်သစ် ဖွင့် ကြတော့တာပါပဲ။ ဒါပေမယ့် နောက်တွေ့တဲ့ အသစ်ဟာလည်း မရှိတဲ့ ပြည့်စုံမှုကို ဘယ်မှာ ဖြည့်စွမ်းပေးနိုင်ပါမလဲ။ ဒီတင် နောက်တစ်ခါ ကွာရှင်းပြတ်စဲပြီး နောက် တစ်ခါ အိမ်ထောင်သစ် ထူကြပြန်တယ်။ ဒီလိုနဲ့ တစ်ပင်လဲရင်း တစ်ပင်ထူရင်းနဲ့ ဇရာ ရောက်လာခဲ့ကြတယ်။ အဲဒီတော့မှ သြော်... အိမ်ထောင်ဖက်ဆိုတာ အ လျှော့အတင်း လုပ်၊ စေ့စပ်ရေး လုပ်ပြီး နေကြရတာမျိုးပါကလား ဆိုတာ အတွေ့အကြုံအရ လက်ခံလာခဲ့ကြတော့တယ်။

ဒီနေ့ အမေရိကန် တက္ကသိုလ်တွေမှာ အိမ်ထောင်သည်ဘဝရဲ့ စိတ္တဇေဒနဲ့ ပတ်သက်လို့ အခြေခံ သင်ခန်းစာတချို့ကို သင်ပေးနေကြတယ်။ အဲဒီ သင်ခန်းစာ မျိုး ရှိသလို အိမ်ထောင်ဖက်တို့မှာ တစ်ဦးနဲ့ တစ်ဦး စေ့စပ်နေထိုင်ရမယ့် စိတ် ပညာမျိုးကိုလည်း သင်ပေးဖို့ လိုတယ်လို့ ကျွန်တော် ထင်တယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲ ဆိုတော့ အောင်မြင်တဲ့ အိမ်ထောင်ရေးဟာ လင်နဲ့ မယားတို့ အကြားမှာ တစ် ယောက်ကို တစ်ယောက် စေ့စပ်မှုအပေါ်မှာ အခြေတည်နေတာကိုး။

အိပ်တဲ့ အလေ့အကျင့်ချင်း တူ၊ အိပ်ရာထဲမှာ စာဖတ်လေ့ရှိတဲ့ အကျင့်ချင်းလည်း တူ၊ အိပ်ခန်းထဲမှာ အပူအအေး ကြိုက်တတ်တာချင်းလည်း တူ၊ အစားအသောက် အကြိုက်ချင်းလည်း တူတဲ့ လင်မယားမျိုး ဟာ အလွန်ရှားပါတယ်။ ဒီ စရိုက် ကလေး မတူကြတဲ့အခါမှာ နှစ်ယောက်စလုံး ယဉ်ကျေးသိမ်မွေ့မှု ရှိခဲ့ကြရင်၊ ရယ် ေမာမေ့ပျောက်နိုင်တဲ့ သဘောထားမျိုး ထားနိုင်ခဲ့ကြရင်၊ ကိုယ့်အကြိုက် ကို စွန့်လွှတ် လိုက်လျောနိုင်တဲ့ သတ္တိမျိုး ရှိခဲ့ရင် ဒီ အခက်အခဲကလေးတွေကို အလွယ်တကူ ကျော်လွှားပြီး တစ်ယောက်နဲ့ တစ်ယောက် အကြို ကျင်း ညှိနှိုင်း

လို့ ရနိုင်ပါတယ်။ တစ်ခါတလေမှာ ဖြစ်တတ်တာက တစ်ဖက်က ဆွေမျိုး မိသားစုကို ဖြစ်စေ၊ မိတ်ဆွေကို ဖြစ်စေ ကိုယ်က မယုံကြည်သလို ဖြစ်နေတတ်တယ်။ တစ်ခါတလေမှာ မုန်းသလိုတောင် ဖြစ်နေတတ်တယ်။ အဲဒီအခါမျိုးမှာ ခွင့်လွှတ်နားလည်ဖို့ လိုပါတယ်။

ဒီလို ခွင့်လွှတ်နိုင်အောင်၊ လိုက်လျောနိုင်အောင် ကိုယ့်ဖက်က လိုက်လျောချင်တဲ့ ဆန္ဒရှိဖို့ စိတ်ကောင်းထားနိုင်ဖို့အတွက် အများကြီး အားထုတ်ရပါလိမ့်မယ်။ ဒီလို လုပ်နိုင်မှသာလျှင် တစ်မိသားနဲ့ တစ်မိသားက မွေးလာတဲ့ အစ္စန္ဓစ်ခုဟာ ပေါင်းသင်း ဆက်ဆံနိုင်လိမ့်မယ်။ ဖို -မ ကိစ္စမှာ တစ်ဦးနဲ့ တစ်ဦး စေ့စ ပ် လိုက်လျောဖို့ကတော့ ပိုလို့တောင် ခက်သေးတယ်။ တစ်ခါတရံမှာ ယောကျ်ားက ရော၊ မိန်းမကရော နှစ်ဦးစလုံးက ဆန္ဒထက်သန်ကြတဲ့ အတွဲတွေ ရှိတတ်တယ်။ အဲဒီလို အတွဲမျိုးကတော့ ပြောစရာ မလိုဘူးပေါ့။ အတိုင်းထက် အလွန်ပေါ့။

ဒါပေမယ့် အများအားဖြင့်တော့ မိန်းမကသာ ယောကျ်ားရဲ့ ဆန္ဒကို ဖြည့် စွမ်းပေးရသလို ဖြစ်နေတတ်ပြီး သူကိုယ်တိုင်ကတော့ အဲဒီ အတွေ့အကြုံမျိုးကို မရဘဲ ဖြစ်နေတတ်တယ်။ အထူးသဖြင့် ပျော်စရာ၊ ကြည်နူးစရာ၊ စွဲမက်စရာတွေ လောက်ကိုသာ ရွေးချယ်ရေးထားတဲ့ ဝတ္ထုတွေ၊ ကဗျာလက်တွေကို ဖတ်ရပြီး သူကိုယ်တိုင်မှာတော့ ဒီလို အတွေ့အကြုံမျိုးကို မရတဲ့အတွက် ပို ပြီး ခံစားရ တယ်။ ပိုပြီး စိတ်ထိခိုက်ရပါတယ်။ ဒါကြောင့်မို့ ဖို -မ ကိစ္စမှာ တစ်ဦးနဲ့ တစ်ဦး အပေးအယူရှိတဲ့ ဆက်ဆံရေးမျိုး ဖြစ်ဖို့အတွက် စိတ်ရှည်တဲ့ လိုက်လျောမှု၊ အပြန်အလှန် သည်းခံမှု၊ အသိ ဉာဏ်ရှိတဲ့ နားလည်မှုနဲ့ တစ်ခါတရံမှာတော့ လုံးဝ အလိုလိုက်ရတာမျိုးတို့ ရှိဖို့ လိုပါတယ်။ ဒီလို ဆက်ဆံရေးမျိုးဟာ ချစ်လို့ ညားလာကြတဲ့ အိမ်ထောင်တွေမှာလည်း ဒီအတိုင်းပါပဲ။ မချစ်ဘဲနဲ့ ညားလာခဲ့ကြရတဲ့ အိမ်ထောင်တွေမှာလည်း ဒီအတိုင်းပါပဲ။

ဘောလ်ဇက်က လက်ထပ်ထိမ်းမြားမှု နှစ်မျိုး အကြောင်းကို စာအုပ်တစ်အုပ်မှာ ရေးခဲ့ဖူးတယ်။ ဒီလို လက်ထပ်ပုံ နှစ်မျိုးဟာ ဒီနေ့ခေတ်ထဲမှာလည်း ရှိနေ သေးတာပဲ။ အဲဒီ စာအုပ်ထဲမှာ ဇာတ်လိုက်တစ်ယောက် ဖြစ်တဲ့ ရိန်က လက်ထပ်ထိမ်းမြားရေးနဲ့ ပတ်သက်လို့ သူ့အမြင်ကို ရေးထားတယ်။ ရိန်က သူ့ သူငယ်ချင်းဆီ ပေးတဲ့ စာတစ်စောင်ထဲမှာ 'အိမ်ထောင်ပြုတယ် ဆိုတာ ဘဝဖြစ် ပြီး အချစ်ကတော့ ကိုယ်ခန္ဓာ အတွေ့အထိကြောင့် ရတဲ့ ပျော်ရွှင်မှု သက်သက်ပဲ လို့ ကိုယ်မြင်တယ်လေ။ ကိုယ်ခန္ဓာ အတွေ့အထိကြောင့် ရတဲ့ ပျော်ရွှင်မှုဆိုတာ ခဏပါပဲကွယ်၊ နောင်ကျတော့ ဒီထက်အရေးကြီးတဲ့ အရာတွေဘက်ကို စိတ်က

တိမ်းညွတ် သွားတာပါပဲ။ အိမ်ထောင်ပြုံ လက်ထပ်ထိမ်းမြားတာကတော့ အစဉ်ကျန်ရစ်ခဲ့တာပေါ့။ ပျောက်ကွယ် မသွားဘူးပေါ့။

ဒါကြောင့်မို့ တကယ်ပျော်ရွှင်တဲ့ အိမ်ထောင်ရေး ဆိုတာဟာ မိတ်ဆွေသဖွယ် ဆက်ဆံရေးအပေါ်မှာ တည်ဆောက်သင့်တယ်လို့ ကိုယ်ထင်မြင်တာပဲ။ ဒါမှ သာလျှင် တစ်ယောက်ကို တစ်ယောက် နားလည် ခွင့်လွှတ်နိုင်ကြမှာပေါ့' လို့ ရေးခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် သူ့သူငယ်ချင်းဖြစ်တဲ့ လှိုက်တော့ အချစ်ကြောင့် လက်ထပ်တာမျိုးကို ရွေးခဲ့ပါတယ်။ မနှာလိုဝန်တို အားကြီးလွန်းတဲ့ အတွက် သူ့အချစ်ဟာ ပျက်စီးသွားခဲ့ပြီး သူ့ ယောကျ်ားဟာလည်း သေသွားခဲ့ရတယ်။ သူကိုယ်တိုင်လည်း ဘဝပျက်သွားခဲ့ရပါတယ်။ ဒီတော့ အဲဒီ ဝတ္ထုမှာ ဘောလ်ဇက် ပြောချင်တာက ကျန်းမာရင်၊ အသိဉာဏ် ရှိရင်၊ အဆင့်အတန်း တူရင်၊ အကြိုက်ချင်း ညီရင်၊ မျိုးရိုးချင်း မကွာရင် ဒါတွေအားလုံး စုပေါင်းရှိရင် နှုပျို့ ပြီး ကျန်းမာသန့်စွမ်းတဲ့ အတွဲတစ်တွဲ ကြားမှာ အချစ်ဟာ ပေါ်ပေါက်လာနိုင်တယ်လို့ ဆိုတဲ့သဘော ဖြစ်ပါတယ်။

ဘောလ်ဇက်နဲ့ သူ့နောက် မျိုးရိုး ဆယ့်နှစ်ဆက်လောက်အထိ ပြင်သစ်ပြည်မှာ လူကြီးတွေက စီစဉ် နေရာချထားပေးတဲ့ အိမ်ထောင်ရေး စနစ်မျိုးဟာ ထွန်းကားခဲ့တယ်။ ဒါပေမယ့် ပထမ ကမ္ဘာစစ်ကြီး ပြီးသွားတဲ့ အချိန်မှာတော့ တခြား ဥရောပ တိုင်းပြည်တွေမှာ လို့ပဲ ပြင်သစ်ပြည်မှာလည်း ဒီစနစ်ဟာ ပျောက်ကွယ် တိမ်ကောသလောက်နီးနီး ဖြစ်သွားပါပြီ။ အဲဒီ စနစ်အစား သူတို့ဘာသာ တွေ့မြင် ချစ်ကြိုက်လာကြပြီး သူတို့ဘာသာ သူတို့ လူငယ်တွေက ရွေးချယ်တဲ့ အိမ်ထောင်ရေး စနစ်မျိုး အစား ဝင်ရောက်လာပါပြီ။ ဘာဖြစ်လို့ ဒီလို ပြောင်းလဲသွားခဲ့ သလဲ။ ဘာဖြစ်လို့လဲ ဆိုတော့ စည်းစိမ်ဥစ္စာ စုဆောင်းတာ၊ စည်းစိမ်ဥစ္စာတွေကို ထိန်းသိမ်းပြီး များသည်ထက် ပွားများအောင်လုပ်တာ စတဲ့ ဓ ေလ့များဟာ အလွန်ကြောင်ပြီး အလွန် ခေတ်နောက်ကျသွားတဲ့ ဓလေ့တစ်ခု ဖြစ်သွားလို့ ပါပဲ။

လျှင်မြန်တဲ့ ပြောင်းလဲမှုတွေ တစ်ခုပြီး တစ်ခု ပေါ်နေတယ်။ ဟိုတုန်းက စည်းစိမ်ရှင်ကြီးတွေ၊ လူချမ်းသာကြီးတွေဟာ တဖြည်းဖြည်း မဲ့သွားပြီး အထည်ကြီးပျက်တွေ ဖြစ်သွားကြတယ်။ ဒါတွေကို ကြည့်ပြီး လူ လတ်တန်းစားရဲ့ သတိ သမ္မဇ္ဈဟာ ပျောက်သွားခဲ့ပါတယ်။ ရှေ့မှာ မျှော်လင့်စရာ အလားအလာတွေ မရှိတော့ရင် သတိ သမ္မဇ္ဈတရား ရှိနေတာဟာလည်း ဘာအသုံးကျဦး မှာတဲ့လဲ။ ဒါတင် မကဘူး။ လူငယ်တွေကလည်း အရင်ကနဲ့ မတူဘဲ လွတ်လပ်စွာ နေထိုင်လာခဲ့ကြ

တဲ့ အခါမှာ မိန်းကလေးနဲ့ ယောကျ်ားကလေး တွေ့ဆုံ ဖို့ အခွင့်အရေးဟာ ရှေး ယခင်ကထက် များပြား လာခဲ့တယ်။ လယ်ကူ လာခဲ့တယ်။ အရင်တုန်းက အဆ င့်အတန်းကို ကြည့်တာတို့၊ ပစ္စည်းကို ကြည့်တာတို့ ရှိပေမယ့် နောက်တော့ ရုပ်ချောတာတို့၊ စိတ်သဘော ကောင်းတာတို့၊ အကြိုက်ချင်း ဝါသနာချင်း တူတာ တို့ကို ကြည့်ပြီး ကြင်ဖက်ကို ရွေးလာကြတယ်။

ဒါပေမယ့် ပျော်ရွှင်ချမ်းမြေ့တဲ့ အိမ်ထောင်တစ်ခု ဖြစ်ဖို့အတွက် တစ်ယောက်နဲ့ တစ်ယောက် ရုပ်ရည်အားဖြင့် ဆွဲဆောင်မှု ရှိရုံ၊ စိတ်သဘောအားဖြင့် ဆွဲဆောင် မှု ရှိရုံနဲ့ မလုံလောက်သေးဘူး။ ချစ်လို့ပဲ ညားသည် ဖြစ်စေ၊ ပေးစားလို့ပဲ ညားသည် ဖြစ်စေ အရေးကြီးဆုံး အချက်ကတော့ လက်ထပ်ဖို့ စေ့စပ် ကြောင်းလမ်းကြတဲ့ အခါမှာ နှစ်ဦးစလုံးက သေတပန် သက်ဆုံး ပေါင်းဖော်သွား ဖို့ ရိုးသားတဲ့ဆန္ဒ ရှိရမယ်။

၁၉ ရာစုနှစ်တုန်းက ခေတ်စားခဲ့တဲ့ ပြင်သစ် လူလတ်တန်းစားရဲ့ လက်ထပ်ထိမ်းမြားမှုဟာ ငွေကို အဓိကထားတဲ့ အိမ်ထောင်ရေး ဖြစ်တယ်။ ဒါ ကြောင့်မို့ ယောကျ်ားကလေးကလည်း ချစ် လို့ လက်ထပ်တာ မဟုတ်ဘဲ ခန်းဝင်ပစ္စည်းကို မက်လို့၊ တင်တောင်းတာကို မက်လို့ လက်ထပ်တာ ဖြစ်တယ်။ လက်ထပ်လို့သာ လက်ထပ်ရတယ်၊ သူစိတ်ထဲမှာတော့ ဒီမိန်းမကို ငြီးငွေ့သွားရင် နောက်တစ်ယောက် အငယ်အနှောင်း ထားလိုက်ရုံပေါ့လို့ ခပ်ပေါ့ပေါ့ပဲ ထား လိုက်တယ်။ ဒီစိတ်မျိုးဟာ စေ့စပ်တဲ့ နေ့ကတည်းကပဲ အဲဒီ အတွေးမျိုး ဝင်နေ တတ်တယ်။ ရုပ်မက်လို့ လက်ထပ်တဲ့ ကိစ္စမျိုးမှာလည်း နှစ်ဦးစလုံးက စမ်းသပ်မှု တစ်ခု အနေနဲ့ လက်ထပ်ကြည့်ကြတာ မျိုး ဖြစ်နေတတ်တယ်။ ဒီလိုအခါမျိုး မှာ မိန်းကလေးကလည်း သူနဲ့ ဟန်မကျရင် မပျော်ရင် ကွာရှင်းလိုက်ရုံပေါ့လို့ စိတ်ထဲ မှာ ရှိနေတတ်တယ် ။ ဒီအတွေးဟာလည်း စေ့စပ်တဲ့ နေ့မှာ ကတည်းကိုက ရှိနေ တတ်တယ်။

တစ်ခါတလေကျတော့ မောင်နဲ့ မယ်တို့မှာ ထွေပြားတဲ့ အာရုံတွေ ရှိတတ်တယ်။ ပြောင်းလဲတဲ့ စိတ်နေသဘောထားတွေ ရှိတတ်တယ်။ ဒါတွေကို ထိန်းချုပ်ဖို့ အတွက် တစ်ယောက်အပေါ်မှာ တစ်ယောက် မသွေမဖယ် ရှိတယ်ဆိုတာ စကား ဖြင့် ဖော်ထုတ် ြခင်း မပြုနိုင်သည့်တိုင် စိတ်ထဲမှာတော့ သစ္စာပြုဖို့ လိုတယ်။ ကျွန်တော်၊ ကျွန်မတို့သည် ရိုးမြေ့ကျသည် အထိ သေတပန် သက်ဆုံး ပေါင်းဖော် ကြမည် ဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်တော်၊ ကျွန်မတို့သည် တစ်ဦးကို တစ်ဦး စုံမက် နှစ်သက်သဖြင့် ရွေးချယ်ခဲ့ကြပြီး ဖြစ်ပါသည်။ ယခုအခါမှ စ၍ ကျွန်တော် ၊

ကျွန်မတို့သည် မိမိ နှစ်သက်မည့် အခြားတစ်ယောက်ကို ရှာဖွေရန် မဟုတ်ဘဲ မိမိ ရွေးချယ်ခဲ့သူ နှစ်သက်အောင် လုပ်ရန် ဖြစ်ပါသည်လို့ (အနည်းဆုံး စိတ်ထဲမှာ) ပိုင်းဖြတ်သင့်တယ်။ ဒီလို ပိုင်းဖြတ်ဖို့ ကိစ္စဟာ တော်တော် ခက်ခဲတဲ့ကိစ္စ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒါပေမယ့် အောင်မြင်တဲ့ ထိမ်းမြားမှုတစ်ခု ဖြစ်ချင်ရင်တော့ ဒီအတိုင်းပဲ လုပ်ရလိမ့်မယ်။ ပြီးတော့ တစ်ဦးနဲ့ တစ်ဦး ကတိသစ္စာ ထားကြတဲ့ အခါမှာလည်း ရိုးသားဖို့ လိုတယ်။ မရိုးသားခဲ့ရင် သူတို့နှစ်ဦး ပျော်ရွှင်မှုရဖို့ အခွင့်အရေးဟာ အလွန်နည်းပါးလိမ့်မယ်။ အစကတည်းက မရိုးမသား၊ အတွက်အချက်တွေနဲ့ လက်ထပ်ခဲ့ကြရင် အခက်အခဲတွေ၊ ရှောင်လွဲလို့ မရတဲ့ ဘဝအခက်အခဲတွေ ပထမဆုံး ပေါပေါက်လာတာနဲ့ သူတို့နှစ်ယောက်ရဲ့ ဆက်ဆံရေးဟာလည်း အဖုအထစ်တွေ ဖြစ်လာပြီး စလယ်ဝင် ဖင်မမဲခင် ကွဲဖို့ကိန်း ကြုံတော့တာပါပဲ။

ဘဝရဲ့ အခက်အခဲ ဆိုတာကလည်း အများသားကလား။ ဒီအခက်အခဲတွေဟာ တစ်ခါတလေမှာ သူတို့နှစ်ဦး ကျော် လွှားနိုင်တဲ့ အင်အားထက် အများကြီး ပိုနေတတ်ပါတယ်။ အဲဒီ အခက်အခဲတွေရဲ့ အဓိက အကြောင်းရင်းတွေကတော့ မောင်နဲ့ မယ်တို့ရဲ့ နှစ်ဦးကြားက နေပုံထိုင်ပုံ၊ တွေးပုံခေါ် ပုံတွေ ကွဲပြားနေတဲ့ ကိစ္စပါပဲ။ ဒီခေတ်မှာကတော့ ဒီလို အကြိုက်ချင်း၊ ဝါသနာချင်း၊ နေပုံထိုင်ပုံချင်း ကွဲလွဲ တာတွေဟာ သိပ်ပြီး အရေးကြီးတယ်လို့ မယူဆကြတော့ပါဘူး။ မိန်းမရဲ့ ပညာသင်ကြားမှုဟာလည်း ယောကျ်ားရဲ့ ပညာသင်ကြားမှုနဲ့ အတူတူ ဖြစ်လာခဲ့တယ်။

အမျိုးသမီးတွေကလည်း အမျိုးသားတွေရဲ့ အလုပ်တွေကို တန်းတူအောင် လုပ်နိုင်လာခဲ့ကြတယ်။ နိုင်ငံ အတော်များများမှာလည်း အမျိုးသမီးတွေဟာ မဲပေးပိုင်ခွင့် ရလာခဲ့ကြတယ်။ ဒါပေမယ့် ဒီလို တန်းတူ အခွင့်အရေးတွေ ရှိလာပေမယ့် မိန်းမဟာ မိန်းမပဲ ဆိုတာကိုတော့ မမေ့သင့်ပေဘူး။ အတွေးအခေါ် ပညာရှင် သြဂတ်စတီကွန်က မိန်းမဟာ ချစ်စရာကောင်းပြီး စိတ်ခံစားမှု ပြင်းထန်တဲ့ အမျိုးအစားလို့ ခေါ် ပြီး ယောကျ်ားကတော့ ခံစားမှုကင်းတဲ့ အမျိုး အစားလို့ ခေါ် ခဲ့ပါတယ်။ သဘောကတော့ မိန်းမဟာ စိတ်နဲ့ ကိုယ် နှစ်ခု တော်တော်နီးစပ်တဲ့ သတ္တဝါ ဖြစ်တယ်လို့ ဆိုလိုတဲ့သဘော ဖြစ်ပါတယ်။

ယောကျ်ားတွေဟာ စီမံကိန်းတွေ၊ ဇယားတွေ ရေးဆွဲရတာကို သဘောကျတယ်။

ကမ္ဘာလောကကြီးကို တစ်နည်းတစ်ဖုံ စိတ်ကူးကြည့်တတ်တယ်။ လောကကြီးကို ကိုယ်စိတ် ကူးနဲ့ ကိုက်အောင် ဖန်တီးချင်ကြတယ်။ အခွင့်အရေး ြကုံလာရင် စိတ်ကူးထဲမှာတင် မကဘဲ တကယ်လက်တွေ့ ပြောင်းလဲ ဖန်တီးကြည့်ချင်ကြတယ်။ မိန်းမတွေမှာတော့ ဒီအလုပ်တွေကို လုပ်ဖို့ အခြိန်မရဘူး။ သိသည် ဖြစ်စေ၊ မသိသည် ဖြစ်စေ အချစ်နဲ့ အိမ်ထောင်ရေး ကိစ္စတွေနဲ့ပဲ အခြိန်ကုန် နေရတယ်။ အခြို့သော သတ္တဝါ မျိုးနွယ်တွေထဲမှာ မ, သတ္တဝါဟာ တစ်ဦးတည်းသော အရေးကြီးတဲ့ သတ္တဝါ ဖြစ်ပြီး ဖို့သတ္တဝါဟာ ဖို့ -မ ဆက်ဆံရေး ကိစ္စမှာပဲ အသုံးဝင်တဲ့ သတ္တဝါ ဖြစ်နေတယ်။ ပျားဘုရင်မက ပျားထီးတွေကို မြို့ ဆက် ပြန့်ပွားရေးအတွက် အသုံးချပြီးတဲ့ နောက်မှာ သတ်ပစ်လိုက်ကြတယ်။

ယောကျ်ား ရဲ့ စိတ်ထားဟာ အပြင်လောကကြီးကို အောင်နိုင်ဖို့ ကြိုးစားရာမှာ အောင်မြင်သလား၊ မအောင်မြင်ဘူးလား ဆိုတဲ့ အပေါ်မှာ တည်ပြီး ကွဲပြားပြောင်းလဲတတ်တယ်။ မိန်းမရဲ့စိတ်ထားကတော့ သူ့ရဲ့ ခံစားမှုကို လှိုက်ပြီး ပြောင်းလဲတတ်တယ်။ အမှားတွေကို မကြာခဏ ကျူးလွန်ပြီး မသိတတ်တဲ့ လူငယ်တွေ ရဲ့ အလယ်မှာ မိန်းမဟာ အပြောင်းအလဲ မြန်ရုံ၊ ရှေ့နောက် မညီညွတ်ရုံ မကဘူး၊ ခေါင်းမာတယ်လို့လည်း ထင်ရတတ်တယ်။ များစွာသော ငယ်ရွယ်သူ လင်ယောကျ်ားများဟာ မိန်းမတွေရဲ့ အကြောင်းကို ဘာမှ သိတတ်ကြတဲ့ အတွက် သူတို့ဟာ တယောထိုးဖို့ ကြိုးစားနေတဲ့ အိုရန်း အိုတန်မျောက်ဝံ (အုန်းသီးရထားတဲ့ မျောက်တွေ) နဲ့ တူတယ်လို့ စာရေးဆရာကြီး ဘားလ်ဇက် ပြောခဲ့ဖူးတယ်။

ယောကျ်ားတစ်ယောက်ဟာ လှုပ်ရှားဖို့ လိုအပ်တယ်ဆိုတာ မိန်းမကလည်း ကောင်းကောင်း နားမလည်ပါဘူး။ တကယ်တော့ ယောကျ်ားရဲ့ပင်မအလုပ်ဟာ လှုပ်ရှားတက်ကြွတဲ့ သဘော ရှိတယ်။ အဆောက်အဦး ဆောက်တာ၊ အင်ဂျင်နီယာလုပ် ငန်း လုပ်တာ၊ အမဲလိုက်တာ၊ စစ်တိုက်တာ စသည်တို့ ဖြစ်တယ်။ လက်ထပ်ပြီးခါစမှာ ယောကျ်ားဟာ အချစ်ဝင်နေဆဲ ဖြစ်နေတဲ့အတွက် အချစ်ဟာ အရာရာကို အစားထိုး သွားလိမ့်မယ်လို့ ထင်တယ်။ လက်ထပ် ပြီးခါစမှာ ငြိးငွေ့တယ်ဆိုတာမျိုး ဟာ မရှိဘူးလို့ သူ ယုံကြည်တယ်။ အ ြမဲတစေ အနားယူနေရတဲ့ လူမမာ မိန်းမကို လက်ထပ်မိရင် ညည်းညူတယ်။

ကိုယ် ဘာလိုချင်တယ် ဆိုတာကိုတောင်မှ မသိတဲ့ မိန်းမမျိုးကို လက်ထပ်မိရင် စိတ်ပျက်တယ်။ မိန်းမကလည်း ဟန်းနီးမွန်း ထွက်လာလို့ ဟိုတယ် အိပ်ခန်းထဲမှာ

ခေါက်တုံ့ခေါက်ပြန် လျှောက်နေတဲ့ အသစ်စက်စက် ခင်ပွန်းကို ကြည့်ပြီး စိတ်မသက်မသာ ဖြစ်နေတတ်တယ်။ ဒါမျိုးတွေဟာ လက်ထပ်ပြီးခါစ ဇနီးမောင်နှံတွေမှာ မကြာခဏ တွေ့ရတဲ့ အချက်တွေ ဖြစ်ပါတယ်။ အများအားဖြင့်တော့ ဒီလို အခြေအနေမျိုးဟာ ဖြေရှင်းဖို့ သိပ်မခက်လှပါဘူး။ တစ်ယောက်နဲ့ တစ်ယောက် ချစ်ခင် ယုယမှုကလေးတွေ ပြုလိုက်နိုင်ရင်၊ ရယ်မောနိုင်တဲ့ ဟာသဉာဏ်ကလေး ရှိရင် ဒီအ ြခေအနေကို ချက်ချင်း ကျော်လွှား နိုင်ပါတယ်။ လက်ထပ်ထိမ်းမြားမှုကို ရေရှည် ဆက်လက်ထိန်းသိမ်းထားဖို့ အိမ်ထောင်ရေး တည်မြဲဖို့ ဆန္ဒဟာ အ မြဲ ရှိနေဖို့ လိုပါတယ်။ တစ်ဦးအပေါ်မှာ တစ်ဦး ထားခဲ့တဲ့ ကတိသစ္စာကို အသစ်အသစ် ဖြစ်နေအောင် ထပ်မံ ပန္နက်ချဖို့ လိုပါတယ်။

သက်တမ်း အရှည်ဆုံး၊ အပျော်ရွှင်ဆုံး ဆိုတဲ့ လက်ထပ်ထိမ်းမြားမှုများ မှာပင် လျှင် တစ်ယောက်နဲ့ တစ်ယောက် စိတ်နေသဘောထားချင်း မကိုက်ညီတာတွေ တော်တော် ရှိနေတတ်ပါ သေးတယ်။ ဒီလို သဘောထား ကွဲပြားမှုကို တတ်နိုင် သမျှ ကြိုးစား ဖျောက်ဖျက်ပစ်ကြရမှာ ဖြစ်ပေမယ့် ဘယ်တော့မှ လုံးဝ ပျောက် သွားမှာတော့ မ ဟုတ်ပါဘူး။ ရှိ ြမဲ ရှိနေကြဦးမှာ ပါပဲ။ ယောကျ်ားမှာလည်း ကျော်လွှားရမယ့် အခက်အခဲ ရှိ ြမဲ ရှိနေဦးမှာပဲ။ မိန်းမမှာလည်း ချစ်ဖို့၊ အချစ် ခိုင်မြဲဖို့ ဆန္ဒ ရှိမြဲ ရှိနေဦးမှာပဲ။

ယောကျ်ားဟာ စကြဝဠာကြီးကို ပြောင်းလဲပစ်ဖို့ အတွက် ကိရိယာ အသစ်အဆန်း တစ်ခုကို ဖန်တီးလိုက်နို ငရ်င ဝမ်းသာတယ်။ မိန်းမကတော့ တိတ်ဆိတ်ငြိမ်သက်တဲ့ မိမိ အိမ်ဝန်းကျင်က ရိုးသားလွယ်ကူတဲ့ အလုပ်ကလေး တစ်ခုထဲမှာ နှစ်မြုပ်နေရတာကို ကြည်နူး နှစ်ခြိုက်တယ်။ ယောကျ်ားက တည်ဆောက်လိုက်တဲ့ အရာတိုင်းဟာ လိုအပ်ချက်ဆိုတဲ့ တံဆိပ် ခတ်နှိပ်ထား တယ်။ သူ့ အိမ်ခေါင်မိုး မတ်စောက်ခြင်း ရှိ၊ မရှိ ဆိုတဲ့ အချက်ကို နှင်းနဲ့ မိုးရေက ဆုံးဖြတ်တယ်။ သူ့လှည်းနဲ့ သူ့လှေရဲ့လမ်းကြောင်းကို သူ့ကိုယ်စား လေနဲ့ ရေက အမှတ်အသားတွေ ဆွဲပေးတယ်။ ဒါပေမယ့် မိ နိ်းမတစ်ယောက်ရဲ့ လုပ်ငန်း ကတော့ အ ြမဲလိုလို လူရဲ့ ခန္ဓာကိုယ်နဲ့ ဆက်သွယ်နေတတ်တယ်။ ဆိုဖာကျရင် ဟာ လူရဲ့ ခန္ဓာကိုယ်ကို ကြိုဆိုလက်ခံပြီး ထွေးပိုက် ထားတယ်။ အလှပြင်စားပွဲ မှန်က လူရဲ့ ခန္ဓာကိုယ်ကို ထင်ဟပ်ပြတယ်။

ဒီအချက်တွေဟာ ယောကျ်ားနဲ့ မိန်းမတို့ရဲ့ စိတ်နေသဘောထား ကွာခြားပုံကို ညွှန်ပြနေတဲ့ အချက်တွေပဲ။

ယောက်ျားက သဘောတရားတွေ၊ အယူဝါဒတွေကို တီထွင်တယ်။ သူဟာ သခ်ၤာသမားတစ်ဦး ဖြစ်ပြီး တွေးခေါ်ပညာရှင်တစ်ဦးလည်း ဖြစ်တယ်။ မိန်းမကတော့ တကယ့် အစစ်အမှန်တွေထဲမှာ နစ်မြုပ်နေပြီး ဒြပ်မဲ့ သဘောတရားတွေကို သိပ် ဂရုမစိုက်နိုင်ဘူး။ ဂရုစိုက်ပြန်ရင်လည်း အဲဒီအရာများဟာ သူ့ကို ဆွဲဆောင်မှုရှိတဲ့ ယောက်ျားနဲ့ ပတ်သက်မှသာ၊ သို့မဟုတ် ယောက်ျားက သူ့ကို လျစ်လျူပြု ထားမှသာလျှင် အဲဒီအရာများကို သူ ဂရုစိုက်မိတော့တယ်။ မိန်းမတစ်ယောက် တွေးခေါ်ဉာဏ် ရင့်သန်ခြင်း၊ ဒဿနဆန်ခြင်းဟာ အချစ် ပျောက်ဆုံးတဲ့အတွက် တစ်နည်းတစ်ဖုံ တိတ်ဆိတ် ပူဆွေးတဲ့ ပုံသဏ္ဌာန်မျိုး ဖြစ်တယ်။ အလွန် မိန်းမဆန်တဲ့ မိန်းမတစ်ယောက် ပြောတဲ့စကားဟာ ရယ်စရာ ပုံပြင်တွေ၊ လူပုဂ္ဂိုလ် တွေကို ခွဲခြမ်း စိတ်ဖျာတာတွေ၊ သိမ်မွေ့တဲ့ အတင်းစကားတွေ၊ လူတွေရဲ့ပြုမူ လုပ်ဆောင်ချက်တွေ၊ ဒါမှမဟုတ် လက်တွေ့ကျတဲ့ အကြောင်းအရာတွေနဲ့ ချက်နည်းပြုတ်နည်းတွေ ဖြစ်တယ်။ ယောက်ျားအဆန် ဆုံးသော ယောကျ်ားကတော့ ရယ်စရာ ပုံပြင်တွေနဲ့ ဝေးရာကို ပုံသွားပြီး အတွေးအခေါ်တွေနဲ့ပဲ အလုပ်ရှုပ် နေတတ်တယ်။

တကယ် ယောက်ျားဆန်တဲ့ ယောက်ျားတစ်ယောက် အဖို့ အရေးကြီးတာကတော့ တကယ် မိန်းမဆန်တဲ့ မိန်းမတစ်ယောက်နဲ့ အပေါင်းအဖော် ပြုဖို့ပဲ ဖြစ်တယ်။ သူ့အဖို့ ဒီလောက် အရေးကြီးတာရယ်လို့ တစ်ခုမှ မရှိဘူး။ အဲဒီ မိန်းမဟာ ဇနီးမယားး ဖြစ်ချင် ဖြစ်မယ်။ ဒါမှမဟုတ် အပျော်မယား ဖြစ်ချင် ဖြစ်မယ်။ ဘယ်လိုပဲ ဖြစ်ဖြစ်၊ သူ့အဖို့ အဲဒီလို မိန်းမမျိုးနဲ့ အပေါင်းအဖော် လုပ်ခြင်းအားဖြင့် လူမျိုးနွယ်ကြီးဟာ တကယ် တည်ရှိနေတာပါကလား ဆိုတဲ့ နက်ရှိုင်းတဲ့ အသိကို ရနိုင်တယ်။ မိန်းမတွေကို ဂရုမစိုက်တဲ့ ယောက်ျားတွေကတော့ ဒီအချက်ကို သိလေ့ မရှိကြဘူး။ ယောက်ျားများရဲ့အတွေးဟာ လေယာဉ်နဲ့ ခရီးသွားတတ်ကြတယ်။

သူတို့ အတွေးတွေဟာ ဟင်းလင်းပြင်နဲ့ အချိန်အထက်က ပုံသန်းသွားကြတယ်။ သူတို့ အတွေးဟာ ကျယ်ပြန့်သော်လည်း အဓိကမကျတဲ့ ရှုခင်းတွေကို မြင်သိကြတယ်။ သူတို့ရဲ့အတွေးတွေဟာ စကားတစ်လုံး တည်းဟူသော ကောက်ရိုးတွေကို တကယ့်အဖြ စ် တည်းဟူသော ကောက်နှံတွေလို့ ထင်မှတ် ကြတယ်။ မိန်းမရဲ့အတွေးကတော့ အမြဲတမ်းလိုလိုပဲ ခြေလျင်သွားလေ့ ရှိတယ်။

ဒီနေရာမှာ တချို့က မေးကောင်း မေးမယ်။

နေစမ်းပါဦး...။ မိန်းမဟာလည်း ယောကျာ်းလိုပဲ စာပေပညာကို အလိုလို သင်ယူပြီး အားထုတ်မှု မပါဘဲ စာမေးပွဲမှာ ယောကျာ်းတွေထက် သာ သွားတာတွေ့ မရှိဘူးလေ။ ဒီတော့ ယောကျာ်းစိတ်နဲ့ မိန်းမစိတ်၊ ယောကျာ်းရဲ့ စိတ်နေသဘောထား နဲ့ မိန်းမရဲ့ စိတ်နေသဘောထား ဘာများ ခြားနားတော့လို့လဲ၊ ဘာထူးပြီး ခွဲခြားပြောစရာ လိုသေးလို့လဲ လို့ မေးကောင်း မေးကြမယ်။

ဒီနေ့ ကျွန်တော်တို့ ခေတ်က ဟိုတုန်းက ခေတ်နဲ့ မတူတော့ဘူး။ ပြောင်းလဲနေပြီ။ ပညာရှိသော၊ စာတတ်သော မိန်းကလေး တစ်ယောကျ်ားကို လှုပသော လက်နက်ပစ္စည်းအဖြစ် သဘောထားရာ၏။ လက်တွေ့ သုံးမရသော ပြတိုက်ပစ္စည်း တစ်ခုအဖြစ် သဘောထားရာ၏၊ လို့ ရေးရမယ့် ခေတ် မဟုတ်တော့ဘူး။ ဆေးရုံမှာ ရောကနေတဲ့ မိန်းမလူနာ တစ်ယောကျ်ဟာ သူ့ရဲ့ ဆရာဝန်ဖြစ်တဲ့ ယောကျာ်းနဲ့ စကားပြောရင် သူတို့ ဘယ်နေရာမှာ ခြားနားချက်ရှိမယ် ထင်သလဲ။ တစ်ယောကျ်ားက မိန်းမဖြစ်ပြီး တစ်ယောကျ်ားက ယောကျာ်းတစ်ယောကျ် ဖြစ်တယ် ဆိုတဲ့ ခြားနားချက်ပဲ ရှိတော့မယ်။ မိန်းကလေးတစ်ယောကျ်ဟာ လိုအပ်လာလို့ရှိရင် ယောကျာ်းလေး တစ်ယောကျ်ရဲ့ အသိဉာဏ်ဆိုင်ရာ ဘဝကို ဝင်ယူနိုင်စွမ်း ရှိတယ်။ အပျိုစင်ကလေးတွေဟာလည်း ပညာ သင်ယူနိုင်စွမ်း၊ ငြင်းခုံနိုင်စွမ်း ရှိကြတာပါပဲ။ ကညာပျို ဗာကီရီယာ အချစ်စိတ် ဝင်မိသွားတဲ့အတွက် အရေးနှိမ့်ပြီး ရုံးသွားတာ မဟုတ်လား။ အချစ်စိတ် မဝင်မီမှာ သူ့ကို ဘယ်သူ နိုင်အောင် တိုက်နိုင်လို့လဲ။ ဆီးဖရိုက်နဲ့ တွေ့သွားတဲ့ အခါမှာ ဗာကီရီ ယာ ဘယ်လို ဖြစ်သွားသလဲ။ အရှုံးပေးလိုက်ပြီး ခြားနားတဲ့ မိန်းမတစ်ယောကျ် ဖြစ်သွားခဲ့တယ် မဟုတ်လား။

တစ်ခါမှာ ဆေးပညာသင်နေတဲ့ ဆေးကျောင်းသူ တစ်ယောကျ်က (အောင်နိုင်ခြင်း ခံလိုက်ရတဲ့ ဗာကီရီယာတစ်ယောကျ် ဆိုပါတော့) ကျွန်တော့်ကို ပြောပြဖူးတယ်။ ဆရာရယ် ... ကြည့်စမ်းပါဦး။ အဲဒီ ယော ကျ်ားလေး ဆရာဝန်လောင်းမှာ အချစ်ရေး အဆင်မပြေ ဖြစ်သွားခဲ့ရင် သူတို့အဖို့ ဘာအရေးလဲ။ စိတ်ပြေလက်ပျောက် သူတို့ လူနာတွေဆီ လျှောက်ကြည့်ပြီး ပြုစု ကုသပေးနေရုံပေါ့။ ကျွန်မတို့သာ အပ်ရာထဲ လဲပြီး မျက်ရည်နဲ့ မျက်ခွက် ဖြစ်နေရတာလို့ ပြောဖူးပါတယ်။ ဟုတ်ပါတယ်။ မိန်းမတွေအဖို့ ခံစားမှု ကမ္ဘာကြီးထဲမှာ မနေဘူးဆိုရင် ဘယ်နည်းနဲ့မှ ပျော်စရာ မရှိတော့ပါဘူး။ ဒါပေမယ့် ဘယ်လိုပဲဖြစ်ဖြစ် ယောကျာ်းလေး သင်ယူတဲ့ ပညာရပ်တွေကို သူတို့လည်း သိပ်ပံပညာထဲက သင်ယူနိုင်တဲ့ အတွက်တော့ အများကြီး ကောင်းပါတယ်။ လူရဲ့ အကြီးမားဆုံးသော ပြဿနာက ယုံတမ်းစကားတွေကို သိပ်ံ ပညာနဲ့ ပေါင်းစပ်ရေး ဖြစ်ပါတယ်။ အိမ်ထောင်သည် ဘဝမှာလည်း ဒီအတိုင်းပါပဲ။

မိန်းမတွေဟာ ကြီးကျယ်တဲ့ စီးပွားရေး လုပ်ငန်းကြီးတွေကို အုပ်ချုပ် ညွှန်ကြား နိုင်တယ်။ တချို့ဆိုရင် အုံသြစရာ ကောင်းလောက်အောင် ကျွမ်းကျင် လိမ္မာကြ တယ်။ ဒါပေမယ့် တကယ်တော့ အဲဒီ လုပ်ငန်းတာဝန်တွေဟာ သူ တို့နဲ့ မလိုက် ဘူး။ အောင်မြင်တဲ့ စီးပွားရေး လုပ်ငန်းရှင် မိန်းမတစ်ယောက်က ဒီလို ဝန်ခံဖူး တယ်။

‘ကျွန်မ အလုပ်ကို စိတ်ချလက်ချ လွဲပေးနိုင်မယ့် လူတစ်ယောက်လောက်ကို ကျွန်မ ရှာနေတာ ကြာပြီ ဆရာရယ်။ အဲဒီလူကို တွေ့ရင် သူ့ကို အလုပ်ကို ဦးစီး ခိုင်း၊ ကျွန်မက သူရဲ့ လက်ထောက်အဖြစ်လောက်ပဲ လုပ်၊ ကျွန်မကလည်း သူ့ကို ချစ်တယ်ဆိုရင် ကျွန်မဟာ သူ့အဖို့ သိပ်အဖိုးတန်တဲ့ လက်ထောက် ဖြစ်မှာပဲ’ ဟု ပြောဖူးပါတယ်။ မိန်းမတွေဟာ မူလ ဦးစီးဦးဆောင် ပြုလုပ်သူထက် လက်ထောက်တွေ၊ တွဲဖက်တွေ လုပ်တာက ပိုပြီး အစွမ်းထက်တတ် ပါတယ်။ မိန်းမရဲ့ တကယ့် ကိုယ်ပိုင် ဖန်တီးချက်ကတော့ ကလေး သားသမီးပဲ ဖြစ်ပါ တယ်။

ဒါဖြင့်ရင် သားသမီးမရှိတဲ့ မိန်းမတွေကျတော့ ဘယ့်နယ် လုပ်မလဲ။ ဘယ်လို အချစ်နဲ့ ချစ်ချစ်၊ တကယ်ချစ်တဲ့ အချစ်တွေမှာ မိခင်လောင်းရဲ့ ဘဝဟာ တွဲပါနေ တတ် ပါတယ်။ စစ်မှန်တဲ့ မိန်းမပီသတဲ့ မိန်းမတစ်ယောက်ဟာ စိတ်ဓာ တ် အင်အား ကောင်းတဲ့ ယော ကျ်ားကို ချစ်ပါတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲ ဆိုတော့ သူမ ဟာ သူရဲ့ အားနည်းချက်တွေကို သိလို့ပါပဲ။ သူ့ကို ကာကွယ်သလို သူလည်း ယောကျ်ားကို ပြန်ပြီး ကာကွယ်ပေးပါတယ်။ တချို့ မိန်းမများဟာ သူတို့ ချစ်မိပြီ ဆိုရင် အဲဒီ ယောကျ်ားတစ်ယောက်ကို မနာလို ဝန်တိုမှု၊ ကြောက်စရာကောင်းတဲ့ အချစ်မျိုး နဲ့ ချစ်တတ်ကြပါတယ်။

အခြေအနေကြောင့် ယောကျ်ားတွေ လုပ်ရတဲ့ အလုပ်ကို လုပ်ရတဲ့ မိန်းမ များသည်ပင်လျှင် မိန်းမရဲ့ စရိုက်ကတော့ ပါနေသေးတာ ပါပဲ။ ဝိတိုရိယ ဘုရင်မ ကြီးဟာ ဘုရင် မဟုတ်ပါဘူး။ ဘုရင်အလုပ်ကို လုပ်နေရတဲ့ ဘုရင်မကြီးပါ။ ဒစ်ဇ ရယ်လီနဲ့ ရိုစ်ဘယ်ရီတို့ဟာ သူရဲ့ဝန်ကြီးတွေ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် တစ်ပြိုင်နက်တည်းမှာ ဘုရင်မကြီး ချစ်ခင်မြတ်နိုးသူများ၊ ဘုရင်မကြီးရဲ့ သား ရတနာများလည်း ဖြစ်ပါတယ်။ သူ့အဖို့ နိုင်ငံတော်ရဲ့ အရေးဟာ သူ့ မိခင်အရေးနဲ့ အတူတူပါပဲ။ နိုင်ငံတကာ ပဋိပက္ခတွေကတော့ သူ့အဖို့ မိသားစု ရန်ပွဲတွေနဲ့ တူပါ တယ်။ သူဟာ စစ်ဗိုလ်တစ်ဦးရဲ့ သမီးဖြစ်တဲ့ အကြောင်း၊ ဒါကြောင့်မို့ စစ်တပ်

အပေါ်မှာ အင်မတန် သံယောဇဉ် ရှိတဲ့အကြောင်းကို ရိုစ့်ဘယ်ရီကို ပြောဖူးပါ တယ်။ တစ်ခါမှာတော့ ဂျာမန် ကေရာဇီဆီက သဝဏ်လွှာတစ်စောင် တင်ရာမှာ မြေးတော်သူ တစ်ယောက်က အဖွားတစ်ယောက် ဆီကို ဒီလို အသုံးအနှုန်းမျိုး သုံးသင့်သလားလို့ သူ့ကို မေးဖူးတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။

ဒီနေရာမှာ ကျွန်တော် ဆိုချင်တာက ကျားနဲ့ မ တို့အနက် ဘယ်သူဟာ ဘယ်သူ့ ထက် သာတယ်၊ ဘယ်သူက ဘယ်သူ့ထက် ယုတ်နိမ့်တယ်လို့ ပြောလိုတာ မဟုတ်ပါဘူး။ ကျွန်တော် ဆိုလိုတဲ့သဘောက မိန်းမရဲ့ သြဇာလွှမ်းမိုးခြင်း မခံရ တဲ့ အဖွဲ့အစည်း တစ်ခုဟာ ဒြပ်မဲ့ တွေးခေါ်မှုတွေ၊ လက်တွေ့ ဆောင်ရွက်တဲ့ အခါ မှာ အကြွမ်းပတမ်း လုပ်မှုတွေကို ဖြစ်စေတဲ့ ရူးသွပ်တဲ့ စနစ်တွေထဲကို ကျ ရောက်သွားနိုင်တယ်လို့ ယုံကြည်ပါတယ်။ ဒီအချက် မှန်ကန်ကြောင်းကို သက်သေပြတဲ့ အချက်အလက်တွေ၊ ဥပမာတွေ အများကြီးကို ကျွန်တော် တွေ့ခဲ့ ဖူးပါပြီ။ ရွှေဟောင်း ဂရိယဉ်ကျေးမှုကို ယောကျ်ားဆန်တဲ့ ယဉ်ကျေးမှုဟာ နိုင်ငံရေးကြောင့်၊ အတွေးအခေါ် တက္ကဗေဒကြောင့်၊ မာန ထောင်လွှားမှုကြောင့် ပျက်စီးခဲ့ရပါပြီ။

အယူအစွဲကြီးတဲ့ ပျားထီးတွေကို ပျားအုံရဲ့ တန်ဖိုး၊ ပျားအုံရဲ့ အဓိပ္ပာယ်ကို သဘောပေါက်အောင် လုပ်နိုင်သူဟာ မိန်းမသာလျှင် ဖြစ်ပါတယ်။ ဖို -မ နှစ်ဦးရဲ့ ပူးပေါင်းမှု မပါဘဲ ဘယ် ယဉ်ကျေးမှုမှ မပေါ်ထွန်းနိုင်ပါဘူး။ ဒါပေမယ့် မိန်းမနဲ့ ယောကျ်ားတို့ ကြားမှာ ခြားနားမှု ရှိတယ် ဆိုတာကို နှစ်ဦးနှစ်ဖက် လက်ခံမှ သာလျှင်၊ နှစ်ဦးနှစ်ဖက်က အပြန်အလှန် လေးစားမှုမျိုးကို ထူထောင်နိုင်ကြမှ သာလျှင် အဲဒီ ပူးပေါင်းမှုမျိုးဟာ ရနိုင်လိမ့်မယ်လို့ ထင်ပါတယ်။

* * *

ဒီနေ့ စိတ်ကုဆရာတွေနဲ့ ဝတ္ထုရေးဆရာတွေ မှားနေတဲ့ အချက် တစ်ချက် ကတော့ ဖို -မ ဆက်ဆံရေး ကိစ္စကို အထူး အသားပေးနေကြတဲ့ ကိစ္စပါပဲ။ ပြင် သစ်၊ အင်္ဂလန်နဲ့ အမေရိကန် ပြည်ထောင်စုတို့မှာ လွန်ခဲ့တဲ့ နှစ်ပေါင်း သုံးဆယ် အတွင်း ကာလဟာ (ချိုင်းချက် အနည်းငယ်မှ အပ) မြို့ကြီးတွေ အကြောင်း၊ ဘယ်လို လျင်မြန်စွာ စီးပွားဖြစ်လာကြတဲ့ အကြောင်းကို ရေးထားပြီး အများ အားဖြင့် မိန်းမကိုပဲ အဓိကထား ရေးထားတာ များပါတယ်။ အဲဒီ စာပေတွေထဲ မှာ ယောကျ်ားဟာ အခြား ယောကျ်ားတစ်ဦးနဲ့ ယှဉ်ပြိုင် ကြိုးစားဖို့၊ ကမ္ဘာ

လောကသစ်ကြီးကို တည်ဆောက်ဖို့၊ အချစ်အတွက် ကမ္ဘာမဟုတ်ဘဲ သူ့နဂို ပကတိအတိုင်း လှပတဲ့ ကမ္ဘာကြီးတစ်ခုကို တည်ဆောက်ဖို့၊ လုံအပ်ရင် အချစ် အတွက် အစစအရာရာကို စွန့်လွှတ်ဖို့ ဆိုတဲ့ မိမိရဲ့ မဟာတာဝန်ကို မေ့လျော့ ပျောက်ကွယ်နေသူ အဖြစ် ရွေးချယ် ပြသထားလေ့ ရှိတယ်။

ရုပ်ရှင်ဟာလည်း ဒီအတိုင်းပါပဲ။ အချစ်ကို အသားပေးပြီး အလုပ်ကို ဘေး ဖယ်ထားပါတယ်။

အချစ်ကို ဦးစားပေးနေတဲ့ မိန်းမ သဘာဝနဲ့ ပြင်ပ ကမ္ဘာလောကကြီး အကြောင်း ကို စဉ်းစားနေတဲ့ ယောကျ်ားစိတ်တို့ရဲ့ အကြားမှာ မလွှဲမရှောင်သာတဲ့ ပဋိပက္ခ တွေ ရှိတယ်။ ဒီ ပဋိပက္ခတွေကို ဖြေရှင်းဖို့အတွက် နည်းလမ်းတွေ အများကြီး ရှိ ပါတယ်။

ပထမ နည်းလမ်းကတော့ ဖန်ဆင်းသူ ဖြစ်တဲ့ ယောကျ်ားရဲ့ တစ်ကိုယ်ကောင်း ဆန်တဲ့ ကြိုးစိုးမှု ဖြစ်တယ်။ ယောကျ်ားဆီက စွမ်းပကား သတ္တိတွေကို မိန်းမတွေ က တောင်းဆိုတာ မဟုတ်ဘူး။ ယောကျ်ားရဲ့ ဘာသာရေးဆန်တဲ့ ဝိညာဉ်က မိန်းမတွေထက် ကျော်လွန်အောင် တွန်းအားပေးနေတာ ဖြစ်တယ်။ အမြင့်ဆုံး အလု ပ်တွေကို လုပ်အောင် စေ့ဆော် အားပေးနေတာ ဖြစ်တယ်။ ယောကျ်ားဟာ ဒီလို စွမ်းပကား ထက်မြက်နေတာဟာ ဘုရားရဲ့ အလိုတော်အရ ဖြစ်လာရခြင်း ဖြစ်တယ်။ ခရစ်တော် ကိုယ်တိုင်ကလည်း အသင် မိန်းမ၊ သင်နှင့် ဆက်ဆံရန် အကြောင်းမရှိလို့ ပြောခဲ့ဖူးတယ်။ မိမိဟာ လောကကြီးကို ဖန်တီးပြောင်းလဲဖို့ တာဝန်ရှိတယ်လို့ (စာရေးဆရာကြီး) ဒီ၊ အိတ်ချ်၊ လောရင့်စ်က ရေးခဲ့တယ်။

အနုပညာသည် တစ်ယောက် သို့မဟုတ် တက်ကွစ်စာ လူပ်ရှားနေတဲ့ လူတစ် ယောက် ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်တဲ့ အိမ်တွင်းရေးဘဝက ထွက်ပြေးတာဟာ ဒီ အကြောင်းကြောင့် (ဒါမှမဟုတ် အဲဒီ အကြောင်းပြချက် အရ) ဖြစ်ပါတယ်။ တော်လစတွိုင်း အိမ်က ထွက်ပြေးပုံဟာ တော်တော် သနားဖို့ကောင်းပါတယ်။ သူဟာ ဇရာနဲ့ မရဏာကို စောင့်ဆိုင်းရင်း ဒီ အသုံးမကျတဲ့ သတ္တိ ပြောင်မြောက်တဲ့ အလုပ်ကို လုပ်ခဲ့ရတယ်။ ဒါပေမယ့် သူရဲ့ စိတ်နဲ့ ထွက်ပြေးနေတာကတော့ တော်တော် ကြာပါပြီ။ သူရဲ့ အယူအဆတွေနဲ့ သူရဲ့ အိမ်ထောင်ရေးဘဝက သတ်မှတ် ဘောင်ခတ်ပေးလိုက်တဲ့ အနေအထိုင် အပြုအမူတွေ ကြားက ကွာဟချက်အတွက် ကုစားရာ ဆေး မရှိဘူးလေ။

ပန်းချီကျော် ဂေါဂင်ဟာ ဇနီးနဲ့ ကလေးတွေကိုရော၊ စည်းစိမ်ဥစ္စာကိုရော စွန့်ပစ်ပြီး တဟီတီကျွန်းမှာ တစ်ယောက်တည်း သွားနေခဲ့တယ်။ နောက်ဆုံးမှာ သူ့ကိုယ်သူ ရှာဖွေ တွေ့ရှိသွားခဲ့တယ်။

ဒါပေမယ့် ဒီအဖြစ်အပျက် နှစ်ခုစလုံးမှာ ထွက်ပြေးခြင်းဟာ စိတ်ဓာ တ်ခွန်အားနည်းခြင်းရဲ့ လက္ခဏာ ဖြစ်တယ်။

စစ်မှန်တဲ့ ဖန်ဆင်းသူဟာ သူ့အပါးမှာ ရှိသူတွေ အားလုံးရဲ့ လေးစား ကြည်ညိုမှုကို အမြဲ တောင်းဆိုတယ်။ (ကဗျာစာဆို) ဂါထေးရဲ့ အိမ်မှာ ဘယ်မိန်းမမှ ကြိုးစိုးခြင်း မပြုရဘူး။ သူ့ရဲ့ လှုပ်ငန်းတာဝန်တွေကို ဝင်ရောက် နှောင့်ယှက်တယ်လို့ သူထင်လာတာနဲ့ တ စ်ပြိုင်နက် ဂါထေးဟာ အဲဒီ မိန်းမကို ကျောက်ရုပ်တစ်ရုပ် အဖြစ် ပြောင်းလဲပစ်လိုက်တော့တာပါပဲ။ ဆိုလိုတာက သူ့ကို ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်ထဲ ထည့်သွင်းလိုက်ပြီး အဲဒီ မိန်းမနဲ့ လမ်းခွဲတော့တာပါပဲ။

အချစ်နဲ့ အလှပ်ကို ရွေးရတော့မယ်။ (သို့မဟုတ် အချစ်နဲ့ တာဝန်ကို ရွေးရတော့မယ်) ဆိုရင် မိန်းမဟာ စိတ်ဆင်းရဲပြီး တတ်နိုင်သမျှ မရွေးဘဲ နေရအောင် ဆန့်ကျင်တော့တာပဲ။ အချစ်အတွက် မိမိတို့ရဲ့ ဘဝ တိုးတက်ရာ တိုးတက်ကြောင်းကို စွန့်လွှတ်ခဲ့ကြတဲ့ သဘော်သားတွေ၊ စစ်သားတွေရဲ့ အကြောင်းကို ကျွန်တော်တို့ သိခဲ့ကြပါတယ်။

တစ်ခါတုန်းက (စာရေးဆရာ) အာနိုးဘင်းနက်က ထူးဆန်းတဲ့ ပြဇာတ်တစ်ပုဒ် ရေးခဲ့ဖူးပါတယ်။ အဲဒီ ပြဇာတ်ထဲမှာ နာမည်ကျော် လေသူရဲတစ်ဦးဟာ အခက်အခဲ အမျိုးမျိုးကို ကျော်လွှားပြီး နောက်ဆုံးမှာ သူချစ်တဲ့ မိန်းမကို လက်ထပ်ယူခဲ့တယ်။ အဲဒီ မိန်းမဟာ တော်တော်ထူးခြားတဲ့ မိန်းမ ဖြစ်တယ်။ ရုပ်ကလည်း သိပ်ချောတယ်၊ ဉာဏ် ထက်မြက်တယ်၊ ချစ်စရာ ကောင်းတယ်၊ စိတ်ကူးဉာဏ်လည်း ရှိတယ်။ အဲဒီ မိန်းမဟာ အဲဒီ လူပေါ်မှာ သြဇာ လွှမ်းမိုးမယ်လို့ ဆုံးဖြတ်ထားတယ်။ သူတို့ နှစ်ယောက်ဟာ ကုန်းမြင့်ဒေသက ဟိုတယ်တစ်ခုမှာ သွားနေကြတယ်။ သိပ်လည်း ပျော်တယ်၊ အဲဒီမှာ သူ့ရဲ့ လေသူရဲ စံချိန်ကို သူ့ရဲ့ပြိုင်ဘက်က ချိုးတော့မယ် ဆိုတာ လေသူရဲ သတိရလာတယ်။

ဒါကြောင့် သူ့စံချိန် မကျိုးရအောင် အဲဒီ ပြိုင်ဘက်နဲ့ ယှဉ်ပြိုင်ချင်တယ်။ သူဇနီး က သူ့ကို ဘယ်လောက် ချစ်တယ်ဆိုတဲ့ အကြောင်းတွေကို ပြောနေတုန်းမှာ လေသူရဲဟာ နားသာထောင်ခဲ့ရတယ်၊ သူစိ တ်ထဲမှာတော့ လေယာဉ်ပျံကို စက်နှိုး နေတယ်။ သူယောကျ်ားဟာ လေယာဉ်ပြိုင်ပွဲကို သွားချင်နေတာကို သိသွားတဲ့ အခါမှာ မိန်းမက 'လေယာဉ်မောင်းတဲ့ ကိစ္စဟာ ယောကျ်ားတွေမှာ အရေးကြီး သလို ဒီ ချစ်ရက်ကလေးတွေကလည်း မိန်းမတစ်ယောက်ရဲ့ဘဝ၊ မိန်းမတစ် ယောက်ရဲ့မင်္ဂလာဦးမှာ အရေးကြီးတယ် ဆိုတာ ရှင် နားလည်ရဲ့လား ' လို့ ဝမ်းပန်းတနည်း မေးတယ်။ ဒါပေမယ့် သူ နားမလည်ဘူး။ ဒီလို နားမလည်တာ ဟာလည်း သဘာဝကျပါတယ်။

ချစ်ရမှက်ဟာ သူဘဝရဲ့ရည်မှန်းချက်တွေကို ကျော်လွန်သွားတော့တာနဲ့ ယောကျ်ား အဖြစ်က ရပ်စဲသွားတော့တာပါပဲ။ ဒီလိုင်းလားရဲ့ကျော့ကွင်းထဲကို ရောက်သွားတဲ့ ဆမ်ဆမ် နဲ့ အုန်ဖာလေရဲ့ကျော့ကွင်းထဲကို ရောက်သွားတဲ့ ဟာ ကျူလီတို့ကို ကြည့်ပါလား။ ရှေးက ကဗျာ စာဆိုများဟာ အချစ်နာ ကျနေတဲ့ သူရကောင်းရဲ့စွမ်းအား မဲ့သွားပုံ၊ အချစ်ကျေးကျွန် ဖြစ်သွားရပုံတွေကို စာဖွဲ့ခဲ့ ကြတယ်။ အချစ်နာကျတဲ့ ပရေစ်ဟာ တိုက်ရည်ခိုက်ရည် ညံ့တဲ့ စစ်သား ဖြစ် သွားခဲ့ရတယ်။ ကားမင်ဟာ သူချစ်သူကို အကျင့်ပျက်အောင် လုပ်ခဲ့ပါတယ်။ မာ နှန်ဟာ သူချစ်သူကို ရာဇဝတ်မှုတွေ တစ်ခုပြီး တစ်ခု ကျူးလွန်အောင် ဖြားယောင်းခဲ့တယ်။

လင်ယောကျ်ားရဲ့ဘဝကိစ္စ အားလုံးမှာ စွက်ဖက် လွှမ်းမိုးချင်တဲ့ မိန်းမတစ် ယောက် ဟာလည်း အလားတူ ကြောက်ဖို့ကောင်းပါတယ်။ ယော ကျ်ားတစ် ယောက်ဟာ တီထွင်ဖန်တီးတဲ့ လုပ်ငန်းတစ်ခုရဲ့အရေးကြီးပုံကို သတိမပြုမိ တော့တာနဲ့ တ စ်ပြိုင်နက် သူဟာ သူ့ကိုယ်သူ စွမ်းအား မဲ့သွားပြီလို့ ခံ စားလာရ တယ်။ တကယ်လည်း စွမ်းအားမဲ့သွား တာ အမှန်ပါပဲ။ သူမိန်းမ သို့မဟုတ် သူ့ မိန်းမနဲ့ သားသမီးဟာ သူ့ဘဝရဲ့အဓိက အစိတ်အပိုင်း မဖြစ်တော့တာနဲ့ တစ်ပြိုင်နက် ရှေ့မှာ သူ့အဖို့ ပြဿနာတွေ တွေ့တော့တာ ပါပဲ။ လက်ရုံးရည် သမား တစ်ယောက်အဖို့ မိန်းမ အသိုင်းအဝိုင်းနဲ့ ကင်းပြီး မနေနိုင်ဘူး ဆိုရင် ဒါ ဟာ ကောင်းတဲ့လက္ခဏာ မဟုတ်ပါဘူး။ တကယ် နင်လား ငါလား လုပ်ရမယ့် အလုပ်တွေ၊ တကယ် ရင်ဆိုင် တိုက်ခိုက်မှုတွေကို ကြောက်တဲ့ သဘောပါ။ ရှေး ခေတ်က သူရဲကောင်းကြီးများဟာ ခါးချင်း ခုတ်ရမှာကို သဘောကျကြသလို ဆန္ဒရမှက် ကြီးသူဟာ စိတ်ချင်း တိုက်ခိုက်ရမှာကို နှစ်သက်တတ်ကြတယ်။

ဒါပေမယ့် ပျော်ရွှင် ချမ်းမြေ့ တဲ့ အကြောင်လင်မယား ဘဝမှာ မိန်းမရဲ့အခန်းကဏ္ဍ မိန်းမရဲ့အချိန်ကာလဟာလည်း သူ့နေရာနဲ့ သူတော့ ရှိပါတယ်။

‘သို့ရာတွင် မည်သည့် ယောကျ်ားမျှ တစ်နေ့လျှင် ၂၄ နာရီ လုံးလုံး အိမ်ဦးနတ် မ ဖြစ်နိုင်ချေ။ ယေရှုခရစ် ဖြစ်စေ၊ နပိုလီယံ ဖြစ်စေ၊ ယောကျ်ားမှန်သမျှသည် လက်ဖက်ရည် သောက်ချိန်တွင် အိမ်သို့ ပြန်လာကာ အိမ်တွင်းစီး လွှာဖိနပ်ကို စီး ပြီး ဇနီးသည်၏ မန်းမှတ်မှု (ပြုစု ယုယမှု) အောက်တွင် နေသင့်ပေသည်။ မိန်းမ၏ က မ္ဘာဖြစ်သော အချစ် ကမ္ဘာ၊ ခံစားချက် ကမ္ဘာ၊ ကြင်နာ ယုယမှု ကမ္ဘာ ကြီးထဲသို့ ဝင်ရောက်သင့်ပေသည် ’ လို့ စာရေးဆရာကြီး ဒီ၊ အိတ်ချ်၊ လောရင့်စ် က ရေးပေးပါတယ်။

ယောကျ်ားဟာ နေ့အချိန်မှာ ပြင်ပ ကမ္ဘာလောကကြီးထဲကို ထွက်ပြီး အခြား သူများနဲ့ ဆက်ဆံရတယ်။ ညနေရောက်တော့ လုံးဝ ကွဲပြားခြားနားတဲ့ ပတ်ဝန်းကျင်ကို ပြန်ရောက် လာခဲ့တယ်။ စစ်မှန်တဲ့ မိန်းမတစ်ယောက်ဟာ သူ့ ယောကျ်ားရဲ့ လုပ်ငန်းဆောင်တာ ကိစ္စတွေကို မနာလိုဝန်တိုခြင်း မဖြစ်ဘူး။ သူ့ရဲ့ နိုင်ငံရေးလုပ်ငန်း၊ အသိပညာဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းတွေကို မနာလိုဝန်တိုခြင်း မဖြစ် ဘူး။ စစ်မှန်တဲ့ သူဟာ ခံစားချက် ရှိပေမယ့် သူ့ ခံစားချက်ကို ဖုံးကွယ်ပြီး ယောကျ်ားကို အားပေးတယ်။ ဟက်တာ ထွက်သွားတဲ့ အခါမှာ အင်ဒရိမာရှေး ဟာ သူ့ မျက်ရည်တွေကို ဖုံးကွယ်ခဲ့တယ်။ မိန်းမတစ်ယောက်ဟာ ဘယ်လို နေရ မယ်ဆိုတာ သူ ကောင်းကောင်း သိတယ်။

* * *

လက်ထပ်ထိမ်းမြားမှု တစ်ခုဟာ ဘယ်လောက်ပဲ လိုက်ဖက်တယ် ပြောပြော မိန်းမတစ်ယောက်နဲ့ ယောကျ်ားတစ်ယောက် အဖို့ တစ်ဦးနဲ့ တစ်ဦး ဟန်ချက်ညီညီ အပေးအယူ မျှတမှုဟာ တော်တော် ခက်ပါတယ်။ သူတို့ နှစ်ဦး ဟာ တစ်ဦးကို တစ်ဦး ဘယ်လောက် ချစ်တယ် ဆိုဆို၊ တစ်ယောက်နဲ့ တစ် ယောက် ဘယ်လောက် စိတ်သဘော မျှတယ် ပြောပြော ညားကာစ ကာလများ မှာတော့ လူစိမ်းတစ်ယောက်ရဲ့အနီးမှာ ရှိနေတယ်လို့ပဲ ခံစားကြရမှာပဲ။

ဒါပေမယ့် လက်ထပ်ပြီးစ ပထမ သီတင်းပတ်များကိုတော့ ‘ပျားရည်လ’ ကာလ လို့ပဲ ခေါ်နေကြပါတယ်။ ပြီးတော့ တကယ် ရင်းနှီးတဲ့ ဆက်သွယ်မှုကို ရသွားပြီ ဆိုရင်တော့ အတားအဆီး အခက်အခဲ ဟူသမျှဟာ မင်္ဂလာ ဦး ညတွေရဲ့ ယစ်မူးမှု တွေထဲမှာ ပျောက်ကွယ် သွားကြတော့တာ ပါပဲ။ ယောကျ်ားကလည်း သူ့ အပေါင်းအဖော်တွေကို စွန့်လွှတ်လိုက်ရတယ်။ ရိုမိန်းရိုလန်ရဲ့ ‘ဂျင်းခရစ္စတိုဖိ’ ဝတ္ထုကြီးထဲမှာ လက်ထပ်ပြီးခါစ မိန်းမတစ်ယောက်ရဲ့ ခံစားချက်ကို ဖော်ပြထား ပုံဟာ တော်တော် သရုပ်ပေါ်ပါတယ်။ အဲဒီ မိန်းမဟာ လက်ထပ်ပြီးစမှာ တော်တော် လေးနက်တဲ့ စာအုပ် တစ်အုပ်ကို ဖတ်ဖြစ်သွားတယ်။ သာမန်အခိုန် မှာဆိုရင် ဒီလို စာအုပ်မျိုးကို ယောင်လို့တောင် ကိုင်မိမှာ မဟုတ်ဘူးတဲ့။ အချစ် ဟာ သူ့ကို မြေကြီးပေါ်က လွတ်မြောက် သွားအောင် လုပ်ပေးလိုက်သလို ထင်မိ သတဲ့။ အိပ်ပျော်နေရင်း လမ်းလျှောက်လာသူ တစ်ဦးလို သူ့ စိတ်ကူးထဲမှာ အိမ်ခေါင်မိုးပေါ်မှာ လျှောက်သွားမိသတဲ့။ ပြီးတော့ အဲဒီ အိမ်ခေါင်မိုးတွေပေါ်က လျှောက်ပြီး သူ့အိမ်ကို သူ ပြန်သွားနေမိတယ်တဲ့။

လက်ထပ်ပြီး လ အတန်ကြာ သိမဟုတ် နှစ် အတန်ကြာတဲ့ အခါမှာ မိန်းမတွေ ဟာ ဒီလိုပဲ စိတ်ကူးနဲ့ ဖြစ်စေ ကိုယ့်အိမ် ကို ပြန်သွားလေ့ ရှိကြပါတယ်။ ‘ကျွန်မ က အိမ်ထောင်သည် ဘဝနဲ့ မကိုက်ပါဘူး’ လို့ ညည်းညူလာတတ်ကြတယ်။

အဲဒီအချိန်မှာ ယောကျ်ားကလည်း နည်းနည်း ငြီးငွေ့စေ ပြုလာပြီလေ။ ဒီတော့ လူပျိုတုန်းက နေခဲ့ ထိုင်ခဲ့ရတာတွေကို ပြန်သတိရပြီး အဲဒီလိုနေချင်လာတယ်။ ဒါနဲ့အတူ ဘိုင်ရွန် ပြောသလို ‘ပျားရည်လ’ ကလည်း ‘သကာရည်လ’ ဖြစ်လာ တော့တာပဲ။ စိတ်ထက်သန်မှု ကုန်ခန်းသွားပြီးတဲ့ နောက်မှာ တစ်ယောက်နဲ့ တစ် ယောက် အပြစ်တွေ မြင်လာကြပြီး အထအန ကောက်လာကြတော့ တာပါပဲ။

အဆင်မပြေတဲ့ အိမ်ထောင်ရေးရဲ့ အုတ်မြစ်တွေဟာ အဲဒီအချိန်က စပြီး အခြေချ ခဲ့ကြတော့ တာပါပဲ။

ဒီလိုနဲ့ စိတ်အားထက်သန်မှုတွေ လျော့ပါးလာပြီး တစ်ယောက်ကို တစ်ယောက် အချစ်မဝင် နိုင်ကြတော့ပဲ အပြစ် မြင်လာခဲ့ကြတယ်။ ဒီလိုနဲ့ အဆင်မပြေတဲ့ အိမ်ထောင်ရေး အုတ်မြစ်တွေဟာ အခြေချပြီးသား ဖြစ်သွားကြတယ်။

တစ်ခါတလေမှာလည်း ဒီလို မဟုတ်သည့်တိုင် တစ်ယောက်နဲ့ တစ်ယောက် အပြန်အလှန် နားလည်မှုတွေ လျော့ ပါး သွားတတ်ကြတယ်။ လင်နဲ့ မယားဟာ တစ်ယောက်ကို တစ်ယောက် ပေါင်းသင်းလို့သာ နေရတယ်။ နီးနီးစပ်စပ်လို့ မရှိကြ ေတာ့ဘဲ ခပ်ဝေးဝေးက ကြင်နာနေကြတာမျိုး လောက်ပဲ ရှိတော့တယ်။ 'ကျွန်မ ယောကျ်ားကို ကျွန်မ သဘောကျပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ကျွန်မတို့ နှစ်ယောက်ဟာ ကျွန်းကလေး တစ်ကျွန်းဆီမှာ တခြားစီ ဖြစ်နေကြတယ်လေ။ ကျွန်မတို့ နှစ်ယောက်က ဘယ်သူမှလည်း ရေမကူးတတ်ကြတော့ ဘယ်တော့မှ မတွေ့နိုင်တော့ဘူး ပေါ့' လို့ အမေရိကန် အမျိုးသမီး တစ်ယောက်က ပြောဖူးတယ်။

ဘဝတစ်ခုတည်းကို အတူ နေနေကြတဲ့ လင်နဲ့ မယားဟာ တစ်ယောက်နဲ့ တစ်ယောက် သူစိမ်းပြင်ပြင်တွေလို နေနိုင်ကြတာ တော် ေတာ် အံ့သြစရာ ကောင်းတယ်လို့ စာရေးဆရာကြီး အန်ဒရေဂို က ရေးခဲ့ဖူးပါတယ်။

တစ်ခါတလေကျတော့ လင်နဲ့ မယား ဖြစ်ပါလျက်သားနဲ့ သူစိမ်းပြင်ပြင်တွေလို နေကြတာဟာ တော်တော် ဆိုးဆိုးရွားရွား အထိ ဖြစ်လာတတ်တယ်။ တစ်ယောက်နဲ့ တစ်ယောက် အပြန်အလှန် နားလည်မှု မရှိရုံတင် မကဘဲ တစ်ယောက်ကို တစ်ယောက် ရှုံ့မှုန်းလာကြတယ်။ တစ်ယောက်ကို တစ်ယောက် တီတ်ဆိတ်စွာ မုန်းတီးနေကြတာ၊ လင်မယား နှစ်ယောက် မယုံသင်္ကာ မျက်လုံးတွေနဲ့ အပြန်အလှန် စောင့်ကြည့်နေကြတာကို မြင်ဖူးကြမယ် ထင်တယ်။ တစ်ယောက်နဲ့ တစ်ယောက် ရင်ထဲက မုန်းတီးနေကြပေမယ့် ဖွင့်လည်း မပြောကြဘူး။ ပြောစရာ တူညီတဲ့ ဘာသာစကားလည်း ရှာလို့ မတွေ့ကြဘူး။ မျက်လုံးတွေကလည်း ကြောင်လို့။ မိန်းမက တရှုတ်ရှုတ် ငိုလို့။ ယောကျ်ားက အမှောင်ထဲက နေပြီး မိန်းမရဲ့ငိုသံကို နားထောင်နေတယ်။ မချော့ဘူး။ သူလည်း မျက်ရည်တွေ ကျလို့။

အဲဒီလို လင်မယား နှစ်ယောက်ရဲ့ရှုခင်းမျိုးကို မှန်းကြည့်စမ်းပါ။

ဒီလိုဖြစ်နေတဲ့ ပြဿနာကို အဖြေရှာဖို့ကတော့ တစ်ယောက်နဲ့ တစ်ယောက် အလျော့ပေး စေ့စပ်ဖို့သာ ဖြစ်ပါတယ်။ လူနှစ်ယောက်ရဲ့ လက်ထပ် ထိမ်းမြားရေးမှာပဲ ဖြစ်ဖြစ်၊ နိုင်ငံတစ်ခုရဲ့ အစိုးရမှာပဲ ဖြစ်ဖြစ်၊ ပြည့်စုံတယ်ဆိုတာ ဘယ်အခါမှ မရနိုင်ဘူး ဆိုတာ သဘောပေါက်ရမယ်။ အချစ်ကြောင့်၊ တန်ခိုး ပြာဋိဟာ

တစ်ခုခုကြောင့် ပြဿနာစုံမှုကို ရခဲ့တယ် ဆိုရင်လည်း ဒါဟာ ကြာကြာမခံဘဲ ခဏသာ တည်လိမ့်မယ်။ ဒီအချက်ကို သဘောပေါက်ရလိမ့်မယ်။ ပြဿနာစုံမှုနဲ့ နီးစပ်လာအောင်တော့ တဖြည်းဖြည်း စိတ်ရှည်စွာ ကြိုးစားနိုင်တယ်။ ကျွန်တော်တို့ လုပ်လို့ရတာ ဒါပဲ ရှိတယ်။ ထိလက်မှတ် တစ်စောင်ကို ဝယ်ရင် ပေါက်ချင် ပေါက်မှာပေါ့။ ကံကောင်းချင် ကောင်းမှာပေါ့။ ဘယ်ပြောနိုင်မလဲ ဆိုပြီး ထီထိုးလို့ ရတယ်။ ဒါပေမယ့် အိမ်ထောင်ပြုတာကိုတော့ ထီထိုးသလို လုပ်လို့ မရဘူး။ အိမ်ထောင်ပြုတာဟာ ထီထိုးတာ မဟုတ်ဘူး။ ပျော်ချင် ပျော်မှာ ေပါ့၊ ကံကောင်းချင် ကောင်းမှာပေါ့ ဆိုပြီး သွား အိမ်ထောင်ပြုလို့ မရဘူး။ အိမ်ထောင်ပြုတာဟာ အနုပညာသည် တစ်ယောက် အနုပညာ လုပ်ငန်းတစ်ခုကို လုပ်တာနဲ့ အတူတူပဲ။ ခု တို့နှစ်ယောက်ဟာ ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်ကို ရေးနေတာ မဟုတ်ဘူး။ ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်ထဲမှာ ဝင်ရောက် နေထိုင်နေကြတာ။ ခု ငါရေးထားတဲ့ ဇာတ်ဆောင် နှစ်ဦးရဲ့ စရိုက်တွေမှာ သူတို့ရဲ့ ထူးခြားချက်တွေကို ငါ ထည့်စဉ်းစားရမယ်။ ဒီဝတ္ထုကို ငါ ကောင်းကောင်း ရေးချင်တယ်။ ရေးလည်း ရေးနိုင်ရမယ်လို့ လင်ရော မယားပါ စိတ်မှာ စွဲမှတ်ထားသင့်တယ်။

အိမ်ထောင်ရေး အစမှာ အဲဒီ ဆန္ဒမျိုး မရှိခဲ့ဘူး ဆိုရင် သူတို့နှစ်ဦးရဲ့ အိမ်ထောင်ရေးဟာ တကယ် စစ်မှန်တဲ့ အိမ်ထောင်ရေး မဟုတ်ဘူး။ တရားဝင် အသိအမှတ်ပြုထားတဲ့ သမီးရည်းစား ဘဝသာ ဖြစ်တယ်။

အိမ်ထောင်ရေး ဆိုတာ တစ်နည်း လက်ထပ်ထိမ်းမြားမှု ဆိုတာ ချက်ချင်း အထမြောက် အောင်မြင်သွားနိုင်တဲ့ ကိစ္စမျိုး မဟုတ်ဘူး။ အ ြမဲတမ်း ပြုစုပျိုးထောင်နေရတဲ့ အရာမျိုး ဖြစ်တယ်။ တို့နှစ်ယောက် အိမ်ထောင်ကျပြီပဲ၊ အေးအေးဆေးဆေး နေကြရုံပဲ ဆိုပြီး လင်နဲ့ မယား ပေါ့တီးပေါ့ဆ နေလို့ မဖြစ်ဘူး။ အိမ်ထောင်ပြုခြင်း ဆိုတဲ့ ကစားပွဲကြီးဟာ ဘယ်တော့မှ အဆုံးသတ်တယ်ရယ်လို့ မရှိဘူး။ လူ့ဘဝဆိုတာ အရာရာ ဖြစ်နိုင်တာချည်းပဲ။ အခက်အခဲ အကျပ်အတည်း အမျိုးမျိုးကို ကျော်လွှားနိုင်ခဲ့တဲ့ အိမ်ထောင်တွေဟာ ပထမ ကမ္ဘာစစ်ကြီး အတွင်းက ဘယ်လို ဖြစ်သွားကြရသလဲ။ အောင်မြင်သော အိမ်ထောင်ရေးတို့ မည်သည် နေစဉ်နှင့် အမျှ ပြန် , ပြန်ပြီး ဆောက်နေရတဲ့ အဆောက်အအုံကြီး တစ်ခုသာ ဖြစ်တယ်။

ဒါပေမယ့် ဒီလို နေ့စဉ် ပြန်လည် တည်ဆောက်နေတဲ့ အခါမှာ ထုချေတာတွေ၊ ဆန်းစစ် ဝေဖန်တာတွေ၊ အမှား ဝန်ခံတာမျိုးတွေ မပါစေရဘူး။ လင်နဲ့ မယား ကြားမှာ တစ်ယောက်နှင့် တစ်ယောက် အပြစ်လိုက်ရှာပြီး ဝေဖန်တာမျိုး ေတွ

လုပ်တာဟာ အလွန် အန္တရာယ်များတယ် လို့ စာရေးဆရာ မဲရဲဒစ်က ပြောပါဖူးတယ်။ အိမ်ထောင်ရေးကို ခိုင် ြမဲအောင် တည်ဆောက်တဲ့ နည်းဟာ ရှင်းလင်းလွယ်ကူပြီး မသိမသာ ပြုလုပ်သင့်တယ်။ မိန်းမ မှန်ရင် သူတို့ အိမ်ထောင်ရေးကို ခြိမ်းခြောက်နေတဲ့ လက္ခဏာ အချက်တွေကို ပကတိစိတ်နဲ့ အလိုလို သိတတ်ကြတယ်။ မသိမသာ ဝင်ရောက်လာတဲ့ ငြီးငွေ့မှုကို သူတို့ ပကတိစိတ်နဲ့ အလိုလို သိတတ်ကြတယ်။ ဒီအခါမှာ မိန်းမဟာ ဖြေဆေးကို အလိုလို ရှာလာတတ်တယ်။ အပြုံးကလေး တစ်ခု၊ ဒါမှမဟုတ် အကြည့်လေး တစ်ခုဟာ ဆင်ခြေလဲတဲ့ စကားလုံးတွေထက် အများကြီး တာသွားတယ် ဆိုတာ ယောကျ်ားကလည်း သိတယ်။

ဒါပေမယ့် ဘယ်နည်းနဲ့ပဲ ဖြစ်စေ၊ အိမ်ထောင်မှုကို ပြန်လည် တည်ဆောက်တဲ့ အလုပ်ကတော့ အမြဲတမ်း လုပ်နေရမယ်။ ဒီလို အိမ်ထောင်မှု ပြန်လည် တည်ဆောက်ရေး လုပ်ငန်းကို မေ့လျော့ လျစ်လျူရှုခဲ့ရင် ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ဘဝမှာ ဘယ်အရာမှ ကြာရှည်ခံမှာ မဟုတ်ဘူး။ မိုးတွေ ပြိုကျလာပြီး အချစ်ဟာလည်း အဆုံးကို ရောက်သွားမှာပဲ။ အုတ်ကြွပ်ပြား တစ်ပြားကို ပြန်ပြီး စိုရိုက်ဖို့ လိုတယ်။ တွဲဆက် တစ်ခုကို ပြန်ပြီး ပြင်ဖို့ လိုတယ်။ အထင်လွဲမှု တစ်ခုကို ပြန်ပြီး ရှင်းဖို့ လိုတယ်။ အထင်လွဲမှု တစ်ခုကို မရှင်းရင် စိတ်နာတာမျိုး ဖြစ်လာလိမ့်မယ်။ စိတ်ထဲမှာ စွဲသွားတဲ့ အနာတစ်ခုဟာ အခြားသော ရောဂါတွေကိုပါ မွေးထုတ်ပေးလိမ့်မယ်။ တစ်နေ့မှာ ရန်လည်းဖြစ်ရော အဲဒီ အနာဟာ ပေါက်သွားပြီး တစ်ဦးကို တစ်ဦး ကြိတ်မုန်းနေတာကို မြင်သွားပြီး ထိတ်လန့် ရွံမုန်း သွားကြလိမ့်မယ်။

တစ်ယောက်ရဲ့ အကြိုက်၊ တစ်ယောက်ရဲ့ အထာကို တစ်ယောက်က အပြန်အလှန် လေးစားရလိမ့်မယ်။ ဒီလိုမှ တစ်ယောက်ရဲ့ အကြိုက်ကို တစ်ယောက်က မလေးစားဘူး ဆိုရင် အိမ်ထောင်မှု တစ်ခုဟာ ပျော်ရွှင်တဲ့ အိမ်ထောင်မှု မဖြစ်နိုင်ဘူး။ လူနှစ်ယောက်မှာ အတွေး တစ်ခုတည်း၊ ဆန္ဒ တစ်ခုတည်း ထင်မြင်ချက် တစ်ခုတည်း ဆိုတာ မဖြစ်နိုင်ဘူး။ ဒီလို ရှိတယ်လို့ ထင်တာဟာ အဓိပ္ပာယ် ကင်းမဲ့တယ်။ မဖြစ်နိုင်ဘူး။ လိုလည်း မလိုလားအပ်ဘူး။ စောစောက ပြောခဲ့တဲ့ အတိုင်း ပျားရည်ဆမ်း ခရီးတုန်းက ချစ်သူ နှစ်ယောက်ဟာ နေရာတကာမှာ အတူတူပဲလို့ ထင်ချင်ကြတယ်။ ဒါပေမယ့် တစ်ယောက်ရဲ့ စရိုက်ကို တစ်ယောက် မစုန်လွှတ်ချင်ကြတဲ့ အချိန်တွေ မလွဲမရှောင်သာ ကြုံလာကြတယ်။ အိမ်ထောင်ပြုခြင်းဟာ ခိုလှုံ နားနေရာ တစ်ခု ဖြစ်ချင်တယ် ဆိုရင် အချစ်ကို မိတ်ဆွေ သူငယ်ချင်း ဆက်ဆံရေးနဲ့ တဖြည်းဖြည်း အစားထိုးဖို့ပဲ ရှိတော့တယ်။

ဒါပေမယ့် အချစ်ကို သူငယ်ချင်း မိတ်ဆွေ ဆက်ဆံရေးမျိုးနဲ့ ဘယ် အစားထိုး ရနိုင်မှာလဲ။ တကယ် ချမ်းမြေ့ ပျော်ရွှင်မှုကို ရတဲ့ အိမ်ထောင်ရေးတွေမှာ သူငယ်ချင်း မိတ်ဆွေ ဆက်ဆံရေးနဲ့ အချစ်ဟာ ရောထွေးနေတယ်။ အဲဒီလို အိမ်ထောင်ရေးတွေမှာ မိတ်ဆွေသဖွယ် ချစ်ခင်ကြတဲ့အတွက် တစ်ယောက်ကို တစ်ယောက် အချစ်ဝင် အကြင်နာ ပိုကြတယ်၊ သူတို့ဟာ စီတ်ဓါတ်အားဖြင့် လည်းကောင်း၊ ဥာဏ်ပညာ အဆင့်အတန်းအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ မတူညီကြဘူး ဆိုတာ သိကြတယ်။ ဒါပေမယ့် သူတို့ဟာ တစ်ယောက်နဲ့ တစ်ယောက် စိတ်နေသဘောချင်း ကွဲလွဲ ခြားနားတာကို ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ လက်ခံကြတယ်။ ဒီနည်းအားဖြင့် စိတ်ဓာတ်ဆိုင်ရာ ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်မှုကို ရအောင်လုပ်ဖို့ အခွင့်အလမ်းတွေ တွေ့ရှိသွားကြတယ်။

လောကီ ကိစ္စတွေရဲ့ အရှုပ်အထွေးက လွတ်မြောက်အောင် ရိုးရိုးသားသား ကြိုးစား ရုန်းကန်နေတဲ့ ယောကျ်ား တစ်ယောက်ဟာ တက်ကြွတဲ့ ဝီရိယ ရှိတဲ့၊ ပွင့်လင်းတဲ့၊ တည်ငြိမ်တဲ့ အမျိုးသမီး တစ်ယောက်ရဲ့ စိတ်နဲ့ နီးစပ်အောင် နေရတဲ့ အတွက် အကျအညီ အများကြီး ရနိုင်တယ်။ ဒီလို မိန်းမရဲ့ စိတ်ထားဟာ သူ့ရဲ့ အမှောင်တစ်ဝက် သန်းနေတဲ့ ကမ္ဘာတစ်ဝက်ကို အလင်းရောင် ထိုးပေးတယ်။ ဒီလို အိမ်ထောင်ရေးမျိုးမှာ ကာယကံမြောက် ပေါင်းသင်း ဆက်ဆံရေးဟာ အစ ပထမပိုင်းမှာ အရေးကြီးကောင်း ကြီးပေမယ့် နောက်ပိုင်းမှာ အရေးမကြီးတော့တဲ့ ပြဿနာတစ်ရပ် ဖြစ်သွားတယ်။ ဒီလိုဆက်ဆံရေးမျိုး ရှိတဲ့ အိမ်ထောင်မှုမှာ အခြေခံ လိုအပ်ချက်များဟာ မွန်မြတ်သန့်စင်တဲ့ အဖြစ်ကို ရောက်သွားကြတယ်။ ကိုယ်လက် နှီးနှောခြင်း ကိစ္စဟာလည်း သိပ် အရေးမကြီးတော့ဘူးလို့ ယူဆလာကြတယ်။ တကယ် ပေါင်းစည်းညီညွတ်မိသွားတဲ့ လင်မယား နှစ်ယောက်အဖို့ လူငယ်ဘဝ၊ လူငယ် ပျိုမျစ်မှုတွေ ကုန်ဆုံးသွားတာကိုလည်း အရေးကြီးတယ်လို့ မထင်တော့ဘူး။ နှစ်ယောက်အတူ အိုရခြင်း ဆိုတဲ့ ပျော်ရွှင်မှု ကြောင့် အိုရတဲ့ ဝေဒနာကိုလည်း သိပ် မကြောက်တော့ဘူး။

လာရိုရှေး ဖိုးကောရဲ့ စကားဟာ တော်တော် မှတ်သားဖို့ ကောင်းတယ်။ လောကမှာ ကောင်းတဲ့ အိမ်ထောင်ရေးတွေ ရှိတယ်။ ဒါပေမယ့် အလွန်ကောင်းတဲ့ အကောင်းဆုံး အိမ်ထောင်ရေးရယ်လို့ မရှိဘူးလို့ သူက ပြောခဲ့တယ်။ အလွန်ကောင်းတဲ့ အိမ်ထောင်မှုတွေ ရှိတယ်ဆိုတာ ကျွန်တော် ပြခဲ့ပါပြီ။ ဒါပေမယ့် ဒီလို အိမ်ထောင်ရေးမျိုး ကို ရဖို့အတွက် လွယ်တော့ မလွယ်ဘူး။ ဘယ်နှယ်လုပ် လွယ်နိုင်ပါ့မလဲ။ နှစ်ယောက်စလုံးမှာ တစ်ခါတစ်ရံ မကောင်းစိတ်တွေ ပေါ်လာ

တတ်ကြဲတယ်။ အမှားတွေ ရှိကြဲတယ်။ စိတ်ထားကို ပြောင်းလဲစေတဲ့ နာမကျန်းဖြစ်မှုတွေ ရှိကြတယ်။ ဒီလို အရာတွေကို ကြုံတွေ့ရင် ပေါင်းဖော်နေရတဲ့ လူနှစ်ယောက်ရဲ့ ဘဝဟာ ဘယ့်နှယ်လုပ်ပြီး အစစ အရာရာ ချောမွေ့ နေနိုင်ပါမလဲ။ အခက်အခဲ၊ အကျပ်အတည်းတွေ မရှိတဲ့ လူမျိုးရယ်လို့ မရှိနိုင်သလို ပဋိပက္ခတွေ မရှိတဲ့ အိမ်ထောင်မျိုး ဟာလည်း မရှိနိုင်ဘူး။ ဒါပေမယ့် ချစ်ခင် ကြင်နာမှုဟာ အမျက်ဒေါသကို ချိုသာ နူးညံ့တဲ့ အလိုလိုက်မှု အဖြစ် ပြောင်းလဲပစ်နိုင်ခဲ့ရင် တွေ့ရတဲ့ အကျပ်အတည်းတွေကို အလွယ်တကူ ဖြေရှင်းနိုင်လိမ့်မယ်။

ဒါကြောင့် အိမ်ထောင်ရေးဟာ စိတ်ကူးယဉ် ချစ်သူတို့ တွေ့မြင်ခဲ့တာမျိုး မဟုတ်ဘူး။ အိမ်ထောင်ရေးဟာ ပကတိစိတ် အပေါ်မှာ အခြေခံတဲ့ အဆောက်အအုံ စနစ်တစ်ခု ဖြစ်တယ်။ အောင်မြင်တဲ့ အိမ်ထောင်ရေးတစ်ခု ဖြစ်ချင်ရင် ခန္ဓာကိုယ် တပ်မက်မှုသာမက စိတ်တန်ခိုး သတ္တိ၊ စိတ်ရှည် သည်းခံမှု၊ တစ်ယောက်ကို တစ်ယောက် လက်ခံမှုဆိုတဲ့ ခက်ခဲတဲ့ အရည်အချင်း တွေလည်း လိုအပ်တယ်။ ဒီအရာတွေ ပြည့်စုံခဲ့ရင် လှပပြီး အဓွန့်ရှည်တဲ့ ချစ်ခင် ကြင်နာမှုကို တည်ဆောက်နိုင် လိမ့်မယ်။ မတွေ့ကြုံဖူးသူတို့ နားမလည်နိုင်တဲ့ အချစ်၊ မိတ်ဆွေ ဆက်ဆံရေး လေးစားမှုတို့ ရှိတဲ့ တစ်မူ ထူးခြားတဲ့ အိမ်ထောင်ရေးမျိုးကို တည်ဆောက် နိုင်လိမ့်မယ်။

ဒီအရာတွေ မရှိဘဲ တကယ် စစ်မှန်တဲ့ အိမ်ထောင်ရေး မရှိနိုင်ဘူး။

*M*m*B*f*K*R*

♦ ၃ - မိသားစုဘဝ အနုပညာ ♦

တကယ်လို့များ မိသားစုနဲ့ ပတ်သက်လို့ ဩဝါဒစကား တစ်ခွန်းလောက် ပြောရရင် ကဗျာဆရာ ပေါဇာလေရီရဲ့ စာတစ် ပုဒ်ကို ကိုးကားမိမှာပဲ။ သူက 'မိသားစုတိုင်း၌ ဖိုးကွယ်ထားသည့် ငြိုးငွေ့သော စိတ်တစ်မျိုး ရှိတတ်၏။ ထို ငြိုးငွေ့မှုကြောင့် မိသားစုဝင်များသည် အိမ်မှ လွတ်ရာကျွတ်ရာသို့ ထွက်သွားကာ မိမိတစ်ဦးတည်း လွတ်လွတ်လပ်လပ် နေလိုသော ဆန္ဒများ ဖြစ်ပေါ်လာတတ်၏။ ထို့ပြင် မိသားစုတိုင်း ၌ပင် ရှေးကျ၍ ခွန်အားကောင်းသော အင်အားစု တစ်ခုလည်း ရှိသေး၏။ ညနေစာ ထမင်းဝိုင်းတွင် မိသားစု အားလုံး အစုံအညီ ထိုင်မိသည့် အခါ မိမိတို့ အိမ်သူအိမ်သားတွေချည်း လွတ်လပ်စွာ ရှိနေသည့် အခါမျိုး တွင် ထို အင်အားစုသည် ကိုယ်ထင်ပြလာတတ်၏' လို့ သူက ရေးခဲ့ပါတယ်။

ဒီ စကားပိုဒ်ကလေးကို ကျွန်တော် တော်တော် သဘောကျပါတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲ ဆိုတော့ ဒီ စကားပိုဒ်ကလေးဟာ မိသားစုဘဝရဲ့ ကောင်းမွန် မြင့်မြတ်မှုနဲ့ မိသားစုဘဝရဲ့ စိတ်ညစ်ညူးဖွယ် ကောင်းပုံ စတဲ့ နှစ်ဖက်စလုံးကို ဖော်ပြလို့ ပါပဲ။ အူထဲ အသည်းထဲက လာတဲ့ အစ္စ ဟ္ဘ သန္တာန်ရဲ့ ငြိုးငွေ့မှုက တစ်ဖက်၊ သဟဇာတ ဖြစ်ပြီး ပေါင်းစည်းသွားတဲ့ သဘောက တစ်ဖက်၊ နှစ်ဖက်စလုံးကို ဖော်ပြလို့ပါပဲ။ ဟုတ်ပါတယ်။ မိသားစုတိုင်းလိုလိုမှာပဲ ဒီ ခံစားချက် နှစ်မျိုးစလုံးကို တွေ့ရတတ် ပါတယ်။ မိသားစုတွေ စုံစုံညီညီ ပြန်တွေ့ဆုံကြတဲ့ အခါမှာ ဗာလေရီရဲ့ တစ်ခုနဲ့ တစ်ခု ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ်နေတဲ့ စကား နှစ်ခွန်းကို ကျွန်တော်တို့ အထဲက ဘယ်သူ သတိမရဘဲ နေနိုင်ပါ့ မလဲ။

တစ်ခါတလေ ဘဝ ရိုက်ပုတ်ချက်တွေကြောင့် ကျေးလက်က ကိုယ့်မိသား စုရဲ့ အားချမ်းတဲ့ ပတ်ဝန်းကျင် ရိပ်မြုံကလေးမှာ ခိုလှုံဖို့သွားတဲ့ အခါမျိုးမှာ အဲဒီ စကားနှစ်ခွန်းကို သတိရကြမှာပဲ။ မိတ်ဆွေ သူငယ်ချင်းတစ်ယောက် ကိုယ့်ကို ချစ်တယ်ဆိုတာ ဆွဲဆောင်မှုရှိလို့ ချစ်တာ။ ဒါပေမယ့် မိသားစုတစ်ခုက ကိုယ့်ကို ချစ်တာကတော့ ဘာကြောင့်မှ မဟုတ်ဘူး။ ဘာအကြောင်းမှ မရှိဘူး။ အဲဒီ မိသားစုထဲမှာ မွေးလာပြီး အဲဒီ မိသားစုရဲ့ သွေးသားမို့လို့ ချစ်တာ။ ဒါပေမယ့် အဲဒီ မိသားစုပင်လျှင် ကိုယ့်ကို စိတ်ညစ်အောင် လုပ်ရာမှာ ကမ္ဘာပေါ်မှာ ရှိတဲ့ တခြားသူတွေထက် လုပ်နိုင်စွမ်း ရှိတယ်။ လူတစ်ယောက်မှာ ငယ်ငယ်တုန်းက မ ပြောခဲ့တဲ့ စကားတစ်ခွန်း ရှိတယ်။ အိမ်မှာနေရတာ မွန်းကြပ်နေပြီ။ ကျွန်တော်

တော့ ဒီမိသားစုနဲ့ ဆက် မနေနိုင်တော့ဘူး။ သူတို့က ကျွန်တော့်ကို နားမလည်ကြဘူး။ ကျွန်တော်ကလည်း သူတို့ ကို နားမလည်ဘူး ဆိုတဲ့ စကား။ ဒီ စကားနှစ်မျိုးကို ငယ်ငယ်တုန်းက ဘယ်တော့မှ ပြောလေ့ မရှိကြဘူး။ ကျွန်တော်ကလည်း ဘယ်တော့မှ ပြောလေ့ မရှိဘူး။

ဒါပေမယ့် သူ့ဘေးမှာ လူစိမ်း သူစိမ်းတွေချည်း ဝိုင်းရုံနေရင်၊ သူ့ကို လျစ်လျူရှုထားကြရင်၊ သူ့ကို အထင်သေး လှောင်ပြောင်ကြရင်၊ သူ့ကို စကြဝဠာရဲ့ ဗဟိုချက်မကြိုးလို့ သဘောထားတဲ့ သူတွေကို အောက်မေ့ သတိရပြီး ပြန်လာချင်တာဟာလည်း အံ့ဩလှပါပဲ။ အဲဒီအခါမျိုးမှာ သူဟာ အိမ်ကို ဘယ်လောက် ပြန်လာချင်လိုက်ပါသလဲ။ စာရေးဆရာမ ကက်သရင်း မင်းစဖီး ငယ်ငယ်တုန်းက အိမ်မှာ နေရတာ မလွတ်လပ်လို့၊ စိတ်ဓာတ်ကို ဖွဲ့ဖြိုး တိုးတက်အောင် မလုပ်နိုင်လို့ အိမ်က ထွက်ပြေးဖူးတယ်လို့ သူ့ မှတ်တမ်းထဲမှာ ရေးထားတယ်။ ဒါပေမယ့် နောက်ကျတော့ အိမ်သူအိမ်သားတွေနဲ့ ဝေးပြီး တစ်စိမ်းတစ်ရုံစာတွေထဲမှာ နေလာရတော့ ငယ်ငယ်တုန်းက သူ့အဖွားက အိပ်ရာထဲ လာပြီး နွားနို့ပူပူ တစ်ခွက်နဲ့ ပေါင်မုန့် လာကျွေးတာ၊ ရှော့... ငါ ြမေးလေး စား ဆိုပြီး တိုးတိတ်နှုးညံ့တဲ့ အသံနဲ့ လာပြောတာတွေကို သတိရပြီး အိမ်ကို ဘယ်လောက် လွမ်းတဲ့ အကြောင်းကို အဲဒီ မှတ်တမ်းထဲမှာပဲ ဆက်ရေးထားတယ်။ အဲဒီလို အထီးကျန်ဖြစ်နေတဲ့ အချိန်မျိုး မှာ တစ်ခါတုန်းက ကိုယ် လှောင်ပြောင် အထင်သေးခဲ့တဲ့ မိသားစု (အိမ်) ကို တွေးလိုက်ရုံလေးနဲ့တောင် သူမှာ မယုံနိုင်လောက်အောင် ပျော်ရွှင် ကြည်နူးသွားရတယ်။

ဘာကြောင့် ဒီလို ဖြစ်ရတာလဲ။ အကြောင်းကတော့ လက်ထပ်ထိမ်းမြားမှုလိုပဲ မိသားစု ဘဝဟာလည်း အင်စတီးကျူးရှင်း လို့ ခေါ်တဲ့ ဖွဲ့စည်းမှု အဆောက်အအုံကြီး တစ်ခု ဖြစ်လို့ပါပဲ။ ဒီ အဆောက်အအုံကြီးဟာ သိပ် အရေးပါ၊ သိပ် အရေးကြီးလွန်းတဲ့ အတွက် ရှုပ်ထွေး ဆန်းကြယ် လို့ပါပဲ။ ဒြပ်မဲ့ တွေးခေါ်မှု၊ ဒြပ်မဲ့ အယူအဆတွေကတော့ ရိုးရိုးရှင်းရှင်း ပါပဲ။ ဘာဖြစ်လို့လဲ ဆိုတော့ သူတို့က လူ့ဘဝကြီးနဲ့ သိပ်မှ မဆိုင်ဘဲကိုး။ ခပ်ဝေးဝေးမှာ ရှိနေတာကိုး။ မိသားစု စနစ်ကတော့ အမတ်တစ်ယောက်က ဥပဒေပြုပြီး ဖန် ဆင်းလိုက်တာမျိုး မဟုတ်ဘူး။ ဒါတွေ အားလုံးဟာ လောကမှာ ကျားနဲ့ မရယ်လို့ အမျိုး အစား ကွဲလာခဲ့တာ၊ ကလေးငယ်မှာ ကာလ ကြာရှည်စွာ အကာအကွယ်မဲ့ ဖြစ်လာခဲ့ရတာ၊ အဲဒီလို အကာအကွယ်မဲ့တာကို ကြီးကြပ် ဖယ်ရှားပေးတဲ့ မိခင်ရဲ့ မေတ္တာ၊ မိခင် မေတ္တာထက် ပို အတူအယောင်ကျပြီး လူ့သမိုင်းမှာ မကြာခင်ကမှ ပေါ်လာခဲ့တဲ့ ဥထက်မကို ခင်တတ်တဲ့ ဖခင် မေတ္တာ စတာတွေရဲ့ အရာတွေက ပေါပေါက်လာတဲ့ သဘာဝကျတဲ့ အကျိုးဆက် ဖြစ်တယ်။

* * *

မိသားစုနဲ့ ပတ်သက်လာရင် လင်မယား အိမ်ထောင်ရေး ကိစ္စမှာတုန်းက ပြောခဲ့သလိုပဲ ပြောရလိမ့်မယ်။ မိသားစု တွယ်တာနှောင်ဖွဲ့မှု ကြိုးဟာ အလွန် ခိုင်မာတယ်။ သဘာဝ ပကတိစိတ်တွေက အပြန်အလှန် ထောက်ကူထားတော့ မိသားစုနှောင်ကြိုးဟာ ခိုင်မာတော့ တာပေါ့။ အစတုန်းကတော့ မိသားစု အစုတစ်ခုဟာ သဘာဝအလျောက် ပကတိစိတ်နဲ့ ပေါင်းစည်းထားတဲ့ အစုတစ်ခု ဖြစ်တယ်။ နောက်တော့ ဥပဒေတွေ ထုံးတမ်းစဉ်လာတွေရဲ့ အထောက်အကူကြောင့် အရှည်တည်မြဲတဲ့ အစုတစ်စု ဖြစ်သွားတယ်။ မိဘ ဝတ္တရားတို့၊ တရားဥပဒေအရ အမွေဆက်ခံခွင့်တို့ စတဲ့ အရာတွေဟာ သဘာဝတရား အလျောက် ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ ခံစားချက်ရဲ့ ပတ်လည်မှာ သွားရောက် စုဝေးကြတယ်။ သဘာဝအလျောက် ပေါ်ပေါက်လာတယ် ဆိုရာမှာ ဘယ်လောက်များ သဘာဝအလျောက် ပေါ်လာသလဲ ဆိုရင် မိခင်စိတ်ဟာ လူတွေကို မပြောနဲ့၊ တိရစ္ဆာန် မျိုးနွယ်တွေတောင်တော်များများ မှာတောင် ရှိတယ်ဆိုတာ တွေ့နိုင်တယ်။

ကလေးငယ်အပေါ်မှာ ထားရှိတဲ့ အမေရဲ့ ခံစားချက်ဟာ အလွန် သန့်ရှင်းစင်ကြယ်ပြီး အလွန် လှပတယ်။ အဲဒီ ခံစားချက်မှာ ဆန့်ကျင်ဘက် ဝိရောဓိ သဘောရယ်လို့ မရှိဘူး။ ကလေးငယ်အဖို့ သူ့အမေဟာ နတ်တမန် တစ်ပါး ဖြစ်တယ်။ အမေဟာ အစစအရာရာ တန်ခိုး ကဒ္ဒပါဒ်နဲ့ ပြည့်စုံတယ်။ ကလေးကို ပြုစု ကျွေးမွေးစဉ်မှာ အမေဟာ ပျော်ရွှင်မှုအပေါင်းတို့ရဲ့ မူလရင်းမြစ် ဖြစ်ပါတယ်။ ဘဝကြီး တစ်ခုလုံး ဖြစ်တယ်။ ကလေးငယ်ကို ဂရုစိုက်နေချိန်မှာ ဆိုရင် အမေဟာ ဝေဒနာအပေါင်းတို့ကို ပျောက်ကင်းစေသူ၊ ေပျာ်ရွှင်မှုအပေါင်းတို့ကို ပေးသူ ဖြစ်တယ်။ အမေဟာ အမွန်မြတ်ဆုံးသော ခိုလှုံရာ ရိပ်မြုံ ဖြစ်တယ်။ အမေဟာ နွေးထွေးမှု၊ စိတ် သက်တောင့်သက်သာ ရှိမှု၊ သည်းခံခြင်း တရားတို့ကို ယူဆောင်လာခဲ့တယ်။ အမေတစ်ယောက်ရဲ့ ကလေးဟာလည်း သူ့အမေအဖို့ ဘုရားသခင်တစ်ပါး ဖြစ်တယ်။ (ဒီလို ဖြစ်လာတာကတော့ ခရစ်ယာန် ဘာသာတရားရဲ့ အကျိုးကျေးဇူးကြောင့် ဒီလို ဖြစ်သွားရတာ ဖြစ်ပါတယ်။)

အချစ်ကိစ္စမှာလိုပဲ မိခင်ဘဝမှာလည်း ချစ်ခင်လေးမြတ်ခြင်း၊ ဂရုစိုက်ခြင်းတို့ဟာ အလွန် လွယ်ကူပါတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လည်း ဆိုတော့ အဲဒီ ခံစားမှုတွေဟာ အတ္တရဲ့ အခြားသော ပုံသဏ္ဌာန်များ ဖြစ်လို့ပါပဲ။ အမေ တစ်ယောက်ဟာ သူ့ကလေး အတွက် အသက်စွန့်ဖို့ အဆင်သင့် ရှိပါတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲ ဆိုတော့ သူ့ကလေး

ဟာ သူ့ရဲ့ အစိတ်အပိုင်းတစ်ခု ဖြစ်နေလို့၊ သူ့ အသွေး သူ့အသား ဖြစ်နေလို့ ပါပဲ။ လူအဖွဲ့အစည်းရယ်လို့ မပေါ် မီ ပဝေသဏီကတည်းကပဲ လူရိုင်းတွေဟာ ချစ်တတ် လာခဲ့ကြပါတယ်။ ဖို -မ အချစ်နဲ့ မိ ခင်အချစ်တို့ ကျေးဇူးကြောင့် လူရိုင်းတွေဟာ ချစ်တတ်တဲ့ သင်ခန်းစာကို ရသွားကြခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

ဖို-မ ချစ်ဟာ သွေးသားဆန္ဒ တောင့်တမှုအပေါ်မှာ အမှီပြုထားပါတယ်။ မိခင်အချစ်ကတော့ စွန့်လွှတ် အနစ်နာခံမှုကို အမှီပြုထားပါတယ်။ ပကတိစိတ်နဲ့ ချစ်တဲ့ အချစ်တို့အနက် မိခင်အချစ်ဟာ အသန့်ရှင်းဆုံး ဖြစ်ပါတယ်။ မိန်းမတွေက ယောကျ်ားတွေကို ချစ်တဲ့ အချစ်သည် ပင်လျှင် မိခင်အချစ်ရဲ့ အရိပ်အရောင်တွေ ပါနေတတ်ပါသေးတယ်။ စာရေးဆရာမ ဂျော့ဆင်းဟာ မူးဆေးကို ချစ်ရဲ့လား။ ရှိုပင်ကိုရော ချစ်ရဲ့လား။ ချစ်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် သူ့အချစ်ဟာ သွေးသားဆန္ဒ အရ ချစ်တာမျိုးထက် မိခင်ချ စ်က ပိုများပါတယ်။ သူ့ အဖြစ်အပျက်ဟာ ခြွင်းချက်တစ်ခုတလေ ဖြစ်တာမျိုး မဟုတ်ပါဘူး။ စာရေးဆရာကြီး ရူးဆူး ငယ်ငယ်တုန်းက မဒမ် ဝါးရင်းနဲ့ ချစ်ကြတော့ သူက မဒမ် ဝါးရင်းကို မာမာလို့ ခေါ် ခဲ့ပါတယ်။

ရူးဆူးရဲ့ အငယ်အနှောင်း တစ်ယောက်သာ ဖြစ်သည့်တိုင် ဒီဝါးရင်းဟာ ရူးဆူးကို မိခင် တို့ရဲ့ မေတ္တာ၊ မိခင်တို့ရဲ့ ပိုက်ထွေးမှုနဲ့ သူ့ကို ပြုစုခဲ့တယ်။ မဒမ် ဒီဘန်နဲ့ လူငယ် စာရေးဆရာကလေး ဘားလ်ဇက်တို့ရဲ့ ဆက်ဆံရေးမှာလည်း ဒီအတိုင်းပါပဲ။ လူငယ်ကလေးတွေနဲ့ ရင့်ကျက်တဲ့ အမျိုး သမီးတွေ ကြားမှာ ဒီလို ဆက်ဆံရေးမျိုး ရှိတတ်ပါတယ်။ လူငယ်ကလေးဘက်ကတော့ အချ စ်ပေါ့။ ဒါပေမယ့် အမျိုးသမီးတွေ လက်ကတော့ သွေးသား အချစ်နဲ့ မိခင်အချစ်တို့ ထူးဆန်းစွာ ရောနှောနေပုံမျိုး လို့ ဆိုနိုင်ပါတယ်။ တချို့ကျတော့ ကိုယ့်ထက် အားနည်းတဲ့သူကို အကာအကွယ် ပေးချင်တဲ့ အချစ်မျိုး နဲ့ ချစ်တတ်ပါတယ်။ ဒီလို မိန်းမမျိုးဟာ ကိုယ်ခန္ဓာအားဖြင့်သာ သန်မာ တောင့်တင်းသူမျိုးကို သံယောဇဉ် တွယ်တတ်ကြပါတယ်။ သူ့ကို ချစ်တယ်ဆိုရင် အဲဒီလူရဲ့ စိတ်ဓာတ် အားနည်းချက်ကို သွားချစ်နေတာမျိုး ဖြစ်တတ်ပါတယ်။ (ဘားနတ်ရှောရဲ့ ကင်းဒီနဲ့ လူနဲ့ လက်နက် ဆိုတဲ့ ပြဇာတ်များကို ကြည့်ပါ။)

ကလေးငယ်တွေကတော့။ အဲဒီ ကလေးငယ်ဟာ တကယ့် အမေနဲ့ တူတဲ့ အမေတစ်ယောက်ကို တွေ့ရင် ပြည့် စုံပြီး ကိုယ်ကျိုး မပါတဲ့ အချစ်ဆိုတာ ဘယ်လို အရာမျိုး လဲ ဆိုတာကို အဲဒီ အမေဆီက စောစောစီးစီး သိလာရတယ်။ ကမ္ဘာလောကကြီးဟာ နေရာတကာမှာ ရန်လိုတဲ့ ကမ္ဘာကြီး မဟုတ်ဘူး ဆိုတာ၊ သနားကရုဏာနဲ့ ချစ်ခြင်းမေတ္တာဟာ အ ြမဲတမ်း တွေ့နိုင်တယ် ဆိုတာ၊ လောကမှာ

အကြွင်းမဲ့ စိတ်ချ ယုံကြည်နိုင်တဲ့ လူမျိုး ရှိတယ် ဆိုတာ၊ ဘာကိုမှ မျော်ကိုးလို့ မဟုတ်ဘဲ မိမိမှာ ရှိသမျှကို ပေးတဲ့လူတွေ ရှိတယ် ဆိုတာ မိခင်အချစ်က ပြတယ်။ ဒီလို အခြေအနေမျိုးနဲ့ ဘဝကို စတင်ရတာဟာ အလွန် ကုသိုလ်ကံ ထူးတယ်လို့ ဆိုရမယ်။ စိတ်မချမ်းသာစရာတွေ၊ ဒုက္ခသုက္ခ တွေကို တွေ့ကြုံရသည့် တိုင် ဘဝကို ယုံကြည်တဲ့ အကောင်းမြင် ဝါဒီများဟာ ချစ်ခင်ယုယပြီး ဉာဏ် အမြော်အမြင် ကြီးတဲ့ မိခင်ရဲ့ ကလေးတွေ ဖြစ်ခဲ့လေ ရှိတယ်။ တစ်ဖက်မှာတော့ မိုက်မဲပြီး အမှားအမှန်ကို မခွဲခြားတတ်၊ တရားမျှတခြင်းလည်း မရှိတဲ့ မိခင်တစ် ယောက်ဟာ စိတ်မချမ်းမြေ့ ဖွယ် ကောင်းတဲ့ သြဇာလွှမ်းမိုး မှု တစ်ခု ဖြစ်နိုင် တယ်။ သူကြောင့် ကလေးတွေဟာ အဆိုးမြင်တတ်ပြီး ကြောက်လွယ်၊ လန့်လွယ်၊ တုန်လှုပ်လွယ် ဖြစ်ကြရတယ်။

အပျိုဖော်ဝင်ရွယ်မှာ သူတို့ အမေတွေနဲ့ တစ်ကျက်ကျက် ရန်ဖြစ်နေတတ်တဲ့ မိန်းကလေးတွေကို ကျွန်တော် တွေ့ဖူးတယ်။ သူတို့တတွေ ဖွံ့ဖြိုးလာပုံကို ကြည့် လိုက်တဲ့ အခါမှာ သူတို့ဟာ လောကကြီးကို ခါးသီး နာကျည်းနေတာ၊ ကန့်လန့် တိုက်ချင်တာ၊ မိန်းမတွေ အားလုံးဟာ သူတို့အပေါ်မှာ မကောင်းတဲ့ စိတ်ထား ရှိ တယ်လို့ ထင်နေကြတာမျိုးတွေကို သွားတွေ့ရတယ်။ ကိုယ် မချစ်မနှစ်သက်တဲ့ အမေရဲ့ချစ်မှုရေးရာ ကိစ္စကို မြင်လို့၊ ဒါမှမဟုတ် ရိုးတိုးရိပ်တိတ် သိလို့ ထိတ်လန့် တုန်လှုပ်သွားပြီး သူတို့ကြီးပြင်းလာတဲ့ အခါမှာ အချစ်ဆို တာကို မယုံတော့ဘဲ ဖြစ်သွားတာမျိုးတွေလည်း ရှိတယ်။

ပြောင်းပြန်ပဲ။ သိပ် ယုယတတ်ပြီး သိပ် စိတ်ကူးယဉ်တတ်တဲ့ အမေတစ်ယောက် ဟာလည်း သားတစ်ယောက်အတွက် မကောင်းတဲ့ သြဇာ အရှိန်အဝါတစ်ခု ဖြစ် နေတတ်တယ်။ သားငယ်ကို ဂရုစိုက်လွန်း၊ ယုယလွန်းတော့ အရွယ်မရောက်ခင် မှာ မဟုတ်တဲ့ အတွေးတွေ၊ တောင်တောင်အီအီ ခံစားချက်တွေကို နှိုးဆွပေးနေ သလို ဖြစ်တတ်တယ်။ အထူးသဖြင့် သားက အမေကို ရိုသေလေးမြတ်တဲ့ စိတ် ကို ညစ်ညမ်းသွားအောင် သူမသိဘဲ မဟုတ်တယုတ် စိတ်မျိုး သွတ်သွင်းပေးခြင်း ဟာ ယောကျ်ားကလေး တစ်ယောက်အတွက် အန္တရာယ် အကြီးဆုံးပါပဲ။ ဒီ၊ အိတ်ချ်၊ လောရင့်စ်ဟာ သူကိုယ်တိုင် ငယ်ငယ်တုန်းက ဒီလို အဖြစ်မျိုး ကြုံတွေ့ခဲ့ ရတော့ သူရဲ့ 'သားများနှင့် ချစ်သူများ ' ဆိုတဲ့ ဝတ္ထုမှာ အဲဒီ အကြောင်းကို ရေးခဲ့ တယ်။ ဒီလို ရှုပ်ထွေးတဲ့ ကလေးဘဝကို ဖြတ်သန်းခဲ့ရတဲ့ လူရွယ်တစ်ယောက် ဟာ အ ချစ်ကို အယုံအကြည် ကင်းမဲ့ သွားတတ်တယ် လို့ မြင်ခဲ့တယ်။

ခု ကျွန်တော် အထက်မှာ ဖော်ပြခဲ့တဲ့ အဖြစ်အပျက်မျိုး ေတွ့ကတော့ ဖြစ်ရုံးဖြစ်စဉ် မဟုတ်တဲ့အတွက် ခြွင်းချက်အဖြစ် ထားလို့ ရပါတယ်။ သဘာဝကျစွာပဲ မိသားစုဘဝဟာ ချစ်တတ်လာအောင် သင်ပေးတဲ့ နေရာ ဖြစ်ပါတယ်။ (အချစ်ကို သင်ပေး တဲ့ အချစ်ကျောင်း ဖြစ်ပါတယ်။) ဒါကြောင့်မို့သာ မိသားစုဘဝမှာ ဘယ်လို စိတ်မချမ်းသာစရာတွေ ဘယ်လို မကျေနပ်စရာတွေ ရှိရှိ၊ ကိုယ့် မိသားစုဆီကိုပဲ ပြန်လာချင်ကြတာပေါ့ ။ ဒါပေမယ့် အချစ်ကို သင်ပေးတဲ့ နေရာ မို့လို့ မိသားစုဆီကို ပြန်လာချင်တာချည်းတော့ မဟုတ်ပါဘူး။ ဗာလေရီ ပြောခဲ့သလို မိသားစု နှလုံးသားဟာ ဟန်ဆောင်ပန်ဆောင်တွေ လောကတ်တွေ မရှိဘဲ လွတ်လွတ်လပ်လပ် နေထိုင်နိုင်တဲ့ နေရာလည်း ဖြစ်လို့ပါ။ ဒါကြောင့် မိသားစုဆီကို ပြန်လာချင်ကြတာ ပါပဲ။

ဒီလို ဟန်မဆောင် ပန်မဆောင် လွတ်လွတ်လပ်လပ် နေရ တာဟာ ထူးခြားတဲ့ အခွင့်အရေးလား။ ဘယ်နေရာမှာပဲ ဖြစ်ဖြစ် ကိုယ်ကြိုက်တဲ့ နေရာ ရောက်ရင် လွတ်လပ်ပြီး ပျော်စရာ ကောင်းသွားတာပဲ မဟုတ်လား။ ဒီလို မဟုတ်ဘူး။ လူ့ဘဝမှာ လူရယ်လို့ ဖြစ်လာရင် အခန်းကဏ္ဍ တစ်ခုမှာတော့ ပါရတယ်။ သဘောထား တစ်ခုကိုတော့ ရွေးရတယ်။ စရိုက် တစ်ခုတော့ ရှိလာရတယ်။ ကျွန်တော်တို့မှာ လုပ်ရမယ့် တာဝန် ဝတ္တရားတွေ ရှိတယ်။ လူမှုရေး ကိစ္စတွေ ရှိတယ်။ ဘုန်းတော်ကြီးတွေ၊ ပါမောက္ခတွေ၊ လုပ်ငန်းရှင်တွေ စတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးတွေမှာ ဆိုရင် သူတို့ဘာသာ သူတို့ လွတ်လပ်စွာ နေရတယ်လို့တောင် သိပ်မရှိကြဘူး။

စည်းလုံးညီညွတ်တဲ့ မိသားစု တစ်ခုမှာ မိသားစုဝင်တွေ အတွက် လူမှုရေး ကိစ္စဟာ အတတ်နိုင်ဆုံး နည်းနေတတ်တယ်။ ညနေ ထမင်းလည်း စားပြီးရော၊ မိသားစု ဝိုင်းဖွဲ့ ထိုင်ကြတယ်။ အဖေက ပက်လက်ကုလားထိုင်မှာ ထိုင်ပြီး သတင်းစာ ဖတ်ချင် ဖတ်နေမယ်။ ဒါမှမဟုတ် အိပ်ငိုက်ရင်လည်း ငိုက်နေမယ်။ အမေလည်း အပ်ချုပ်နေမယ်။ ဒါမှမဟုတ် သမီးကြီးနဲ့ အိမ်မှာ အရေးကြီးတဲ့ ကိစ္စ သုံးလေးခု အကြောင်းကို ပြောဆိုနေမယ်။ သားတစ်ယောက်က လေကလေး တချွန်ချွန်နဲ့ စုံထောက်ဝတ္ထု တစ်ပုဒ်ကို ဖတ်နေမယ်။ အခြား သားတစ်ယောက်က ပျက်နေတဲ့ မီးခလုတ် တစ်ခုကို ပြင်နေမယ်။ နောက်တစ်ယောက်က ရေဒီယို ကလိနေမယ်။ ဒီလို ဖြစ်နေတာဟာ တိတ်ဆိတ် ငြိမ်သက်မှုကို အနှောင့်အယှက် ပေးနေတယ်။ ရေဒီယိုက အဖေ သတင်းစာ ဖတ်နေတာ၊ စာဖတ်နေတာကို အနှောင့်အယှက် ဖြစ်တယ်။ အဖေက သတင်းစာ ကိုင်ပြီး ငြိမ်ချက်သားကောင်းနေတော့ အမေက ငြီးငွေ့တယ်။ အမေနဲ့ သမီးကြီးတို့ စကားတွေကြောင့် သားတွေက နားငြီးတယ်။

ဒီအခါမျှာ သူတို့ ခံစားချက်တွေကို ထိန်ဝှက်မထားဘဲ ဖွင့်ပြောကြတယ်။ မိသားစု အတွင်းမှာ အယဉ်အကျေး၊ အသိမ်အမွေ့ ပြောနေစရာ မလိုပဲကိုး။ စိတ်ထဲ ရှိတာကို ဖွင့်ပြောကြတာပေါ့ ။ မိသားစုတွေထဲမှာ တစ်ယောက်က တစ်ယောက်ကို အရူးထတယ်၊ ကြောင်တယ်၊ စိတ်ပျက်စရာ ကောင်းတယ်လို့ ထင်တော့ ထင်ကြတာပဲ။ ဒါပေမယ့် သည်းတော့ ခံကြတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲ ဆိုတော့ သူ ညည်းတာ၊ သူ ဇီဇာကြောင်တာကိုလည်း တခြား မိသားစုဝင်တွေက သည်းခံကြမှာပဲလို့ သူ မျှော်လင့်ထားတာကိုး။

အဲဒီလို လူမျိုးတွေဟာ မိသားစုဘဝမှာ ေကျနပ်လောက်တဲ့ ပျော်ရွှင်မှုကို မရကြဘူး။ ဒါပေမယ့် အထက် တစ်နေရာမှာ ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း သူတို့ဟာ အဲဒီ မိသားစုထဲမှာ သည်လိုပဲ နေ , နေကြတယ်။ သူတို့ကို လက်ခံထားရတယ်။ မိသားစုဘဝ အတွင်းမှာ နားနေမှုကို ရှာကြရတယ်။ သူတို့ဟာ တစ်ယောက် အကြောင်းကို တစ်ယောက် သိနေတဲ့ တစ်ယောက်နဲ့ တစ်ယောက် နေ, နေကျ ဖြစ်နေတဲ့ အသိုင်းအဝိုင်းထဲမှာ နေ , နေကြတယ် ဆိုတာကို သဘောပေါက် ကြတယ်။ လိုအပ်လာရင် တစ်ယောက်ရဲ့ ဒုက္ခသုက္ခ တွေကို ခွဲဝေ ခံစားရမယ့် အသိုက်အဝိုင်း ထဲမှာ နေ , နေရတယ် ဆိုတာ နားလည်ကြတယ်။

ခု ကျွန်တော် ပြောပြတဲ့ ဇာတ်ခုံပေါ်က အဖွဲ့သားတစ်ယောက် ရုတ်တရက် နာမကျန်း ဖြစ်ရင်၊ ခေါင်းကိုက်ရင် အခြား အဖွဲ့ဝင်တွေက စိုးရိမ်တကြီး ဖြစ်ကြရတယ်။ အစ်မ သို့မဟုတ် ညီမလုပ်သူက အိပ်ရာ ပြင်ပေးတယ်။ အမေက နေထိုင်မကောင်း ဖြစ်သူကို ဂရုစိုက်တယ်။ မောင် တစ်ယောက်၊ အစ်ကို တစ်ယောက် ဆေးသွားဝယ်တယ်။ နာဖျားမကျန်း ဖြစ်တဲ့သူ၊ ခြိမ်းခြောက်ခံရတဲ့ သူဟာ တစ်ယောက်တည်း မဟုတ်။ တစ်ကောင်ကြွက် မဟုတ်ဘူး။ အဲ... မိသားစုရယ်လို့ မရှိတော့ရင် အဲဒီလူဟာ လောကအလယ်မှာ တစ်ယောက်တည်း ဖြစ်ပြီး အအေးဒဏ်ကြောင့် ခိုက်ခိုက်တုန် နေပေရော့ပဲ။ အကြောင်း အမျိုးမျိုးကြောင့် မိသားစုကလေးရဲ့ ကူညီ စောင်မမှုကို မရတဲ့အတွက် လူတွေဟာ ကိုယ့် အချင်းချင်း သဟာယ ဖြစ်အောင်၊ အများနဲ့ အတူ တွေးတတ် စဉ်းစားတတ် အောင် ပိုပြီး လိုလာတတ်တယ်။

သွေးစည်း ချစ်ကြည်မှုကို မိဘနဲ့ သားသမီးတို့ ဖွဲ့စည်းထားတဲ့ မိသားစုဘဝရဲ့ အပြင်ဘက် အဝန်းအဝိုင်းအထိ တိုးချဲ့နိုင်တယ်။ ရောမ လူအဖွဲ့အစည်းမှာ ဆိုရင် တကယ့် ဆွေမျိုးရင်းချာတွေ ကြားထဲမှာသာ သွေးစည်းချစ်ကြည်မှု ရှိတာမဟုတ်

ဘဲ လက်ထပ်လို့ တော်လာတဲ့ ဆွေမျိုး ေတွ၊ မိုခိုသူတွေ၊ ကျွန်သူတွေ အထိ သွေးစည်း ချစ်ကြည်ကြတယ်။ ညီညွတ်ကြတယ်။ ခေတ်သစ် လူ့အဖွဲ့အစည်းမှာတော့ ဆွေမျိုး ရယ်၊ သွေးသားရယ်လို့ သိပ် အမှတ်မထားကြတော့ သည့်တိုင် အရေးကြီးတော့ သွေးနီးရာ ဆိုသလို အကြောင်းကိစ္စ ပေါ်လာရင် သွေးက စကားပြောတာမျိုး တွေ့ကတော့ ရှိမြဲ ရှိနေကြသေးတယ်။ ဘယ် ပြင်သစ် မိသားစုကိုပဲ ကြည့်ကြည့် ခပ်ဝေးဝေးမှာ ရှိတဲ့ ဝမ်းကွဲတွေ၊ အဒေါ်တွေဟာ ကိုယ့် မိသားစု၊ ကိုယ့် ဆွေမျိုးကို ဦးစားပေးတာမျိုး ေတွ ရှိနေသေးတယ်။ အထူးသဖြင့် နိုင်ငံရေးဘက် ဆိုင်ရာနဲ့ တက္ကသိုလ် ပညာရေးဘက် ဆိုင်ရာတို့ကို ကြည့်လိုက်ရင် တတိယ၊ စတုတ္ထ မျိုးဆက်လောက် အထိ ကိုယ့် မိသားစု၊ ကိုယ့် ဆွေမျိုးသားချင်းထက လူတွေ အလုပ်အကိုင်ရအောင်၊ ဂုဏ်ထူး ဘွဲ့ထူး ရအောင် စောင်မ ကြည့်ရှုပေးတာမျိုးတွေ ရှိနေသေးတယ်။

တချို့ အဖွားကြီးတွေ ရှိသေးတယ်။ ကိုယ့် မိသားစု၊ ကိုယ့် ဆွေမျိုးကိစ္စက လွဲလို့ တခြား ဘာကိုမှ စိတ်ဝင်စားခြင်း မရှိတဲ့ အဖွားကြီးတွေ၊ ဘယ်လောက် များလဲဆိုရင် မမြင်ဖူးတဲ့ ဆွေမျိုး အပေါ်မှာတောင် သံယောဇဉ် ကြီးနေလိုက်သေးတယ်။ ဒီနည်းအားဖြင့် မိသားစုဟာ စုပေါင်းထားတဲ့ သဘောဆောင်တဲ့ ကိုယ်ကျိုးဝါဒ ဖြစ်လာတယ်။ အတ္တအကျိုး ဖြစ်လာတယ်။ သည် စိတ်ဓါတ်မျိုးဟာ အချစ် မဟုတ်ဘူး။ မေတ္တာ မဟုတ်ဘူး။ ပြင်ပ ကမ္ဘာလောကကြီးရဲ့ ရှုန်ကို ကာကွယ်တားဆီးတဲ့ ကာကွယ်ရေး မဟာမိတ်အဖွဲ့ တစ်မျိုးသာ ဖြစ်တယ်။ သဘာဝကျစွာပဲ မိသားစု အတ္တကျိုးကို သိပ်ပြီး ကြည့်လာရင် လူမှုရေး အန္တရာယ် တစ်ရပ် ဖြစ်လာနိုင်တယ်။ ယဉ်ကျေးမှု စောစောပိုင်း အဆင့်တွေတုန်းကတော့ လူမှုဘဝဟာ ပထမအားဖြင့် မိခင်စိတ်အပေါ်မှာ အခြေခံရပြီး နောက်ပိုင်းမှာ ဖခင်စိတ်အပေါ်မှာ အခြေခံရတယ် ဆိုတာတော့ ဟုတ်ပါတယ်။

* * *

မိသားစုဘဝမှာ လေးနက် ကြီးကျယ်တဲ့ အန္တရာယ်တွေ ရှိတယ်ဆိုတာ တခြား မကြည့်ပါနဲ့။ အရွယ်ရောက်စ သားသမီး တော်တော်များများရဲ့ စိတ်ထဲမှာ ပေါ်လာတဲ့ ပုန်ကန် ဖီဆန်ချင်တဲ့ ဆန္ဒတွေ၊ သဘောတွေကိုပဲ ကြည့်ပါ။ မိသားစုဘဝဆိုတာ အားလုံး အချစ်ချည်းပဲ ရှိတဲ့ နေရာ မဟုတ်ဘူး။ အမုန်းတွေလည်း ရှိနိုင်တယ် ။ အမုန်းမှ အပြင်လူကို မုန်းတာမျိုး ေတာင် မဟုတ်ပဲ သည်ထက် ပိုပြင်းထန်တဲ့ အမုန်းမျိုး ေတွ ဖြစ်တတ်ရသေးတယ်။ တစ်ယောက်နဲ့ တစ်ယောက် စိတ်သဘောထားချင်းက သိပ် ကဏ္ဍကောစ ဖြစ်နေပြီး ဒါတွေကို ဖြေ

ရှင်းရာမှာလည်း ယဉ်ကျေး သိမ်မွေ့စွာ ဖြေရှင်းဖို့ ကြိုးစားခဲ့ကြ မပြုတဲ့ အခါကျတော့ မိ သားစုထဲက အမုန်းဟာ အပြင်က အမုန်းထက်တောင် ပြင်းထန် နေတတ်သေးတယ်။

ကိုယ်စိတ် နှစ်ပါး ချမ်းသာစွာနဲ့ အနားယူနေတဲ့ မိသားစု တစ်ခုရဲ့ ညနေခင်းတစ်ခု အကြောင်းကို ရှေ့မှာ ပြောခဲ့ပြီးပြီ။ မိသားစုဝင်တို့ ငြိကလည်း ကြည်နူးလို့။ ချမ်းမြေ့ လို့။ ဘယ်လောက်များ ပျော်စရာကောင်းတဲ့ ညနေ ခင်းပါလဲ။ ဒါပေမယ့် သည်လို လွတ်လွတ်လပ်လပ် နေရတာဟာ ဘယ်ကို ရောက်သွားစေသလဲ။ အကန့်အသတ် မရှိသော လွတ်လပ်မှုတို့ငြိးဟာ ဘဝကို အခက်အခဲ တွေ့စေတဲ့ ရှုပ်ထွေးမှုတွေကို ဖြစ်ပေါ်စေသလို အဲဒီလို အကန့်အသတ်မရှိ လွတ်လပ် ပျော်ရွှင်နေကြတာဟာလည်း နောက်ဆုံးမှာ ရှုပ်ထွေးမှုတွေကို ဖြစ်ပေါ်စေတယ် ။ တစ်ယောက် မကြိုက်တာကို တစ်ယောက်က မပြောဖို့၊ တစ်ယောက် မခံချင်တာကို တစ်ယောက်က မပြောဖို့၊ နာသာခံခက် ဖြစ်စေတဲ့ စကားတွေကို တစ်ယောက်နဲ့ တစ်ယောက် မပြောကြဖို့ စိတ်ထဲက တိတ်တဆိတ် သဘောတူထားတဲ့ မိသားစု အကြောင်းကို (စာရေးဆရာ) အာလိန်းက ရေးခဲ့ ဖူးတယ်။

‘တစ်ယောက်မှာ ပန်း နံ့တွေကြောင့် အနှောင့်အယှက် ဖြစ်ရသည်။ နောက်တစ်ယောက်မှာ ဆူညံသော စကားပြောသံတွေကြောင့် အနှောင့်အယှက် ဖြစ်ရသည်။ တစ်ယောက်က မနက်ခင်းတွင် တိတ်တိတ်ဆိတ်ဆိတ် နေချင်သည်။ တစ်ယောက်က ညနေခင်းတွင် အေးအေးဆေးဆေး နေချင်သည်။ တစ်ယောက်က ဘုရားစကားတွေ၊ တရားစကားတွေ ပြောသည်ကို နှား ငြီးသည်။ နောက်တစ်ယောက်က နိုင်ငံရေးစကားတွေ ပြောသည်ကို နှားကြားပြင်းကတ်သည်။ တစ်ယောက် မကြိုက်တာကို တစ်ယောက်က မလုပ်ဖို့ အပြန်အလှန် သဘောတူ ထားကြသည်။ အပြန်အလှန် အသိအမှတ်ပြု ထားကြသည်။

သို့ဖြင့် တစ်ယောက်အလို၊ တစ်ယောက်အကြိုက်ကိုချည်း လိုက်နေရသောအခါ အားလုံး အနေကျပ်လာတော့သည်။ ပန်းနံ့တွေ တစ်နေ့လုံး ရှူနေရတော့ ခေါင်းကို ကိုက်နေတာပဲဟု တစ်ယောက်က ပြောသည်။ မနေ့ညက ဆယ့်တစ်နာရီလောက်မှာ တံခါးကို တဂျိမ်းဂျိမ်း ပိတ်နေတော့ ဘယ့်နယ့်လုပ် အိပ်လို့ရမှာလဲဟု တစ်ယောက်က ပြောသည်။ ထမင်းဝိုင်းသို့ ရောက်သည့် အခါတွင် သူတို့သည် လွတ်တော် အစည်းအဝေး ထိုင်သလို ထိုင်ကြသည်။ တစ်ယောက်နှင့် တစ်ယောက် မကျေနပ်ချက်များကို ဖွင့်ပြောကြသည်။ တစ်ယောက်၏ ရှုပ်ထွေး

သော စာရင်းဇယားတွေကို သိပြီးသား ဖြစ်နေကြပြီ။ ကလေးများ၏ ပညာရေး ကိုမူ နည်းနည်းမျှ အရေးထားခြင်း မရှိကြတော့ ပြီ။' လို့ ရေးခဲ့တယ်။

အဲဒီလို မိသားစုမျိုး မှာ လမ်းလျှောက်ရင် အနှေးဆုံးလူကို စံပြုပြီး သူတို့ တွဲခေါ်ရသလို မိသားစုထဲမှာ အညံ့ဖျင်းဆုံး သူကို၊ အားအနည်းဆုံး သူကို စံပြုပြီး အိမ်မှုကိစ္စတွေကို ဇယား ချကြရတယ်။ ဒီတော့ အခြား မိသားစုဝင်တွေက တစ်ယောက်ကို ငဲ့ပြီး အနှစ်နာ ခံရမှာလားလို့ မေးစရာ ရှိတယ်။ ဟုတ်တယ်။ အနှစ်နာခံရမှာပဲ။ အသိဉာဏ်ဆိုင်ရာ ကိစ္စတွေကတော့ သူ့ကို ငဲ့ပြီး သူ လိုက်နိုင်အောင်၊ သူ လက်လှမ်းမီအောင် စောင့်ပြီး ခေါ်ရလိမ့်မယ်။ အိမ်က ထမင်းဝိုင်းကို ပညာအဆင့်အတန်းမြင့်တဲ့ ည့ီသည်တစ်ယောက် ရောက်လာတိုင်း မိသားစုရဲ့ အသိဉာဏ် အဆင့်အတန်း တိုးလာတာကို ကြည့်ရင် သည်အချက် မှန်ကြောင်းကို သက်သေပြနေတယ်။ ခါတိုင်းဆို မိသားစုချ င်း၊ အိမ်သားချင်းမို့ တစ်ယောက်, တစ်ယောက် စကားမပြောကြဘဲ ထမင်းစား နေကြတာမျိုး ရှိချင် ရှိမယ်။

ဒါမှ မဟုတ်ရင်လည်း ဘာမှ အရေးမကြီးတဲ့ အသေး အဖဲတွေကို လျှောက်ပြော နေကြတာမျိုးတွေ ရှိချင် ရှိမယ်။ ဒါပေမယ့် ဉာဏ်ထက်မြက်တဲ့ ည့ီသည် တစ်ယောက်၊ ပညာ အဆင့်အတန်းရှိတဲ့ ည့ီသည် တစ်ယောက် ထမင်းဝိုင်းကို ရောက်တာနဲ့ အိမ်သူအိမ်သားတွေဟာ သာမန် ပြောနေကျ အသေးအဖဲတွေကို မ ပြောကြတော့ဘဲ ထူးခြားတဲ့ ပညာ အဆင့်အတန်းမြင့်တဲ့ စကားတွေကို ပြောလာ တတ်ကြတယ်။ ဒါဟာ ဘာဖြစ်လို့လဲ။ ဘာဖြစ်လို့လဲ ဆိုတော့ အိမ်သားချင်း ပြောလေ့မ ရှိတဲ့ စကားမျိုးကို ည့ီသည်နဲ့ ပြောဖို့ အားလုံးက ကြိုးစားလာကြလို့ ဖြစ်တယ်။

ဒါကြောင့်မို့ မိသားစု တစ်ခုဟာ ဥခွံကလေးထဲမှာ ပိတ်ပြီး နေရင် မကောင်းဘူး။ ပင်လယ်ပြင်ကျယ်ကြီးက ရေစီးကြောင်းများဟာ ပင်လယ်ကွေ့ထဲကို စီးဝင်လာ ကြသလို အိမ်ထဲကိုလည်း အိမ်ပြင်က လတ်ဆတ်တဲ့ ရေစီးကြောင်းတွေ စီးဝင်ခွင့် ပေးသင့်တယ်။ အဲဒီ အပြင်လူကို အိမ်သူအိမ်သားတွေ မြင်ဖို့ မလိုပါဘူး။ သူကိုယ်တိုင် ရောက်လာဖို့ မလိုပါဘူး။ အဲဒီ အပြင်လူဟာ ဂီတ အနုပညာရှင်ကြီး တစ်ယောက်ရင်လည်း ဖြစ်သင့်တယ်။ ဒါမှမဟုတ် ကဗျာစာဆိုကြီး တစ်ယောက်ရင်လည်း ဖြစ်သင့်တယ်။ သမ္မာကျမ်းစာကို နေ့စဉ် ဖတ်တဲ့အတွက် ပရိုတက်စတင့် ဘာသာဝင်များရဲ့ စိတ်ဓာတ်ဟာ ပြောင်းသွားကြတယ်။ အင်္ဂလိပ် စာရေးဆရာ တော်တော်များများဟာ အဲဒီ မဟာကျမ်းကြီးကို နေ့စဉ် ဖတ်ခြင်းဖြင့် အရေး အသားတွေ ပြောင်းသွားကြတယ်။ သည်နေ့ အင်္ဂလန်ပြည်မှာ စာအရေးအသား

ကောင်းတဲ့ အမျိုး သမီးရယ် လို့များ ရှိခဲ့ရင် ဒီလို ရှိတာဟာ တခြားကြောင့် မဟုတ်ဘူး။ မိသားစု အတင်းအဖျင်းတွေကို ဝိုင်းဖွဲ့ ပြောဆိုခြင်း မပြုဘဲ ဘာသာရေး ကျမ်းစာတွေကို ဖတ်ခဲ့လို့ပဲ။

၁၇ ရာစုနှစ်က ပြင်သစ် စာရေးဆရာမ အကျော်အမော်တွေ ဖြစ်ခဲ့ကြတဲ့ မဒမ် ဆေဗစ်နေနဲ့ မဒမ် ဒီလာဖေးယက်တို့ လက်တင် ကျမ်းစာတွေကို လေ့လာသင်ယူခဲ့ကြလို့ ဒီလို အရေးအသား ကောင်းလာခဲ့ကြခြင်း ဖြစ်တယ်။ တချို့ မိသားစုများဟာ တစ်ယောက်နဲ့ တစ်ယောက် စကားပြောရင် ဝါကျကို ဆုံးအောင် မပြောကြဘူး။ စကား တစ်လုံးလောက် ပြောလိုက်ရုံနဲ့ တစ်ယောက်ရဲ့ အထာကို သိနေကြတယ်။ ဒါဟာ သိပ်ကောင်းတဲ့ လက္ခဏာ မဟုတ်ဘူး။ ဒီလို မဖြစ်စေချင်ရင် မိသားစုဝင်တွေရဲ့ ဉာဏ်ပညာ အဆင့်အတန်းကို တိုးမြှင့်ရမယ်။ လူလောကကြီးက ထုတ်လုပ်ပေးခဲ့တဲ့ အကောင်းဆုံးသော အရာများကို တိုးမြှင့်ရမယ်။ လူလောကကြီးက ထုတ်လုပ်ပေးခဲ့တဲ့ အကောင်းဆုံးသော အရာများကို သိအောင်၊ နားလည်အောင်၊ ကျွမ်းဝင်အောင် လုပ်ခြင်းဖြင့် မိသားစုရဲ့ ဉာဏ်ပညာကို မြှင့်တင် ပေးရမယ်။ ဒီနည်းအားဖြင့် မိသားစုထဲက အသိဉာဏ်အားဖြင့် နောက်ကျသူကို တွဲခေါ်ရမယ်။ ဘာသာတရားကို ရိုးသားစွာ ယုံကြည် ကိုးကွယ်ခြင်း၊ အနုပညာ (အထူးသဖြင့် ဂီတ) ကို ချစ်ခင် နှစ်သက်ခြင်း၊ အလုပ်တစ်ခုကို အတူ ခွဲဝေလုပ်ကိုင်ခြင်း၊ နိုင်ငံရေး ယုံကြည်ချက် တစ်ခုကို အတူ သက်ဝင် ယုံကြည်ခြင်း စသည့် နည်းလမ်းများဖြင့် မိသားစုကို သည့်ထက်သည် အဆင့် တိုးမြှင့်အောင် လုပ်ပေးရမယ်။

မိသားစုဘဝမှာ တွေ့ရတတ်တဲ့ နောက် အန္တရာယ်တစ်ခု ရှိသေးတယ်။ အဲဒါကတော့ မိသားစုထဲက တစ်ယောက်ယောက်ကို သူ့ကိုတော့ ပြောမနေနဲ့ ဆိုတဲ့ သဘောမျိုး နဲ့ ခွဲခေဝင်စားသဖွယ် အလေးမထားတတ်တဲ့ ကိစ္စပဲ။ ဒါက အဲဒီ မိသားစုဝင်ကို ရန်လိုတာမျိုး၊ မနာလိုတာမျိုး မဟုတ်ဘူး။ မိသားစုတွေက သူ့ကို တစ်မျိုး မြင်တတ်ကြတာမျိုးကို ပြောတာ။ ဘရွန်တီ ညီအစ်မတွေရဲ့ အတ္ထုပ္ပတ္တိကို ဖတ်ကြည့်ပါလား။ သူတို့ အဖေရဲ့ အမြင်မှာတော့ ညီအစ်မတစ်တွေကို စာရေးဆရာတွေရယ်လို့ မ ြင်ဘူး။ သူ့အဖေ မစ္စတာ ဘရွန်တီ အဖို့ သူတို့ ဝတ္ထုတွေ၊ သူတို့ အနုပညာတွေဟာ ကစားစရာလိုပဲ ထင်နေကြတယ်။ သူတို့ ဝတ္ထုတွေ၊ သူတို့ အနုပညာတွေဟာ ဘာမှ အရေးကြီးတယ်လို့ မထင်ဘူး။ တော်စတိုင်းရဲ့ ဇနီးကျတော့လည်း တစ်မျိုး။ တော်စတိုင်းရဲ့ ဇနီးဟာ သူ့ ယောကျ်ားကို ပါရမီရှင် တစ်ဦးလို အသိအမှတ် ပြုတယ်။ ကလေးတွေကလည်း သူ့ကို နှစ်သက်ကြတယ်။ နားလည်ဖို့ ကြိုးစားကြတယ်။ ဒါပေမယ့် ဘယ်လိုပဲ နားလည်အောင် ကြိုးစား ကြိုးစား၊ မိန်းမနဲ့ ကလေးတွေရဲ့ အမြင်မှာတော့ တော်စတိုင်း

ဟာ လူထူးလူဆန်းကြီး တစ်ယောက်လို့ မြင်နေကြတယ်။ အိမ်မှာ အိမ်စေတွေ ထားဖို့ မလိုဘူး၊ ည့ဲသည် ဆယ့်ငါးယောက်လောက်ကို ကျွေးဖို့ ညစာကို ကိုယ်တိုင် ချက်ရမယ်လို့ တောင်းဆိုနေတဲ့ လူတစ်ယောက် အနေနဲ့ပဲ မြင်နေကြတယ်။

မိသားစု အသိုက်အဝန်းမှာ လူတစ်ယောက်ဟာ ကိုယ် နေချင်သလို နေလို့ရတယ်၊ ကိုယ့် စိတ်တိုင်းကျ နေလို့ရတယ်လို့ တစ်နေရာမှာ ပြောခဲ့ပြီးပြီ။ ဟုတ်တယ်။ ရင်းချာတဲ့ မိသားစု အသိုင်းအဝိုင်းမှာ တခြား လူစိမ်းလို နေလို့မဖြစ်ဘူး။ ကိုယ် နေတတ်သလို နေသင့်တယ်။ ဟန်ဆောင် ပန်ဆောင်တွေနဲ့ နေလို့ မဖြစ်ဘူး။ မိသားစုထဲမှာ သူတော်စင်အတွက် နေရာ မရှိဘူး။ သူရဲကောင်းအတွက် နေရာ မရှိဘူး။ မိသားစုဝင်ဟာ မိသားစုဝင်လိုပဲ နေရမယ်။ ဒီလို ပြောတဲ့အတွက် ထူးချွန်ကြီးမြတ်တဲ့ ပါရမီရှင် တစ်ယောက်ဟာ မိသားစုထဲမှာ သာမန်လူလို နေရမယ်၊ ဒါမှမဟုတ် အဲဒီ ပါရမီရှင်ကို အဆင့်နှိမ့်ပြီး ဆက်ဆံရမယ်လို့ ပြောတာ မဟုတ်ဘူး။ ဒါပေမယ့် သူ့ကို မြင်တာဟာ တခြားသူတွေ မြင်တာနဲ့တော့ မတူနိုင်ဘူး။ သူရဲ့ ထူးချွန်မှုကို နည်းနည်းပါးပါး လျှော့တွက်တာမျိုးတော့ ရှိနိုင်တယ်။ မိသားစုထဲမှာ သည်လို ထူးချွန်တဲ့သူ ရှိပါလား ဆိုတဲ့ ဝမ်းသာ ကြည်နူးမှုမျိုးတော့ ရှိနိုင်တယ်။ ဂျူနိုး ဆိုတဲ့ လူဟာ ကြီးကျယ် ထင်ရှားတဲ့ တရားဟောဆရာကြီး တစ်ယောက် ဖြစ်ရင် ကျန်တဲ့ မိသားစုတွေက ဝမ်းသာတယ်။ ဒီလို ဝမ်းသာတာဟာ သူ့ တရားတွေကို နာပြီး သဘောကျလို့ မဟုတ်ဘူး။ သူ့ လုပ်ဆောင်ချက်တွေကို တန်ဖိုးထားလို့ မဟုတ်ဘူး။ သူတို့ မိသားစုထဲက လူ ထွန်းထွန်းပေါက်ပေါက် ဖြစ်လို့ ဝမ်းသာတာမျိုး ဖြစ်တယ်။

သက်ရှယ် အိုမင်းနေတဲ့ အဒေါ်ဟာ ပထဝီဝင် ပါရဂူတစ်ဦး ဖြစ်တဲ့ သူ့တူရဲ့ စကားတွေကို နားထောင်ပြီး သဘောကျနေတယ်။ ဒီလို သဘောကျနေတာဟာ ပထဝီဝင်ကို စိတ်ဝင်စားလို့ မဟုတ်ဘူး။ သူ့တူကို ချစ်လို့ သဘောကျနေတာ ဖြစ်တယ်။

* * *

စိတ်ဓာတ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုရဲ့ အရေးကြီးပုံကို ငြင်းပယ်ခြင်း၊ အဆင့်နိမ့်သူနဲ့ တန်းညှိခြင်း တို့ကြောင့် မိသားစုဘဝကို ဆန့်ကျင် ဖီဆန်ခဲ့တဲ့ သာဓကတွေကတော့ အများ ကြီးပါပဲ။ ကြီးကျယ် ထင်ရှားတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်များဟာ မိမိတို့ရဲ့

ရည်ရွယ်ချက် အောင်မြင် ထမြောက်စေဖို့ အတွက် မိမိတို့ မိသားစုများရဲ့ နွေးထွေး လိုက်လဲမှု၊ အလိုလိုက် အကြိုက်ဆောင်မှု တို့ကို ကျေဉူးရမယ်၊ မိသားစု အသိုက်အမြုံက ရှောင်ခွာ ထွက်ပြေးရမယ်လို့ ယူဆပြီး အဲဒီလို ထွက်ပြေး ရှောင်ခွာသွားကြတဲ့ သာဓကတွေလည်း အများကြီးပါပဲ။ ဒီလို ကာလမျိုး တစ်ခုမှာ တော်လစတို့ရိုင်းဟာ မိသားစုကို စွန့်ပစ်ပြီး အရည်ဝါသီ တစ်ဦးရဲ့ ဘဝမျိုးကို ရောက်သွားခဲ့ဖူးတယ်။ လူငယ်တစ်ယောက်ဟာ 'သင့် အမိနှင့် အဖကို စွန့်လေ' ဆိုတဲ့ သမ္မာကျမ်းစာက စကားကို မကြာခဏ ကြားယောင်မိတတ်တယ်။ ဂိုဂင်ဟာ ပန်းချီ ရဟန်းတစ်ပါးအဖြစ် တဟီဟီကျွန်းမှာ သွားရောက်နေထိုင်ဖို့ သူ့ မိသားစုကို စွန့်လွှတ်ခဲ့တယ်။ ကျွန်တော်တို့ အားလုံးဟာ ဘဝမှာ အထက်က ပြောခဲ့တဲ့ 'အမိနှင့် အဖကို စွန့်လေ' ဆိုတဲ့ သာဝကတို့ရဲ့ စကားကို အနည်းဆုံး တစ်ခါလောက်တော့ ကြားယောင်မိကြတာ အမှန်ပဲ။ လေလွင့်နေတဲ့ သားဆိုး သားမိုက် တစ်ဦး၊ သမ္မာကျမ်းစာထဲက 'သားဆိုး သားမိုက်' လို့ မိသားစုအကျိုးကို မကြည့်ဘဲ အိမ်က ဝေးရာမှာ ကိုယ် ထင်ရာ ကိုယ် လုပ်နေချင်တဲ့ အချိန် တစ်ချိန်တော့ ရှိတတ်ဖူးတယ်။

မိသားစု အသိုက်အဝန်းက ဒီလို ရုန်းထွက်ခဲ့တဲ့ အတွက် အကျိုးကျေးဇူး ရှိတယ်လို့ တချို့က ထင်ကြတယ်။ ကျွန်တော်ကတော့ ဒီလို မထင်ဘူး။ မိသားစုက ထွက်ပြေးတယ်ဆိုတာ အနှောင်အဖွဲ့က ထွက်ပြေးတာ ဖြစ်တယ်။ ပထမမှာ ပကတိစိတ် အရ ဖြစ်လာပြီး နောင်မှာ အလိုလို ဖြစ်လာတဲ့ အနှောင်အဖွဲ့က ထွက်ပြေးတာ ဖြစ်တယ်။ ဒါပေမယ့် မိသားစု အနှောင်အဖွဲ့က ထွက်ပြေးပေမယ့် သူ လွတ်မြောက်သွားသလား။ မလွတ်မြောက်ပါဘူး။ သဘာဝမကျတဲ့ တခြား အနှောင်အဖွဲ့ထဲကို ပြန်ပြီး ကျရောက်သွားတာပါပဲ။ ဘာဖြစ်လို့လဲ ဆိုတော့ သူ ဟာ သူတစ်ဦးတည်း အထီးတည်း နေလို့မှ မရဘဲကိုး။ သူဟာ စိတ်ပုံတီးနဲ့ ရိုပ်ကြီးကို ခိုချင် ခိုနှိုင်တယ်။ စာပေကျမ်းဂန်နဲ့ ပျော်မွေ့ချင်ရင်လည်း ပျော်မွေ့နိုင်တယ်။ ဒဿနဆရာ 'နစ်ရှေး' လို ရူးသွပ်တဲ့ ဘဝမှာ ပျော်မယ် ဆိုရင်လည်း ပျော်နိုင်တယ်။

ဒါပေမယ့် (ရောမဘုရင်) မားကတ်စ်သြရဲလီယတ်စ် ပြောသလို လောကကြီးကို စွန့်ဆာရုံနဲ့တော့ အသိဉာဏ်တရားကို မရနိုင်ပေဘူး။ မိသားစုဘဝက ထွက်ပြေးရတယ်ဆိုတာ လွယ်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဘာမှ အကျိုး မရှိဘူး။ မိသားစု တစ်ခုကို တည်ဆောက်ဖို့၊ မြှင့်တင်ဖို့ ကိစ္စကတော့ ပို ခက်ခဲပြီး ပို မြင့်မြတ်တဲ့ အရာ ဖြစ်တယ်။ ဒါပေမယ့် ဘယ်လူငယ်ရဲ့ ဘဝမှာပဲ ဖြစ်ဖြစ် မိသားစု ဘဝဟာ အကျိုး ေကျးဇူး မပေးဘူး၊ ကျေးကျွန်သဖွယ် အတုပ်အနှောင် ဖြစ်တယ်လို့ ယူဆတတ်တဲ့ အချိန်တစ်ချိန် ရှိတတ်တယ်။ ဒီအချိ န် ဒီအရွယ်ဟာ စကောစက အရွယ် ဖြစ်ပါ

တယ်။ ဒီအကြောင်းကို သဘောပေါက်အောင် ပြောနိုင်ဖို့အတွက် ကျွန်တော်တို့ဟာ မိသားစု တစ်စု အတွင်းက မျိုး ဆက် တစ်ခုနဲ့ တစ်ခုတို့ရဲ့ ဆက်ဆံရေး အကြောင်းကို သေသေချာချာ စဉ်းစားကြရလိမ့်မယ်။

မျိုးဆက်ဟောင်းနဲ့ မျိုးဆက်သစ်တို့ရဲ့ ဆက်ဆံရေးအကြောင်းကို ပြောရာမှာ ဒီဆက်ဆံရေးဟာ ဘယ်လို အစပြု ပေါ်ပေါက်လာသလဲ ဆိုတာ ကျွန်တော် ပြောခဲ့ပြီးပြီ။ အလိုအလျောက် ဖြစ်ပြီး အကန့်အသတ် မရှိတဲ့ မိခင်ရဲ့ မေတ္တာအကြောင်းကို ကျွန်တော် ပြောခဲ့ပြီးပြီ။ ကလေးရဲ့ မြေတ်နိုး တွယ်တာမှုနဲ့ ယုံကြည်ကိုးစားမှုကိုလည်း ပြောခဲ့ ပြီးပြီ။ ဒီလို ဆက်ဆံရေးမျိုးကတော့ ပုံမှန် ဆက်ဆံရေး ပါပဲ။ မိဘတွေ မကြာခဏ ကျူးလွန်လေ့ ရှိပြီး အန္တရာယ် မရှိဘူးလို့ ထင်ရတဲ့ အမှား တစ်ခုကတော့ ကလေးကို အလိုလိုက် ဖျက်ဆီးတဲ့ ကိစ္စပါ။ မိဘက အလိုလိုက်တဲ့ အခါကျတော့ ကလေးဟာ သူ့ကိုယ်သူ အရာရာမှာ တန်ခိုးအာဏာ ရှိတယ်လို့ ထင်လာတယ်။ သူ လုပ်ချင်တာကို လုပ်လို့ ရနိုင်တယ်လို့ ထင်လာတယ်။ ဒီအချက်ဟာဖြင့် အန္တရာယ် အကြီးဆုံး ပါပဲ။ ကလေးတစ်ယောက်ရဲ့ စရိုက်ဟာ မွေးပြီးစ အစောပိုင်း လများမှာ စတင် ဖွဲ့စည်းလာခဲ့ ပါတယ်။ တစ်နှစ်လောက် ရောက်တယ်ဆိုရင်ပဲ ကလေးဟာ စည်းကမ်း နာခံ တတ်သလား၊ ဒါမှမဟုတ် စည်းကမ်းကို လုံးဝ နာခံခြင်း မရှိဘူးလား ဆိုတာကို တွေ့လာရတာပါပဲ။ ‘တကယ်တော့ ကလေးအပေါ်မှာ ကိုယ်က ဘာမှ ပြုပြင်လို့ ရတာ မဟုတ်ပါဘူး။ သူ့စရိုက်နဲ့ သူ ဖြစ်လာကြတာပါ။ ပြောင်းအောင်လုပ်ဖို့ ဆိုတာ မလွယ်ပါဘူး ’လို့ မကြာခဏ လူတွေ ပြောလေ့ ရှိကြတယ်။ ကျွန်တော် ကိုယ်တိုင်လည်း မကြာခဏ ပြောဖူးတယ်။

ဒါပေမယ့် အများအားဖြင့်တော့ ကလေးကို စောစီးစွာ ပညာပေးခြင်းဖြင့် သူ့ကို ပြောင်းလဲအောင် လုပ်လို့ ရနိုင်ပါတယ်။ ဒီအချက်ကို ကျွန်တော်တို့ မစဉ်းစားပဲ ဖြစ်နေကြတယ်။

လူဘဝကို ရောက်လာပြီး မကြာမီမှာပဲ ကလေးငယ်ကို စည်းကမ်းနဲ့ နေတတ်အောင် လုပ်ပေးရမယ်။ အကယ်၍ စည်းကမ်း ကို တုံ့ပြန် လိုက်နာခြင်း မပြုရင် သူ့ ကံကြမ္မာဟာ အတိဒုက္ခ အပေါင်းနဲ့ ကြုံတွေ့လိမ့်မယ်။ လူ့အဖွဲ့အစည်းမှာ ပြောင်းလဲခြင်း မရှိတဲ့ သူ့ ကိုယ်ပိုင် ဥပဒေသတွေ ရှိတယ်။ လူတိုင်း ရဲဒင်းနဲ့ ချိတ်ကောက်ကို ကိုင်ပြီး ကိုယ့်လမ်းကို ကိုယ်ထွင် သွားကြရတယ်။

ကိုယ့်လမ်းကို ကိုယ် ထွင် သွားရတာ တော်တော် ပင်ပန်းဆင်းရဲတဲ့ အလုပ် ဖြစ်တယ်။ စိတ်ရှည်မှု၊ အလျော့ပေးမှု၊ ခွဲရှိမှု စတာတွေ ရှိဖို့ လိုတယ်။ အလိုလိုက်ခံရတဲ့ ကလေးကတော့ ဆန်းကြယ်တဲ့ စိတ်ကူး လောကကြီးမှာ နေတယ်။ သူ့ အပြုံးတစ်ခု၊ ဒါမှမဟုတ် သူ့ရဲ့ အလိုမကျတဲ့ အမူအရာ တစ်ခုဟာ သူလိုချင်တဲ့ ရလဒ်ကို ပေးတာ ဖြစ်တယ်လို့ သေသည်အထိ ယုံသွားတယ်။ သူ့ကို အလိုလို ကံတဲ့ မိဘတွေက သူ့ကို ကိုယ်မကျိုး မငဲ့ဘဲ ချစ်ကြသလို တခြားသူတွေကလည်း သူ့ကို ကိုယ်ကျိုး မငဲ့ဘဲ ချစ်တာမျိုးကို ခံချင်တယ်။ လူကြီးတွေဟာ ကလေးတွေကို ဖျက်ဆီးခဲ့ကြတယ် ဆိုတာ ကျွန်တော်တို့ သိခဲ့ မြင်ခဲ့ကြ ပြီးပြီ။ အလွန်မြင့်တဲ့ နေရာကို ရောက်ခဲ့သူများဟာ ကလေးဆန်တဲ့ အမူအရာတွေကြောင့် အဲဒီ အမြင့်က နေရာတွေကို ဆုံးရှုံးခဲ့ရတာကို မြင်ခဲ့ကြရပြီ။ သူတို့ လိုချင်တာကို မျက်နှာညိုပြုံနဲ့ ရမယ်လို့ ထင်တဲ့ အသက်ခြောက်ဆယ် အဖွားကြီးတွေကို တွေ့ခဲ့ကြရပြီ။ သည်လို မဖြစ်ရလေအောင် အကောင်းဆုံး နည်းကတော့ လောကမှာ လိုက်နာရမယ့် စည်းကမ်းတွေ ရှိတယ် ဆိုတာကို စကားနဲ့ ပြောတဲ့ ညွှန်ကြားချက်တွေကို သူ နားမလည်မီ စောစီးစွာကတည်းက ကလေးကို သင်ပြပေးထားရမယ်။

ဒီလို သမာသမတ်ကျကျ မစဉ်းစားနိုင်တဲ့ မိခင်များရဲ့ အမှားကြောင့် ကလေးတွေ ဘယ်လောက် ဆိုးသွားနိုင်တယ်၊ စိတ္တဇ ဝေဒနာသည် ကလေးတွေ ဘယ်လို ဖြစ်သွားနိုင်တယ် ဆိုတာကို စိတ္တဗေဒ ပညာရှင် အက်ဒလားက ပြောခဲ့ပြီးပြီ။ ညီအစ်ကို မောင်နှမ ဆက်ဆံရေး တွေဟာ မိသားစုထဲမှာ မိတ်ဆွေ ပေါင်းသင်းဆက်ဆံရေးနဲ့ နမူနာ စံပြတွေ ဖြစ်တယ်။ ဒါပေမယ့် မိသားစု အသိုက်အဝန်းတိုင်းမှာ သည်လို မိတ်ဆွေသဖွယ် ဆက်ဆံရေး ရှိတယ်လို့ ယူဆရင်တော့ မှားလိမ့်မယ်။ မိသားစု တစ်စုအတွင်းမှာ ကလေးရဲ့ အသက် အပိုင်းအခြား ကွာခြားမှုဟာလည်း စရိုက်ကို ဆုံးဖြတ် ပြဋ္ဌာန်းတဲ့ နေရာမှာ အရေးကြီးတဲ့ အခန်းက ပါတယ်။ သားဦး (သမီးဦး) ဟာ အများအားဖြင့် အလိုလိုက်ခံရပြီး အကျင့် ပျက်စီးနေတဲ့ ကလေး ဖြစ်နေတတ်တယ်။ ခုတို့ ငါ အချစ်မပြယ် နိုင်ကြသေးတဲ့ ငယ်ရွယ်သူ ဇနီးမောင်နှံတို့ အဖို့ သားဦးရဲ့ အပြုံးဟာ အလွန် ထူးခြားပြီး အလွန် နှစ်လိုစရာ ကောင်းတယ်။ မကြာခင်ပဲ သူ (သားဦး) ဟာ မိသားစုရဲ့ ဗဟိုချက်မ ဖြစ်လာတော့တာ ပါပဲ။ ဒါကို ကလေးက မသိဘူးလို့ မထင်နဲ့၊ သိတယ်။ ဒီလိုနဲ့ ဒီ အရေးပေးခံရမှု၊ ဒီလို အလိုလိုက်မှု၊ ဒီလို ဖူးဖူးမှုတ်ခံရတဲ့ အနေအထားဟာ သူ့ရဲ့ ပိုင်ခွင့်၊ သူ ရသင့် ရထိုက်တဲ့ အခွင့်အရေးလို့ ထင်သွားတော့တယ်။ မိသားစုထဲမှာ နောက်ထပ် ကလေးတစ်ယောက် ရလာပြီ ဆိုတာနဲ့ သားဦးဟာ မိဘရဲ့ အချစ်ကို နောက် ရောက်လာတဲ့ ပြိုင်ဘက်ကို ခွဲဝေ ပေးလိုက်ရတယ်။

ဒီလို ခံစားချက်မျိုးဟာ ကလေးတွေရဲ့ စိတ်ထဲမှာ နက်ရှိုင်းစွာ အမြဲစွဲတွယ်သွားတတ်တယ်။ သားဦးဟာ သူ့ကို တန်ခိုးအာဏာ နေရာက ဖယ်ရှားပစ်လိုက်တဲ့နောက် ရောက်လာသူကို သေသွားပါစေလို့တောင် ဆုတောင်းချင် ဆုတောင်းမိလိမ့်မယ်။ တချို့ကျတော့လည်း ငိုပြုတဲ့ နည်း၊ ပူဆာတဲ့ နည်းနဲ့ လူကြီးတွေရဲ့ အာရုံစိုက်မှုကို ပြန်ရအောင် လုပ်ကြတယ်။ အဲ ... ချူချာတဲ့ ကလေးတွေ အဖို့တော့ နေထိုင်မကောင်း ဖြစ်လိုက်တာဟာ (လူကြီးမိဘ အရေးပေး ခံရဖို့အတွက်) အလွန်ကောင်းတဲ့ အခွင့်အရေးကြီး ပေါ့။

တချို့ မိန်းမတွေဟာ သူတို့ကို အများက အာရုံစိုက် လာအောင် အများ အာရုံစိုက်မှုရဲ့ ဗဟိုချက်မ ဖြစ်လာအောင် သူတို့ကိုယ်ကို သူတို့ သနားစရာ အပူရှပ်ကလေးတွေနဲ့ ဟန်လုပ်တတ်ကြတယ် မဟုတ်လား။ ဒါပေမယ့် ဒီလို ပရိယာယ်မျိုး ဟာ မိန်းမမှာသာ ရှိတယ် မထင်ပါနဲ့။ ကလေးတစ်ယောက်လည်း ဒီလို ပရိယာယ် လုပ်နိုင်တဲ့ အစွမ်း ရှိတယ်။ တချို့ ကလေးများဟာ ညီလေး၊ ညီမလေးတွေလည်း ရလာရော စိတ် ပျက်စရာ ကောင်းလာတယ်။ မမျှော်လင့်တဲ့ မိုက်မဲမှုတွေ၊ မသိတတ်မှုတွေကြောင့် လူကြီးမိဘက စိတ်ဆိုးရတယ်။ ဒေါသ ထွက်ရတယ်။ တစ်ခါတလေမှာတော့ အဲဒီ မိုက်မဲမှုတွေ အတွက် ကလေးဟာ သူ့ကိုယ်တိုင် နောင်တရပြီး စိတ်မကောင်း ဖြစ်ရတယ်။ အမှန်ကတော့ ဒီလို လုပ်တာဟာ သူ့ကို အရေး ေပးလာအောင်၊ ဂရုစိုက်လာအောင် တစ်နည်းတစ်ဖုံ ကြိုးပမ်းကြည့်တဲ့ အပြုအမူ တစ်ရပ်ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

သားဦးရဲ့ စိတ္တဇေဒဆိုင်ရာ ပုံစံဟာ ကြီးလာသည်အထိ သိလွယ် မြင်လွယ် ဖြစ်နေတယ်လို့ စိတ္တဇေဒ ပညာရှင် အက်ဒလားက ပြောခဲ့ဖူးတယ်။ (ဒီအချက်ဟာ တော်တော်များများ မှန်တယ်လို့ ကျွန်တော် ထင်တယ်။) ဥပမာအားဖြင့် သားဦးဟာ အတိတ်ကိုသာ စိတ်ဝင်စားတာ၊ အယူသည်းတာ၊ စိတ်လက်ကြည်သာမှု မရှိတတ်တာ၊ သူ့ဘဝမှာ အပျော်ဆုံးအချိန် ဖြစ်တဲ့ ငယ်ရွယ်စဉ်က အကြောင်းတွေကိုလောက်သာ ပြောချင်တာ စတာမျိုးဟာ သားဦး (အဦးဆုံး ကလေး) ရဲ့ စိတ်ဓာတ် အမျိုးအစား ဖြစ်တယ်။ ကလေး အငယ်ဟာ အနာဂတ်အတွက် နေသူ ဖြစ်တယ်။ နှောင်းမွေး ကလေးဟာ လှောင်ပြောင် သရော်တတ်တယ်။ သူ့ရဲ့ နှုတ်ဆံရေး အတွေးအခေါမျာ ဟာလည်း သားဦးရဲ့ အတွေးအခေါတွေထက် ပိုပြီး တိုးတက်တယ်။ သူက နောက်လူ ဖြစ်တဲ့အတွက် ယဉ်ကျေးမှု အဟောင်းနဲ့ ပတ်သက်လာရင် အမြင် ပိုပြီး တိုးတက်တယ်။ ဆာ ဝီလျံ ဟားကုတ်ရဲ့ ပြုပြင် ပြောင်းလဲရေး အမြင်များကို သူ့အစ်ကိုက ကန့်ကွက်ခဲ့တယ်။ သည်တော့ သူက 'ဒီမှာ အစ်ကို... ခင်ဗျားက မြေယာတွေကို ပိုင်ပြီးပြီ။ ဒီတော့ အတွေးအခေါတွေကို ကျွန်တော် ပိုင်ပါရစေ' လို့ ပြောခဲ့တယ်။ ဒီသဘော အတိုင်းပါပဲ။ ရှာတို ဘ

ရိုင်းယန်းရဲ့ စိတ်ဓာ တ် ဖွံ့ဖြိုးမှုကို လေ့လာတဲ့ အခါမှာ သူက အငယ် လူ ဖြစ်လေ တော့ ဆယ့်ရှစ် ရာစုနှစ်က တော်လှန်ရေး အတွေးအခေါ်တွေကို (အစ်ကိုက သဘောမကျဘဲ) သူက သဘောကျ ခဲ့တယ်။

အထွေးဆုံး ကလေးဟာလည်း အလိုလိုက်ခံရပြီး ပျက်စီးတဲ့ကလေး ဖြစ်နိုင် တယ်။ အထူးသဖြင့် သူနဲ့ အကြီးတွေနဲ့ သိပ်ပြီး အသက် အပိုင်းအခြား ကွာခြား လွန်းရ င် သည်လို ဖြစ်လေ့ ရှိတတ်တယ်။ ဒါပေမယ့် သူကတော့ ပျော်ရွှင်တဲ့ ကလေးတစ်ယောက် ဖြစ်တတ်တယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲ ဆိုတော့ သူနောက်မှာ သူ့ ဝေစုကို လုယူမယ့် ပြိုင်ဘက် မရှိတော့လို့ပဲ။ သူဟာ သူ့ကို ချစ်ခင် ယုယကြတဲ့ အစ်ကို အစ်မတွေရဲ့ အချစ်တော် ဖြစ်တယ်။ သူဟာ ဘဝမှာ အောင်မြင်တဲ့လူ ဖြစ်တတ်တယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲ ဆိုတော့ သူဟာ ကိုယ့်ကိုယ်ကို ယုံကြည်မှု အပြ ည့်ရှိလို့ ဖြစ်တယ်။ နောက်ပြီးတော့ အစ်ကို အစ်မတွေ ရှိတဲ့အတွက် သူ့ရှေ့မှာ နမူနာ စံပြတွေ ရှိပြီး သူတို့နဲ့ အမီလိုက်လို့ ဖြစ်တယ်။ သူဟာ လိမ္မာပါးနပ်ပြီး ပရိယာယ်လည်း ကြွယ်သူ ဖြစ်တယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲ ဆိုတော့ သူက အငယ်ဆုံး၊ အားအနည်းဆုံး ဖြစ်တော့ စေ့စပ်ရတာ၊ အလျှော့ပေးရတာကိုလည်း နားလည် သဘောပေါက်လို့ ဖြစ်တယ်။

မိဘတွေဟာ သူတို့ အားလုံးကို ညီတူညီမျှ ချစ်တယ်ဆိုတာ၊ ကလေးတွေ အားလုံးကို ညီတူညီမျှ ချစ်တယ် ဆိုတာ ကလေးတွေ သဘောပေါက်ဖို့ သိပ် အရေးကြီးတယ်။ ပြီးတော့ မိခင်နဲ့ ဖခင်ကြားမှာ သဘော ကဲလဲမှု၊ မလိုမုန်းထား မှု ရှိတယ် ဆိုတာကို မသိဖို့လည်း အရေးကြီးတယ်။ သည်လို ရှိတာမျိုးကို သိ သွားရင် သူတို့ စိတ်ထိခိုက်ပြီး မိခင်နဲ့ ဖခင် အပေါ်မှာလည်း အရှိအသေ တန်သွား နိုင်တယ်။ လေးစားမှု လျော့သွားနိုင်တယ်။ ကြီးပြင်းသွားတဲ့ အခါမှာ ဆန့်ကျင် ဖီဆန်သူ ဖြစ်သွားသူများဟာ အများ အားဖြင့် ငယ်ငယ်တုန်းက အဖေတို့ အမေ တို့ အလုပ်နဲ့ အပြော မညီညွတ်တာကို တွေ့မြင်သွားခဲ့သူတွေ ဖြစ်နေလေ့ ရှိ တယ်။ အမေ့ပေါ်မှာ အထင်သေး အမြင်သေး ဖြစ်တဲ့ သမီးတစ်ယောက်ဟာ တခြား မိန်းမတွေကိုလည်း ဘယ်မှာ အထင်အမြင် ကြီးနိုင်၊ လေးစားနိုင် ပါတော့ မလဲ။

ဒီလိုပဲ အထင်အမြင် သေးတော့မှာပေါ့။ လက်ထပ်ထိမ်းမြားတာ၊ အိမ်ထောင်ပြု တာဟာ ကျွန်ခံရခြင်း တစ်မျိုးလို့ ကလေးတွေ (အထူးသဖြင့် သမီးတွေ) က ထင်သွားတာဟာ တခြားကြောင့် မဟုတ်ဘူး၊ ရက်စက် ကြမ်းကြုတ်တဲ့ အဖေကို မြင်သွားလို့ ဖြစ်တယ်။ သမီးမှာ အိမ်ထောင်ရေးကို ကြောက်ရွံ့ စက်ဆုတ်တဲ့

စိတ် ပေါ်သွားတာဟာ ရုက် စက် ကြဲမ်းကြဲုတ်တဲ့ ဖခင်မှာ တာဝန်ရှိတယ်။ ကျွန်တော်အထင် ပြောရမယ် ဆိုရင်တော့ ဖခင် တစ်ယောက်ဟာ သူတို့ဘဝနဲ့ ကိုက်ညီတဲ့ အကြီးဆုံးသော ပျော်ရွှင်မှုကို ကလေးတွေကို ပေးသင့်တယ်။ လူတစ်ယောက်အဖို့ ကလေးဘဝက အောက်မေ့ သတိရဖွယ်များဟာ အကောင်းဆုံး၊ အဖိုးတန်ဆုံးသော ရတနာများ ဖြစ်တဲ့အတွက်ကြောင့် တစ်ကြောင်း၊ ငယ်ငယ်က ပျော်ရွှင်ချမ်းမြေ့ခြင်း မရှိတဲ့ ကလေးဟာ ကြီးလာသည်အထိ ပျော်ရွှင်ချမ်းမြေ့ မှုကို မရတတ်တဲ့ အတွက်ကြောင့် တစ်ကြောင်း၊ လူဘဝဟာလည်း တိုတိုကလေးသာ ဖြစ်တဲ့အတွက်ကြောင့် တစ်ကြောင်း ကလေးတွေကို ငယ်ရွယ်စဉ်မှာ တတ်နိုင်သမျှ ပျော်ရွှင်မှုကို ပေးသင့်တယ်။

တစ်ပြိုင်တည်းမှာ ဖခင်တစ်ယောက်ဟာ ခိုင်မာ ပြတ်သားရမယ်။ လောကကြီးဟာ လွယ်လွယ်နဲ့ အောင်နိုင်လို့ ရတဲ့အရာ မဟုတ်ဘူး ဆိုတာကို ကလေးတွေ ငယ်ငယ်ကတည်းက သဘောပေါက်အောင် လုပ်ရမယ်။ ဒီလိုမှ ကြီးတင်းကြား မထားခဲ့ရင် လူကြီးဖြစ်လာလို့ ဆုံးရှုံးမှုနဲ့ တွေ့လာတဲ့ အခါမှာ အ ကြီးအကျယ် စိတ်ဓာ တ် ကျဆင်းသွား နိုင်တယ်။ ကလေးတုန်းက မိခင်က ပိုးမွေးသလို ပြုစု စောင့်ရှောက်ခဲ့ပြီး ကြီးလာတဲ့ အခါမှာ ကြမ်းတမ်း မာကြောတဲ့ လောကကြီးကို ရင်ဆိုင်လာရတဲ့ အခါ၊ နှလုံးသား ကင်းမဲ့တဲ့ မိတ်ဆွေ အပေါင်းအသင်းတွေကို တွေ့လာရတဲ့ အခါ၊ အကြီးအကျယ် စိတ်ဓာ တ် ကျဆင်းသွားတဲ့ သူမျိုး ေတွကို ကျွန်တော် တွေ့ဖူးတယ်။ သူတို့ဟာ လောကဓံကို မခံနိုင်ကြတော့ဘူး။ သည်လိုနဲ့ သူတို့ဟာ လောကကြီးကို လက်မြောက် အရှုံးပေးရတဲ့ အဖြစ်ကို ရောက်သွားကြရတယ်။ အလုပ်၊ အနေအထိုင်နဲ့ ပတ်သက်လို့ လိုအပ်တဲ့ အနည်းငယ်သော စည်းမျဉ်း စည်းကမ်းတို့ကို လိုက်နာအောင် သူ တို့ကို ဆော်သြတာ၊ တစ်ပြိုင်နက်တည်းမှာ ကလေးကို တတ်နိုင်သမျှ ပျော်ရွှင်အောင် ထားတာဟာ ကလေးကို စိတ်ထိခိုက်မှု အနည်းဆုံးနဲ့ အရွယ်ရောက်အောင် မွေးမြူ စောင့်ရှောက်ရာမှာ အကောင်းဆုံးသော နည်းလမ်းများ ဖြစ်တယ်လို့ ကျွန်တော် ထင်ပါတယ်။

* * *

ဆက်ဆံရေး ပုံသဏ္ဌာန် အမျိုးမျိုးတို့ အနက် သားနဲ့ အမေတို့ကြားက ရာသက်ပန် တည်တဲ့ ရင်းနှီးမှုဟာ အမြင့်မြတ်ဆုံးသော ဆက်ဆံရေး ပုံသဏ္ဌာန် ဖြစ်တယ်။ မိခင် တစ်ယောက်က သူ့ သားသမီးတွေ အပေါ်မှာ ထားရှိတဲ့ မိခင်မေတ္တာ အကြောင်းကို ကျွန်တော်တို့ ပြောခဲ့ပြီးပါပြီ။ နောက် ကြီးပြင်းလာတဲ့

အခါ အထူးသဖြင့် ဖခင် ကွယ်လွန်ပြီးတဲ့ အခါမှာ သားနဲ့ အမေရဲ့ ရင်းနှီးမှုဟာ ပြန်ပြီး နီးစပ်လာကြ ပြန်ပါတယ်။ အဲဒီအခါမှာ သားကလည်း အမေကို ချစ်လာပြီး လေးစားလာတယ်။ အမေကလည်း မိသားစုရဲ့ အိမ်ထောင်ဦးစီးသစ် ဖြစ်လာတဲ့ သားကို ကြင်နာယုယစွာ ပို့ကထွေး လေးစားလာတယ်။ ဒီ နှစ်လိုဖွယ် ကောင်းတဲ့ ခံစားမှု နှစ်ခု ပေါင်းစည်းတဲ့ ဥပမာကို ရွေး ပဝေသဏီ ခေတ်များမှာ လည်းကောင်း၊ သားတွေ၊ ချွေးမတွေ တစ်သိုက်တစ်ဝန်းနဲ့ ယာတောမှာ အမေက အုပ်ထိန်းတဲ့ လယ်သမား မိသားစုများမှာ လည်းကောင်း တွေ့နိုင်တယ်။

တစ်ခါတလေမှာတော့ အမေက သိပ်ပြီး ချယ်လှယ်လွန်း အားကြီးလို့ သားက အခြား မိန်းမတစ်ယောက်နဲ့ နေမှ သူ့ပျော်ရွှင်မှုကို ရတော့မယ်လို့ သဘောပေါက်လာတယ်။ ဒီလို ချယ်လှယ်တဲ့ အမေမျိုး အကြောင်းကို ဝတ္ထုတွေထဲမှာ ကျွန်တော်တို့ မကြာခဏ တွေ့နေကြရတယ်။ ဒီလို အကြောင်းအရာမျိုးကို ရေးတဲ့နေရာမှာ စာရေးဆရာ ဒီ ၊ အိတ်ချ်၊ လောရင့်စ်ဟာ တော်တော် ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း ရေးလေ့ရှိတယ်လို့ ပြောလေ့ရှိတယ်။ (တကယ့်ဘဝမှာတော့ မစ္စက် ရပ်စကင်းဟာ ဥပမာတစ်ခု ဖြစ်ပါတယ်။) လောရင့်စ် ရေးပြလေ့ ရှိတဲ့ အမေမျိုး ရဲ့ အထင်မှာ သူ့သားအပေါ်မှာ ထားတဲ့ အချစ်ဟာ ဘာမှ ခန္ဓာဗေဒဆိုင်ရာ အကြောင်း မပါဘူးလို့ ထင်တတ်ကြတယ်။ မစ္စတာ ရပ်စကင်းရဲ့ ဇနီးဟာ အမေက သူ့သားကို ဒီလောက် ချစ်ရမလား ဆိုပြီး သူ့ယောကျ်ားကို အမေနဲ့ ပြန်ပေးစားပါတယ်။ ဒီနေရာမှာတော့ မစ္စက် ရပ်စကင်းဟာ မှန်သင့်သလောက် မှန်တယ်လို့ ဆိုရမယ်။ သားနဲ့ အမေရဲ့ အချစ်ထဲမှာ ခန္ဓာဗေဒဆိုင်ရာ အကြောင်းတွေ ပါသင့်သလောက် ပါနေပါတယ်။

အမေနဲ့ သမီးတွေရဲ့ ဆက်ဆံရေးကျတော့ သည်လို မဟုတ်ပြန်ဘူး။ တော်တော်ကွဲပြားတယ်။ တစ်ခါတလေမှာ အမေနဲ့ သမီးဟာ သိပ်ပြီး သံယောဇဉ် တွယ်ကြလွန်းတဲ့ အတွက် သမီးဟာ အိမ်ထောင်ကျသည့်တိုင် သူ့အမေကို တစ်နေ့ မတွေ့ရရင် မနေနိုင်တာမျိုး လည်း ရှိတတ်တယ်။ ဒါပေမယ့် တချို့ကျတော့လည်း သမီးနဲ့ အမေကြားမှာ အပြိုင်အဆိုင် သဘောမျိုး၊ မနာလို ဝန်တိုတာမျိုးတွေ ပေါလာတတ်တာမျိုးလည်း ရှိတယ်။ အမေက ငယ်လည်း ငယ်သေးတယ်၊ ရုပ်ကလည်း ချောသေးတယ်၊ မနာလို ဝန်တိုစိတ်မျိုးလည်း ရှိတယ်။ ဒီလို မဟုတ်ရင်လည်း သမီးက သူ့ အရည်အချင်းကို သိပ်မယုံ ဖြစ်ပြီး အမေကို မနာလိုတတ်တာ မျိုးလည်း ရှိတယ်။ သည်လိုအခါမျိုးမှာတော့ ကိုယ့် ခံစားချက်ကို မျိုသိပ်ထားဖို့ ကိစ္စဟာ အမေ့ရဲ့ တာဝန် ဖြစ်လာတယ်။

ဖခင်ရဲ့ မေတ္တာဟာ တော်တော် ထူးခြားတဲ့ ခံစားချက်မျိုး ဖြစ်တယ်။ သားသမီးနဲ့ အဖေ ဆိုတဲ့ သဘာဝ အနှောင်အဖွဲ့ဟာ ရှိနေသေးပေမယ့် (မိခင်နဲ့ သားသမီး လောက်) ခိုင်မာ အားကောင်းခြင်း မရှိလှဘူး။ ဘောလ်ဇက်ရဲ့ အဖိုးအို ဂိုးရီးယော့ ဝတ္ထုဟာ သမီးတွေအတွက် သူ့ကိုယ်သူ စွန့်လွှတ် အနစ်နာခံတဲ့ အဖေတစ်ယောက်ရဲ့ အကြောင်းကို ရေးထားတာ ဖြစ်တယ်။ အမေက သမီးတွေကို ဘယ်လောက် ချစ်ကြောင်းကို ဘယ်လောက်ပဲ အကျယ်ချဲ့ ရေးရေး ကျွန်တော်တို့ အံ့သြချင်မှ အံ့သြမယ်။ ဒါပေမယ့် ဂိုးရီးယော့က သူ့ သမီးတွေကို ချစ်ပုံမျိုး ကတော့ လွန်လွန်းတဲ့အတွက် ရောဂါဝေဒနာ တစ်ခုလိုတောင် ထင်ရတယ်။ ရှေးခေတ် မီသားစုများမှာ အဖေတွေဟာ သားသမီးတွေကို သိပ် ဂရုမစိုက်နိုင်ကြဘူး။ သားသမီးများဟာ အမေဘက်က တော်စပ်တဲ့ ဦးကြီးတွေရဲ့ ဆုံးမ ပဲ့ပြင်မှု အောက်မှာ ကြီးပြင်းလာခဲ့ ကြရတယ်။ ယဉ်ကျေးလာပြီ ဖြစ်တဲ့ အဖ အုပ်စိုးတဲ့ အစုများမှာပင်လျှင် ကလေးတွေကို သွန်သင် ဆုံးမတာကို အမေကပဲ ကြီးကြပ်ခဲ့ရတယ်။ ငယ်ရွယ်တဲ့ ကလေးဟာ အဖေကို စစ်သည်တစ်ဦး၊ ဂုဏ်ကျက်သရဆောင် တစ်ဦးလို့ပဲ သဘောထားတယ်။ ယခုခေတ်မှာတောင် အဖေဟာ ပြင်ပကိစ္စနဲ့ အလုပ်များနေသူ တစ်ဦး၊ စိတ်သောက ရောက်စရာတွေ၊ စီမံကိန်းတွေ၊ ယုံကြည်မှုတွေ နဲ့ အိမ်ကို ခပ်သုတ်သုတ် ထမင်းပြန်စားရတဲ့ အလုပ်များသူ တစ်ဦးလို့ မြင်နေကြတယ်။

အဖေဟာ ပြင်ပ ကမ္ဘာလောကကြီးကို ကိုယ်စားပြုတယ်။ ကလေးတွေကို အလုပ် လုပ်ခိုင်းသူ ဖြစ်တယ်။ သူ မျော်မှန်းတာတွေ မအောင်မြင်ခဲ့တဲ့အတွက် သူ မအောင်မြင်ခဲ့တဲ့ ကိစ္စကို သားသမီးတွေ အောင်မြင်စေချင် တဲ့ အတွက် အဖေဟာ အလွန် စနစ်ဇယား ကြီးတယ်။ 'ကဂျီကဂျောင်' ကျတတ်တယ်။ တစ်ခါ သူဟာ အောင်မြင်နေတဲ့ လူတစ်ယောက် ဖြစ်ရင်လည်း သားသမီးတွေကို စိတ်တိုင်းမကျနိုင်တဲ့ အတွက် သူလို မဖြစ်လာတဲ့အတွက် ပဒေသရာဇ် ဆန်လာတတ်တယ်။ သားသမီးတွေက သူ ဖြစ်စေချင်တဲ့အတိုင်း မဖြစ်လာတဲ့ အခါမှာ သူ့ရဲ့ လွန်ကဲတဲ့ အချစ်ဟာ ခက်ထန်မာကြောတဲ့ အဖြစ်ကို ရောက်သွားတတ်တယ်။ သူဟာ သားသမီးတွေကို သူ မျော်မှန်းခဲ့တဲ့ မျော်မှန်းချက်တွေ အတိုင်း လုပ်ရမယ်လို့ တောင်းဆိုတယ်။ ဒါပေမယ့် သားသမီးတွေကလည်း သူ မျော်မှန်းထားသလို လုပ်မထား နိုင်ကြဘူး။ နောင်ကျတော့ သမီးနဲ့ အမေကြားမှာ ပြိုင်ဆိုင်မှု ပေါ်လာသလို သားနဲ့ အဖေ ကြားမှာလည်း ပြိုင်ဆိုင်မှု ပေါ်လာတော့တာ ပါပဲ။

အဖေတစ်ယောက်ဟာ သူ့ လုပ်ငန်းကို အုပ်ချုပ်ဖို့ ကိစ္စကို လွယ်လွယ်နဲ့ မစွန့်လွှတ်နိုင်ဘူး ဖြစ်လာတယ်။ ဒီ နယ်ပယ်မှာ သားက သူ့ထက် တော်လာရင် သူက ချောင်ထဲ ရောက်သွားမှာကို စိုးရိမ်လာတယ်။ သား က ကိုယ့်ထက် တော်လာတာ

ကို မကျေမနပ် ဖြစ်လာချင်တယ်။ ဒီလိုနဲ့ သားနဲ့ အမေကြားမှာ သဘာဝကျတဲ့ ရင်းနှီးမှုမျိုး ပေါလာသလို အဖေနဲ့ သမီးကြားမှာလည်း သဘာဝကျတဲ့ ရင်းနှီးမှုမျိုး ပေါပေါက် လာခဲ့တော့တယ်။ အပြုံးအဆိုင် ဖြစ်လာကြတယ်။ တော်စတ်ဝိုင်းရဲ့ သမီး အငယ်ဆုံးဟာ သူ့ရဲ့ အတွင်း လူ ဖြစ်လာသလိုပေါ့။ ခုခေတ်မှာ နိုင်ငံရေး ခေါင်းဆောင်၊ သံအမတ် စသည်တို့ရဲ့ သမီးများဟာ သူတို့ အဖေတွေရဲ့ အတွင်းရေးမှူးတွေ ဖြစ်လာကြသလိုပေါ့ ။ သည်မှာလည်းပဲ ကျွန်တော်ဟာ လူရဲ့ သဘောကိုဝတ္ထုထဲမှာ သွားတွေ့ရပြန်တယ်။ ဘောလ်ဇက်ရဲ့ ‘အဖိုးအို ဂရန်းဒက်’ ဝတ္ထုထဲက ‘ဂရန်းဒက်’ ဟာ သူ့ရဲ့ လောဘမျိုးကို သမီးကို အမွေ ပေးခဲ့ချင်တယ်။ ဂရန်းဒက် ကွယ်လွန်တဲ့ အခါမှာ သူ့ သမီးဟာလည်း အဖေ့ခြေရာကို လိုက်နင်းပြီး အဖေနဲ့ တကယ် တူလာတော့တာပါပဲ။

ကိုယ့်ရဲ့ သားသမီးများ လူ့လောကကြီးထဲကို ဝင်ရောက်လာလို့ အခက်အခဲ တွေ့ရတာတွေကို မြင်တော့ မိဘများဟာ သူတို့ တွေ့ကြုံခဲ့ရတဲ့ အမှားတွေကို ပြန်ပြီး သတိရတတ်ကြတယ်။ သူတို့ သားသမီးတွေ အမှားတွေ့မှာကို စိုးရိမ်မိတတ် ကြတယ်။ သည်မှာတင် မိဘတွေဟာ သူတို့ အတွေ့အကြုံကို သားသမီးက သင်ခန်းစာ ယူတတ်အောင် မသိသာ ဆိုးဝါးစွာ ကြိုးစားကြတော့တာ ပါပဲ။ ဒါပေမယ့် အဲဒီ အတွေ့အကြုံများဟာ သားသမီးတွေ အဖို့ ဘာမှ အသုံးမကျဘူးလေ။ လူရယ်လို့ ဖြစ်လာရင် လူတိုင်းဟာ ကိုယ့်လမ်းကိုယ် သွားပြီး ကိုယ့်ဘဝကိုယ် နေရမယ် မဟုတ်လား။ အချိန်ကာလနဲ့ အတူ အတွေးအခေါ်တွေဟာလည်း ပြောင်းလဲနေကြတယ် မဟုတ်လား။ ဇရာအရွယ်ရောက်မှ ရရှိလာတဲ့ ဉာဏ် အမြော်အမြင်မျိုး ကို လူငယ်တစ်ယောက် အနေနဲ့ ဘယ့်နှယ်လုပ်ပြီး ရနိုင်ပါ့မလဲ။

အတွေ့အကြုံဆိုတာ နာနာကျင်ကျင် ခံစားရဖူးမှ သည် နာကျင်မှုဟာလည်း ကိုယ်စီတ် နှစ်ပါးစလုံး အပေါ်မှာ အရာထင် ကျန်ရစ်ခဲ့မှ တန်ဖိုးရှိတတ်တာမျိုး ဖြစ်တယ်။ အိပ်မပျော်နိုင်တဲ့ ညတွေနဲ့ အမှန်တရားနဲ့ ပဋိပက္ခ ဖြစ်မှုတွေကြောင့် နိုင်ငံ ခေါင်းဆောင်တွေဟာ လက်တွေ့သမားတွေ ဖြစ်လာကြခြင်း ဖြစ်တယ်။ လူငယ်ဆိုတာ စကြဝဠာကြီးကို ကြိုးပမ်း အားထုတ်မှု မပါဘဲ အလွယ်ကလေးနဲ့ ပြောင်းပစ်ချင်တဲ့ လူမျိုး မဟုတ်လား။ သည်တော့ အဲဒီလို မျော်မှန်းချက် ရှိတဲ့ လူငယ်တွေကို လူကြီးရဲ့ အတွေ့အကြုံတွေကို အသုံးကျအောင် လက်ဆင့်ကမ်း ပေးလို့ ဘယ့်နှယ်လုပ် ဖြစ်နိုင်ပါ့မလဲ။ ရောမကေဆာ၏ ပိုလိုနီးယတ်စ်ရဲ့ ဆုံးမ နီတိများဟာ အများသူငါ သိပြီး ဖြစ်ပေမယ့် တော်တော်မှန်တဲ့ စကားတွေပဲ။ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော်တို့တစ်တွေဟာ အဲဒီ စကားတွေကို ပြောလိုက်တာနဲ့ ပိုလိုနီးယတ်စ်လို ဖြစ်သွားကြတော့တာပဲ။ အမှန်ကတော့ အဲဒီ နီတိတွေဟာ လေးနက်တဲ့

အဓိပ္ပာယ်တွေ၊ အတွေ့အ ြကုံတွေ၊ ဉာဏ်အမြော်အမြင်တွေနဲ့ ပြည့်ဝတဲ့ စကား တွေပါ။ ဒါပေမယ့် လူငယ်တွေ အဖို့တော့ သည် ဆုံးမစကား၊ သည် နိဒါတ်တွေဟာ ဘာအဓိ ပ္ပာယ်မှ မရှိဘဲ ပျင်းစရာ ကောင်းနေတယ်။ ကျွန်တော်တို့ဟာ အသက် နှစ်ဆယ်ရွယ် မိန်းကလေးတစ်ယောက်ကို ဉာဏ်အမြော်အမြင်ရှိတဲ့ မိန်းမကြီး တစ်ယော က် ဖြစ်စေချင်နေတယ်။ ဒါဟာ အဏ္ဍဇဝဂ သဘောအားဖြင့် ဖြစ်ကို မဖြစ်နိုင်ဘူး။ 'သက်ကြီးရွယ်အိုတို့ရဲ့ ဆုံးမပဲ့ပြင် စကားဟာ ဆောင်းတွင်း နေနဲ့ တူတယ်။ အလင်းရောင်ကိုတော့ ပေးပါရဲ့။

ဒါပေမယ့် နွေးထွေးမှုတော့ မရှိဘူး ' လို့ ဗေါဇ္ဈင်နာဂူးက ပြောခဲ့တယ်။ လူငယ် တွေက ဖီဆန် ဆန့်ကျင်ကြတဲ့ အခါမှာ စိတ်ပျက်ကြတယ်။ သည်လိုနဲ့ စိတ်အ နှောင့်အယှက် ဖြစ်ရတာ ပြစ်တင် မောင်းမဲတာ မျိုးတွေ ပေါပေါက်လာတယ်။ မိဘတွေဟာ ကလေးတွေရဲ့ ရှောင်လွဲမရတဲ့ မိုက်မဲမှုကို ဘယ်တော့မှ ညည်းတွား ခြင်း မပြုကြဘူး။ ကဗျာဆရာ 'ကိုဗင်ထရီပက်မိုး' ရဲ့ 'ကစားစရာများ' ဆိုတဲ့ ကဗျာလေး တစ်ပုဒ်ထဲမှာ သားအပေါ်မှာ တင်းတင်းကြပ်ကြပ် ပြင်းပြင်းထန်ထန် ဆက်ဆံမိတဲ့ အဖေတစ်ယောက်ရဲ့ အကြောင်းကို ဖွဲ့ထားတယ်။ ညပိုင်းရောက် တော့ အဖေက သားလေးရဲ့ အိပ်ခန်းထဲကို ဝင်သွားတယ်။ သားလေးက အိပ်ပျော် နေပြီ။ ဒါပေမယ့် သူမျက်လုံးမှာ မျက်ရည်စတွေ ကျန်နေသေးတယ်။ အိပ်ရာ စားပွဲပေါ်မှာတော့ အနီရောင် အကြောကလေးတွေ ယှက်နေတဲ့ ကျောက်တုံး ကလေး တစ်တုံး၊ ခရုခွံကလေး ခုနှစ်လုံး ရွှစ်လုံး၊ ပုလင်းထဲ ထည့်ထားတဲ့ ပန်းပွင့် ကလေး တစ်ချို့၊ အကြေပြားကလေး နှစ်ပြားကို တွေ့ရတယ်။ သူ စိတ်ပင်ပန်း ဆင်းရဲတုန်း၊ အဖေရဲ့ ဆူပူကြိမ်းမောင်း ခံရလို့ ဝမ်းနည်းနေတုန်းမှာ သူ နှစ်သက် တဲ့ ကစားစရာ ပစ္စည်းကလေးတွေကို ကြည့်ပြီး သူ့ကိုယ်သူ နှစ်သိမ့် အားပေးနေ တဲ့ သဘောပေါ့။ စိတ်ထိခိုက်စရာ ကောင်းတဲ့ ကလေးဆန်မှုကလေးကို ကြည့်ပြီး အဖေဟာ သားလေးရဲ့ စိတ်ကို နားလည်သွားတယ်။ သားလေးအပေါ်မှာ မာမာ ထန်ထန် ဆက်ဆံမိတဲ့ အတွက်လည်း နောင်တ ရသွားတယ်။

ကျွန်တော်တို့ ကလေးတွေ လူလားမြောက်ချိန် အတွင်းမှာ ကျွန်တော်တို့ဟာ ကို ယ့် လူလားမြောက်ချိန်ကို ပြန်ပြီး သတိရဖို့ ကြိုးစားကြည့်ရမယ်။ လူလားမြောက်စ အရွယ်မှာ ပေါ်တတ်တဲ့ စိတ်တွေ၊ အတွေးတွေ၊ ခံစားချက်တွေ အတွက် သူတို့ကို အပြစ် မဆိုသင့်ဘူး။ ဒါဟာ ခက်တော့ ခက်တယ်။ ငါ့ သားသမီးတွေကျရင် ငါဟာ သူတို့နဲ့ နီးစပ်အောင် နေနိုင်မှာပဲ။ ငါ့ အဖေတုန်းက နေခဲ့သလို မနေဘူး။ ငါ့ အဖေလို အဖေမျိုး ေတာ့ ဖြစ်မှာ မဟုတ်ဘူးလို့ အသက် နှစ်ဆယ်လောက်တုန်းက ကျွန်တော်တို့ ထင်ခဲ့ တွေးခဲ့ ကြတယ်။ ဒါပေမ ယ့် အသက် ငါးဆယ် လောက်လည်း ရောက်လာရော ကျွန်တော်တို့ဟာလည်း

ကျွန်တော်တို့ မိဘတွေနဲ့ တူသည်ထက် တူလာကြဲဦး မှာပဲ။ သူတို့ အလှည့် ရောက်တော့ ကျွန်တော်တို့ ကလေးတွေဟာလည်း ကျွန်တော်တို့နဲ့ တူလာကြဦး မှာ ပါပဲ။ ဒါပေမယ့် အဲဒီ အချိန်ကျတော့ ကျွန်တော်တို့ မရှိတော့ဘူးပေါ့။ ကမ္ဘာ လောကကြီးမှာ သူတို့ရဲ့ အခန်းကဏ္ဍဟာလည်း ကျွန်တော်တို့ အခန်းကဏ္ဍမျိုးလို ဖြစ်နေကြပြီပေါ့။

သည် ပဋိပက္ခတွေ၊ နစ်နာချက်တွေကြောင့် လူလားမြောက်စ အရွယ်ဟာ စကောစက ဖြစ်နေရခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ သိပ်ငယ်တဲ့ ကလေးများဟာ နတ်သမီး တိုင်းပြည် အရွယ်လို့ ခေါ်တဲ့ အရွယ်တစ်ခုကို ဖြတ်သန်းကြရတယ်။ သူတို့ကို အုပ်ချုပ်နေတဲ့ နတ်တွေ က သူတို့ကို အစားအသောက်၊ အနွေးဓာတ်၊ မြူးတူး ကစားခြင်း စတဲ့ အရာတွေကို အကုန် ဖန်တီးပေးထားတယ်။ ပြင်ပ ကမ္ဘာ လောကကြီးကို တွေ့လိုက်ရပြီး သူတို့ဟာ အလုပ်လုပ်ဖို့ လိုအပ်တယ် ဆိုတာကို လည်း တွေ့လိုက်ရော၊ ကလေး တော်တော်များများဟာ ထိတ်လန့် တုန်လှုပ်သွား ကြတယ်။ ကျောင်းမှာ သူငယ်ချင်းတွေကို တွေ့လာတဲ့ အခါကျတော့ ကလေး ငယ်ဟာလည်း သူ မိသားစုကို သူ့ သူငယ်ချင်းတွေ မြင်သလို မြင်လာတတ် တယ်။ သူ့အဖို့ ရေနဲ့ လေလို အမြဲ လိုအပ်တဲ့သူတွေ အတူ အမြဲ ရှိနေတယ်လို့ သူ ယူဆထားတဲ့ သူတွေ (မိသားစုဝင်တွေ) ဟာ တခြား ကလေးငယ်တွေ အဖို့ အရေးမကြီး ပါကလား၊ ဒါမှမဟုတ် အဲ့သြစရာ ကောင်းသူတွေ ဖြစ်နေပါကလား ဆိုတာ သူ သဘောပေါက် လာတယ်။ သူမှာ ဆက်ဆံရေး အသစ်တွေ ဖွဲ့စည်း ဖြစ်ပေါ်လာခဲ့တယ်။ သူနဲ့ သူ့ မိဘတွေရဲ့ကြားမှာ ချည်နှောင်ထားတဲ့ ကြိုးတွေ ဟာ လျော့ရဲ့ လာခဲ့တယ်။ ဒါပေမယ့် ပြတ်တောက်သွားတာမျိုးတော့ ဘယ်တော့ မှ မရှိဘူးပေါ့။ သည် အချိန်ကလေးမှာ မိသားစု အပြင်ဘက်က လူတွေရဲ့သြဇာ ဟာ အကြီးဆုံး ဖြစ်လာတယ်။ ဒါကတော့ သည်အတိုင်းပဲ ဖြစ်ရမှာပါပဲ။ အဲဒီ အချိန်မှာပဲ ကလေးငယ်ဟာလည်း ပုန်ကန် ဖီဆန်သူ ဖြစ်လာခဲ့တယ်။ ဒါပေမယ့် မိဘကတော့ ကိုယ့် သားသမီးကို ချစ်မြဲ ချစ်နေမှာပါပဲ။

ဘာသာတရားနဲ့ အနုပညာရဲ့သြဇာရယ်လို့ မရှိခဲ့ရင် မိသားစုဘဝဟာ သိပ် ကွပ်ညှပ်ပြီး သိပ် ငြီးငွေ့စရာ ကော င်းမှာပဲလို့ ကျွန်တော် ထောက်ပြခဲ့ဖူးတယ်။ လူလားမြောက်စ အရွယ်ဟာ အမြဲတမ်းလိုလို စိတ်ကူးယဉ် မျော်မှန်းချက်သမား ဖြစ်တယ်။ အဖေရဲ့ပိုလီနီယတ်စ် ဆန့်တဲ့ သြဝါဒတွေကို မကြားချင်ဘူး။ မိသားစု နဲ့ မိသားစု စည်းကမ်းတွေကို သူ ကျိန်ဆဲတယ်။ ပိုပြီး တရားမျှတတဲ့ စည်းကမ်း ချက်တွေကို သူ လိုချင်တယ်။ အချစ်ဟာ ကြီးကျယ်ပြီး လှပတဲ့အရာ လို့ သူ ထင် တယ်။ မိတ်ဆွေ အပေါင်းအသင်းနဲ့ ချစ်ခင်မှုကို လိုတယ်။ အဲဒီ အရွယ်ဟာ သစ္စာ ကတိတွေ လျှို့ဝှက် ယုံကြည်မှုတွေကို ဖောက်ဖျက်သွားရင်၊ ချစ်တဲ့ ရည်းစားက

အပြောင်းအလဲ လုပ်ရင် စိတ်ပျက်တတ်တဲ့အရွယ် ဖြစ်တယ်။ သူက ကောင်းရာ မွန်ရာကို လုပ်ချင်ပြီး ဖြစ်ချင်တာတွေ မအောင်မြင်တဲ့ အခါမှာ လောကကို လှောင်ပြောင် အရွဲ့တိုက်ချင်စိတ်တွေ ပေါလာတတ်တယ်။ ပတ်ဝန်းကျင်မှာ တကယ် ဖြစ်လာတာနဲ့ သူ့ စိတ်ကူး မျှော်မှန်းချက်တွေ ကြားမှာ ကွာခြားချက်တွေ တွေ့လာရင် လောကကို လှောင်ပြောင် အရွဲ့တိုက်ချင်စိတ်တွေ ပေါလာတတ်တယ်။

လူတိုင်းရဲ့ ဘဝမှာ အဲဒီ အရွယ်မှာ၊ အဲဒီ အချိန်ဟာ ကြေကွဲစရာ ကောင်းပြီး၊ အပြောရ အဆိုရ ခက်တဲ့အရွယ် ဖြစ်တယ်။ လူငယ်တွေမှာ စိတ်ကူးတွေ အများကြီး ရှိတယ်။ ဒါပေမယ့် သူတို့မှာ ဘာ တာဝန်မှ မရှိဘူး။ သူတို့မှာ လူတွေ၊ ပတ်ဝန်းကျင်တွေနဲ့ နေ့စဉ် ပဋိပက္ခ ဖြစ်နေရတာတွေ မရှိသေးဘူး။ သူတို့မှာ ထောက်ပံ့ဖို့ မိသားစု မရှိသေးဘူး။ အများနဲ့ ဆိုင်တဲ့ လူမှုရေး တာဝန်တွေ မရှိ ေသးဘူး။ သူတို့ဟာ စကားလုံးတွေ၊ စာ လုံးတွေနဲ့သာ အလုပ်လုပ် နေကြရတဲ့ အတွက် လောကကြီးနဲ့ ပတ်သက်လို့ ဒြပ်မဲ့ အတွေးတွေပဲ ရှိနေသေးတယ်။ အဲဒီ ဒြပ်မဲ့ အတွေးတွေဟာလည်း အဆင်ပြေ ချောမွေ့နေတာတွေ ဖြစ်ပြီး၊ ဘာမှ တိတိကျကျ မရှိတဲ့ အရာတွေ ဖြစ်တယ်။ မိန်းမတွေနဲ့ ပတ်ဝန်းကျင် အပေါင်းအသင်း ဆိုတာမျိုးဟာလည်း သူတို့ စိတ်ကူးထဲမှာ ရှိနေတာတွေနဲ့ တခြားစီ ဖြစ်နေတဲ့အတွက် သူတို့မှာ စိတ်ညစ်ကြရတယ်။

ဒါပေမယ့် မကြာခင်မှာပဲ သူတို့ဟာ လူလားမြောက်စ အရွယ်ကို လွှ နှ်လာခဲ့ကြတယ်။ အိမ်ထောင်ကျပြီး သားသမီးတွေ ရလာတာနဲ့ အတူ သူတို့ရဲ့ မိသားစု တာဝန်ဝတ္တရားနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ အန္တရာယ်များတဲ့ ဒြပ်မဲ့ အသိတွေလည်း ပို ကြီးလာပြီး ပို ခိုင်မာလာတတ်တယ်။ မိသားစုဘဝမှာ၊ လုပ်ငန်းမှာ၊ အပေါင်းအသင်း အသိုင်းအဝိုင်းမှာ အလုပ်သင် ဘဝကို ဖြတ်သန်းရင်း တဖြည်းဖြည်းမှသာလျှင် အလားတူ သူတို့ ဖြတ်သန်းခဲ့ရတဲ့ လူလားမြောက်စ အရွယ်ကို ဖြတ်သန်းနေတဲ့ သူတို့ သားသမီးများကို အကူအညီ ပေးနိုင်တဲ့ အဖြစ်ကို ရောက်လာကြတယ်။

ဒါကြောင့် ကျွန်တော့်သဘောကို ပြောရမယ်ဆိုရင် လူလားမြောက်စ ဇကောဇက အရွယ်မှာ မိသားစု အသိုင်းအဝိုင်းနဲ့ ဝေးဝေး နေမှသာလျှင် ကောင်းတယ်လို့ ကျွန်တော် ထင်တယ်။ ဒီလို မိသားစု အသိုင်းအဝိုင်းနဲ့ တခြားစီ နေလိုက်ခြင်းဖြင့် ကျောင်းမှာ နေရင်း၊ ပြင်ပ ကမ္ဘာလောကကြီးကို တွေထိလာသင့်တယ်။ အဲဒီအခါမှာ သူနဲ့ ဆန့်ကျင်ဘက် မိသားစု အသိုက်အဝန်းဟာ ခိုလှုံရာရိပ် ြမုံ ဖြစ်လာတယ်။ အကယ်၍ ဒီလို အခြေအနေမျိုးကို ဖန်တီး မပေးနိုင်ခဲ့ရင် မိဘများဟာ

ကိုယ် ငယ်စဉ်တုန်းက ဘဝကို ပြန်သတိရပြီး ကိုယ် ငယ်ငယ်တုန်းက တွေ့ရတဲ့ ချွတ်ယွင်းချက်မျိုး တွေ့နေရတဲ့ သားသမီးများ အပေါ်မှာ ညှာတာစွာ စဉ်းစားသင့်တယ်။ တစ်ခါတလေ ဒီလို သက်ညှာမှုမျိုးကို ပေးဖို့ မိဘတွေဘက်က အခက်အခဲ ရှိတတ်တယ်။ ဒီ လိုအခါမှာ အသက်အရွယ်ကြောင့် စည်းကမ်းကို သိပ် တင်းကြပ်ခြင်း မပြုကြတော့ဘဲ၊ ကိုယ့်ပြုံပွဲ ပြီးသွားလို့ စိတ်ဓာတ်အရ အားနေတဲ့ အဘိုးအဘွားများက နောက်တက်လာတဲ့ မျိုးဆက်ကို ပိုပြီး နားလည်နိုင် ကြတယ်။

မိသားစု အနုပညာဟာ အလွန် အရေးကြီးတယ်။ ဆုံးမ , မနိုင် ဆိုနိုင်ခက်ခဲစွာ ကြီးပြင်းလာခဲ့တဲ့ ကလေးများဟာ တစ်ခါတစ်ရံမှာ သူတို့ရဲ့ စရိုက်ကို ပြန်ပြင်တာ တွေ့လည်း ရှိတတ်ပါတယ်။ တစ်ခါတစ်ရံမှာတော့ သူတို့ဟာ ဟန်ချက်ညီအောင် မထိန်းနိုင်တဲ့ အတွက်ကြောင့် ပင်လျှင် ထူးချွန်လာတာမျိုး ေတွ့လည်း ရှိတတ်ပါသေးတယ်။ ဒါပေမယ့် သူတို့ကို တည်ငြိမ် အေးချမ်းပြီး ပျော်ရွှင်တဲ့ ကလေးဘဝမျိုးကို မိဘက ပေးနိုင် ပေးတတ်ခဲ့ရင် သူတို့ ဘဝဟာ ချောမွေ့ ဖြောင့်ဖြူးနိုင်ပါတယ်။ တည်ငြိမ် ပျော်ရွှင်တဲ့ ကလေးဘဝ ဆိုတာ တခြား မဟုတ်ပါဘူး။ ဥမကွဲသိုက်မပျက် စည်းလုံးညီညွတ်တဲ့ မိဖ နှစ်ပါးကလည်း သူတို့ကို အုပ်ထိန်းနိုင်တယ် ဆိုရင်၊ မိဖ နှစ်ပါးက သူတို့ကို ကြင်နာစွာ ချစ်နိုင်တယ် ဆိုရင် တည်ငြိမ်တဲ့ စည်းကမ်းများကိုလည်း ချမှတ်ခဲ့ရင် သားသမီးတွေ အပေါ်မှာလည်း မျက်နှာမလိုက်ဘဲ မျှမျှတတ ရှိတယ် ဆိုတာကို သိသာထင်ရှားစွာ ပြနိုင်ရင် အဲဒီ ကလေးတွေဟာ ပျော်ရွှင်တဲ့ ကလေးဘဝကို ရကြမှာပါ။ ဖော်ပြခဲ့တဲ့ အဆင့်တွေ ရောက်ရင်တော့ သူတို့ဟာ မရှောင်မလွဲသာ စရိုက်တွေ ပြောင်းသွားကြမှာပေါ့။ သူတို့ကို ဆုံးမ ပဲ့ပြင် ရာမှာလည်း အမြော်အမြင် ရှိစွာ သက်ညှာစွာ ပဲ့ပြင်ဖို့ လိုတယ်။ အကောင်းဆုံး ပဲ့ပြင် သွန်သင်နည်းကတော့ ကိုယ် ကိုယ်တိုင်က စံပြ လုပ်ပြဖို့ပဲ။ နောက်ဆုံးအားဖြင့် ပြောရရင် ပြင်ပ လောကကြီးက လေ စီးကြောင်းများကို ဝင်ခွင့်ပေးခြင်းဖြင့် မိသားစု ပတ်ဝန်းကျင်ကို လန်းဆတ် သန့်ရှင်းအောင် လုပ်ပေးဖို့လည်း လိုပါတယ်။

နောက်ဆုံး မေးခွန်းတစ်ခု ကျန်သေးတယ်။ မိသားစုဘဝဟာ အရှည်တည်မယ့် အဆောက်အအုံကြီး တစ်ခု ဖြစ်သလား ဆိုတဲ့ မေးခွန်းပါ။ အိမ်ထောင်ရေး အဆောက်အအုံဟာ အစားထိုး မရတဲ့ အတွက်ကြောင့် မိသားစု အဆောက်အအုံဟာလည်း အစားထိုးလို့ မရနိုင်တဲ့ အဆောက်အအုံကြီး တစ်ခု ဖြစ်တယ်လို့ ကျွန်တော် ယုံကြည်ပါတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လည်း ဆိုတော့ မိသားစု အဆောက်အအုံဟာ လူပုဂ္ဂိုလ် တစ်ဦးချင်းရဲ့ ပကတိစိတ်ကို အများနဲ့ ပေါင်းသင်းတတ်တဲ့ စိတ်ဓာတ် တစ်ခုအဖြစ် ြပောင်းလဲပေးလိုက်လို့ ပါပဲ။ ငယ်ရွယ်စဉ်

ကာလများမှာ မိသားစုနဲ့ ခွဲနေသင့်တယ် ဆိုတဲ့ အယူအဆဟာ ကောင်းတဲ့ အယူအဆပါပဲ။

ဒါပေမယ့် ဘဝမှာ အလုပ်သင်ချိန် ကုန်ဆုံးပြီ၊ စွန့်စားရတဲ့ အချိန်တွေ ကုန်ဆုံးပြီဆိုတဲ့ အခါကျရင်တော့ လူတိုင်းအဖို့ သဘာဝကျတဲ့ ချစ်ခင်မှု ရှိရာကို ပျော်ပျော်ကြီး ပြန်လာရမယ့် အချိန်ဟာ ဆိုက်ရောက်လာတော့တာ ပါပဲ။ ဥပေက္ခာ နှိုင်ပြီး ရက်စက် ကြမ်းကြုတ်တဲ့ လောကကြီးထဲမှာ ပင်ပန်းခက်ခဲတဲ့ နေ့ရက်တွေ ကုန်ဆုံးပြီး တဲ့နောက် ကျောင်းသား၊ ဒဿနဆရာ၊ ပညာရှင်၊ အစိုးရအဖွဲ့ဝင် ဝန်ကြီး၊ စစ်သားနဲ့ အနုပညာရှင်တို့ဟာ မိသားစု အသိုက်အဝန်းမှာ ညစာကို အတူ ထိုင်စားရင်း ကလေးတွေ ပြန်ဖြစ်သွားရတာ၊ မိဘတွေ ပြန်ဖြစ်သွားရတာ၊ အဘိုးအဘွားတွေ ပြန်ဖြစ်သွားရတာ ကုန်ကုန် ပြောရရင် သာမန်လူတွေ ပြန်ဖြစ်သွားရတာကို ပျော်ရွှင် နှစ်သက်ကြပါတယ်။

*M*m*B*f*K*R*

♦ ၄ - မိတ်ဆွေဖွဲ့ခြင်း အနုပညာ ♦

မိတ်ဆွေ သူငယ်ချင်းကို ချည်နှောင်ထားတဲ့ ကြိုးဟာ လင် မယား၊ မိသားစုကို ချည်နှောင်ထားတဲ့ ကြိုးနဲ့ မတူဘူး။ ဒါပေမယ့် အဲဒီ ကြိုးဟာလည်း မိသားစု နှောင်ကြိုး၊ လင်နဲ့ မယားကို ချည်နှောင်ထားတဲ့ နှောင်ကြိုးလိုပဲ လူ့အဖွဲ့အစည်း၊ အသိုင်းအဝိုင်း အတွက် လိုအပ်တဲ့ နေရာမှာ မလျော့ဘူး။ မိတ်ဆွေ ဆက်ဆံရေးမှာ အသိပညာ ခံစားချက်က အရင် လာလေ့ရှိတယ်။ အသိပညာ ခံစားချက်ဟာ ပကတိ ပေါ်လာတဲ့ ခံစားချက်ကို လွှမ်းမိုးသွားတယ်။

ပကတိစိတ် အရ ပေါ်လာတဲ့ ခံစားချက်မျိုး နဲ့ ချည်းပဲ နေရင်ကော မလုံလောက်ဘူးလား။ မိသားစုရယ်လို့ ဖြစ်လာပြီးတဲ့ နောက်မှာ လင်နဲ့ မယားဟာ တစ်ယောက်နဲ့ တစ်ယောက် ပဋိပက္ခ နည်းစွာနဲ့ သူတို့ချည်းပဲ ဆ က်နေလို့ မရဘူးလား။ လင်နဲ့ မယားရယ်လို့ ဖြစ်လာပြီပဲ။ သူတို့ နှစ်ယောက်တည်း ဘဝခရီးဖော်တွေ အဖြစ် လက်တွဲသွားရင်ကော မပြီးဘူးလား။ အိမ်ထောင်ဖက် တို့၊ မိသားစုတို့ စတဲ့ ပကတိစိတ်အရ ပေါ်လာတဲ့ အပေါင်းအသင်းတွေ ရှိပါလျက်နဲ့ အသိပညာကြောင့် ထားရတဲ့ မိတ်ဆွေ ဆက်ဆံရေးကို ဘာရှာစရာ လိုသေးလို့လဲ။

သည် မေးခွန်းတွေကို သည်လို ဖြေလို့ရမယ် ထင်ပါတယ်။ လူ တော်တော်များများဟာ လက်ထပ်ထိမ်းမြားမှု ဆိုတာကို နားမလည်ဘဲ ဘဝတစ် ေလျှာက်လုံး နေသွားခဲ့ကြတယ်။ တချို့ဆိုရင် လက်ထပ်ထိမ်းမြားရေး ကိစ္စကို စဉ်းတောင် မစဉ်းစားမိကြတော့ဘူး။ တချို့လည်း သိသိကြီးနဲ့ပဲ လက်ထ ပ်ထိမ်းမြားခြင်း ကိစ္စကို ရှောင်ကွင်း ထွက်ပြေးကြတယ်။ သည်နေရာမှာတော့ မိန်းမက ယောကျ်ားဦးရေထက် များလိမ့်မယ်လို့ ထင်တယ်။ အထူးသဖြင့် တစ်လင် တစ်မယား စနစ် ထွန်းကားတဲ့ ယဉ်ကျေးမှုမှာ ဆိုရင် မိန်းမတွေဟာ လင်ကို ရွေးချယ်ပိုင်ခွင့်တောင် မရှိတော့သလောက် ဖြစ်သွားကြတယ်။ တချို့ မိန်းမတွေ၊ ယောကျ်ားတွေ ကျတော့လည်း အိမ်ထောင်ပြုဖို့ ကိစ္စကို အိမ်ထောင်ပြုတဲ့ သဘောမျိုး မစဉ်းစားကြတော့တာတွေ ရှိသေးတယ်။ ဘဝမှာ ကြင်ဖော် တစ်ယောက်ကို ရွေးကြတော့မယ် ဆိုတဲ့ အခါကျတော့ အကြိုက်တွေ၊ ရွေးချယ်မှုတွေ ပေါ်လာတယ်။

လောကမှာ ကိုယ်နဲ့ ဘဝကြဲင်ဖော် အဖြဲစ် ပေါင်းဖော် လို ရနိုင်တဲ့ ယောကျ်ား သို့မဟုတ် မိန်းမ တစ်ယောက်ကို ရှာလို့ မတွေ့တော့ဘဲ ဒီလိုနဲ့ အရိုးထုတ်သွားတဲ့ သူရယ်လို့ ရှိမှာ မဟုတ်ဘူးလို့ ထင်ကောင်း ထင်ကြလိမ့်မယ်။ ဒါပေမယ့် လောကကြီးမှာ ကိုယ်နဲ့ဘဝကြဲင်ဖော်အဖြစ်နေလို့ရမယ့် သူကိုမတွေ့ဘဲ နေသွားသေသွားတဲ့သူတွေ အများကြီး ရှိတယ်။ တချို့ကတော့လည်း ကံတရားကြောင့် ကြဲင်ဖော် တစ်ယောက်နဲ့ တွေ့တော့မယ် လုပ်ပြီးမှ တစ်ယောက်နဲ့ တစ်ယောက် စိတ် အခန့်မသင့်လို့၊ စိတ်သဘောချင်း မတိုက်ဆိုင်ကြလို့ မယူဖြစ်ကြတော့ဘဲ စလယ်ဝင် ဖင်မမဲခင်မှာပဲ ကွဲသွားကြတာတွေ ရှိတယ်။ တချို့ကျတော့လည်း စိတ်ပျက်သွားလို့၊ ေကြာက်သွားလို့၊ ဖို -မ ကိစ္စကို စိတ် ကုန်ခန်းသွားလို့၊ ဒါမှ မဟုတ် တခြားသော စိတ်ဓါတ်ဆိုင်ရာ အကြောင်း တစ်ခုခုကို တွေ့လိုက်ရလို့ အိမ်ထောင် မပြုတော့ဘဲ ရှောင်သွားကြသူတွေ ရှိတယ်။

တကယ်တော့ အိမ်ထောင်ပြုမယ် ဆိုတဲ့ သန္နိဋ္ဌာန်ကို ချနိုင်ဖို့အတွက် သတ္တိ လိုတယ်။ ရေကူးသမား တစ်ယောက်ဟာ ပင်လယ်ထဲကို ခုန်ဆင်း ကူးလိုက်သလို အိမ်ထောင်ပြုခြင်း ဆိုတဲ့ ကိစ္စထဲကို ခုန်ဆင်း ကူးခတ်ရဲဖို့ လိုတယ်။ လူတိုင်းမှာ ဒီလို သတ္တိမျိုး ရှိကြတာ မဟုတ်ဘူး။

တစ်ခါတလေမှာ အိမ်ထောင်လည်း ပြုချင်နေတယ်။ ဒါပေမယ့် ကိုယ် ရည်မှန်းထားတဲ့ သူဟာ ကိုယ်နဲ့ စိတ်သဘောထားချင်း အ ေနအထိုင်ချင်းလည်း မကိုက်ဘူး ဆိုပါတော့။ အဲဒီ အခါမှာတော့ မာန၊ နှောင်တ၊ အာဃာတ ဆိုတာတွေကြောင့် သူတို့ နှစ်ဦးဟာ အကြင် လင်မယားရယ်လို့ ဖြစ်မလာကြတော့ဘဲ မကျေမနပ်နဲ့ သူတို့ရဲ့ ဘဝဟာ ကုန်ဆုံးသွားခဲ့ ကြရတယ်။ နောက်တော့ ဒီလို နေရတာဟာ ဘာမှ အဓိပ္ပာယ် မရှိပါကလား ဆိုတာ သဘောပေါ် က်တဲ့ အချိန် တစ်ချိန်ကို ရောက်လာတယ်။ ဒါပေမယ့် နောက်ကျသွားပြီလေ။ ညှိနှိုင်းယူလို့ ရတဲ့ အောင်မြင်ဖို့ အခွင့်အလမ်းတွေ များစွာရှိတဲ့ လူငယ်ဘဝဟာ ကုန်ဆုံး သွားခဲ့ပြီ။ အောင်မြင်တဲ့ အိမ်ထောင်ရေး ဖြစ်ဖို့ အခွင့်အလမ်းတွေ များစွာရှိတဲ့ လူငယ်ဘဝဟာ ကုန်ဆုံး သွားခဲ့ပြီ။ အော ငမြင်ဖို့ အခွင့်အလမ်းတွေ များစွာရှိတဲ့ လူငယ်ဘဝဟာ ကုန်ဆုံး သွားခဲ့ပြီ။ အောင်မြင်တဲ့ အိမ်ထောင်ရေး ဖြစ်ဖို့ အတွက် (လင်နဲ့ မယားကြားမှာ) များစွာသော စေ့စပ်မှုတွေ လုပ်ဖို့ လိုအပ်တယ်။ လူပျိုကြီးများကတော့ တဖြည်းဖြည်းနဲ့ သူတို့ရဲ့ အထီးကျန် ဘဝမှာ သိပ် နေသားကျသွားပြီး အိမ်ထောင်ရေး ဘဝမှာ မနေတတ်ဘဲ ဖြစ်သွားတတ်တယ်။ နေချင်တယ် ထားဦး၊ လင်ယောကျ်ားကောင်း တစ်ယောက်လို့ မနေတတ်ဘဲ ဖြစ်သွားတယ်။ စတင်ဒယ်လို့ လူမျိုးကို အိမ်ထောင်နဲ့ နေခိုင်းကြည့်ရင် ဘယ်လို ဖြစ်မလဲ ဆိုတာ တွေးကြည့်ပါ။

သည်တော့ သည်လို လူမျိုးတွေ အတွက် ဘဝဟာ အခြားသော အဖြေများ ကို ရှာပေး ထားရလိမ့်မယ်။ အထီးကျန် နေရတာမျိုး၊ တစ်ယောက်တည်း နေရတာ မျိုးဟာ လူမဆန်ရုံမျှ မက တစ်နေ့မှာ စိတ်တောင် ကယောင်ချောက်ချား ဖြစ် သွားနိုင်တယ်။ သည်တော့ သည်လို တစ်ကိုယ်တည်းသမားတွေကို အထီးကျန်မှု က ထွက်လာစေနိုင်တဲ့ နည်းလမ်းကို ဘယ်မှာ ရှာရမလဲ။ သူတို့ရဲ့ မိသားစုတွေက သည်နည်းကို ပေးနိုင်သလား။ ဒါပေမယ့် မိသားစုတွေဟာ လူတွေရဲ့ လွတ်လပ်စွာ ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်မှုမှာ ဘယ်လိုမှ အထောက်အကူ မဖြစ်ဘူးဆိုတာ ကျွန်တော်တို့ ပြောခဲ့ပြီ။ မိသားစုရဲ့ အလိုလိုက်ခြင်း ခံရတာဟာ အနှောင့်အယှက်၊ အတားအဆီး ဖြစ်တယ်ဆိုတာ ကျွန်တော်တို့ ပြောခဲ့ပြီ။ အဖိုး ကြီးအို ဖြစ်နေတဲ့ လူပျိုကြီး တစ်ယောက်မှာ သူ့ မိသားစု အသိုက်အဝန်းက လွဲလို့ ခိုလှုရာကို မရ ဘူး ဆိုတာ ကျွန်တော်တို့ မြင်ခဲ့ကြရပြီ။ ဘားလ်ဇက်ရဲ့ အစ်ကို ပွန်းဟာ ထင်ရှား တဲ့ ဥပမာ ပါပဲ။ ဒါပေမယ့် အဲဒီလို မိသားစုနဲ့ နေရခြင်းသည် ပင်လျှင် တစ်ခါတလေမှာ ဘာမျှ ရေရှာခြင်း မရှိကြောင်း၊ ဘာမှ ကျေနပ်စရာ မရှိ ကြောင်း၊ တစ်ခါတလေမှာ စိတ်ပျက်စရာ ကောင်းကြောင်းကို ဘားလ်ဇက်က ရေးပြခဲ့ပါတယ်။ သည်တော့ အစ်ကို ပွန်းကို ကယ်နိုင်တဲ့ အရာဆိုလို့ အပေါင်းအသင်း၊ မိတ်ဆွေသင်္ဘောပဲ ရှိတော့တယ်။

မိသားစု တစ်ခုကို တည်ထောင်ခဲ့သူတွေ၊ တစ်ယောက်ကို တစ်ယောက် တကယ် အမှန် ချစ်ကြတဲ့ လင်မယားတွေ၊ မိဘတွေလည်း အပြည့်အစုံ ရှိပြီး သူတို့နဲ့ အဆင်ပြေနေကြတဲ့ သားသမီးတွေ၊ မောင်းမပေါင်း တစ်ထောင် ရှိတဲ့ သူတွေမှာ ပင်လျှင် သည်အရာတွေ ရှိသည့်တိုင် သူတို့မှာ လိုနေတာတွေ ရှိနေသေးတယ်။ မကြာခဏ ဆိုသလိုပဲ ကိုယ့် နှလုံးသားနဲ့ အနီးစပ်ဆုံး အရာဟာ ဘာလဲ ဆိုတာကို မိသားစုတွေ၊ ကိုယ်ချစ်တဲ့ သူတွေကို ပြောဖို့ အခက်အခဲ ကြုံရတာမျိုးတွေ ရှိ တယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲ ဆိုတော့ မိသားစု နှောင်ကြိုး ဆိုတာဟာ စိတ်အသိနဲ့ ချည် ထားတဲ့ နှောင်ကြိုး မဟုတ်ဘဲ သွေးနဲ့ ချည်ထားတဲ့ နှောင်ကြိုး ဖြစ်လို့ပါပဲ။ တစ် ယောက်ကို တစ်ယောက် ချစ်ခင်မှုကို လွယ် လွယ်ကူကူ ပေးတဲ့ နေရာ ဖြစ်လို့ပါ ပဲ။ ချစ်နေကြတဲ့ သူ နှစ်ယောက်ဟာ အ ြမဲတမ်းလိုလို ဟန်ဆောင် ဖုံးကွယ် တတ်ကြလို့ ပါပဲ။ ဒါကြောင့်မို့ မိသားစု အချင်းချင်းကြား သားသမီး၊ အဖေ၊ အမေ၊ လင်မယား၊ ချစ်သူ၊ အပျော်မယား စသည်တို့ အားလုံးရဲ့ စိတ်ထဲမှာ ထူတ်ဖော်မပြောတဲ့ နစ်နာချက်တွေ၊ မကျေနပ်ချက်တွေကို သိုဝှက်ထားလေ့ ရှိ ကြတယ်။

သည်လို ထုတ်ဖော် ပြောဆိုခြင်း မပြုတဲ့ အရာတွေဟာ တစ်ဦးကို တစ်ဦး ချစ်ခင်တွယ်တာတတ်တဲ့ သူတွေရဲ့ စိတ်ကို အဆိပ်ခတ်ပေးသလို ဖြစ်တတ်ပါတယ်။ အနာထဲကို ပြင်ပ ပစ္စည်းတစ်ခု ဝင်ရောက်လာတာဟာ တစ်သျှူးတွေကို အဆိပ်ဖြစ်စေသလိုပေါ့။ သူတို့ဟာ အချင်းချင်း ပြောသင့်တယ်။ စိတ်ကို ဖွင့်ပြသင့်တယ်။ မိသားစု အသိုင်းအဝိုင်း အတွင်းမှာ ကိုယ်ခန္ဓာအားဖြင့် ရင်းရင်းနှီးနှီး၊ ပွန်းပွန်းတီးတီး နေကြသလို စိတ်ဓာတ် အရလည်း ပွန်းပွန်းတီးတီး နေဖို့ လိုတယ်။ ကိုယ့်ရင်ထဲမှာ ရှိနေတဲ့ လျှို့ဝှက်ပြီး မကျေမနပ် ဖြစ်နေတဲ့ ခံ စားချက်ကို ဖော်ထုတ်ပြရမယ်။ သည်အကြောင်းတွေကို ရင်းနှီးတဲ့ မိတ်ဆွေသင်္ဂဟတွေနဲ့ ဆွေးေနွးကြည့်ရမယ်။ သူတို့က အ ကြံဉာဏ် ပေးဖို့ ငြင်းဆိုကြသည့်တိုင် အဲဒီ ရင်ထဲမှာ သိုဝှက်ထားတဲ့ အာဃာတနဲ့ ရန်ငြိုးကို မိတ်ဆွေတွေက အပြင် ရောက်အောင် လုပ်ပေးလိမ့်မယ်။ အချစ်နှောင်ကြိုး မဟုတ်တဲ့ တခြား နှောင်ကြိုးတစ်ကြိုး ရှိဖို့ လိုအပ်တယ်။ မိသားစု အသိုက်အဝန်း မဟုတ်တဲ့ အခြား အသိုက်အဝန်း တစ်ခု ရှိဖို့ လိုအပ်တယ်။

* * *

မိတ်ဆွေခင်ပွန်း ဘယ်လို ဖြစ်လာခဲ့သလဲ။ တဏှာပေမ အချစ် ဘာကြောင့် ပေါ်လာရသလဲ ဆိုတာ ပြောဖို့ လွယ်တယ်။ မျက်လုံးချင်း ဆုံမိရုံ၊ လက်ချင်း ထိမိရုံ၊ မမျှော်လင့်ဘဲ တွေ့လိုက်ရုံ ကလေးနဲ့ မြတ်နိုးစိတ် ပေါ်လာတတ်တယ်။ တွယ်တာစိတ် ပေါ်လာတတ်တယ်။ အချစ်ဟာ အချစ်နဲ့ စတယ်။ အနက်ရှိုင်းဆုံး၊ အစစ်မှန်ဆုံး အချစ်တွေဟာ အမြဲလိုလို ရုတ်တရက် ပေါ်ပေါက်လာကြတာ ဖြစ်တယ်။ 'မြန်မြန် ပြောစမ်းပါ အထိန်းတော်ရယ်၊ သူက ဘယ်သူလဲ။ တကယ် လို့ သာ သူ အိမ်ထောင်ရှင် ဖြစ်ရင် သူသာန် တစပြင်ဟာ ကျွန်မရဲ့ သတို့သမီး စက်ရာ ဖြစ်တော့မှာပဲ' လို့ ဂျူးလိယက်က ပြောတယ်။ အချစ် ဆိုတာမျိုးဟာ စာရိတ္တ ကောင်း၊ မကောင်းနဲ့လည်း မဆိုင်ဘူး။ ဉာဏ်ပညာ ကောင်းတာနဲ့လည်း မဆိုင်ဘူး။ အချစ်ခံရတဲ့ သူရဲ့ ရုပ်ဆင်း ရုပ်ကာ လှတာနဲ့တောင် မဆိုင်ဘူး။ တိတန်နီယာဟာ မြည်း ဦးနှောက်သာသာ ရှိတဲ့ ဘော့တွမ်ကို ညွတ်နှူးတဲ့ စိတ်နဲ့ ချစ်ခဲ့တာပဲ။ အချစ်သည် မျက်စေ့ မရှိ ဆိုတဲ့ စကားဟာ လှတကာ သုံးနေတဲ့ စကား ဖြစ်ပေမယ့် တော်တော်မှန်တဲ့ စကား ဖြစ်တယ်။ တခြားသူ တစ်ယောက်ရဲ့ အချစ်ကို ဘယ်တော့မှ နားမလည် နိုင်ကြတာဟာ ဒါကြောင့် ဖြစ်တယ်။ 'နေပါဦး၊ သူ့ကို ဘာများ သဘောကျတာလဲ' ဆိုတဲ့ မေးခွန်းကို မိန်းကလေး သူငယ်ချင်းချင်း မေးလေ့ ရှိကြတယ်။ ဒါပေမယ့် ခံစားချက် ဆိုတာမျိုးဟာ ဆန္ဒက မြေတောင်မြောက် ပေးလိုက်တာမျိုး ဖြစ်တဲ့အတွက် ဘေးလူအနေနဲ့ ကြည့်ရင် အဲဒီ ခံစားချက်ဟာ မြေဆီသုန်းနေတဲ့ မြေထဲမှာ ပေါက်နေတယ်လို့ ထင်မိပေလိမ့်မယ်။

မိတ်ဆွေသင်္ဂဟ ဖြစ်ရတာကတော့ ပိုပြီး နှေးတယ်။ စောစောပိုင်း အဆင့်တွေမှာ မိတ်ဆွေအဖြစ် ဆက်ဆံရေးဟာ အလွန် နူးညံ့သိမ်မွေ့တဲ့ အပင်ကလေးလို ထင်ရတယ်။ ဖျော့တော့ အားနည်းတဲ့ ပင်စည်ကလေးမှာ တွယ်ကပ်နေတဲ့ အချစ်ဟာ အဲဒီ အပင်ကလေးကို မျိုး သွားလေ မလားလို့ ထင်ရတယ်။ လာရှိရှေးဖိုးကော က မိန်းမ တော်တော်များများဟာ မိတ်ဆွေဖြစ် ဆက်ဆံရေးကို သိပ် မလိုချင်ကြဘူးတဲ့။ သူတို့အဖို့ မိတ်ဆွေ ဆက်ဆံရေးဟာ အချစ်နဲ့ စာရင် အနံ့အရသာ မရှိသလိုပေါ့ ပျက်ပျက်နဲ့ ဖြစ်နေတတ်တယ် တဲ့။ အနံ့အရသာ မရှိတာတော့ မဟုတ်ဘူး။ ရှိပါတယ်။ စောစောပိုင်း အဆင့်မှာ အေးစက် တည်ငြိမ်နေခြင်းသာ ဖြစ်ပါတယ်။ တီတီယန်နာက သူ့ချစ်တဲ့သူရဲ့ ချွတ်ယွင်းချက်တွေကို မမြင်နိုင်တာဟာ မိတ်ဆွေတွေ အဖို့ အကြောင်း မဟုတ်ပါဘူး။ သူတို့ အဖို့တော့ မြည်းဥနှောက် ရှိတဲ့လူဟာ မြည်းဥနှောက်လို့ ထင်မှာပဲပေါ့။ ဘာဖြစ်လို့များ မြည်းဥနှောက်လော က်သာ ရှိတဲ့ သူတစ်ယောက်ကို ချစ်နိုင်ပါလိမ့်။ တစ်ယောက်နဲ့ တစ်ယောက် ခန္ဓာကိုယ်အရ ဘာမှု တွယ်တာ နှောင်ဖွဲ့စရာ မရှိတဲ့ လူနှစ်ယောက် ကြားမှာ ဘာဖြစ်လို့များ မိတ်ဆွေဖြစ် ဆက်ဆံရေးကို ထူထောင်မိကြပါလိမ့်။

တချို့ အဖြစ်အပျက်တွေမှာတော့ အဲသည်လို မိတ်ဆွေ ဆက်ဆံရေးဟာ သဘာဝကျကျ ပဲ ပေါ်ပေါက်လာခဲ့ကြတာပဲ။ တွေ့လိုက်တဲ့ အခါမှာ ထူးခြားတဲ့ အရည်အချင်းတွေကို ပိုင်ဆိုင်တဲ့ အတွက် သူတို့ အလိုလို ခင်တွယ်သွားတာမျိုးပါ။ တချို့ကျတော့လည်း အချစ်မှာလိုပဲ မိတ်ဆွေ ဆက်ဆံရေးမှာလည်း မြင်မြင်ချင်း ခင်သွားတာမျိုး ရှိတယ်။ (မျက်နှာမြင်၊ ချင်ခင်ပါစေ ဆိုတဲ့ သဘောပေါ့)။ စကားကလေး တစ်လုံး၊ အ ပြုံးကလေး တစ်ချက်၊ အကြည့်ကလေး တစ်ခုကြောင့် တစ်ယောက်နဲ့ တစ်ယောက် စိတ်တူ သဘောတူ ဖြစ်ကြောင်းကို ချက်ချင်း နားလည် သဘောပေါက်သွားကြတယ်။ ချစ်ခင်စရာ ကောင်းတဲ့ အပြုအမူ တစ်ခုကြောင့် စိတ်သဘောထား မြင့်မြတ်တဲ့ လူတစ်ယောက် ဖြစ်တယ်ဆိုတာ သိသွားရတယ်။

အချစ်ဟာ အချစ်နဲ့ စသလို မိတ်ဆွေ ဆက်ဆံရေးဟာလည်း မိတ်ဆွေ ဆက်ဆံရေးနဲ့ အစပြုတာ ပါပဲ။ လူနှစ်ယောက်ဟာ ထူးခြားတဲ့ အရည်အချင်းများကို ပိုင်ဆိုင်ခြင်း မရှိကြသည့်တိုင် သည်လို ရောင်တခင် တွေ့ပြီး ခင်မင် မိတ်ဆွေဖြစ်သွားကြတာမျိုး တွေဟာ ရှိတတ်ပါတယ်။ မိန်းကလေးများဟာ အခြားမိန်းကလေး တစ်ယောက်ရဲ့ တိုးတိုးဖော် တိုင်ပင်ဖော်၊ အပေါင်းအသင်း ချက်ချင်း ဖြစ်သွားတတ်ကြတယ်။ ဒါပေမယ့် တခြား တစ်ယောက်ကတော့ သူ့ကို မုန်းချင်

မုန်းနေတတ် ပါတယ်။ မြဲ့ငြဲ့ချင်း ခင်မင်သွားကြဲတာကတော့ တခြားကြောင့် မဟုတ်ပါဘူး။ နဂိုကတည်းက ရှိခဲ့ကြတဲ့ စိတ်သဘောထားချင်း တူညီမှုကြောင့် ပါ။ သူတို့ကျတော့ တွေ့တာနဲ့ မိတ်ဆွေ သူငယ်ချင်းလို ခင်မင်သွားကြတော့တာ ပါပဲ။

ဒါပေမယ့် အများအားဖြင့်တော့ သည်လို ရုတ်တရက် တွေ့ဆုံပြီး မိတ်ဆွေ ဖြစ်ကြရတာမျိုးဟာ သိပ်တော့ ရေရှည် မခံတတ်ကြဘူး။ အချစ်ဟာ လက်ထပ်ထိမ်းမြားခြင်း ဆိုတဲ့ စနစ်ကြီးကြောင့် ခိုင်မာ တည်တံ့လာသလို မိတ်ဆွေ ဆက်ဆံရေးဟာလည်း စောစောပိုင်းမှာ တစ်စုံတစ်ခုသော စောင့်စည်းချုပ်တည်းမှုမျိုးကြောင့် အားကောင်းလာခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ လူဆိုတာ ပျင်းရိတတ်တယ် မဟုတ်လား။ မကြာခဏ ဆိုသလိုပဲ အသစ် ပေါ်လာတဲ့ ခံစားချက်တစ်ခုကို အကြောင်းမရှိဘဲ ငြီးငွေ့ချင် ငြီးငွေ့ နေတတ်တယ်။ “တစ်ခါလာလည်း ဒါချည်းပဲ ပြောနေတာပဲ။ သူကလည်း ဒါကိုပဲ ထပ်တလဲလဲ ပြောနေတာပဲ။ သူက သိပ်ပြီး မယုံသင်္ကာ အားကြီးတတ်တဲ့ လူ။ သည် အမျိုးသမီးက သည်လိုပဲ။ ချိန်းထားရင် အ ြမဲ နောက်ကျတယ်။ သည်လူကတော့ တော်တော် စိတ်ပျက် ငြီးငွေ့စရာ ကောင်းတဲ့လူ။ သည်အမျိုးသမီးနဲ့ တွေ့ရင် ညည်းနေတာပဲ” စတဲ့ စကားတွေကို မကြာခဏ ပြောတတ်ကြတယ်။

မိတ်ဆွေ ဆက်ဆံရေးရဲ့အစမှာ သည်လို ပြောချင်လာရင် တစ်ယောက်နဲ့ တစ်ယောက် ထိန်းချုပ် စောင့်စည်းဖို့ လိုပါတယ်။ တက္ကသိုလ် ကျောင်းတို့၊ အသင်းတို့၊ ကလပ်တို့၊ မြို့နယ် အသင်း စသည်တို့မှာ အလွန် ကျန်းမာသန့်ရှင်းတဲ့ မိသားစု တာဝန် ဝတ္တရားများကို တွေ့ရတတ်တယ်။ လူတွေဟာ တစ်ယောက်ထီးတည်း နေမရတဲ့ အခါကျတော့ အများနဲ့ စုပေါင်း နေကြရတယ်။ အဲဒီအခါမှာ တစ်ယောက်ကို တစ်ယောက် မှန်ကန်စွာ အကဲဖြတ်တတ် လာကြတယ်။ တစ်ယောက်ကို တစ်ယောက် သည်းခံလာတတ်ကြ ပါတယ်။ ဒါကြောင့်မို့ လူတွေဟာ အချင်းချင်း ထိတွေ့ ဆက်ဆံလာခြင်းဖြင့် သာလျှင် တိုးတက် လာကြတယ် ဆိုတဲ့ ဥပဒေသ တစ်ခုကိုတောင် ကျွန်တော် ထုတ်ချင်ပါတယ်။

ဒါပေမယ့် ဒီလို ရှောင်တခင် တွေ့ဆုံပြီး မိတ်ဆွေ ဖြစ်လာကြတာမျိုးဟာ စစ်မှန်တဲ့ မိတ်ဆွေ ဆက်ဆံရေးမျိုးတော့ မဟုတ်ဘူး။ ‘ကျွန်တော်တို့ဟာ မိတ်ဆွေစစ် မိတ်ဆွေမှန် တစ်ယောက်ကို မတွေ့ခင်သေးတဲ့ အချိန်မှာ မိတ်ဆွေတွေ အများကြီး ထားပြီး ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် နှစ်သိမ့် နေကြရတယ်’ လို့ အောဝယ်ဘွန်းနာ့ဒ်က ပြောဖူးပါတယ်။ တကယ့် မိတ်ဆွေ ဆက်ဆံရေး ဆိုတာ သေသေချာချာ ရွေး

ပေါင်းမှ ပေါ်လာတတ်တာမျိုး ပါ။ စာရေးဆရာ မွန်တိန်းဟာ လာဘိုတီကို လေးလည်း လေးစားတယ်။ ခင်လည်း ခင်တယ်။ သည်လို အဖြစ်မျိုးဟာ သိပ် ဖြစ်လေ့ မရှိဘူး။ လူ တော်တော်များများဟာ လေးစားပေမယ့် ခင်ချင်မှ ခင်တတ်ကြတာ ကလား။ တချို့ကတော့လည်း လေးစားပေမယ့် ကိုယ့်ထက် သာတဲ့အတွက် မနာလို တို့ရှည် ဖြစ်တတ်ကြတယ်။ ကောင်းတဲ့ စရိုက်ကို အတုခိုးမဲ့ အစားအပြစ်ကို မြင်တတ်ကြတယ်။ တချို့ကျတော့လည်း သိပ် တည်ငြိမ် ရင့်ကျက်တဲ့ လူတစ်ယောက်ရဲ့ ထင်မြင်ချက်ကို ကြောက်ရွံ့တတ်ကြပြီး သူလောက် တည်ငြိမ် ရင့်ကျက်ခြင်း မရှိတဲ့ သူမျိုးကိုပဲ ပေါင်းဖော်ချင်တတ်ကြတယ်။

လောကကြီးမှာ မြင့်မြတ်တဲ့သူတွေ ရှိကြောင်း၊ မြင့်မြတ်တဲ့ စိတ်ထား ရှိသူတွေ ရှိကြောင်း၊ လူတွေထဲမှာ ချစ် ခင် နှစ်သက်ဖွယ် လူတွေ ရှိကြောင်းကို သိပြီး သူတို့ကို လိုက်လံ ရှာဖွေတတ်သူ၊ သူတို့ကို မတွေ့ခင်ကတည်းက ချစ်ခင် မြတ်နိုးတတ်သူတို့ကို အဆွေခင်ပွန်း ဖွဲ့အပ်တယ်လို့ စာရေးဆရာကြီး ဘွန်းနာ့ဒ်က ပြောခဲ့ဖူးပါတယ်။ ဒီလို မြင့်မြတ်တဲ့ အရည်အချင်းတွေ ရှိရုံမျှမက လူတစ်ယောက်ကို ချစ်ခင် နှစ်လိုဖွယ် ဖြစ်အောင် မွေးမြူပေးတဲ့ ချစ်စရာကောင်းတဲ့ အားနည်းချက် ရှိသူများကိုလည်း အဆွေခင်ပွန်း ဖွဲ့သင့်တယ်လို့ ကျွန်တော် ထပ်လောင်း ပြောချင်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ဟာ ပြုံးမပြနိုင်တဲ့ သူတွေကို ချစ်ခင် နှစ်သက်ခြင်း မရှိပါဘူး။ သိပ် ပြည့်စုံလွန်းသွားပြီး သိပ် လေးစားကြည်ညိုဖွယ် ကောင်းသူများမှာ လူမဆန်တဲ့ အရည်အချင်း တစ်ခု ရှိတတ်ပါတယ်။ အဲဒီလို ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးကိုတော့ သူတို့နဲ့ တွေ့ရင် ကိုယ်က အလိုလို ရိုကျိုး နိမ့်ကျသွားပြီး အလိုလို စိတ်အားငယ်သွားတတ်တဲ့ အတွက် သူတို့နဲ့ အဆွေခင်ပွန်း ဖြစ်ရေးဟာ ဝေးကွာသွားတတ်ပါတယ်။ ကြီးကျယ် မြင့်မြတ်သူများဟာ လူဆန်တာကို ပြတတ်တဲ့ အခါမျိုးမှာတော့ ကျွန်တော်တို့ ဝမ်းသာ ကြရတယ်။

အမှတ်မထင် ပြောလိုက်တဲ့ စကားလေး တစ်ခွန်း၊ အကြည့်လေး တစ်ချက်ကြောင့် စိတ်ထားနဲ့ အသိဉာဏ်ဟာ ကိုယ်နဲ့ သွားပြီး တူညီနေတာမျိုးကို တွေ့ရတတ်ပါတယ်။ ကိုယ့်ကိုယ်ကို ချုပ်တည်းထားမှု၊ စိတ်တန်ခိုး စွမ်းအားတို့ကြောင့် သူ့ကို စောစီးစွာ နားလည် သဘောပေါက် လာတာမျိုးတွေလည်း ရှိတတ်ပါတယ်။ အဲဒီလို အခါမျိုးမှာ ယုံကြည်မှုဟာ အပြန်အလှန် ရှိလာပြီး အဲဒီ လူစိမ်းနဲ့ ကျွန်တော်တို့ကြားမှာ အသိဉာဏ်ဆိုင်ရာ လွတ်လပ်မှုကို ရရှိ လာတတ်ပါတယ်။ သွေးသား အရ ဖြစ်စေ၊ ခန္ဓာကိုယ်ဆိုင်ရာ တွယ်တာတပ်မက်မှုကြောင့် ဖြစ်စေ၊ ရင်းနှီးနေသူထက်ပင် သူတို့နဲ့ ပိုပြီး နားလည်မှု ရလာတတ်ပါတယ်။

မိတ်ဆွေစိတ် ဆိုတာ အလွန်ပြဲင်းထန်တဲ့ အချစ်လို မြဲင့်မြဲတ်တဲ့ ခံစားမှုတစ်ခု ဖြစ်ပါတယ်။ သာမန် အပေါင်းအသင်းကို တွယ်တာတဲ့ စိတ်မျိုး ကတော့ သေးနုတ်ပြီး ပြည့်စုံခြင်း မရှိပါဘူး။ ကောင်းပြီ။ ဒါဖြင့်ရင် မိတ်ဆွေစိတ်နဲ့ အပေါင်းအဖော်စိတ်ကို ကျွန်တော်တို့ ဘယ်လို ခွဲခြားကြည့် မလဲ။

ဒီ မေးခွန်းဟာ အကျိုးများတဲ့ မေးခွန်း ဖြစ်ပါတယ်။

‘မိတ်ဆွေစိတ်ဟု ခေါ်သော အရာသည် လူမှုဆက်ဆံရေးတစ်ခု ဖြစ်၏။ မျက်နှာသာ ပေးမှုများ၊ အ ြကံဉာဏ်များကို တစ်ဦးနှင့် တစ်ဦး အပြန်အလှန် ပေးကြသော ဆက်ဆံရေး ဖြစ်၏။ နောက်ဆုံး၌ ကျွန်ုပ်တို့သည် စီးပွားရေးဆန်သော ဆက်ဆံမှု တစ်ခုသို့ ရောက်လာခဲ့ကြသည်။ ထို စီးပွားရေးဆန်သော ဆက်ဆံမှု၌ အတွ အကျိုးစီးပွားသည် အမြတ်အစွန်းကို အမြဲတမ်း မျှော်လင့်နေတတ်၏။’ လို့ လာရီရွှေးဖိုးကောက ပြောခဲ့ဖူးပါတယ်။ ရိုရွှေးဖိုးကောဟာ လောကကြီးကို အရွဲ့တိုက် ပြောလိုက်တဲ့ စကားဖြစ်ပါတယ်။ တကယ်အမှန် သူ ပြောနေတာက လူအချင်းချင်း ကြားမှာ မိတ်ဆွေ ဆက်ဆံရေး မဟုတ်တဲ့ ဆက်ဆံရေးမျိုး ကို ပြောနေတာပါ။ သူက စီးပွာရေးဆန်သော ဆက်ဆံမှုလို့ ပြောသွားပါတယ်။ စီးပွားရေးဆန် တဲ့ ဆက်ဆံမှုတဲ့။ ဘယ်ကလာ ဟုတ်ရမှာလဲ။ မိတ်ဆွေ ဆက်ဆံရေးမှာ ကိုယ်ကျိုး ၊ အတ္တကျိုး လုံးဝ မပါရဘူး။ ကိုယ်က သူ့အကျိုးကို လုပ်ပေးတုန်းမှာသာ ပေါင်းသင်းပြီး လုပ်လည်း ပြီးရော၊ ဘုရားပြီး ငြမ်းဖျက် ဆိုသလို ကိုယ့်ကို အဖက်မလုပ်တဲ့ လူမျိုးကို ဘယ့်နှယ်လုပ် မိတ်ဆွေ ဖွဲ့နိုင်ပါ့မလဲ။

အတ္တအကျိုး ဆိုတာမျိုးကလည်း ရှုတ်တရက် သိဖို့ တော်တော် ခက်ပါတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲ ဆိုတော့ ကိုယ်ကျိုးကြည့်တတ်သူ ဆိုတာ သိပ်လည်တယ် မဟုတ်လား။ တစ်ခါတုန်းက လင်မယား နှစ်ယောက် စကားပြောနေကြပုံကို ကျွန်တော် ကြားခဲ့ဖူးတယ်။

သူတို့ စကားပြောနေပုံက ဒီလို။

‘မင်း သူတို့ကို ဖော်ဖော်ရွေရွေ ဆက်ဆံပါကွာ’ လို့ ယောကျ်ားက ပြောတယ်။

‘ဟင်… ဘာဖြစ်လို့လဲ။ သူတို့နဲ့ ပေါင်းရတာ တော်တော် စိတ်ပျက်စရာ ကောင်းတယ်။ ရှင့်အတွက်လည်း ဘာမှ အသုံးကျတာ မဟုတ်ဘူး’ လို့ မိန်းမက ပြောတယ်။

‘မင်းဟာ တော်တော် တုံးတာပဲ။ သိပ် အသုံးကျတာပေါ့ ကွ၊ မကြာခင် ဝန်ကြီးရုံးကို ပြန်ရောက်မှာကွ။ သူ ရာထူးလက် ကိုင် မရှိတုန်းမှာ တို့က ဂရုတစိုက် ဆက်ဆံရင် တို့အတွက် အကျိုးရှိတာပေါ့’

‘သြော်… ဟုတ်တာပေါ့၊ ဒီလိုဆိုရင် မိတ်ဆွေပီသတဲ့ဟန် ပိုပေါ်တာပေါ့ ’ လို့ မိန်းမက သဘောကျပြီး ပြောတယ်။

ရုတ်တရက် ကြည့်လိုက်ရင်တော့ သူ ရာထူးလက်ကိုင် မရှိတုန်းမှာ သူ့ကို ဂရုတစိုက် ဆက်ဆံပြတာဟာ မိတ်ဆွေ ောင်း ပီသ , သလို ထင်ရတယ်။ ဒါပေမယ့် ဒါဟာ မိတ်ဆွေ ဆက်ဆံရေး မဟုတ်ဘူး။ ဘယ်နေရာကိုပဲ သွားကြည့် ကြည့် တစ်ယောက်နဲ့ တစ်ယောက် အသုံးချလို့ ရတဲ့ လူတွေကြားမှာ ဒီလို အလဲအလှယ် ဆက်ဆံရေးမျိုး ကို တွေ့ရတတ်တယ်။ သူတို့ ဆက်ဆံရေးမှာ တစ်ဖက်နဲ့ တစ်ဖက် အပြန်အလှန် တွက်ချက်မှု၊ အပြန် အလှန် စိုးရိမ်မှုတွေ ရှိနေတတ်ကြတယ်။ တစ်ယောက်ကို တစ်ယောက် ဖေးမပေးတဲ့အတွက် အမှတ်တွေလည်း ရကြတယ်။ ‘ကျွန်တော် သူ့ကို သံအမတ် ခန့်လိုက်မှ ဖြစ်မယ်။ ဒါမှ သူ့ သတင်းစာက ကျွန်တော့်ကို မဆော်ဘဲ နေမှာ’ ဆိုတဲ့ ဆက်ဆံရေးမျိုးတွေပေါ့။

မိတ်ဆွေ ဆက်ဆံရေး ဆိုတာ ဒီလို ဆက်ဆံရေးမျိုးတွေ မဟုတ်ပါဘူး။ ဒါမျိုး ေတွ့နဲ့လည်း ဘာမှ မဆိုင်ဘူး။ မိတ်ဆွေ နှစ်ယောက်တို့ဟာ အရေးအကြောင်း ပေါ်လာရင် တစ်ယောက်ကို တစ်ယောက် ကူညီကြရမယ် ဆိုတာ မှန်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဒီလို ကူညီတာမျိုးဟာ အမှတ်မထင် သဘာဝကျကျ ကူညီတာမျိုး ဖြစ်ရမယ်။ မေ့ပျောက်မသွားတောင်မှ အရေးမကြီးတဲ့ ပုံစံမျိုး နဲ့ ကူညီရမယ်။ သူ့ကို ကူညီလို့ ကိုယ့်မှာ ဘာပြန်ရလိမ့်မယ် ဆိုတဲ့ မျှော်လင့်ချက်မျိုး မထားအပ်ဘူး။ လူသဘာဝဆိုတာ ခက်သားကလား။ အသေးငယ်ဆုံးသော အားနည်းချက်ကလေးကို မြင်ရုံနဲ့ တစ်ဖက်မှာ ရိုးသားစွာ သနားစိတ် ပေါ်သလို ငါကတော့ ဘာမှ မဖြစ်ဘူး ဆိုပြီး ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် ကျေနပ်တဲ့စိတ်၊ တစ်ဖက်သားရဲ့ အားနည်းချက်ကို မြင်ပြီး မသိမသာ ကျေနပ်တဲ့ စိတ်မျိုးကလေးတွေ ပေါ်တတ်ကြတယ် မဟုတ်လား။ ‘အခင်မင်ဆုံး မိတ်ဆွေများတွင် ဒုက္ခသုက္ခ ရောက်လာသ

ည့် အခါ၌ ကျွန်ုပ်တို့ စိတ်ထဲတွင် မကျေမနပ် မဖြစ်သော အရာတစ်ခု အမြဲလိုလို ပေါ်လာတတ်ပေ၏' လို့ ခွသမား ရိုရှေးဖိုးကောက ရေးခဲ့ဖူးတယ်။

'ကျွန်တော်တို့ဟာ ကံမကောင်းသူများကို ကူညီဖို့ အမြဲ စိတ်စောနေကြပေမယ့် ဧည့်ခန်းမှာ နာရီကြီး ချိတ်ပြီး အမြင့်သား ဖြစ်နေတာမျိုးကိုတော့ သိပ် မမြင်ချင်ကြဘူး' လို့ စာရေးဆရာ မောရိယေးက ရေးခဲ့ပါတယ်။

'ကြီးပွား ချမ်းသာတုန်းမှာ မိတ်ဆွေ အပေါင်းအသင်းတွေ ပေါပြီး ဆင်းရဲဒုက္ခ ရောက်တုန်းမှာတော့ အပေါင်းအသင်းတွေက ကိုယ့်ကို စွန့်ပစ်သွားကြတယ်' လို့ ပြောလေ့ ရှိကြတယ်။ ကျွန်တော်ကတော့ ဒီအချက်ကို သိပ် သဘောမတူချင်ဘူး။ ကျွန်တော်တို့ ဒုက္ခရောက်ရင် ကိုယ့်အပေါ်မှာ မလိုတမာစိတ်ထား ရှိသူများဟာ ပျက်စီးတာကို အရသာခံ ကြည့်ဖို့ ရောက်လာတတ်ကြတယ်။ သူတို့တင် မကဘူး ကိုယ် ပျော်ရွှင် ကြီးပွားနေတုန်း ခပ်ဝေးဝေးက နေခဲ့ကြတဲ့ ကံမကောင်းသူများ ဟာလည်း ကျွန်တော်တို့တစ်တွေ ဒုက္ခရောက်တဲ့ အခါမှာ သူတို့နဲ့ ဘဝတူ ဖြစ်လာပြီလို့ ထင်လာတတ်ကြတယ်။ (ကဗျာဆရာ) ရှယ်လီဟာ ဆင်းရဲဒုက္ခ ရောက်တုန်း၊ မထင်မရှားဘဝမှာ ရှိစဉ် တုန်းက အောင်မြင် ကျော်ကြားနေတဲ့ (ကဗျာဆရာ) ဘိုင်ယွန်ထက် မိတ်ဆွေ အပေါင်းအသင်းတွေ အများကြီး ရှိခဲ့တယ်။ ကံကောင်း အောင်မြင်နေတဲ့ လူများနဲ့ မိတ်ဆွေဖြစ်ဖို့ ကိစ္စဟာ ကိုယ်ကျိုးလုံးဝမျှော်ကိုးခြင်း မရှိဘဲ စိတ်ထား အလွန် ကြီးကျယ် မြင့်မြတ်သူများသာ လုပ်နိုင်တဲ့ကိစ္စ ဖြစ်ပါတယ်။

တကယ့် မိတ်ဆွေစစ် ဆက်ဆံရေးမှာ ကိုယ်ကျိုး မကြည့်ခြင်းဟာ လိုအပ်တဲ့ အရည်အချင်းတစ်ခု ဖြစ်ပါတယ်။ မိတ်ဆွေတစ်ယောက်ရဲ့ ဝတ္တရားဟာ ကိုယ့် မိတ်ဆွေရဲ့ အခက်အခဲ ပြဿနာတွေကို အကဲခတ်ပြီး ကိုယ့်ဆီကို လာပြီး အကူအညီ မတောင်းခင်မှာ အကူအညီ ပေးဖို့ ဖြစ်ပါတယ်။ ကိုယ့် မိတ်ဆွေတွေမှာ ကိုယ်ပေးနိုင်တဲ့ အကူအညီမျိုး လိုအပ်နေရင် သူက အကူအညီ မတောင်းဘဲနဲ့ ပေးသင့်ပါတယ်။ ကိုယ် အကူအညီ ပေးလိုက်တဲ့အတွက် သူမှာ ပြေလည်သွားလို့ ဝမ်းသာရတာ အပြင် သူ ဝမ်းသာတာကို ကြည့်ပြီး မုဒိတာ ပွားရတာဟာလည်း အာဏာနဲ့ စည်းစိမ်ရခြင်းရဲ့ အရသာတစ်ခုလို့ မှတ်ယူပြီး စိတ်ချမ်းသာမှုကို ရှာနိုင်ပါသေးတယ်။

မိတ်ဆွေဖြစ် ဆက်ဆံရေးမှာ အဓိကကျတဲ့ အခြေား အရည်အချင်း တစ်ခုကတော့ တစ်ယောက်ကို တစ်ယောက် အထင်ကြီး လေးစားမှုပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် တချို့က ပြောကောင်း ပြောကြမယ်။ ကျွန်တော့်မှာ ကျွန်တော် အထင်ကြီး လေးစားခြင်း မရှိတဲ့ မိတ်ဆွေ အများကြီးပဲ။ ကျွန်တော် သူတို့ကို ခင်တယ်။ ချစ်တယ်။ ဒါပေမယ့် သူတို့ကို အထင်မကြီးဘူး။ မလေးစားဘူး ဆိုတာ ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း ပြောနိုင်တယ်လို့ တချို့က ပြောကောင်း ပြောမယ်။ ဒီနေရာမှာ နည်းနည်း မရှင်းတာ တစ်ချက် ရှိနေပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့မှာ ဟုတ်တိုင်း မှန်ရာကို ပြောင် ပြောင်တင်း တင်း ပြောလိုတဲ့ မိတ်ဆွေတွေ ရှိပါတယ်။ တကယ် ေတာ့ ဒီလို ပွင့်လင်းရိုးသားမှုမျိုး မရှိဘဲ တကယ့် မိတ်ဆွေစစ် ဆိုတာလည်း မရှိနိုင်ပါဘူး။

ဒါပေမယ့် မိတ်ဆွေတစ်ယောက်ရဲ့ စိတ်ဆိုးစရာ ကောင်းတဲ့ ဝေဖန်ချက်ကို ကိုယ်က သည်းခံနိုင်တယ် ဆိုပါတော့။ ဒီလို ဘာကြောင့် သည်းခံနိုင်ရသလဲ။ သူ က ကိုယ့်ကို အထင်ကြီး လေးစားတယ် ဆိုတာကို သိလို့ သည်းခံနိုင်တာပဲ မဟုတ်ဘူးလား။ သူက ကိုယ်ဟာ ထူးခြားတဲ့ အရည်အချင်းတွေ ရှိလို့၊ အလွန် အသိဉာဏ်ရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ယောက် ထင်လို့ ပြောတာ မဟုတ်ပါဘူး။ ကျွန်တော် ဆိုလိုတာက ဒီထက် နည်းနည်းတော့ ရှုပ်ပါတယ် ။ ကျွန်တော် ဆိုလိုတာက သူဟာ ကိုယ်ရဲ့ အားနည်းချက်တွေနဲ့ ကိုယ့်ရဲ့ ကောင်းတဲ့ အရည်အချင်းတွေကို သေသေချာချာ စဉ်းစားပြီး ဖြစ်လို့၊ ကိုယ့်ကို ရွေးချယ်ပြီး ဖြစ်လို့၊ ကိုယ့်ကို အခြားသူများထက် နှစ်သက် သဘောကျတယ် ဆိုတာကို သိလို့ သည်းခံနိုင်တာ ဖြစ်တယ် ဆိုတဲ့ သဘောပါ။

ဒီလို အထင်ကြီး လေးစားမှုမျိုး ရှိနေမှသာလျှင် ရိုးသား ဖြောင့်မတ်မှုဟာလည်း ရှိနိုင်တယ် ဆိုတာကို ကျွန် ေတာ်တို့ သဘောပေါက်ဖို့ အလွန် အရေးကြီးပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ဟာ ကျွန်တော်တို့ ချစ်ခင် နှစ်သက်သူ ကျွန်တော်တို့ အထင်ကြီး လေးစားသူတွေရဲ့ ဝေဖန်ချက်ကို ဘာဖြစ်လို့ လက်ခံကြသလဲ။ ဘာဖြစ်လို့လဲ ဆိုတော့ ကျွန်တော်တို့ ဘဝမှာ မရှိမဖြစ်တဲ့ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် ယုံကြည်ချက်ကို ဘာမှု ထိခိုက်စေခြင်း မဖြစ်လို့ပါပဲ။ စာရေးဆရာတွေ အချင်းချင်း ကြားမှာရှိတဲ့ ခိုင် ြမဲတဲ့ မိတ်ဆွေ ဆက်ဆံရေးမျိုးဟာ ဒီနည်းနဲ့ တည်ရှိနေခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ စာရေးဆရာ လူဝီဘို့အီဟေးဟာ စာရေးဆရာ ဖလောဘေးကို အပြင်းအထန် ဝေဖန်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဖလောဘေးဟာ သူ့ ဝေဖန်ချက်ကို စိတ်မဆိုးပါဘူး။ ဘာဖြစ်လို့လဲ ဆိုတော့ ဘိုအီဟေးဟာ သူကို့ တကယ် စာရေးဆရာ အကျော်အမော်ကြီး အဖြစ် သဘောထားတယ် ဆိုတာကို ဖလောဘေး သိပြီး ဖြစ်လို့ပါပဲ။

တချို့သော မိတ်ဆွေများဟာ သူတို့ကိုယ် သူတို့ ‘ရိုးသားတဲ့ မိတ်ဆွေ’ ဖြစ်ဟန် ဆောင်ကြပါတယ်။ သူတို့ရဲ့ ‘ရိုးသားမှု’ ဟာ တော်တော် ကြောက်စရာ ကောင်းပါ တယ်။ အဲဒီလို မိတ်ဆွေမျိုးဟာ ကျွန်တော်တို့အကြောင်း မကောင်းပြောတဲ့ သတင်းစကားမျိုး ကို လာပြောတတ်ပြီး ကျွန်တော်တို့ ကောင်းသတင်းတွေကိုတော့ မကြားချင်ယောင် ပြုပြီး မပြောဘဲ ထိမ်ချန် ထားတဲ့ မိတ်ဆွေမျိုးတွေ ရှိတတ်ပါတယ်။ ဒီလို ‘ရိုးသားတဲ့ မိတ်ဆွေ’ တွေရဲ့ လက်က ကျွန်တော်တို့ကို ဘုရားသခင် ကယ်တော်မူပါ လို့ ဆုတောင်းရတော့မှာပဲ။

တချို့ မိတ်ဆွေတွေ ရှိသေးတယ်။ ပေါင်းသင်း ဆက်ဆံရာမှာ ဆတ်ဆတ်ထိ မခံ တတ်တဲ့ မိတ်ဆွေတွေ။ သူတို့ကတော့ အပေါင်းအသင်းတွေက သူ့ကို ခင်မင်တာ၊ လူဆိုတာ သူသူ ကိုယ်ကိုယ် ချွတ်ယွင်း အားနည်းချက် ရှိတယ် ဆိုတာကို အသိအမှတ်ပြုဖို့ ငြင်းဆန်ပြီး အပေါင်းအသင်း အပေါ်မှာကို တစ်ချက်ကလေးမှ အမှားမခံသူမျိုး ေတွ ဖြစ်တယ်။ ဆတ်ဆတ်ထိ မခံတတ်တဲ့ သူများဟာ ဘယ်တော့မှ မိတ်ဆွေစစ် မဖြစ်နိုင်ဘူး။ ဒီလို မိတ်ဆွေမျိုးတွေ လက်က ကယ်ပါ လို့လည်း ဘုရားသခင်ဆီမှာ ဆုတောင်းရဦးမှာပဲ။

စစ်မှန်တဲ့ မိတ်ဆွေတစ်ယောက် အပေါ်မှာ ယုံကြည်မှု အပြည့် ရှိရမယ်။ ယုံကြည်မှု မရှိတော့ရင် စစ်မှန်တဲ့ မိတ်ဆွေ မဖြစ်နိုင်ဘူး။ မိတ်ဆွေ ဆက်ဆံရေး ကို ခဲခြံမဲ့ စိတ်ဖြာ ကြည့်နေရရင်၊ ေမွးမြူနေရရင် ပျက်စီး ချွတ်ယွင်းသွားလို့ ပြန်ပြီး ကုသနေရတယ် ဆိုရင် အဲဒီ အဖြစ်ဟာ အချစ်ကိစ္စထက်တောင် စိတ် ဆင်းရဲစရာ ကောင်းသေးတယ်။ တစ်ခါ အဲဒီလို ယုံကြည်မှု ဖောက်ဖျက်ခံရတာ ဟာလည်း သိပ်ပြီး နာကျည်းစရာ ကောင်းတယ်။ အဲဒီ ယုံကြည်မှုကို မထားသင့် တဲ့ သူပေါ်မှာ သွားထားမိရင်လည်း စိတ်ဒုက္ခ ရောက်ရတယ်။

မိတ်ဆွေစစ် တစ်ယောက်ကို လိမ်ညာရခြင်းထက် မိတ်ဆွေတု တစ်ယောက်ရဲ့ သစ္စာဖောက် ခံရခြင်းက ပိုလို့ ကောင်းတယ်လို့ ကျွန်တော် ထင်တယ်။

(မိတ်ဆွေ တစ်ယောက်အပေါ်မှာ) လုံးဝ ယုံကြည် အားကိုးထားတာမျိုးဟာ အပြန်အလှန် ယုံကြည်မှုကိုကော ရရဲ့လား။ ဒီလိုမှ မရဘူး ဆိုရင်တော့ မိတ်ဆွေ စစ် ဘယ်တော့မှ မဖြစ်နိုင် ဘူး။ စစ်မှန်တဲ့ မိတ်ဆွေ ဆက်ဆံရေးဟာ အဲဒီနည်းမှ အပ အခြားနည်းနဲ့ မရနိုင်ဘူး။ ‘မိတ်ဆွေ ဆက်ဆံရေးရဲ့ အဓိက ရည်မှန်းချက်

တစ်ခုကတော့ သာမန် လူမှုဆက်ဆံရေးထဲမှာ မိမိတို့ရဲ့ လျှို့ဝှက်တဲ့ အတွေးများ၊ လျှို့ဝှက်တဲ့ ခံစားမှုများကို သာမန် လူမှုဆက်ဆံရေး ဘောင်အတွင်းမှာ သိပ်သည်းအောင် ပြန်လည် စုစည်းဖို့ပဲ ဖြစ်တယ် ’ လို့ စိတ်ပညာရှင် ပါမောက္ခ ‘ယန်း’ က ပြောခဲ့တယ်။ ‘ငါ’ အစစ်နဲ့ မပေါင်းဘဲ ‘ငါ’ အတုနဲ့ လာပေါင်းနေတဲ့ မိတ်ဆွေတစ်ယောက်ရဲ့ ဆက်ဆံရေးဟာ ဘယ်မှာ တန်ဖိုးရှိတော့မှာလဲ။ မိတ်ဆွေဆိုတာ အိပ်ပျော်နေတဲ့ သတိရစရာတွေထဲကို ရောက်အောင် ဆင်းသွားကြရမယ်။ အဲဒီလို တစ်ယောက် အတွင်းစိတ်ကို တစ်ယောက် ရောက်အောင် မသွားနိုင်ခဲ့ရင် သူတို့နှစ်ယောက် ပြောနေတဲ့ စကားများဟာလည်း အနှစ်ဗလာ အကာသက်သက်ချည်းပဲ ဖြစ်နေမှာပဲ။ ဒါပေမယ့် တစ်ယောက်ရဲ့ အတွင်းစိတ်ကို တစ်ယောက် ထိုးဖောက်ကြည့်ပြီး နားလည်သွားကြပြီ ဆိုရင်တော့ တစ်ဦးကို တစ်ဦး ယုံကြည်မှု ဆိုတဲ့ စပရိန်ဟာ ကန်ထွက် လာတော့တာပါပဲ။

အစတုန်းက တစ်ယောက်နဲ့ တစ်ယောက် ဝတ်ကျေတမ်းကျေ ပြောနေကြရလို့ ငြီးငွေ့နေရာက ပြောနေရင်း ပြောနေရင်း တဖြည်းဖြည်း တစ်ယောက် အတွင်းသဘောကို တစ်ယောက် သိနားလည်လာကြပြီး စောစောက ပြောသလို ယုံကြည်မှု ရှိလာတာကို သတိပြုမိကြတာလောက် ကြည်နူးစရာ ကောင်းတာမျိုး မရှိသလောက် ပါပဲ။ ဒါပေမယ့် ခက်တာက ယုံကြည်မှု ဆိုတာမျိုးဟာ အမြဲတစေ ထိန်းသိမ်းထားလို့ ရတာမျိုး မဟုတ်ဘူး။ ကိုယ် နှုတ် စောင့်စည်းခြင်း ဆိုတာမျိုး ဟာလည်း အလွယ်တကူ ရနိုင် တာမျိုး မဟုတ်ဘူး။ လူတွေရှေ့မှာ အများမသိတဲ့ အကြောင်းတွေကို ပြောပြ ခြင်းဖြင့် လူအများရဲ့ ဂရုစိုက်တာကို ခံရဖို့ ကိစ္စဟာ သိပ်ခက်တဲ့ကိစ္စ မဟုတ်ပါဘူး။ လွယ်ပါတယ်။ လူတစ်ယောက်ဟာ သူ့ကိုယ်ပိုင် စကား ပြောစရာ မရှိတော့ဘူး ဆိုတာနဲ့ တခြားလူအကြောင်းကို သူ သိထားတာတွေ လူရှေ့မှာ ထုတ်ပြောပြီး သူ့ကို အများက ဂရုစိုက်လာအောင် လုပ်ချင်တတ်ကြတယ်။ ဒီ နည်းအားဖြင့် မိတ်ဆွေ တစ်ယောက်နဲ့ တစ်ယောက်အကြားမှာ ရှိတဲ့ ယုံကြည်မှုဟာ ရည်ရွယ်ချက် မရှိဘဲ ဖောက်ဖျက်ပြီးသား ဖြစ်သွားရတယ်။

‘ကျွန်တော်တို့ အကြောင်းကို ပြောကြရာမှာ ကျွန်တော်တို့ ကွယ်ရာမှာ ပြောသလို ရှေ့မှာ ဘယ်တော့မှ မပြောကြဘူး။ (ကွယ်ရာ တစ်မျိုး ရှေ့တင် တစ်မျိုး) ချစ်ခင် နှစ်သက်မှု မှန်သမျှဟာ နှစ်ဦးနှစ်ဖက် အပြန်အလှန် လိမ်လည် လှည့်ဖျားနေကြတာပဲ ဖြစ်တယ်။ ကျွန်တော်တို့ နောက်ကွယ်မှာ ကိုယ့် အကြောင်းကို မိတ်ဆွေတွေက ဘယ်လို ပြောနေသလဲ ဆိုတာ သိရင် လောကမှာ မိတ်ဆွေ ဆက်ဆံရေး ရယ်လို့တောင် သိပ်ရှိတော့မှာ မဟုတ်တော့ဘူး ’ လို့ စာရေးဆရာ ပါစကယ်က ပြောခဲ့ဖူးတယ်။ ကျွန်တော်တို့ကို တခြားသူများက ဘယ်လို ထင်နေကြသလဲ။ အထူးသဖြင့် ကျွန်တော်တို့ကို ချင်ခင် နှစ်သက်သူများက ဘယ်လို ထင်နေကြ

သလဲ ဆိုတာ တစ်ခဏလေးလောက်များ သိခွင့် ရလိုက်ရင် ကျွန်တော်တို့တတွေ တအံ့တသြ ဖြစ်နေကြမှာပဲ လို့လည်း 'ပရုစ်' က ထောက်ပြခဲ့ဖူးတ ယ်။ အလွန်ရင်းနှီးတဲ့ မိတ်ဆွေများဟာ မလိုသူတွေရဲ့ ကုန်းချော ကြားစကားတွေကြောင့် မကြာခဏ ဆိုသလို ကွဲကွာ သွားတတ်ကြတယ်။ (အဲဒီ စကားတွေဟာ တချို့ မှန်သော်လည်း အစဉ်သဖြင့်တော့ မလိုသူတွေရဲ့ မဖွယ်မရာ ကုန်းချော စကားတွေ ဖြစ်နေတတ်တယ်)

တချို့ ယုံကြည်မှုတွေ ကျတော့ သိပ် လျှို့ဝှက်၊ သိပ် အရေးကြီးတဲ့ အတွက် အဲဒီ ယုံကြည်မှုတွေကို သက်မွေးဝမ်းကျောင်း ဆိုင်ရာ လျှို့ဝှက်ချက်တွေ အဖြစ် သဘောထားသူတွေ အတွက် တမင် သိမ်းဆည်းထားရတယ်။ ဥပမာအားဖြင့် ဆရာဝန်တို့၊ ဖွင့်ဟ ဝန်ခံချက်ကို ကြားနာတဲ့ ဘုန်းကြီးတို့ ဆိုပါတော့။ အဲဒီအထဲမှာ ဝတ္ထုရေးဆရာတွေလည်း ပါတယ်လို့ ကျွန်တော် ပြောချင်တယ်။
တစ်ခါတစ်ရံမှာတော့ ဝတ္ထုရေးဆရာတွေဟာ သူတို့ကို ပြောထားတဲ့ လျှို့ဝှက်ချက်တွေကို ပုံတစ်မျိုး ပြောင်းပြီး သူတို့ ဝတ္ထုတွေထဲမှာ ထည့်ရေးတဲ့ အခွင့် အရေးကိုတော့ မကြာခဏ သုံးတတ်ကြတယ်။ သူတို့ကို ယုံမှတ်လို့ ပြောတဲ့ စကားတွေကို တခြားသူတွေကို ပြန်ပြောတဲ့ သူမျိုးကိုတော့ ပြင်းပြင်းထန်ထန် သဘောထားသင့်တယ်။

အကယ်၍ သူတို့ပြောတဲ့ စကားတွေဟာ မှားသည် ဖြစ်စေ၊ မှန်သည် ဖြစ်စေ မိတ်ဆွေတွေကို ထိခိုက် နစ်နာစေရင် သို့မဟုတ် မိတ်ဆွေအချင်းချင်း ကြားမှာ ကွဲကွာသွားအောင် ပြောတဲ့ စကားမျိုးတွေ ဖြစ်ရင် အဲဒီလို စကားမျိုး ပြောတဲ့လူတွေကို ပြင်းပြင်းထန်ထန် တုံ့ပြန်သင့်တယ်။ ဒီနေရာမှာ အလွန်ကောင်းတဲ့၊ လိုက်နာဖို့ ကောင်းတဲ့ စည်းမျဉ်း တစ်ခုတော့ ရှိတယ်။ အဲဒီအခါမှာ ကိုယ့်ကို မကောင်းပြောတယ် ဆိုတဲ့ သူ (တကယ် ပြောတယ် မပြောဘူး ဆိုတာ ကိုယ်က ဘယ်နယ်လုပ် သေသေချာချာ သိနိုင်မှာလဲ) နဲ့ ရန်မဖြစ်ဘဲ ဒီစကားကို လာပြောတဲ့ ကြားလူနဲ့ ရန်ဖြစ်သင့်တယ်။

ဘယ်လို အခြေအနေမျိုးမှာပဲ ဖြစ်ဖြစ် ကျွန်တော်တို့ဟာ ကိုယ့် မိတ်ဆွေတွေကို ကာကွယ်ရမယ်။ ဒီလို ကာကွယ်ရာမှာ သူကတော့ ဒီလို မဟုတ်ပါဘူးတဲ့ သက်သေ သာဓကတွေ ထုတ်ပြမနေပါနဲ့။ ဘာဖြစ်လို့လဲ ဆိုတော့ ကိုယ့် မိတ်ဆွေဟာလည်း ရဟန္တာ သူမြတ် မဟုတ်တဲ့ အခါကျတော့ ကြီးကျယ်တဲ့ အမှားကိုပင် ဖြစ်စေ လုပ်ချင် လုပ်မိမှာပဲ။ အဲဒီလို အခါမျိုးမှာ မဟုတ်ဘူး၊ မဖြစ်နိုင်ဘူးလို့ ကာကွယ် ပြောနေမယ့်အစား မိတ်ဆွေအပေါ်မှာ ထားတဲ့ ကိုယ့်ရဲ့ အခြေခံကျတဲ့

လေးစားမှုကို ထပ်လောင်း အခိုင်အမာပြဲ့ဖို့ လိုပါတယ်။ ကျွန်တော့် မိတ်ဆွေ အမျိုးသမီးတစ်ယောက် ရှိတယ်။ သူကတော့ သူ့ရဲ့မှာ သူ့ မိတ်ဆွေအကြောင်း မကောင်းတာ တစ်ခုခု လာပြောရင် 'သူက ကျွန်မ မိတ်ဆွေ ရှင့်' လို့ တစ်ခွန်း တည်းပဲ ပြောလေ့ ရှိပါတယ်။ နောက်ထပ် ဘာမှ ထွေထွေထူးထူး မပြောတော့ပါဘူး။ ဒီနည်းဟာ တော်တော် အမြော်အမြင် ရှိတယ်လို့ ကျွန်တော် ထင်ပါတယ်။

အိမ်ထောင်ပြုတဲ့ ကိစ္စလိုပဲ မိတ်ဆွေ ဆက်ဆံရေးမှာလည်း သစ္စာရှိရမယ် ဆိုတဲ့ သဘော အကျုံးဝင်နေတယ်။ 'ဘွန်းနှဲ့ဒ်' က "မိတ်ဆွေ ဆက်ဆံရေးဆိုတာ ကိုယ် တန်ဖိုးထားတဲ့ အရည်အချင်းတွေ ရှိတဲ့အတွက် လူတစ်ယောက်ကို ပြောင်းလဲ ခြင်း မရှိ ရွေးချယ်လိုက်တဲ့ ကိစ္စကို ခေါ် ခြင်း ဖြစ်တယ်" လို့ ပြောခဲ့တယ်။ မိတ်ဆွေ ဆက်ဆံရေးမှာ ခွဲခြင်းချက် စည်းကမ်းတွေ မရှိရဘူး။ တစ်ခါ မိတ်ဆွေ ဖြစ်ရင် တစ်သက်လုံး မိတ်ဆွေပဲ။

ဒီတော့ တစ်ချို့က ပြောကြမယ်။ တကယ်လို့ အဲဒီ မိတ်ဆွေဟာ ထိုက်တန်တဲ့ မိတ်ဆွေ မဟုတ်ဘူး ဆိုရင် ဘယ်လို လုပ်မလဲ။ အဲဒီလူဟာ မကောင်းမှုကို ကျူးလွန်တဲ့ အတွက် ထောင်တန်း နှောင်အိမ် ကျရင် သို့မဟုတ် ကြိုးစင်ကို တက်ရရင် ဘယ်လို လုပ်မလဲလို့ မေးချင် မေးမယ်။ ဒီလိုဆိုရင်တော့ 'စတဲင်ဒယ်' ရဲ့ အနီနှင့် အနက် ဆိုတဲ့ ဝတ္ထုကို ဖတ်ကြည့်ပါ။ အဲဒီအထဲက သူမိတ်ဆွေ ဖိုးကျူ နဲ့ အတူ ကြိုးစင်ပေါ်အထိ တက်လိုက်သွားတဲ့ ဂျူလီယန်ရဲ့ အကြောင်းကို ဖတ်ကြည့်ပါ။ ဒါမှ မဟုတ်ရင်လည်း ကစ်ပလင်းရဲ့ 'တစ်ထောင်မြောက် လူ' ဆိုတဲ့ ကဗျာကို ဖတ်ကြည့်ပါ။

'အရှက်ကွဲမှု လျှောင်ပြောင်မှုနှင့်

လူထုရယ်သံ၊ မခံနိုင်ကြ

ကိုးရာကိုးဆယ့်ကိုးယောက်

လွတ်မြောက်အဝေး၊

ရှောင်ပြေးကြဲငြား

တစ်ထောင်မြောက်လူသား၊

သင့်အပါးရပ်နေ

ကြိုးစင်သို့သွား၊ ဖဝါးခြေထပ်။’

လူတွေကို သေသေချာချာ ကြည့်လိုက်ရင် အမျိုး သမီးတွေဟာ မိတ်ဆွေကောင်းတွေ ဖြစ်နိုင်တယ် ဆိုတာ တွေ့လာရတယ်။ ဒါပေမယ့် မိန်းကလေးတွေ အချင်းချင်း ကြားက သူငယ်ချင်း မိတ်ဆွေ ဆက်ဆံရေးမှာတော့ ယောကျ်ားလေး အချင်းချင်း သူငယ်ချင်း မိတ်ဆွေ ဆက်ဆံရေးမျိုးမှာထက် အနှောင့် အဖွဲ့ အတွယ်အတာ ပိုကြီးတာကို တွေ့ရတတ်တယ်။ သူတို့ အချင်းချင်း ကြားမှာ တစ်ယောက်နဲ့ တစ်ယောက် ပူးပေါင်း ကြံစည်တဲ့ သဘော၊ ဆန့်ကျင်ဘက် ရန်သူကို ခုခံတဲ့ လျှို့ဝှက်တဲ့ မဟာမိတ် သဘောဟာ ရှိနေတတ်တယ်။ မိန်းကလေးတွေမှာလည်း ဆန့်ကျင်ဘက် ရန်သူတွေ များသားကလား။ တစ်ခါတလေမှာ မိသားစုနဲ့ ပဋိပက္ခ ဖြစ်နေတတ်တယ်။ တစ်ခါတလေမှာလည်း ယောကျ်ားလေးတွေရဲ့ ရန်ကို စိုးရိမ်ရတယ်။ ယောကျ်ားလေး ဆိုတာကတော့ မိန်းကလေးကို ရန်ပြုတတ်တဲ့ မျိုး နွယ်စု မဟုတ်ပါလား။

ဒီတော့ အားနွဲ့တဲ့ မိန်းကလေးအချင်းချင်း မဟာမိတ်ဖွဲ့ပြီး ခုခံကြရတာပေါ့။ တစ်ခါတလေမှာလည်း တခြား မိန်းမကလေး အုပ်စုကို ခုခံ ဆန့်ကျင်ဖို့အတွက် သူတို့အချင်းချင်း မဟာမိတ် ဖွဲ့ကြရတာပေါ့။ မိန်းကလေး အချင်းချင်း သည်လို ပူးပေါင်း ကြံစည်ကြရတာ အပြန်အလှန် အကူအညီ ပေးရတာကတော့ တခြားကြောင့် မဟုတ်ပါဘူး။ လူလားမြောက်လာတဲ့ မိန်းကလေးဟာ အားနွဲ့သူ ဖြစ်လို့ပါ။ ထုံးတမ်းအစဉ်အလာ အရ သူမှာ ချုပ်တည်းထားတဲ့ အနှောင်အဖွဲ့တွေ ရှိခဲ့လို့ပါ။ ဆယ့်ကိုးရာစုနှစ် မိန်းကလေးဟာ သူစိတ်ထဲ ရှိတာ မှန်သမျှကို မိသားစုထဲမှာ ဖော်ပြ ပြောဆိုခွင့် မရဘူးလေ။ ဒီတော့ သူခမျာ အတွင်းရေးကို ဖွင့်ဟ တိုင်ပင်စရာ တိုးတိုးဖော် လိုလာတော့တာပေါ့။

အောင်မြင်တဲ့ အိမ်ထောင်ရေး တစ်ခုကြောင့်လည်း မိန်းကလေးအချင်းချင်း ကြားက မိတ်ဆွေ သူငယ်ချင်း ဆက်ဆံရေးဟာ အဆုံးသတ်သွားတတ် ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် အိမ်ထောင်ရေးဟာ အဆင်မပြေ ဖြစ်လာရင်တော့ မိန်းကလေးမှာ သူ့ အတွင်းရေးကို ထုတ်ဖော်ပြောစရာ လူ လိုလာပြီလေ။ ဒီအခါမှာ ပူးပေါင်း ကြံစည်မှု ပေါ်လာပြန်ပါတယ်။ ဒီတစ်ခါမှာတော့ မိသားစုကို ဆန့်ကျင်တဲ့ ပူးပေါင်း ကြံစည်မှု မဟုတ်တော့ပါဘူး။ လင်ယောကျ်ားကို ဆန့်ကျင်တဲ့ ပူးပေါင်း ကြံစည်မှု ဖြစ်ပါတယ်။ မိန်းမ တော်တော်များများဟာ အနှစ်ရာဃယ်များတဲ့ မျိုးနွယ်စု ဖြစ်တဲ့ ယောကျ်ားတွေရဲ့ ရန်ကို တားဆီးဖို့အတွက် မိန်းမ အချင်းချင်း ပူးပေါင်း ရမယ် ဆိုတဲ့ အယူအဆကို အသက်ထက်ဆုံး စွဲမှတ်သွားလေ့ ရှိကြပါတယ်။

ဒါပေမယ့် ယောကျ်ားလေး တစ်ယောက်နဲ့ ပတ်သက်လို့ ပြိုင်ဘက် ဖြစ်လာပြီ ဆိုရင်တော့ သူတို့ရဲ့ ပူးပေါင်းမှုဟာ သိပ်ပြီး အရာမရောက်တော့ဘဲ ဖြစ်သွားတတ် တယ်။ ကိုယ် ချစ်နေတဲ့ ယောကျ်ားတစ်ယောက်နဲ့ ကိုယ့် သူငယ်ချင်းမ တစ် ယောက်ကို ခွင့်လွှတ် နားလည်တတ်တဲ့ မိန်းမမျိုး ကတော့ တော်တော် ရှားပါ တယ်။ အလွန် စိတ်ထား ကြီးမြင့်ပြီး ကိုယ့်ကိုယ်ကို ကံကောင်းတယ်လို့ ယူဆတဲ့ မိန်းမမျိုးတွေသာလျှင် ခွင့်လွှတ် နားလည်နိုင်ပါတယ်။ မိန်းမဆိုတာ အူတိုမျိုး ဖြစ်လေတော့ ဒီလို အဖြစ်မျိုးကို မရှုဆိတ်နိုင် ဖြစ်တတ်ကြပါတယ်။ အဲဒီ ယောကျ်ားလေးဟာ သူနဲ့ ဘာမှ မဖြစ်ရရင် နေပလေ့စေ၊ တခြား မိန်းကလေးကို မချစ်ဘူး ဆိုရင် တော်တော် ကျေနပ်နေပါပြီ။

ဉာဏ်ပညာ အဆင့်အတန်း အလွန်မြင့်တဲ့ အမျိုးသမီးတွေ ကြားထဲမှာလည်း အမှန်ကန်ဆုံး၊ အပြည့်စုံဆုံးသော မိတ်ဆွေ ဆက်ဆံရေးမျိုး ရှိနိုင်ပါတယ်။ မဒမ် ဒီလာဖေးယက်နဲ့ မဒမ် ဒီဆာဗစ်ညီတို့ရဲ့ မိတ်ဆွေ ဆက်ဆံရေးဟာ အဲဒီလို ဆက်ဆံရေးမျိုး ဖြစ်ပါတယ်။ သူတို့ နှစ်ယောက်ရဲ့ မိတ်ဆွေ ဆက်ဆံရေးဟာ ငယ်ငယ်လေးကတည်းက သေတပန် သက်တဆုံး ဒီအတိုင်းပါပဲ။ နည်းနည်း ကလေးမှ လျော့ပါး မသွားခဲ့ပါဘူး။ သူတို့ နှစ်ဦးကြားမှာ ရန်ဖြစ်တာ၊ စိတ်ကောက်တာရယ်လို့ ရှိခဲ့ရင် ကိုယ်ချစ်သလောက် သူက ပြန်မချစ်ဘူး ဆိုပြီး စိတ်ကောက် တာ မျိုးလောက်ပဲ ရှိပါတယ်။

မိတ်ဆွေ ဆက်ဆံရေးမှာ သိပ် ရင်းနှီးလွန်းသွားရင် မိသားစုတွေက မနာလို ဝန်တို တွေ ဖြစ်တတ်ကြပါတယ်။ ဒါကလည်း နားလည်နိုင်ပါတယ်။ မိတ်ဆွေဆိုတာ အတွင်းစကားကို ဖွင့်ပြောရတဲ့ တိုးတိုးဖော် ဆိုတော့ မိသားစုကို ဘေးချိတ်တဲ့ သဘော သက်ရောက်နေတာကိုး။ မိန်းမရရင် ယောကျ်ားဟာ အပေါင်းအသင်း

တွေနဲ့ စိမ်းသွားပြီး အနေ ဝေးသွားတတ်ကြတယ် လို့လည်း ပြောစမှတ် ပြုကြသေးတယ်။ ဒါပေမယ့် လောကမှာ ယောကျ်ား အချင်းချင်းသာ စိတ်ဝင်စားပြီး မိန်းမတွေ ငြီးငွေ့တဲ့ စကားမျိုး ေတွ ရှိ တယ်လေ။ အဲဒီ အခါမျိုးမှာတော့ မိတ်ဆွေ ဆက်ဆံရေးဟာ မိသားစု ဆက်ဆံရေးကို လက်စားချေ အနိုင်ယူတော့တာ ပါပဲ။ ပြဇာတ်ဆရာတွေက လင်ယောကျ်ားနဲ့ သူမိန်းမရဲ့ချစ်သူ တခြား ယောကျ်ားတစ်ယောက်တို့ရဲ့ မိတ်ဆွေ ဆက်ဆံရေးကို လှောင်ပြောင်တဲ့ ဇာတ်ကွက်တွေကို ရေးလေ့ ရှိကြတယ်။ ဒါပေမယ့် ဒီအဖြစ်ဟာ တကယ်ပဲ ရယ်စရာ ကောင်းသလား။ တကယ်တော့ အဲဒီ ယောကျ်ား နှစ်ယောက်မှာ ကြာသမားနဲ့ မျောက်မ ထားသူတို့ နှစ်ဦးမှာထက် ပြောစရာ စကားတွေ အများကြီး ရှိတယ်။ သူတို့ နှစ်ယောက်မှာ အဆင်ကို ပြေလို့။ ကြားထဲမှာ လင်ယောကျ်ား ရှိနေတော့ ကြာခဲသူနဲ့ မျောက်မ ထားသူတို့ရဲ့ငြီးငွေ့စရာ ဘဝဟာ အပျင်းပြေစရာ တောင် ဖြစ်နေသေးတယ်။ ကြာခဲသူနဲ့ မျောက်မ ထားသူတို့ နှစ်ယောက်အကြားမှာ လင်ယောကျ်ား မရှိတော့တာနဲ့ သူတို့နှစ်ယောက် ခွာပြဲသွားတဲ့ အဖြစ်မျိုးတွေ တောင် တစ်ပုံကြီး ရှိသေးတယ်။

* * *

ယောကျ်ား တစ်ယောက်နဲ့ မိန်းမတွေရဲ့ မိတ်ဆွေ ဆက်ဆံရေးဟာ ယောကျ်ား အချင်းချင်း မိတ်ဆွေ ဆက်ဆံရေး အဆင့်မျိုးကို ဘယ်တော့မှ မရောက်နိုင်ဘူး လို့ ပြောလေ့ ရှိကြတယ်။ ယောကျ်ား အချင်းချင်း ဆက်ဆံရေးမျိုး နဲ့သာ ဆက်ဆံနေရင် ဒီလို ဆက်ဆံရေးမျိုးမှာ တဏှာပေမ ရယ်လို့ ဘယ်မှာ ရှိနိုင်တော့မလဲ လို့လည်း သူတို့က ပြောကြတယ်။ မိန်းမနဲ့ ယောကျ်ားတို့ ရဲ့ မိတ်ဆွေဆက်ဆံရေးမှာ တဏှာပေမ စိတ် (ဖို-မ စိတ်) လုံးဝ ပျောက်ကွယ်နေရင် အင်မတန် ဗိုင်းကောင်းကျောက်ဖိ ဖြစ်ပါတယ် ဆိုတဲ့ မိန်းမတစ်ယောက်သည် ပင်လျှင် နည်းနည်းပါးပါးတော့ ခံပြင်းစိတ် ပေါ်မှာပေါ့ လို့လည်း ပြောကြသေးတယ်။ မိန်းမနဲ့ ယောကျ်ားတို့ရဲ့ မိတ်ဆွေ ဆက်ဆံရေးမှာ ဘယ်လောက်ပဲ သန့်ရှင်းပါတယ်လို့ ပြောပြော တစ်ခါတစ်ရံမှာတော့ စိတ်ထဲမှာ ဖြစ်စေ ဖောက်ပြားမိကြ မှာပဲ။ ဒီလို ဖောက်ပြားခြင်း မရှိတာမျိုးဟာ နည်းနည်းကလေးမှ သဘာဝ မကျဘူး လို့လည်း ပြောကြတယ်။ ဒီလို ဖောက်ပြားတဲ့ စိတ်မျိုး ပေါ်လာတာနဲ့ တစ်ပြိုင်နက် တဏှာပေမ ဆိုတဲ့ စက်ယန္တရားကြီး တစ်ခုလုံးဟာလည်း စတင် လည်ပတ်တော့တာပဲ လို့ ပြောကြတယ်။

ယောကျ်ား တစ်ယောက်ဟာ မိန်းမ တစ်ယောက်ကို ရယူဖို့ ကြိုးစားတော့တာနဲ့ ရိုးသားမှု ဟာလည်း ပျောက်ကွယ်သွားတော့တာ ပါပဲ။ မနှာလိုမှု ဝင်ရောက်လာပြီး တည်ငြိမ် အေးချမ်းတဲ့ မိတ်ဆွေ ဆက်ဆံရေးကို ဖြတ်တောက်ပစ်တော့တာ ပါပဲ။ မိ တ်ဆွေ ဆက်ဆံရေး ဆိုတာ တစ်ဦးနဲ့ တစ်ဦး အပြန်အလှန် ယုံကြည်မှု ရှိတာကို ခေါ်တာပါ။ စိတ်တူ သဘောတူ ရှိတာကို ခေါ်တာပါ။ သတိရစရာတွေ၊ မျော်လင့်စရာတွေ အတူရှိတာတွေ ပါ , ပါတယ်။ အချစ်ကျတော့ ဒီလို မဟုတ်တော့ပါဘူး။ တစ်ယောက်ကို တစ်ယောက် အပြန်အလှန် ကျေနပ်အောင် လုပ်ဖို့ ကိစ္စက အစားဝင်လာပါတယ်။ စိတ်တူ သဘောတူ ရှိတာတို့၊ သတိရစရာတွေ အတူရှိတာတို့ စသည်တို့ ဟာလည်း တဏှာပေမ ဆိုတဲ့ ဆန့်ကာကြီးနဲ့ တိုက်ချလိုက်လို့ မျောပါသွားပါတယ်။ မိတ်ဆွေ ဆက်ဆံရေးဟာ လုံခြုံမှု၊ ကိုယ် နှုတ် စောင့်စည်းမှုနဲ့ လိမ္မာပါးနပ်မှုတို့ အပေါ်မှာ တည်ပါတယ်။

အချစ်ကတော့ စိတ်အားထက်သ န်မှု၊ ကြည်နူးမှုနဲ့ စိုးရိမ်မှုတို့ အပေါ်မှာ အခြေခံပါတယ်။ အချစ်မှာ ကြီးကျယ်တဲ့ ကိုယ် နှုတ် စောင့်စည်းမှု မရှိတာမျိုး ကို အလွယ်တကူ ခွင့်လွှတ်နိုင်ပေမယ့် သေးဖွဲတဲ့ သစ္စာပျက်မှုကလေးကိုတော့ ခွင့်မလွှတ် နိုင်ကြပါဘူး။ မိတ်ဆွေ ဆက်ဆံရေးမှာ ရရှိတတ်တဲ့ တည်ငြိမ် အေးချမ်းမှုဟာ အ ချစ်ကျတော့ ပျောက်ကွယ်သွားပြီး ကိုယ့်ချစ်သူကို ဆုံးရှုံးလေမလား ဆိုတဲ့ ထာဝစဉ် စိုးရိမ်စိတ်က အစားထိုးသွားပါတယ်။ အချစ်ဇော ကပ်နေတဲ့ လူတစ်ယောက်ဟာ အသိပညာ အဆင့်အတန်း တူမှု မတူမှုတွေ၊ အပြန်အလှန် နားလည်မှု ရှိတာတွေ မရှိတာတွေကို မစဉ်းစားတော့ပါဘူး။ ဒီအရာတွေဟာ အချစ်ကို မတွေ့ဖူးသူ၊ သို့မဟုတ် အချစ် မရှိတော့တဲ့ သူတွေ အတွက်သာ ဖြစ်ပါတယ်။

ယောကျ်ားနဲ့ မိန်းမတို့ ကြားမှာ တကယ့် မိတ်ဆွေ ဆက်ဆံရေး စစ်စစ်မျိုး ရှိခဲ့တဲ့ သမိုင်းထဲက ဥပမာတွေ အများကြီး ရှိပါတယ်။ တစ်ဖက် ချေပသူကတော့ ဒီအချက်ကို လက်ခံမှာ ပါပဲ။ ဒါပေမယ့် ဒီလို အဖြစ်မျိုးမှာ သုံးမျိုး သုံးစား ရှိတယ်လို့ ခွဲပြလိမ့်မယ် ထင်ပါတယ်။

ပထမ တစ်မျိုးကတော့ အချစ်နာကျသွားတဲ့ စိတ်ကူးယဉ်သမားတွေ။ သူတို့ အချစ်က မျော်လင့်ချက်ကလည်း မရှိတော့ဘူး ။ ရင်ထဲက မျိုချ သိပ်ထားရတဲ့ အဖြစ်ကို ရောက်နေပြီ။ ပရုစ်က အဲဒီလို စိတ်ထား ပျော့ညံ့သူတွေ အကြောင်းကို ရေးခဲ့ဖူးတယ်။ မိန်းမတွေဟာ အဲဒီလို လူတွေကို ချစ်ခင်နှစ်လိုဖွယ် ပီယဝါစာကလေးတွေနဲ့ အန္တရာယ်လည်း မရှိတဲ့ အမူအရာကလေးတွေနဲ့ ဆက်ဆံကြ

တယ်။ သူတို့မှာ ယောကျ်ား အပေါင်းအဖော် ရှိချင်တဲ့အတွက် သူတို့ကို တရိုတသေ တလေးတစားနဲ့ အထင်ကြီးထားတတ်ကြတယ်။ အဲဒီ ယောကျ်ား တွေကို ချစ်စနိုး အမည်တွေနဲ့ ခေါ်တတ်ကြတယ်။ ဒါပေမယ့် အဲဒီ မိန်းမတွေဟာ သူတို့မှာ ချစ်သူ တွေ့သွားတာနဲ့ တစ်ပြိုင်နက် အဲဒီ ယောကျ်ား မိတ်ဆွေကို စွန့် ပစ်သွားကြတော့တာ ပါပဲ။

တစ်ခါတလေမှာတော့ မိန်းမ ကိုယ်တိုင်ကလည်း စိတ်ကူးယဉ်တတ်တာမျိုး ရှိ သေးတယ်။ ဒီတော့ ယောကျ်ားကလည်း စိတ်ကူးယဉ်ယဉ်၊ မိန်းမကလည်း စိ တ် ကူးယဉ်ယဉ် ဆိုတော့ သူတို့ နှစ်ယောက်ကြားမှာ ချစ်သူလိုလို ဘာလိုလို မိတ်ဆွေ ဆက်ဆံရေးမျိုး ပေါ်လာတတ်တယ်။ မိတ်ဆွေလည်း မက၊ သမီးရည်းစားလည်း မကျတဲ့ ဆက်ဆံရေးမျိုး ဆိုပါတော့။ မဒမ် ရေကာမီးယားရဲ့ ဘဝဟာ ထင်ရှားတဲ့ ဥဒါဟရဏပဲ။ ဒီလို သမီးရည်းစား ယောင်ယောင် မိတ်ဆွေ ဆက်ဆံရေးမျိုးဟာ ရှာတို့ ဘရိုင်ယန်းလို ဆက်ဆံရေးမျိုး ပေါ်လာတတ်တယ်။ ဒီ အခါမှာ သူတို့ နှစ်ယောက်ရဲ့ မိတ်ဆွေ ဆက်ဆံရေးဟာ ဆက်လက် တည်ရှိနေ သေးသည့်တိုင် စိတ်ဝင်စားစရာ တော့ မကောင်းတော့ဘူး။

ဒုတိယ အမျိုးအစားကတော့ အဘိုးကြီးတွေမှာ ရှိတတ်တယ်။ သူတို့ကျတော့ အချစ်အတွက် အသက် ကြီးသွားပြီ။ ဒီတော့ မိတ်ဆွေ ဆက်ဆံရေးမျိုးနဲ့ပဲ တင်းတိမ် ကျေနပ်ရတော့တယ်။ ဇရာအရွယ်မှာ ယောကျ်ားနဲ့ မိန်းမ မိတ်ဆွေ ဆက်ဆံရေးဟာ ဘာဖြစ်လို့ အထွတ်အထိပ်ကို ရောက်သွားရသလဲ။ အကြောင်း ကတော့ အဲဒီအချိန်မှာ သူတို့ နှစ်ယောက်စလုံး ဟာ ယောကျ်ားနဲ့ မိန်းမ အဖြစ်က ရပ်စဲသွားခဲ့ကြလို့ ပါပဲ။ ငယ်ငယ်တုန်းက ရိသဲ့သဲ့ လုပ်ခဲ့ကြတာ ကလေးတွေကို အမှတ်ရနေတာတွေ၊ ငယ်ငယ်တုန်းက မနာလို ဝန်တို ဖြစ်ခဲ့ရတာတွေကို သတိရ တာတွေလောက်ပဲ ကျန်တော့တယ်လေ။

ဒါပေမယ့် ဒီလောက်ကလေး ရှိရင်ကိုပဲ မိတ်ဆွေ ဆက်ဆံရေးမှာ တွေ့ရတတ်တဲ့ လွမ်းမောစရာ ပီတိကလေးတွေကို ရနိုင်ပါတယ်။ တစ်ခါတစ်ရံ မှာတော့ တစ် ယောက်က အသက်ကြီးပြီး ဇရာရောက်နေတဲ့ အတွက် အခက်အခဲတော့ တွေ့ ရတတ် ပါသေးတယ်။ သို့တိုင်အောင် (ဘိုင်ရွန်နဲ့ လေဒီ မဲလ်ဘုန်းတို့လို) ခပ်ငယ် ငယ် ခပ်ရမ်းရမ်း ယောကျ်ားနဲ့ အငြိမ်းစား ယူသွားတဲ့ မျက်နှာများများ မိန်းမမျိုး၊ (ဝိတိုရိယ ဘုရင်မနဲ့ လော့ဒ် မဲလ်ဘုန်း တို့လို) ခပ်ငယ်ငယ် မိန်းမမျိုးနဲ့ သူငယ်ပြန် ချင်တဲ့ အဘိုးကြီးတို့ ကြားမှာ ဘာကလိုတိုတို မိတ်ဆွေ ဆက်ဆံရေးမျိုးတွေ တော့ ရှိကြသေးတယ်။ ဒါပေမယ့် များသောအားဖြင့်တော့ အဲဒီ နှစ်ဦးမှာ

အသက်ကြီးတဲ့ သူကပဲ ရင်ကွဲရတာပါပဲ။ ဘာဖြစ်လို့လဲ ဆိုတော့ ငယ်တဲ့သူက သူ့ကို သိပ်ပြီး စာရင်းထဲမှာ မထည့်ချင်တော့ပဲကိုး။ (ဥပမာ- ဝါးပိုးလ်နဲ့ မဒမ် ဒွဒီဖင်းတို့ လိုပေါ့) အမှန်ကတော့ အဲဒီ ဆက်ဆံရေးမျိုးကို မိတ်ဆွေ ဆက်ဆံရေးလို့ တောင် မခေါ်သင့် ပါဘူး။ တစ်ဖက်က ကျိတ် ချစ်နေရပြီး တခြား တစ်ဖက်က ချစ်သနားတဲ့ ဥပေက္ခာမျိုးပဲ ရှိတော့တာကိုး။

တတိယ အမျိုးအစားကတော့ အေးအေး ေဆးဆေး လမ်းခွဲခွဲကြပြီး အချစ်က နေ မိတ်ဆွေဖြစ် ဆက်ဆံရေးကို ပြောင်းသွားကြတဲ့ တစ်ခါတုန်းက ချစ်သူ ဟောင်းတွေ ဖြစ်ပါတယ်။ သူတို့ ဆက်ဆံရေးကတော့ ကြည်နူးစရာ ချောမွေ့နေ ပေမယ့် ဆွေးရတဲ့ အရိပ်အရောင်ကလေးတွေ ယှက်သန်း နေတတ်တယ်။ အဲဒီ ဆက်ဆံရေးမျိုး ကတော့ မိန်းမနဲ့ ယောကျ်ားရဲ့ အကြားမှာ ရှိတဲ့ သဘာဝ အကျ ဆုံးသော မိတ်ဆွေ ဆက်ဆံရေး ပါပဲ။ သူတို့ နှစ်ယောက်မှာ တဏှာပေမ သဘော ကလည်း ရောင့်ရဲ ကုန်ခန်းသွားပြီ။ ဒါပေမယ့် တစ်ချိန်တုန်းက ပြည့်စုံတဲ့ ပေါင်းစည်းမှု (အချစ်) ကို ရခဲ့ကြပါလား ဆိုတဲ့ လွမ်းစရာကလေးတွေကြောင့် သူ တို့ နှစ်ယောက်ဟာ တစ်ယောကနဲ့ တစ်ယောက် တစိမ်းတွေ ဖြစ်မသွားခဲ့ကြ တော့ဘူး။

အတိတ်က ခံစားချက် တွေကြောင့် သူတို့ဟာ ကြောက်စရာကောင်းတဲ့ ကလီကမာ စိတ်တွေ၊ မနာလို ဝန်တိုမှု ေတွ့က ပေါက်ဖွားလာတဲ့ လှိုက်စားမှုမျိုး ကို ခံနိုင်လောက်အောင် ကိုယ်ခံအား ကောင်းသွားကြတယ်။ ဒီလို ဖြစ်သွားတဲ့ အတွက် သူတို့ နှစ်ယောကရဲ့ ဆက်ဆံရေးဟာ တစ်မျိုးတစ်ဖုံ ကွဲပြားသွားပြီး ယောကျ်ား အချင်းချင်း ဆက်ဆံတဲ့ ပုံသဏ္ဌာန်မျိုးကို ဆောင်သွားကြတယ်။ တစ် ယောကျ်ကို တစ်ယောက် သိပ် သိခဲ့ကြဖူးတဲ့ အတွက်လည်း သူတို့ နှစ်ယောက်ရဲ့ မိတ်ဆွေ ဆက်ဆံရေးဟာ သာမန်ထက် ပိုပြီး ရင်းနှီး နေတတ်ပါတယ်။ သို့ တိုင်အောင် ဒီမှာလည်း ပဲ အဲဒီ ဆက်ဆံရေးရဲ့ အောက်ခြေမှာ ရှုပ်ထွေးတဲ့ စိတ် လှုပ်ရှား ခံစားချက်တွေ ရှိနေတတ်ပါတယ်။ အဲဒီ ဆက်ဆံရေးမျိုးဟာ စစ်မှန်ပြီး လွယ်ကူ ရှင်းလင်းတဲ့ မိတ်ဆွေ ဆက်ဆံရေးမျိုးနဲ့ ခြားနားနေတယ် ဆိုတာ ကျွန်တော်တို့ တွေ့နိုင်ပါတယ်။

* * *

ဒါတွေကတော့ အချစ်ဟောင်းတွေရဲ့ မိတ်ဆွေ ဆက်ဆံရေးမျိုးကို ဝေဖန်သူတို့က ကြည့်မြင်တဲ့ အမြင် ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီလို ဝေဖန်ချက်မျိုး ပေးဖို့ကတော့ လွယ်ပါတယ်။ ယောကျ်ားနဲ့ မိန်းမ ကြားမှာ တဏှာပေမနဲ့ ကင်းတဲ့ မိတ်ဆွေ ဆက်ဆံရေးမျိုးမှ အပ တခြား ဘယ်လို ဆက်ဆံရေးမျိုးမှ မရှိနိုင်ဘူး ဆိုတဲ့ အမြင်ကတော့ ကျဉ်းမြောင်းလွန်းလှ ပါတယ်။ မိန်းမနဲ့ ယောကျ်ားရဲ့ အကြားမှာ အသိပညာ ဉာဏ် ဆိုင်ရာ နှီးနှောမှုဟာ မဖြစ်နိုင်ပေမယ့် ယောကျ်ား နှစ်ယောက် ကြားမှာ ထက်တော့ ပိုပြီး ရှိလွယ်တတ်ပါတယ်။ ကောင်လေးနဲ့ ကောင်မလေးရဲ့ မိတ်ဆွေ ဆက်ဆံရေးကို ကြည့်ရတာဟာ သိပ် ကြည်နူးစရာ ကောင်းတာပဲ။ အထူးသဖြင့် ကောင်လေးက ခေါင်းဆောင်လမ်းပြ လုပ်ပြီး ကောင်မလေးက နောက်က လိုက် လေလာတာမျိုးကို တွေ့ရရင် သိပ် ကြည်နူးစရာ ကောင်းတယ်လို့ ဂါထေးက တစ်နေရာမှာ ပြောခဲ့ဖူးပါတယ်။ ဒီလို အပျိုစင် စူးစမ်းမှုမျိုးဟာ မသိစိတ်ထဲမှာ ပေါနေတဲ့ ဖို -မ သွေးသား တောင့်တမှု ဖြစ်ချင်လည်း ဖြစ်မှာပဲ။ ဒါပေမယ့် ဒါက အရေးမကြီး ပါဘူး။ အရေးကြီးတာက အဲဒီ သွေးသားစိတ်ဟာ စိတ်ကို ထက်မြက်လာစေမယ် ဆိုရင်၊ အတွက်ကို ပျောက်သွားစေတယ် ဆိုရင် ကောင်းတာပေါ့ ။ ယောကျ်ားနဲ့ မိန်းမကြားမှာ ပူးပေါင်းမှုနဲ့ အထင်ကြီး လေးစားမှုတို့ဟာ ပြိုင်ဆိုင်မှုထက် သဘာဝကျတဲ့ ဆက်ဆံရေး ဖြစ်ပါတယ်။ မိန်းမဟာ သူ့ကိုယ်သူ ဒု တိယ နေရာမှာ အလွယ်တကူ လက်ခံတယ်။ သတ္တိတို့၊ စိတ်ဓာတ် ထောက်ခံမှုတို့ကို လိုရင် ယောကျ်ားကို အားပေးတယ်။

ဒီလို ကောင်လေးနဲ့ ကောင်မလေး ကြားမှာ မိတ်ဆွေ ဆက်ဆံရေး ရှိနေရာက တစ်ဆင့် အိမ်ထောင်ကျသွားတယ် ဆိုရင် သူတို့ရဲ့ အချစ်ဟာ ရမ္မက်နဲ့ ပို့လို့ တောင် ပြင်းထန် နေလိမ့်ဦးမယ်။ ဘဝမှာ တစ်ယောက်နဲ့ တစ်ယောက် အပြန်အလှန် ကူညီ အားပေးကြခြင်းဟာ ခိုင်မြဲမှုကို ဖြစ်စေပါတယ်။ ဒီလို တစ်ယောက်ကို တစ်ယောက် စိတ်ဝင်တစား ရှိကြတဲ့အတွက် အကျိုး မရှိတဲ့ စိတ်မျိုး တွေလည်း မပေါ်တော့ဘူး။ အပျော်အပါးတွေကို လျှော့တဲ့အတွက် စိတ်ကူးစိတ်သန်း ကိုလည်း စည်းကမ်းရှိအောင် ထိန်းကွပ်ပေးရာ ရောက်တယ်။ ပျော်ရွှင် ချမ်းမြေ့တဲ့ အိမ်ထောင် တစ်ခုဟာ နှစ်ပေါင်းများစွာ ကြာပြီးသည့် နောက်မှာပင်လျှင် အကောင်းဆုံးသော လက္ခဏာချက် တွေကို ဆောင်တဲ့ မိတ်ဆွေဆက်ဆံရေး အဖြစ်ကို ပြောင်းလာတာတွေကို တွေ့ရှုဖူးပါတယ်။ သူတို့ နှစ်ဦးဟာ လက်မထပ်ဖြစ်ခဲ့ကြသည့်တိုင် တ စ်ယောက်နဲ့ တစ်ယောက် ယုံကြည်စိတ်ချရပြီး တန်ဖိုးထားတဲ့ ငယ်သူငယ်ချင်းတွေ အဖြစ် ရှိနေကြသေးတယ်။ ဒါပေမယ့် ဒီလို ဆက်ဆံရေးမျိုး ကတော့ ဘယ်တော့မှ အချစ်ရဲ့ နေရာကို ဝင်မယူနိုင်ပါဘူး။

ဒီ၊ အိတ်ချ်။ ေလာရင့်စ်က ပြောဖူးတယ်။ မိန်းမတစ်ယောက် အဖို့မှာ ပညာအရ မိတ်ဆွေ ဖြစ်တာမျိုးရယ်လို့ မရှိနိုင်ဘူး တဲ့။ စိတ်ကူးယဉ် သဘောအရလည်း မိတ်ဆွေဖြစ်တာမျိုး မရှိနိုင်ဘူး တဲ့။ ဒီလို မိတ်ဆွေဖြစ် ဆက်ဆံရေးမျိုးဟာ မိန်းမတွေရဲ့ အခြေခံကျတဲ့ ခံစားချက်မျိုး မဟုတ်ဘူး တဲ့။ မိန်းမတစ်ယောက်ဟာ သူ ထင်တာထက် သူ့ ခန္ဓာကိုယ်ပေါ်မှာ သူ တော်တော် အားကိုးအားထား ပြုလေ့ ရှိတယ် တဲ့။ ဒီ၊ အိတ်ချ် ၊ ေလာရင့်စ်ရဲ့ စကားကို ကျွန်တော် သဘောတူတယ်။ မိန်းမဟာ ရုပ်ပိုင်း ခန္ဓာကိုယ်ပိုင်း အရ သူ ချစ်နေတဲ့ ယောကျ်ားကို ပထမဆုံး ဦးစားပေး စဉ်းစားလေ့ ရှိတယ်။ အဲဒီ ယောကျ်ားကသာ တောင်းဆိုမယ် ဆိုရင် အချစ်ခင်ဆုံး၊ အပြည့်ဆုံးဆိုတဲ့ မိတ်ဆွေ (ဘဝ) ကိုလည်း စွန့်လွှတ်မှာပဲ။ မိန်းမ တစ်ယောက် အဖို့ စိတ်ကူးယဉ် မိတ်ဆွေ ဆက်ဆံရေးထဲမှာ သွေးသား တောင့် တမှုကို ထည့်စဉ်းစားကြည့်ရတာ မိတ်ဆွေ သူငယ်ချင်းတွေနဲ့ ပြိတီတီ လုပ်ရ တာ၊သွေးသား တောင့်တမှုကို စကားလုံးတွေနဲ့ ဖုံးကွယ် ဟန်ဆောင်ရတာမျိုးဟာ အလွန် အန္တရာယ်ကြီးတယ်။

ဒီလို လက်တွေ့ ကျင့်သုံးရတာဟာ ယောကျ်ားတစ်ယောက် အတွက်တော့ ပိုပြီး တောင် အန္တရာယ် ကြီးသေးတယ်။ ဒီလို မိတ်ဆွေလိုလို ဘာလိုလို (မိတ်ဆွေ လည်း မက သမီးရည်းစားလည်း မကျ) ဆိုတဲ့ ဆက်ဆံရေးမျိုး ကို သွားထားမိ ရင် ပျော်ရွှင်တဲ့ အချစ်ရေး ကိစ္စများမှာ တွေ့ရတတ်တဲ့ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် ကျေနပ် ရောင့်ရဲမှုမျိုးကိုလည်း ဘယ်တော့မှ တွေ့ရတော့မှာ မဟုတ်ဘူး။ 'အချစ်ရဲ့ တန်ဖိုး ဟာ အချစ်ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့၊ ပွားများလာတဲ့ ယေဘုယျ ခွန်အား ဖြစ်တယ်' လို့ ကဗျာဆရာ ဗာလေရီက ပြောခဲ့ဖူးတယ်။ အခြား တစ်ဖက်မှာတော့ ပညာအရ မိတ်ဆွေဖြစ်မှုဟာ အချစ်ရဲ့ အနှစ်မဲတဲ့ အရိပ်အဝါသ ဖြစ်တဲ့ အခါမျိုး (တစ် နည်း၊ တစ်ဖက်မှာလည်း ချစ်သလိုလို ဘာလိုလို ဖြစ်နေတဲ့ အခါမျိုးမှာ) ခွန်အား သတ္တိကို ယုတ်လျော့စေတယ်။ အောင်မြင်မှုကြီး တစ်ခုကို ရခါနီး လူတစ် ယောက်ဟာ သူကိုယ်သူ အောင်မြင်မှု ရအောင် ရှေ့ဆက်ပြီး လုပ်နိုင်စွမ်း ရှိတော့ မှာ မဟုတ်ဘူးလို့ ထင်လာတာနဲ့ တစ်ပြိုင်နက် သူ့ရဲ့ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် ယုံကြည်မှု အားလည်း ယုတ်လျော့သွားပြီး သူကိုယ်တိုင်ဟာလည်း ပြုံလဲ ကျဆင်းသွား တယ်လို့ ထင်လာတတ်တယ်။

ဒီလို ဘာလိုလို ဆက်ဆံရေးမျိုး (မိတ်ဆွေလား၊ သမီးရည်းစားလား၊ စိတ်ကူးယဉ် မိတ်ဆွေ ဆက်ဆံရေးမျိုးလား၊ သွေးသား တောင့်တမှုကို ကြည့်တဲ့ ဆက်ဆံရေး မျိုး လား) ဟာ မိန်းမနဲ့ ယောကျ်ားကြားမှာ တော်တော် ရှုပ်ထွေးဆန်းကြယ်တဲ့ ဆက်ဆံရေးမျိုး ဖြစ်တယ်။ ဒီ ပြဿနာကို ဖြေရှင်းဖို့အတွက် နည်းလမ်း နှစ်ခု တော့ အနည်းဆုံး ရှိတယ်။ ပထမ နည်းကတော့ အချစ်နဲ့ မိတ်ဆွေ ဆက်ဆံရေး

ကို ရောထွေးပစ်လိုက်ဖို့ပဲ။ တစ်နည်း ပြောရရင် အသိပညာ အရေးရော၊ သွေးသား ဆန္ဒ အရေးရော နှစ်မျိုး စလုံး ပါတဲ့ နှောင်ကြိုးတစ်ခုကို ဖွဲ့စည်းဖို့ ဖြစ်တယ်။ ဒုတိယ နည်းကတော့ သက်ဆိုင်သူ အမျိုးသား ၊ အမျိုးသမီး နှစ်ဦးစလုံးအဖို့ ကိုယ့် ပျော်ရွှင်မှုနဲ့ ပြည့်စုံတဲ့ ကျွန်ုပ် ရောင့်ရဲမှုကို ရစေတဲ့ ကိုယ်ပိုင် သီးခြား လိင်ဆက်ဆံရေး ဘဝကို ထူထောင်ဖို့ ဖြစ်တယ်။ ဒီလို နေလိုက်ရင် မိန်းမဘက်က လည်း ကိုယ့်မိတ်ဆွေ အမျိုးသားပေါ်မှာ မိတ်ဆွေ ဆက်ဆံရေးကို ပြည့်စုံခြင်းမရှိတဲ့ အချစ်အဖြစ် ပြောင်းလာအောင် သွေးဆောင် ဖြားယောင်းစရာ မလိုတော့ဘူး။ မိမိတို့မှာ ကိုယ်ခန္ဓာ မပါသလို နေချင်တယ်ဆိုတဲ့ အဖြစ်မျိုးဟာ မိန်းမနဲ့ ယောကျ်ားအဖို့ အဓိပ္ပာယ်လည်း မရှိဘူး။ အကြင်နာ ကင်းရာလည်း ရောက်တယ်။

* * *

မိန်းမနဲ့ ယောကျ်ား တော်တော်များများမှာ ဖြစ်လေ့ရှိတာက မိန်းမက ယောကျ်ားကို အထင်ကြီး လေးစားတယ်။ သူ့ရဲ့ စိတ်ဓာတ်ဆိုင်ရာ ရှေ့ဆောင်လမ်းပြလို့ ထင်တတ်တယ်။ တစ်ခါတလေမှာလည်း လူလွန် ယောကျ်ားလို့ ယုံကြည်ကိုးစားပြီး လျှို့ဝှက်ချက်ကို ဖွင့်ဆို တိုင်ပင်အပ်သူလို့ မြင်တတ်တယ်။ ဘာသာတရား မယုံကြည်သူတွေ၊ ဒါမှမဟုတ် အခြား ယုံကြည်ချက် မရှိသူတွေဟာ သူတို့ လုပ်ငန်းကို သူတို့ အထင်ကြီးတတ်တဲ့ အတိုင်ပင်ခံ သမားတော်ကြီးများကို ဖွင့်ဟ ပြောခြင်းအားဖြင့် လွတ်မြောက်မှုကို ရှာကြတယ်။ စိတ်ပညာရှင် တစ်ဦးဖြစ်တဲ့ ယွန်းက ‘ကျွန်တော်တို့ဆီကို လာရောက် အကူအညီ တောင်းတဲ့ လူတွေရဲ့ အပြုအမူတွေကို ဘယ်တော့မှ ပြစ်တင် ဝေဖန်ခြင်း မပြုသင့်ဘူး လို့ ကျွန်တော် ပြောလိုတာ မဟုတ်ဘူး။ ကျွန်တော် ပြောလိုတာက ဆရာဝန် တစ်ယောက်ဟာ လူနာ တစ်ယောက်ကို အကူအညီ ဖြစ်စေချင်ရင် မိမိဆီ လာတဲ့ လူနာတိုင်းကို အရှိကို အရှိအတိုင်း လက်ခံရမယ်လို့ ဆိုလိုတာ ဖြစ်တယ်’ လို့ ပြောခဲ့ဖူးတယ်။ ဒီနေရာမှာ ကျွန်တော် ဖြည့်စွက် ပြောချင်တာက ဆရာဝန် တစ်ယောက်ဟာ အနုပညာသည်တစ်ဦး ဖြစ်ရမယ်၊ မိမိရဲ့ လူနာတွေကို နား လည်ရာမှာလည်း ဒဿနဆရာရဲ့ နည်းနာများနဲ့ ဝတ္ထုရေးဆရာရဲ့ နည်းနာများကို ထင်ဟပ် ကျင့်သုံးသင့်တယ်လို့ ကျွန်တော် ထင်တယ်။ ကြီးကျယ်တဲ့ ဆရာဝန် တစ်ဦးဟာ ကိုယ်ခန္ဓာမှ တစ်ဆင့် စိတ်ကို ကုသရုံတင် မကဘူး၊ ကိုယ်ခန္ဓာကိုလည်း စိတ်မှ တစ်ဆင့် ကုသပေးတယ်။ အဲဒီလို ဆရာဝန်မျိုး ဟာ စစ်မှန်တဲ့ စိတ်ဓာတ်ဆိုင်ရာ မိတ်ဆွေတွေ ဖြစ်တယ်။

အချို့သော စာဖတ်သူများ အဖို့ ဝတ္ထုရေးဆရာဟာ သူ့ကိုမှ ကယ်တင်ပေးတဲ့ အမည်မသိ မိတ်ဆွေ ဖြစ်နေတယ်။ လူတစ်ယောက်ဟာ သူ့ကိုယ်သူ ပုံမှန် မဟုတ်ဘူးလို့ ထင်နေတယ်။ သူ့ရဲ့ ခံစားချက်ဟာ အကုသိုလ် ဖြစ်နေတယ်။ လူမဆန်ဘူးလို့ ထင်နေတယ်။ သည်တုန်းမှာ သူဟာ စာအုပ်တစ်အုပ်ကို ကောက်ဖတ်လိုက်မိတယ်။ အဲဒီ စာအုပ်ထဲမှာ သူနဲ့ တူတဲ့ လူမျိုး ေတွ့ကို သွားတွေ့တတ်တယ်။ ဒီမှာတင် သူဟာ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် ယုံကြည်မှုကို ပြန်တွေ့သွားတယ်။ သူ့အဖြစ်ကို သူ ကျေနပ်သွားပြီး စိတ်သက်သာရာ ရသွားတယ်။ သူလို လူမျိုးဟာ သူ တစ်ယောက်တည်း မဟုတ်ဘူးဆိုတာ တွေ့သွားတယ်။ ဒီမှာတင် သူ ခံစားချက်တွေဟာလည်း သာမန် ဘဝထဲကို ပြန်ရောက်လာတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲ ဆိုတော့ တခြားသူတွေဟာလည်း သူလို အတွေ့အကြုံတွေကို ဖြတ်သန်းခဲ့ရတာကိုး။ တော်စတိုင်းနဲ့ စတဲင်ဒယ်တို့ရဲ့ ဇာတ်ဆောင်များဟာ အရွယ်ရောက်စ လူငယ်များစွာကို သူတို့ အခက်အခဲတွေကို ဖြတ်သန်း ကျော်လွှားနိုင်အောင် ကူညီခဲ့ကြတယ်။

တစ်ခါတလေမှာ လူတစ်ယောက်ဟာ သူ့ အတွေးအခေါ်တွေကို လမ်းပြဖို့ မိမိထက် စိတ်တန်ခိုး သတ္တိ အားကောင်းတယ်လို့ ထင်ရတဲ့ လူတစ်ယောက် အပေါ်မှာ ယုံကြည် ကိုးစားသွားတယ်။ သူဟာ အဲဒီလူကို လေးစား ကြည်ညိုသွားပြီး အဲဒီ လူကို ပြန်လှန်ငြင်းခုံခြင်း မပြုတော့ဘူး။ အဲဒီအခါမှာ အဲဒီလူဟာ သူ့အဖို့ ဆရာလည်း ဆရာ၊ မိတ်ဆွေလည်း မိတ်ဆွေ ဖြစ်သွားလေ ရှိတယ်။ ကျွန်တော် ဆိုရင် အာလိန်း ဆိုတဲ့ အမည်နဲ့ စာတွေကို ရေးတဲ့ ပြင်သစ် ဒဿနဆရာ တစ်ဦးကို ဆရာအဖြစ် တွေ့ရှိခဲ့တဲ့ အတွက် ကံကောင်းတယ်လို့ ဆိုနိုင်တယ်။ ကျွန်တော့် အဖို့ ဆိုရင် သူ့ ထင်မြင်ချက်တွေဟာ ကမ္ဘာမှာရှိတဲ့ အခြားသူတွေရဲ့ ထင်မြင်ချက်တွေထက် အရေးတကြီး ဖြစ်နေတယ်။ တစ်နည်း ပြောရရင် သူဟာ ကျွန်တော့် အဖို့ ယနေ့အထိ ဆရာ ဖြစ်နေတယ်။ ဒီလို ပြောလိုက်တဲ့အတွက် အရာရာတိုင်းမှာ၊ ကိစ္စတိုင်းမှာ သူ့ကို ဆရာလို့ ကျွန်တော် ပြောလိုတာ မဟုတ်ဘူး။ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ အယူအဆဟာ ကွဲပြားတယ်။ အရေးကြီးတဲ့ ပြဿနာ များစွာမှာ သူနဲ့ ကျွန်တော် လုံးဝ သဘောကွဲလဲတာတွေ ရှိတယ်။ ဒါပေမယ့် ခုထိ ကျွန်တော်ဟာ သူ့ စိတ်နေစိတ်ထားကို အတုယူနေရတုန်း ရှိသေးတယ်။

အယူအဆ၊ အဆုံးအမ တစ်ရပ်ကို လက်ခံ သဘောပေါက်ဖို့ ဆိုတာ တစ်စုံတစ်ခု သော ယုံကြည်မှု ရှိဖို့ လိုတယ်။ ဒါကြောင့်မို့ ဆရာရွေးရင် သေသေချာချာ ရွေးဖို့ လိုတယ်။ အကယ်၍ ရွေးချယ်လို့ ပြီးတယ် ဆိုရင်လည်း သူ့ကို ငြင်းပယ်ခြင်း မပြုမီမှာ သေသေချာချာ နားလည်ဖို့ ကြိုးစားရမယ်။ ယုံကြည်မှုနဲ့ ချစ်ခင်နှစ်သက်မှု မပါဘဲ ဘယ်လို မိတ်ဆွေ ဆက်ဆံရေးမျိုး မှ မပေါ်ပေါက်နိုင်ဘူး။ သင်ဟာ သ

င့်ပတ်ဝန်းကျင်မှာ ကြီးကျယ်မြင့်မြတ်တဲ့ စိ တ်ထား ရှိသူကို ရှာလို့ တွေ့ကောင်း တွေ့နိုင်မယ်။ ဒီလို ရှာဖွေတွေ့ခဲ့ရင် သူတို့တတွေဟာ သင့်ရဲ့ စိတ်ဓာတ်ဆိုင်ရာ မိသားစုကြီးနဲ့ အတူတူပဲ။ မကြာခင်တုန်းက ဂရိနိုဗယ်က သစ်ကုန်သည် တစ် ယောက် အကြောင်းကို ကျွန်တော် ကြားခဲ့ရတယ်။ အဲဒီ သစ်ကုန်သည်ဟာ (စာရေးဆရာ) မွန်တိန်းကို မိတ်ဆွေဖွဲ့ထားတယ်။ သူဟာ ဘယ်နေရာကိုပဲ သွား သွား သူ့အိတ်ထဲမှာ သူဆရာ မွန်တိန်းရဲ့ စာအုပ်တစ်အုပ် မပါဘဲနဲ့ ဘယ်တော့မှ ခရီးထွက်လေ့ မရှိဘူးလို့ ဆိုတယ်။ ဒီလို ရင်းနှီးကျွမ်းဝင်မှုကို မွေးမြူဖို့ နည်းနည်း ကလေးမှ ဆုတ်ဆိုင်းခြင်း မရှိပါနဲ့။ အထုံတစ်ခု ဖြစ်လာအောင်တောင် ကြိုးစား သင့်ပါတယ်။ အဲဒီလို စိ တ်ထားမျိုး၊ အတွေးအခေါမျိုး ေတွဟာ သင့်ကို အမြင့် ကို ခေါသွားပါလိမ့်မယ်။ အဲဒီ အမြင့်ကို ရောက်တဲ့အခါမှာ သင်ဟာ သင့်ရဲ့ ကောင်းမွန်တဲ့ အရည်အချင်းများကိုပါ တွေ့လာပါလိမ့်မယ်။ ပလေတိုနဲ့ စကားပြောဖို့ အလွန် သီးသန့်နေတတ်တဲ့ ပါစကယ်နဲ့ စကားပြောဖို့အတွက် သူ တို့ရဲ့ မျက်နှာဖုံးတွေကို ချွတ်ခွာပစ်ပါ။ စာအုပ်ကောင်း တစ်အုပ်ကို ဖတ်ခြင်းဟာ အဆက်မပြတ် တွေ့ဆုံ စကားပြောရခြင်းနဲ့ အတူတူပါပဲ။ အဲဒီ စကားပြောခန်းမှာ စာအုပ်က သူပြောစရာ ရှိတာတွေကို ပြောပြီး ကျွန်တော်တို့ ဝိညာဉ်ကလည်း ကျွန်တော်တို့ ပြောစရာ ရှိတာတွေကို ပြန်ပြောပါလိမ့်မယ်။

တစ်ခါတစ်ရံမှာ ကျွန်တော်တို့ ရွေးချယ်လိုက်တဲ့ ဆရာဟာ စာရေးဆရာ ဖြစ်ချင် မှ ဖြစ်မယ်။ ဒဿနဆရာ ဖြစ်ချင်မှ ဖြစ်မယ်။ အဲဒီ ဆရာဟာ လက်ရုံးရည်သမား ဖြစ်ချင် ဖြစ်နေမယ်။ အဲဒီအခါမှာ ကျွန်တော်တို့ဟာ သူနဲ့ အတူတူ စွန့်စားပြီး သူ့ အမိန့်အတိုင်း လိုက်နာ ဆောင်ရွက်သင့်တယ်။ အဲဒီမှာ မိတ်ဆွေ ဆက်ဆံရေးဟာ အဆင့်မြင့်သွားပြီ။ အဲဒီ မိတ်ဆွေ ဆက်ဆံရေးမှာ ရည်ရွယ်ချက်ချင်း တူညီကြတဲ့ အတွက် မနာလို ဝန်တိုတာတွေ မရှိတော့ဘူး။ အဲဒီအခါမှာ အားလုံး အလုပ်များ ပြီး မကောင်းတဲ့ စိတ်တွေကို မွေးမြူခွင့် မရတော့တဲ့အတွက် အားလုံးဟာ ပျော် ရွှင်နေကြတယ်။ ညနေကျရင် လူတွေ ပြန်ဆုံကြပြီး တစ်နေ့တာ ကိုယ်လုပ်ခဲ့တာ တွေကို ပြန်ပြောင်း ပြောကြတယ်။ မျှော်လင့်ချက်တွေကို ခွဲဝေ ခံစားကြတယ်။ စိတ်ပျက်စရာတွေကို အတူ ရင်ဆိုင်ကြတယ်။ အဲဒီအခါမှာ အကြီးအကဲကလည်း အာဏာပါဝါ မပြဘူး။ သူဟာလည်း သူနှင့်နဲ့ သူ မိတ်ဆွေတစ်ယောက် ဖြစ်လာ တော့တယ်။ တစ် ခါတစ်ရံမှာ တော်တော် ယဉ်ကျေးသိမ်မွေ့တဲ့ မိတ်ဆွေတစ် ယောက် ဖြစ်လာတတ်သေးတယ်။ သူဟာ အစ္စထဲမှာ စိတ်ဓာတ်ဆိုင်ရာ ခေါင်းဆောင်အဖြစ် အားလုံးရဲ့ လေးစား ကြည်ညိုခြင်းကိုလည်း ခံလာရတယ်။

* * *

အဆင့်တိုင်းမှာ ရှိတဲ့ လူ့အဖွဲ့အစည်းတိုင်းဟာ အရှည် တည်တံ့နိုင်ဖို့ အတွက် ဇနီးမောင်နှံတွေ၊ မိသားစုတွေနဲ့ ဖွဲ့စည်းထားရတယ်။ အဲဒီ အစုတွေကို မူလ ကလာပ်စည်းတွေအဖြစ် သဘောထားနိုင်တယ်။ လူရဲ့ခန္ဓာကိုယ်မှာလိုပဲ အဲဒီ လူ့အဖွဲ့အစည်းမှာလည်း တစ်သျှူးတွေ ရှိတယ်။ ဒါတင် မကဘူး။ လူ့ခန္ဓာကိုယ် မှာထက်တောင် ပိုမို ရှုပ်ထွေးတဲ့ အာရုံကြောဆိုင်ရာ ကလာပ်စည်းတွေ ရှိသေး တယ်။ ဒါကြောင့်မို့ လူ့အဖွဲ့အစည်း တစ်ခုဟာ ရှုပ်ထွေးတဲ့ ဆက်ဆံမှုတွေကို အစဉ် အမြဲ ထုတ်လုပ်ပေးနေတဲ့ မိသားစုတွေနဲ့ ဖွဲ့စည်းထားခြင်း ဖြစ်တယ်လို့ မှတ်ယူသင့်တယ်။ အဲဒီ ဆက်ဆံမှုတွေဟာ ကျယ်ပြန့်ပြီး ဖြာထွက်နေသလို တစ် ချိန်တည်းမှာပဲ စုစည်းနေကြတယ်။ အဲဒီအထဲမှာ မိတ်ဆွေ ဆက်ဆံရေးနဲ့ မြှုပ်နှံး တန်ဖိုးထားမှုဟာ ပိုမို ရှုပ်ထွေးဆန်းကြယ်တဲ့ အာရုံကြောဆိုင်ရာ ကလာပ်စည်း တွေ ဖြစ်တယ်လို့ သဘော ထားသင့်တယ်။ ဒါကြောင့်မို့ စိတ်ဓာတ်ဆိုင်ရာ အချစ် ဟာ ကိုယ်ခန္ဓာဆိုင်ရာ အချစ်ရဲ့ အပ်ချည်မျှင်တွေ ကြားမှာ ပိုမို ပါးလွှာ၊ ပိုမို နူးညံ့ တဲ့ ရက်ထည်တစ်ခုကို ရက်လုပ်ပေးနေတယ်။ တစ်နည်း ပြောရရင် စိတ်ဓာ တ် ဆိုင်ရာ အချစ်ဟာ ခန္ဓာကိုယ်ဆိုင်ရာ အချစ်ထက် ပိုပြီး အင်အားနည်းတယ်။ သိမ်မွေ့တယ်။ ဒါပေမယ့် လောကကြီးမှာ စိတ်ဓာ တ်ဆိုင်ရာ အချစ် မရှိရင် လူ့အဖွဲ့အစည်းကြီး မတည်တံ့နိုင်ဘူး။ ဒီလောက်ဆိုရင် ကျွန်တော်တို့ဟာ ယဉ်ကျေးမှုကြီးကို ထိန်းသိမ်းထားတဲ့ ချစ်ခင် နှစ်သက်ခြင်း၊ ယုံကြည်ခြင်း၊ သစ္စာရှိခြင်း စတဲ့ ထူးခြား ဆန်းကြယ်တဲ့ ရက်ထည်ကြီးကို တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း မြင်နိုင်လောက်ပြီလို့ ကျွန်တော် ထင်တယ်။

*M*m*B*f*K*R*

♦ ၅ - တွေးခေါ်မှု အနုပညာ ♦

ကျွန်တော့် စာကြည့်ခန်း ပြတင်းက အပြင်ကို လှမ်းကြည့်လိုက်တယ်။ ခဏအတွင်းမှာပဲ ကျွန်တော့် အတွေးတွေဟာ မှန်ပေါ်မှာ ဆေးစုံ ခြယ်ရေးထားသလို ဖြစ်နေတဲ့ ရုပ်ပုံတွေနဲ့ ရောထွေးသွားတယ်။

လသာဆောင် လက်ရန်းရဲ့ မာကြောတဲ့ ဂဲသြမေထရီ ပုံပန်းသဏ္ဌာန်တွေ အစွန်းမှာ ပါရီ မနက်ခင်းရဲ့ မှုန်ပြာဝေ နှင်းမြူတွေကို ခြုံထားကြတဲ့ ဘွိုင်း ပန်းခြံထက အစိမ်းရောင်လှိုင်း အထပ်ထပ်ကို လှမ်းမြင်နေရတယ်။ မိုးကုပ်စက်ဝိုင်းဆီမှာ တောင်တန်းတစ်တန်း ရေးရေး ပေါလာတယ်။ မောင့်ဗာလေရီယန် တောင်စောင်း၊ တောအုပ်တွေထဲမှာ ဆေးရုံကလေးက အနက်ရောင် ဆိုက်ပရက်စ်ပင်တွေ ဝိုင်းအုပ်နေတဲ့ ဖလော်ရင့်တိုင်း နယ်က ဘုန်းကြီးကျောင်း တစ်ကျောင်းနဲ့ တူနေတယ်။ တိမ်ပါးပါးတွေ ဖုံး ထားတဲ့ ကောင်းကင်ကို ဖြတ်သန်းပြီး ပျံလွှားငှက် တစ်အုပ် ပျံသွားလေရဲ့။ ဟိုအဝေး ဗာဆေးမြို့ တစ်ဝိုက်ဆီမှာတော့ လေယာဉ်ပျံ တချို့ ဘီးတွေလှိမ့်ပြီး တဒီးဒီး ဆူညံလို့။

သူတို့ကို မြင်တော့ စစ်တွင်းက အဖြစ်တွေကို ပြန်ပြောင်း သတိရမိတယ်။ ကောင်းကင်က ဗုံးတွေ တဝုန်းဝုန်း ကြဲချတာတွေ၊ ည, ည အချက်ပေး ဥဩဆွဲတဲ့ အသံတွေ။

ဒါတွေကို သတိရလိုက်တာနဲ့ သစ်ရွက်စိမ်းမြတွေ ငှက်တို့ရဲ့ တေးသီသံတွေကို မေ့သွားပြီး ယဉ်ကျေးမှုကြီး တစ်ခု သေဆုံး ပျောက်သွားခဲ့တာ၊ ရောမ လက်နက်နိုင်ငံတော်ကြီး အဆုံးသတ်သွား ခဲ့ရတာ၊ ၃ ရာစုနှစ်လောက် တုန်းက အယ်ဂျီးရီးယား ကမ်းမှာ စည်ပင် သာယာဝပြောတဲ့ မြို့ကလေး တစ်မြို့ ရှိခဲ့တာ၊ နောက် နှစ်ပေါင်း တစ်ရာလောက် ရောက်တဲ့ အခါကျတော့ အဲဒီ မြို့ကလေးဟာ ကြေကွဲစရာ လူသူကင်းမဲ့တဲ့ အပျက်အစီးပုံကြီး ဖြစ်သွားခဲ့တဲ့ အကြောင်း တွေးမိ စဉ်းစားမိလျက်သား ဖြစ်သွားတယ်။

ကျွန်တော့် အတွေးတွေဟာ အဲဒီကနေပြီး ကျွန် ော်တို့ ခေတ်က မြို့တော်ကြီးတွေရဲ့ ကံကြမ္မာဆီကိုလည်း ရောက်သွားမိပြန်တယ်။

ဒီနည်းအားဖြင့် ကျွန်တော့် အတွေးထဲမှာ လက်ရှိ ပစ္စုပ္ပန်နဲ့သာမက ဝေးလံတဲ့ တိုင်းပြည်တွေ အကြောင်းတွေ ပါနေတယ်။ ရှေးက ဖြစ်ပျက်ခဲ့တဲ့ အဖြစ်အပျက်တွေကို ပြန်စဉ်းစားတယ်။ ပြီးတော့ ကြိုတင် ပြောလို့မရတဲ့ အနာဂတ်နဲ့ ပတ်သက်လို့လည်း ဟောကိန်းတွေ ထုတ်လိုက်တယ်။ ဒီတော့ ကျွန်တော့်စိတ်ဟာ ဘာနဲ့ တူသလဲဆိုရင် အခိုန်ရယ်၊ ဟင်းလင်းပြင်ရယ် (ကာလရယ်၊ ဒေသရယ်) လို့ သတ်မှတ်ထားခြင်း မရှိတဲ့ ကြီးမားတဲ့ စကြဝဠာကြီးကို ထင်ဟပ်နေတဲ့ အစွမ်း တာ ကမ္ဘာကလေး တစ်ခုနဲ့ တူနေတယ်။ ဒဿန ဆရာများကတော့ အဲဒီလို စကြဝဠာကြီးကို ချုံ့ ယူလိုက်တဲ့ ပုံစံငယ်ကလေးကို အဏု စကြဝဠာလို့ ခေါ် ကြတယ်။ သူတို့ဟာ ကျွန်တော်တို့ နေထိုင်ရာ ကမ္ဘာကြီးကို သိမြင် နားလည်ပြီး အနန္တ စကြစဉ္ဒာ အဖြစ် ပြောင်းပစ်ချင်ကြတယ်။ 'လူ၏ စိတ်သည် နတ်တမန် တစ်ပါးနှင့် တူ၏။ အနန္တ စကြဝဠာကြီး အတွင်းတွင် ရှိသည့် အရာမှန်သမျှကို သိမ်းကျုံးယူငင်တတ်၏' လို့ အလယ်ခေတ် အဂိုရတ်ဆရာ တစ်ဦးက ဆိုခဲ့ဖူးပါတယ်။ ဒီတော့ ပြောချင်တာက လူ့စိတ်ဟာ အရာရာကို သိမ်းကျုံး ယူဖို့ ကြိုးစားအားထုတ်တယ်။ ဒီအခါမှာ ကျွန်တော်တို့ စိတ်ထဲမှာ လာထင်ဟပ်တဲ့ ကမ္ဘာလောကကြီးဟာ ဥယျာဉ်ထဲက ငွေဘောလုံးကြီး တစ်လုံးပေါ်မှာ လာတင်နေတဲ့ ကောင်းကင်နဲ့ ပန်းပွင့်တွေလို ပုံပန်းသဏ္ဌာန်တွေ ကိုယ့်ကားယား ဖြစ်ကုန်တော့တာပေါ့။

ကျွန်တော့် အတွေးတွေဟာ အများအားဖြင့်တော့ ရှုပ်ထွေး နေပါတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လည်း ဆိုတော့ မှန်ကြေးမုံရော၊ အရာဝတ္ထုတွေရော၊ အဏု စကြဝဠာရော၊ အနန္တ စကြဝဠာကြီးရော အားလုံးဟာ အ ြမဲတစေ ရွေ့လျား ပြောင်းလဲနေကြလို့ပါပဲ။ ခု ကျွန်တော့်ရှေ့မှာ အနည်းနဲ့ အများ ပီပြင်ထင်ရှားတဲ့ မြင်ကွင်း ရုပ်ပုံတစ်ခု ရှိတယ်။ အဲဒါကတော့ သံလက်ရန်း၊ သစ်ပင်က သစ်ရွက် သစ်ခက်တွေ၊ ငှက်တွေနဲ့ အဝေးမှာ မြင်ရတဲ့ တောင်စဉ် တောင်တန်းတွေ ပါပဲ။ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော်တို့ရဲ့ သတိရ အောက်မေ့မှုတွေ၊ မျော်လင့်ချက်တွေ၊ ကျိုး ေကြာင်း ဆင်ခြင်မှုတွေ အားလုံးဟာ ကျွန်တော့်ရဲ့ ကိုယ်တွင်းမှာ ရှိတဲ့ ပင်လယ်လှိုင်းတွေရဲ့ ဆုံးဖြတ် ပြဋ္ဌာန်းရာကို နာခံနေရတယ်။ မသိမိကိမိမှု၊ လိုချင်တပ်မက်မှု၊ မှားယွင်းမှု၊ မေ့လျော့ ပေါ့ဆမှုတွေကြောင့် ကိုယ်မြင်နေရတဲ့ ကမ္ဘာလောကကြီးဟာ ကို ယ့်စိတ် ကိုယ့်အမြင်ထဲမှာ တစ်မျိုး တစ်ဖုံ ဖြစ်သွားရတယ်။ ဒါပေမယ့် အရာရာတိုင်းဟာ ပြောင်းလဲမှုကို အ ြမဲတစေ ဖြတ်သန်း နေကြရတယ်။ အဲဒီ ပြောင်းလဲမှုတွေဟာလည်း အသစ်တွေ၊ အထူးအဆန်းတွေ ဖြစ်နေတယ်။ ကမ္ဘာကြီး၊ လောကကြီးဟာ ကျွန်တော်တို့ စိတ်ထဲမှာ ဘာနဲ့တူသလဲ ဆိုရင် ကွန်တိုတွေ ရှုပ်ထွေးနေပြီး နယ်နိမိတ်တွေ အစဉ်သဖြင့် ပြောင်းလဲနေတဲ့ မြေပုံကြီး တစ်ချပ်နဲ့

တူနေတယ်။ ဒါပေမယ့် အဲဒီ မြေပုံကြီးကိုပဲ ကျွန်တော်တို့ အမြဲ အသုံးပြုသွားရ တော့ မှာပဲ။

ကျွန်တော်တို့မှာ ပြတ်ပြတ်ရှင်းရှင်း တွေးခေါ်ချင်တဲ့ ဆန္ဒ ရှိတယ်။ အဲဒီလို တွေးခေါလိုက်တော့ ကျွန် ောတ်တို့မှာ နှောင့်နှေးရတာတွေ၊ သေသေချာချာ ရှာဖွေ စေ့ငုတာတွေ ရှိလာတယ်။ ဒါပေမယ့် လက်တွေ့ လုပ်ဖို့ကလည်း သိပ် လိုအပ်နေတယ်။ အရေးကြီးနေတယ်။ ကလေးရဲ့ ကျန်းမာရေးက တော်တော် ဆိုးနေပြီ။ သူ့ ရောဂါက ဘာလဲ။ ကိုယ်ခန္ဓာနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ ရောဂါလား။ စိတ်နဲ့ ပတ်သက်တဲ့ ရောဂါလား။ ဘယ်ဆရာ ဝန်ကို ခေါ်ရမလဲ။ ဆေးဝါးဟာလည်း တကယ်ကော အသုံးဝင်ရဲ့လား။ ဆေးပညာဟာ တကယ် စစ်မှန်တဲ့ သိပ္ပံပညာ တစ်ရပ် ဟုတ်ရဲ့လား။ သိပ္ပံပညာရပ် ဆိုတာကော ဘာလဲ။

အဲဒီ မေးခွန်းတွေကို အလေးအနက်သာ စဉ်းစားနေရရင် တစ်သက်လုံး အချိန် ကုန်သွားတော့မှာပဲ။ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော်တို့ ဘာလုပ်နိုင်သလဲ။ အဖြေကိုတော့ ရှာရလိမ့်မယ်။ လူနာက သေကောင်ပေါင်းလဲ ဖြစ်နေပြီ မဟုတ်လား။ ပြင်ပ လောကကြီးကို စူးစမ်း ရှာဖွေဖို့ အချိန် မရှိဘူး။ ဒီတော့ ကျွန်တော်တို့ ချက်ချင်း ကောက်ပြီး လေ့လာ သုံးသပ်နိုင်တဲ့ နည်းကတော့ ကျွန်တော်တို့ စိတ်က အဖြေ ပေးလိုက်တဲ့ ပုံပန်းမကျ ရှုပ်ထွေးနေတဲ့ မြင်ကွင်းကလေးပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

စဉ်းစား တွေးခေါ် ခြင်း ဆိုတာ ဘာလဲ။

မိမိ၏ လုပ်ရပ်များကြောင့် အစစ်အမှန် လောကကြီးထဲမှာ ပေါ်ထွက်လာတဲ့ ရလဒ်များ၊ အကျိုး သက်ရောက်မှုများကို သင်္ကေတများ၊ အာရုံ ရုပ်ပုံများဖြင့် ပေါင်းပြီး ခန့်မှန်းရန်၊ ကြည့်မြင်ရန် ကြိုးစားသော လူရဲ့ အားထုတ်မှု၊ ဒါ ဟာ တွေးခေါ် စဉ်းစားခြင်း ဖြစ်စဉ်ပဲ။ (မိမိရဲ့ လုပ်ဆောင်ချက်ကြောင့် ဒီဋ္ဌမမွှ လောက ကြီးမှာ အကျိုး သက်ရောက်မှု တစ်ခု ပေါ်သွားတယ်။ အဲဒီ အကျိုးသက်ရောက်မှုကို ဘယ်လို အကျိုးသက်ရောက်မှုလဲ ဆိုတာ သင်္ကေတများ၊ အာရုံထင် ရုပ်ပုံများနဲ့ မြင်အောင် အားထုတ်ရတယ်။ သိအောင် အားထုတ်ရတယ်။ ဒါဟာ စဉ်းစား တွေးခေါ် ခြင်းပဲ။) တွေးခေါ်မှု ဟူသမျှ၊ စဉ်းစားမှု ဟူသမျှဟာ အလုပ်တစ်ခုကို ပုံကြမ်း ဆွဲထားတာပဲ ဖြစ်တယ်။ နောက်မှာ အဲဒီ ပုံကြမ်းကို ဆေးရောင်တွေ ခြယ်တော့မယ်။ တ ချို့ နေရာတွေကို ပြင်ရတယ်။ အဲဒီအခါမှာ ကျွန်တော်တို့ ဘဝရဲ့ ရုပ်ပုံကားချပ် ဖြစ်လာတော့တာပဲ။ ‘ကျွန်တော်တို့ဟာ မှန်ကန်စွာ လုပ်နိုင်ဖို့

အတွက် မှန်ကန်စွာ တွေးခေါ်နိုင်အောင် ကြိုးစားရမယ် ' လို့ ပါစကယ်က ပြောခဲ့ဖူးတယ်။ မှန်ကန်စွာ တွေးခေါ်ခြင်း၊ မှန်ကန်စွာ စဉ်းစားခြင်း ဆိုတာ ဘာလဲ။

ကျွန်တော်တို့ အစ္စု တွတဲမှာ ရောက်နေတဲ့ ဗဟိဒ္ဓ ကမ္ဘာလောကကြီးရဲ့ ပုံစံငယ်လေးကို တူနိုင်သမျှ တူအောင် လုပ်ဖို့ပါပဲ။ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ အဏု စကြဝဠာမှာ ရှိတဲ့ နိယာမများ ဟာ အနန္တ စကြဝဠာကြီးရဲ့ နိယာမများနဲ့ အတော်အတန် တူလာရင်၊ ကျွန်တော်တို့ မြေပုံကားချပ်များဟာ အပြင်မှာ ကျွန်တော်တို့ တကယ် ဖြတ်သန်းရမယ့် ခရီးနဲ့ တူအောင် လုပ်နိုင်လို့ ရှိရင်၊ ကျွန်တော်တို့ အလုပ်တွေဟာ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ လိုအင်ဆန္ဒတွေ မျှော်မှန်းချက်တွေနဲ့ ကိုက်ညီနေပြီ၊ ဖြစ်နိုင်တဲ့ အခွင့်အလမ်းတွေ အနည်းအပါး ရှိလာပြီ ဆိုတဲ့ သဘောပဲ။

လူမှာ မိမိရဲ့ အတွေးကို ချုပ်တည်းနိုင်တဲ့ နည်းလမ်းရယ်လို့ ရှိသလား။ မိမိရဲ့ လုပ်ဆောင်ချက်များဟာ လက်ရှိ အခြေအနေနဲ့ ခွင်ကျသား ေအာင် တိကန် မှန်အောင် တွေးနိုင်တဲ့ အတွေးမျိုးကို တွေးနိုင်သလား။ စကြစဉ်ာကြီးရဲ့ တိကျတဲ့ မြေပုံကို ဆွဲလို့ ရပါ့မလား။ မီမီ သွားလိုရာ ဆိပ်ကမ်းကို အလွယ်တကူ မှန်မှန်ကန်ကန် ရောက်သွားစေနိုင်တဲ့ တစ်စုံတစ်ခုသော ရည်မှန်းချက် ပန်းတိုင်ကို ပြနိုင်တဲ့ မြေပုံတစ်ခုကို ဆွဲနိုင်ပါ့မလား။ ဆွဲလို့ကော ရသလား။

စကြဝဠာကြီးထဲမှာ ရှိတဲ့ အရာများစွာအနက် ဘယ်အရာဟာ ဘယ်အတွက် အသုံးဝင်တယ်၊ ဘယ်အရာဟာ ဘယ်အတွက် အသုံးမဝင်ဘူး ဆိုတဲ့ တွေးခေါ်မှု (အသိ) ဟာ သက်ရှိ သတ္တဝါတွေထဲမှာ ပကတိစိတ်များ၊ အလေ့အကျင့်များ အဖြစ်နဲ့ ပါပြီးသား ဖြစ်တယ်လို့ ကျွန်တော် ထင်တယ်။ ကြောင်တစ်ကောင်ဟာ ပစ္စည်းတွေ ပြည့်နေအောင် တင်ထားတဲ့ စားပွဲပေါ်ကို အသာ ခုန်တက်လိုက်ပြီး လှုပ် ကွန်ပြူတာရစ်၊ အားထုတ်မှု ကင်းစွာနဲ့ ရပ်နေတယ်။ လက်ဖက်ရည်ပန်းကန်တစ်လုံးတစ်လေမှ ကွဲမသွားဘူး။ ပန်းအိုးကိုလည်း တိုက်ချမပစ်ဘူး။ ဒီလှုပ်ရှားမှု အစဉ်ဟာ သိစိတ်နဲ့ လုပ်တဲ့ကိစ္စ မဟုတ်ဘူး။ ကြောင်ဟာ သူ့ကြွက်သားများ၊ မျက်လုံးများနှင့် စဉ်းစားတွေးခေါ် ခြင်း ဖြစ်တယ်။ စားပွဲကို မြင်လိုက်တာနဲ့ လှုပ်ရှားဖို့ ခုန်ဖို့ လိုအပ်တယ် ဆိုတာကို ဆုံးဖြတ်ပြီးသား ဖြစ်တယ်။ တစ်ခါ အဲဒီလို လှုပ်ရှားရမယ် ဆိုတာကို သိမြင်သွားတာနဲ့ ခြေထောက်၊ ခါးနဲ့ ခေါင်းကို ဘယ်လိုထားရမယ် ဆိုတာ အလိုလို သိပြီးသား ဖြစ်သွားတယ်။

ထိုနည်း အတူပဲ။ တင်းနစ်ကစားသမား တစ်ယောက်၊ ဘောလုံးသမား တစ်ယောက်၊ ဓားသိုင်းကစားသူ တစ်ယောက်၊ ကျွမ်းဘားသမား တစ်ယောက်ဟာလည်း သူ့ရဲ့ကိုယ်ခန္ဓာနဲ့ တွေးတယ်။ ဓား သိုင်းသမား တစ်ယောက်ဟာ ကိုယ့်ရန်သူက ဒီလိုလာရင် ဒီလိုလုပ်မယ်လို့ ကိုယ့်ကိုယ်ကို ပြန်ပြီး သတိပေးချိန်ရယ်လို့ ဘယ်တော့မှ မရှိဘူး။ သူ့ရဲ့ ဓားနဲ့၊ သူ့ လက်ချောင်းကလေးတွေနဲ့ စဉ်းစားတယ်။ ကျွန်တော် ငယ်ငယ်တုန်းက အားကစားကျောင်းသား ဖြစ်ခဲ့ဖူးတော့ ကျွန်တော် ကောင်းကောင်း သိတာပေါ့။ လေးတိုင်ဘား ကစားလို့ရှိရင် ကျွန်တော့် တွက်ချက်မှုတွေဟာ တိကျဖို့ လိုတယ်။ ကျွန်တော်ဟာ လေထဲကို ကျွမ်းပစ်လိုက်ပြီး ကိုယ်ကို ချိန်သားကိုက်အောင် လုပ်ထားတယ်။ ဘယ်လောက်ကြာကြာ မြောက်နေနိုင်မလဲ ဆိုတာ ကြိုးပြီး တွက်ထားရတယ်။ ကြိုတွက်ထားတဲ့ အချိန်ကိုက်ကလေးမှာ လက်မောင်းကို ညှစ်ပြီး လှုပ်ရှားမှု မြန်သွားအောင် ခြေထောက်ကို ဘယ် အချိန်မှာ ဆန့်ထုတ်ပစ်ရမယ် ဆိုတာတွေကို သိပြီး အဲဒီလို ချိန်ကိုက် လုပ်နိုင်ခဲ့ရင် မျက်လှည့်ပြသလို လေးတိုင် ဘားတန်းပေါ်မှာ ကျွမ်းပစ်ရတာဟာ လွယ်လွယ်ကလေးရယ်။ ဘာမှ မခက်ဘူး။

ဒါပေမယ့် အဲဒီ ဖလင်ကော်ပြား ပေါ်မှာ ချိန်ကိုက်မှု ကလေး နည်းနည်း လိုသွားတယ်၊ ချိန်ကိုက်မှု မမီပဲ ဖြစ်သွားတယ် ဆိုရင် စဉ်ဆက်မပြတ် ချိန်ထားတဲ့ နှရီဟာ ပျက်သွားပြီ။ ရည်မှန်းထားတဲ့ လေ့ကျင့်ခန်းဟာ ပျက်သွားပြီ။ မအောင်မြင်တော့ဘူး။ ပန်းပုဆရာ တစ်ယောက်ဟာ မိန်းမလှ တစ်ယောက်ရဲ့ ပုံကို ပန်းပုထုတယ်။ ခါး ကျပုံကို သိပ်မကြိုက်တာနဲ့ တစ်မျိုး တစ်ဖုံ ပြောင်းပြီး ထုလိုက်တယ်။ ဒီလို ခါးကျပုံကို ပြောင်းပြီး ထုလိုက်တာဟာ စဉ်းစားတွေးခေါ်ပြီးမှ လုပ်တာ မဟုတ်ဘူး။ သူ ထုလုပ်နေတဲ့ အရုပ်ကို စိုက်ကြည့်နေတဲ့ သူ့ မျက်လုံးတွေနဲ့ ရုပ်ထုကို ပွတ်သပ် ကိုင်တွယ်နေတဲ့ သူ့ လက်ချောင်းတွေ ကြားမှာ တိုက်ရိုက်ဆက်သွယ်မှု တစ်ခုကို ထူထောင်မိတယ်။ ကျွမ်းဘားသမား လုပဲ ပန်းပုဆရာဟာလည်း သူ့ ကိုယ်ခန္ဓာနဲ့ စဉ်းစားတွေးခေါ် ခြင်းဖြစ်တယ်။ အချို့ သက်ရှိ သတ္တဝါများကတော့ အခြားသော ခန္ဓာကိုယ်များနဲ့ တွေးခေါ် စဉ်းစားခြင်း ပြုကြတယ်။ တိရစ္ဆာန် တစ်ကောင်ဟာ တိရစ္ဆာန်အုပ်နဲ့ စဉ်းစားခြင်း ပြုတယ်။ သိုးတစ်အုပ်မှာ အထိတ်တလန့် ဖြစ်လို့ရှိရင် ရန်သူရဲ့ အစာ ဖြစ်တယ်လို့ ဆိုတာကို အဲဒီ တိရစ္ဆာန်ရဲ့ အခြေခံကျတဲ့ ပကတိစိတ်က သင်ကြားပေးလိုက်လို့ ဖြစ်တယ်။ စိတ်ဓာတ်အရ ပြိုးခြင်း မရှိသူတွေ၊ ကလေးငယ်တွေနဲ့ လူအုပ်တွေဟာ ပကတိစိတ်နဲ့ ကိုယ်ခန္ဓာနဲ့ တွေးခေါ်တတ်ကြတယ်။

တစ်ခါတုန်းက အတ္တလန်တိတ် သမုဒ္ဒရာကို ဖြတ်နေတဲ့ ပင်လယ်ကွေ့ သင်္ဘောကြီး တစ်စင်းပေါ်မှာ တစ်ယောက်တည်း လိုက်လာတဲ့ လေးငါးနှစ်ရွယ် ကလေး

တစ်ယောက်ကို ကျွန်တော် တွေ့ဖူးတယ်။ သူ့ကို သင်္ဘော် မာလိန် ကို အပ်လိုက်တာ။ ဒီလောက်များတဲ့ ခရီးသည်တွေထဲမှာ သူ့ကို ခင်မင်နှစ်သက်တဲ့ ခရီးသည်ဟာ ဘယ်သူလဲ၊ သူ့ကို မနှစ်သက်တဲ့ ခရီးသည်ဟာ ဘယ်သူလဲ ဆိုတာကို ရွေးတတ်တဲ့ နေရာမှာ လူကြီးတွေ ဘယ်မှာ လိုက်လို့ မီမလဲ။ သိပ် ပါးတာပဲ။ အဲဒီကလေးဟာ သူ့ကို ခင်ခင်မင်မင် ဆက်ဆံတဲ့ သူတွေကို ချစ်တယ်။ တခြားသူတွေကိုတော့ ရှောင်တယ်။ ဘယ်လိုလုပ်ပြီး သိတယ်လို့ ထင်သလဲ။ သူ ဒီလို ခဲခြား သိတာဟာ ကျွန်တော်တို့ မမြင်နိုင်တဲ့ သင်္ကေတတွေကို သိလို့ပဲ ။ ချစ်သူ နှစ်ဦးဟာ စိတ်ကောက်ကြတယ်။ စိတ်ကောက်ပြီးတော့ စကားလုံးတွေနဲ့ ပြောပြီး ပြန် သင့်မြတ်သွားကြတာ မဟုတ်ဘူး။ သက်ပြင်းကလေး တစ်ချက်ချတော့ တစ်ယောက်က ပြုံးတယ်။ မျက်လုံးချင်း ဆိုင်လိုက်မိတယ်။ ကိုယ်ခန္ဓာချင်း နီးကပ် သွားကြတယ်။ ခဏကြာတော့ သူတို့ နှစ်ဦးဟာ တစ်ဦးကို တစ်ဦး ပွေ့ဖက် နေကြတယ်။ စကားတွေ အကြာကြီး ပြောနေတာကမှ လေကုန်ဦးမယ်။ ခုလို အရိပ် နိမိတ် ကလေးက ကြည့်လိုက်ရုံနဲ့ ပြေလည်သွားပြီ ဆိုတာ အချင်းချင်း သိလိုက်ကြတယ်။

ဒါကို ထောက်ရင် ကျွန်တော်တို့ရဲ့ လှုပ်ရှားမှုတွေကို ထူးခြားတဲ့ တိကျမှုနဲ့ တကယ် ထိန်းချုပ်နေတဲ့ ကိုယ်ခန္ဓာ အားဖြင့် တွေးခေါ် စဉ်းစားမှု ဆိုတာ အမှန် တကယ် ရှိတယ်လို့ ယူဆနိုင်တယ်။ ဒါပေမယ့် ကိုယ်ခန္ဓာရဲ့ တွေးခေါ် စဉ်းစားမှု နယ်နမိတ်ဟာ ကျဉ်းတယ်။ သူ့ရဲ့ နယ်ပယ်ဟာ သေးငယ်တယ်။ ပွေးဟာ သူ့ခြေထောက်များနဲ့ တွေးခေါ်တယ်။ ဒါပေမယ့် နောက်ထပ် သည်ထက်ပိုပြီး မတွေးနိုင်တော့ဘူး။ သူ့ ခြေထောက်ထက် လွန်ပြီး မတွေးနိုင်တော့ဘူး။ အစွမ်းကုန်သွားပြီ။ စိမ်းလန်းတဲ့ မြက်ခင်း တစ်ခုထဲမှာ ရှိနေတဲ့ မြေစာပုံကို သူ မသိတော့ဘူး။ ဥယျာဉ်မှူးရဲ့ ဒေါသကို သူ မသိတော့ဘူး။ ဥယျာဉ်မှူးရဲ့ ဒေါသကြောင့် ပွေးမျိုး နွယ်တို့ အပေါ်မှာ ဘယ်လို အန္တရာယ်တွေ ကျရောက်လာမယ် ဆိုတာကို သူ မသိ ေတာ့ဘူး။ လေယာဉ်မောင်းသူ တစ်ယောက်မှာ လုံခြုံ ဘေးကင်းစွာ မြေပြင်ကို သက်ဆင်းနိုင်စေတဲ့ တိကျတဲ့ အာရုံကြော တုံ့ပြန်မှုတွေ ရှိတယ်။ ဒါပေမယ့် လေယာဉ်ပုံကို တီထွင်ဖို့ ကိစ္စမှာတော့ သူ ဘာမှ မသိတော့ဘူး။ တိုင်းပြည် တစ်ပြည်ရဲ့ ဘဏ္ဍာရေးကို စီမံ ခန့်ခွဲနေတဲ့ နိုင်ငံခေါင်းဆောင် တစ်ယောက်ဟာ သူ့ရဲ့ ခန္ဓာကိုယ်နဲ့ စဉ်းစားတွေးတောခြင်း မပြုနိုင်ဘူး။

ဒါတင် မကဘူး။ ဒီလို လုပ်လိုက်ရင် ဒီလို လှုပ်ရှားလိုက်ရင် ဒီလို ဖြစ်သွားလိမ့်မယ် ဆိုတဲ့ ကျွမ်းဘား အားကစားသမား တစ်ယောက်လိုတောင် မတွေးနိုင်ဘူး။ ဘာဖြစ်လို့လဲ ဆိုတော့ နိုင်ငံခေါင်းဆောင်ရဲ့ အလုပ်မှာ စိတ်ကူးနဲ့ ကြည့်ရတဲ့ ရုပ်ပုံတွေက သိပ်များ နေတာကိုး။ သူ့ရဲ့ တာဝန်ဟာ သန်းပေါင်းများစွာသော

လူထုတွေရဲ့ စီးပွားရေး အခြေအနေကို တိုးတက်အောင် လုပ်ဖို့ ဆိုရင် 'သြော်... ငါဟာ ငါ တွေ့ခဲ့ဖူးတဲ့ ဆိုင်ပိုင်ရှင်တွေ၊ လယ်သမားတွေ၊ အလုပ်သမားတွေ၊ အလုပ်လက်မဲ့တွေ အတွက် လုပ်နေတာပါကလား' လို့ စဉ်းစား မနေနိုင်ဘူး။ သူ့ တွေးခေါ်မှုကို မြန်ဆန်စေဖို့အတွက် သူဟာ လူတွေ၊ အိမ်တွေ၊ လယ်ကွင်းတွေ၊ အလုပ်ရုံတွေကို ကျော်လွှား စဉ်းစားပြီး အဲဒီ အရာတွေရဲ့ နေရာမှာ သူတို့ကိုယ်ကို ကိုယ်စားပြုတဲ့ သင်္ကေတ၊ အမှတ်အသားတွေကို စဉ်းစားရလိမ့်မယ်။ အဲဒီ သင်္ကေတတွေ၊ အမှတ်အသား ေတွဟာ စက်ားလုံးတွေပဲ။

အလုပ်သမား၊ မျက်လှည့်ဆရာနဲ့ ကျွမ်းဘားဆရာတို့ဟာ လက်နဲ့ စဉ်းစား တွေးတောသူများ ဖြစ်ကြတယ်။ သူတို့ဟာ အလေးချိန်နဲ့ တွန်းကန်မှုအား ရှိတဲ့ ပစ္စည်းများကို ကိုင်တွယ် အသုံးပြုကြရတယ်။ အုတ်ခဲတွေ၊ ဘောလုံးတွေနဲ့ သူတို့ ခန္ဓာကိုယ်တွေ ဆိုပါတော့။ စက်ားလုံးများနဲ့ စဉ်းစား တွေးခေါတဲ့ သူကတော့ အသံတွေ၊ သင်္ကေတတွေကို အသုံးပြု ကိုင်တွယ်ရတယ်။ ဒီလ ပစ္စည်းတွေနဲ့ ကိုင်တွယ် အသုံးပြုရင် အလုပ်လုပ်ရတာ လွယ်တယ်။ ဟိုတယ် တစ်ခုမှာ ခင်ဗျားဟာ တယ်လီဖုန်းကို ကောက်ကိုင်လိုက်ပြီး 'လက်ဖက်ရည်' လို့ ပြော လိုက်တယ်။ ခဏအတွင်းမှာပဲ မျက်လှည့်ပြသလို လက်ဖက်ရည်၊ ပန်းကန်ပြား ရယ်၊ ဇွန်းရယ်၊ ပေါင်မုန့်ရယ်၊ နွားနို့ရယ်၊ မားမလိတ်ရယ်၊ လက်ဖက်ရည် ကရား ရယ်၊ ရေနွေးရယ် ရောက်လာတာပဲ။ ဒီ အရာဝတ္ထုတွေ အနားရောက်လာအောင် လုပ်လိုက်ရတဲ့ တကယ့် အလုပ်၊ တကယ့် လှုပ်ရှားမှုကို စဉ်းစားကြည့်စမ်း၊ ခင်ဗျား ဘာလုပ် လိုက်ရသလဲ။ သင်္ကေတဖြစ်တဲ့ စက်ားလုံး တစ်လုံးကို သုံး လိုက်ရုံပဲ။ ဒါပေမယ့် ဒီအတွင်းမှာ လက်ဖက် စိုက်ရတဲ့ တရုတ်တွေ၊ လက်ဖက်ခြောက်တွေကို တင်လာတဲ့ အင်္ဂလိပ် သင်္ဘောတွေ၊ မုန်တိုင်းထဲကို ဖြတ်လာခဲ့ရတဲ့ သင်္ဘော မာလိန်နဲ့ သင်္ဘောသားတွေ၊ စားကျက်ဆီကို နွားတွေ မောင်းလာပြီး နွားနို့ ညှစ်ကြတဲ့ နွားကျောင်းသား ေတွ၊ နို့ရထားကို မောင်းလာ တဲ့ မီးရထား စက်ခေါင်းမောင်းသမားတွေ၊ ဂျုံ ကို နယ်နေတဲ့ ပေါင်မုန့်ဖုတ်သမား တွေ၊ မားမလိတ် လုပ်ဖို့အတွက် လိမ္မော်သီး ဆွတ်တဲ့ စပိန်၊ ဒါမှမဟုတ် ပေါ်တူဂယ် အလုပ်သမတွေ။

စက်ားလေး တစ်ခွန်း ပြောလိုက်ရုံနဲ့ ဒီလူတွေ အားလုံးဟာ ခင်ဗျားအတွက် ဝန်ဆောင်ဖို့ ရောက်လာကြတယ်။

လက်နဲ့ တွေးခေါ်စဉ်းစားတဲ့ သူတွေ အဖို့ကတော့ စကြဝဠာကြီးထဲမှာ သူတို့ရဲ့ အကျိုးသက်ရောက်မှုဟာ နည်းနည်းကလေးရယ်။ ကန့်သတ်ချက် ရှိတယ်။ သူ

ကိုင်တွယ်တဲ့ ပစ္စည်းအပေါ်မှာပဲ လုပ်ဆောင်ရတယ်။ စကားနဲ့ တွေးခေါ်စဉ်းစား သူတို့ အဖို့ကတော့ တစ်စုံတစ်ရာ အားထုတ်မှု မပြုရဘဲ လူတွေ၊ စစ်တပ်ကြီးတွေ၊ ပထဝီ တိုက်ကြီးတွေကို လှုပ်ရှားစေတယ်။ အစိုးရ ခေါင်းဆောင်တစ်ယောက် အနေနဲ့ 'စစ်သား စုဆောင်းရေး' ဆိုတဲ့ စကားတစ်ခွန်းကို ပြောကြည့်စမ်းပါလား။ အခြား လှုပ်ရှားမှု တစ်စုံတစ်ရာ မပါဘဲ နှုတ်ခမ်းကလေး နည်းနည်း လှုပ်လိုက်ရုံနဲ့ လူတွေကို သူတို့ မိသားစုတွေ၊ သူတို့ အိမ်တွေက ခွဲခွာလာအောင် လုပ်နိုင်တယ်။ ရာပေါင်း များစွာသော လူတွေကို သေ ေကျစေနိုင်တဲ့ ဗုံး ြကဲလေယာဉ်တွေနဲ့ ကောင်းကင်မှာ ပြည့်နေအောင် လုပ်နိုင်တယ်။ ကမ္ဘာကြီး တစ်ခုလုံးကို ပျက်စီးစေပြီး ယဉ်ကျေးမှုကြီး တစ်ခုကို ပျက်သုဉ်းသွားအောင် လုပ်နိုင်တယ်။ စကားလေး တစ်လုံးက ပေါထွက်လာနိုင်တဲ့ ရလဒ်ကို စဉ်းစားကြည့်လိုက်ရင် ရှေးခေတ်ဦး လူတွေ စကားတစ်လုံးကို ပဉ္စလက် တန်ခိုး ထုတ်လွှတ်နိုင်တဲ့ အရာလို့ ယူဆတာကို လွယ်လွယ်ကလေးနဲ့ နားလည်နိုင်တယ်။ ကစ်ပလင်းရဲ့ ဝတ္ထုထဲက ဟိန္ဒူ လူမျိုးတွေဟာ လူတွေ၊ အရာဝတ္ထုတွေ အပေါ်မှာ တန်ခိုးဩဇာရှိတဲ့ စကားလုံးကို လိုက်ရှာနေကြတယ်။ ဖော့စ်ဟာ ဝိညာဉ်တွေကို ခေါ် ဖို့ (သို့မဟုတ်) မောင်းထုတ်ဖို့ ဖော်မြူလာကို အဂ္ဂိရတ်ကျမ်း အစောင်စောင်မှာ လိုက်ရှာခဲ့တယ်။ တစ်ထောင့်တစ်ည ပုံပြင်တွေထဲမှာ ဆက်စမီ ဆိုတဲ့ စကားတစ်ခွန်းကြောင့် တံခါးကြီး ပွင့်သွားရတယ်။ အဓိကရုဏ်းတိုင်းဟာ သောဉ့ချက်ကျတဲ့ စကားလုံးကြောင့် ဖြစ်လာရတာချည်းပဲ။

လက်နဲ့ စဉ်းစားတွေးခေါ်တဲ့ လူဟာ လေးလံတဲ့ ပစ္စည်းကြီးတွေကို ရွှေ့တယ်။ ရွှေ့ရာမှာလည်း ဖြည်းဖြည်းပဲ ရွှေ့နိုင်တယ်။ အုတ်ခဲတွေကို တစ်လုံးပြီး တစ်လုံး ရွှေ့ရတယ်။ သူ့ အလုပ်ရဲ့ ခက်ခဲမှုကြောင့် ဂရုမမူလည်း စိုက်ထုတ်ရတယ်။ ပြင်ပ ကမ္ဘာလောကနဲ့ အတွင်း ကမ္ဘာလောကကြီးရဲ့ ကြားက ဆက်သွယ်မှုကို ထိန်းသိမ်းထားရတယ်။ ဒီလို ထိန်းသိမ်းခြင်း မပြုနိုင်ရင် သူ့ လက်ဖဝါးမှာ အုတ်ခဲစောင်း ရှမယ်။ အထက်ကို မြှောက်ကစားနေတဲ့ ဘောလုံး လွတ်ကျသွားမယ်။ ဒါမှ မဟုတ်ရင်လည်း ကျွမ်းဘား ကစားနေတုန်းမှာ လေးတိုင်ဘားပေါက် လိမ့်ကျမယ်။ ဒါပေမယ့် စကားလုံးနဲ့ စဉ်းစားတွေးခေါ်သူ အဖို့တော့ ပြုမူ လုပ်ဆောင်ရတာ လွယ်တယ်။ အမှားနဲ့ အဲဒီအမှားကြောင့် ပေါထွက်လာရတဲ့ ရလ ဒ်ကြားက အချိန်ကာလဟာ ရှည်ကြာတယ်။ သူဟာ ပါးလွှာတဲ့ သင်္ကေတတွေနဲ့ ကစားသူ ဖြစ်တဲ့အတွက် အဲဒီ နောက်က လိုက်လာတဲ့ ရလဒ်တွေကို မေ့နေတတ်တယ်။ လိုက်ဘနစ် ပြောသလို အရာဝတ္ထု ဆိုတဲ့ အကောင်အထည်တွေကို ဖြစ်စေဖို့ အတွက် စကားလုံးဆိုတဲ့ ကောက်ရိုးတွေကို ဆွဲနေရတယ်။ စကားလုံးတွေကို ပြောလိုက်ရုံနဲ့ အရာအားလုံး ဖြစ်နေတယ်လို့ ထင်နေတတ်တယ်။

ဒါပေမယ့် ခက်တာက အရာဝတ္ထုတွေမှာ တွန်းကန်မှု ရှိတယ်။ တုံ့ပြန်မှု ရှိတယ်။ လူတစ်ယောက်ဟာ စာလုံးများဖြင့် အရာဝတ္ထုတွေ အားလုံးရဲ့ အကြောင်းကို ပြောနိုင်တယ်။ 'လူမျိုးစုတွေရဲ့ မူတွေကို လေးစားရမယ်' လို့ တတိယမြောက် နပို လီယန်က ပြောခဲ့တယ်။ ဒီ ဒြပ်မဲ့တဲ့ စကားပိဒ်ကလေး တစ်ပိုဒ်ဟာ တိကျတဲ့ စိတ်ကူးရုပ်ပုံ မရှိတဲ့အတွက် အမှန်တရားလို့ ယူဆခဲ့ကြပြီး အဲဒီ စကားပိဒ် ကလေးကြောင့် ခေ တ်သစ် ဥရောပတိုက်ကြီး ပျက်စီးခဲ့ရတယ်။ 'လစာများကို တိုးမြှင့်ခြင်းသည် ဝယ်လိုအားကို တိုးမြှင့်ခြင်း ဖြစ်သည့်အတွက် စီးပွားရေး အကျပ်အတည်းကို ဖြေရှင်းပေးသည်' လို့ စီးပွားရေးပါရဂူ တစ်ယောက်က စားပွဲမှာ ထိုင်ပြီး ရေးလိုက်တယ်။ ဒီ စကားတွေဟာ အခြား စကားလုံးတွေလို မှန်တာ ပါပဲ။ အမှန်တရား ပါသင့်သလောက် ပါတာပါပဲ။ စီးပွားရေး ပါရဂူကလည်း တကယ် ယုံယုံကြည်ကြည် ရေးလိုက်တာ ပါပဲ။ တကယ်တော့ သူပြောသလို လုပ်လိုက်တဲ့အတွက် စီးပွားရေး ကမောက်ကမ ဖြစ်မှုကြီးဟာ ပြေလည်သွားတာ မဟုတ်ပါဘူး။ ဘာဖြစ်လို့လဲ။ အကြောင်းကတော့ အသေးက အကြီးကို ဩဇာ မလွှမ်းနိုင်လို့ဘဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲ ဆိုတော့ စကားလုံးနဲ့ အရာဝတ္ထုတွေ ကြားထဲမှာ ကွာခြားချက် ရှိလို့ ဖြစ်ပါတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲ ဆိုတော့ သာမန် စကားပိဒ်ကလေး တစ်ပိုဒ်ဟာ အခြေအနေရဲ့ ရှုပ်ထွေးမှု တစ်ရပ်လုံးကို တိတိကျကျ ကိုယ်စားပြုနိုင်ခြင်း မရှိလို့ ဖြစ်ပါတယ်။

* * *

စကားပိဒ် တစ်ပိုဒ်ရဲ့ တန်ဖိုး၊ ဖော်မြူလာ တစ်ခုရဲ့ တန်ဖိုးကို ဆုံးဖြတ်ဖို့အတွက် အကျိုးသက်ရောက်မှုတွေ ထွက်ပေါ်လာသည့် အထိ စောင့်ဆိုင်းနေရမယ် ဆိုရင် အလွန် အန္တရာယ်ကြီးပြီး ကြောက်စရာ ကောင်းပါတယ်။ ယဉ်ကျေးမှုကြီး စတင် ပေါ်ထွန်းလာကတည်းက ပညာရှိများဟာ အန္တရာယ်ကြီးတဲ့ သင်္ကေတတွေကို ကိုင်တွယ်ဖို့ သေချာတဲ့ နည်းလမ်းများကို ရှာဖွေ ခဲ့ကြပါတယ်။ ဒီနေ့ ယာဉ် စည်းကမ်းတွေ ချမှတ်ကြသလို လူတွေဟာလည်း စကားလုံးတွေ လှည့်ပတ် သွားလာမှု မှန်ကန်အောင် ကြိုးစားခဲ့ကြပါတယ်။ ဒီလို လုပ်တာကို ယုတ္တိဗေဒ (လောဂျစ်) လို့ ခေါ် ခဲ့ကြပါတယ်။ ယုတ္တိဗေဒ ဆိုတာ တခြား မဟုတ်ပါဘူး။ စကားလုံးတွေကို ကိုင်တွယ် သုံးစွဲရာမှာ အပြင် ကမ္ဘာလောကကြီးရဲ့ စည်းမျဉ်း ဥပဒေသများနဲ့ အတူင်း ကမ္ဘာလောကကြီးရဲ့ ဥပဒေသများ တစ်ထပ်တည်း ကျအောင် လုပ်တဲ့ နိယာမများကို လိုက်နာတဲ့ အတတ်ပညာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ လူ့ ဆင်ခြင်တုံတရားရဲ့ နိယာမ ဆိုတာ တခြား မဟုတ်ပါဘူး။ စဉ်းစားတွေးခေါ်တဲ့ နေရာမှာ ကျွန်တော်တို့ လိုက်နာရတဲ့ ဥပဒေသတွေကို ခေါ်တာ။ ဒီ ဥပဒေသတွေ ဟာ ခေတ်တိုင်း ခေတ်တိုင်းမှာ လူတိုင်း အတွက် မှန်နေတယ်။

တချို့ဥပဒေတွေကျတော့ သိပ်ကို ထင်ရှားတယ်။ ဥပမာအားဖြင့် ရှေ့နောက် ညီညွတ်မှု နိယာမ ဆိုပါတော့။ အရာဝတ္ထု တစ်ခုဟာ သူ့အပြင် သူနဲ့ ဆန့်ကျင် ဘက် အရာ မဖြစ်နိုင်ဘူး ဆိုတဲ့ သဘော ဆိုပါတော့။ တစ်ချိန်တည်းမှာ နှစ်နဲ့ နှစ် ပေါင်းရင် လေး ဖြစ်တယ်လို့ ပြောပြီး နှစ်နဲ့ နှစ် ပေါင်းရင် ငါး ဖြစ်တယ်လို့ ပြော လို့ မရဘူး။ သူ့ အဝတ်ဟာ အဖြူလို့ ပြောပြီး တစ်ချိန်တည်းမှာ သူ့ အဝတ်ဟာ အနက်လို့ ပြောလို့ မရဘူး။ ဒီတိုင်းပြည်ကို လွတ်လပ်အောင် လုပ်မယ်လို့ ပြော ပြီး တစ်ချိန်တည်းမှာ ဒီတိုင်းပြည်ကို ကျွန်ပြုမယ်လို့ ပြောလို့ မရဘူး။ ရှင်းလင်း တဲ့ အခြေခံ မူတွေအပေါ်မှာ အခြေခံခဲ့ရင် အမှားအယွင်း မရှိတဲ့ တွေးခေါ် စဉ်းစားမှုမျိုးကို ရနိုင်လိမ့်မယ်လို့ နှစ်ပေါင်းများစွာ လူတွေ မျော်လင့်ခဲ့ကြတယ်။ အဲဒီ တွေးခေါ်မှုဟာ အရစ္စတိုတယ်ရဲ့ ယုတ္တိဗေဒ ဖြစ်ပြီး အလယ်ခေတ်တုန်းက သာသနာရေးဆိုင်ရာ ဒဿန ဆရာတွေက လက်ခံခဲ့ကြတယ်။ အဲဒီ ယုတ္တိဗေဒကို ကျွန်တော်တို့ အထင်မသေးအပ်ဘူး။ အလေးမထားဘဲ မနေအပ် ဘူး။ တကယ် ကတော့ အဲဒီ တွေးခေါ်မှုမျိုး မရှိရင် မဖြစ်ဘူး။ အဲဒီ တွေးခေါ်မှုကြောင့် ကျွန်တော်တို့ ဆင် ြခင်တုံတရားမှာ အမှားတွေကို ရှောင်နိုင်ခြင်း ဖြစ်တယ်။ ဒါပေမယ့် ဒါဟာ စဉ်းစား တွေးခေါ်တဲ့ အတတ်ပညာရယ်လို့တော့ မပြောနိုင်ဘူး။

မပြောနိုင်တာကတော့ အောက်ပါ အကြောင်းများကြောင့် ဖြစ်တယ်။

ယုတ္တိဗေဒဟာ မရှိတာကို တီထွင်လို့ မရဘူး။ အေဟာ အေ ဖြစ်တယ် ဆိုတာကို တစ်လျှောက်လုံး ပြောနေရမယ်။ အေဟာ အေထက် ပိုတယ်လို့ ပြောချင်ရင် နောက်ထပ် အတွေ့အကြုံ တစ်ခုခုဆီက ဖြစ်စေ၊ ပကတိဘာဏ်ဆီက ဖြစ်စေ တစ်ခုခုကို ငှားပြီး ပေါင်းထည့် ရလိမ့်မယ်။ ဒါပေမယ့် အဲဒီ နှစ်ခုစလုံးဟာ ယုတ္တိ ဗေဒရဲ့ နယ်ပယ် အပြင်ဘက်မှာ ရှိတယ်။ ယုတ္တိဗေဒမှာ 'ဂျ အဝတ်အစားသည် အဝတ်အစား ဖြစ်သည်' လို့ပဲ ပြောလို့ ရတယ်။ ဒါပေမယ့် ဒီ အဝတ်အစားဟာ စုတ်ပြဲ လွယ်တယ်၊ ခိုင် တယ်လို့ ပြောချင်ရင်တော့ အတွေ့အကြုံ ထပ် ပေါင်းထည့်မှသာလျှင် အဲဒီလို ပြောရလိမ့်မယ်။

ဒဿနဆရာ 'ကန့်' ဟာ အတွေ့အကြုံ မရှိဘဲ ဆင်ခြင်တုံတရား သက်သက်ချည်း ပဲ ဆက်လက် တည်ရှိနိုင်တယ် ဆိုတဲ့ အယူအဆကို ပယ်ခဲ့တယ်။
ဆင်ခြင်တုံတရားဟာ မိမိရဲ့ အသိပညာကို တိုးချဲ့ဖို့အတွက် မိမိရဲ့ အရှေ့မှာ အဆုံးအစ မရှိတဲ့ စကြဝဠာကြီးဟာ အ ြမဲတမ်း ကျယ်သည်ထက် ကျယ်လာ နေတယ်လို့ ယူဆတယ်။ ချိုး ငှက်ဟာ လေထဲမှာ တောင်ပံခတ် ပျံသန်းလို့ လေရဲ့

ခုခံ တွန်းကန်မှုကို ခံစားရတဲ့ အခါကျတော့ လေမရှိတဲ့ လေဟာနယ်ထဲမှာ ပျံရင်
သည့်ထက် သည် ပို ပျံသန်းနိုင်မယ်လို့ ထင်တယ်။ လူမှာလည်း ဒီအတိုင်းပဲ၊
ဆင်ခြင်တုံတရားကို ဒီလို ကျဉ်းမြောင်းတဲ့ ကန့်သတ်ချက် တွေနဲ့ ကန့်သတ်ထား
တဲ့ လေဟာနယ်ကြီးထဲကို ထိုးထွက် စဉ်းစားကြည့်တယ်။ ဘယ်လောက်ပဲ
ကြိုးစားသည့်တိုင် သည့်ထက် သည် ပိုပြီး တွေးခေါ်စဉ်းစားခြင်း မပြုနိုင်ဘူး ဆို
တာ တွေ့လာခဲ့ရတယ်။ မိမိရဲ့ တွေးခေါ်မှုကို လှုပ်ရှားစေနိုင်တဲ့ ခိုင်မာတဲ့ အခြေခံ၊
ခိုင်မာတဲ့ အထောက်အပံ့ကို မတွေ့ဘဲ ဖြစ်လာပြီး လက်လျှော့လိုက်ရတယ်လို့
ကန့် က ရေးခဲ့တယ်။

ကျွန်တော်တို့ နိုင်ငံရေး ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးသမားများဟာ အဲဒီလို နားလည်
သိမြင်ရေး သက်သက်ဆိုတဲ့ လေဟာနယ်ကြီးထဲမှာ အချည်းနှီး ပျံသန်းကြည့်ပေ
မယ့် (လေဟာနယ်ထဲမှာ ပျံချင်တဲ့ ချိုးငှက်လို) အဟောသိက် ဖြစ်ခဲ့ကြရတယ်။

ယုတ္တိဗေဒဟာ လူ့ရဲ့ စိတ်ကို ပျော့ပျောင်း ကွေးညွတ်သွားအောင် လုပ်ပေးခဲ့
တယ်။ လူ့ရဲ့ စိတ်မှာ မရှိတဲ့ ဖျတ်လတ်လှုပ်ရှားမှုကို ရှိအောင် လုပ်ပေးခဲ့တယ်။ ဒါ
ပေမယ့် စဉ်းစားဆင်ခြင်မှု ဖြစ်စဉ်ထဲကို သွတ်သွင်းလိုက်ရင် အားလုံးဟာ ပြည့်စုံ
ပြီးမြောက်သွားပြီလို့ ထင်တတ်တဲ့ မကောင်းတဲ့ အလေ့အထကိုလည်း ပေးလိုက်
တယ်။ ဒဿနနဲ့ သမိုင်းကို ပြန်ကြည့်လိုက်ရင် ရာစုနှစ်တွေ အတွင်းမှာ အရာ
အားလုံး အကြောင်းကို သိအောင် လုပ်နိုင်ခဲ့တယ်ဆိုတာ တွေ့ရတယ်။ တစ်ခုနဲ့
တစ်ခု ပဋိပက္ခ ဖြစ်နေကြတဲ့ ဒဿနတွေရဲ့ အမှန်တွေကိုလည်း သက်သေ
ထုတ်ပြနိုင်ခဲ့တယ်။ အမှားတွေကိုလည်း သက်သေထုတ်ပြနိုင်ခဲ့တယ်။ ဒီမိုကရေ
စီ လိုအပ်တယ် ဆိုတာကိုလည်း သက်သေ ထုတ်ပြနိုင်ခဲ့တယ်။ ဒီမိုကရေစီဟာ မ
ဖြစ်နိုင်ဘူး ဆိုတာကိုလည်း သက်သေ ထုတ်ပြနိုင်ခဲ့တယ်။ ရောထွေးနေတယ် ဆို
တာကိုလည်း သက်သေ ထုတ်ပြနိုင်ခဲ့တယ်။ ဒဿနဆရာ အာလိန်းကတော့
'သဘကများ အားလုံးသည် အလဟဿ ယုံကြည်နိုင်စရာ မရှိသော အရာများ
သာ ဖြစ်ပေ၏' လို့ ရေးခဲ့ဖူးတယ်။ အမှန်ကတော့ ကိုယ်သုံးတဲ့ စကားလုံးတွေ
ဟာ တိကျ ရှင်းလင်းခြင်း မရှိဘူးဆိုရင် ဘယ်အရာ ကိုမဆို သက်သေ ထုတ်ပြ
လို့ ရနိုင်တာချည်း ပါပဲ။ (သုံးတဲ့ စကားတွေက တိကျ ရှင်းလင်းတယ်ဆိုရင်
သက်သေ ထုတ်ပြလို့ မရနိုင်ဘူး ဆိုတဲ့ သဘော။)

အကွခရာသခ်ၤာ သင်ပြရာမွာ ကြည့်ပါ။ အကွခရာ သခ်ၤာဟာ ငြင်းလို့ မရဘူး။ ဘာ
ဖြစ်လို့လဲ ဆိုတော့ ဂဏန်းတိုင်းဟာ တိကျတဲ့အတွက် သင်ပြသူဟာ အသင်ခံရ
သူ နားလည် သိမြင်တာထက် ဘာမှ ပိုသင်လို့ မရဘူး။ ယုတ္တိဗေဒမှ တူညီချက်

တွေဟာ တကယ့် တူညီချက်တွေ ဖြစ်တယ်။ ဒါပေမယ့် ခံစားမှုတွေအကြောင်း၊ အစီးရရဲ့ လုပ်ပုံကိုင်ပုံ အကြောင်း၊ ဘောဂဗေဒ အကြောင်း ပြောရာမှာ အသုံးပြုတဲ့ စကားလုံးတွေကတော့ ဝိုးတိုးဝါးတား နိုင်တဲ့ စကားလုံးတွေ ဖြစ်တယ်။ ကောင်းစွာ ရွေးချယ်ထားတဲ့ စကားလုံးတွေနဲ့ စဉ်းစား တွေးခေါ်ရခြင်းဟာ တိကျမှု မရှိတဲ့ အလေးတွေ ထည့်ထားတဲ့ ချိန်ခွင်ကို သုံးနေရတာနဲ့ အတူတူပါပဲ။

* * *

(ဒဿနဆရာ) ဒေးကားရဲ့ နည်းနာဟာ ဒီလို တွေးခေါ်ဆင်ခြင်မှုက နေပြီး အချို့သော အမှားတွေကို ရှောင်ဖို့ ဖြစ်ပါတယ်။ 'ကျွန်တော်ဟာ အမှားနဲ့ အမှန်ကို ခွဲခြားသိအောင် လေ့လာချင်တဲ့ ဆန္ဒ ပြင်းပြင်းပြပြ ရှိနေတတ်ပါတယ်။ ဒါမှ သာလျှင် အမြင် ကြည်ကြည်လင်လင်နဲ့ လုပ်နိုင်ပြီး ဘဝမှာ ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင်နဲ့ စိတ်ချလက်ချ နေသွားချင်တယ်' လို့ ဒေးကား က ပြောခဲ့ဖူးတယ်။

ဒေးကားရဲ့ တွေးခေါ်မှု အနုပညာမှာ ကျော်ကြားတဲ့ ဥပဒေသတွေကို ကျွန်တော် တို့ သတိရသင့်တယ်။

နံပါတ် တစ်ကတော့ မိမိကိုယ်တိုင် မှန်တယ်လို့ ရှင်းရှင်းလင်းလင်း သဘောပေါက်လာမှ အရာဝတ္ထု တစ်ခုကို အမှန်လို့ လက်ခံပါ။

ရုတ်တရက် ကြည့်လိုက်ရင်တော့ သူ့ဥပဒေသဟာ ဘာမှ မဆန်းပါဘူး။ ရိုးရိုးကလေးပဲ လို့ ထင်ရတယ်။ ဒါကတော့ဗျာ ... သူပြောမှတဲ့လား။ ကိုယ်က အမှန်လို့ မ ထင်နဲ့ပဲ အရာဝတ္ထု တစ်ခုကို မှန်တယ်လို့ ဘယ်သူက လက်ခံမှာလဲ လို့ ပြောကောင်း ပြောလိမ့်မယ်။ ဒီတော့ ခင်ဗျား အမေးကို ဒေးကား က ဒုတိယ ဥပဒေသ တစ်ခုနဲ့ အဖြေပေးပါတယ်။

အဲဒီ နံပါတ် နှစ် ဥပဒေသကတော့ အလျင်စလို ဆုံးဖြ တ်ခြင်းနဲ့ တစ်ဖက်သတ် ကြိုတင် ဆုံးဖြတ်ခြင်းကို မလုပ်မိဖို့ သတိပြုပါ။

အလျင်စလို ဆုံးဖြတ်တာကို ဘာဖြစ်လို့ ရှောင်ရမလဲ။ ဘာဖြစ်လို့လဲ ဆိုတော့ လူဟာ ခက်ခဲတဲ့ အရာတွေကို ချက်ချင်း နားမလည်နိုင်လို့ ဖြစ်ပါပဲ။ ကျောင်းသုံးစာအုပ်ကို အပေါ်ယံ ရှုပ်ကြည့်သွားတဲ့ ကျောင်းသားဟာ ဂဲဩမေထရီကို ဘယ်တော့မှ နားလည်နိုင်မှာ မဟုတ်ဘူး။ ဒါပေမယ့် လူတွေဟာ အများအားဖြင့် အလျင်စလို နိုင်ကြတယ်။ တချို့ကလည်း အကြောင်းကြောင်းကြောင့် အလျင်စလို နိုင်ကြတယ်။ စာမေးပွဲ တစ်ခုဟာ တစ်စုံတစ်ခုသော နေ့ရက်မှာ ကျင်းပတယ်။ ဒီတော့ သိပ်ပံတစ်ခုလုံး (သို့မဟုတ်) ခေတ်တစ်ခေတ်ရဲ့ သမိုင်း တစ်ခုလုံးကို အဲဒီနေ့ မရောက်ခင် အပြီး လေ့လာရတယ်။ ကျမ်းကျင်သူ တစ်ယောက်ဟာ ပေးထားတဲ့ အချိန် တစ်ချိန် အတွင်းမှာ သူ့အစီရင်ခံစာကို ပြီးအောင် ရေးရတယ်။ အထက် အစိုးရ အာဏာပိုင်ကလည်း စောင့်နေတယ်။ ကျွမ်းကျင်သူကလည်း ရေးလို့ မပြီးနိုင်ဘူး။ ဒီတော့ တစ်ခုခုကိုတော့ အပြီး ရေးရတော့မယ်။ မပြည့်စုံတဲ့ အစီရင်ခံစာ တစ်ခုဟာ ဘာမှ မရှိတာထက်တော့ တော်သေးတာပေါ့။ သတင်းစာဆရာဟာ မရှင်းမလင်း ဖြစ်နေတဲ့ ပြဿနာ တစ်ခုအတွက် အချိန်နည်းနည်း ပိုလိုချင်တယ်။ ဒါပေမယ့် စာစီသမားက ကော်ပီတောင်းနေပြီ။ သတင်းစာကို မနက် နှစ်နာရီ ရထားနဲ့ ပို့ရမယ်။

တချို့ကျတော့လည်း ကြားချင် ဝါချင်လို့ အလျင်စလို လုပ်တာ တွေ့ရတယ်။ သူတို့ မသိဘူး ဆိုတာကို ဝန်မခံချင်ဘူး။ တချို့ ကျွမ်းကျင်သူများက 'ခဏ နေပါဦး။ ကျွန်တော် ကြည့်လိုက်ပါဦးမယ်' လို့ မပြောချင်ကြဘူး။ ဒီလိုပြောရတာ သူတို့မှာ သိက္ခာကျတယ်လို့ ထင်တယ်။ အစိုးရ လုပ်ငန်းမှာ၊ အ ေရာင်းအဝယ် လုပ်ငန်းမှာ၊ အပေါင်းအသင်း အသိုင်းအဝိုင်းမှာ တချို့ လူတွေဟာ သူတို့ သိပ်မသိတဲ့ အကြောင်းအရာတွေကို အခိုင်အလုံ ပြောတတ်ကြတယ်။ တစ်ယောက်ယောက်က ခင်ဗျားကို ချက်ကိုစလိုဗေးကီးယား (ယခင် အခေါ်အဝေါ်) အကြောင်းကို လာပြောမယ်။ ဒါပေမယ့် ဒီလူဟာ ချက်ကိုစလိုဗေးကီးယားကိုလ ည်း ရောက်ဖူးတာ မဟုတ်ဘူး။ ချက်ကိုစလိုဗေးကီးယားရဲ့ သမိုင်းနဲ့ ထုံးစံ ဓလေ့တွေကိုလည်း ဘာမှ ကောင်းကောင်းသိတာ မဟုတ်ဘူး။ တစ်ယောက်ကတော့ ကျွန်တော်တို့ လေကြောင်းကုမ္ပဏီ အကြောင်းကို မကောင်း လာပြောမယ်။ ဒါပေမယ့် သူဟာ လူပြော သူပြော နည်းနည်းပါးပါး ကြားဖူးနားဝ ရှိတာက လွဲလို့ ဘာမှ ကောင်းကောင်းသိတာ မဟုတ်ဘူး။ တစ်ယောက် လာဦးမယ်။ အမျိုး သမီး တစ်ယောက်ရဲ့ ကိုယ်ရေးကိုယ်တာ ဘဝနဲ့ ပတ်သက်လို့ မဟုတ်မမှန် တဲ့ လုပ်ဇာတ်တွေကို ပြောပြီး အမျိုး သမီးရဲ့ ဂုဏ်သိက္ခာကို နှစ်ပြားမှ် မတန်အောင် လာပြောတယ်။ အနှစ်မဲ့တဲ့ ယောင်ဝါးဝါး စကားတွေကို ပြောမယ့်အစား 'ကျုပ် မသိဘူး' ဆိုတဲ့ စကားလုံးကလေး လေးလုံးလောက်ကိုသာ ပြောနိုင်ရင် တော်တော် တန်ဖိုးရှိမှာပဲ။

ဒါမှ မဟုတ်ရင်လည်း ဆယ့်လေးဆက်မြောက် လူဝီဘုရင်ရဲ့ နာမည်ကျော် လက်သုံးစကား ဖြစ်တဲ့ 'ကြည့်ဦးမယ်' လို့ ပြောရင် သိပ် အဖိုးတန်မှာပဲ။ တကယ်လို့သာ ကျွန်တော်တို့ဟာ ဆုံးဖြတ်ချက်တွေကို မြန်မြန် မချခဲ့ရင်၊ အလောသုံးဆယ် ထင်မြင်ချက် မပေးခဲ့ရင် ဒေးကားရဲ့ အသိဉာဏ်ပညာမျိုး ရဖို့ အရေးကြီးတဲ့ ခြေလှမ်းကို လှမ်းမိပြီလို့ ဆိုနိုင်တယ်။

အလျင်စလို နိုင်ခြင်းဟာ အမှားပြုမိခြင်းရဲ့ တစ်ခုတည်းသော အကြောင်းရင်း မဟုတ်သေးဘူး။ တခြားအကြောင်း တစ်ခုလည်း ရှိသေး တယ်။ အဲဒါကတော့ တစ်ဖက်သတ် ကြိုတင် ဆုံးဖြတ်ခြင်းပဲ။ ကျွန်တော်တို့ဟာ ပြဿနာတွေကို ချဉ်းကပ် ကြည့်မြင်တဲ့အခါမှာ နဂိုက ရှိပြီးသား ဖြစ်တဲ့ မိသားစု မျိုးရိုး၊ မိသားစု ထင်မြင်ချက် အခံတွေ၊ ပတ်ဝန်းကျင်ရဲ့ ထင်မြင်ချက် အခံတွေနဲ့ ချဉ်းကပ်လေ့ ရှိကြတယ်။ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ စိတ်နေသဘောထား၊ မျိုး ရိုး ဗီဇ၊ ပညာရေးတို့ဟာ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ အတွေးအခေါ်ကို အတင်းအကျပ် ပုံသွင်းပေးတယ်။ ကိုယ့် ပတ်ဝန်းကျင်က ကိုယ့်အပေါ်မှာ ဘယ်လောက် သြဇာလွှမ်းမိုးသလဲ ဆိုတာကို သိ ချင်ရင် ပြင်သစ်ပြည်မှာ ဝန်ကြီးချုပ် အစဉ်အဆက် လုပ်သွားကြတဲ့ ကလီမင်ဆော၊ ဆလောနဲ့ ဒလားဒီယားတို့ အကြောင်း အဆိုးအကောင်း ရေးထားတဲ့ သတင်းစာ ဆောင်းပါးတွေကို ဖတ်ကြည့်ပြီး ခင်ဗျားရဲ့ ကိုယ်ပိုင် ထင်မြင်ချက်ကို ဆန်းစစ်ကြည့်စမ်းပါ။

အဲဒီအခါမှာ ခင်ဗျားဟာ သူတို့ကို ကြည်ညိုချင်ရင်လည်း ကြည်ညိုမိမယ်။ မုန်း ချင်ရင်လည်း မုန်းမိလိမ့်မယ်။ ခင်ဗျားရဲ့ အဲဒီအမြင်ဟာ ရိုး ရိုးသားသား မြင်တဲ့ အမြင်ပါပဲ။ ဒါပေမယ့် ဉာဏ်ရှိတဲ့ အမြင်တော့ ဖြစ်မှာ မဟုတ်ဘူး။

တစ်ဖက်သတ် ကြိုတင်ဆုံးဖြတ်ရတဲ့ အကြောင်း တစ်ကြောင်း ကတော့ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ကိုယ်ကျိုး စီးပွားကြောင့်ပဲ။ တကယ်လို့သာ ဂဲသြမေထရီဟာ ကျွန်တော်တို့ကို နိုင်ငံရေးလို စီတ်လှုပ်ရှားနိုင်စွမ်း ရှိရင် ကျွန်တော်တို့ဟာ ဂဲသြ မေထရီကို ဒီလို ကောင်းအောင် တီထွင်နိုင်မှာ မဟုတ်ဘူးလို့ ပါစကယ်က ပြောခဲ့ ဖူးတယ်။ အကောက်ခွန် စနစ်တွေ၊ ဥပဒေတွေကို အတည်ပြုရာမှာ အဲဒီ စနစ် တွေကြောင့် ကိုယ့်မှာ ဘယ်လောက် ထိခိုက်တယ် ဆိုတာကို မစဉ်းစားဘဲ အတည်ပြုတဲ့ သူရယ်လို့ သိပ်ရှိမှာ မဟုတ်ဘူး။ ဥပမာ - ကိုယ့်ကို ဝင်ငွေ ကောင်းကောင်းလည်း ရစေပြီး နာမည်လည်း ကြီးစေမယ့် ကုထုံး တစ်ခုကို တီထွင်တဲ့ ဆရာဝန်တစ်ယောက် ဆိုပါတော့။ အကယ်၍ သူ့ ကုထုံးဟာ မှားယွင်း

တဲ့ အဲယူအဆပေါ်မှာ အခြေခံတယ် ဆိုတာ တွေ့လာရင် အဲဒီ ဆရာဝန်ဟာ အဲဒီ ကုထုံးကို ပိတ်ပင် ရပ်တန့်ပစ်လို့ ကောင်းမှ ကောင်းပါ့မလား ဆိုတဲ့ သံသယတွေ သူ့မှာ အများကြီး မပေါ် နိုင်ပေဘူးလား။

ကျွန်တော်တို့ဟာ ကျွန်တော်တို့ ဖြစ်စေချင်တာတွေနဲ့ ကိုက်ညီရင် မှန်ကန်တယ်လို့ ထင်လိုက်ကြတယ်။ ကျွန်တော်တို့ကို လှောင်အိမ်ထဲ မရောက် , ရောက်အောင် လုပ်မပေးတဲ့ အရာ မှန်သမျှကို အမှန်လို့ ထင်တတ်ကြတယ်။ ရှာတိုဘရိုင်းယန်းရဲ့ နိုင်ငံရေးဘဝကို စဉ်းစားကြည့်ပါ။ သူ ပြည်နှင်ဒဏ် ခံနေရစဉ်မှာ တော်လှန် ေရးကြီးကြောင့် သူဟာ အင်္ဂလိပ်အမျိုး အစား ဖြစ်တဲ့ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံ ဥပဒေနဲ့ အုပ်ချုပ်တဲ့ ဘုရင်စနစ် ဝါဒီ တစ်ဦး ဖြစ်လာခဲ့တယ်။ မင်းဆက် အုပ်စိုးမှု ပြန်လည် ထူထောင်တဲ့ ခေတ် ရောက် တဲ့အခါမှာ (၁၈) ဆက်မြောက် လူဝီဘုရင်က ပြင်သစ်ပြည်မှာ အဲဒီ စနစ်မျိုးကို ထူထောင်ဖို့ ကြိုးစားခဲ့တယ်။ တကယ်လို့သာ ရှာတိုဘရိုင်းယန်းဟာ သူ့ ခံစားချက်တွေ နောက်ကို မလိုက်ခဲ့ရင် (၁၈) ဆက်မြောက် လူဝီဘုရင်ရဲ့ အဲဒီ ကြိုးပမ်းချက် ေတွ့ကို အားတက်သရော ထောက်ခံရမှာပေါ့ ။ ဒါပေမယ့် သူ့ကို အဲဒီ အစိုးရကို ခေါင်းဆောင်ပြီး အဖွဲ့မခိုင်းတော့ အကြီးအကျယ် မကျေမနပ် ဖြစ်တယ်။ သူပေါ်မှာ မတရားသဖြင့် ပြုမူရပါမလား ဆိုပြီး ဘုရင့်ပေါ်မှာ အငြိုးထားတော့တာပါပဲ။ ဒီမှာတင် ရှာတိုဘရိုင်းယန်းဟာ သူ့ အယူအဆကို သူ ပြန်ပြီး ချေဖျက် တိုက်ခိုက်ခဲ့တော့တာပါပဲ။ သူ စကားပြောကောင်းတဲ့အတွက် သူ့ ချေပချက်ဟာ လှပသယောင် ထင်ရပေမယ့် တကယ်ကတော့ အရုပ်ဆိုးလှပါတယ်။ မောဟဇော၊ လောဘဇော၊ ဒေါသဇော တိုက်လာလို့ရှိရင် လူဟာ ဘာကိုမှ မမြင်နိုင်တော့ဘူး။ အချစ်ဖြစ်စေ၊ အမုန်းဖြစ်စေ လွှမ်းမိုးလာပြီ ဆိုရင် ဆင်ခြင်တုံတရားဟာ အရှုံးပေးရတာပါပဲ။ ပြီးတော့မှ အဲဒီ အမှားအတွက် အကြောင်းပြချက်ကို လိုက်ရှာပေးရပါတယ်။

တချို့ လူတွေက ထင်ကြသေးတယ်။ သူတို့ဟာ ပတ်ဝန်းကျင်ရဲ့ သြဇာက ကင်းလွတ်တယ် တဲ့။ ဘာဖြစ်လို့လဲ ဆိုတော့ သူတို့ဟာ ပတ်ဝန်းကျင်ကြောင့် ပုန်ကန် ဖီဆန်သူတွေ ဖြစ်လာကြလို့ တဲ့။ ဒါပေမယ့် ပုန်ကန် ဖီဆန်ခြင်းဟာ လွတ်လပ်ပြီး အမှီခို ကင်းခြင်း ရှိတယ် ဆိုတဲ့ အာမခံချက် မဟုတ်ပါဘူး။ တကယ်ကတော့ ပုန်ကန် ဖီဆန်ခြင်းဟာ တစ်ဖက်သတ် ကြိုတင် ဆုံးဖြတ်ခြင်း ပုံသဏ္ဌာန် တစ်မျိုးပါ။ ငယ်ငယ်တုန်းက အကွပ်အညှပ်ကို သိပ် ခံခဲ့ရတဲ့ စာရေးဆရာ တစ်ယောက်ဟာ ဘာသာတရားတို့၊ မိသားစုဘဝတို့ကို ဝေဖန် တိုက်ခိုက်တဲ့ အခါမှာ သူ့ကို ယ်သူ အတွေးအခေါ် လွတ်လပ်သူလို့ ထင်လေ့ရှိတယ်။ ဒါပေမယ့် သူ့ရဲ့ ပုန်ကန် ဖီဆန်မှုဟာ ကျွန်တစ်ယောက်ရဲ့ ပုန်ကန် ဖီဆန်မှုသာ ဖြစ်ပါတယ်။

‘နယ့်ပဒေသ ကျမ်း’ ဆရာ ဒေးကားက ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ဆင်ခြင်တုံတရားမှာ ခံစားချက်တွေ မပါဖို့၊ အဲဒီ စဉ်းစားဉာဏ်ကို ကောင်းစွာ အသုံးချတတ်ဖို့ သ ညာပေးခဲ့ပါတယ်။ သူက မိမိရဲ့ အတွေးကို အလွယ်မှ အခက်သို့ စီစဉ်တကျ ရအောင် စုစည်းပါ။ ပြဿနာများကို တတ်နိုင်သလောက် တစ်စိတ်စီ၊ တစ်ပိုင်းစီ ဖြစ်အောင် ခွဲခြမ်း စိတ်ဖြာပစ်ပါ။ စဉ်းစားစရာ ရှိသမျှကို ကုန်အောင် စဉ်းစားပါ။ လေ့လာစရာ ရှိသမျှကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် လေ့လာပါ။ ဘာမျှ ကျန်ရစ်ခဲ့တာ မရှိပါစေနှင့်။

ဒီနည်းနာဟာ သံသယရှိစရာ မလိုလောက်အောင် အကျိုး ရှိပါတယ်။ ပထမ ဒေးကားမှာ အကျိုး ရခဲ့ပါတယ်။ နောက်တော့ သခ်ၤာဗေဒ၊ စက်မှုအင်ဂျင်နီယာ အတတ်ပညာ၊ နက္ခတ္တဗေဒနဲ့ ရူပဗေဒ ပညာရှင်တို့အတွက် အကျိုး ရှိခဲ့ပါတယ်။ ဒေးကားရဲ့ ဒီ နည်းနာဟာ စိတ်နဲ့ ယှဉ်လာတဲ့ ပြဿနာတိုင်းမှာ ယခုတိုင် အံ့သြစရာ ကောင်းလောက်အောင် အသုံးဝင်နေပါသေးတယ်။ (သခ်ၤာဗေဒ မှာလို) စိတ်ရဲ့ နီယာမတရားများနဲ့ ပတ်သက်လာရင် ဖြစ်စေ၊ (နက္ခတ္တဗေဒ မှာလို) အကွာအဝေး ရုပ် ဒြပ် မဲ့မှုတို့ကို လွယ်ကူအောင် ပြုလုပ် တွက်ချက်ရတဲ့ ရုပ်ဝတ္ထု ဆိုင်ရာ သဘာဝကြီးကို လေ့လာရာမှာ ဖြစ်စေ အသုံးဝင်နေပါသေးတယ်။ သည့်ထက် သည် ရှုပ်ထွေးတဲ့ သိပ္ပံပညာရပ်များမှာ ကျင့်သုံးကြည့်ရင် လုံလောက်မှုတောင် မရှိသေးပါဘူး။

ရူပဗေဒ၊ ဓာတုဗေဒ၊ ဇီဝဗေဒ၊ ဆေးပညာ၊ ဘောဂဗေဒ၊ နိုင်ငံရေး စတဲ့ ပညာရပ်များမှာ ဒေးကားရဲ့ နည်းနာဟာ ပြဿနာ အားလုံးကိုတော့ ဖြေရှင်းမပေး နိုင်ပါဘူး။ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ဆောင်ရွက်ချက်တွေ အားလုံးကိုလည်း လမ်းညွှန်နေတာတော့ မဟုတ်ပါဘူး။ အခြိန်ကို ဒရောသောပါး လှုနေရတဲ့ အခါမျိုးမှာ ဘယ်နှယ်လုပ်ပြီး မိမိရဲ့ အတွေးကို စီစဉ်တကျ ဖြစ်အောင် နေရာချထား နိုင်ပါ့မလဲ။ ပြဿနာတစ်ခုရဲ့ အကြောင်းအချက်တွေ အများကြီးထဲမှာ ဘယ့်နှယ်လုပ်ပြီး ‘ဘာမှ ကျန်ရစ်ခြင်း မရှိအောင်’ လုပ်နိုင်ပါ့မလဲ။ သူ့ နည်းနာဟာ ကျွန်တော်တို့ကိုယ်တွင်းမှာ ဖန်နဲ့ သံမဏိတို့နဲ့ ဆောက်လုပ်တဲ့ အဏု စကြဝဠာကလေး တစ်ခုကိုတော့ တည်ဆောက်ပေးခဲ့ ပါတယ်။ အဲဒီ စကြဝဠာကလေးရဲ့ ကျနစ်မှာ ဖြတ်တောက် တပ်ဆင်ထားတဲ့ ဂီယာများဟာ ပြည့်စုံတဲ့ စက်ယန္တရား ဖွဲ့စည်းမှုအတိုင်း ထပ်တူ ဖြစ်နေတာ မဟုတ်ဘူး ဆိုတာတော့ ကျွန်တော်တို့ သိဖို့ လိုတာပေါ့။ လေတိုက်ရာကို လွှင့်ပါသွားတဲ့ သစ်ရွက်တွေ၊ မုန်တိုင်းနှင့် တိမ်တိုက်တွေ၊

လယ်ကွင်းပြင်ထဲက လုပ်အားတွေနဲ့ မြို့တော်ကြီးထဲက ဆန္ဒ ရမ္မက်တွေကတော့ တစ်မျိုးပေါ့။ ဒီမှာ နေရာ မရှိဘူးပေါ့။

တွေးခေါ်ဆင်ခြင်မှု တစ်ခုဟာ ဘယ်လောက်ပဲ စနစ်ကျသည် ဖြစ်စေ၊ ဘယ်လောက်ပဲ အလျင်စလိုနှိုင်မှု ကင်းသည် ဖြစ်စေ၊ ဘယ်လောက်ပဲ တစ်ဖက်သတ် ကြိုတင်ဆုံးဖြတ်မှု ကင်းသည် ဖြစ်စေ၊ ပန်းသီးစေ့ တစ်စေ့ကို ကြည့်ရုံနဲ့ ဘယ်လို ပန်းသီးပင်မျိုး ပေါက်လာလိမ့်မယ်လို့တော့ မပြောနိုင်ဘူးပေါ့။ ပန်း သီးရဲ့ အနံ့အရသာဟာ ဘယ်လို ရှိလာမယ် ဆိုတာကိုတော့ မပြောနိုင်ဘူးပေါ့။ မသိရသေးတဲ့ မိုက်ကရုတ် ပိုးတစ်မျိုးနဲ့ ဆေးထိုး လိုက်လို့ လူနာမှာ ဘယ်လိုရောဂါမျိုး ပေါ်လာမယ် ဆိုတာကိုတော့ မပြောနိုင်ဘူးပေါ့ ။ ဒီ မေးခွန်းတွေကတော့ ကျွန်တော်တို့ဘာသာ ကျွန်တော်တို့ ပြန်မေးလို့ မရဘူးလေ။ သဘာဝကြီးကို မေးရမယ့် မေးခွန်းတွေ မဟုတ်လား။ လွန်ခဲ့တဲ့ နှစ်ပေါင်း နှစ်ရာ လောက်ကတည်းက သဘာဝကြီးကို အောင်နိုင်အောင် လူတွေကို တန်ခိုးအာဏာ ပေးခဲ့တဲ့ ဒီ ဒေးကားရဲ့ နည်းနာဟာ ယုတ္တိဗေဒ၊ စူးစမ်းလေ့လာမှုနဲ့ လက်တွေ့ စမ်းသပ်မှုတို့နဲ့ ပေါင်းစပ်ထားတဲ့ နည်းနာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီ နည်းနာထဲမှာ တွေးခေါ်ဆင်ခြင်မှုဟာလည်း အစိတ်အပိုင်း တစ်ခုအနေနဲ့ ပါနေပါတယ်။ ဒါပေမယ့် အဲဒီ နည်းနာရဲ့ အဖြေတွေကို အချက်အလက်တွေနဲ့ တင်ပြီး မှန် , မမှန် စစ်ဆေးခဲ့ကြပါတယ်။ စမ်းသပ်မှုတွေနဲ့ ကိုက်ညီရင် လက်ခံခဲ့ကြပါတယ်။ ဒါပေမယ့် တွေးခေါ်ဆင်ခြင်မှုနဲ့ မကိုက်ရင် အညာ တာ ကင်းမဲ့စွာ ဖယ်ခဲ့ကြပါတယ်။

လက်တွေ့ စမ်းသပ်ကြည့်တဲ့ နည်းနာကို တစ်ခါတစ်ရံမှာ ဖရန်းစစ်ဘောကွန်ရဲ့ နည်းလို့ ပြောလေ့ ရှိခဲ့ကြပါတယ်။ မှန်ပါတယ်။ လက်တွေ့ စမ်းသပ်မှုရဲ့ အခြေခံ မူတွေကို ပထမဆုံး စတင် ချမှတ်ခဲ့သူဟာ ဘောကွန် ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် အဲဒီ နည်းနာကို ရှေး ပဝေသဏီကတည်းက အမှတ်မထင် စမ်းသပ်ကြည့်ကြ ပြီးသားပါ။

ရှေးခေတ်ဦး လူရိုင်းများဟာ ဒါကို မသိခင်ကတည်းက စမ်းသပ်မှုတွေကို လုပ်ခဲ့ကြတာပါ။ ကျွန်တော်တို့ အားလုံးဟာလည်း နေ့စဉ်နဲ့ အမျှ ဆိုသလို စမ်းသပ်မှုတွေကို လုပ်နေကြတာပါ။ ဒီနေ့ မနက်မှာပဲ ကျွန်တော့် စာအုပ်စင်မှာ ပျားတွေ အုံနေတာ တွေ့ရပါတယ်။ ဘာကြောင့် ပျားတွေ လာ အုံဖွဲ့နေရသလဲ လို့ ကျနော် ကြိုးစားရှာပါတယ်။ စားပွဲပေါ်က ကာနေးရှင်း ပန်းတွေကြောင့်လား။ ဒါနဲ့ ကျွန်တော် ပန်းအိုးကို တစ်နေ ရာကို ရွှေ့ကြည့်ပါတယ်။ ဟုတ်တာပေါ့ ။ ခဏကြာတော့ ပျားတွေ မရှိတော့ဘူး။ ဒါပေမယ့် သေချာအောင် အတည်ပြုရဦး

မယ်။ ဒါနဲ့ ပန်း အိုးကို တစ်ဖက် အခန်းကနေ ပြန်ယူလာပြီး ကျွန်တော့် စားပွဲပေါ်မှာ ပြန်ထားလိုက်တယ်။ ပူးတွေ ပြန်ရောက်လာတယ်။ ဒီမှာတင် ကျွန်တော် သဘာဝကြီးရဲ့ နိယာမ တစ်ခုကို သွားတွေ့တယ်။ ဒီရာသီ ဒီအချိန် ဆိုရင် ဒီ ပန်းတွေကို ကျွန်တော့် စားပွဲပေါ်က ပန်းအိုးထဲမှာ မစိုက်မိအောင် သတိထားရတော့မယ် ပေါ့။

အခြေခံ သဘောကို ပြန်ကြည့်လိုက်ရင် လက်တွေ့ စမ်းသပ်မှု နည်းနှာဟာ အလွယ်ကလေး ပါ။ ကလော်ဒီ ဘားနဒ်ရဲ့ အဆိုအတိုင်း ပြောရရင် 'မိမိရဲ့ စိတ်ကူးများ၊ အတွေးများကို အချက်အလက်များနဲ့ စနစ်တကျ စမ်းသပ် စစ်ဆေးကြည့်ခြင်း' ပါပဲ။ လူက စူးစမ်း လေ့လာလိုက်တဲ့အခါ သဘာဝ ရုပ်သဏ္ဌာန်တွေ အပေါ် အချင်းချင်း ဆက်သွယ်မှု အပေါ်မှာ အခြေခံတဲ့ အနုမာန မှန်းဆချက်ရယ်လို့ ပေါ်ထွက်လာတယ်။ အဲဒီ အနုမာန မှန်းဆချက်တွေကို မှန်ကြောင်း အတည်ပြုဖို့အတွက် ပညာရှင်များက နောက်ထပ် စူးစမ်းလေ့လာမှုတွေကို တရစပ် လုပ်ကြရတယ်။

ကူးဗီးယားက 'စူးစမ်း လေ့လာသူသည် သဘာဝကို နား ေထာင်၏။ သို့ရာတွင် လက်တွေ့ စမ်းသပ်ကြည့်သူကား သဘာဝကြီးကို မေးခွန်းထုတ်ကာ သဘာဝကြီး အား သူ့ကိုယ်သူ ဖော်ပြရန် အတင်းအဓမ္မ ပြုလုပ်၏' လို့ ပြောခဲ့ပါတယ်။

ဆိုပါတော့။ လက်တွေ့ စမ်းသပ်ကြည့်သူဟာ အကြောင်းတရားကို အမျိုး မျိုး ရှာကြည့်တယ်။ ရလဒ် ကွဲပြားမှုတွေကို မှတ်သားတယ်။ အ ေကြာင်းနဲ့ အကျိုး (ပစ္စည်းနဲ့ ပစ္စယုပ္ပန်) မှာ တိကျတဲ့ ဆက်သွယ်မှုကို တွေ့လာခဲ့ရင် အကြောင်းနဲ့ အကျိုး ကြားမှာ ပစ္စယတရား ဆိုတာ ရှိတယ်လို့ သူ အတည်ပြုနိုင်ပြီ။ သို့တိုင် အမှား မရှိဘူးလား။ အမှား ရှိနိုင်သေးတယ်။ နေကြတ်မှုတစ်ခု ဖြစ်ပြီးတာနဲ့ စစ်တစ်ခု ဖြစ်တယ်။ ဒါပေမယ့် ေနကြတ်ခြင်းကြောင့် စစ်ဖြစ်တာလို့ သက်သေ မထုတ်နိုင်ဘူး။ အောက်စဖို့ တက္ကသိုလ်ကျောင်းသား တစ်ယောက်ရဲ့ ဇာတ်လမ်း ကလေး တစ်ခု ရှိတယ်။ သူက ညတိုင်း ဝီစကီနဲ့ ဆိုဒါ တော်တော်များများ သောက်တယ်။ ဒီတော့ ရှင်းရှင်းပြတ်ပြတ် မစဉ်းစားနိုင်ဘဲ ဖြစ်လာတယ်။ ဒါနဲ့ သူက ဝီစကီကို ဖြတ်ပြီး ဘရန်ဒီနဲ့ ဆိုဒါကို သောက်တယ်။ အရင်လိုပဲ ဖြစ်နေတယ်။ မဟန်ပြိန်ဘူး ဆိုပြီး ဂျင်နဲ့ ဆိုဒါကို သောက်တယ်။ ဒါပေမယ့် ဒီအတိုင်းပဲ ဖြစ်နေတယ်။ 'သေချာပြီ။ ကျွန်တော် ဒီလိုဖြစ်နေတာ ဆိုဒါကြောင့်ဗျ' လို့ ပြော သတဲ့။

တကယ်လိုသာ သူဟာ ဉာဏ်ရှိတဲ့ လက်တွေ့ စမ်းသပ်သူတစ်ယောက် ဖြစ်ခဲ့ရင် ဒီထက် ပိုပြီး ရှေ့ဆက် စမ်းသပ်ကြည့်ရမယ်။ ဝီစကီတို့၊ ဘရန်ဒီတို့၊ ဂျင်တို့ကို ဆို ဒါ မပါဘဲ သောက်ကြည့်ဖို့ ကောင်းတယ်။ ဒီအခါမှာ သူ့ အမှားကို တွေ့လာလိမ့်မယ်။

ပညာရှိ သုခမိန် ဆိုတာ စူးစမ်းလေ့လာမှုနဲ့ လက်တွေ့ စမ်းသပ်မှုများ အရ သဘာဝ အချင်းအရာတွေ ကြားက၊ ထာဝရ ဆက်သွယ်မှုတွေက တစ်ဆင့် အနုမာန ခန့်မှန်းချက်များကို ထုတ်ယူတတ်သူ ဖြစ်တယ်။ သူ့ရဲ့ ခန့်မှန်းချက်များကို တတ်နိုင်သလောက် စမ်းသပ် စစ်ဆေးပြီး အတည်ပြုနိုင်တာနဲ့ တစ်ပြိုင်နက် အဲဒီ ခန့်မှန်းချက်များဟာ ယာယီအားဖြင့် သဘာဝကြီးရဲ့ နိယာမများ ဖြစ်လာကြတယ်။

ကျွန်တော်ဟာ ကျွန်တော့်လက်မှာ ရှိတဲ့ အရာဝတ္ထု တစ်ခုကို အပေါ်ကို လွှင့်မြောက်ပစ်လိုက်တိုင်း မြေကြီးပေါ်ကို ပြန်ကျလာတတ်တယ်။ ကျလာတဲ့ မြန်နှုန်းကို တွက်ချက်ကြည့်လို့ ရတယ်။ တစ်စုံတစ်ခုသော နေရာတစ်ခုပေါ်ကို ပြန်ကျလာတဲ့ မြန်ရှိန်ဟာ အမြဲတမ်းလိုလို ပြောင်းလဲခြင်း မရှိ ပုံမှန် ဖြစ်နေတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီအချက်ကို ထောက်ပြီး အရာဝတ္ထုများ မြေကြီးပေါ်ကို ပြန်ကျလာတာနဲ့ ပတ်သက်လို့ နိယာမတရားတွေ ရှိတယ် ဆိုတာ သိလာရတယ်။

သိပ္ပံပညာဆိုတာ တခြား မဟုတ်ဘူး။ အဲဒီလို စူးစမ်းလေ့လာ တွေ့ရှိမှုတွေကို ပေါင်းချုပ်ထားတဲ့ အရာ ဖြစ်တယ်။ သိပ္ပံပညာဟာ စကြဝဠာကြီးကို ရှင်းလင်းဖော်ပြတဲ့ အရာ မဟုတ်ဘူး။ သိပ္ပံပညာဆိုတာ (ကဗျာဆရာ) ဗာလေရီ ပြောသလို အောင်မြင်တဲ့ ဖော်စပ်နည်းကာ အချို့ကို စုပေါင်းထားတာ ဖြစ်တယ်။ ဒါပေမယ့် အဲဒီ ဖော်စပ်နည်းများဟာလည်း မှားနိုင်တယ်။ ကျွန်တော် ဖတ်နေတဲ့ စာအုပ်ကို လွှတ်ချလိုက်လို့ စာအုပ်ဟာ ကြမ်းပြင်ပေါ်ကို ကျမသွားဘဲ အထက်မျက်နှာကြက်ဆီကို တက်သွားတယ် ဆိုရင် ကျွန်တော် တော်တော် အံ့အားသင့်သွား မှာပဲ။ ဒါပေမယ့် ဒါကို ကြည့်ပြီး သိပ္ပံပညာ မှားပြီလို့ မပြောနိုင်ဘူး။ ဒီအချင်းအရာ ဖြစ်စေတဲ့ အကြောင်းကို ရှင်းလင်း ဖော်ပြတဲ့၊ ပိုမို ရှုပ်ထွေးတဲ့ နိယာမ တစ်ရပ်၊ ဥပဒေသ တစ်ရပ်ကို ရှာဖို့ လိုလာပြီ ဆိုတဲ့ သဘောပဲ။

လက်တွေ့ စမ်းသပ်မှု သိပ္ပံပညာမှာ တက္ကဗေဒ ဆိုင်ရာ ခန့်မှန်းချက် တစ်ခုပဲ ရှိတယ်။ အဲဒါကတော့ သဘာဝ နိယာမတရားများရဲ့ ဖောက်လွဲ ဖောက်ပြန်ဖြစ်မှု မရှိ တည်ငြိမ်ခြင်းပဲ။ သဘာဝကြီးဟာ တစ်စုံတစ်ခုသော နိယာမများကို လိုက်နာ

ခြင်း ပြုတယ်၊ သို့မဟုတ် လိုက်နာသယောင် ထင်ရတယ် ဆိုတဲ့ အချက်ကို ကျွန်တော်တို့ မယုံရင် သဘာဝ အချင်းအရာတွေကို လေ့လာတာဟာ ဘာမှ အဓိပ္ပာယ် ရှိမှာ မဟုတ်ဘူး။ တူညီတဲ့ ဖိအားရှိတဲ့ ရေဟာ ဒီနေ့မှာ စင်တီဂရိတ် ဒီဂရီ ၅၀ ရောက်ရင် ဆူပြီး နောက်တစ်နေ့မှာ စင်တီဂရိတ် ဒီဂရီ ၇၅ ကျမှ ဆူတယ်။ နောက်တစ်နေ့ကျတော့ စင်တီဂရိတ် ဒီဂရီ ၁၀၀ ရှိမှ ဆူတယ်ဆိုရင်၊ ဒီလို ပြောင်းလဲမှုတွေ ရှိနိုင်တယ် ဆိုတာကိုလည်း ကျွန်တော်တို့ ရှာမတွေ့ရင် ရူပဗေဒကို ကျွန်တော် သင်ယူတာဟာ အလကားပဲ ဖြစ်မှာပဲ။ ဒီလို အဖြစ်မျိုးတွေ မဖြစ်လို့ တော်သေးတာပေါ့။

သဘာဝ အချင်းအရာများမှာ ထူးဆန်းတဲ့ မပြောင်းလဲတဲ့ တရား ရှိနေတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲ။ တက္ကဗေဒ ဝါဒီများ၊ ပညာရှင်များ၊ သာသနာဆိုင်ရာ ကျမ်းပြုံ ပုဂ္ဂိုလ်များ၊ သခ်ၤာပညာရှင်များဟာ အဲဒီကိစ္စနဲ့ ပတ်သက်လို့ အတွေးအခေါ် ရှိကောင်း ရှိလိမ့်မယ်။ လက်တွေ့ စမ်းသပ်သူကတော့ ဒါတွေကို ဘာမှ မသိဘူး။ ဒီအထဲမှာ သူ မပါဘူး။ သူ သိတာကတော့ သဘာဝ အချင်းအရာတွေကို စူးစမ်း လေ့လာတဲ့ နည်းကို သူ သိတယ်။ အဲဒီ စူးစမ်း လေ့လာမှုများက နေပြီး အနုမာန ခန့်မှန်းချက်တွေ ဆွဲထုတ်ယူတဲ့ နည်းကို သူ သိတယ်။ အဲဒီ အနုမာန ခန့်မှန်းချက်တွေကို လက်တွေ့ စမ်းသပ် စစ်ဆေးမှုနဲ့ အတည်ပြုတဲ့ နည်းကို သူ သိတယ်။ အတည်ပြုလို့ မရရင် အဲဒီ အနုမာနတွေကို စွန့်လွှတ်ရမယ့် နည်းကို သူ သိတယ်။ တည်ငြိမ်ခိုင်မာတယ်လို့ ထင်ရတဲ့ နိယာမများနဲ့ အညီ စမ်းသပ်မှု ပြုနည်းကို သူ သိတယ်။ 'သဘာဝကို နာခံရင်း သဘာဝကို အောင်နိုင်တယ်' လို့ ဘေကွန်က ပြောခဲ့တဲ့ နည်းအတိုင်း စ စ်ဆေးကြည့်တယ်။ ဒီနည်းဟာ အံ့သြစရာကောင်းတဲ့ ရလဒ်တွေကို ပေးနိုင်တယ် ဆိုတာ ဘာမှ သံသယဖြစ်ဖွယ် မရှိဘူး။

လူရဲ့ စွမ်းအားနဲ့ ပြုလုပ်နိုင်တဲ့ တစ်စုံတစ်ခုသော သဘာဝ အချင်းအရာ ကြားက ပြောင်းလဲခြင်း မရှိတဲ့ ဆက်သွယ်မှုများကို ပြုလုပ်နိုင်တဲ့ အတွက်ကြောင့် တစ်ကြောင်း၊ လူရဲ့ စွမ်းအားနဲ့ မလုပ်နိုင်တဲ့ အခြားသော အချို့သော သဘာဝ အချင်းအရာများ ကြားက ပြောင်းလဲခြင်း မရှိ မှ နကန်တဲ့ ဆက်သွယ်မှုကို ပြုလုပ်နိုင်တဲ့ အတွက်ကြောင့် တစ်ကြောင်း၊ စမ်းသပ် စစ်ဆေးကြည့်တဲ့ နည်းနာဟာ လူကို စူပါမင်း ဖြစ်အောင် လုပ်ပေးနိုင်တယ်။ ပြပွဲ တစ်ခုမှာ ကလေးတစ်ယောက်က ခလုတ်ကလေး တစ်ခုကို နှိပ်လိုက်ရုံနဲ့ ရှုပ်ထွေးတဲ့ စက်ယန္တယားကြီး တစ်ခုကို လှုပ်ရှား လည်ပတ်အောင် လုပ်နိုင်တယ် ဆိုရင် အဲဒီ အပြုအမူဟာ ခွန်အား အနည်းဆုံး ဆိုတဲ့ ကလေးငယ် တစ်ယောက်ကိုပင်လျှင် ဘယ်လောက် အင်အား ကြီးတဲ့ စွမ်းပကားကို ပေးနိုင်တယ် ဆိုတာကို ပြတဲ့ သင်္ကေတ ဖြစ်တယ်။ ဘယ့်ကလောက်များ အံ့သြဖို့ ကောင်းတဲ့ တန်ခိုး စွမ်းပကားပါလဲ။

စကြဝဠာကြီးထဲက ရွှံ့စက်ကလေး တစ်စက် ေပါ်မှာ လာပြီး ဖြစ်တည်တဲ့၊ လူ ဆိုတဲ့ သေးငယ်တဲ့ ပိုးမွှားကလေးဟာ ကိုယ် ရှိနေတဲ့ ရွှံ့စက်ကလေးနဲ့ စကြဝဠာ ထဲက အလားတူ ရွှံ့စက်ကလေးတွေ ဘယ်လောက်ဝေးတယ် ဆိုတာကို တိုင်းထွာ နိုင်ရုံမျှ မက အဲဒီ ရွှံ့စက်ကလေးပါက ရာသီဥတု၊ သစ်ပင် ပေါက်ရောက်မှုနဲ့ တိရစ္ဆာန်တွေကိုပါ လ အနည်းငယ်အတွင်း တစ်မျိုးတစ်ဖုံ ပြောင်းလဲသွားအောင် လုပ်နိုင်တာဟာ တော်တော့်ကို အံ့သြဖို့ ကောင်းပါတယ်။ ကမ္ဘာမြေကြီးကို နာရီ အနည်းငယ်အတွင်း လှည့်ပတ် သွားလာနိုင်တဲ့ စက်ယာဉ်ပုံကို ထုတ်လုပ်နိုင်တာ၊ အအေးကို အောင်နိုင်တာ၊ အမှောင်တိုက်ကို အောင်နိုင်တာ၊ ငတ်မွတ်ခြင်းကို အောင်နိုင်တာ စသည်တို့ဟာလည်း အံ့သြဖို့ ကောင်းပါတယ်။

သိပ္ပံနည်းကျ နည်းနာဟာ စကြဝဠာကြီးကို ရှင်းလင်း ဖော်ပြခြင်း မပြုနိုင်ပါဘူး။ ဘယ်တော့မှလည်း ရှင်းလင်း ဖော်ပြခြင်း ပြုနိုင်မှာ မဟုတ်ပါဘူး။ ဒါပေမယ့် သိပ္ပံပညာက လူတွေကို ရူပဗေဒ ဆိုင်ရာ၊ ဓာတုဗေဒ ဆိုင်ရာနဲ့ ဇီဝဗေဒ ဆိုင်ရာ တို့မှာတောင် သဘာဝ အချင်းအရာများနဲ့ ပတ်သက်လို့ ကြီးမားတဲ့ တန်ခိုး စွမ်းပကားကို ပေးနိုင်ခဲ့တယ် ဆိုရင် လူတွေက သဘာဝကျစွာပဲ မေးခွန်း ထုတ် လာစရာတွေ၊ ကိုယ့်ကိုယ်ကို ပြန်မေးလာနိုင်စရာတွေ ရှိလာပါတယ်။

ရုပ်ဝတ္ထု ကမ္ဘာလောကကြီးထဲမှာ အောင်မြင်မှုကို ရလာခဲ့တဲ့ တွေးခေါ်မှု အနုပညာဟာ လူတွေနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ ကိစ္စမှာကော ဘာဖြစ်လို့ အသုံးမပြုနိုင်ရမှာ လဲ။ သံမဏိ စက်ရုပ်တွေ၊ ကြေးနီ စက်ရုပ်တွေက လူတွေရဲ့ အလုပ်တွေကို လုပ် ပေးနေတဲ့ စက်ရုံကြီးတွေကိုတောင် တည်ထောင်နိုင်တဲ့ တွေးခေါ်မှု အနုပညာဟာ အစားထိုးခံလိုက်ရတဲ့ လူတွေရဲ့ ပျော်ရွှင် ချမ်းမြေ့မှု အတွက် ဘာဖြစ်လို့ အသုံးမ ကျ ဖြစ်ရမှာလဲ။ တိရစ္ဆာန် မျိုးနွယ် အမျိုးမျိုးကို မျိုး စပ်ပေးနိုင်တဲ့၊ ပန်း အမျိုး မျိုးကို မျိုး စပ်ပေးနိုင်တဲ့ တွေးခေါ်မှု အနုပညာ နည်းလမ်းဟာ လူတွေကို လူလွန်မသားတွေ၊ စူပါမင်းတွေ ဖြစ်လာအောင် ဘာဖြစ်လို့ မလုပ်နိုင်ရမှာလဲ။

အဲဒီ မေးခွန်းတွေကို မေးလာစရာ ရှိပါတယ်။

အင်္ဂလိပ် နိုင်ငံရေးသုခမိန် တစ်ဦး ဖြစ်တဲ့ လော့ဒ် ဆောလ်စ်ဘာရီဟာ သူ့ ပါတီဝင်တွေ၊ သူ့နောက်လိုက် နောက်ပါတွေ နိုင်ငံရေး ငြင်းခုံမှုဖြစ်လို့ စိတ်တို လာကြပြီ ဆိုရင် 'ဒီလိုဆိုရင် ပြဿနာကို ဓာတုဗေဒ နည်းအရ ဖြေရှင်းကြည့်

ရအောင် ' လို့ ပြောလေ့ ရှိပါသတဲ့။ သဘောကတော့ လူတွေကိုလည်း လက်တွေ့ စမ်းသပ်ကြည့်တဲ့ ဓာတုဗေဒ ပစ္စည်းတွေလို သ ောဘာထားကြရအောင်။ ထွက်ပေါ်လာမယ့် ရလ ဒ်တွေကို ကြိုမတွေးနဲ့။ ဓာ တုဗေဒ ပစ္စည်းတွေကို ပေါင်းအိုးထဲ ထည့်၊ အပူပေးပြီးတော့ သူတို့ တုံ့ပြန်မှုတွေကို စောင့်ကြည့်၊ ရလ ဒ်တွေက သဘောတရားနဲ့ မကိုက်ညီရင် အဲဒီ သဘောတရားကို စွန့်ပယ် ဆိုတဲ့ သဘောပါပဲ။

သိပ္ပံနည်းကျ နိုင်ငံရေး ဆိုတာ အဲဒီလိုပဲ ဖြစ်ရလိမ့်မယ် ထင်ပါတယ်။ ဒီလိုနည်းကို ကျွန်တော်တို့ မကျင့်သုံးနိုင်ဘူးလား။ လူဟာ တွေးခေါမှု အနုပညာရဲ့ နောက်ဆုံးပိတ် အဖြေကို သိပ္ပံပညာထဲမှာ မတွေ့နိုင်ပေဘူးလား။

* * *

သိပ္ပံပညာရှင် 'ရေနန်း' ဟာ သိပ္ပံပ ညာရှင်များရဲ့ အင်စတီကျူးက အဖွဲဝင်တွေ အနေနဲ့ သိပ္ပံနည်းကျ ထိန်းချုပ်ထားတဲ့ ကမ္ဘာလောကကြီးကို တွေ့မြင်ရလိမ့်မယ် လို့ မျော်လင့်ခဲ့ဖူးပါတယ်။ ထို့အတူပဲ အဲဒီအခါမှာ အတိတ်နဲ့ ပစ္စုပ္ပန် အဖြစ်အပျက်တွေရဲ့ အချိန်ကာလကို တိကျစွာ သိနိုင်တဲ့ စက်ယန္တယား တစ်ခုလည်း ပေါ်ပေါက်လာလိမ့် မယ်လို့ ဘာထရန်ရပ်ဆဲက တွေးထင်ခဲ့ဖူး ပါတယ်။ ခု ဆိုရင် အဲဒီလို စိတ်ကူး ြကံဆခဲ့ကြတာဟာ ဆယ်စုနှစ်ပေါင်း များစွာ ကြာခဲ့ပါပြီ။ အလိုလေး။ ခုတော့ ကျွန်တော်တို့ဟာ ပြင်ပ ကမ္ဘာလောကကြီးနဲ့ ပတ်သက်လို့ အံ့သြစရာကောင်းတဲ့ တန်ခိုး စွမ်းပကားတွေကို ရခဲ့ကြပေမယ့် ကျင့်ဝတ်ရေးရာ၊ နိုင် ငံရေးရာနဲ့ လူမှုရေးရာ ကို စွမ်းမှာတော့ ကျေနပ်လောက်တဲ့ ရလဒ်တွေကို မရခဲ့သေးပါကလား။

ဘာဖြစ်လို့ မရခဲ့သလဲ ဆိုတာကတော့ အလွယ်နဲ့ နားလည်နိုင်ပါတယ်။

လက်တွေ့ စမ်းသပ်ကြည့်ရှုတယ် ဆိုတဲ့ ကိစ္စဟာ လှုပ်ထားတဲ့၊ သီးခြားတည်ရှိတဲ့၊ တံခါးပိတ်ထားတဲ့ ဖြစ်စဉ်တစ်ခု ရှိဖို့ လိုပါတယ် ။ အဲဒီလို နေရာမျိုးမှာသာလျှင် လက်တွေ့ စမ်းသပ်စစ်ဆေးမှု ဆိုတာ ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။ ရေဟာ ဘယ်လို အခြေအနေမျိုး ရောက်မှ ဆူသလဲ ဆိုတာကို သိချင်ရင် အချက်အလက် အချို့ကို ကျွန်တော်တို့ သီးခြားဖယ်ထုတ် စမ်းသပ်ကြည့်ရ ပါတယ်။ အပူရဲ့

ရင်းမြစ်၊ ရေထည့်တဲ့ ကရား၊ ရေ စသည်တို့ ဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ဟာ ဖိအားတစ်ခုကို ပေးလိုက်ရပါတယ်။ ပြင်ပ သြဇာတွေကို ဖယ်ထုတ်ပစ်လိုက် ရပါတယ်။ ဒါပေမယ့် လူအဖွဲ့အစည်းဆိုတာ ရုပ်ထွေး ပွေလီ ယှက်လိမ်နေတဲ့ နေရာ ဖြစ်လေတော့ သူ့ကို အလုံပိတ်ပြီး သီးခြား ဖယ်ထုတ်လို့ မရပါဘူး။ ဒါကြောင့် အဲဒီလို စမ်းသပ် စစ်ဆေးမှု လုပ်ကြည့်ဖို့လည်း မဖြစ်နိုင်ပါဘူး။

လိုအပ်လာလို့ရှိရင် စမ်းသပ် စစ်ဆေးမှုကို ကြိမ်ဖန်များစွာ လုပ်ရပါတယ်။ ဖြစ်တဲ့ ဘက်ကရော၊ မဖြစ်တဲ့ ပြောင်းပြန်ဘက်ကရော နှစ်ဖက်စလုံးကနေ ပြန် စမ်းသပ်ပြီး အတည်ပြုရပါတယ်။ ဒီလို စမ်းသပ်စစ်ဆေးဖို့ ဆိုတာဟာ စိတ်ပညာနယ်ပယ်မှာ မဖြစ်နိုင်ဘူး။ လူမှု ဝိဇ္ဇာနယ်ပယ်မှာလည်း မဖြစ်နိုင်ဘူး။ လူတန်းစား မဲ့ လူအဖွဲ့အစည်းကြီး ရောက်ရင် ဘယ်လိုဖြစ်မလဲ ဆိုတာကို စမ်းသပ်ကြည့်ဖို့ အတွက် လူတန်းစားတွေ အားလုံးကို အစမ်းသဘောနဲ့ မရှိအောင် နှိပ်ကွပ်ပစ်လို့ ဘယ်နှယ်လုပ် ဖြစ်နိုင်မှာလဲ။ စဉ်းစားဉာဏ် ရှိတဲ့ ဘယ် နိုင်ငံရေး သုခမိန်ကကော ဒီလို စမ်းသပ်ကြည့်မှာလဲ။ အရင်းရှင် စနစ်ကြီး မကောင်းဘူး ဆိုတာကို ပြောင်းပြန် သက်သေထုတ်ပြနိုင်အောင် ဘယ် ကွန်မြူနစ်ကကော အရင်းရှင် စနစ်ကြီးကို တည်ဆောက် စမ်းသပ်ကြည့်နေ ဦးမှာလဲ။

နောက်ဆုံးအားဖြင့် လက်တွေ့ စမ်းသပ် စစ်ဆေးကြည့်မှု တစ်ခုမှာ စစ်ဆေးကြည့်သူ အနေနဲ့ ယုံကြည်မှု အပြည့်အဝ ရှိဖို့နဲ့ ကိုယ်ရေး အကျိုးစီးပွား မရှိဖို့ လိုတယ်။ သိပ္ပံပညာ စမ်းသပ်မှု ဆိုတာ အဲဒီလို အတွေ့ အကြုံးစီးပွားတွေ ပြင်းထန်တဲ့ ခံစားချက်တွေ မရှိဖို့ လိုတယ်။ ဒီလို ခံစားချက်တွေ ဖြစ်ပေါ်လာရင် ထိန်းသိမ်းနိုင်ဖို့၊ ချုပ်တည်းနိုင်ဖို့၊ ပျောက်အောင်လုပ်ဖို့ ဆိုတာ စိုးပါမင်းသားတွေသာလျှင် လုပ်နိုင်တဲ့ ကိစ္စ ဖြစ်ပါတယ်။

သိပ္ပံနည်းကျ အမှန်တရား ရှာဖွေမှုမှာ အရေးကြီးတဲ့ အချက် တစ်ချက် ရှိတယ်။ အဲဒါကတော့ ဆင်ခြင်တုံတရားဟာ အနှမာန ခန့်မှန်းချက်တွေကို ဘယ်တော့မှ အသေ စွဲကိုင်မထားဘူး ဆိုတဲ့ အချက်ပဲ။ သုတေသနသမား တစ်ယောက်ရဲ့ ပထမဆုံးသော တာဝန်ဟာ စနစ်တစ်ခုကို တီထွင်ဖို့ ဖြစ်တယ်ဆိုရင် သူ့ရဲ့ ဒုတိယ တာဝန်ဟာ အဲဒီ စနစ်ကို ရှုံမှုန်းပစ်လိုက်ဖို့ ဖြစ်တယ်။ အနည်းဆုံး ဥပေက္ခာ ပြုပစ်လိုက်ဖို့ ဖြစ်တယ်။ ဒါပေမယ့် ခက်တာက လူဟာ လူပဲ။ နိယာမ တစ်ခုကို တွေ့ချင်တယ် ဆိုရင် ကိုယ် ရှာတွေ့ချင်နေတဲ့ အရာကို အထောက်အကူဖြစ်စေမယ့် အရာတွေကိုသာ လိုက်ရှာနေတော့တာပဲ။ သိစိတ်နဲ့ လိုက်ရှာတာမျိုးတော့ မဟုတ်ဘူးပေါ့။ ကိုယ့်မသိစိတ်ထဲမှာ ကိုယ်လိုချင်တဲ့ အဖြေကို အထောက်အကူ

ဖြဲ့စ်မယ့် အရာတွေကိုပဲ လိုက်ရှာနေတော့တာပဲ မဟုတ်လား။ ဆေးပညာ နယ်ပယ်မှာ ဆိုရင် ကျွမ်းကျင်သူ ပါရဂူတွေဟာ သူ့ လူနာမှန်သမျှကို သူ ကျွမ်းကျင် နားလည်တဲ့ ရောဂါတွေ ဖြစ်နေတယ်လို့ပဲ ရိုးသားစွာ ထင်နေတတ် ကြတယ် မဟုတ်လား။ စိတ်ကုဆရာဆီကို သွားပြရင် ခင်ဗျားရောဂါက စိတ်ရောဂါပဲလို့ ပြောတတ်ကြတာပဲ မဟုတ်လား။ အကျိတ်ပါရဂူ တစ်ဦးဆီကို သွားပြရင် အကျိတ်ရောဂါ တစ်ခုခုကိုတော့ တွေ့လာတာပဲ မဟုတ်လား။ ဝမ်းဗိုက်ပါရဂူ တစ်ဦးဆီ သွားရင်လည်း ရောဂါဟာ သူ့ နယ်ပယ်ထဲမှာ ရှိတယ်လို့ပဲ ထင်တတ်ကြတယ် မဟုတ်လား။

အနည်းဆုံး ပြောရရင် ဆေးပညာဟာ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းအားဖြင့် သိပ္ပံပညာ တစ်ခုပဲ။ ဆေးပညာဟာ လူရဲ့ ခန္ဓာကိုယ်နဲ့ သက်ဆိုင်တယ်။ အဲဒီ လူ့ခန္ဓာကိုယ်တွေဟာ လိုအပ်လာရင် စမ်းသပ်မှု တစ်ခုထဲမှာ တစ်စိ တ်တစ်ပိုင်း သီးခြား ဖယ်ထုတ်ထားလို့ ရတယ်။ ဒါပေမယ့် စီးပွားရေး ကိစ္စမှာလို၊ နိုင်ငံရေး ကိစ္စမှာလို သန်းပေါင်းများစွာသော လူ့ ခန္ဓာကိုယ်များရဲ့ ခံစားချက်တွေ၊ တုံ့ပြန်မှုတွေနဲ့ ပတ်သက်လာတဲ့ အခါမှာတော့ အချက်အလက်တွေ အမျိုး မျိုး ရှိပြီး အဲဒီ အချက်အလက်တွေဟာလည်း တစ်ခုနဲ့ တစ်ခု ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ်နေတဲ့ အမျိုး မျိုးသော သဘောတရား၊ အယူအဆများကို အထောက်အကူပြုလို့ ရတာမျိုး တွေချည်းပဲ ဖြစ်နေတယ်။ လစ်ဘရယ် စီးပွားရေး စနစ်ဟာ အဆုံးသတ်မှာ စုပေါင်းစီးပွားရေး ဝါဒကို ဖန်တီးပေးလိုက်တဲ့ အတွက် မကောင်းဘူးလို့ စမ်းသပ်မှုများက ပြသပြီး ဖြစ်ပေမယ့် စုပေါင်းစီးပွားရေး စနစ်ကို စမ်းသပ်လုပ် တော့လည်း ဘယ်မှာ ကောင်းလို့လဲ၊ မကောင်းဘူး ဆိုတာ စမ်းသပ်မှုက ပြခဲ့ပြီ မဟုတ်လား လို့ တစ်ယောက်က ပြောနိုင်နေတာပဲ။ လူ့အဖွဲ့အစည်းကြီး ပြုလဲမသွားအောင် ယခင် ရှေးက ရှိခဲ့တဲ့ ဂန္ဓဝင်ပုံစံ ပုဂ္ဂလိက ပစ္စည်းကိုတော့ ဆက်လက် အသိအမှတ်ပြု နေရသေးတာပဲ မဟုတ်လားလို့ ပြောစရာ ရှိနေသေးတာပဲ။

ကောင်းပြီ။ ဒီလိုဆိုရင် ဒီလို စမ်းသပ်မှုတွေကို အခြေခံပြီး နိယာမတရားတွေကို ချမှတ်လို့ ရသလား။ မရပါဘူး။ ဒါဖြင့် စမ်းသပ်မှုတွေကို ဘာဖြစ်လို့ လုပ်နေရသေးသလဲ။ စမ်းသပ်မှုများဟာ သိပ္ပံနည်းကျတယ်လို့ ပြောရတာကတော့ တခြားကြောင့် မဟုတ်ဘူး။ စမ်းသပ်မှုတွေကို အမျိုး မျိုး လုပ်နိုင်လို့ရယ်၊ နောက်တစ်ချက်ကတော့ စမ်းသပ်မှုတွေကို ထပ်ပြန်တလဲလဲ ပြုလုပ်နိုင်လို့ရယ် ဖြစ်တယ်။ စီးပွားရေး စနစ်တစ်ခုကို စမ်းသပ်ကြည့်တယ် ဆိုပါစို့။ ဒီလို စမ်းသပ်ကြည့်ပြီး အဖြေထွက်ဖို့ ကိစ္စဟာ မျိုး ဆက်ပေါင်း များစွာ ကြာတတ်တယ်။ အ ေမရိကန် ပြည်ထောင်စုနဲ့ ပြင်သစ်ပြည်တို့မှာ စီးပွားရေးနဲ့ ပတ်သက်လို့ ‘ရုစဘဲ့’ စမ်းသပ်မှု

နဲ့ ‘ဘလန်း’ စမ်းသပ်မှု ဆိုတာ ရှိခဲ့တယ်။ ဒီ နှစ်ခုစလုံးမှာ နိုင်ငံရေးဖြစ်စဉ် တစ်ခုမှာ နှစ်တို့၊ ခဏတဖြုတ် လုပ်ခဲ့တဲ့ အရာတွေ ဖြစ်တယ်။ တကယ်သာ လုပ်ရင် ရေရှည် တန်ဖိုးကြီးကြီး တော် ေတာ် ရှုပ်ရှုပ်ထွေးထွေး လုပ်ရမယ့် အရာတွေ ဖြစ်ပြီး နောက် နှစ်ပေါင်းများစွာ ကြာမှ နောက် မျိုးဆက်တွေ အတွက် တန်ဖိုးရှိမယ့် အရာတွေ ဖြစ်တယ်။

စီးပွားရေးမှာ ဖြစ်တဲ့အတိုင်း နိုင်ငံရေးမှာလည်း ဒီအတိုင်း ဖြစ်တာပဲ။ အင်္ဂလန်ပြည်ဟာ ဒီမိုကရက်တစ် စမ်းသပ်မှုတွေကို ပြုလုပ်ရာမှာ ေအာင်မြင်တဲ့ ရလဒ်တွေကို ရခဲ့တယ်လို့ ကျွန်တော်တို့ ပြောလေ့ ရှိကြတယ်။ ဒါပေမယ့် အဲဒီအချက်ကနေ စပြီး သိပ်မနည်းကျတဲ့ ကောက်ချက် တစ်ခုကို ကျွန်တော်တို့ ဆွဲထုတ် မယူနိုင်ဘူး။ ဘာဖြစ်လို့လဲ ဆိုတော့ ဒီပြင် လူမျိုးတွေဟာ အင်္ဂလိပ်လူမျိုးတွေမှ မဟုတ်ဘဲကိုး။ ဒီမိုကရေစီ ဆိုတာ တကယ့် စကားလုံးတစ်လုံး ဖြစ်တယ်။ အဲဒီ စကားလုံးရဲ့ အောက်မှာ တကယ် အခြေအနေတွေ၊ တကယ့် အဖြစ်အပျက်တွေကို ထည့်ပေးရလိမ့်မယ်။ အင်္ဂလိပ် အခြေအနေတွေဟာ ပြင်သစ်၊ စပိန်၊ ဒါမှမဟုတ် အီတလီ အခြေအနေတွေ မဟုတ်ဘူး။ အင်္ဂလိပ် ဒီမိုကရေစီဟာ အင်္ဂလိပ် နိုင်ငံရေးဘဝကို ထင်ဟပ်တယ်။ ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း ဆွေးနွေးခြင်းနှင့် စေ့စပ် ဖြေရှင်းခြင်း၊ ဒေသဆိုင်ရာ ဘဝကို အရေးပေးခြင်း၊ ပွင့်လင်းတဲ့ သဘောထားရှိတဲ့ မူးမတ် လူတန်းစားက သူ့နှင့် ရင်းနှီးစွာ ဆက်ဆံတဲ့ လူလတ်တန်းစားများကို နားလည် သဘောပေါက်ခြင်း၊ ပါလီမန်နဲ့ မြေပိုင်ရှင်တို့ အကြားမှာ သဘောတူညီမှု ရှိခြင်း၊ အချုပ်ပြောရရင် စည်းမျဉ်းခံ ဘုရင်စနစ် ရှိခြင်း စသည်တို့ဟာ အင်္ဂလိပ် ဒီမိုကရေစီရဲ့ အနှစ်သာရ ဖြစ်တယ်။

ဒီမိုကရေစီနဲ့ ဖက်ဆစ်ဝါဒတို့ကို ခွဲခြားချင်ရင် အဲဒီ စကားနှစ်လုံးရဲ့ အဓိပ္ပာယ်ကို ခွဲခြား ကြည့်ရလိမ့်မယ်။ အခြေအနေ နှစ်ရပ်၊ အစစ်အမှန် နှစ်ရပ်၊ ဖွင့်ဆိုချက် နှစ်ရပ်ကို လွှဲခွဲခြား ကြည့်နေလို့ မရဘူး။ လုံးဝ လွတ်လပ်ခြင်းနှင့် အကြွင်းမဲ့ အုပ်စိုးခြင်းတို့ ကြားမှာ လူ့အဖွဲ့အစည်း ပုံသဏ္ဌာန်တွေ များစွာ ရှိနိုင်တယ်။ တကယ်လည်း ရှိတယ်။ လူမျိုး တစ်မျိုးရဲ့ ဘဝမှာ လွတ်လပ်မှု ဘယ်လောက်ရှိသလဲ ဆိုတာကို တိုင်းထွာဖို့ နည်းလမ်း မရှိတဲ့ အချို့ နိမ့်မျိုးမှာ လွတ်လပ်မှုဟာ ဖိနှိပ်မှုထက် ကောင်းသလား၊ မကောင်းဘူးလား ဆိုတာကို ဘယ့် နှယ်လုပ် စမ်းသပ် စစ်ဆေးကြည့်လို့ ရမှာလဲ။ ဒီလို ပြောတဲ့အတွက် အချို့သော လွတ်လပ်ခွင့်များဟာ မလိုအပ်ဘူးလို့ ပြောတာ မဟုတ်ဘူး။ လူမျိုးတစ်မျိုး အဖို့ တစ်ချိန်တစ်ခါမှာ နိုင်ငံရေး အစစ်အမှန်တွေကို သိအောင် လုပ်ရာမှာ သိပ်ပညာနည်းနာတွေ မဟုတ်တဲ့ အခြားသော နည်းနာများနဲ့ ရှာဖွေရမယ်လို့ ဆိုလိုချင်တာ ဖြစ်တယ်။

ကျွန်တော့် အမြင်ကို ပြောရရင် ကျွန်တော်တို့ဟာ နိုင်ငံရေးနဲ့ လူမှုရေး ပြဿနာများကို 'ဓာတုဗေဒ နည်း' နဲ့ စဉ်းစားသင့်တယ်လို့ ထင်တယ်။ ဒါပေမယ့် နေရာတကာမှာ ဒီလိုနည်းနဲ့ချည်း စဉ်းစားလို့ မရဘူး ဆိုတာကိုတော့ ဝန်ခံပါတယ်။ ဒါကြောင့် လူတော်တော်များများဟာ သူတို့အကြောင်းတွေကို ပြောရင် တစ်ဖက်သား နားဝင်အောင် ပြောနိုင်သလောက် သဘောတရားတို့ ဘာတို့ကို ပြောလာပြီ ဆိုတာနဲ့ တစ်ပြိုင်နက် တောင်စဉ်ရေမရ ဖြစ်ကုန်တော့တာပေါ့။ လျှပ်စစ် ပစ္စည်း တစ်ခု ပျက်သွားလို့ ပြင်ရတော့မယ် ဆိုပါတော့။ လျှပ်စစ်သမား အဖွဲ့မှာတော့ အဲဒီ လျှပ်စစ်ပစ္စည်းကလေးဟာ မြေပုံနဲ့၊ ဇယားနဲ့ သေသေချာချာ ရှိပြီးဖြစ်တဲ့ ကမ္ဘာကလေးပဲ။ ဝါယာကြိုးတွေ၊ ခလုတ်တွေကြားမှာ ဘယ်နေရာမှာ ဘာရှိတယ်၊ ဘယ်ကြိုးစက ဘယ်သွားမယ် ဆိုတာ သူ ကောင်းကောင်း သိပြီးသား ဖြစ်တယ်။ ဒါပေမယ့် တိုင်းပြည် တစ်ပြည်ကို ပြန်လည် တည်ဆောက်ကြမယ်ဆိုတဲ့ အခါမှာတော့ အဲဒီ တိုင်းပြည်ရဲ့ လူမှုဘဝ ပုံကားချပ်ဆိုလို့ ဘာမှ ရေရေရာရာရှိတာ မဟုတ်ဘူး။ လူမှု တိုးတက်မှုနဲ့ ပျော်ရွှင်မှုတို့အတွက် ဘယ်လို လုပ်ရင် ဘယ်လို ဖြစ်တယ်ဆိုတာကို ပုံသေကားကျ လမ်းကြောင်းရယ်လို့ ရှိတာ မဟုတ်ဘူး။ သဘောတရားတွေကို တင်းတင်းကြပ်ကြပ် လိုက်နာ လုပ်ဆောင်သည့်တိုင် လက်တွေ့ စမ်းသပ်ကြည့်တဲ့ နည်းလမ်းဟာ ဘာမှ အရာမထင်ဘဲ ဖြစ်ချင် ဖြစ်တတ်တာပဲ။ နိုင်ငံရေး ခေါင်းဆောင်၊ စီးပွားရေး လုပ်ငန်းရှင်နဲ့ စစ်တပ် ခေါင်းဆောင် တစ်ယောက်အဖို့ ကျိုးကြောင်းဆင်ခြင်မှု သက်သက်ဟာ ဘာကိုမှ လုပ်မပေးနိုင်လို့ပေါ့။

ဒါပေမယ့် ဘယ်လိုပဲ ဖြစ်ဖြစ်၊ အဲဒီ ပုဂ္ဂိုလ်များဟာ အလုပ်ကို လုပ်ဆောင်ရမယ် မဟုတ်လား။ ဆုံးဖြတ်ချက်တွေကို ချမှတ်ရမယ် မဟုတ်လား။ ဒီတော့ ဒီလို အလုပ်တွေကို လုပ်လာရင်၊ ဆုံးဖြတ်ချက်တွေကို ချမှတ်လာရင် ဘယ်အပေါ်မှာ အခြေခံရမလဲ ။ ကဗျာဆရာ (ဒဿနဆရာ) 'အာလိန်း' ကတော့ 'လုပ်ဆောင်မှုသည် စိတ်စေတနာ၏ အစအဦး ဖြစ်၏' လို့ ပြောခဲ့ဖူးတယ်။ ခွေးကလေး တစ်ကောင်ကို ရေထဲ ပစ်ချလိုက်တယ်။ အရင်တုန်းက တစ်ခါမှ ရေမကူးဖူးပေမယ့် ခွေးကလေးဟာ ရေထဲမှာ ကူးမှာပဲ။ ဒီတော့ ခွေးဟာ ရေကူးမယ်လို့ မဆုံးဖြတ်မိကတည်းက ရေကူးနေရ ြပီ။ မွေးစတုန်းက ကျွန်တော်တို့ အားလုံးဟာ လောကပင်လယ်ကြီးထဲကို ပစ်ချခံလိုက်ကြရတဲ့ သတ္တဝါကလေး တွေပဲ။ ပင်လယ်ကြီးထဲ ရောက်တာနဲ့ တစ်ပြိုင်နက် ကျွန်တော်တို့ဟာ အတတ်နိုင်ဆုံး ကူးကြခတ်ကြတယ်။ ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်ကို စတင် ရေးသားနေတဲ့ စာရေးဆရာ တစ်ယောက်ဟာ သူ ဘာရေးမယ် ဆိုတာကို အားလုံး အတိအကျ စိတ်ကူးထားတာ မဟုတ်ဘူး။

တကယ်လို့သာ စကားလုံးတိုင်း စကားလုံးတိုင်းကို စဉ်းစားပြီးသား သိပြီးသား ဆိုရင် သူ့ဝတ္ထုဟာလည်း ရေးပြီးသား ဖြစ်နေတော့မှာပေါ့။

တကယ်တော့ ဝတ္ထုရေးဆရာဟာ ရေထဲကို ခုန်ဆင်းပြီးမှသာ နောက်တစ်ခန်း ရေးဖို့ စိတ်ကူး ပေါ်လာရတာ။ ဒါကြောင့် လုပ် ေဆာင်မှုဟာ စိတ်စေတနာရဲ့ အစအဦး ဖြစ်တယ်လို့ ပြောတာ။

လူတွေမှာ ကြီးကျယ်တဲ့ စီမံကိန်းကြီးတွေ၊ ဇယားတွေ ရှိတတ်ကြတယ်။ ငါသာ ဝန်ကြီးချုပ် ဖြစ်ခဲ့ရင်၊ ငါသာ မူဆိုလီနီ ဖြစ်ခဲ့ရင်၊ ငါသာ လေကြောင်းဝန်ကြီး ဖြစ်ခဲ့ရင် ဘယ်သို့ ဘယ်သာ စသဖြင့် စိတ်ကူး ေတွ အမျိုး မျိုး ရှိတတ်ကြတယ်။ ကမ္ဘာမှာ ထာဝစဉ် ငြိမ်းချမ်းရေး ရအောင် လုပ်မယ်ဆိုတဲ့ စီမံကိန်းကြီး ရှိသလား။ ကလေး ကစားရသလို လွယ်ပါတယ်။ သမ္မတ ဝီလ်ဆင်ဟာ ဒီလို စီမံကိန်းကြီးကို ရေးဆွဲခဲ့ရာမှာ ယေဘုယျအားဖြင့် အောင်မြင်ခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဥရောပမှာ နှစ်နှစ်လောက် ငြိမ်းချမ်းရေး ရအောင် ဒါမှမဟုတ် နှစ် လလောက် ငြိမ်းချမ်းရေး ရအောင် လုပ်နိုင်ဖို့ ဆိုတာကတော့ တကယ့် စူပါမင်းတွေမှ လုပ်နိုင်မယ့် အလုပ်မျိုး ဖြစ်နေတယ်။ ဂါထေးက 'တွေးတောခြင်းသည် လွယ်၏။ လုပ်ဆောင်ခြင်းသည် ခက်၏။ တွေးတောခြင်းကို လုပ်ဆောင်ခြင်း အဖြစ်သို့ ရောက်အောင် လုပ်ရန်ကား ကမ္ဘာတွင် အခက်ဆုံး ဖြစ်ပေ၏' လို့ ပြောခဲ့ဖူးတယ်။ တော်စတိုင်းကလည်း သဘောတရား တစ်ခုကို အကောင်အထည် ဖော်ရခြင်းထက် ဒဿနကျမ်း အစောင်စောင် ရေးရခြင်းက ပို၍ လွယ်ကူပေ၏ လို့ ရေးခဲ့ဖူးတယ်။

အများအားဖြင့်တော့ ကျွန်တော်တို့ ဘဝအတွက် အရေးကြီးတဲ့ လုပ်ငန်း တော်တော်များများမှာ ကျွန်တော်တို့ဟာ မြေပုံမရှိတဲ့ လုပ်ဆောင်မှု ဝင်္ကပါကြီး ထဲမှာ လမ်းစ ရှာနေကြရသူများသာ ဖြစ်တယ်။ ဒီလိုဆိုရင် တွေးခေါ်မှု အနုပညာ ဆိုတာ ဘယ်ရောက်သွားပြီလဲ။

* * *

စဉ်းစား သိမြင်တဲ့ တွေးခေါ်မှုဟာ မမှားနိုင်ကြောင်း၊ ဒါပေမယ့် အဲဒီ စဉ်းစား တွေးခေါ်မှု နယ်ပယ်ဟာလည်း အလွန် ကျဉ်းမြောင်းကြောင်းကို ကျွန်တော် တို့

ပြောခဲ့ပြီးပြီ။ လုပ်ဆောင်သူ (လက်ရုံးရည်သမား) ဟာ ပြဿနာ ရှုပ်ထွေးလာပြီဆိုရင် ပကတိစိတ်ရဲ့ သေချာ တိကျမှုမျိုးကို ရအောင် ကြံစည်အားထုတ်လေ့ ရှိတယ်။ တစ်နည်း ပြောရရင် လက်ရုံးရည်သမား အဖို့ တွေးခေါ်မှု အနုပညာ ဆိုတာဟာ တွေးခေါ်မှုကို ပကတိစိတ်အရ ဖြစ်အောင် လုပ်တဲ့ အတတ်ပညာ ဖြစ်တယ်။ ဒီနေရာမှာ လက်ရုံးရည်သမားဟာ ဆင်ခြင်တုံတရားကို လျှောင်ပြောင် ဘေးဖယ်ပစ်တယ် လို့ ကျွန်တော်တို့ ပြောလိုတာ မဟုတ်ဘူး။ သူဟာ သူ လုပ်ချင်တာကို စဉ်းတော့ စဉ်းစားရမယ်။ မျော်ကြည့်ရမယ်။ တစ်နေ့မှာ သူ ဖြေရှင်းရမယ့် ကြုံတွေ့ရမယ့် ပြဿနာတွေကို ကြိုတင် မျှော်မှန်းရမယ်။ အချက်အလက်များစွာကို လေ့လာရတယ်။ စူးစမ်း လေ့လာမှုက ရရှိတဲ့ အချက်တွေပေါ်မှာ အခြေခံပြီး ဥပဒေသ ထုတ်ရမယ်။ ဒါပေမယ့် အဲဒီ စဉ်းစားချက်တွေ၊ အဲဒီ စူးစမ်းလေ့လာမှုတွေ၊ အဲဒီ ဥပဒေသတွေကို သူ့ ကိုယ်တွင်းမှာ သိမ်းဆည်းထားရမယ်။ တွေးခေါ်မှုဟာ နက်ရှိုင်းစွာ ထိုးဖောက်သွားရမယ်။ သူ ဟာ အပြင်က လှုံ့ဆော်မှုကို ချက်ချင်း တုံ့ပြန်ရမယ်။ ဒီလို လုပ်မှသာလျှင် ဆုံးဖြတ်ချက်ကို ချမှတ်ရာမှာ လျင်မြန်စွာ ချမှတ်နိုင်လိမ့်မယ်။

လူနာ တစ်ယောက်ကို ခေါ်လာတဲ့ အခါမှာ သမားအိုကြီး တစ်ဦး ဘာလုပ်သလဲဆိုတာကို စဉ်းစားကြည့်ပါ။ သူတို့လို သမားတော်တွေ လုပ်နေကျအတိုင်း စ မ်းသပ်မှုတွေ လုပ်မယ်။ အဲဒီ စမ်းသပ်မှုတွေဟာ သူ့ရဲ့ သီစိတ်ထဲက တွေးခေါ်ဆင်ခြင်မှုကို အကူအညီ ပေးမယ်။ ဒါပေမယ့် လူနာပေါင်း များစွာကို ကုသခဲ့တဲ့ အတွေ့အ ကြုံက ရရှိခဲ့တဲ့ သူ့ ပကတိ စိတ်ဓာတ်ကတော့ သူ့ကို ရောဂါ ခွဲခြားမှု အတွက် ညွှန်ကြားနေတယ်။ လူနာ တစ်ယောက်နဲ့ ပတ်သက်လို့ သူ စဉ်းစားတာတွေ၊ သူ စူးရှမ်းကြောင့်ကြတာတွေ၊ သူ စိတ်ချလက်ချ ရှိတာတွေဟာ များပြားလွန်းလှတဲ့ အတွက် ဒီ အတွေးတွေ အားလုံးကို စကားလုံးနဲ့ ထောက်ပြဖို့ ဆိုတာ အင်မတန်ကို ခက်ခဲသွားတယ်။ ထက်မြက်တဲ့ သမားပို့ တစ်ယောက် ရှေ့မှာတော့ အဲဒီ သမားအိုကြီးဟာ သိပ် နားလည် တတ်ကျွမ်းတယ်လို့ ထင်ရမှာ မဟုတ်ဘူး။ ဒါပေမယ့် သူဟာ လူနာအကြောင်း၊ ရောဂါအကြောင်းကို သိလိုက်ပြီ။ အမှားအယွင်း နည်းနည်းနဲ့ လုပ်နိုင်ပြီ။

စစ်ဗိုလ်ချုပ်ကြီး တစ်ယောက်ဟာ စစ်မြေပြင်မှာ သမားရိုးကျ စဉ်းစား တွေးခေါ်မှုတွေကို လုပ်နေနိုင်တာ မဟုတ်ပါဘူး။ သမိုင်းနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ သူ့ အသိ၊ သူ့ အတွေ့အကြုံ၊ သူ ရရှိထားတဲ့ သတင်း အချက်အလက်တွေကနေပြီး အဖြေဟာ ပေါ်ထွက်လာခဲ့တယ်။ ရှန်ပိမ်း တိုက်ပွဲမှာ မာရှယ်ပေတိန်းဟာ စစ်သူကြီး ဝယ်လင်တန်ရဲ့ စစ်ပရိယာယ်တွေကို ထပ်မံ ကျင့်သုံးခဲ့တယ်။ စာရေးဆရာကြီး တစ်ယောက်ဟာ စာပုဒ် တစ်ပုဒ်ကို ထုတ်၊ နာမဝံသေသန တစ်ခုကို ဖြတ်၊ ဒါမှမဟုတ်

ကြိယာ တစ်ခုလုံးကို အထားအသို ပြောင်း စတဲ့ နည်းများနဲ့ သူ့ စာမူကို ပြန်လည် ပြင်ဆင်ခြင်း ပြုတယ်။ ဒီလို ပြင်ဆင်တဲ့အတွက် စာ ဘယ်လောက် ကောင်းသွား သလဲ လို့ ကျွန်တော်တို့ အနေနဲ့ ရှင်းပြလို့ ရတယ်။ ဒါပေမယ့် စာရေးဆရာ အဖို့ တော့ ဒီလို ရှင်းပြစရာ မလိုဘူးလေ။ သူမှာ ရှေး စာရေးဆရာကြီးတွေရဲ့ စာပေ ဟန်များကို အပတ်တကုတ် နှစ်ရှည်လများ လေ့လာခဲ့ပြီး ဖြစ်လေတော့ သူမှာ ဘာသာစကားနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ ပကတိဉာဏ် ရှိနေပြီ။ 'အရေးကြီးသည်မှာ ရှာဖွေ ဖို့ မဟုတ်။ ရှာဖွေ၍ ရသမျှကို စိမ့်ဝင်အောင် လုပ်ရန် ဖြစ်၏။ အသိပညာ ဆိုသည်မှာ အခြားမဟုတ်။ ကိုယ် လိုအပ်လာသည့် အချိန်တွင် ရှင်းလင်း ဖွင့်ဆို ချက်များ၊ တူညီချက်များကို ရှာမနေဘဲ စိတ်ထဲတွင် အလိုအလျောက် ရောက်လာသည့် အထိကို ဆိုလိုခြင်း ဖြစ်ပေ၏' လို့ ဗာလေရီက ပြောခဲ့ဖူးတယ်။

လက်ရုံးရည်သမား တစ်ယောက်အဖို့ အဏု စကြဝဠာ (သို့မဟုတ်) အစ္ဆတ္တ အတွင်း သန္တာန်ဟာ ပြင်ပ ကမ္ဘာ လောကကြီးမှာ သူ လုပ်ကိုင် ဆောင်ရွက်ရမယ့် အရာတွေ တည်ရှိတဲ့ ပြင်ပ ကမ္ဘာကြီးရဲ့ ပုံတူ ဖြစ်တယ်။ နိုင်ငံရေး ခေါင်းဆောင် ဟာ သွားလာရာမှာ သူ့ တိုင်းပြည်ကို သူနဲ့ အတူ ယူဆောင်သွားတယ်။ လူထုရဲ့ တုံ့ပြန်ချက်ဟာ ဘယ်လိုရှိမယ် ဆိုတာကို သူ လက်အောက်က လူတွေထက် ပိုသိ တယ်။ သူ့ တိုင်းပြည်က လူထုရဲ့ အကြောင်းကို သူ သိတာဟာ၊ နားလည်တာဟာ စူးစမ်း လေ့လာမှု၊ ဖက်ရှင် မှတ်သားမှု၊ ပြန်လှန် စဉ်းစားမှု၊ လူတန်းစား အသီးသီးနဲ့ ရင်းနှီး ကျွမ်းဝင်မှုတို့က တစ်ဆင့် သိလာ နားလည်လာခြင်း ဖြစ်တယ်။ ဒီ အသိ တွေဟာ လျင်မြန်ပြီး တရားမျှတတဲ့ ဆုံးဖြတ်ချက်ထဲမှာ ပေါ်လာကြတယ်။ စုံစမ်း ထောက်လှမ်းပေးသူ မရှိတဲ့ နိုင်ငံရေးသမားများဟာ သတင်းစာတွေ၊ စာရင်းဇယားတွေ၊ ကော်မတီတွေနဲ့ ညှိနှိုင်း တိုင်ပင်ရတယ်။ ဒါပေမယ့် သူတို့ကို ချည်း အားကိုးနေရင် အမှားကို တွေ့နိုင်တယ်။ သတင်း အချက်အလက်ကို သိ တာဟာ ပြုစုမွေးမြူမှု မဟုတ်ဘူး။ တကယ် စစ်မှန်တဲ့ ပညာတတ် တစ်ယောက် ရဲ့ စိတ်ထဲမှာ အချက်အလက်တွေကို စုစည်းယူတယ်။ အဲဒီ အချက်အလက်တွေ ဟာ အစစ်အမှန် ကမ္ဘာလောကကြီးရဲ့ ရုပ်ပုံထဲမှာ လာပြီး ရောင်ပြန်ဟပ်တဲ့ သက်ရှိ ကမ္ဘာလောကကြီး ဖြစ်တယ်။ စာရင်းအင်းဗေဒ ပါရဂူ တစ်ဦးဟာ ကမ္ဘာ လောကကြီးကို ဖြတ်တောက်ပြီး သတ်ဖြတ်ပစ်တယ်။ ကဗျာဆရာကတော့ ကမ္ဘာလောက တစ်ခုကို ပုံသွန်း ြပီး အသက်ဝင်အောင် လုပ်ပေးတယ်။ လက်ရုံးရည်သမား (လုပ်ဆောင်သူ) ဟာ စွယ်စုံကျမ်းဂန် တတ်မြောက်သူထက် ကဗျာဆရာနဲ့ ပို နီးစပ်တယ်။

ထင်ရှားကျော်ကြားတဲ့ စကား အဆိုအမိန့်တွေ ရှိတယ်။ လူဟာ သူသိထားတာ ထက် ပိုပြီး ခွန်အားကောင်းတယ် တဲ့။ ယုံကြည်ခြင်းဟာ သိနားလည်ခြင်းထက်

အရင်ကျတယ် တဲ့။ အဲဒီ အဆိုအမိန့်တွေဟာ ဘယ်လောက် လေးနက်သလဲ ဆိုတာ ခုလောက်ဆိုရင် နားလည်လောက်ပြီ ပေါ့။ ကျွန်တော်တို့ဟာ မသိခင်မှာ ယုံကြည်မှု ရှိရမယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲ ဆိုတော့ အလုပ်ဟာ အသိထက် အရင်ကျလို့ပဲ။ တွေးခေါ်မှု အနုပညာဟာ ယုံကြည်မှု အနုပညာပဲ ဖြစ်တယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲ ဆိုတော့ ခု ကျွန် ေတာ်တို့ ရောက်နေတဲ့ ယဉ်ကျေးမှု အဆင့်မှာ ဘယ်လူသားမှ ကိုယ်ပိုင် ယုံကြည်ချက်နဲ့ အများ ယုံကြည်ချက်ကို နောက်ထပ် စစ်ဆေးကြည့်နိုင်ခြင်း မရှိသေးလို့ပဲ။ မှတ်ကျောက်တင် မကြည့်နိုင်သေးလို့ပဲ။ မိမိရဲ့ ထင်မြင်ချက် ဟူသမျှကို လုံးဝ ပြောင်းလဲပစ်ဖို့ ကိစ္စဟာ စိတ်ဓာတ်ဆိုင်ရာ အာရုံပြောင်းလွဲမှု တစ်ခု ဖြစ်ပြီး အဲဒီလို ပြောင်းလွဲအောင်လုပ်ဖို့ ဆိုတာ အချိန် အများကြီး လိုတယ်။ လက်ရုံးရည်သမား ဘဝနဲ့ချည်း နေထိုင်ဖို့ ဆိုရင် လူဟာ ရှေး အစဉ်အဆက်က လိုအပ်တယ်လို့ ယူဆ အသိအမှတ် ပြုထားခဲ့ကြတဲ့ စာရိတ္တ ဆိုင်ရာ၊ လူမှုရေး ဆိုင်ရာ၊ ဘာသာရေး ဆိုင်ရာ နိယာမတွေ၊ ဥပဒေသတွေ အများစုကို လက်ခံရပေလိမ့်မယ်။

ကျွန်တော်တို့ရဲ့ စိတ်ဓာတ်မှာ အထပ်ထပ် ရစ်ပတ်ထားတဲ့ အလွှာတွေ ရှိတယ်။ ပထမ အလွှာမှာ ရှေး ခေတ်ဦး လူသားတွေရဲ့ ယုံကြည်မှုတွေ၊ နောက်တော့ အာရှ၊ ဂရိ၊ ရောမ၊ အီဂျစ် ဘာသာရေး ယုံကြည်မှုတွေ။ အထူထပ်ဆုံး အလွှာကတော့ ခရစ်ယာန် ဘာသာတရား ဖြစ်ပြီး အပါးလွှာဆုံး အလွှာကတော့ စက္ခဝဋ္ဌာကြီး တည်ဆောက်ပုံနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ ခေတ်သစ် အယူအဆတွေပဲ။ ကျွန်တော်တို့တစ်တွေဟာ အဲဒီ အရာတွေနဲ့ ဖွဲ့စည်းထားခြင်း ဖြစ်တယ်။ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ အနုပညာ လက်ရာတွေ၊ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ အထိမ်းအမှတ် ရုပ်ထုတွေ၊ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ အခမ်းအနားတွေ၊ ကျွ နတော်တို့ရဲ့ အတွေးတွေဟာ အဲဒီ အရာတွေနဲ့ ဖွဲ့စည်းထားခြင်း ဖြစ်တယ်။ လူဟာ မိမိ ခန္ဓာကိုယ်နဲ့ ကင်းကွာအောင် လုပ်လို့ မရသလို ကျွန်တော်တို့ဟာ အတိတ်နဲ့ ကင်းကွာအောင် လုပ်လို့လည်း မရဘူး။ ခိုင်မာတဲ့ တွေးခေါ်မှု ဆိုတာ အခြား မဟုတ်ဘူး။ ပကတိစိတ်ရဲ့ အတွင်းလွှာထဲမှာ နက်ရှိုင်း စွာ တည်ရှိနေတဲ့အရာ ဖြစ်တယ်။ တွေးခေါ်မှုဟာ ယုတ္တိဗေဒရဲ့ နိယာမတွေကို လိုက်နာရတယ်။ ယုတ္တိဗေဒရဲ့ နိယာမတွေဟာ တွေးခေါ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေသ တွေပဲ။

တကယ်လို့ ကျွန်တော်ဟာ သဘောတရားရေး ဆိုင်ရာ တွေးခေါ်မှုနဲ့ တက်ကြွတဲ့ အလုပ်ဆိုင်ရာ တွေးခေါ်မှုကို ခွဲခြားပြရမယ် ဆိုရင် အောက်ပါ နှိုင်းယှဉ်ချက်ကို အသုံးပြုပြီး ပြောချင်တယ်။

စစ်ပွဲတစ်ပွဲမှာ လေတပ်နဲ့ ခြေလျင်တပ်တို့ဟာ ပူးပေါင်း တိုက်ရတယ်။ လေယာဉ်ပျံက ရန်သူ နယ်မြေထဲကို ဝင်ပြီး ကင်းထောက်တယ်။ လေ့လာရတယ်။ ရန်သူရဲ့ စစ်ကြောင်းနဲ့ ပတ်သက်လို့ ဖြစ်နိုင်စရာရှိတဲ့ ခန့်မှန်းချက်တွေကို လုပ်ရတယ်။ ခြေလျင်တပ် ချီတက် တိုက်ခိုက်လို့ ရနိုင်တဲ့ နေရာတွေကို အချက်ပြ ပေးပို့ရတယ်။ ဒါပေမယ့် လေယာဉ်ဟာ နယ်မြေကို မသိမ်းပိုက်နိုင်ဘူး။ ခြေလျင်တပ်က တကယ် ချီတက် တိုက်ခိုက်တဲ့ နေရာမှာ လေယာဉ်က မှားယွင်း တွက်ချက်မိတဲ့ အတွက် ခြေလျင်တပ်က ချီတက် တိုက်ခိုက်တဲ့ အခါမှာ အခက်အခဲ ေတွ့နိုင်တယ်။ တစ်ခါ ခြေလျင်တပ်ကလည်း ရန်သူရဲ့ အတားအဆီး၊ အပိတ်အဆို့တွေကို မကျော်လွှားနိုင်ဘူး။ ဒီအခါမှာ အတားအဆီးတွေကို ဖျက်ဆီးရတယ်။ တိုက်ဖျက်ရတယ်။ အဲဒီအခါမှာ လေယာဉ်က လေကြောင်းက ထင်ထားခဲ့တာထက် မြေပြင်မှာ ပိုပြီး အန္တရာယ် ကြီးနိုင်တယ်။ ခြေလျင်တပ်ဟာ ရန်သူစစ်ကြောင်း ကြားမှာ ပိတ်မိနေပြီ၊ အဝိုင်းခံနေရပြီ ဆိုရင် လေယာဉ်ရဲ့ အခန်းဟာ အကျိုးမဲ့ အချည်းနှီးဖြစ်တဲ့ ရှေ့ချီတက်မှုကို လုပ်ဖို့ မဟုတ်တော့ဘူး။ ခြေလျင်တပ်နဲ့ အဆက်အသွယ်လုပ်ဖို့ ဖြစ်တယ်။ ဘယ်လို အကူအညီပေးမလဲ ဆိုတာ နည်းလမ်းရှာဖွေဖို့ ဖြစ်တယ်။ အဲဒီအခါမှာ လေယာဉ်ဟာ ရှေ့ကို နောက်တစ်ခေါက် သွားပြီး ကင်းထောက်ရမယ်။ မြေပြင်က လက်တွေ့ ဆောင်ရွက်သူနဲ့ ဝေဟင်က စူးစမ်း လေ့လာသူတို့ အစဉ်အမြဲ ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် နောက်ဆုံးမှာ အောင်ပွဲကို ရနိုင်တယ်။

ဒီတော့ ထုံးတမ်းဓလေ့တွေ၊ စူးစမ်း လေ့လာမှုတွေနဲ့ သိမ်းပိုက်ခံထားရတဲ့ နယ်ကို ကျော်ပြီး မိမိ လုံးဝ ကျွမ်းကျင်ခြင်း မရှိသေးတဲ့ နယ်မြေထဲကို ဆင်ခြင်တုံတရား သက်သက်ဟာ သွားရောက် လေ့လာနိုင်တယ်။ စူးစမ်းနိုင်တယ်။ ဒီအတိုင်းလည်း လုပ်ရမယ်။ ဆင်ခြင်တုံတရားဟာ ကိုယ် တွေ့ခဲ့တယ်လို့ ထင်တဲ့ အရာတွေကို ဖော်ပြနိုင်တယ်။ အဓိပ္ပာ ယ် ကောက်နိုင်တယ်။ အချက်ပြနိုင်တယ်။ အဲဒီနောက်မှာ အလုပ် (ခြေလျင်တပ်) လိုက်ပါလာတယ်။ တွေးခေါ်မှုကြောင့် ရရှိလာတဲ့ စီမံကိန်းများနဲ့ အညီ နယ်မြေစိမ်းများကို သိမ်းပိုက်ဖို့ ကြိုးစားနိုင်တယ်။ တစ်ခါတစ်ရံမှာ အောင်မြင်တယ်။ အများအားဖြင့်တော့ တပ်လန်လာခဲ့တာ များတယ်။ ဒီတော့ တွေးခေါ်မှုဟာ သူ့အမှားကို ဝန်ခံရတယ်။ အစစ်အမှန်နဲ့ ထိတွေ့ရတယ်။ အတွေ့အ ကြုံက ပစ်ပယ်ထားတဲ့ မှားယွင်းတဲ့ အယူအဆတွေကို စွန့်လွှတ်ရတယ်။ ခန့်မှန်းချက် အသစ်တွေကို ပြုလုပ်ရတယ်။

ဒီတော့ ဆင်ခြင်တုံတရား၊ စမ်းသပ်မှုနဲ့ အလုပ်တို့ကို အမြဲတစေ ပေါင်းစပ်ပေးနိုင်မှ သာလျှင် ကျွန်တော်တို့ဟာ အောင်မြင်မှုကို ရနိုင်တယ်။ ဒါတောင် ထာ ဝ ရအောင်ပွဲ မဟုတ်သေးဘူး။ (ထာဝရအောင်ပွဲ ဆိုတာကလည်း လောကမှာ မရှိ

ဘဲကိုး) ယာယီ အောင်ပွဲသာ ဖြစ်တယ်။ ယဉ်ကျေးမှု လို့ ခေါ်တဲ့ သိမ်မွေ့ပါးလွှာတဲ့ အကာအကွယ် အောက်မှာ ခဏတဖြုတ်နားချိန်ကလေးသာ ဖြစ်တယ်။ ကျွန်တော်တို့ စီတ်ထဲမှာ စကြဝဠာကြီးရဲ့ မြေပုံကို ဆွဲပြီး ရွေးချယ်ထားတဲ့ ဆိပ်ကမ်းတွေကို ရောက်အောင် သွားနိုင်သလား။ 'လူရဲ့ တွေးခေါ်မှုဟာ စကြဝဠာကြီး တစ်ခုလုံးရဲ့ မြေပုံကို ဆွဲခြင်းဌာ မတတ်နိုင် ' လို့ပဲ ကျွန်တော် ဖြေချင်တယ်။ လူ၏ စိတ်သည် ဝေးကွာပြီး ဒဏ္ဍာရီဆန်တဲ့ ယူတိုးပီးယား ကမ်းခြေကို ရောက်မယ်လို့ မမျှော်လင့်နိုင်ဘူး လို့ပဲ ကျွန်တော် ဖြေချင်တယ်။ ရေကြောင်း သွားလာမှုဟာ ရှေး ဘိုးဘွားတို့ထံမှ ရရှိခဲ့တဲ့ အသိပညာကို အသုံးချပြီး ကြယ်တာရာများ ၊ ဒီ ေရ အတက်အကျများ၊ လေကြောင်းများကို လေ့လာခြင်းဖြင့် အေဂျီယန် ပင်လယ်ပေါင်း မြောက်မြားစွာမှာ သင်္ဘော ပျက်လိုက်၊ နောက်တစ်ခါ သင်္ဘော ပျက်လိုက်နဲ့ သွားရသလို ကျွန် ေတာ်တို့ဟာလည်း ဒီအတိုင်းပဲ ရဲရဲ ခရီးဆက်နိုင်တယ် လို့တော့ ကျွန်တော် ပြောချင်ပါတယ်။ နှတ်ဘုရားများဆီက အမြော်အမြင် ရှိတဲ့ ယူလီဆီး တောင်းခံတဲ့ အရာဟာလည်း ဒီလောက်ပါပဲ။

*M*m*B*f*K*R*

♦ ၆ - အလုပ်လုပ်ခြင်း အနုပညာ ♦

“အလုပ် လုပ်သည်” ဆိုတဲ့ ကြိယာပုဒ်ရဲ့ အဓိပ္ပာယ်က ဘာလဲ။ လစ်ဖ ေရးရဲ့ အဘိဓာန်မှာတော့ ဒီလို အနက်ဖွင့်ထားတယ်။ ‘ကိစ္စတစ်ခု ပြီးစီး အောင်မြင်ရန် အတွက် ဒုက္ခ ခံရသည်’ တဲ့။ ကျွန်တော်တို့ အဖို့တော့ အဲဒီ အနက်ဖွင့်ချက်ဟာ သိပ် မပြည့်စုံဘူးလို့ ထင်တယ်။ ကောင်းပြီ။ ဒီလိုဆိုရင် တချို့ အလုပ်တွေဟာ သုခ မရှိဘူးလား။ ပျော်စရာ မကောင်းဘူးလား။ ဒီတော့ အဘိဓာန်ကို ခဏ ပိတ်ထားပြီး တခြား ဥပမာတွေကို ကျွန်တော်တို့ ကြည့်ကြမယ်။

ဖန်မှုတ်သမား တစ်ယောက် အလုပ် လုပ်တယ်။ သူ ဘာလုပ်သလဲ။ သူ့ကို ပုံသဏ္ဌာန် မဲ့တဲ့ ဖန်တုံးကြီး တစ်ခု ပေးလိုက်တယ်။ အဲဒီ ဖန်တုံးကြီးကို အသုံးကျတဲ့ ပစ္စည်းတစ်ခု ဖြစ်အောင် သူ ပုံသွင်းယူတယ်။ သတ္တု တူးဖော်တဲ့ အလုပ်သမား တစ်ယောက်ဟာ ဘာလုပ်သလဲ။ မြေကြီးထဲက နေပြီး ကျောက်မီးသွေးတို့၊ သံတို့ကို တူးဖော်ပြီး စက်ရုံကို ပို့လိုက်တယ်။ စက်ရုံက အဲဒီ ပစ္စည်းတွေကို သုံးပြီး စွမ်းအင်၊ အပူနဲ့ ပစ္စည်း ကိရိယာတွေအဖြစ် ပြောင်းလဲလိုက်တယ်။ လယ်သမားဟာ ဘာလုပ်သလဲ။ မြေကြီးတွေ ကို ထွန်ယက်တယ်။ ပြင်ဆင်တယ်။ မျိုး ေစ့များနဲ့ စိုက်ပျိုးတယ်။ ဝတ္ထုရေးဆရာဟာ ဘာလုပ်သလဲ။ လူတွေကို တွေ့ရာ မြင်ရာက ရလာတဲ့ အချက်တွေကို ဇာတ်လမ်းတစ်ခု အဖြစ် ဖန်တီးတယ်။ သူဟာ ဖန်မှုတ်သူ တစ်ဦးလိုပဲ ပုံသဏ္ဌာန်မဲ့တဲ့ အချက်အလက်က နေပြီး အနုပညာ တစ်ရပ်ကို ဖန်တီး ထုတ်လုပ်တယ်။ ကျောင်း သားဟာ ဘာလုပ်သလဲ။ မိမိရှေ့က သွားနှင့်သူများ ရရှိခဲ့တဲ့ အသိပညာကို ပိုင်ဆိုင်အောင် ကြိုးစားတယ်။ သူ့စိတ်ကို စီစဉ်တက္ကျ ဖြစ်အောင် လုပ်တယ်။ သူဟာ သူ့ကိုယ်သူ ပြုလုပ်တယ်။ ဒီတော့ အလုပ် , လုပ်တယ် ဆိုတာ အရာဝတ္ထုတွေ၊ သို့မဟုတ် သတ္တဝါတွေကို မိမိတို့အတွက် ပိုပြီး အသုံးကျအောင် ၊ ပိုပြီး အမြင်လှအောင် ပြောင်းလဲပစ်တာလို့ အဓိပ္ပာယ် ရတယ်။ အဲဒီလို အသွင်ပြောင်းလဲမှုကို စိုးမိုးနေတဲ့ ဥပဒေသများကို လေ့လာရခြင်း၊ ချမှတ်ခြင်း၊ ဖွဲ့စည်းခြင်း၊ ထင်ဟပ် ကျင့်သုံးခြင်း လို့လည်း အဓိပ္ပာယ်ရတယ်။

* * *

လူရဲ့အလုပ်ဟာ များလည်း များတယ်။ ထွေပြားလည်း ထွေပြားတယ်။ ဒါပေမယ့် အလုပ်သမား အားလုံးနဲ့ သက်ဆိုင်တဲ့၊ လိုက်နာအပ်တဲ့ ဆောင်ပုဒ် အချို့တော့ ရှိတယ်။ လူတစ်ယောက်ဟာ များပြားလှတဲ့ အလုပ်အကိုင်တွေ ကြားထဲက ဖြစ်နိုင်တဲ့ အလုပ် တစ်ခုကိုတော့ ရွေးရမှာပဲ။ လူရဲ့စွမ်းအားနဲ့ အသိဉာဏ်ဟာ အကန့်အသတ် ရှိတယ်။ အရာအားလုံးကို လုပ်ချင်နေတဲ့ လူတစ်ယောက်ဟာ ဘာကိုမှ လုပ်ဖြစ်မှာ မဟုတ်ဘူး။ အရည်အချင်းရယ်လို့ ဘာမှ ဆုပ်ဆုပ်ကိုင်ကိုင် မရှိတဲ့ သူတွေ ပြောလေ့ရှိသလို ပေါ့။ 'ကျုပ်သာ ဂီတပညာရှင်ကြီး တစ်ယောက် လုပ်ရင် ကျုပ်လည်း ဖြစ်နိုင်ပါတယ်' ဆိုတာတို့၊ 'စီးပွားရေးလုပ်ငန်း ဆိုတာ လွယ်လွယ်လေးပါ' ဆိုတာတို့၊ 'ကျွန်တော်သာ နိုင်ငံရေး လုပ်လိုက်ရင် သိပ် အောင်မြင်နိုင်တာပေါ့' ဆိုတာတို့ကို မကြာခဏ ကြားဖူးကြမှာပဲ။ ဒီလိုပြောတဲ့ လူဟာ ဂီတ ဆရာလည်း ပေါက်ပေါက်မြောက်မြောက် ဖြစ်တာ မဟုတ်ဘူး။ စီးပွားရေး လုပ်ရင်လည်း ရှုံးမှာပဲ။ နိုင်ငံရေးသမား လုပ်ရင်လည်း ဖြစ်မှာ မဟုတ်ဘူး။

စစ်တိုက်တဲ့ အတတ်ပညာဆိုတာ မိမိကိုယ် မိမိ အချက် တစ်ချက်မှာ အင်အား အကြီးဆုံး ဖြစ်အောင် လုပ်တဲ့ အတတ်ပညာလို့ နပိုလီယံက ပြောဖူးတယ်။ ဘဝမှာလည်း ဒီအတိုင်းပဲ။ ကျွန်တော်တို့ ဘဝမှာ တိုက်ခိုက်ရမယ့် နေရာတစ်ခု၊ အချက်တစ်ခုကို ရွေးပြီး အဲဒီမှာ ကိုယ့်ရှိသမျှ အင်အားတွေကို စုစည်းရမယ်။ အလုပ်အကိုင်က ကိုယ့်ကို ရွေးချယ်တာ မဖြစ်စေဘဲ ကိုယ်က အလုပ်အကိုင်ကို ရွေးတာ ဖြစ်ရမယ်။ ငါဟာ ဘယ်လို အလုပ်မျိုးနဲ့ သင့်တော်သလဲ၊ ငါရဲ့ ပင်ကိုယ် အရည်အချင်းတွေက ဘာတွေလဲ။ ဒီ မေးခွန်းတွေကို ကိုယ့်ဘာသာ ပြန်မေးရမယ်။ မဖြစ်နိုင်တာကို အတင်း လုပ်နေလို့ အချည်းနှီးပဲ။ ကိုယ့်မှာ သတ္တိကောင်းတဲ့ သားတစ်ယောက် ရှိရင် သူ့ကို ရုံး ဌာနမှူး တစ်ယောက် လုပ်ခိုင်းတာထက် လေယာဉ်မှူး လုပ်ခိုင်းတာက ပိုကောင်းတယ်။ ဒါပေမယ့် တစ်ခုတော့ ရှိတယ်။ အဲဒီလို လမ်းကို ရွေးချယ်ပြီးရင်တော့ ကြီးကျယ်တဲ့ ထိ ခိုက်မှုမျိုး မရှိဘဲ ဘယ်တော့မှ နောင်တရခြင်း မဖြစ်ပါနဲ့။

ရွေးချယ်ပြီး ဖြစ်တဲ့ အလုပ်အကိုင်ထဲမှာ ကိုပဲ ထပ်ပြီး ရွေးစရာလမ်းတွေ ကျန်သေးတယ်။ စာရေးဆရာ တစ်ယောက်ဟာ ဝတ္ထု အမျိုးအစားတိုင်းကို မရေးနိုင်ဘူး။ နိုင်ငံခေါင်းဆောင် တစ်ယောက်ဟာ ဝန်ကြီးဌာနတိုင်းကို ပြောင်းလဲအောင် မပြုပြင်နိုင်ဘူး။ ခရီးသည် တစ်ယောက်ဟာ တိုင်းပြည်တိုင်းကို ရောက်အောင် မသွားနိုင်ဘူး။ ဒီမှာလည်း ကိုယ်နဲ့ ကိုက်ညီခြင်း မရှိတဲ့ စီမံကိန်းတွေကို ချမှတ်လိုတဲ့ စိတ်ဆန္ဒကို ချိုး နှိမ်ပစ်ရမယ်။ ချုပ်တည်းထားရမယ်။ ဘယ်လမ်းကို သွားမလဲ ဆိုတာ ရွေးဖို့အတွက် လိုအပ်တဲ့ အချိန်ကို ယူပါ။ ဒါပေမယ့် ဒီထက် မပိုပါစေနဲ့။ စစ်ဗိုလ်တစ်ယောက်ဟာ ကွပ်ကဲမှုရဲ့ရလဒ်တွေကို စဉ်းစားပြီးတဲ့ နောက်မှာ

သူ့စိတ်ထဲမှာ မပြတ်မသား ဖြစ်နေတာကို အဆုံးသတ်ပြီး ဆက်လုပ်ဖို့ အမိန့်ကို ပေးတတ်ရတယ်။ ကိုယ့်မှာလည်း ဒီအတိုင်းပဲ။ ကိုယ့်ရင်ထဲက ပြန်မေးနေတဲ့ မေးခွန်းတွေကို လိုအပ်တဲ့ အချိန်မှာ ရပ်ဆိုင်းပစ်လိုက်ပါ။ နောက်နှစ်ကျရင် ငါ ဘာလုပ်ရမလဲ။ ငါ ဒီစာမေးပွဲကို ဝင်ဖြေရမလား။ ဒါမှမဟုတ် ဟိုစာမေးပွဲကို ဝင်ဖြေရမလား။ ဒါမှမဟုတ် နိုင်ငံခြားကိုပဲ ထွက်သွားရမလား။ ဒါမှမဟုတ် စက်ရုံမှာပဲ ဝင်လုပ်ရမလား။ ဒီ မေးခွန်းတွေကိုတော့ အပြန်ပြန် အလှန်လှန် မေးပြီး အပြန်ပြန် အလှန်လှန် စဉ်းစားရမှာပဲ။ ဒါပေမယ့် တစ်စုံ တစ်ခုသော အချိန်ကို ရောက်လာရင်တော့ ဆုံးဖြတ်ချက် တစ်ခုကို ချရလိမ့်မယ်။ ဆုံးဖြတ်ချက် ချပြီးရင်တော့ နောင်တ မရပါနဲ့။ မပြောင်းပါနဲ့။

ကိုယ် ရွေးချယ်ပြီးတဲ့ အလုပ်အကိုင်ကို အောင်မြင်စေဖို့အတွက် အခါအားလျော်စွာ အလုပ်ဇယား တစ်ခုကို ချထားရင် ကောင်းတယ်။
လောလောဆယ် လုပ်ရမယ့် ရေတို ရည်မှန်းချက်နဲ့ ရေရှည် ရည်မှန်းချက်တို့ကို ခွဲခြားထားရမယ်။ နောင် လပေါင်း များစွာ၊ သို့မဟုတ် နှစ်ပေါင်း များစွာ ကြာလို့ အဲဒီ အလုပ်ဇယားကို ပြန်ကြည့်တဲ့ အခါမှာ ကိုယ့်ရဲ့ စွမ်းရည်နဲ့ ကိုယ်ရဲ့ ကန့်သတ်ချက်တွေကို သိလာလိမ့်မယ်။ ချက်ချင်း လုပ်ရမယ့် အလုပ်ဇယားကို သတ်သတ်ခွဲထားပြီး အဲဒီ အလုပ်အပေါ်မှာ အာရုံ စူးစိုက်ရမယ်။ ကိုယ် လုပ်နေတဲ့ အလုပ်ကို တကယ် လုပ်ရမယ်။ အဲဒီ အလုပ်ပေါ်မှာ စိတ်ကို နှစ်မြှုပ် ထားရမယ်။ ပန်းတိုင်ကို ရောက်အောင် ကာယကံ၊ မနောကံ အားထုတ်မယ်။ ပန်းတိုင် ရောက်တဲ့အခါမှာ ကိုယ် လာခဲ့တဲ့ လမ်းအတိုင်း ပြန်ချင်ရင် ပြန်နိုင်တယ်။ ကိုယ့်လမ်းမှာ တွေ့ခဲ့တဲ့ အတားအဆီး၊ အနှောင့်အယှက်တွေကို စူးစမ်း ကြည့်ရမယ်။ လမ်းတစ်လျှောက်ကို ပြန်မျှော်ကြည့်ရမယ်။ ဒါပေမယ့် ပန်းတိုင် မရောက်မချင်းတော့ နောက်ပြန် မကြည့်ပါနဲ့။ ဘေးကို ချော်မသွားပါနဲ့။

အညှာလွယ်တဲ့ သူ၊ စိတ်သဘောကောင်းတဲ့ သူများဟာ အရာရာကို စိတ်ဝင်စားတတ်တယ်။ မိမိတို့ အလုပ်ကို အောင်မြင်ခဲ့သူများ၊ မိမိတို့ လုပ်ငန်းကို ပြီးစီးအောင် လုပ်ခဲ့သူများ ကတော့ ကာလ အတိုင်းအတာ တစ်ခုမှာ အရာတစ်ခုကိုပဲ စိတ်ဝင်စားသူတွေ ဖြစ်လေ့ရှိတယ်။ အမေရိကန် ပြည်ထောင်စုမှာတော့ အဲဒီလို လူတွေဟာ 'တစ်ချောင်းတည်းသော စိတ်' ကို ပိုင်ဆိုင်သူများ ဖြစ်တယ်လို့ ပြောလေ့ ရှိကြတယ်။ သူတို့ရဲ့ ဇဲ့ နဲ့ဘဲ၊ သူတို့ရဲ့ အာရုံ စူးစိုက်မှုဟာ တစ်ခါတစ်ရံမှာ ငြီးငွေ့စရာ ကောင်းသည့်တိုင် အပြန်ပြန် အလှန်လှန် တိုက်ခိုက်ခြင်း၊ ထပ်ခါ ထပ်ခါ ပြုလုပ်ခြင်းဖြင့် သူတို့ တိုးတက်မှုမှာ အတားအဆီး ဖြစ်နေတဲ့ အရာတွေကို ဖယ်ရှား နိုင်ခဲ့ကြတယ်။

အလုပ်တစ်ခုကို လုပ်ရင် ကိုယ်လုပ်တဲ့ အလုပ်ဟာ အောင်မြင်ရမယ်လို့ ယုံကြည်ရမယ်။ ရည်မှန်းချက် တစ်ခုကို မှန်ကန်စွာ ရွေးချယ်မိပြီ ဆိုရင် ကိုယ့်ရဲ့ စွမ်းပကားတွေဟာ ထက်သန်လာပြီး ရှေ့မှာရှိတဲ့ အတားအဆီးတွေကို အောင်မြင်အောင် လုပ်ပေးလိမ့်မယ်။ လက် ေတွ့လုပ်လို့ မရတဲ့ အောင်မြင်နိုင်စရာ မရှိတဲ့ ရည်မှန်းချက်တွေကို ထားတာဟာ အချည်းနှီး အကျိုးမဲ့လည်း ဖြစ်တယ်။ အန္တရာယ်လည်း များတယ်။ ရုံးနိမ့်မှုဟာ မိမိကိုယ်ကို ယုံကြည်မှုနဲ့ ခွန်အား သတ္တိတို့ကို ပျက်စီးစေတယ်။ ဆရာကြီး ဂါထေးဟာ လူငယ် ကဗျာဆရာတွေကို၊ မဟာကဗျာကြီးတွေကို ရေးဖို့ ကြိုးစားမယ့်အစား လက်ာတို့ ကလေးတွေ၊ ကဗျာတို့ကလေးတွေကို ရေးဖို့ အကြံပေးလေ့ ရှိတယ်။ ကျွန်တော်တို့ တစ်တွေဟာ အခိုင်ထဲမှာ ရှိတဲ့ အကောင်းဆုံး စပျစ်သီးကို စားရမယ်လို့ ဆင်မျှယယ် ဘတ်တလာက ပြောလေ့ရှိတယ်။ ခက်ခဲ နက်နဲတဲ့ ကျမ်းကြီး ကျမ်းခိုင် တစ်စောင်ကို ရေးရင် အလွယ်ဆုံး၊ အရှင်းဆုံးအပိုင်းက ရေးရမယ်ဆိုတဲ့ သဘောဟာ တော်တော် ယုတ္တိရှိတဲ့ အတွေးပဲ။ တစ်ချိတည်းနဲ့ ပြီးအောင် မလုပ်နိုင်တဲ့ ရေရှည် လုပ်ငန်းကြီး တစ်ခုကို တစ်ပိုင်းစီ တစ်ဆင့်စီ ခဲလုပ်ရလိမ့်မယ်။ ဒီလို တစ်ဆင့်စီ တစ်ပိုင်းစီ လုပ်တဲ့အခါမှာ ရှိသမျှ ကိုယ်စွမ်း ဉာဏ်စွမ်းအား ကို အကုန် ထည့်သုံးရမယ်။ အဲဒီ အဆင့်ကနေ ကျော်ပြီး ရှေ့အဆင့်ကို လှမ်းမကြည့်ပါနဲ့။

တောင်တက်သမားဟာ အထက်ကိုလည်း မကြည့်၊ အောက်ကိုလည်း မကြည့်ဘဲ ရေခဲတုံးပေါ်ကို လှမ်းတက်တဲ့ ကိုယ့် ခြေလှမ်း တစ်လှမ်းကိုသာ ကြည့်သလို ကျင့်ရမယ်။ အထက်ကို မျော်ကြည့်ရင် ရောက်နိုင်ခဲလှချည့် ဆိုပြီး စိတ်ဓာတ် ကျသွားနိုင်တယ်။ အောက်ကို ငုံ့ကြည့်ရင် နက်ရှိုင်းတဲ့ ကမ်းဘားကြီးကို မြင်လို့ ကြောက်လန့်သွားနိုင်တယ်။

တိုင်းပြည် တစ်ပြည်ရဲ့ သမိုင်းကို ရေးရတဲ့ ကိစ္စဟာ ရုတ်တရက် ကြည့်လိုက်ရင် လူလွန်မသားတွေသာ တတ်နိုင်တဲ့ အလုပ်လို့ ထင်ရတယ်။ ဒီတော့ သမိုင်းကို ခေတ်တွေနဲ့ ပိုင်းခြားကြည့်လိုက်ပါ။ ကိုယ် အကျွမ်းကျင်ဆုံး ဖြစ်တဲ့ ခေတ်ကို အရင်စပြီး ရေးပါ။ ပြီးတော့မှ တခြား ခေတ်တွေကို ကိုင်တွယ်ပါ။ တစ်နေ့မှာ ကိုယ့်ရဲ့ကြိုးပမ်း အားထုတ်မှုတွေဟာ အဆုံးတိုင် ခရီးရောက်ခဲ့ပြီ ဆိုတာကို တအံ့တသြ တွေ့ရပါလိမ့်မယ်။ ကိုယ် တက်ခဲတဲ့ ရေခဲတော င် နံရံကြီးပေါ်က ရပ်ပြီး တအံ့တသြ မြင်ရပါလိမ့်မယ်။ စမ်းသပ်မှုပေါင်း များစွာကို လုပ်ပြီးတဲ့ နောက်မှာ ကိုယ့် နှလုံးသားဟာ သတ္တိကောင်းလာပြီး အသက်ရှူနှုန်းဟာလည်း ပိုပြီး မှန်လာပါ

လိမ့်မယ်။ စာအုပ်ပေါင်း များစွာကို ရေးခဲ့တဲ့ စာရေးဆရာ တစ်ယောက်ဟာ သူ စတင် ရေးနေတဲ့ စာအုပ် တစ်အုပ်ကိုတော့ အပြီးသတ်အောင် ရေးနိုင်တယ်လို့ ယုံကြည်ပြီးသားပဲ။ သူဟာ မာတင်ဒူးဝတ် လို၊ ဂျဟာမဲ လို၊ ဂျူးလ်ရီမိန်း လို တောင်လို ပုံနေတဲ့ စာအုပ်ပုံကြီးပေါ်ကို တက်ရဲတဲ့ သတ္တိ ရှိလာလိမ့်မယ်။ တစ်နေ့မှာ သူဟာ အဲဒီ တောင်ထွတ်ပေါ်ကို ရောက်သွားမှာလည်း မြေကြီး လက်ခတ်မလွဲ ဖြစ်ပါတယ်။

လိုင်ယာတေဟာ မော်ရိုကို နိုင်ငံကို ရောက်လာခဲ့တုန်းက ဖရိုဖရဲ ပျက်စီးနေတဲ့ တိုင်းပြည်ကို တွေ့ရတယ်။ အဲဒီ တိုင်းပြည်မှာ ခေါင်းဆောင်လည်း မရှိဘူး။ စစ်တပ်လည်း မရှိဘူး။ တခြားသူတွေက တိုင်းပြည်မှာ ငြိမ်ဝပ်ပိပြားမှု မရှိလို့ စိတ်ပျက်လက်ပျက် ဖြစ်နေချိန်မှာ သူ အုပ်ချုပ်ရတဲ့ မြို့တွေမှာ သူ့ အာဏာစက်ကို စတင် ထူထောင်တယ်။ အဲဒီ မြို့တွေကနေပြီး မော်ရိုကိုမှာ ရှိတဲ့ လူမျိုးစုတွေ ဆီကို တစ်စုပြီး တစ်စု သူ သွားတယ်။ အဲဒီမှာ ဆီစက်ကလေးတွေကို တစ်စက်ပြီး တစ်စက် ချသလို သူရဲ့ နိုင်ငံရေး အတွေးအခေါ်တွေကို လိုက်ချတယ်။ ဒီလိုနဲ့ တဖြည်းဖြည်းချင်း အောင်မြင်မှုတွေကို ရလာခဲ့ပြီး နောက်ဆုံးမှာ ရန်လိုမှုတွေကို အစွန်အဖျားမှာ ကျဉ်းမြောင်းသွားအောင် လုပ်နိုင်ခဲ့တယ်။ ဒီနည်းအားဖြင့် မြက်ရိတ်သမားဟာ တခြား မြက်ခင်းကို ကျော်မကြည့်ဘဲ သူ ရိတ်နေတဲ့ မြက်ခင်း စားကျက်ကိုပဲ အာရုံစိုက်သလို အိမ်ရှင်မဟာ ကြောင်အိမ်ကို တစ်ဆင့်ပြီး တစ်ဆင့် ဆေးကြော ရှင်းလင်းသလို တော်တဲ့ အလုပ်သမားဟာလည်း အလုပ်ကို တစ်ဆင့်ပြီး တစ်ဆင့် တစ်ကန့်ပြီး တစ်ကန့် လုပ်သွားတယ်။ လူမိုက်များကတော့ အလုပ်တိုင်းဟာ လွယ်လွယ်လေးပဲလို့ ထင်တတ်ကြပြီး အလုပ်တွေ အားလုံးကို တစ်ပြိုင်တည်း လုပ်တတ်ကြတယ်။ လူဖျင်းများကတော့ အလုပ်တိုင်းဟာ ခက်ခဲတယ် ၊ မဖြစ်နိုင်ဘူးလို့ ထင်ပြီး ဘာကိုမှ မလုပ်ကြတော့ဘူး။ ဒါပေမယ့် ကောင်းသောအလုပ် လုပ်သူ တစ်ယောက်ကတော့ ကြီးကျယ်တဲ့ အလုပ်တိုင်းဟာ လုပ်လို့ရတယ်လို့ ဆိုတာ သိတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီ အလုပ်တွေကို အမြော်အမြင် ရှိစွာ ဖြည်းညင်းစွာ အောင်မြင် ပြီးစီးအောင် လုပ်တယ်။

အလုပ်လုပ်တဲ့ နေရာမှာ စည်းကမ်း ရှိရမယ်။ လူတိုင်းကပဲ ဘဝဟာ တိုတောင်းတယ်လို့ ညည်းတွားလေ့ ရှိကြတယ်။ ဒါပေမယ့် အဲဒီ လူတွေဟာ တစ်နေ့မှာ ရှစ်နာရီတောင် အသက်ရှင်နေတာ မဟုတ်လား။ အရှဏ်တက်တာနဲ့ စားပွဲမှာ ဒါမှမဟုတ် အလုပ်ခွင်မှာ၊ ဒါမှမဟုတ် စျေးဆိုင်မှာ ထိုင်တဲ့ လူတစ်ယောက်ရဲ့ တစ်နေ့တာ အလုပ် လုပ်နိုင်တဲ့ စွမ်းအားဟာ ဘယ်လောက် အံ့သြစရာ ကောင်းတယ် ထင်သလဲ။ တခြားကို မကြည့်ပါနဲ့။ တစ်နေ့ကို စာ နှစ်မျက်နှာပဲ ရေးတဲ့ စာရေးဆရာ တစ်ယောက်ဟာ သူ့ဘဝ သက်တမ်း ကုန်ဆုံးသွားတဲ့ အခါမှာ သူ

ရေးခဲ့တဲ့ စာတွေဟာ ဘားလ်ဇက် ရေးခဲ့တဲ့ စာတွေ၊ ဗော်လ်တဲ ယား ရေးခဲ့တဲ့ စာတွေထက် များနေမယ် ဆိုတာ မှန်းဆကြည့်ပါ။ အရည်အသွေး ဆိုတာ သူတို့ စာတွေလောက် ကောင်းချင်မှ ကောင်းမယ်ပေါ့။

ဒါပေမယ့် စားပွဲမှာ ထိုင်နေရုံနဲ့လည်း မလုံလောက် သေးဘူး။ စိတ်ဩဇာဖို့လည်း လိုသေးတယ်။ အနှောင့်အယှက် မရှိဘဲ အလုပ်လုပ်လို့ ရှိရင် အလုပ်ရဲ့ ရလဒ်ဟာ ဂဲဩမေထရီ နှုန်းထားနဲ့ ဆထက်တိုး တိုးလာမှာ အမှန်ပဲ။ အထူးသဖြင့် စာရေးဆရာ ဆိုရင် ပိုပြီး သိသာတယ်။ စာရေးဆရာဟာ စာရေးနေစဉ်မှာ ပြင်ပ ကမ္ဘာကြီးကို မေ့လျော့နေဖို့ လိုတယ်။ သူ့ စိတ်ကူးတွေ၊ သူ့ အာရုံတွေကို စုစည်းဖို့ လိုတယ်။ စက်ယန္တယား တစ်ခု ပျက်သွားတဲ့ အကြောင်းရင်းကို လိုက်ရှာနေတဲ့ မက္ကင်းနစ် စက်ဆရာတစ်ယောက် အဖို့လည်း ထိုနည်းအတိုင်းပဲ။ အမှာစာတွေကို လက်ခံပြီး ထုတ်လုပ်နေတဲ့ ပစ္စည်းထုတ်လုပ်သူ တစ်ယောက် အတွက်လည်း ထိုနည်းအတိုင်းပဲ။ အလုပ်ကို ဟိုတစ်စ သည်တစ်စ လုပ်တာဟာ စိတ်မငြိမ်ဘူး ဆိုတာကို ပြတဲ့ လက္ခဏာချက် ဖြစ်တယ်။

ဒါကြောင့် အလုပ် လုပ်တဲ့ လူတစ်ယောက်ဟာ အချိန်ဖြုန်းတာတွေကို ရှောင်ရမယ်။ မွန်တာလင့် က အဲဒီလို အချိန်ဖြုန်းသူတွေကို သက္ကရာဇ် စားသူတွေလို့ ခေါ် ခဲ့ဖူးတယ်။ သူတို့ဟာ သနားကြင်နာမှု မရှိကြဘူး။ သူတို့ကို ခုခံခြင်း မပြုတဲ့ လူတစ်ယောက်အဖို့ ဆိုရင် သူတို့ဟာ အဲဒီလူဆိုက အဖိုးတန်တဲ့ အချိန်တွေကို လုယူသွားတာနဲ့ အတူတူပဲ။ ဒီအချိန် အတွင်းမှာ အဖိုးတန်တဲ့ အလုပ်တွေ ထွက်လာမယ် ဆိုတာ သူတို့ မစဉ်းစားကြဘူး။ သူတို့ဟာ အရှက် အကြောက်ရှယ်လို့လည်း မရှိကြဘူး။ ပြင်မရတဲ့ သက္ကရာဇ် စားသူ တစ်ယောက်ဟာ စစ်ကြေညာတဲ့ နေ့မှာ စစ်ဦးစီးချုပ် ဆီကို သွားပြီး သူ့တပည့်ကို ရာထူးတိုး ေပးဖို့ ပြောလား ပြောတတ်ရဲ့။ သက္ကရာဇ် စားသူတွေဟာ အလိုက်မသိ အလည်လာလား လာတတ်ရဲ့။ တယ်လီဖုန်း ဆက်လား ဆက်တတ်ရဲ့။ စာတို့ စာရှည်တွေ ရေးလား ရေးတတ်ရဲ့။ သူတို့လို လူမျိုးတွေ အပေါ်မှာ သနား ကြင်နာနေတာ၊ စိတ်ရှည်နေတာဟာ အကျိုး ထက် အပြစ်က ပိုများတယ်။ သူတို့ကို ပြတ်ပြတ် တောင်းတောင်း ဆက်ဆံရမယ်။ သူတို့လို လူမျိုးတွေနဲ့ မိတ်ဆွေ ဖြစ်ရတာဟာ ကိုယ့်လည်ပင်း ကိုယ် ကြိုးကွင်း စွပ်ရတာနဲ့ အတူတူပဲ။

ဒီလို ကိစ္စမျိုးနဲ့ ပတ်သက်လို ဂါထေးက တော်တော် အမြော်အမြင်ရှိတဲ့ စကား တစ်ခွန်း ပြောခဲ့ဖူးတယ်။ 'ကိုယ့်ဆီကို အကြောင်းမကြားဘဲ ကြုံလို့ လာလည်တဲ့ အကျင့်ဆိုး ကို လူတွေမှာ မရှိအောင် လုပ်ရမယ်။ သူတို့ဟာ သူတို့ရဲ့

ကိုယ်ရေးကိုယ်တာ ကိစ္စတွေကို လာပြောပြီး ကိုယ့်ကို အနှောင့်အယှက် ပေးတတ်တယ်။ ကိုယ့်ဆီကို မခေါပင့်ချောဘဲ ရောက်လာပြီး ကိုယ်နဲ့ မဆိုင်တဲ့ ကိစ္စတွေကို လာပြောတတ်ကြတယ်။ ကိုယ် မလိုချင်တဲ့ အကြံဉာဏ်တွေကို လာပေးတတ်ကြတယ်။ တကယ်တော့ ကိုယ့်မှာ ကိုယ့်ကိစ္စနဲ့ ကိုယ် မအားအောင် ဖြစ်နေတယ်' လို့ ဂါထေး က ပြောခဲ့ဖူးတယ်။

ပြီးတော့ ဆက်ပြီး ပြောသေးတယ်။

'လောကကြီးအတွက် တစ်ခုခု လုပ်ပေးချင်တဲ့ လူတစ်ယောက်ဟာ သူ့ဆီက လောကကြီးက ဘာမှ မလိုဘူး ဆိုတာကို သိဖို့ ကောင်းတယ်' လို့လည်း ပြောခဲ့တယ်။ တကယ်လို့ ကိုယ်က အားနာလို့ သူ့ကို လက်ခံ စကားပြောမိတဲ့ အတွက် အလုပ်တွေ လစ်ဟင်း ပျက်ကွက်သွားခဲ့ရင် ဂါထေးရဲ့ စကားဟာ ဘယ်လောက် မှန်သလဲ ဆိုတာ သိလာလိမ့်မယ်။

အဲဒီအခါမှာ သက္ကရာဇ် စားသူတွေက ကိုယ့်ကို သနားမယ် ထင်သလား။ ကိုယ် မိုက်တာကိုး။ ဒီလိုပဲ ဖြစ်ရမှာပေါ့၊ ကိုယ်က ကိုယ့်အလုပ် ကို ဂရုမစိုက်ဘဲကိုး၊ ဖြစ်တာတောင် နည်းသေးတယ်လို့ ကိုယ့်ကိုပဲ အပြစ် ပုံချကြဦးမယ်။

အလိုက်မသိ စကားများတတ်တဲ့ လူတစ်ယောက် ဂါထေးရဲ့ အိမ်ကို မခေါပင့်ချေဘဲ ရောက်လာရင် ည့ဲသည်ဟာ ဂါထေးရဲ့ အေးစက်တဲ့ အမူအရာကြောင့် ချက်ချင်း စိတ်ပျက်သွားရတယ်။ ဂါထေးဟာ လက်နှစ်ဖက်ကို ခေါင်းနောက်မှာ သွားဆက်ထားပြီး စကားလည်း တစ်လုံးမှ မပြောတော့ဘူး။ ည့ဲသည်က အရေးကြီးတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်ရင်လည်း ဂါထေးဟာ လည်ချောင်းကို ခွဲရှင်းပြီး တစ်လုံးစ နှစ်လုံးစပဲ ပြောတယ်။ မကြာခင်ပဲ သူတို့ နှစ်ယောက်ဟာ စကားစပြတ်သွားကြတော့တယ်။ ဂါထေးဟာ သူ့ဆီကို လာတဲ့ စာတွေကို နှစ် မျိုး နှစ်စား ခွဲထားတယ်။ တစ်မျိုးကတော့ သူ့ဆီက တောင်းခံတဲ့ စာ၊ (အဲဒီ စာတွေကို ဆုတ်ဖြဲ ပစ်လိုက်တယ်) နောက် တစ်မျိုးကတော့ သူကို ပေးကမ်းတဲ့ စာ။ အဲဒီ စာမှာလည်း သူ့အတွက် အကျိုး ရှိမယ့် တင်ပြချက်တို့ ဘာတို့ ပါတဲ့ စာမျိုးကိုပဲ ပြန်ကြားတယ်။

ဒီတော့ တချို့က ပြောမယ်။ ဒါကတော့ တော်တော့်ကို အတွေ့ဆန် လွန်းတာပဲ။ တချို့ကြီးကျယ် ထင်ရှားတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးတွေဟာ သူတို့ဆီ လာတဲ့ စာတွေကို တလေးတစား ပြန်တတ်ကြ တာပဲ။ တချို့ အလိုက်မသိ စကားများတဲ့ လူတွေထဲမှာလည်း အာရုံစိုက်ရမယ့် သူတွေ၊ စာနာ ထောက်ထားရမယ့် သူတွေ၊ ချစ်ခင်စရာကောင်းတဲ့သူတွေ ရှိတာပဲလို့ ပြောကြလိမ့်မယ်။ လူတော်တော်များများကပဲ ဂါထေးဟာ လူမဆန်ဘူး ဘာဘူး စသဖြင့် ပြောတတ်ကြတယ်။ ဒါပေမယ့် သူ့ကို ‘ဖော့စ်’ လို့ လက်ခံရှည်ကြီး၊ ‘ဝိလျံမေထရာ’ လို့ စာအုပ်ကြီးတွေ ရေးနိုင်အောင် လုပ်ပေးလိုက်တာဟာ အဲဒီ လူမဆန်တဲ့ အရည်အချင်းပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

မိမိကိုယ်ကို ဝါးမျိုု စားသောက်ဖို့ အခွင့်ပြုတဲ့ သူဟာ ဝါးမျိုု စားသောက်တာကို ခံရမှာပဲ။ သူ့အလုပ် မပြီးခင် သေသွားမှာပဲ။ အလုပ်ဇော ကပ်နေသူဟာ သူ့အလုပ်ကို အကျအညီ ဖြစ်စေမယ့် အရာကိုသာ အခြားသူဆီက လိုချင်တယ်။ အလုပ်ဇော ကပ်သူဟာ သူလုပ်နိုင်တဲ့ အလုပ်မျိုး ၊ သူ့အတွက် အသုံးကျမယ့် အလုပ်မျိုးကို ဆို့ရင် ဘယ်လို အလုပ်မျိုးကို မဆို ရှောင်မှာ မဟုတ်ဘူး။ ဒါပေမယ့် စကားဝိုင်းတွေ၊ အစည်းအဝေးတွေ၊ တွေ့ဆုံပွဲတွေ၊ အာဘောင်အာရင်း သန်သန်နဲ့ ပြောကြတဲ့ နေရာတွေကိုတော့ ရှောင်မှာပဲ။ ဂါထေးကတော့ ကိုယ် ဘာမှ မတတ်နိုင်ရင် နေ့စဉ် တွေ့ကြုံနေတဲ့ ပြဿနာတွေကိုတောင် ဥပေက္ခာ ပြုထားရမယ်လို့ အကြံပေးတယ်။

ကျွန်တော်တို့တစ်တွေဟာ မနက်ကျတော့ လက်ဖက်ရည်ဆိုင်မှာ ထိုင်၊ အဝေးကြီးမှာ ဖြစ်နေတဲ့ စစ်ပွဲသတင်းတွေကို ပြော၊ နောက်တော့ အဲဒီ စစ်ပွဲတွေကြောင့် ဘယ်လို အကျိုးသက်ရောက်မှုတွေ ဖြစ်လာနိုင်ကြောင်းကို ထိုင်ငြင်း။ တကယ်တော့ ကိုယ်က ဝန်ကြီးလည်း မဟုတ်ဘူး။ စစ် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးလည်း မဟုတ်ဘူး။ သတင်းစာဆရာလည်း မဟုတ်ဘူး။ ဘာမှ မဟုတ်ဘူး။ ဒါတွေ ထိုင်ပြောနေလို့လည်း ကိုယ့်တိုင်းပြည် ကိုယ့်လူမျိုးအတွက် ကိုယ်က ဘာမှ လုပ်ပေးနိုင်တာ မဟုတ်ဘူး။ ဒီလိုနဲ့ ကျွန်တော်တို့ တစ်တွေဟာ ဘယ်တော့မှ ပြန်ရနိုင်မှာ မဟုတ်တော့တဲ့ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ကို ယ်ပိုင် ဥစ္စာကို အလဟဿ ြဖုန်းတီးပစ်နေကြတယ်။ အဲဒီ ပစ္စည်းကတော့ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ တိုတောင်းတဲ့ လူ့ဘဝပါပဲ။

ဂါထေးရဲ့ ကိစ္စမှာဆိုရင် အလုပ်မှာ ဒီလို စည်းကမ်းထားတဲ့အတွက် နောင်မှာ ခံစားချက်တွေနဲ့ ပတ်သက်လာရင်လည်း စည်းကမ်း ရှိသွားတယ်။ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ခံစားချက်တွေ နောက်ကို အတားအဆီး အချုပ်အနှောင် မရှိ လိုက်ပါနေမိရင် (စီတ်နောက် ကိုယ်ပါ လိုက်လုပ်နေရင်) ဘာအလုပ်ကိုမှ ကျွန်တော်တို့

ကောင်းကောင်း လုပ်နိုင်တော့မှာ မဟုတ်တော့ဘူးပေါ့။ တချို့ ခံစားချက်တွေဟာ သဘာဝကျစွာ ပေါ်ပေါက်လာတဲ့ ခံစားချက်တွေ ပါပဲ။ ဒါကြောင့် ခံစားချက် မှန်သမျှကို လျှ စ်လျူူပြုပြီး အလုပ်ကိုပဲ ဖိလုပ်ရမယ်လို့တော့ မပြောသင့် ပေဘူးပေါ့။ ဒါပေမယ့် ခံစားချက်နဲ့ ပတ်သက်လို့ ဥပဒေ နှစ်ခုကိုတော့ သတိမူသင့်တယ်။ လိုက်လည်း လိုက်နာသင့်တယ်။

အဲဒီ ဥပဒေသ နှစ်မျိုးကတော့

ပထမ- အနှစ်မရှိတဲ့ သို့မဟုတ် လိုအပ်သည်ထက် ပိုတဲ့ ခံစားချက်များကြောင့် ကိုယ့်အလုပ်ကို မျက်ခြေပြတ်မသွားဖို့။ (ခပ်ပျံပျံ ကောင်မလေးများရဲ့ အလိုကို လိုက်မိလို့ ကောလိပ်မှာ ဒီဂရီ မရဘဲ ကျောင်းထွက်သွားခဲ့ရသူတွေ ဘယ်လောက် ရှိပြီလဲ)

ဒုတိယ- အလုပ် အောင်မြင်ရေးအတွက် စွန့်လွှတ်ထိုက်တယ်လို့ ထင်တဲ့ စွန့်လွှတ်မှုတွေကို လုပ်ဖို့။

ဒီနည်းအားဖြင့် မာစယ် ပရုစ်ဟာ သူ့ ဝတ္ထုကြီးကို အဆုံးသတ်နိုင်ဖို့အတွက် အသက်ကို စွန့်ခဲ့တယ်။

ဒီနည်းအားဖြင့် အမျိုးသားခေါင်းဆောင် တစ်ယောက်ဟာ စစ်ပွဲမှာ ဖြစ်စေ၊ အကျပ်အတည်း တစ်ခုမှာ ဖြစ်စေ အရာရာကို စွန့်လွှတ်ခဲ့တယ်။

ဂျီဖရီဟာ သူ ခံစားချက်တွေကို သိပ် ချုပ်တည်းခဲ့တဲ့ အတွက် သူ့ မိတ်ဆွေတွေက သူ့ကို နှလုံးသား ကင်းမဲ့တယ်၊ ရက်စက်တယ်လို့ ပြောခဲ့ကြတယ်။ ဒါပေမယ့် အဲဒီ နှလုံးသား ကင်းမဲ့မှုကြောင့်ပဲ မာန်မြစ်ပေါ်မှာ ကိုယ့်ရဲ့ ခံတပ်တွေကို ပြန်လည် တည်ဆောက်နိုင်ခဲ့တယ် မဟုတ်လား။

အလုပ်ကို အားကြိုးမာန်တက် လုပ်သူတိုင်း (သို့မဟုတ် သူတို့ အားလုံးလောက်ဟာ) ဘယ်အချိန်မှာ အခါအားလျော်စွာ ဘယ်လို အနားယူရမယ် ဆိုတာကို

ကောင်းကောင်း သိသူများ ဖြစ်ကြတယ်။ သူတို့မှာ ကျေးလက် နေအိမ်တွေ ရှိကြတယ်။ တောင်ပေါ်စခန်းတွေ ရှိကြတယ်။ ပင်လယ်ကမ်းခြေ အပန်းဖြေအိမ်တွေ ရှိကြတယ်။ အဲဒီ နေရာတွေကို ရောက်တာနဲ့ တာဝန်တွေ အားလုံးကို ပခုံးပေါ်က ချလိုက်ကြတယ် ။ ကိုယ်နဲ့ ခင်မင်ရင်းနှီးတဲ့ မိတ်ဆွေတွေ၊ ကိုယ် ချစ်ခင်နှစ်သက်သူတွေရဲ့ တာဝန်တွေကိုတောင် ထည့် မစဉ်းစားကြတော့ဘူး။ အဲဒီအခါကျတော့မှ သာလျှင် အဖြစ်အပျက်တွေနဲ့ ခံစားချက်တွေဟာ သူတို့ ရသင့်တဲ့ နေရာမှန်ကို ရကြတော့တယ်။ မြို့ပြရဲ့ လူပ်ရှ ဆူညံမှုထဲမှာတော့ ပြဇာတ် တစ်ခု၊ ေဆာင်းပါး တစ်စောင်၊ ဒါမှမဟုတ် အတင်း အဖျင်း စကားတစ်ခွန်းဟာ အရေးကြီးသယောင် ထင်ရတယ်။ သူတို့ဟာ အလုပ်ရဲ့ နေရာကို အလွဲသုံးစားလုပ်ဖို့ ကြိုးစားကြတယ်။ လေးနက်တဲ့ အတွေးအခေါ် ရဲ့ နေရာကို ဝင်ယူဖို့ ကြိုးစားကြတယ်။ အဲဒီ ညရဲ့ တိတ်ဆိတ်မှု၊ ဝိညာဉ် တိတ်ဆိတ်မှုထဲကို ရောက်တဲ့ အခါကျမှ သာလျှင် အညစ်အကြေးတွေ အမှိုက်သရိုက်တွေကို လှုံကျင်းပြီး ဖြစ်တဲ့ မြေကြီးပေါ်မှာ ထာဝရ တည်မယ့် အဆောက်အအုံရဲ့ အခြေခံ အုတ်မြစ်တွေကို ချနိုင်တော့တယ်။

ဒါကြောင့် ကဗျာဆရာ ဗာရီက 'အို... အထီးကျန်မှု၊ သင် တစ်ဦးတည်းသာလျှင် ငါ့ ကို နိမ့်ကျခြင်း မရှိအောင် လုပ်ပေးသူ ဖြစ်၏။ အို ... အထီးကျန်ဖြစ်မှု၊ သင့် တစ်ဦးသာလျှင် ငါ့ ကို ခွန်အားမလျော့အောင် လုပ်ပေးသူ ဖြစ်၏' လို့ စပ်ဆိုခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

* * *

မိမိ အလုပ်ကို ရွေးချယ်ပြီး လုပ်တဲ့ အလုပ်သမားဟာ အဲဒီ အလုပ်ကို လုပ်ချင်ရင် လုပ်နိုင်တယ်။ မလုပ်ဘဲ နေချင် နေနိုင်တယ်။ ကိုယ့်အပေါ်မှာ ဘယ်သူကမှ ကြီးကြပ်မယ့်သူ မရှိတဲ့အတွက် ကိုယ့်ကိုယ်ကို စည်းကမ်းရှိအောင် လုပ်ရမယ်လို့ အထက်မှာ ပြောခဲ့တယ်။ ဒီတော့ ကိုယ့်အလုပ်ကို ကိုယ့်ဘာသာ မလုပ်တဲ့ သူ၊ ဖန်တီးသူ မဟုတ်တဲ့ သူ၊ ခေါင်းဆောင် မဟုတ်တဲ့ သူ၊ အဲဒီ ပုဂ္ဂိုလ်တွေကို ကူညီပြီး သူတို့ ခိုင်းရာကို လုပ်ရသူတွေ အကြောင်းကို ပြောတော့မယ်။ အဲဒီ အမျိုးအစားမှာ ကိုယ်ရံတော်တွေ၊ စစ်ဦးစီးချုပ်တွေ၊ ဌာနဆိုင်ရာ အကြီးအကဲတွေ၊ အတွင်းဝန်တွေ ပါတယ်။ သူတို့တစ်တွေဟာ သက်ဆိုင်ရာ စည်းမျဉ်း စည်းကမ်းတွေကို လိုက်နာကြရတယ်။ အထက်လူကြီးတွေက တောင်းရင် အခက်အခဲ မရှိအောင် အဲဒီ စည်းမျဉ်း စည်းကမ်းတွေ အတိုင်း လုပ်ကြရတယ်။ ဒီလို လုပ်ငန်းမျိုးမှာ အထူး အရည်အချင်း ရှိဖို့လိုတယ်။

အခြားသူများရဲ့ အမိန့်အောက်မှာ အလုပ်လုပ်ကြရတဲ့ လူတစ်ယောက်ဟာ ဘဝင်မြင့်လို့ မဖြစ်ဘူး။ မာနတွေ ကြီးနေလို့ မဖြစ်ဘူး။ ကိုယ်က သိပ် စိတ်ဓာတ် ပြင်းထန်ပြီး ဘယ်ကိစ္စမှာပဲ ဖြစ်ဖြစ် သိပ် အလျော့မပေးချင်တာမျိုး ဖြစ်နေရင် သူ့ရဲ့ စိတ်ကူးနဲ့ အထက်လူကြီးရဲ့ စိတ်ကူးက တစ်မျိုးစီ ဖြစ်နေရင် အထက်အမိန့်ကို လက်တွေ့ အကောင်အထည်ဖော်ရာမှာ ဘာမှ သေသေချာချာ ရေရေရာရာ ရှိတော့မှာ မဟုတ်ဘူး။ အထက်က ပေးတဲ့ အမိန့်မှန်သမျှကို ကိုယ့် စိတ်ကူးနဲ့ ကိုယ် အကောင်အထည် ဖော်တော့မှာကိုး။ ဒီတော့ အဲဒီလို လူတစ်ယောက်ဟာ ကိုယ့် အကြီးအကဲကို ကိုယ် ယုံကြည်ရမယ်။ ဒီလို ယုံကြည်မှသာလျှင် အဖွဲ့အစည်းဟာ ပြိုကွဲခြင်း မရှိ အရှည် တည်တံ့နိုင်မယ်။

ရိုသေ ကိုင်းညွတ်ခြင်းနဲ့ အောက်ကျို့ ဝပ်တွားခြင်းဟာ တခြားစီ ဖြစ်တယ်။ ရိုသေ ကိုင်းညွတ်မှုကို အောက်ကျို့ ဝပ်တွားမှုအဖြစ် မရောက် သင့်ဘူး။ စစ်ဦးစီးချုပ် တစ်ယောက်၊ ဒါမှမဟုတ် ဌာနဆိုင်ရာ အကြီးအကဲ တစ်ယောက်ဟာ ကိုယ့် အထက်လူကြီး မှားနေတယ်လို့ ထင်ရင် မှားနေတဲ့ အကြောင်းကို သတ္တိရှိရှိ ပြောရမယ်။ (ကိုယ့်အထင်ဟာ မှားချင်လည်း မှား မယ်။ မှန်ချင်လည်း မှန်မယ်ပေါ့။ ဒါကတော့ မတတ်နိုင်ဘူးပေါ့ ။) ဒါပေမယ့် ဒီလို ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုမျိုး၊ ဒီလို ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း ပြောခြင်းဟာ တကယ် ရိုးသားစွာ၊ တကယ် စေတနာရှိစွာ၊ တကယ် တာဝန်သိစွာ ပြောခြင်း ဖြစ်မှသာလျှင် ဒီလို ပြောတဲ့အတွက် အကျိုးရှိနိုင်တယ်။ ထိရောက်နိုင်တယ်။ ကိုယ့် အထက်လူကြီးဟာ ကိုယ့်ထက် တတ်တယ်၊ ကိုယ့်ထက် အတွေ့အကြုံ ရှိတယ်၊ ကိုယ့်ထက် လုပ်ငန်းကျွမ်းကျင်တယ် လို့ အောက်လူက လက်မခံရင် ဘယ်နည်းနဲ့မှ အထက်လူကြီးက ပေးတဲ့ တာဝန်ကို ကောင်းကောင်း ထမ်းရွက်နိုင်မှာ မဟုတ်ဘူး။ ပြီးတော့ အောက်လက်ငယ်သားက အကြီးအကဲကို ဝေဖန်တာ၊ ေထာက်ပြတာမျိုးဟာ အမြဲ မလုပ်သင့်ဘူး။ တစ်ခါတစ်ရံမှသာ လုပ်သင့်တယ်။

မာရှယ်ပေတိန်းဟာ တစ်ခါတုန်းက ပြောဖူးတယ်။ ပြီးခဲ့တဲ့ စစ်ကြီးတုန်းက သူ့စစ်ဦးဌာနအတွက် အရာရှိသစ် တစ်ယောက် ရောက်လာတယ်တဲ့။ ဒီတော့ မာရှယ်ကြီးက အရာရှိသစ်ကို မြို့ပြင် ကျေးလက်ကို ခေါ်သွားပြီး စစ်ပရိယာယ် ဆိုင်ရာ ပြဿနာ တစ်ရပ်ကို တင်ပြပြီး အဲဒီ ပြဿနာကို သူကိုယ်တိုင် အဖြေပေးလိုက်တယ်။ တကယ်လို့သာ အဲဒီ စစ်အရာရှိက သူပြောတာကို ဟုတ်ပါတယ်၊ မှန်ပါပေတယ်လို့ ပြောပြီး ‘ကပ်ဖား’ လုပ်ခဲ့ရင် မာရှယ်ကြီးဟာ အဲဒီ အရာရှိကို ငြင်းပယ်လိုက်မှာပဲ။ ဒါပေမယ့် အဲဒီ စစ်အရာရှိက မာရှယ်ကြီးရဲ့

အဖြေကို ရှိသေစွာ သိုသော်လည်း ပြဲတ်သားစွာ ဝေဖန်လိုက်တဲ့ အခါမှာ မာရှယ်ကြီးက သူ့ကို ချီးကျူးပြီး ရာထူးမှာ ခန့်လိုက်တယ်တဲ့။

ခက်တာက အဲဒီ သတင်းဟာ စစ်တပ်တစ်ခုလုံးကို ပျံ့သွားပြီး ကျူပ် ပြောတိုင်း အဲဒီ စစ်ဗိုလ်ကလေးက 'မဟုတ်ဘူး ဗိုလ်ချုပ်၊ ဗိုလ်ချုပ် မှားနေပါတယ်' လို့ ပြောရင် ဘယ့်နယ်လုပ်မလဲ။ ကျူပ် တစ်ခါမဟုတ် တစ်ခါမှာ စိတ် တိုတော့မှာပေါ့။ ဒါပေမယ့် ဒါမျိုး ဘယ်တော့မှ မဖြစ်ပါဘူးလို့ မာရှယ်ပေတိန်းက ပြောဖူးတယ်။

လက်အောက်ငယ်သား တစ်ယောက်ဟာ ကိုယ်က မှန်တယ်လို့လည်း သေချာတယ်၊ ဒါပေမယ့် သူ့ ဝေဖန်ချက်ကို အထက်လူကြီးကလည်း လက်မခံဘူး ဆိုရင် ဘယ်လိုလုပ်မလဲ။ ကိုယ် တင်ပြစရာ ရှိတာကို တင်ပြပြီး အမိန့်ကိုတော့ နာခံရမှာပဲ။ အများနဲ့ စုပေါင်းလုပ်ရတဲ့ အလုပ်တစ်ခုမှာ စည်းကမ်းကို မလိုက်နာရင် ဘယ့်နယ်လုပ်ပြီး အလုပ် လုပ်လို့ရတော့မှာလဲ။ တကယ်လို့ ပြဿနာက သိပ် အရေးကြီးပြီး တိုင်းပြည်ရဲ့ အနာဂတ်၊ စစ်တပ်ရဲ့ အနာဂတ်၊ စီးပွားရေး လုပ်ငန်းတစ်ခုရဲ့ အနာဂတ်အပေါ်မှာ ထာဝရ ထိခိုက်မယ် ဆိုရင်တော့ ဝေဖန် ထောက်ပြသူဟာ တာဝန်ရှိတဲ့ နေရာက နုတ်ထွက်သွားနိုင်တယ်။ ဒါပေမယ့် ဒီနည်းကို နောက်ဆုံးမှသာ အသုံးပြုသင့်တယ်။ ကိုယ်ဟာ လက်ရှိနေရာမှာ အသုံးဝင်တယ်လို့ ယူဆနေသေး သမျှတော့ အဲဒီ ရာထူးမှာ ဆက်လက် ရှိနေသင့်တယ်။

တစ်ခါတလေမှာ နုတ်ထွက်မယ်လို့ ခြိမ်းခြောက် ရုံနဲ့ ကိစ္စပြီးသွားတာတွေလည်း ရှိတယ်။ ဒါပေမယ့် နုတ်ထွက်လွှာတွေကို ခဏခဏ တင်နေလို့လည်း မဖြစ်သေးဘူး။ တစ်ခါတုန်းက တပ်မှူးလေး တစ်ယောက်ဖြစ်တဲ့ လာယွတ်တေးဟာ ဗိုလ်မှူးကြီး ဂါလီယင်နီဆီက အမိန့်တွေကို ရတဲ့အခါမှာ ဗိုလ်မှူးကြီးက ရာထူးက နုတ်ထွက်တဲ့ အတတ်ပညာကို သင်ပေးလိုက်သတဲ့ ။ ဗိုလ်မှူးကြီး ဂါလီယင်နီဟာ တစ်ခါမှာတော့ ကိစ္စတစ်ခုအတွက် အင်ဒိုချိုင်းနား ဘုရင်ခံချုပ်ဆီက အမိန့် တောင်းတယ်။ သူက အမိန့်တောင်းတိုင်း ဘုရင်ခံချုပ်ကလည်း ပယ်ချပြီး ခွင့်မပေးဘူးတဲ့။ ဒါနဲ့ နောက်တော့ ဗိုလ်မှူးကြီးက နုတ်ထွက်လွှာ တင်လိုက်တယ်။ အဲဒီအချိန်တုန်းက သူ့ကို လိုနေတော့ ဘုရင်ခံချုပ်က သူ့ နုတ်ထွက်လွှာကို လက်မခံဘဲ သူတောင်းတဲ့ အမိန့်ကို ပေးလိုက်တယ်။ နောက်တော့ ဗိုလ်မှူး ဂါလီယင်နီဟာ မဒါဂါစကား ကျွန်းဆွယ်မှာ စစ်ဦးစီးချုပ် ဖြစ်သွားတယ်။ အဲဒီမှာ ကိစ္စတစ်ခုနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ဗိုလ်မှူးကြီး ဂါလီယင်နီနဲ့ လာယွတ်တေးတို့ အငြင်းပွားကြတယ်။ ဒါနဲ့ လာယွတ်တေးက နုတ်ထွက်စာ တင်လိုက်တယ်။ နောက် ရက်အနည်းငယ်ကြာတော့ နုတ်ထွက်စာရဲ့ ဘေးအနားသတ် ကွက်လပ်ပေါ်မှာ 'ကျွန်ုပ်ထံ နုတ်

ထွက်စာ တင်ရန် မဟုတ်ပါ၊ ဂါလီယင်နီ' လို့ ရေးထားတဲ့ မှတ်ချက်နဲ့ အတူ နုတ်ထွက်သွာ ပြန်ရောက်လာတယ်။

စစ်ဦးစီးချုပ် တစ်ယောက်၊ ဌာနဆိုင်ရာ အကြီးအကဲ တစ်ယောက်၊ အတွင်းဝန် တစ်ယောက်ဟာ သူ့ အကြီးအကဲရဲ့ တွေးခေါ်နည်း၊ အလုပ်လုပ်နည်းတို့ကို နားလည်ရတယ်။ အဲဒီ လုပ်နည်း၊ တွေးနည်းနဲ့ လိုက်လျောညီအောင် ကျင့်ကြံတတ်ရမယ်။ မကြာခဏ ဆိုသလို အထက်က လာတဲ့ အမိန့်တွေဟာ မရှင်းမလင်း မပီမသ ဖြစ်နေတဲ့ အခါတွေ ရှိတတ်တယ်။ ဒီအခါမျိုး မှာ ကိုယ့်ဘာသာ ကိုယ် အဓိပ္ပာ ယ် ပြန်ယူရမယ်။ မာရှယ်ဖော့ချ်ရဲ့ အမိန့်တွေကို ဗိုလ်ချုပ် ဝေဂန်ဟာ ဒီလိုပဲ အဓိပ္ပာ ယ် ပြန်ယူရတယ်။ အမိန့်တွေဟာ မှုန်မှိုင်းတဲ့ အနာဂတ်ကို ယာယီ မီးမောင်းထိုးပြတဲ့ အမိန့်မျိုးတွေ ဖြစ်နေရင် စစ်ဦးစီးချုပ်ဟာ အဲဒီ အမိန့်တွေထဲကနေပြီး အသေးစိ တ် ညွှန်ကြားချက်တွေကို ရှာဖွေကြည့်ရမယ်။ ဒီနည်းအားဖြင့် ဗိုလ်ချုပ် ဘာသီယားဟာ စစ်တပ် ပြောင်းလွှဲမှုနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ နပိုလီယန်ရဲ့ အမိန့်တွေထဲက ညွှန်ကြားချက်တွေကို လိုက်ရှာယူရတယ်။ အကြီးအကဲဟာ စိတ်တိုနေရင်၊ ဦးစီးချုပ်ဟာ အဆုပ္ပ အကြိမ်းမောင်းခံရတဲ့ သူတွေကို ဖျောင်းဖျ နှစ်သိမ့်ပေးရမယ်။ ဧည့်သည်တွေကို ရှောင်ရမယ့် အကြောင်းအရာတွေကို မသိမသာ သတိပေးရမယ်။

ပြီးခဲ့တဲ့ စစ်ပွဲအတွင်းတုန်းက ကျွန်တော်ဟာ အင်္ဂလိပ် စစ်ဗိုလ်ချုပ် တစ်ဦးရဲ့ စစ်ဌာနချုပ်မှာ ဆက်သွယ်ရေး အရာရှိအဖြစ် သွားပြီး အလုပ် လုပ်ရတယ်။ အင်္ဂလိပ် စစ်ဗိုလ်ချုပ်ဟာ လူတော် တစ်ယောက်ပါပဲ။ လူကောင်းလည်း လူကောင်းပါ။ ဒါပေမယ့် လူက သိပ် စိတ်တိုပြီး ဂျီးများတဲ့လူ ဆိုတော့ လက်အောက် အရာရှိတွေက သူ့ကို 'ဗိုလ်စိတ်တို' လို့ ခေါ် ကြတယ်။ ကံကောင်းချင်တော့ (ပြီးတော့ ကျွန်တော်ကလည်း လူမျိုး ြခားး ပြင်သစ် ဖြစ်နေလေတော့) ကျွန်တော်နဲ့တော့ ဘာမှ ပြဿနာ မဖြစ်ဘူး။ ကျွ နတော့်ပေါ်မှာ ဖြူးနေတာပဲ။ လေပေးဖြောင့်လွန်းလို့ သူဆီကို ညနေတိုင်း လက်ဖက်ရည်သောက်တောင် ဖိတ်တတ်သေးတယ်။ သူနဲ့ ကျွန်တော် ရင်းရင်းနှီးနှီး ပြောလို့ရတယ်။ နောက်ကျတော့ ကျွန်တော်နဲ့ သိပ် ရင်းနှီးသွားပြီး ရာထူးတက်ချင်လို့ ဖြစ်စေ၊ နာမည်ကောင်း ရချင်လို့ ဖြစ်စေ အင်္ဂလိပ် အရာရှိတွေ သိပ် လုပ်ချင်တဲ့ အလုပ်မျိုးတွေကိုတောင် ကျွန်တော့်ကိုပဲ တာဝန်ပေးတော့တယ်။ အင်္ဂလိပ်အရာရှိတွေ ပြောရင် နားမဝင်ပေမယ့် ကျွန်တော်ပြောရင် နားဝင်တယ်။ အာဏာရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ယောက်က လူတစ်ယောက်ကို ယုံကြည် စိတ်ချသွားရင် လူပုဂ္ဂိုလ်တွေ အတွက်ရော၊ အစုအဖွဲတွေ အတွက်ရော အများကြီး အကူအညီ ဖြစ်စေပါကလား ဆိုတာ အဲဒီ အချိန်မှာ ကျွန်တော် သဘောပေါက်သွားတယ်။

ကြီးကျယ်ထင်ရှားတဲ့ လူပုဂ္ဂိုလ် တစ်ယောက်ရဲ့ စိတ်ရူးပေါက်မှုတွေကို အလေးထားရမယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲ ဆိုတော့ အဲဒီ စိတ်ရူးပေါက်မှုတွေကို တိုက်ဖျက်ပစ်ဖို့၊ ချေဖျက်ပစ်ဖို့ အချိန် သိပ်မှ မရှိဘဲကိုး။ ဗာနဆိုင်ရာ အကြီးအကဲ တစ်ယောက်နဲ့ သူ့ရဲ့ အကြီးအကဲ နှစ်ဦးပေါင်းမှ တစ်ဦး ဖြစ်တယ် ဆိုတဲ့ အချေကို ရောက်လာသင့်တယ်။ ကျွမ်းကျင်လိမ္မာတဲ့ အရာရှိ တစ်ယောက်ဟာ ကိုယ့် အကြီးအကဲရှေ့မှာ ဘယ်စကားကို ပြောရမယ်၊ ဘယ်စကားကို မပြောရဘူး ဆိုတာ သိထားရမယ်။ မပြောသင့်တာကို သွား ေပါမိရင် နာကျင်တဲ့ အငုံစိတ်တွေ၊ ဒေါသတွေကို ဖြစ်ပေါ်စေတယ်။ အရာရှိ တစ်ယောက်ဟာ ပြဿနာ တစ်ခုကို တင်ပြရာမှာ အထက်အရာရှိက စိတ်ဝင်စားအောင်၊ လက်ခံနိုင်အောင် တင်ပြတတ်ရတယ်။ အထက်လူကြီးရဲ့ အမှားတွေ၊ အားနည်းချက်တွေကို သိထားရတယ်။ သိထားသည့်တိုင် လေးစားရတယ်။ ဒီ ချွတ်ယွင်းချက် တွေကို ဖုံးဖိပေးရတယ်။

အထက်အရာရှိကြီးတွေ အတွက် အလုပ် လုပ်ပေးရတဲ့ အခါမှာ အရင်တုန်းက ကြီးမားတဲ့ တာဝန်ကြီးတွေ၊ အာဏာပါဝါတွေ၊ အမိန့်ပေးရတာတွေနဲ့ မတွေ့ခဲ့ဖူးတဲ့ လူငယ်တွေဟာ အလွန် အရေးကြီးတဲ့ ဆုံးဖြတ်ချက်တွေ၊ အယူအဆတွေကို သိလာရတာတွေ ရှိတယ်။ ဒီလို အချေအနေမျိုးမှာ လျှို့ဝှက်ရေးဟာ လိုအပ်တယ်။ ဖြစ်တတ်တာက အဲဒီလို လူကြီးတွေ အနားမှာ နေရတဲ့ လူငယ်၊ သို့မဟုတ် အမျိုးသမီးငယ်ဟာ တယ်ဟုတ်တဲ့ ငါပါလားလို့ ဘဝင်မြင့်သွားတတ်ပြီး သူတို့ ဘယ်လောက် အရေးကြီးကြောင်း၊ သူတို့ လုပ်ရတဲ့ အလုပ်ဟာ ဘယ်လောက် တာဝန်ကြီးကြောင်းကို မိတ်ဆွေ သူငယ်ချင်းတွေ အထင်ကြီးအောင် ပြချင်တတ်ကြတယ်။ ဒါပေမယ့် တကယ်ကတော့ သူတို့မှာ ဒီအကြောင်းတွေကို ထုတ်ဖော် ပြောဆိုဖို့ အခွင့်အရေး မရှိဘူး။ တာဝန်အရ လျှို့ဝှက် ထားရမယ်။ အဲဒီလို ယုံကြည်မှုကို ဖောက်ဖျက်လိုက်မိတယ် ဆိုရင်တော့ အတိုင်းအဆ မရှိတဲ့ ဆိုးကျိုးတွေ ပေါ်ထွက်လာတော့မှာပဲ။

ဘယ်လိုပဲ ဖြစ်ဖြစ် ကိုယ့်ကို ယုံကြည်စိတ်ချလို့ ဒီလို အရေးကြီးတဲ့ နေရာမျိုးမှာ ထားတယ် ဆိုတဲ့ အသိဟာလည်း အင်မတန် ကြည်နူးစရာ ကောင်းပါတယ်။ ယုံကြည်မှုကို ခံရတာလောက် စိတ်ကြည်နူးစရာ ကောင်းတာ ဘယ်မှာ ရှိပါ့မလဲ။ အမှန်ကို သိရတာလောက် ကြည်နူးပြီး အဲဒီ အသိကို ဖုံးကွယ် သိုဝှက်ထားရတာလောက် စိတ်လှုပ်ရှားစရာ ကောင်းတာ ဘယ်မှာ ရှိပါ့မလဲ။ မဒမ် ရေကာမီးယားဟာ ဒီနေရာမှာတော့ တော်တော် ကျွမ်းကျင် လိမ္မာတယ်လို့ ဆိုရမယ်။ တစ်ခါ

တုန်းက မဒမ် ရောကာမီးယားဟာ တစ်ယောက်နဲ့ တစ်ယောက် ပြိုင်ဘက်လည်း ဖြစ်၊ အတိုက်အခံ အုပ်စုရဲ့ ခေါင်းဆောင်တွေလည်း ဖြစ်၊ ရာထူးတစ်ခုကို ပြိုင်လုနေသူလည်း ဖြစ်တဲ့ လူနှစ်ယောက်ဆီက သူ့ကို ဖွင့်ဟ တိုင်ပင်ခံခဲ့ရဖူးတယ်။ မဒမ် ရောကာမီးယားဟာ သူတို့ ပြောသမျှကို နားထောင်တယ်။ သူတို့ကို စာနာကြောင်း ပြသတယ်။ ပြုံးတယ်။ လိုအပ်ရင် တစ်ယောက်အကြောင်းကို တစ်ယောက်က သိအောင် ပြောပြတယ်။ ဒါပေမယ့် ဘယ်သူ့အပေါ်မှာမှတော့ သ စ္စာမဖောက်ဘူး။ သူ့ အလုပ်က သူတို့ မေးတဲ့ မေးခွန်း နည်းနည်းပါးပါးကို ဖြေရုံပါ။ ဒါပေမယ့် သူပေးတဲ့ အဖြေတွေကလည်း တစ်ယောက်အဖို့ အသုံးကျတာ ချည်းပဲ။ ဒီနည်းအားဖြင့် မဒမ် ရောကာမီးယားဟာ သူတို့ နှစ်ယောက်ကြားမှာ ကြားလူအဖြစ် ကျွမ်းကျင် ပိုင်နိုင်စွာ နေသွားခဲ့တယ်။

လူကြီးတစ်ယောက်ရဲ့ လက်ထောက်ဟာ မေးလာတဲ့ အမေးကို ဖြေနိုင်ဖို့ အဆင်သင့် ရှိနေရမယ်။ နောင်မှာ မေးလာနိုင်ဖွယ် ရှိတဲ့ မေးခွန်းများကို ဖြေဖို့လည်း အဆင်သင့် ရှိရမယ်။ သူဟာ လူကြီးရဲ့ စိတ်ကူးစိတ်သန်းကို နားလည်ထားရမယ်။ အဲဒီ စိတ်ကူးတွေ အောင်မြင် ပြီးမြောက်ရေး အတွက် နည်းလမ်းတွေကို လည်း ရှာဖွေ ပြင်ဆင်ထားရမယ်။ မလိုအပ်တဲ့ စိုးရိမ်မှုတွေ ကင်းဝေးရမယ်။ ပြဿနာ ကလေးတွေကို ကိုယ်တိုင် ဖြေရှင်းနိုင်ရမယ်။ အရေးတကြီး ပုဂ္ဂိုလ်တိုင်းရဲ့ ဘဝမှာ လုပ်ရရိုး ထုံးစံဖြစ်တဲ့လုပ်ငန်း ဇယားတွေကိုလည်း လွယ်ကူသက်သာအောင် လုပ်ပေးတတ်ရမယ်။ စေ့စပ်သေချာတဲ့ အမျိုးသမီး အတွင်းရေးမှူး တစ်ယောက်ဟာ အကောင်းဆုံးသော လက်ထောက်ပါပဲ။ သူ့ရဲ့ အလုပ်ဟာ လူကြီးက ပြောတာတွေကို လိုက်မှတ်ရုံ၊ စာတွေကို ဖွင့်ဖတ်ပြီး ဆိုင်ရာကို တင်ပြရုံတင် မကဘူး၊ စာတွေကို ဖိုင်တွဲရမယ်။ ပြန်စာတွေကို ဖိုင်တွဲရမယ်။ လိပ်စာတွေကို မှတ်သားရမယ်။ ကိုယ့်ကိုယ် ကိုယ် လမ်းလျှောက် အညွှန်း မှတ်တမ်း စာအုပ်တစ်အုပ် ဖြစ်အောင် လုပ်ရမယ်။ သူဟာ ဌာနဆိုင်ရာ အကြီးအကဲ တစ်ယောက်ရဲ့ အရည်အချင်းနဲ့ မိန်းမတစ်ယောက်ရဲ့ အရည်အချင်းတွေ ရှိနေရမယ်။ မိန်းမပီပီသမှာ ထိုးထွင်းဉာဏ် ရှိတယ်။ သူ့ အထက်လူကြီးရဲ့ သူ့ကိုယ်သူ့ အထင်ကြီးစိတ်ကို မထိခိုက်အောင် နေတတ်ရမယ်။ ရုံးခန်းမှာ နှစ်လို ဖွယ်၊ ကြည်နူးဖွယ် ဖြစ်အောင် ဖန်တီးတတ် ရမယ်။ တစ်ပြိုင်နက်တည်းမှာ သူ့ရဲ့ စရိုက်ကို သိပ်မပေါ်အောင်လည်း နေတတ်ရမယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲ ဆိုတော့ ကိုယ်က သိပ် မိန်းမပီသအောင် နေလို့က်လို့ အထက်လူကြီးက သတိထားမိသွားရင် အလုပ်မှာ ထိခိုက်ပျက်စီးစေနိုင်တယ်။ ဒီလို နေနိုင်အောင် ချိန်ခွင်လျှာ ညှိရတာဟာ ခက်ခဲသော်လည်း ဒီလို ချိန်ခွင်လျှာ ကိုက်အောင် နေတတ်ရမယ်။

* * *

အလုပ်ဆိုတာ ဂုဏ်သိက္ခာ ကင်းမဲ့တယ်။ ဘုရားက ပေးတဲ့ အပြစ်ဒဏ် ဖြစ်တယ်လို့ လူတွေ ယူဆလာခဲ့တာ တော်တော် ကြာပြီ။ 'သင်၏ မျက်နှာမှ ချွေးယိုစီးလျက် သင်၏ အစာကို ရှာစားရအံ့' လို့ ဘုရားသခင်က ကျိန်ခဲ့တယ် မဟုတ်လား။ ကာယအလုပ်နဲ့ ဦးနှောက်အလုပ်ကို ကျေးကျွန်တွေက လုပ်ပေးခဲ့ကြတယ်။ ရောမ အင်ပါယာ ခေတ်တုန်းက သဒ္ဒါဆရာများနဲ့ သခ်ၤာဆရာများဟာ ကျေးကျွန်တွေ ဖြစ်ခဲ့ကြရတယ်။ နောက်တော့ ဒဿနဆရာတွေက သူတို့ကို ပစ္စည်းမဲ့ အလုပ်သမားနဲ့ ဘူဇွာ ဆိုပြီး ခွဲ ခဲ့ကြတယ်။ ပစ္စည်းမဲ့ အလုပ်သမား ဆိုတာ လုပ်ခစား အလုပ်သမားတွေ။ နောက်လူတန်းစားကတော့ အမြတ်အစွန်းနဲ့ ဝင်ငွေအပေါ်မှာ အမှီပြုနေတဲ့ လူတန်းစားတွေ၊ အဲဒီ လူတန်းစားကတော့ ပထမ လူတန်းစားနဲ့ တော်တော် ကွဲပြား ခြားနားသွားတယ်။ အဲဒီအခါမှာ တစ်နှစ်ကို လစာ နှစ်သိန်းရတဲ့ ဘဏ်ဒါရိုက် တာ တစ်ယောက်ဟာ ပစ္စည်းမဲ့ အလုပ်သမား ဖြစ်သွားပြီးတော့ တစ်နှစ်ကို ငွေတစ်သိန်းလောက် ဝင်ငွေရှိတဲ့ ဆိုင်ပိုင်ရှင်လေး၊ ဒါမှမဟုတ် လယ်ပိုင်ရှင်ဟာ ဘူဇွာ ဖြစ်သွားတယ်။

အာလိန်းရဲ့ သတ်မှတ်ချက်ဟာ လုံးဝ တိကျမှန်ကန်ခြင်း မရှိသည့်တိုင် တော်တော် ပြည့်စုံတယ်လို့ ကျွန်တော် ထင်တယ်။ သူက လခစား ဟုတ်သည် ဖြစ်စေ မဟုတ်သည် ဖြစ်စေ မိမိရဲ့ ကာယ၊ ဉာဏ အလုပ်ကို မှီခိုနေရသူကို ပစ္စည်းမဲ့ အလုပ်သမားလို့ ခေါ်တယ်။ စကားနဲ့၊ နှုတ်နဲ့ အသက်မွေးသူကို ဘူဇွာလို့ ခေါ်တယ်။ ရှေ့နေတွေ၊ ကွန်မြူနစ် အမတ်တွေ၊ သူတောင်းစားတွေဟာ ဘူဇွာတွေပဲ။ ဘာဖြစ်လို့လဲ ဆိုတော့ သူတို့ဟာ သူတို့ကို အခကြေးငွေ ပေးဖို့ အခြားသူများကို ဖြားယောင်း သိမ်းသွင်းကြရတာကိုး။ ပန်းရံဆရာတွေဟာ ပစ္စည်းမဲ့ လူတန်းစားတွေပဲ။ ဘာဖြစ်လို့လဲ ဆိုတော့ သူတို့က တစ်ပါးသူကို ဖြားယောင်း သိမ်းသွင်းကြတာ မဟုတ်ပဲကိုး။ သူတို့အဖို့ သူတို့လုပ်ရပ် ကောင်းရင် လူကြိုက်ရင် ရောင်းရတယ် ။ သူ့ရဲ့ပို့က်ဆံဟာ သူရဲ့ စက်မှုအတတ်ပညာက တစ်ဆင့် ရရှိလာတယ်ဆိုရင် ကြီးကျယ်တဲ့ လုပ်ငန်းရှင်ကြီး တစ်ယောက်ဟာလည်း ပစ္စည်းမဲ့ လူတန်းစားပဲ။ ဒီလို မဟုတ်ဘဲ သူရဲ့ ဝင်ငွေဟာ သူရဲ့ သိမ်းသွင်း ဖြားယောင်းမှု၊ အခြားသော အရေးကြီးတဲ့ လုပ်ငန်းရှင်များနဲ့ ဆက်သွယ်မှုက ရရှိလာတယ် ဆိုရင် သူဟာ ဘူဇွာပဲ။

ဒါကြောင့်မို့ လောကမှာ မတူ ခြားနားတဲ့ စိတ် နှစ်မျိုး နှစ်စား ရှိတယ်လို့ အာလိန်းက ပြောခဲ့တယ်။ သဘာဝကို အမှီပြု၊ သဘာဝကို ပြောင်းလဲအောင် လုပ်တဲ့ ပစ္စည်းမဲ့ လူတန်းစားဟာ အပြုအမူ ဖွယ်ရာ ယဉ်ကျေးဖို့ မလိုဘူးတဲ့။ သူမှာ

အခက်အခဲကို ကျော်လွားနိုင်တဲ့ တန်ခိုး စွမ်းပကားသာ လိုတယ်တဲ့။ ဒါကြောင့်မို့ သူဟာ ကြမ်းတမ်း ရိုင်းစိုင်းတယ်တဲ့။ ယဉ်ကျေးဖွယ်ရာမှုကို အထင်သေးတယ်တဲ့။ အဝတ်အစားကိုလည်း အလှအပ အဖြစ် မဝတ်ဘဲ သူ့အလုပ်မှာ လိုအပ်တဲ့ အတိုင်းသာ ဝတ်တယ်တဲ့။ အာလိန်းရဲ့ ဘူဇာဟာလည်း ချစ်စရာ ကောင်းတယ်။ သူ့ အသက်မွေးမှု အတွက် ဝင်ငွေပေးတဲ့ သူကို ချို့ သာ ပျူငှာစွာ ဆက်ဆံပြောဆိုတယ်။ သူ့ မိတ်ဆွေ ဖြစ်စေ၊ မဲဆန္ဒရှင်ကို ဖြစ်စေ၊ သူ့ ပရိသတ်ကို ဖြစ်စေ ယဉ်ကျေးစွာ ပြောဆိုတယ်။ သူ့ အဝတ်အစားများကလည်း တင့်တယ် ပြေပြစ်တယ်။ သူရဲ့ လှပတဲ့ ကဗျာတစ်ပုဒ်မှာ ကစ်ပလင်းက မာသာရဲ့ သားတွေနဲ့ မေရီရဲ့ သားတွေ ခြား နားပုံကို နှိုင်းယှဉ် ဖော်ပြထားတယ်။ မာသာရဲ့ သားတွေက အလုပ်တွေ လုပ်ရတယ်။ တံတားတွေ ဆောက်ရတယ်။ လမ်းတွေ ခင်းရတယ်။ လေယာဉ်တွေကို မောင်းရတယ်။ မီးရထားတွေကို မောင်းရတယ်။ မေရီရဲ့ သားတွေကတော့ စည်းစိမ်ရှိတဲ့ ရထားတွဲကြီးတွေထဲက ထိုင်ခုံ ကြီးတွေပေါ်မှာ ဇိမ်ရှိရှိနဲ့ အိပ်ကြရ တယ်။ အခြားသူတွေ လုပ်ပေးထားတဲ့ ပစ္စည်းတွေပေါ်မှာ ဇိမ်ယူကြတယ်။

လူသားတွေကို အစု နှစ်စုအဖြစ် ခွဲခြားပစ်လိုက်ခြင်း၊ တစ်နည်း ပြောရရင် အတန်းအစားတွေ အဖြစ် ခွဲခြားပစ်လိုက်ခြင်းဟာ ဘယ်နည်းနဲ့ပဲ ကြည့်ကြည့် အန္တရာယ်ကြီးပြီး သဘာဝ ယုတ္တိ ကင်းမဲ့လှတယ်။ ဆိုပါစို့။ ဘူဇာ အတန်းအစား ထဲက လူငယ်တစ်ယောက်ဟာ အပြုအမူ၊ အနေအထိုင်၊ အကြိုက် ဝါသနာတို့မှာ ပစ္စည်းမဲ့ တစ်ယောက်လို ဖြစ်နေပြီး အလုပ်နဲ့ ကင်းကွာနေရင် မပျော်ပိုက်နိုင် အောင် ဖြစ်နေတယ်။ စက်မှု အင်ဂျင်နီယာ တစ်ယောက်ဟာ ခရီးသွားတုန်းမှာ မေရီရဲ့ သား ဖြစ်နေပြီး အလုပ်လုပ်နေတုန်းမှာ မာသာရဲ့ သား ဖြစ်ချင် ဖြစ်နေမယ်။ မှန်ပါတယ်။ အချို့ဟာ လိုအပ်ချက်အရ နေ့စဉ် ပင်ပန်းကြီးစွာ အလုပ် လုပ်ရပြီး အချို့ကတော့ ဘာမျှ အလုပ် မလုပ်ရဘဲ ခြေမွေး မီးမလောင် လက်မွေး မီးမလောင် နေ , နေကြရတယ်။ ဒီလိုနဲ့ သူတို့ နှစ်ဦးကြားမှာ နက်ရှိုင်းတဲ့ အမုန်း ပေါလာတယ်။ လူမျိုး နယ်ကြီး တစ်ခုလုံးလို အိုမင်းလှပြီ ဖြစ်တဲ့ ဒီ ဆိုးယုတ်မှုကြီးကို ကုစားလို့ ရနိုင်ပါမလား။ တော်လှန်ရေးတွေဟာ ကုစားဖို့ ကြိုးစားပေမယ့် မအောင်မြင်ဘဲ ဖြစ်ခဲ့ကြတယ်။ နောင်မှာလည်း ကုစားလို့ မရဘဲ ကျဆုံးကြဦးမှာ ပါပဲ။ ဘာဖြစ်လို့လဲ ဆိုတော့ သူတို့ဟာ ထာဝရ လူသားကိုရော၊ အယူဝါဒ အားလုံးအနက် အမှန်ဆုံး ဖြစ်တဲ့ မူလ ဒုစရိုက်ကိုရော ထည့်သွင်း စဉ်းစားခြင်း မပြုခဲ့ကြလို့ ပါပဲ။

ဒါပေမယ့် နောက်ပိုင်းမှာ စက်ယန္တရား ေတွဟာ အလုပ်သမားရဲ့ ဘဝကို ပိုပြီး သက်တောင့်သက်သာ ဖြစ်လာအောင်၊ ပိုပြီး ငြိုးငွေ့စရာ ကောင်းလာအောင် လုပ်

ပေးခဲ့ပြီး ပစ္စည်းမဲ့ကို ဘုဇ္ဈာအဆင့် ရောက်အောင် လုပ်ပေးခြင်းအားဖြင့် ခြားနားချက်ကို အဆုံးသတ်အောင် လုပ်နိုင်စရာ ရှိပါတယ်။ ခုတောင်မှပဲ နှစ်ပေါင်း တစ်ရာလောက် အတွင်းမှာ အလုပ်တွေကို လုပ်တဲ့ နေရာမှာ အလုပ်ချိန်နာရီများဟာ စက်ယန္တရားကြောင့် သုံးပုံ တစ်ပုံလောက် လျော့သွားခဲ့ပြီပဲ။ ခွန်အားကြီးနဲ့ လုပ်ရမယ့် အလုပ် ေတွ့ကို ခုရော နောင်မှာပါ စက်ယန္တရားတွေကို ခိုင်းနိုင်တော့မယ်။ ခိုင်းလည်း ခိုင်းနိုင်နေပြီ။ စက်ယန္တရားဟာ ဉာဏ်ရှိပြီး ကျွမ်းကျင်တဲ့ အလုပ်သမားရဲ့ အလုပ်ကို ဖျက်သိမ်းလိုက်ပြီး ငြိုးငွေ့စရာ ကောင်းတဲ့ ကွန်ဗေယာ ခါးပတ်ကြီးနဲ့ အစားထိုးလိုက်ပြီ ဆိုတာ မှန်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဒါဟာ အကူးအပြောင်းပဲ ရှိပါသေးတယ်။ ယာယီပဲ ရှိပါသေးတယ်။ တစ်နေ့ကျရင် အဲဒီ ကွန်ဗေယာ ခါးပတ်တွေကိုလည်း ရိုးဘော့တွေက အစားထိုးသွား ဦးမှာပဲ။ အဲဒီအခါကျရင် အလုပ်သမားရဲ့ အခန်းကဏ္ဍဟာ အုပ်ချုပ်သူ၊ အင်ဂျင်နီယာ တစ်ယောက်ရဲ့ အခန်းကဏ္ဍလောက်ပဲ ဖြစ်လာတော့မှာ ပါပဲ။

ကာယအလုပ်နဲ့ ပတ်သက်လို့ အရေးအကြီးဆုံး သတိရစရာ တစ်ချက်ကတော့ အလုပ်ဟာ ရိုးစင်းသည် ဖြစ်စေ၊ ရှုပ်ထွေးသည် ဖြစ်စေ၊ ကောင်းကောင်း ဒါမှမဟုတ် ဆိုးဆိုး ဖြစ်စေ ပြီးသွားမှာတော့ သေချာပါတယ်။ ဟောပြောပို့ချချက် တစ်ခုကို ပြင်ဆင်တဲ့ နေရာမှာ သေသေချာချာ ဂရုစိုက် ပြင်ဆင်တာ၊ ဒါမှမဟုတ် ဖြစ်သလို ပြင် ဆင်တာမျိုး ရှိသလို ကတုတ်ကျင်း တစ်ခုကို တူးရာမှာလည်း ကောင်းကောင်း တူးတာနဲ့ ဖြစ်ကတတ်ဆန်း တူးတာမျိုး ကတော့ ရှိနေမှာပဲ။ လက်ရေးတို့ လက်နှိပ်စက် စာရေး တစ်ယောက်ဟာ သာမန် ရွက်ကြမ်းရေကျို့လောက် ဖြစ်သလို သပ်သပ်ရပ်ရပ် ဖြစ်တာတွေလည်း ရှိမှာပဲ။ ဘယ်လောက် ကောင်းသလဲ၊ ဘယ်လောက် ညံ့သလဲ ဆိုတာကတော့ သူ့ ကျွမ်းကျင်မှု၊ သူ့ လက်နှိပ်စက်၊ သုံးတဲ့ စာရွက်၊ လိုင်း အစိတ်အကျဲ၊ လက်နှိပ်စက် မူကို သူ ပြန် စစ်ဆေးခြင်း ရှိ မရှိ ဆိုတဲ့ အချက်တွေပေါ်မှာ တည်တယ်။ သူ့အလုပ်ကို လုပ်ရာမှာ လိုအပ်သည်ထက် ပိုကြိုးစားရင် သူဟာ အနုပညာရှင်တစ်ယောက် ဖြစ်လာပြီး ချီးမွမ်းခြင်း ခံရမယ်။ အထက်လူကြီးလည်း ကျေနပ်မယ်။ သူ ဒီလိုလုပ်တာဟာ အလုပ်ရှင် ကျေနပ်အောင် လုပ်တာ မဟုတ်ဘူး။ သူ့ ဂုဏ်သိက္ခာ၊ သူ့ ကျေနပ်မှုအတွက် လုပ်တာ။ ဒါကြောင့်မို့ ဒီလို လုပ်တာဟာ ပယောဂကြောင့် မဟုတ်ဘဲ လွတ်လပ်စွာ လုပ်ခြင်း ဖြစ်တယ်။

ဒီလို အလုပ် လုပ်ရင် အလုပ် လုပ်ရာက ရတဲ့ ပျော်ရွှင်မှုဟာ အလွန် ကြီးမားတဲ့ အတွက် အခြားသော ပျော်ရွှင်မှုများကို အစားထိုးနိုင်တယ်။ ကောင်းကင်ဘုံ တစ်ခုကို ကျွန်တော် စိတ်ကူးကြည့်တယ် ဆိုပါစို့။ ဒီလို စိတ်ကူးကြည့်လိုက်ရင် ကျွန်တော့် မျက်စေ့ထဲမှာ သီချင်းဆို၊ ဗျတ်စောင်းတီးပြီး ကခုန်နေတဲ့ တမန်တွေကို

မြဲင်မလာပါဘူး ။ ရှည်လျား ခမ်းနားတဲ့ ဝတ္ထုကြီး တစ်ပုဒ်ကို အောင်မြင်စွာ ရေးထုတ်နိုင်လိုက်တဲ့ အဖြစ်ကိုပဲ ကျွန်တော် မြင်မှာပါပဲ။ ဥယျာဉ်မှူးရဲ့ ကောင်းကင်ဘုံဟာ ဥယျာဉ် ဖြစ်ပြီး လက်သမားရဲ့ ကောင်းကင်ဘုံဟာ ခုံရှည်တစ်လုံး ဖြစ်ပါတယ်။

အိမ်ရှင်မ တစ်ယောက်က သူ့ လုပ်ငန်းကို စိတ်ရောကိုယ် ပါ လုပ်ပြီး အောင်မြင်သွားပုံဟာ ကာယအလုပ်နဲ့ ဉာဏ်အလုပ်တို့ ပူးပေါင်းသွားပုံကို ပြတဲ့ ဥဒါဟရုဏ် တစ်ခု ဖြစ်ပါတယ်။ အိမ်တစ်အိမ်ကို ကောင်းစွာ စီမံ အုပ်ချုပ်သွားတဲ့ အိမ်ရှင်ဟာ တစ်ပြိုင်တည်းမှာ အိမ်ရဲ့ ကေရီလည်း ဖြစ်တယ်။ ကျေးကျွန်လည်း ဖြစ်တယ်။ သူဟာ လင်ယောကျ်ားနဲ့ သားသမီးတွေ အတွက် အလုပ် လုပ်နှင်အောင် ဖန်တီးပေးခြင်း ဖြစ်တယ်။ သူဟာ လင်ယောကျ်ားနဲ့ သားသမီးတွေကို စိတ်သောကတွေ မရောက်အောင် အကာအကွယ် ပေးတယ်။ ကျွေးမွေး ပြုစုတယ်။ ဂရုစိုက်တယ်။ သူဟာ ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီး ဖြစ်ပြီး သူ့ကြောင့် အိမ်ထောင်စု ဘက်ဂျတ်ဟာ ဝင်ငွေ ထွက်ငွေ မျှတရတယ်။ သူဟာ အနုပညာ ဝန်ကြီးလည်း ဖြစ်တယ်။ သူ့ လုပ်ဆောင်ချက်ကြောင့် အိမ်ဟာ သီရိဂေဟာ ဖြစ်ရတယ်။ သူဟာ မိသားစု ပညာရေးဝန်ကြီးလည်း ဖြစ်တယ်။ ကလေး ကျောင်းတက်ဖို့၊ ကောလိပ်ကို သွားဖို့၊ သမီး မိန်းကလေး လိမ္မာရေးခြား ရှိဖို့၊ ဗိုင်းကောင်းကျောက်ဖ ဖြစ်ဖို့ သူမှာ တာဝန်ရှိတယ်။

နိုင်ငံရေးသုခမိန် တစ်ယောက်ဟာ လူမျိုး တစ်မျိုးရဲ့ ကိစ္စတွေကို ကိုင်တွယ် ဖြေရှင်းနိုင်တဲ့အတွက် ဂုဏ်ယူသလို အိမ်ရှင်မမှာလည်း သူ့အိမ်ကို ပြည့်စုံလှပတဲ့ ကမ္ဘာလေး ဖြစ်အောင် ဖန်တီးနိုင်တဲ့အတွက် ဂုဏ်ယူသင့်တယ်။ အဆင့်အတန်း၊ အရွယ်ပမာဏ အရေးမကြီးပါဘူးလို့ မာရှယ်လောတေး ပြောတဲ့ စကားဟာ တော်တော်မှန်တယ်။ အရာဝတ္ထု တစ်ခုဟာ သေးငယ်သည် ဖြစ်စေ၊ ကြီးသည် ဖြစ်စေ ပြည့်စုံတယ်ဆိုရင် ပြည့်စုံတာပဲ။ ကောင်းတာပဲ။ ပိုက်ဆံကြေးငွေ အလွန်ချမ်းသာတဲ့ အိမ်ထောင်မျှားမှ အပ မိန်းမများဟာ ဘယ်တော့မှ အေးအေးငြိမ်းငြိမ်း မနေကြရပါဘူး။ ဆိုင်နှစ်ရက် မထွက်ရလို့၊ ရုံးနှစ်ရက် မတက်ရလို့ အဲဒီ မိန်းမဟာ အားမယ်လို့ မထင်ပါနဲ့။ အဲဒီ နှစ်ရက်မှာ အိမ်သန့်ရှင်းရတာ၊ လျှော်ရဖွပ်ရတာ၊ ဖာရထေးရတာ၊ ကလေးတွေကို ဂရုစိုက်ရတာနဲ့ပဲ အချိန်ကုန်တာပဲ။ ဒီအထဲမှာ သူကိုယ်သူ သန့်ရှင်းသပ်ရပ်အောင်၊ ကြည့်ပျော်ရှုပျော်အောင်၊ သူ့စိတ်ကို ထိန်းရ ကျောင်းရအောင် လုပ်ရ တဲ့ အချိန်တွေကလည်း ရှိသေးတယ်။ တကယ်လုပ်ပြီ ဆိုရင် မိန်းမတစ်ယောက်ရဲ့အလုပ်ဟာ အားရတယ်လို့တောင် မရှိပါဘူး။ ဒါပေမယ့် ဒီလို အအားမနေ အလုပ်လုပ်တဲ့ အတွက် ရတဲ့ ရလဒ်ကတော့ သိသာပါတယ်။ ပိုက်ဆံနည်းသော်လည်း သတ္တိများများနဲ့ လုပ်ရင်

ကျွမ်းကျင်တဲ့ အိမ်ရှင်မဟာ ရက်အနည်းငယ် အတွင်းမှာပဲ တိရစ္ဆာန်ကလေးလို အိမ်ကို နေချင်စဖွယ် အိမ် ဖြစ်အောင် ဖန်တီးနိုင်ပါတယ်။ ဒီအချက်ဟာ အလုပ် လုပ်ခြင်း အနုပညာနဲ့ ချစ်ခြင်း အနုပညာတို့ ပေါင်းဆုံတဲ့ နေရာကလေးပါပဲ။

* * *

သင်ပြမှု အနုပညာ ဆိုတာ ရှိတယ်။ တော်တော်ခက်တဲ့ အနုပညာ ဖြစ်ပြီး ရှည်လျားတဲ့ အတွေ့အကြုံ လိုတယ်။ ကလေးတွေကို အုပ်ထိန်းတော့မယ် ဆိုတာနဲ့ တစ်ပြိုင်နက် သင်ပြမှု အနုပညာဟာ ဘယ်လောက် ခက်ခဲသလဲ ဆိုတာ တွေ့လာရတော့တာပဲ။ ဖခင်တစ်ယောက်ဟာ ဆရာကောင်း တစ်ယောက် ဖြစ်ခဲတယ်။ သူဟာ သူ့ကိုယ်သူ သိတယ်၊ တတ်တယ်လို့ ထင်နေပေမယ့် တကယ်ကျတော့ ကလေးတွေ အကြောင်းကို ဘာမှ မသိဘဲ ဖြစ်နေတယ် ဆိုတာ တွေ့လာရတယ်။ ဒါမှ မဟုတ်ရင်လည်း သိတော့ သိပါရဲ့၊ ဒါပေမယ့် သိတာကို ကလေးတွေ လက်ခံအောင်၊ နားလည်အောင်၊ မလုပ်တတ်ဘဲ ဖြစ်နေတတ်တယ်။ ဒါမှ မဟုတ် သေးရင်လည်း ကလေးတွေကို သင်ပြရတာဟာ ငြီးငွေ့စရာ ကောင်းတဲ့အတွက် ခက်ထန် မောက်မာပြီး စိတ်မရှည်နိုင် ဖြစ်နေတတ်တယ်။ ဒါမှ မဟုတ်ရင်လည်း ကလေးတွေကို သိပ်ချစ်လေတော့ အလွန်အမင်း အလိုလိုက်ပြီး ဖျက်ဆီးသလို ဖြစ်နေတတ်တယ်။ ဒါကြောင့်မို့ သင်ပြမှု အနုပညာကို ကျောင်းဆရာများ သာလျှင် ကျွမ်းကျင် နိုင်နင်းကြတယ်။ ကျွန်တော်တို့ဟာ သင်ပြမှု အနုပညာရဲ့ စည်းမျဉ်း ဥပဒေတွေကို ကျောင်းဆရာတွေဆီက တစ်ဆင့် ပြန်ပြီး သင်ကြားကြရလိမ့်မယ်။

စည်းကမ်းရယ်လို့ မရှိရင် သင်ပြမှု ဆိုတာလည်း မရှိနိုင်ဘူး။ တပည့်တစ်ယောက်ဟာ ပထမအားဖြင့် အလုပ်လုပ်ဖို့ သင်ယူရမယ်။ စိတ်ကို လေ့ကျင့် သင်ကြားခြင်း မပြုမီမှာ အလိုဆန္ဒကို လေ့ကျင့် သင်ကြားခြင်း ပြုရလိမ့်မယ်။ ဒီလို မသင်ကြားနိုင်ခဲ့တဲ့ အတွက် ကလေးကို အိ မ်မှာ သင်ကြား ပြသတာတွေ မ အောင်မြင် ဖြစ်တယ်။ အိမ်မှာဆိုတော့ ကလေးက ပေးတဲ့ ဆင်ခြေ ဆင်လက်တွေကို အလွယ်တကူ လက်ခံလိုက်ကြတယ်။ ကလေး ခေါင်းကိုက်နေလို့၊ မနေ့ညက အိပ်ရေးပျက်နေလို့၊ ညက မွေးနေ့ပါတီကို သွားနေလို့ ဆိုပြီး အိမ်က သင်ကြားမှုဟာ စည်းကမ်း လျော့ရဲသွားတော့တယ်။ ကျော ငင်းမှာတော့ ဒီလို ဆင်ခြေ ဆင်လက်တွေ ပေးလို့ မရဘူး။ ဒါဟာ ကျောင်းမှာအပ်ထားလို့ ရတဲ့ အကျိုးကျေးဇူးပဲ။

ဒီနေရာမှာ ဘော်ဒါဆောင်မှာ ထားတဲ့ ကိစ္စကို အထူး ပြောလိုတာ ဖြစ်တယ်။ ဘော်ဒါဆောင်မှာ ထားတဲ့အတွက် မ ေကာင်းတာတွေလည်း ရှိတော့ ရှိသပေါ့။ ဘော်ဒါမှာ ထားတဲ့အတွက် အကျင့် စာရိတ္တကို ထိခိုက်တာကလေးတွေ ရှိလာနိုင်တယ်။ အများအားဖြင့်တော့ ကြီးကြီးကျယ်ကျယ် ထိခိုက်တာတွေ များတယ်။ ဒါပေမယ့် လူတော့ ဖြစ်သွားတာပေါ့လေ။ ဘော်ဒါစနစ်ဟာ ယောကျ်ားကလေးတွေကို အသိုက်အဝန်းထဲမှာ ကိုယ်နေရာ ကိုယ် နေတတ်သွားအောင် လုပ်ပေးလိုက်တယ်။ အိမ်မှာတော့ သူတို့နေရာကို သူတို့ ကြိုးစားအားထုတ်ပြီး ရှာမနေရဘူးလေ။ လူကြီး မိဘက အဆင်သင့် လုပ်ပေးထားတာကိုး။ ဒီတော့ သူတို့အဖို့ လွယ်နေတာပေါ့။ လိုလည်း လိုအပ်တယ်။ လူကြီးကလည်း မျှမျှတတ စဉ်းစားတတ်တယ် ဆိုရင် အသက် ဆယ့်ငါးနှစ်၊ ဆယ့်ခြောက်နှစ် အထိ နေ့ကျောင်းကို ထားဖို့ လိုတယ်။ (အိမ်ကနေ ကျောင်းတက်သင့်တယ်) ယောကျ်ားကလေးတွေ အဖို့ အသက် ၁၇ နှစ်နဲ့ ၂၀ ကြားမှာ မြို့ကြီးတွေမှာ လွတ်လပ်စွာ နေခွင့် ပေးတာဟာ တော်တော် အန္တရာယ်များတယ်။

ကလေးကို ပျော်ရွှင်အောင် လုပ်ပေးတာဟာ ပညာ သင်ကြားပေးတာ မဟုတ်ဘူး။ ပညာ သင်ကြားခြင်းရဲ့ ရည်ရွယ်ချက်ဟာ ကလေးရဲ့ စိတ်ဓာတ်မှာ ပညာဗဟုသုတ အခြေခံ တစ်ခုကို တည်ဆောက်ပေးဖို့၊ ကလေးကို ပျမ်းမျှ အသိဉာဏ် အဆင့်ကို ရောက်အောင် တဖြည်းဖြည်း မြှင့်တင်ပေးဖို့ ဖြစ်တယ်။ ဒီလိုနဲ့ နောင် ကြီးပြင်းလာတဲ့ အခါမှာ အတွေ့ အကြုံက သင်ပေးလိုက်တဲ့ သင်ခန်းစာတွေနဲ့ အသစ် တွေ့ရှိချက်တွေဟာ အဲဒီ အခြေခံကို ထပ်လောင်း ဖြည့်စွက်ပေး သွားလိမ့်မယ်။ ကလေးရဲ့ တိုးတက် ဖွံ့ဖြိုးမှု အစဉ်ကို ဖရိုဖရဲ ဖြစ်အောင် လုပ်ဖို့ ကြိုးစားတာ၊ ခေတ်သစ် လူနေမှုဘဝရဲ့ ကြီးကျယ် ခမ်းနားမှုတွေနဲ့ ကလေးရဲ့ စိတ်ကို လမ်းလွဲရောက်အောင် လုပ်ပြီး ကလေးကို အလိုလိုက်တာဟာ အလွန် များတယ်။ ကလေးကို အရုပ်ကားတွေ၊ ရေဒီယိုတွေ၊ ရုပ်ရှင်တွေနဲ့ သင်ကြား ေပးတာဟာ ထိရောက်ခြင်း မရှိဘူးလို့ ကျွန်တော် ထင်တယ်။

တကယ်လို့ အဲဒီ နည်းတွေနဲ့ သင်ကြားတာဟာ အထူး စိတ်အားထက်သန်မှုတို့၊ အားထုတ်မှုတို့ကို လွှဲဆော်ခြင်း မပြုနိုင်ဘူး ဆိုရင် အဲဒီ နည်းတွေကို မသုံးသင့်ဘူး။ အခက်အခဲ မရှိဘဲ ဒီလို လွယ်လွယ်နဲ့ တတ်အောင် သင်ပေးတာမျိုးဟာ မကြာခင်မှာ အလွယ်တကူနဲ့ မေ့ပျောက်သွားတတ်တယ်။ ဒါကြောင့်မို့ တပည့်ရဲ့ ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျ ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှု မရှိတဲ့ နှုတ်နဲ့ ပို့ချ သင်ကြားပေးခြင်းဟာလည်း အကျိုး မများဘူး။ (တပည့်ရဲ့ ပါဝင်မှု မရှိဘဲ ရေဒီယိုမှာ သို့မဟုတ် ရုပ်မြင်သံကြားမှာ ဆရာနဲ့ တပည့်ဟန် အမေး အဖြေ လုပ်ပြီး သင်ကြားပေးတာမျိုး) ချက်ချင်း မေ့မေ့ပျောက်ပျောက် ဖြစ်သွားမှာပဲ။ စကားပြော ဘယ်လောက်

ကောင်းတဲ့သူက ပို့ချနေပေမဲ့ ခဏသာ မှတ်မိလိုက်ပြီး နောက်ကျတော့ မေ့ပျောက်သွားမှာပဲ။ သင်ကြား ပို့ချမှုကို နားထောင်ရတယ် ဆိုတာ လက်တွေ့ အလုပ် မပါဘဲ ဘေးက သက်သက်ထိုင်ပြီး နား ေထာင်နေရ တာမျိုး မဟုတ်လား။ (ဒါပေမယ့် ဒီနေရာမှာ ခေတ်သစ် ဘာသာစကားတွေ သင်ကြားတဲ့ ကိစ္စမျိုးတော့ မပါဘူး။ ခုခေတ် ဘာသာစကား သင်ကြားမှုမှာတော့ လေယူလေသိမ်း အသံထွက် စသည်ကို မှန်ကန်အောင် နားထောင်ယူရတယ်။)

အခြေခံ သင်ပြမှုဟာ အရေးအကြီးဆုံး ဖြစ်တယ်။ များသောအားဖြင့် မိဘတွေဟာ အဲဒီ အခြေခံ သင်ပြမှုကို အရေးကြီး ထားလေ့ မရှိကြဘူး။ 'အိမ်က သားလေးက ဘယ်လိုအလုပ် လုပ်မယ် ဆိုတာ မသိဘူး။ ငယ်လည်း ငယ်သေးတာကိုး' လို့ ပြောလေ့ ရှိကြတယ်။ အရေးကြီးတာက အစကောင်းမှ အနှောင်းသေချာ ဆိုသလို ပထမဆုံး သင်ပေးတဲ့ ဘာသာရပ်ကို ကောင်းကောင်း သင်ပေးဖို့ အရေးကြီးတယ်။ အ ဖတ်ရယ်၊ အရေးရယ်၊ ဂဏန်းသင်္ချာရယ် တို့ကို ကောင်းကောင်း တတ်တာဟာ အများကြီး အခွင့်သာစေတယ်။ လူ တော်တော်များများဟာ အခြေခံ ဗဟုသုတ မရှိကြဘူး။ လူ တော်တော်များများဟာ စာဖတ်ပုံ ညံ့ဖျင်းကြတယ်။ ခက်ခက်ခဲခဲ ဖတ်ကြရတယ်။ ကိုယ်ပြောမယ့် အကြောင်းအရာ တစ်ခုအတွက် စကားလုံးကို ချက်ချင်း ရှာမတွေ့တတ်ကြဘူး။ ငယ်ငယ်က သေသေချာချာ သင်ကြားခဲ့သလား၊ မသင်ကြားခဲ့ဘူးလား ဆိုတာကို သိချင်ရင် သင်္ချာမှာ တော်သလား၊ မတော်ဘူးလား ဆိုတာကို ကြည့်ရုံနဲ့ သိနိုင်တယ်။ ဂဏြမက်ထရီ ပထမ စိန္တက ကထာနဲ့ အက္ခရာ သင်္ချာ အခြေခံတို့လောက်ကို မသိရင် ရှေ့ဆက်ပြီး သင်ခန်းစာတွေကို ဆက်လိုက်ဖို့ မလွယ်တော့ဘူး။

အရာဝတ္ထု များစွာကို ရောထွေး သင်ကြားခြင်းထက် နည်းနည်းကို သေသေချာချာ သင်တာက ပိုကောင်းတယ်။ သင်ရိုးညွှန်းတမ်းက ခေါင်းကြီးကိုယ်သေး ဖြစ်နေရင် သင်စရာတွေ များနေရင် အချည်းနှီးပဲ။ ပညာ သင်ကြားရေးရဲ့ ရည်ရွယ်ချက်ဟာ အတတ်ပညာရပ်တွေကို ထုတ်လုပ်ပေးဖို့ မဟုတ်ဘူး။ ကောင်းမွန် တက်ကြွတဲ့ စိတ်ထားတွေကို ထုတ်လုပ်ပေးဖို့ ဖြစ်တယ်။ ဒီလို ဖြစ်ဖို့ အတွက် တစ်စုံတစ်ခုသော စည်းကမ်း လိုတယ်။ လက်တင်ဘာသာနဲ့ ဂဏြမက်ထရီကို အဓိကထားပြီး သင်ရမယ်လို့ နပိုလီယန်က ပြောခဲ့ဖူးတယ်။ ကျွန်တော်ကတော့ အဲဒီအထဲမှာ သမိုင်း နည်းနည်း၊ ရူပဗေဒ နည်းနည်း၊ ပြီးတော့ အဲဒီတိုင်းပြည်ရဲ့ ဘာသာစကား များများ ထပ် ထည့်ချင်တယ်။ ဒီလောက်ဆိုရင် လုံလောက်ပါပြီ။ သမိုင်းနဲ့ သိပ္ပံပညာရပ်များကို သင်ကြားရာမှာ စာသင်သား တပည့်ဟာ နောက်ဆုံးပေါ် တွေ့ရှိချက်တွေ၊ နောက်ဆုံးပေါ် သဘောတရားတွေကို သိဖို့ မလိုပါဘူး။ ဒါပေမယ့် သမိုင်းရဲ့ နည်းနာ ဟာ ဘာလဲ၊ သိပ္ပံပညာရဲ့ နည်းနာဟာ

ဘာလဲ ဆိုတာကိုတော့ သိဖို့ လိုပေလိမ့်မယ်။ ကလေးအဖို့ ခေတ်သစ် ရူပဗေဒ ပညာရှင်တွေရဲ့ အသေးစိတ် ရှင်းလင်း ဖွင့်ဆိုချက်တွေထက် အတော်အတန် ရှင်းလင်း လွယ်ကူတဲ့ စောစောပိုင်း ပညာရှင်များရဲ့ ကျမ်းတွေက ပိုပြီး ရှင်းလင်း တယ်။ အသုံးကျတယ်။ ကဗျာဆရာ- ဒဿနဆရာ အာလိန်းက 'သင်ပြမှု ဟူသည် လုံးဝ နှေးကွေးရမည် ဖြစ်ပေ၏' လို့ ပြောခဲ့ဖူးပါတယ်။ ဒီ စာကြောင်း ကလေးဟာ ရှေးဟောင်း ယဉ်ကျေးမှုကို ပစ်ပယ်ချင်တဲ့ ကျွန်တော်တို့ ခေတ်သစ် ပညာရေးသမားတွေ အတွက် တော်တော် မှတ်သားဖို့ ကောင်းတဲ့ စကားကလေး တစ်ခွန်း ဖြစ်ပါတယ်။ ခေတ်မီအောင်၊ သတင်းအချက်အလက် သိအောင် လုပ်တာဟာ ယဉ်ကျေးမှု မဟုတ်ပါဘူး။ လူငယ်တွေဟာ ခေတ်မီ အကြောင်းအရာ တွေကို သိနေဖို့ထက် ယဉ်ကျေးမှု ရှိဖို့က ပို လိုအပ်နေပါတယ်။

* * *

စာဖတ်တာကို အလုပ် လုပ်တာလို့ ခေါ်နိုင်ပါ့ မလား။ ကဗျာဆရာ ဗာလေရီ ကတော့ 'စာဖတ်ခြင်းဟာ ပြစ်ဒဏ်ပေးခြင်း မခံရတဲ့ မကောင်းမှု တစ်ခု' လို့ ဆို တယ်။ ဒဿနဆရာ ဒေးကား ကတော့ 'စာဖတ်ခြင်းဟာ အတိတ် ရာစုနှစ်များက ဂုဏ်သတင်း အကျော်ကြားဆုံး ပုဂ္ဂိုလ်များနဲ့ တွေ့ဆုံ စကားပြောခြင်း' လို့ သူနဲ့ ပြောင်းပြန် ပြောခဲ့တယ်။

သူတို့ နှစ်ယောက်စလုံး မှန်ကြပါတယ်။

စာဖတ်ခြင်းကို ဘိန်းလို သဘောထား မှီဝဲရင်၊ လ က်ရှိ အစစ်အမှန် ကမ္ဘာကြီးက ထွက်ပြေးတဲ့ နည်းလမ်းတစ်ခု အနေနဲ့ အသုံးပြုရင်၊ စိတ်ကူးယဉ်မှုထဲကို ထွက်ပြေးတဲ့ နည်းလမ်း တစ်ခုအဖြစ် အသုံးပြုရင် စာဖတ်တာဟာ မကောင်းဘူး ပေါ့ ။ ဒီလို မကောင်းမှု စွဲနေတဲ့ လူတွေဟာ စာကို အ ြမဲ ဖတ်ကြတယ်။ သူတို့အဖို့ စာထဲမှာ ပါသမျှ အရာတိုင်းဟာ ကော င်းတယ်။ စွယ်စုံကျမ်းကြီးကို လှန်ပြီး ရေဆေး ရေးနည်းနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ ဆောင်းပါး တစ်ပုဒ်ကို သဲကြီးမဲကြီး ဖတ် တယ်။ လက်နက် ခဲယမ်း မီးကျောက် အကြောင်းကို ရေးထားတဲ့ ဆောင်းပါးကို လည်း အလားတူ သဲကြီးမဲကြီး ဖတ်တာပဲ။ အခန်းထဲမှာ တစ်ယောက်တည်း ရှိနေတာနဲ့ တစ်နေရာမှာ ပုံထားတဲ့ စာနယ်ဇင်း ပုံကြီးကို လှန်လှောပြီး တွေ့ရာကို ကောက်ဖတ်လိုက်တော့တာပဲ။ ကိုယ့်ဘာသာကိုယ် စဉ်းစား တွေးတောဖို့ အချိန် မပေးတော့ဘူး။ သူတို့ဟာ အတွေးအခေါ်ကိုလည်း မရှိတော့ဘူး။

အချက်အလက်ကိုလည်း မရှာတော့ဘူး။ သူတို့ကိုယ် သူတို့ ကမ္ဘာကြီးကိုရော မြင်အောင် တားဆီး ဟန့်တားထားတဲ့ စကားလုံး အဆင့်အတန်းတွေထဲမှာ ကိုပဲ လိုက်လံရှာဖွေ နေတော့တာပဲ။ ဒီလို စာဖတ်တဲ့ အခါကျတော့ အဲဒီ ဖတ်တဲ့ စာတွေထဲက ဘာမှလည်း မရလိုက်ကြတော့ဘူး။ သတင်းအချက်အလက် ရင်းမြစ် အမျိုးမျိုးကို အခြေခံတဲ့ တန်ဖိုး ညွှန်းမှုတွေကိုလည်း မလုပ်နိုင်ကြတော့ဘူး ပေါ့။ ဒီလို အကျင့်ပါလာတဲ့ အခါကျတော့ စာဖတ်ခြင်းဟာ ပျော်ညံ့ပြီး ဘာမှ အကျိုးမရှိတဲ့ အလုပ်တစ်ခု ဖြစ်လာခဲ့တယ်။ စာမျက်နှာတွေကို တစ်ရွက်ပြီး တစ်ရွက် လှန်ဖတ်သွားပေမယ့် စိတ်ဝင်စားမှုလည်း မရှိတော့ဘူး။ အနက် အဓိပ္ပာယ်ကို နားလည် သဘောပေါက်ခြင်းလည်း မရှိတော့ဘူး။ ဖတ်တဲ့ စာတွေကို စိတ်ထဲမှာလည်း စွဲမှ တ် မထားနိုင်တော့ဘူး။ ကြေညက်အောင်လည်း မလုပ်နိုင်တော့ဘူး။

အပျင်းပြေ ဖတ်ခြင်းကတော့ တက်ကြွတဲ့၊ အကျိုး ရှိတဲ့ ဖြစ်စဉ်တစ်ခု ဖြစ်တယ်။ ဝတ္ထု ကြိုက်သူဟာ အပျင်းပြေ သဘောနဲ့ ဖတ်ခြင်း ဖြစ်တယ်။ အလှအပကို တွေ့ရမလား၊ ကိုယ့် ခံစားချက်ကို လှုပ်ရှားစေမယ့် ၊ မြင့်မားသွားစေမယ့် အရာ မျိုးကို တွေ့ရမလား ဆိုတဲ့ မျှော်လင့်ချက်နဲ့ ဖတ်ကြတယ်။ ဒါမှမဟုတ် ကိုယ် မတွေ့ဖူးတဲ့ စွန့်စားခန်းမျိုး ကို တွေ့ရမလား ဆိုတဲ့ မျှော်လင့်ချက်နဲ့ ဖတ်ကြတယ်။ တချို့ကျတော့လည်း စာရေးဆရာတွေ၊ ကဗျာဆရာတွေ၊ နိတ်ဆရာတွေ ထဲမှာ ကိုယ့် အတွေးမျိုး၊ ကိုယ့် ခံစားချက်မျိုးတွေကို ပို့ပြီး ထင်ထင်ရှားရှား ကြည်ကြည်လင်လင် တွေ့ရမလား ဆိုတဲ့ မျှော်လင့်ချက်နဲ့ ဖတ်ကြတယ်။ တချို့ကျတော့လည်း သမိုင်းခေတ် တစ်ခေတ် အကြောင်းကို အာရုံစိုက် ဖတ်နေခြင်း မဟုတ်ဘဲ လူတွေရဲ့ ခံစားချက်ဟာ ရာစုနှစ်တွေ တစ်လျှောက်မှာ ဘယ်လောက် ကွဲပြား ခြားနားကြသလဲ၊ ဘယ်လောက် တူညီကြသလဲ ဆိုတာကို သိချင်စိတ်နဲ့ ဖတ်ကြတယ်။ ဒီလို အပျင်းပြေ ဖတ်ခြင်းဟာ သန့်ရှင်း အပြစ်ကင်းတယ်။

နောက်ဆုံး တစ်မျိုးကတော့ အလုပ်သဘော စာဖတ်ခြင်းပဲ။ ကိုယ့် စိတ်ထဲမှာ တွေးနေတဲ့ အတွေး၊ ကိုယ့် စိတ်ထဲမှာ ဖွဲ့စည်းနေတဲ့ အယူအဆ အဆောက်အအုံကို အထောက်အကူ ပြုဖို့၊ ထောက်ခံဖို့ အတွက် တ စ်စုံတစ်ခုသော အသိကို ရမလား ဆိုတဲ့ သဘောနဲ့ ဖတ်ကြတယ်။ အလုပ်သဘော စာဖတ်ခြင်းကို လှုပ်မယ် ဆိုရင် (အလုပ်သဘောနဲ့ စာဖတ်မယ် ဆိုရင်) ကိုယ်ကလည်း မှတ်ဉာဏ်တို့ ဘာတို့ သိပ်မကောင်းဘူး ဆိုရင် လက်ထဲမှာ ခဲတံကို ကိုင်ပြီး ဖတ်သင့်တယ်။ ကိုယ် သုံးချင်တဲ့ စာပိုဒ် တစ်ပိုဒ်ကို နှစ်ခါ လိုက်ရှာရတာဟာ အချိန်ကို ဖြုန်းတီးရာရောက်တယ်။ ကျွန်တော့် အဖြစ်အပျက်ကိုပဲ ဥပမာ ပြချင်တယ်။ သမိုင်းကျမ်း

တို့၊ လေးနက်တဲ့ ကျမ်းတို့ကို ကျွန်တော် ဖတ်ရင် အရေးကြီးတဲ့ စာပိုဒ် ပါတဲ့ စာမျက်နှာကို စာအုပ် အဖုံးအတွင်းဘက်မှာ ကျွန်တော် မှတ်ထားလိုက်တယ်။ ဒီနည်းအားဖြင့် ကို ယ် လိုတဲ့အခါမှာ ဒီစာပိုဒ်ကို ရှာချင်ရင် စာအုပ် တစ်အုပ်လုံးကို လျှောက်လှန်နေဖို့ မလိုတော့ဘဲ အလွယ်တကူ ရှာလို့ ရသွားတယ်။

* * *

အခြားသော အလုပ်များမှာလိုပဲ စာဖတ်တဲ့ အလုပ်မှာလည်း စည်းမျဉ်း စည်းကမ်းတွေ ရှိတာပဲ။ များများကြီးကို အပေါ်ယံ သိတာထက် စာရေးဆရာ နည်းနည်းနဲ့ အကြောင်းအရာ နည်းနည်းကို ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ထဲထဲဝင်ဝင် သိတာက ပိုပြီး အဖိုးတန်တယ်။ စာအုပ် တစ်အုပ်ကို ဖတ်လိုက်တဲ့ အခါမှာ အဲဒီ စာအုပ်ထဲက ကောင်းတဲ့ အချက်အလက်တွေကို ပထမတစ်ကြိမ် ဖတ်ရုံနဲ့ ကောင်းကောင်း သိတာ မဟုတ်ဘူး။ ငယ်ရွယ်စဉ် စာအုပ် ရွေးချယ်ရာမှာ အကောင်းဆုံး နည်းကတော့ လောကကြီးမှာ မိတ်ဆွေ သူငယ်ချင်း ရွေးသလို ရွေးသင့်တယ်။ အဲဒီ မိတ်ဆွေ သူငယ်ချင်းကို တွေ့ပြီ၊ ရွေးချယ်ပြီးပြီ၊ ဆက်ဆံပြီ ဆိုတာနဲ့ သူတို့နဲ့ အတူ ကြီးသည်အထိ ပေါင်းဖို့ မလိုပါဘူး။ မွန်တိန်းရယ်၊ စိန်ဆိုင် မွန်ရယ်၊ ရက်ဇ်ရယ်၊ ဘားလ်ဇက်ရယ် ဒါမှမဟုတ် ပရုစ်ရယ်။ သူတို့လောက်ကို ရင်းရင်းနှီးနှီး ပေါင်းသွားရင် လုံလောက်ပါတယ်။

စာဖတ်တဲ့ အခါမှာ အတိတ်က ကြီးကျယ် ထင်ရှားခဲ့တဲ့ စာရေးဆရာကြီးတွေကို အထူး အာရုံစိုက်သင့်တယ်။ ပစ္စုပ္ပန် စာရေးဆရာတွေနဲ့ ကျွမ်းဝင် ရင်းနှီးဖို့ ကိစ္စ ဟာ လိုလည်း လိုအပ်တယ်။ သဘာဝလည်း ကျပါတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲ ဆိုတော့ သူတို့ကို ဖတ်မှသာလျှင် ကျွန်တော်တို့ သောကတွေ၊ ကျွန်တော် တို့ လိုလားချက် ရှိတဲ့ မိတ်ဆွေမျိုး ေတွကို တွေ့နိုင်မှာကိုး။ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော်တို့ဟာ ဘာမှ အရေးမကြီးတဲ့ အသေးအမွှား စာအုပ်ပင်လယ်ကြီးထဲမှာ နစ်မြုပ် မသွားသင့်ပေဘူး။ စာပေလောကမှာ အကောင်းဆုံး လက်ရာလို့ ဆို တဲ့ စာပေတွေဟာ များပြားလွန်းတဲ့ အတွက် ကျွန်တော်တို့ အကုန်အစင် မသိနိုင်ဘူး။ ဒီတော့ အတိတ်က ရွေးပေးခဲ့တာကို ကျွန်တော်တို့ ယုံကြည်အားထားဖို့ လိုတယ်။ လူတစ်ယောက်ဟာ မှားနိုင်တယ်။ မျိုးဆက် တစ်ဆက်ဟာလည်း မှားနိုင်တယ်။ ဟိုမား၊ တက်ဆီးတပ်စ်၊ ရှိတ်စပီးယားနဲ့ မောလျေတို့ဟာ ဂုဏ်သတင်းနဲ့ အမှန်တကယ် ထိုက်တန်သူများ ဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် ကျွန်တော်တို့ဟာ အချိန်ရဲ့ စမ်းသပ်မှုကို မခံရသေးတဲ့ စာရေးဆရာတွေထက် သူတို့ကို ပိုပြီး ဦးစားပေးရလိမ့်မယ်။

ကျွန်တော်တို့ဟာ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ စာပေ အာဟာရကို ကောင်းစွာ ရွေးချယ်ရလိမ့်မယ်။ စိတ်တိုင်းမှာ သူနဲ့ သင့်တင့်တဲ့ အစာအာဟာရ ရှိတယ်။ ဒီတော့ ဘယ်စာရေးဆရာဟာ ကိုယ့် စာရေးဆရာလဲ ဆိုတာကို လေ့လာဖို့ လိုလိမ့်မယ်။ အဲဒီ စာရေးဆရာတွေဟာ ကိုယ့် မိတ်ဆွေတွေ ကြိုက်တဲ့ စာရေးဆရာတွေနဲ့ ကွဲပြားနေလိမ့်မယ်။ အချစ်မှာလိုပဲ စာပေမှာလည်း ကျွန်တော်တို့ တစ်တွေဟာ သူများတွေ ရွေးသွားတာကို ကြည့်ပြီး အံ့အားသင့်ခြင်း ဖြစ်ကြရတယ်။ ဒီတော့ ကိုယ်နဲ့ သင့်လျော်တဲ့ အရာကို စွဲစွဲမြဲမြဲ ရှိဖို့ လိုတယ်။ ဒီနေရာမှာ သင့် မသင့်ကို ဆုံးဖြတ်နိုင်တဲ့ အကောင်းဆုံး တရားသူကြီးဟာ ကိုယ် ကိုယ်တိုင်ပဲ မဟုတ်လား။

ဖြစ်နိုင်လို့ရှိရင် စာဖတ်တာကို တလေးတစား တည်တည်ငြိမ်ငြိမ် ရှိတဲ့ စိတ်ထားမျိုး နဲ့ ဖတ်သင့်တယ်။ သိပ်ကောင်းတဲ့ ပြဇာတ်ကြီး တစ်ခု၊ ဒါမှမဟုတ် သိပ်လေးနက်ခမ်းနားတဲ့ အခမ်းအနားကြီး တစ်ခုကို သွားတဲ့အခါမှာ ထားတဲ့ စိတ်ထားမျိုး ဆိုပါတော့။ စာရွက်ကို ဟိုတစ်ရွက် ဒီတစ်ရွက် ကောက် လှန်တုန်း တယ်လီဖုန်း ခေါလို့ ထသွား၊ စိတ်မပါဘဲနဲ့ စာအုပ် ကောက်ကိုင်၊ နည်းနည်းဖတ်ပြီး ပစ်ချလိုက် ၊ နောက်တစ်နေ့မှာ ကောက်လှန်တာမျိုး ကတော့ စာဖတ်ခြင်း မမည်ဘူး။ တကယ် အစစ်အမှန် စာဖတ်သူဟာ ရှည်လျားတဲ့ ညနေခင်း မှာ တစ်ယောက်တည်း အချိန်ရအောင် ကြံဖန် လုပ်တယ်။ ကိုယ် သိပ်သဘောကျတဲ့ စာရေးဆရာမျိုး ဆိုရင် ဆောင်းတွင်း တနင်္ဂနွေနေ့ တစ်ညနေလေးကို အရံသင့် ပြင်ထားတယ်။ ဘားလ်ဇက်တို့၊ စတဲင်ဒယ်တို့ ဝတ္ထုမျိုးကို ဖတ်ချင်နေတုန်းမှာ မီးရထား ခရီးရှည် သွားရရင် သူ သိပ်ကျေးဇူးတင်တယ်။ ဂီတချစ်သူ တစ်ယောက်ဟာ စထရာဗင်းစကီးရဲ့ ‘ပက်ထရုရှ်ကာ’ တေးသီချင်းကြီးထဲက ပဉ္စလက်ဆရာရဲ့ အဖွဲ့ကို ရောက်ရင် ဘဝင်ခိုက်ပြီး ကြည်နူး သွားသလို စာအုပ် တစ်အုပ်ထဲက သူ အလွန်ကြိုက်တဲ့ စာပိုဒ် တစ်ပိုဒ်၊ ဒါမှမဟုတ် စာကြောင်း တစ်ကြောင်းကို ပြန်ဖတ်လိုက်ရရင် သိပ်ပြီး ဘဝင်ခိုက် ကြည်နူးသွားရတယ်။ (ပရုစ်ရဲ့ ဝတ္ထုထဲက ဟော်သွန် ခြံစည်းရိုးကလေးတွေ ဖွဲ့ထားတဲ့ အဖွဲ့မျိုး ၊ တော်စတိုင်းရဲ့ ဝတ္ထုထဲက လီဗင်ရဲ့ စေ့စပ်ကြောင်းလမ်းပွဲ အကြောင်းကို ဖွဲ့ထားတဲ့ အဖွဲ့မျိုး။)

ဒီတော့ ကိုယ့်ကိုယ်ကို တကယ်အမှန် ကောင်းတဲ့ စာအုပ်တွေနဲ့ ထိုက်တန်အောင် ကြိုးစားပါ။ ဒီ စာအုပ်တွေက ဘယ်လို အရည်အချင်းမျိုးကို ပေးတယ် မပေးဘူး ဆိုတာကတော့ ကိုယ်က ဒီ စာအုပ်တွေအပေါ်မှာ ဘယ်လောက် တန်ဖိုးထားသလဲ၊ မထားသလဲ ဆိုတဲ့ အချက်ပေါ်မှာ တည်နေတယ်။ ခံစားမှု အတတ်အဆင်း အနိမ့်အမြင့်တွေကို အဲဒီ ခံစားမှု အတတ်အဆင်းကို ကြံတွေ့ဖူးသူများ၊ ဒါမှမဟုတ် သူ

တို့ရဲ့ပင့်လန်းချိန်ကို မျော်လင့်ချက်တို့ သောကတို့နဲ့ စောင့်နေရတဲ့ လူငယ်များသာလျှင် စိတ်ဝင်စားကြတယ်။ မနှစ်တုန်းက စွန့်စားခန်း ဝတ္ထုတွေလောက်သာ တရှိုက်မက်မက် ဖတ်လာခဲ့ပြီး ဒီနှစ်ကျတော့ အချစ်ရဲ့ကြည်နူးစရာတွေ၊ ဝေဒနာတွေကို ခံစားတတ် လာတဲ့အတွက် တော်စတိုင်းရဲ့ 'အင်နာကရီးနီးနား' လို ဝတ္ထုမျိုးကို နှစ်သက် စွဲလမ်းသွားတဲ့ လူငယ်၊ လုံမငယ် တစ်ယောက်ကို တွေ့လိုက်ရတာလောက် စိတ်လှုပ်ရှားစရာ ကောင်းတဲ့ မြင်ကွင်း ဘယ်မှာ ရှိနိုင်ပါ့မလဲ။ လှုပ်ရှားမှုကို ကြိုက်သူများဟာ ကစ်ပလင်းကို ဖတ်ကြတယ်။ နိုင်ငံ ခေါင်းဆောင်တွေကတော့ တက်ဆီးတပ်စ်နဲ့ ရက်ဇ်ကို ဖတ်ကြတယ်။ မတရားတဲ့ အစိုးရ တစ်ခုက သူ့ဆီက မော်ရိုကို နိုင်ငံကို လုယူသွားပြီးတဲ့ နောက်တစ်နေ့မှာ လေယော့တေးဟာ ရှိတ်စပီးယားရဲ့ 'ကိုရီယိုလင်းနက်စ်' ပြဇာတ်ကို ဖတ်နေတာကို မြင်ရတာဟာ တော်တော် ကျက်သရေ ရှိတယ်။ စာဖတ်ခြင်း အနုပညာဆိုတာ တခြားမဟုတ်ဘူး။ စာအုပ်တွေထဲမှာ လူဘဝကြီးကို တွေ့လိုက်ရာကနေပြီး လူ့ဘဝအကြောင်းကို ပိုမို သိနားလည်အောင် လုပ်နေတဲ့ အနုပညာပဲ ဖြစ်တယ်။

* * *

အနုပညာရှင် တစ်ယောက်ရဲ့ အလုပ်ဟာ တစ်ပြိုင်နက်တည်းမှာ လက်မှုပညာရှင် တစ်ယောက်ရဲ့ အလုပ်နဲ့ တူတာလည်း ရှိတယ်။ မတူတာလည်း ရှိတယ်။ နှစ်ခြိုးစလုံးဟာ အတတ်ပညာဆိုင်ရာ ကျွမ်းကျင်မှု ရှိရလိမ့်မယ်။ အတတ်ပညာဆိုင်ရာ ကျွမ်းကျင်မှု ဆိုတာ ရှေးဆရာကြီးများရဲ့လက်ရာများကို ဂရုတစိုက် လေ့လာဆည်းပူခြင်း၊ စိတ်ရှည်စွာ လေ့ကျင့်ခြင်း ဖြင့်သာ ရနိုင်တယ်။ ပါရမီအခံ ရှိဖို့ကတော့ လိုတာပေါ့ ေလ။ (ဥပမာ မိုးဇတ်၊ ဘိုင်ရွန်၊ ဟူးဂိုး၊ ရာတိုဘရိုင်းယန်းတို့လိုပေါ့။) ဒါပေမယ့် မွေးမြူ ပျိုးထောင်ပေးခြင်း မရှိရင် အဲဒီ ပါရမီအခံသည်ပင်လျှင် မြိုသွားနိုင်တယ်။ ကဗျာဆရာ ဗာလေရီ အလုပ် လုပ်တာကို ကျွန်တော် မြင်ခဲ့ဖူးတယ်။ ပရုစ်ရဲ့လက်ရေး ကော်ပီတွေကို ကျွန်တော် ဖတ်ခဲ့ဖူးတယ်။ စိတ်ရှည်လက်ရှည် ရွာဖွေထားတာ၊ ထပ်တလဲလဲ ပြင်ဆင်တာ၊ ကိုယ် ပြောချင်တဲ့ အတွေးအခေါ်ကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ဖော်ပြနိုင်အောင် စကားလုံး ရွာတာ၊ ရှေ့နောက် ညီညွတ်အောင် စီစဉ်တကျ ဖြစ်အောင် အားထု တ်ရတာတွေကို တွေ့ရတယ်။ အဲဒီ အချက်တွေဟာ စာကောင်းကို ရေးနိုင်ဖို့ လိုအပ်တဲ့ တစ်ခုတည်းသော နည်းလမ်းပဲ။ သံစုံတီးဝိုင်းကြီး တစ်ဝိုင်းအတွက် တေးသွားကြီး တစ်ပုဒ်ကို စပ်ဖို့ ရှုပ်ထွေးတဲ့ ဂီတ လေ့ကျင့်သင်ကြားမှု လိုတယ်။ ပါရမီရှင် မဟုတ်ခဲ့ရင် ဒီလို လက်ရာများဟာ ရှည်ကြာ ပင်ပန်းတဲ့ လေ့လာသင်ကြားမှုကသာ ပေါ်ထွက်လာနိုင်တယ်။ အမြင့်ဆုံး၊ သဘာဝ ခံစားမှု အပြင်းထန်ဆုံးသော

အနုပညာရပ်မှာ လေ့ကျင့်သင်ကြားမှု သဘောနဲ့ ကာယလေ့ကျင့်ခန်း သဘော ဟာ အမြဲ ပါနေတယ်။

နောက်ဆုံးမှာ အနုပညာရှင်ဟာ အတွေ့အ ကြုံကို ရလာတယ်။ ရေးဟန်နဲ့ လက်ရာမှာ တိကျမှု ရှိလာတယ်။ အဲဒီလို ဖြစ်လာတော့ အနုပညာရှင်ဟာ ကိုယ် ဖော်ပြချင်တာကို လျင်လျင်မြန်မြန် သပ်သပ်ရပ်ရပ်နဲ့ လုပ်တတ်လာခဲ့တယ်။ အကြောင်းမသိသူတွေ အဖို့တော့ ဒီလ လုပ်နိုင်တာကို ကြည့်ပြီး တအံ့တသြ ဖြစ် နေကြတာပေါ့။ ပန်းချီကား တစ်ကားကို တစ်နာရီလောက် အတွင်းမှာ အပြီးဆွဲ လိုက်လို့ ပန်းချီကျော် ဝှစ်စလား ကို ဝိုင်းဝန်း အပြစ်ဆိုတဲ့ အခါမှာ သူက နည်း နည်းကလေးမှ ဂရုမစိုက်ခဲ့ဘူး။ သူက ပန်းချီကား တစ်ကားလောက်ကို တစ်နာရီ လောက်နဲ့ ဆွဲနိုင်ပေတာပေါ့။ ဘာဖြစ်လို့လဲ ဆိုတော့ သူ့ တစ်သက်လုံး ပန်းချီ ကားတွေကိုချည်း ရေးခဲ့တာကိုး။

ဒါပေမယ့် လက်မှုပညာရှင် တစ်ယောက်အဖို့ အဓိက လိုအပ်တဲ့ ဒီ အတတ်ပညာ ကျွမ်းကျင်မှုဟာ အနုပညာရှင် တစ်ယောက်အဖို့တော့ သူ့အလုပ်ရဲ့ အစိတ်အပိုင်း တစ်ပိုင်းသာ ဖြစ်တယ်။ 'ကဗျာတစ်ပုဒ်ကို ခံစားချက်များနဲ့ မရေး၊ စာလုံးများနဲ့ သာ ရေးတယ်' လို့ ဗာလေရီက ပြောခဲ့ဖူးတယ်။ အမှန်ကတော့ ခံစားချက်ရော၊ စာလုံးတွေရော လိုအပ်တာချည်း ပါပဲ။ အနုပ ညာ ဒဿန တစ်ရပ်ကို စဉ်းစား လိုက်တာနဲ့ တစ်ပြိုင်နက် ကျွန်တော်တို့ဟာ သဘာဝကြီးက ကျွန်တော်တို့ကို ချမှတ်ထားတဲ့ အစီအစဉ်နဲ့ ပုံသဏ္ဌာန်တို့ အကြောင်းကို စဉ်းစားရလိမ့်မယ်။ ပုံသဏ္ဌာန်ဟာ လိုအပ်တယ်။ ဒါပေမယ့် ပုံသဏ္ဌာ န် ဘယ်လောက်ပဲ ပြည့်စုံနေ ပေစေ ၊ အကြောင်းအရာရယ်လို့ မပါရင် ကျွန်တော်တို့ကို ဆွဲဆောင်နိုင်မှာ မဟုတ်ဘူး။

ဘီသိုဗင်ရဲ့ ဆင်ဖိုနီတွေဟာ ပုံသဏ္ဌာန်အရ ကြည့်ရင် ဘာမှ ပြောစရာ မရှိဘူး။ ဒါ ပေမယ့် သူ့ချည်းပဲ ဆိုရင် ဒီလောက်ကောင်းမှာ မဟုတ်ဘူး။ ဘာဖြစ်လို့ ကျွန်တော်တို့ စိတ်ကို လှုပ်ရှားစေ နိုင်သလဲ ဆိုရင် အဲဒီ ပုံသဏ္ဌာန် (ဆင်ဖိုနီ) ထဲ မှာ ဘီသိုဗင်ရဲ့ ဝိညာဉ်တစ်ခုလုံး ပူးနေလို့ပဲ။ သူ့ အတွေးတွေ၊ သူ့ ဝေဒနာတွေ၊ သူ့ ပျော်ရွှင်မှုတွေ အားလုံး ပါဝင်နေလို့ပဲ။ ရေစင်းဟာလည်း ပုံသဏ္ဌာန်မှာ ဘာမှ ပြောစရာ မရှိဘူး။ ဒါပေမယ့် ရေစင်းရဲ့ ခံစားချက်တွေ မပါရင် သူ့ ပန်းချီကား တွေဟာ ဘယ်လို ဖြစ်နေမယ် ထင်သလဲ။

ဒါကြောင့်မို့ အနုပညာရှင်ဟာ အတတ်ပညာ ကျွမ်းကျင်မှု ရှိရုံနဲ့ မလုံလောက်ဘူး။ (ဒီမှာ သူဟာ လက်မှုပညာရှင်နဲ့ ခြားနား သွားပြီ။) အနုပညာရှင်ဟာ အသက် ရှင်နေရလိမ့်မယ်။ အသက် ရှင်နေခဲ့ရလိမ့်မယ်။ (ဘဝကို ဖြတ်သန်းရ လိမ့်မယ်။ ဖြတ်သန်းခဲ့ရ လိမ့်မယ်) 'ကဗျာဟာ ငြိမ်းအေးမှုထဲမှာ ပြန်လည် ပေါင်းစည်းသွားတဲ့ စိတ်ခံစားချက် ဖြစ်တယ်' လို့ ပြောလေ့ရှိကြတယ်။ ဒါကြောင့်မို့ အနုပညာရှင် တစ်ယောက်ရဲ့ ဘဝမှာ အနည်းဆုံး အစိတ်အပိုင်း သုံးခု ပါဝင် ဖွဲ့စည်းနေတာကို ကျွန်တော်တို့ တွေ့ရတယ်။ အဲဒါတွေကတော့ ရုပ်ခန္ဓာဆိုင်ရာနဲ့ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အစိတ်အပိုင်း။ အဲဒီ အစိတ်အပိုင်း ရှိမှသာလျှင် လူတစ်ယောက်ဟာ ဘယ်လို သဘောရှိတယ် ဆိုတာကို ကဗျာဆရာ သိနိုင်တယ်။ နောက် အစိတ်အပိုင်း တစ်ခုကတော့ တွေးတော ြကံဆမှုနဲ့ စိတ်ကူးမှု အစိတ်အပိုင်း။ (ကဗျာဆရာဟာ အနုပညာဆိုင်ရာ ပစ္စည်းကို ထုတ်လုပ်နိုင်ဖို့ အတွက် သူရဲ့ အတိတ်ဘဝကို ပြန်လည် စားမြုံ့ပြန်နိုင်တဲ့ သတ္တ ဝါ ဖြစ်တယ်။) နောက်ဆုံး အစိတ်အပိုင်း တစ်ခုကတော့ အတတ်ပညာဆိုင်ရာ အစိတ်အပိုင်း ဖြစ်တယ်။ အဲဒီ အစိတ်အပိုင်းဟာ နည်းနိုင်တယ်။ တိုနိုင်တယ်။ တစ်နေ့ကို နှစ်နာရီလောက်ပဲ စာရေးတဲ့ စာရေးဆရာကြီးတွေကို ကျွန်တော် တွေ့ဖူးတယ်။ ဒါပေမယ့် အဲဒီလို မရေးခင်မှာ အချိန် အတော်ကြာအောင် ေတွးတော စဉ်းစားရတာ၊ စာဖတ်ရတာ၊ စကားပြောရတာတွေ ရှိတယ်။ ဒါတွေဟာလည်း အလားတူ လိုအပ်တဲ့ အလုပ်ပုံသဏ္ဌာန် တစ်မျိုး ဖြစ်ပါတယ်။

ကောင်းပြီ။ ဒါဖြင့်ရင် အနုပညာရှင်ဟာ လောကကြီးထဲမှာ နေရမလား။ လောကကြီး အပြင်မှာ နေရမလား။ ဒီ မေးခွန်းကတော့ ဖြေလို့ မရတဲ့ မေးခွန်းလို့ ကျွန်တော် ထင်တယ်။ သူတော်စင်များလို အထီးကျန် နေထိုင်ခြင်းမျိုးဟာ အနုပညာရှင် တော်တော်များများ အဖို့တော့ အကျိုး မများလှဘူးလို့ ထင်တယ်။ ကိုယ့်လက်ထဲမှာ ဖန်တီးစရာ အကြောင်းအရာတွေ ရှိနေတုန်းမှာတော့ လူ့လောကနဲ့ ကင်းကွာပြီး အကြာကြီး နေနိုင်တာပေါ့။ အကြာကြီး အလုပ် လုပ်နိုင်တာပေါ့။ စာရေးဆရာကြီး ပရုစ်ဟာ ဖော့နံရုံတွေ့ ကာထားတဲ့ သူ့ အလုံခန်းထဲမှာ တစ်ယောက်ထီးတည်း နေပြီး သူရဲ့ အတိတ်ကို ပြန်ရှာဖွေလေ့ ရှိတယ်။ အကယ်၍ ကျွန်တော်တို့ဟာ သူ့ နေထိုင်နည်း နရီကို ရပြီး သူ့လိုပဲ မှတ်ဉာဏ် ကောင်းတယ် ဆိုရင်တော့ အကြောင်း မဟုတ်ဘူးပေါ့။ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ အတိ တ် ဘဝတွေကနေပြီး အကြောင်းအရာတွေ အများကြီး ပြန်စဉ်းစား၊ ပြန်ဖော်ထုတ်လို့ ရနိုင်တာပေါ့။ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော်တို့ဟာ ပရုစ် လုပ်သလို မလုပ်နိုင်ဘူးလေ။ ကျွန်တော်တို့ အများစု အဖို့တော့ အလုပ် လုပ်ချိန်နဲ့ အပန်းဖြေချိန် ဟာ တစ်လှည့်စီ ရှိနေဖို့ လိုတယ်။ 'လူတစ်ယောက်အဖို့ ကိုယ့်ကိုယ်ကို ကျေနပ် ရောင့်ရဲနေတုန်း တစ်စုံတစ်ခုသော လုပ်ငန်းကို စွမ်းဆောင် အောင်မြင်ဖို့ ပြင်ဆင်နေတုန်းမှာ တစ်ယောက်တည်း နေရတာဟာ အလွန် ကောင်းတယ်' လို့ ဂါထေးက

ပြောခဲ့ဖူးတယ်။ လုပ်ငန်း အောင်မြင်ဖို့ အတွက် တစ်ယောက်တည်း အထီးတည်း မနေခင်မှာ ကျွန်တော်တို့ လုပ်မယ့် လုပ်ငန်းဟာ တိကျရေရာတဲ့ လုပ်ငန်းတစ်ခုတော့ ဖြစ်ဖို့ လိုတယ်။

* * *

နားနေခြင်း အနုပညာဟာ အလုပ်လုပ်ခြင်း အနုပညာရဲ့ အစိတ်အပိုင်း တစ်ခု ဖြစ်တယ်။ မောပန်းပြီး အနားယူဖို့ အလွန် လိုအပ်နေတဲ့ လူတစ်ယောက်ဟာ ကောင်းတဲ့ အလုပ်တစ်ခုကို မလုပ်နိုင်ဘူး။ အိပ်မပျော်တဲ့ ညတွေ လွန်မြောက်ပြီးတဲ့ နောက် ကြောက်စရာကောင်းတဲ့ မနက်ခင်းတွေကို ကျွန်တော်တို့ မကြာခဏ တွေ့ဖူးခဲ့ကြတာပဲ။ အဲဒီအခါမှာ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ဦးနှောက်တွေဟာ အလုပ်လုပ်ဖို့ ငြင်းဆန်ကြတယ်။ အဲဒီ အချိန်မျိုးမှာ အလုပ်လုပ်ခြင်း အနုပညာနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ မူတွေကို ကျင့်သုံးဖို့ ကြိုးစားခဲ့ရင် အချည်းနှီးပဲ ဖြစ်မှာပဲ။ အဲဒီ အခြေခံ မူတွေကို ကျင့်သုံး အကောင်အထည်ဖော်ချင်ရင် ကျွန်တော်တို့ရဲ့ စိတ်နဲ့ ကိုယ်ဟာ အခြေအနေ ကောင်းမွန်နေဖို့ လိုတယ်။ လူရဲ့ ကိုယ်အင်္ဂါ စနစ်ဟာ အလုပ်နဲ့ အနားယူမှုတို့ကို တစ်လှည့်စီ အလှည့်မပေးဘဲနဲ့ နေလို့ မရဘူး။ အင်လိုဆက်ခံ့ လူမျိုးတွေရဲ့ သီတင်းပတ်ကုန် အားလပ်ရက် စနစ်ဟာ လူမှုကျန်းမာရေး အတွက် တော်တော် အမြော်အမြင်ရှိတဲ့ စနစ် ဖြစ်တယ်။ ဥရောပတိုက်ကြီးရဲ့ ကံကြမ္မာနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ ဆုံးဖြတ်ချက်ကြီးတွေကို ချုနေရပေမယ့် မောပန်း နွမ်းနယ်လွန်းလို့ မျက်လုံးကိုတောင် ကောင်းကောင်း မဖွင့်နိုင်တော့တဲ့ ပြင်သစ် ကက်ဘိနက် ဝန်ကြီးတွေကို ကျွန်တော် မြင်ခဲ့ဖူးတယ်။ ဒီလို ကိစ္စမျိုးမှာ ဆိုရင် အနားယူဖို့ဟာ မလွဲမသွေ လုပ်ရမယ့် တာဝန် ဝတ္တရားကြီး တစ်ခု ဖြစ်လာတယ်။

ကိုယ်ခန္ဓာ အားစိုက်ထုတ်ရလို့ မောပန်း နွမ်းနယ်နေတဲ့ အခါမျိုးမှာ နားနေမှုဟာ ခက်ခဲတဲ့ အနုပညာတစ်ရပ် မဟုတ်ပါဘူး။ မောပန်း နွမ်းနယ်နေတဲ့ လူတစ်ယောက်ဟာ အိပ်ရာပေါ် ပစ်လဲလိုက်တာနဲ့ သစ်တုံးကြီးလို အိပ်ပျော်သွားမှာပဲ။ ဒါပေမယ့် စိတ်အားထုတ်မှုကြောင့် ပင်ပန်း နွမ်းနယ်ရတယ် ဆိုရင်တော့ အလို အပ်ဆုံး အချိန်မှာတောင် တော်တော်နဲ့ အိပ်ပျော်ခြင်းကို ရောက်မှာ မဟုတ်ဘူး။ ဒီလို အခါမျိုးမှာတော့ အိပ်ခြင်း အနုပညာ (အတတ်ပညာ) ကို နားလည်ဖို့ လိုလိမ့်မယ်။ အိပ်ခြင်း အနုပညာရဲ့ လျှို့ဝှက်ချက်တွေကတော့ သည်လိုပါ။

အိပ်ပျော်ချင်တယ် ဆိုရင် ငါဟာ အိပ်ပျော်သွားနိုင်တဲ့ အစွမ်း ရှိရမယ်လို့ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် ယုံကြည်ရမယ်။ တစ်နည်းအားဖြင့် (Auto-suggestion) လို့ ခေါ်တဲ့ ကိုယ့်ကိုယ် ကိုယ် အမိန့်ပေးမှု လုပ်ရမယ်။ အဲဒီ အမိန့်ပေးမှုကို လုပ်ရာမှာ အလွန် ပမာဏနည်းတဲ့ အိပ်ဆေး နည်းနည်းဟာ အထူး အသုံးဝင်တယ်။ အိပ်တဲ့ အခါမှာ ကိုယ်ခန္ဓာ ပြေလျော့မှုကို အများဆုံး ရစေနိုင်တဲ့ ပုံသဏ္ဌာန်မျိုးနဲ့ လဲလျောင်းရမယ်။ အခန်းဟာ လုံးဝ မှောင်နေရမယ်။ အပူရှိန်ဟာလည်း မျှတပြီး တသမတ်တည်း ဖြစ်နေရမယ်။ ပစ္စုပ္ပန်နဲ့ ဆိုင်တဲ့ အတွေးတွေဟာ အိပ်မပျော်အောင် လုပ်တဲ့အတွက် ပစ္စုပ္ပန် အကြောင်းကို မတွေးမိအောင် လုပ်ရမယ်။ ဖြစ်နိုင်ရင် ကျွန်တော်တို့မှာ ပူပင်သောကတွေ မရှိသေးတဲ့ ရှည်ဝေးတဲ့ အတိတ် အကြောင်းတွေကို တွေးမိအောင် စိတ်ကို စေခိုင်းရမယ်။ ကလေးဘဝတို့၊ လူမမယ်ဘဝတို့ကို ပြန်စဉ်းစားရမယ်။ ဟိုတစ်ခါတုန်းက ဖြစ်ခဲ့တဲ့ အကြောင်းတွေကို ပြန်တွေးရမယ်။ ပိတ်ထားတဲ့ မျက်ခွံအောက်မှာ သူတို့ကို မြင်ယောင်လာအောင် ပုံဖော်ကြည့်ရမယ်။ အဲဒီအခါမှာ အိပ်ပျော်အောင် လုပ်ပေးတဲ့ ငြိမ်းချမ်းတဲ့ ကမ္ဘာထဲကို တဖြည်းဖြည်း ရောက်လာလိမ့်မယ်။

ခြားနားပေမယ့် ထိရောက်တဲ့ တခြားနည်း တစ်နည်း ရှိသေးတယ်။ အဲဒါကတော့ အိပ်ပျော်တာကို ရေးကြီးခွင်ကျယ် လုပ်မနေဘဲ ဘာမှ အရေးမကြီးဘူးလို့ သဘောထားလိုက်တာ၊ ကကောင်းတဲ့ ကိစ္စတစ်ခုပဲလို့ အောက်မေ့လိုက်တာ၊ စာအုပ် တစ်အုပ်ကို ကောက်ဖတ်တာ၊ ဒါမှမဟုတ် အလုပ်တစ်ခုကို ကောက်လုပ်တာ၊ ဘယ်အချိန်အတွင်းမှာ အိပ်ပျော်ရမယ်လို့ ကန့်သတ် မထားဘဲ ခန္ဓာကိုယ်က အလိုလို ပင်ပန်းနွမ်းနယ်ပြီး အလိုလို အိပ်ပျော်သွားအောင် တည်ငြိမ်စွာ စောင့်ဆိုင်းထားတာ စတဲ့ နည်းလမ်းတွေပါပဲ။

* * *

လှုပ်ရှားတက်ကြွပြီး ကျန်းမာတဲ့ လူတစ်ယောက်ရဲ့ အားလပ်ချိန်ကို ပြည့်သွားအောင် ဖြည့်တဲ့ ကိစ္စဟာ မကြာခဏ အခက်ကြုံရတတ်တယ်။ သူဟာ အလုပ်လုပ်မနေရရင် ငြီးငွေ့နေတယ်။ သူဟာ လှောင်အိမ်ထဲ ရောက်နေတဲ့ တိရစ္ဆာန်တစ်ကောင်လို ကြမ်းပြင်မှာ ခေါက်တုံ့ခေါက်ပြန် လျှောက်ပြီး မကောင်းမှုတစ်ခုခုကို ကျူးလွန်ဖို့ပဲ စိတ်ကူးနေတော့တာပဲ။ အဲဒီ အလုပ်မရှိ ဖြစ်နေတဲ့ အချိန်တွေကို ကုန်အောင် လုပ်ဖို့အတွက် မကောင်းတဲ့ အတွေးတွေဟာ သူ့ရဲ့ ခန္ဓာကိုယ်ထဲမှာ ဖြစ်ပေါ်နေတဲ့ အာရုံ ခံစားမှုတွေကို နှိုးဆွပေးနေကြတယ်။ ခေတ်သစ် ယဉ်ကျေးမှုဟာ တီထွင်မှုတွေ၊ စက်ယန္တယားတွေ များပြားလာတဲ့

အတွက် လူရဲ့ အားလပ်ချိန် တွေဟာလည်း များသည်ထက် များ၊ ပိုသည်ထက် ပို လာခဲ့တယ်။ ဒီ ေတာ့ အဲဒီ အားလပ်ချိန်တွေကို ဘယ်လို အသုံးချမလဲ ဆိုတာကို ကျွန်တော်တို့ စဉ်းစားရလိမ့်မယ်။ အောက်ပါ နည်းလမ်းများစွာကို ဖော်ပြလိုက်ပါ တယ်။

အချို့သော အလုပ်အကိုင်များဟာ အခြားသူတွေအတွက် အလုပ် ဖြစ်နေပေမယ့် ကျွန်တော်တို့အတွက် အပန်းဖြေနည်းတွေ ဖြစ်နေတတ်တယ်။ ရုပ်ရှင် သရုပ်ဆောင်ခြင်း၊ ဥယျာဉ်စိုက်ခြင်း၊ ငါးမျှားခြင်း၊ အမဲလိုက်ခြင်း၊ လက်သမား လုပ်ခြင်း စတဲ့ အလုပ်တွေဟာ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း ပညာသည်တွေအတွက် အလုပ်တွေ ဖြစ်ပေမယ့် အပျော်တမ်းသမားတွေ အဖို့တော့ အပန်းဖြေ လုပ်ငန်း တွေ ဖြစ်တယ်။ အပျော်တမ်းသမားဟာ အဲဒီ အလုပ်တွေကို လေးလေးနက်နက် လုပ်နေသည့်တိုင် သူ့အဖို့တော့ အပန်းဖြေ လုပ်ငန်းသာ ဖြစ်နေတယ်။ ဘာဖြစ်လို့ လဲ ဆိုတော့ ခါတိုင်း သုံးနေကျ ကြက်သားတွေနဲ့ အာရုံကြောတွေကို မသုံးဘဲ အခြားသော ကြက်သားများနဲ့ အခြားသော အာရုံကြောများကို သုံးလိုက်တာဟာ အနားယူခြင်း တစ်မျိုး ဖြစ်နေလို့ပဲ။ နောက် တစ်ကြောင်းကတော့ အပျော်တမ်း သမားအဖို့ အဲဒီ အလုပ်ကို လုပ်ရတာဟာ ပြင်ပ ကမ္ဘာကြီးနဲ့ သူနဲ့ ဖြစ်နေတဲ့ ပဋိပက္ခတွေ၊ အဆင်မပြေမှုတွေကနေ ခဏဖြစ်စေ ကင်းကွာသွားတယ်လို့ ခံစား လိုက်ရလို့ပဲ။ အဲဒီ အလုပ်ကို လုပ်နေတုန်းမှာ သူ ရုပ်ချင်တယ်ဆိုရင် ရုပ်ပစ်လိုက် နိုင်တဲ့ လွတ်လပ်မှု ရှိနေတယ်။ နောက်က တွန်း လို့ အတင်းအဓမ္မ လုပ်ရတာမျိုး မဟုတ်တော့ဘဲ လွတ်လပ်နေတယ်။

ကစားနည်း အမျိုးမျိုးဟာလည်း ခုထိတော့ လူပ်ရှားမှု ပုံသဏ္ဌာန်တစ်မျိုး ဖြစ်နေ သေးတယ်။ အဲဒီ ကစားနည်းတွေထဲမှာ ဖြေရှင်းရမယ့် တကယ့် ပြဿနာတွေ မ ရှိသေးဘူး။ နှစ်ဖက်စလုံးမှာ လိုက်နာပါမယ်လို့ သဘောတူထားတဲ့ တမင် လုပ် ထားတဲ့ စည်းကမ်း စည်းမျဉ်းတွေပဲ ရှိတယ်။ စစ်တုရင် ကစားသမားနဲ့ ဘရစ်ချ်ဖဲ ကစားနေသူတို့ဟာ စကြဝဠာကြီးနဲ့ ပဋိပက္ခဖြစ်နေတာ မဟုတ်ဘူး။ ကျွမ်းကျင် တတ်မြောက်မှုနဲ့ ပဋိပက္ခ ဖြစ်နေကြတာ။ ဒီလို ဖြစ်နေတဲ့အတွက် အနားနေမှုကို အထောက်အကူဖြစ်တဲ့ ရလ ဒ် နှစ်ခု ပေါ်ထွက်လာတယ်။ တစ်ခုက ကစားပွဲ ရုံး သွားရင်လည်း အရေးမကြီးဘူးဆိုတာ သူ သိတယ်။ နောက်တစ်ချက်က သူတို့ ကစားပွဲမှာ ကံတရားရဲ့ ဝင်ရောက် စွက်ဖက်မှုဟာလည်း အခွင့်အလမ်း နည်း တယ် ဆိုတဲ့ အချက်ကို သူသိတယ်။ (အနိုင်အရှုံးဟာ ကိုယ့်ကျွမ်းကျင်မှုအပေါ်မှာ အများဆုံး တည်တယ် ဆိုတဲ့ သဘောကို သိတယ်။) ဒီနေရာမှာ အားကစားက ေ ေပါ်ထွက်လာတဲ့ စိတ်ဓာတ်ဆိုင်ရာ အကျိုး ေကျးဇူးကို သတိပြုသင့်တယ်။

ကစားပွဲမှာ စည်းကမ်းတွေကို လိုက်နာ ထိန်းသိမ်းရမယ် ဆိုတာ နှစ်ဖက်စလုံးက အသိအမှတ် ပြုထားကြတာ။ ဘာဖြစ်လို့လဲ ဆိုတော့ စည်းကမ်းစည်းမျဉ်း မရှိရင် ကစားလို့ မရဘူးလေ။ ဒီလို စိတ်ဓာတ်မျိုး၊ ဒီလို အလေ့အကျင့်မျိုး ကို လူမျိုး တစ်မျိုးက မျိုး ဆက်ပေါင်း များစွာအထိ ထိန်းသိမ်းသွားနိုင်လို့ ရှိရင် အဲဒီ လူမျိုးဟာ တရားဥပဒေကို ရိုသေလေးစားတဲ့ နိုင်ငံသားကောင်းတွေ ပေါ်ထွက် လာမှာပဲ။ အချစ်ရေးမှာ ဖြစ်စေ၊ နိုင်ငံရေးမှာ ဖြစ်စေ၊ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းမှာ ဖြစ်စေ မရိုးဖြောင့်တဲ့ လူတစ်ယောက်ကို ပြောချင်ရင် 'ဒီလူက ကစားပွဲ ကစားသူမှ မဟုတ်ဘဲ' လို့ အင်္ဂလိပ်တွေ ပြောလေ့ရှိကြတယ်။ လွယ်ဥကျေးမှုဆိုတာ လက်ခံ ထားတဲ့ ဓလေ့ထုံးတမ်းတွေကို လူတွေက လက်ခံ လိုက်နာကြတာကို ခေါ်တာ။ အဲဒီ ဓလေ့ထုံးတမ်း တော်တော်များများဟာ တင်းနစ်အားကစား စည်းကမ်း၊ ဂေါက်သီးအားကစား စည်းကမ်းများလို တမင် လုပ်ယူထားရတဲ့ အရာတွေ ဖြစ် တယ်။ ဒါပေမယ့် စည်းမျဉ်း စည်းကမ်းတွေဟာ အကြောက်တရား အစား ယဉ်ကျေးမှုကို အစားထိုးပေးတယ်။ စစ်ပွဲအစား အားကစားကို အစားထိုးပေး တယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲ ဆိုတော့ အဲဒီ စည်းကမ်းတွေဟာ ကျွန်တော်တို့နဲ့ အတူ နေထိုင်နေသူများရဲ့ တုံ့ပြန်မှုတွေကို ကြိုတင်မြင်အောင် လုပ်ပေးနိုင်ကြလို့ပဲ။

ဇာတ်သဘင်မှာ ဆိုရင် ကျွန်တော်တို့ဟာ အခြားသူကို ကိုယ်စားလှယ်ထားပြီး ကျွန်တော်တို့ လုပ်ချင်တဲ့ အလုပ်တွေကို လုပ်နေကြတယ်။ ကျွန်တော်တို့ဟာ ထိုင်ခုံမှာ မလှုပ်မယှက် ထိုင်ပြီး သူများတွေရဲ့ သရုပ်ဆောင်ချက်တွေကို ကြည့် နေကြတယ်။ သူတို့ သရုပ်ဆောင်တာကို ကျွန်တော်တို့ ဘာကြောင့် စိတ်ဝင်စား နေကြသလဲ။ တခြားကြောင့် မဟုတ်ဘူး။ 'လူနဲ့ ပတ်သက်တာ မှန်သမျှဟာ ကျွန်တော်တို့နဲ့ တ စ်စိမ်းတစ်ရံစာ ဖြစ်မနေလို့ဘဲ ' အသော ပြဇာတ်တွေ၊ အဆွေး ပြဇာတ်တွေထဲမှာ ပါနေတဲ့ ခံစားချက်တွေ စိတ်လှုပ်ရှားမှုတွေဟာ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ခံစား ချက်တွေ၊ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ စိတ်လှုပ်ရှားမှုတွေ ဖြစ်တယ်။ ကျွန်တော်တို့ဟာ ပြဇာတ် ကပြသူများနဲ့ အတူ အဲဒီ စိတ်လှုပ်ရှားမှုတွေကို ခံစား နေကြရတယ်။ ဒီလို ဖြစ်တာဟာ ဘာကြောင့် အပန်းပြေရသလဲ၊ ဘာကြောင့် နား နေမှုကို ပေးသလဲ။

ဘာဖြစ်လို့လဲ ဆိုတော့ အနုပညာ နယ်ပယ်ဟာ ကျွန်တော်တို့ အနေနဲ့ ဘာ ဆုံးဖြတ်ချက်တွေကိုမှ ချမှတ်စရာ မလိုလို့ပဲ။ ကျွန်တော်တို့နဲ့ ဆိုင်တဲ့၊ ဒါမှမဟုတ် ကျွန်တော်တို့ ကိုယ်တိုင်ဖြစ်နေတဲ့ ပြဇာတ်ကြီး တစ်ခု၊ အဖြစ်အပျက်ကြီး တစ်ခု ဟာ စိတ်ကူး ကမ္ဘာတစ်ခုထဲမှာ ဖြစ်ပျက်နေတယ်။ ဒါကို ကျွန်တော်တို့ သိတယ်။

ရသ ခံစားမှု အဆင့်တွေနဲ့ ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ အဆင့်တွေကတော့ မတူကြဲပေဘူးပေါ့ ။ ဒါပေမယ့် ပြဇာတ်ကြီးဟာ ကျွန်တော်တို့ တစ်တွေကို ဘဝရဲ့ အသေးအဖွဲကလေးတွေက ဆွဲထုတ်သွားပြီး နက်ရှိုင်း မြင့်မြတ်တဲ့ ခံစားမှုတွေထဲကို ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျ ပါဝင်သွားအောင် လုပ်ပစ်လိုက်တယ်။ ဒီနည်းအားဖြင့် ကျွန်တော်တို့ရဲ့ စိတ်နေ စိတ်ထားကို အထက်ကို ရောက်သွားစေပြီး သန့်စင်အောင် လုပ်ပေးတယ်။ အကယ်၍သာ ပြဇာတ်ဟာ လူဘဝရဲ့ နေရာမှာ အစားဝင်ရောက်လာခဲ့လို့ရှိရင် တကယ့် ဘဝတိုက်ပွဲတွေကို ကျွန်တော်တို့ ဘာတိုက်နေစရာ လိုတော့မှာလဲ။ ထိုင်နေရုံပဲ ရှိတော့တာပေါ့။ ရုပ်ရှင်နဲ့ ရေဒီယိုတို့ဟာလည်း ကျွန်တော်တို့ကို ဖြေဖျော်မှု လုပ်ငန်းသစ်တွေကို လုပ်နိုင်အောင် နည်းနည်းစီ လုပ်ပေးနေကြတာပါပဲ။ အလွန်အကျွံ လိုက်စားရင်တော့ ကျွန်တော်တို့ နစ်မွန်း သွားမှာပေါ့။

အိမ်ကနေ ထွက်ရတာဟာ အနားရတယ်။ ခရီးသွားရတဲ့အတွက် နေ့စဉ် ဗာဟီရကိစ္စတွေက လွတ်လပ်သွားလို့ ဒီစကားကို ပြောတာ မဟုတ်ဘူး။ ကျွန် ော်တို့ အပေါ်မှာ ထမီးထားရတဲ့ တာဝန်တွေကို အောက်ချပေးလိုက်လို့ ဖြစ်တယ်။ တာဝန်နဲ့ သွားရတဲ့ အရာရှိတွေမှအပ ကျန်ခရီးသည်များဟာ ကိုယ့်သဘောနဲ့ ကိုယ် ကြိုက်သလို နေနိုင်တယ်။ အသိုက်အဝန်း တစ်ခုအပေါ်၊ မိသားစု တစ်စုအပေါ်မှာ တာဝန်တွေလည်း ဘာမှ မရှိတော့ဘူး။ နိုင်ငံခြား တိုင်းပြည်တစ်ခုကို သွားရင်လည်း ကြည့်စရာ ရှုစရာတွေ အများကြီးပဲ။ အဲဒီ တိုင်းပြည်မှာ ကျွန်တော်တို့တတွေဟာ တာဝန် ဝတ္တရားတွေကိုလည်း သတိချပ်နေစရာ မလိုတော့ဘူး။ ကျွန်တော်တို့ အားလုံးဟာ လွတ်လပ်မှုနဲ့ အသစ်အဆန်းထဲကို မကြာခဏ ဆိုသလို နစ်မြုပ်ကြည့်ဖို့ လိုတယ်။ အဲဒီလို နစ်မြုပ်သွားရင် လုပ်ရိုးလုပ်စဉ် အလုပ်တွေနဲ့ စည်းကမ်းတွေဟာ တစ်မျိုး တစ်ဖုံ ခြားနားပြီး ပျော်စရာကောင်းနေလိမ့်မယ်။ ဒါပေမယ့် နားနေတဲ့ ကာလဟာ တိုတောင်းရမယ်။ ဘယ်လိုပဲ ဖြစ်ဖြစ် ရက်အနည်းငယ် ခရီးထွက်လိုက်တာဟာ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ စိတ်လန်းဆတ်မှုကို ပြန်လည် ရရှိစေတယ်ဆိုတာ အံ့သြစွာ တွေ့ရလိမ့်မယ်။

* * *

ကိုယ့်အလုပ်ကို တကယ်ချစ်တဲ့ လူဟာ အတိုတောင်းဆုံး အနားယူပြီးတဲ့ နောက်မှာ အားသစ် ခွန်သစ်တွေ တိုးပြီး အလုပ်ကို ပြန်ရောက်လာတတ်တယ်။ သူ့အလုပ်တွေထဲမှာ နစ်မြုပ်နေစဉ်မှာတော့ အလုပ် ပြီးဆုံးသွားတာဟာ ဘဝ ပြီးဆုံးသွားတာလို့တောင် ထင်မိတယ်။ ဒါဖြင့်ရင် သူဟာ အလုပ် လုပ်တာကို မနား

တော့ဘူးတဲ့လား။ ဒီလို လူမျိုးဟာ သူ့ပြဿနာတွေကို သားလေရာကို ယူသွားတတ်တယ်။ စာရေးဆရာ တစ်ယောက် ခရီးသွားတယ် ဆိုရင် စိတ်ထဲမှာ စဉ်ထားတဲ့ စကားပိုဒ် တစ်ပိုဒ်ကို မကြာခဏ ပြန်စဉ်းစား နေတော့တာပဲ။ ည တစ်ရေးနိုးတော့လည်း စာပိုဒ်တွေဟာ တစ်ခုပြီး တစ်ခု သူ့ခေါင်းထဲ ရောက်လာကြတယ်။ မကြိုက်တဲ့ စာပိုဒ်တွေကို အခန်းထောင့် အမှောင်ထဲကို လွှင့်ပစ်လိုက်တယ်။ အလားတူပဲ။ ကုန်ထုတ်လုပ်သူ လုပ်ငန်းရှင် တစ်ယောက် ရုံးက အနားယူပြီး ပင်လယ်ကမ်းခြေ အနားယူစခန်းမှာ သွား အပန်းဖြေတယ် ဆိုပါတော့။ ခဲတံနဲ့ စာရွက်ကို ထုတ်ပြီး နောက်ထုတ်မယ့် ပစ္စည်းရဲ့ ကုန်ကျစရိတ်ကို ကောက် တွက်တယ်။ တကယ်လို့ သူနဲ့ စက်ရုံနဲ့ သိပ်မဝေးဘူးဆိုရင် စနေနေ့ အလုပ်သမားတွေ၊ ဝန်ထမ်းတွေ မရှိသည့်တိုင် စက်ရုံကို ပြန်လာပြီး စက်ရုံထဲ လျှောက်သွားရင်း စရိတ် အကုန်အကျ နည်းအောင်၊ ကုန်ထုတ် ပိုများအောင်၊ ကုန်ထုတ်နည်း ပိုကောင်းအောင် ဘယ် လို လုပ်လိုက်မယ် ဆိုတာ စိတ်ကူးနေတတ်တယ်။ အလားတူပဲ လယ်သမားဟာလည်း ဥပုသ်နေ့ကြီးမှာ လယ်ကန်သင်းပေါ် ရပ်ရင်း လာကြည့်နေတတ်တယ်။ သူ့ စိတ်ကူး စီမံကိန်းထဲကို မထည့်တဲ့ အရာဆိုလို့ လယ်ကွင်းထဲမှာ တစ်ခုမှ မရှိဘူး။ ဘယ်နေရာမှာ သစ်ပင် စိုက်မယ်၊ ဘယ်နေရာမှာ စားကျက် လုပ်မယ်၊ ဘယ် ေနရာမှာ ရေနုတ်မြောင်း ဖော်မယ် စသဖြင့် စိတ်ကူးနေတာပဲ။ မနှစ်က မိုးကြောင့် သီးနှံတွေ ဘယ်လောက် ကောင်းသလဲ ဆိုတာကို သူ တွေးတယ်။ လယ်တောတွေ ကြားမှာ ကွေ့ကောက်သွားနေတဲ့ လမ်းကလေးကို မျှော်ကြည့်တယ်။ စမ်းချောင်းတွေ တသွင်သွင် စီးနေတဲ့ တောင်ခြေမြေပြန့်တွေကို ဆင်းလိုက် တက်လိုက် လုပ်တယ်။ အရာအားလုံးဟာ အတိတ်က သူ့ အလုပ်ရဲ့ သက်သေ။ ဒါကြောင့်မို့ သူ့ အလုပ်အကိုင်သစ်တွေ လုပ်ဖို့ စိတ်ကူးတယ်။

အလုပ်လုပ်တဲ့သူကို အပြစ်ဆိုတာဟာ လူ့ အဖွဲ့အစည်းကြီးရဲ့ လေးနက်တဲ့ အမှားဖြစ်တယ်။ ကိုယ်လုပ်တဲ့ အလုပ်ကို နှစ်သက်နေတာလောက် သဘာဝကျတဲ့ အရာ၊ ပျော်စရာ ကောင်းတဲ့ အရာရယ်လို့ ရှိပါဦးမလား။ ‘အလုပ်သည် ပျင်းရိငြီးငွေ့မှု မကောင်းမှုနဲ့ ဆင်းရဲမှုတို့ကို အဝေးသို့ မောင်းနှင်ထုတ်ပေး၏’ ဆိုတဲ့ စကား ရှိတယ်။ အလုပ်ဟာ ရှိရှိသမျှသော မကောင်းမှုတို့ကို မောင်းနှင် ကုသပေးတဲ့ မဟာသြသဓ ဖြစ်တယ်။ ၁၉၁၄ ခုနှစ်၊ ပထမ ကမ္ဘာစစ်ကြီး ဖြစ်တုန်းက ကျွန်တော်တို့ အင်္ဂလိပ် ဗိုလ်မှူးကြီး ပြောတဲ့ စကားတစ်ခွန်း ရှိတယ်။ သူက ‘ဘုရားသခင်သည် အလုပ်ကို ကောင်းချီးပေး၏ ’ လို့ မကြာခဏ ပြောလေ့ရှိတယ်။ ဒီ စကားလုံးဟာ (ကျွန်တော့် အတွေ့အကြုံ ပြောရရင်) ရွှတ်လိုက်တိုင်း ဆုတောင်း တစ်ခုလို ဖြစ်နေတယ်။ ‘ဝိညာဉ်၏ ပျော်ရွှင်မှုသည် အလုပ် လုပ်ခြင်းတွင် တည်၏’ လို့လည်း ရှယ်လီက ပြောခဲ့ဖူးတယ်။

တက်ကြွ လှုပ်ရှားတဲ့ အလုပ်ဟာ လူတစ်ယောက်ကို သူ့ကိုယ်သူမှ ကယ်တင်ပေးတယ်။ ပျင်းရိမှုဟာ သူ့ကို အချည်းနှီး ဖြစ်တဲ့ နောင်တတွေ၊ အန္တရာယ်များတဲ့ စိတ်ကူးတွေ၊ မနာလို ဝန်တိုမှုတွေ၊ အမှန်းတွေရဲ့ သားကောင် ဖြစ်စေတယ်။ ဒါကြောင့်မို့ တိုင်းပြည်အုပ်ချုပ် မင်းလုပ်တဲ့ အတတ်ပညာရဲ့ ပထမ ဥပဒေသကတော့ လူမျိုး တစ်မျိုးကို ဘယ်နည်းနဲ့ ဖြစ်ဖြစ် အလုပ်လုပ်နေအောင် လုပ်ပါဆိုတာပဲ။ ပျင်းရိငြီးငွေ့နေတဲ့ လူမျိုး တစ်မျိုးကို အုပ်ချုပ်ရတာ တော်တော်ခက်တယ်။ ဒါပေမယ့် အသုံးကျမယ်လို့ ကိုယ် ယုံကြည်တဲ့ အလုပ်တစ် ခုကို လုပ်နေပြီး ကိုယ်စွမ်းကိုယ်စနဲ့ ဒီအလုပ်ကို အောင်မြင် စွမ်းဆောင်နိုင်တဲ့ လူတစ်မျိုး ကတော့ တကယ့်ကို ပျော်ရွှင်ချမ်းမြေ့တဲ့ လူမျိုး တစ်မျိုး ဖြစ်မှာ အမှန်ပဲ။

*M*m*B*f*K*R*

♦ ၇ - ခေါင်းဆောင်မှု အနုပညာ ♦

လူတွေဟာ ဘုံအလုပ် တစ်ခုကို စုပေါင်း လုပ်ကြတယ်။ ဒီလို လုပ်တဲ့အခါမှာ သူတို့အထဲက တစ်ယောက်က သူတို့ အလုပ်တွေကို အ ြမဲတစေ ညွှန်ကြား ကြီးကြပ်နေမှသာ အကျိုး ရှိစွာ လုပ်နိုင်ကြလိမ့်မယ်။ မှန်ကန်စွာ အောင်မြင် ပြီးမြောက်နိုင်လိမ့်မယ်။ အထူးသဖြင့် နရီ စည်းချက်နဲ့ အညီ လုပ်နေတဲ့ အလုပ်များမှာ ဒီသဘောဟာ ပိုပြီး ထင်ရှားတယ်။ ရထားသံလမ်းတွေကို ခင်းနေတဲ့ အလုပ်သမား တစ်သိုက်၊ ဒါမှမဟုတ် လှေကြီး တစ်စင်းကို လှော်ခတ်နေကြတဲ့ လှေသမား တစ်စုရဲ့ လှုပ်ရှားမှုတွေကို အလုပ်သမား ခေါင်းတစ်ယောက်က ဖြစ်စေ၊ ဒါမှမဟုတ် လှေသူကြီးက ဖြစ်စေ ထိန်းချုပ်ခြင်း မပြုရင် သူတို့ရဲ့ လှုပ်ရှားမှုများဟာ အကျိုး မဲ့ အချည်းနှီးပဲ ဖြစ်နေမှာပဲ။ ဦးစီးခေါင်းဆောင် မရှိတဲ့ စုပေါင်း အလုပ်တိုင်းဟာ ဖရိုဖရဲ၊ ကသောင်းကနင်း ချက်ချင်း ဖြစ်သွားမှာပဲ။ စစ်မြေပြင်မှာ စစ်သားတွေကို ကွပ်ကဲ အမိန့်ပေးတဲ့ တပ်မှူး တစ်ယောက် ရှိရမယ်ဆိုတာ စစ်တိုက်ဖူးသူတိုင်း သိကြတယ်။ စစ်တပ်မှာ တပ်မှူး လိုသလို သဘော်ကျင်းမှာ၊ စက် ရုံမှာ၊ သတင်းစာတိုက်မှာ၊ တစ်နိုင်ငံလုံးမှာလည်း ဦးစီးခေါင်းဆောင် လိုတယ်။ လူတွေ အတူတက္ခ စုပေါင်း အလုပ်လုပ်ဖို့ လိုလာတဲ့ အခါတိုင်းမှာ အကြီးအကဲ ခေါင်းဆောင်တစ်ယောက် ရှိရလိမ့်မယ်။

အကြီးအကဲ ပေါ်လာတာနဲ့ တစ်ပြိုင်နက် ခေါင်းဆောင်မှုဟာ အသက်ဝင် အားကောင်းလာတယ်။ တိကျလာတယ်။ ဖရိုဖရဲ ဖြစ်မှုကို စီစဉ်တကျ ဖြစ်မှုက အနိုင်ယူလိုက်တယ်။ ၁၉၁၄ ခုနှစ်၊ ပထမ ကမ္ဘာစစ်ကြီးတုန်းက ကွပ်ကဲမှု ညံ့ဖျင်းတဲ့ တပ်မကြီးများဟာ ပြိန်လည် ဆုတ်ခွာလာခဲ့ကြရပြီး ဖရိုဖရဲ ဖြစ်လာခဲ့ကြတယ်။ နောက်မှ နာမည်ကျော်ကြားတဲ့ တပ်မှူးတွေက ပြန်လည် စုစည်းတဲ့ အခါမှသာလျှင် စနစ်တကျ ြဖစ်လာခဲ့ကြတယ်။ အဲဒီအခါမှာ အဲဒီ တပ်များဟာ ရဲစွမ်းသတ္တိနဲ့ ပြည့်စုံပြီး ခုခံနိုင်စွမ်းအားနဲ့ ပြည့်စုံတဲ့ တပ်တွေ ဖြစ်လာခဲ့ကြတယ်။ လူမျိုး တစ်မျိုး စည်းကမ်းရှိသလား မရှိဘူးလား ဆိုတဲ့ အချက်ဟာ အဲဒီ လူမျိုးကို အုပ်ချုပ်တဲ့ အစိုးရဟာ အုပ်ချုပ်တတ်သလား၊ မအုပ်ချုပ်တတ်ဘူး လား ဆိုတဲ့ အချက်ပေါ်မှာ မူတည်တယ်။ ခေါင်းဆောင်မှု မရှိရင် စစ်ရေး စွမ်းဆောင်မှု မရှိနိုင်ဘူး။ အမျိုးသားရေးဘဝ မရှိနိုင်ဘူး။ လူမှုရေးဘဝ မရှိနိုင်ဘူး။

သမိုင်းတစ်လျှောက်လုံးမှာ လူ့အဖွဲ့အစည်းဟာ ခေါင်းဆောင်တွေကို ရွေးခဲ့ကြတယ်။ ပိရမစ်ပုံစံနဲ့ အောက်ကနေ အထက်ကို အဆင့်ဆင့် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခဲ့ကြတယ်။ အဲဒီ ခေါင်းဆောင်တွေဟာ တရားဥပဒေ စိုးမိုးရေးကို ထူထောင်ခဲ့ကြပြီး တိုင်းပြည်ရဲ့ ကံကြမ္မာနဲ့ ပတ်သက်လို့ ပြည်သူလူထုကို အာမခံချက် ပေးခဲ့ကြတဲ့ အခါတိုင်း လူက ဖိဆန်ခဲ့ကြတယ်။ အဲဒီလို ဖြစ်လာတိုင်း တိုင်းပြည်မှာ ဖရိုဖရဲ ဖြစ်မှုတွေ ပြန်ပေါ်လာ ပြီး အုပ်ချုပ်သူ အဆင့်ဆင့်ကို ပုံသဏ္ဌာန်သစ်နဲ့ ပြန်လည် ဖွဲ့စည်းရတယ်။ ရှောမနိုင်ငံဟာ အုပ်ချုပ်ရေး အဖွဲ့နဲ့ စစ်ရေး အာဏာပိုင် အဖွဲ့တို့ ပြိုကွဲသွားတဲ့အခါမှာ ပရမ်းပတာ မင်းမဲ့ကာလကြီး အတန်ကြာ ပေါပေါက်လာခဲ့ပြီး သူ့နေရာမှာ မြေရှင် ပဒေသရာဇ် အုပ်စိုးမှု ပေါ်လာခဲ့တယ်။ ရု ရှားမှာ အရင်းရှင် မန်နေဂျာတွေကို ဖယ်ရှားပြီးတဲ့အခါ ဗျူရိုကရက်နဲ့ အတတ်ပညာရှင်များရဲ့ အုပ်စိုးမှုက သူတို့နေရာကို အစား ဝင်ယူလာခဲ့တယ်။ ဒါကြောင့် တော်လှန်ရေးသမားတွေဟာ ကတိတွေပေး၊ ဆန္ဒတွေ ရှိခဲ့ကြသည့်တိုင် တန်းတူညီမျှမှု ရအောင် လုပ်မပေးနိုင်ခဲ့ကြဘူး။ အမှန်ကတော့ လူ့အဖွဲ့အစည်း တိုင်းမှာ အခွင့်အလမ်းဟာ တန်းတူညီမျှမှု ရှိနိုင်တယ်။ ရှိလည်း ရှိရမယ်။ တရားဥပဒေရဲ့ အမြင်မှာလည်း လူတိုင်းဟာ တန်းတူညီမျှမှု ရှိရမယ်။ ရှိလည်း ရှိသင့်တယ်။ ဒါပေမယ့် ခေါင်းဆောင်နဲ့ နောက်လိုက်ကြားမှာတော့ တန်းတူညီမျှမှု ရှိဖို့ဆိုတာ မဖြစ်နိုင်ဘူး။ ခေါင်းဆောင်တွေ မရှိတဲ့ လူ့အဖွဲ့အစည်းဟာလည်း မရှိနိုင်ဘူး။

* * *

ရှည်ကြာတဲ့ လူ့သမိုင်း တစ်လျှောက်မှာ ခေါင်းဆောင်ကို ဘယ်လို ရွေးချယ်ရမယ် ဆိုတာနဲ့ ပတ်သက်လို့ စည်းကမ်း သတ်မှတ်ချက် များများရှိတာ မဟုတ်ဘူး။ မျိုးရိုး အစဉ်အဆက်ကို လိုက်ပြီး ခေါင်းဆောင်ဖြစ်တယ် ဆိုတာကတော့ အ ေဟာင်းဆုံးနည်းလို့ ဆိုရမှာပဲ။ အဲဒီတုန်းကတော့ အတည်တကျ မရှိ လှည့်လည် သွားလာနေတဲ့ ရှေးဟောင်း မျိုးတူစုများက ဒီနည်းကို လိုက်နာ ကျင့်သုံးခဲ့ကြတယ်။ အဲဒီ မျိုးတူစုတွေထဲမှာ အဖေရဲ့ အရိုက်အရာကို သားက ဆက်ခံတဲ့ နည်းကို လက်ခံလာခဲ့ကြတယ်။ သူတို့မှာ အမွေဆက်ခံခွင့် စနစ်ရယ်လို့ မရှိတဲ့အခါကျတော့ ညီအစ်ကို အချင်းချင်းကြားမှာ အရိုက်အရာလုပွဲတွေ ပေါ်လာတယ်။ ဒီလို ပေါ်လာတဲ့အတွက် မျိုး တူစု အတွင်းမှာ ကွဲတာ ပြဲတာတွေ ပေါ်လာတယ်။ ဖရိုဖရဲ ဖြစ်တာတွေ ပေါ်လာတယ်။ သမ္မာကျမ်းစာနဲ့ ရှေးဟောင်း ဂရိပြဇာတ်တွေထဲမှာ အဲဒီ ပဋိပက္ခတွေရဲ့ သာဓကတွေကို တွေ့ရတယ်။ ရှေး ေခတ်က အများပြည်သူ ကြည်ညိုလေးစားတဲ့ ဘုရင် အုပ်စိုးမှုတွေမှာတော့ အာဏာ အပြောင်းအလွှဲဟာ ငြိမ်းငြိမ်းချမ်းချမ်းနဲ့ပဲ ပြီးသွားခဲ့ကြတယ်။ မျိုး ရိုး အစဉ်အဆက်အရ

ဆက်ခံ မင်းလုပ်သူကလည်း အများပြည်သူရဲ့ လေးစား ကြဲည်ညိုမှုကို ရပြီး သဘာဝကျတဲ့ ဂုဏ်သိက္ခာနဲ့ တန်ဖိုးကို ရခဲ့ကြတယ်။

အင်္ဂလန်ပြည်မှာ ဘုရင်က ဒီလို အနေအထားမျိုးကို ရလာတာဟာ အလားတူ ဂုဏ်သိက္ခာနဲ့ တန်ဖိုးကြောင့် ဖြစ်တယ်။ မင်းဆက် တစ်ဆက်ကို ထူထောင်ခဲ့ချင်တဲ့ နပိုလီယန်ဟာ ဒီအချက်ကို ကောင်းကောင်း သဘောပေါက်တယ်။ ရှင်ဘုရင်ဟာ အောင်နိုင်ခြင်း ခံရပေမယ့် ရှင်ဘုရင်ပဲ ဖြစ်နေသေးတယ် ဆိုတာ သူကောင်းကောင်းသိတယ်။ ဒါပေမယ့် ကိုယ့်ဘာသာ ဖန်တီးယူတဲ့ ကေရာဇ် တစ်ယောက်ကတော့ အဆက်မပြတ် အောင်ပွဲတွေကို ရနေဖို့ လိုတယ်။

ဆွေမျိုးတစ်စုက မျိုး ဆက်ပေါင်းများစွာ ထိန်းသိမ်းထားလာခဲ့တဲ့ မြေယာတွေ၊ လုပ်ငန်းတွေမှာလည်း ဒီအတိုင်းပဲ။ ညွှန်ကြားရေးမှူးများ၊ ကြီးကြပ်သူများ၊ လယ်သမား များဟာ သူတို့အပေါ်က ရှိတဲ့ အခွင့်အာဏာပိုင်မှုကို စိတ်မချည်နိုင်ဖြစ်ကြပြီး မိသားစု အကြီးအကဲရဲ့ အာဏာပိုင်မှု အောက်မှာ အသာ ငုံ့လျှိုးလက်ခံလိုက်ကြတယ်။ ဒီလို ငုံ့လျှိုးဝင်လိုက်တာဟာ အကျင့်ပါနေလို့တော့ မဟုတ်ဘူး။ တကယ်အမှန် သဘာဝကျတဲ့ ခံစားချက်နဲ့ မှန်ကန်တဲ့ စဉ်းစားတွေးခေါ်မှုကြောင့်သာ ဖြစ်တယ်။ ဖခင်တစ်ယောက်ဟာ ဦးစီးခေါင်းဆောင်မှု အစဉ်အလာနဲ့ မိသားစု လုပ်ငန်းကို သားတွေရဲ့ လက်ထဲကို လွှဲအပ်နိုင်တယ်။

မျိုးရိုး အစဉ်အလာ ဆင်းသက်လာတဲ့ ဘုရင် မင်းတစ်ပါးလိုပဲ မျိုး ရိုးအစဉ်အဆက် ဆက်ခံရတဲ့ ခေါင်းဆောင် တစ်ယောက်ဟာလည်း ဂုဏ်သိက္ခာအရ မိမိလက်ခံရတဲ့ ယာမြေ စည်းစိမ်ဥစ္စာတို့ရဲ့ ချည်နှောင်ခြင်း ခံရတော့တယ်။ အဲဒီဂုဏ်သိက္ခာအရ လိုအပ်ရင် ကိုယ်က အနှစ်နှာ ခံရတယ်။ ဒီအဖြစ်မျိုး ကို ကျွန်တော်တို့ ဖြတ်သန်းခဲ့ရတဲ့ ပြင်သစ်ပြည် စီးပွားရေး အကျပ်အတည်း ကာလ တုန်းက တွေ့ခဲ့ရဖူးပြီ။ မျိုးရိုး အစဉ်အလာအရ တန်ခိုးအာဏာကို ဆက် ခံရတဲ့ အခါမှာ အန္တရာယ် တစ်ခုတော့ ရှိတယ်။ အဲဒါကတော့ အုပ်ချုပ်နေတဲ့၊ ဒါမှမဟုတ် ဦးစီးခေါင်းဆောင် လုပ်နေတဲ့ မိသားစုရဲ့ ပထမဆုံးသော သားဦးဟာ အရည်အချင်း ညံ့ဖျင်းနေတာ၊ ဒါမှမဟုတ် စိတ်ဓာတ်အရ ချို့တဲ့နေတာမျိုး ဖြစ်နေတဲ့ ကိစ္စပဲ။ အဲဒီအခါမျိုး မှာ ခေါင်းဆောင်မှုနဲ့ မထိုက် တန်တဲ့ လူတစ်ယောက်ဆီကို တိုင်းပြည်ကြီးကို ထိုး အပ်တော့မလား။ ဒါမှမဟုတ် မိသားစုရဲ့ လုပ်ငန်းကြီး တစ်ခုလုံးကို ထိုးအပ်ရတော့မလား။ သူ့ကို မလွှဲအပ်သင့်ဘူး။ အရိုက်အရာကို ဆက်ခံတဲ့ အစဉ်အလာကို ကျင့်သုံးတဲ့ တိုင်းပြည်များမှာ မျိုးရိုး အစဉ်အလာအရ ဖြစ်လာမယ့် အကြီးအကဲဟာ တစ်ခုခု ချို့ယွင်းနေတယ် ဆိုရင် သူ့ကို

အစားထိုးဖို့ ခွင်းချက်တွေကို လုပ်ထားရတယ်။ အင်္ဂလန်မှာဆိုရင် ထီးနန်း အရိုက်အရာ ဆက်ခံရမယ့် ရှေ့နောက် အစီအစဉ်ကို လွှတ်တော်က မကြာခဏ ပြောင်းလွဲ သတ်မှတ်ပေးရတာမျိုးတွေ ရှိတယ်။ အမေရိကန် ပြည်ထောင်စုမှာ ဆိုရင် လုပ်ငန်းရှင်ကြီးတွေဟာ သူ တို့ အသက်ရှိစဉ်မှာပဲ သူတို့ကို ဆက်ခံဖို့ အရည်အချင်း သင်္ကမရှိတဲ့ သားတွေကို အာဏာကုန် လွှဲအပ်မပေးဘဲ အာဏာကို ကန့်သတ် ပေးထားခဲ့ကြတယ်။ မိုးရိုး ရိုး အစဉ်အဆက်အရ အပ်နှင်း ရတဲ့ အာဏာဟာ လွတ်တော်ကလည်း ထိန်းချုပ်ထားမယ်၊ ဓလေ့ထုံးတမ်းနဲ့ စဉ်းစား ဆင်ခြင်ဉာဏ်နဲ့လည်း ကျင့်သုံးမယ် ဆိုရင် ကောင်းတဲ့ အချက်တွေ အများကြီး ရှိတယ်။

ခေါင်းဆောင်တစ်ယောက်မှာ အရေးအကြီးဆုံး အရည်အချင်းကတော့ သူ့ကို ခေါင်းဆောင်လို့ အသိအမှတ်ပြု ခံရဖို့ပဲ။ ထိုက်တန်တဲ့ အရည်အချင်း မရှိဘူးလို့ အထင်ခံရတဲ့ ခေါင်းဆောင်များဟာ ခွန်အား နည်းနေတတ်တယ်။ ရွေးကောက်ခြင်း ခံရတဲ့ ခေါင်း ေဆာင် တစ်ယောက်ဟာ သူ့ကို ရွေးကောက် တင်မြှောက်လိုက်သူတွေရဲ့ အပေါ်မှာ အငြင်းထွက်စရာ မရှိအောင် တန်ခိုးဩဇာ ရှိသင့်တယ်။ ဒါပေမယ့် ဖြစ် တတ်တာက သူ့ကို ရွေးကောက်ခံရစေတဲ့ အရည်အချင်းများ (အထူးသဖြင့် စကားပြော ကောင်းတာတို့၊ စိတ်သဘော ကောင်းတာတို့) ဟာ မလိုအပ်တဲ့ အရည်အချ င်းတွေ ဖြစ်နေတတ်ပြီး သူဟာ စိတ်ဓာ တ် ပျော့ညံ့ပြီး ခပ်ညံ့ညံ့ ဖြစ်နေတတ်တယ်။ နိုင်ငံရေး ပါတီတွေ အကွဲကွဲ အပြဲပြဲ ဖြစ်နေတဲ့ တိုင်းပြည်မျိုး မှာလည်း ရွေးကောက်ခံရတဲ့ ခေါင်းဆောင်ဟာ မဲဆန္ဒရှင် တစ်ဝက် ကျော်ကျော်လောက်ကိုသာ ကိုယ်စားပြုသူ ဖြစ်နေတတ်တယ်။ ကျန်တဲ့ တစ်ဝက်က သူ့ကို မု နှ်းတီးနေပြီ ဆိုရင် ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ အခြေအနေဟာ နိုင်ငံတော်အတွက် အန္တရာယ် ရှိလာနိုင်တယ်။ တချို့ တိုင်းပြည်တွေမှာ လူများစုက ရွေးကောက် တင်မြှောက်လိုက်တဲ့ ခေါင်းဆောင် တစ်ယောက်ဟာ ပြည်သူ့ တစ်ရပ်လုံးရဲ့ ယုံကြည် ကိုးစားခြင်းကို မခံရဘဲ ဖြစ်နေတတ်တယ်။ ဒီလို ဖြစ်တဲ့ အတွက် တွေဝေဆုတ်ဆိုင်းပြီး စိတ်ဓာတ်ကျ ပျက်ပြားနေတဲ့ တိုင်းပြည်ကြီးတွေကို ကျွန်တော်တို့ မကြာခဏ မြင်ခဲ့ကြဖူးပြီ။

တိုင်းပြည် တစ်ပြည်ရဲ့ ခေါင်းဆောင်မဟုတ်ဘဲ အစုအဖွဲ့ကလေး တစ်ခုရဲ့ ခေါင်းဆောင် အဖြစ် တစ်ယောက်ကို ရွေးကောက် တင်မြှောက်ရာမှာ အန္တရာယ် တစ်ခု ရှိသေးတယ်။ ခေါင်းဆောင်ဟာ အဲဒီ အစုအပေါ်မှာ ဩဇာအာဏာကိုလည်း ကျင့်သုံးရတော့မယ်၊ နောက်တစ်ခါလည်း ပြန်ပြီး အရွေးခံရအောင် လုပ်ရဦးမယ်ဆိုတဲ့ အခါမျိုးမှာ ခေါင်းဆောင် တစ်ယောက်ကို ရွေးကောက် တင်မြှောက်ရတာဟာ တော်တော် အန္တရာယ်များတယ်။ မကြာခင် ကိုယ့်ကို မဲဆန္ဒပေးမယ့် လူတွေဆီက ကျိုးနွံ ရိုသေမှုကို ဘယ်လိုလုပ်ပြီး ရအောင် ယူနိုင်

ပါ့ မလဲ။ လုပ်ငန်းရှင်ကြီး တစ်ယောက်၊ ဒါမှမဟုတ် စစ်တပ် တစ်တပ်ရဲ့ စစ်ဗိုလ်ချုပ်ကြီး တစ်ယောက်ကို အများစုမဲနဲ့ ရွေးကောက် တင်မြှောက်လို့ ဘယ့်နှယ် လုပ် ဖြစ်နိုင်ပါ့မလဲ။ အဲဒီလိုသာ လုပ်ခဲ့ရင် အဲဒီ လုပ်ငန်းကြီး တစ်ခုလုံး ပျက်စီးဖို့၊ စစ်တပ် ကြီး တစ်တပ်လုံး စစ်ရုံးဖို့ပဲ ရှိတော့တာပေါ့ ။ ဒီအချက်ကို အစိုးရ အမျိုးမျိုးက ချက်ချင်း သတိထား သိမြင်ခဲ့ကြတယ်။ ဒီမို ကရေစီ အကျဆုံး ဆိုတဲ့ တိုင်းပြည်တွေမှာတောင် ဒီစနစ်ကို စွန့်လွှတ်ခဲ့ကြပြီးပြီ။ ဒါကြောင့်မို့ လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ် တို့လို၊ အထက်လွှတ်တော် အမတ်တို့လို၊ ကော်မစ်ရှင်တို့လို ကိုယ်စားလှယ်ပြု အရာရှိများကိုသာ လူထုက ရွေးကောက် တင်မြှောက်ကြ တော့တယ်။ ဒီအရာရှိတွေဟာ ခေါင်းဆောင်တွေ မဟုတ်ဘဲ စီမံခန့်ခွဲသူများသာ ဖြစ်တယ် (ဖြစ်သင့်တယ်)။ သြဇာအာဏာကို ဒီလို ခွဲဝေထားတာဟာ အန္တရာယ် များတဲ့အပြင် အလုပ်လုပ်ဖို့လည်း ခက်သွားတယ်။ အမေ ရိကန် ပြည်ထောင်စု ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံ ဥပဒေအရ သမ္မတနှင့် ကွန်ဂရက်တို့ သဘော ကွဲလွဲခဲ့ရင် နိုင်ငံတော်မှာ နိုင်ငံခြားရေး မူဝါဒ လုံးဝ မရှိတော့ဘဲ နှစ်နှစ်လောက် အချိန် တွေ့ ကုန်သွားတတ်တယ်။ ဒီအချက်ကတော့ အမေရိက နဲ့နဲ့ အခြားသော တိုင်းပြည်များအတွက်ပါ အလွန်လေးနက်တဲ့ ပြဿနာကြီး ဖြစ်လာတတ်တယ်။ အင်္ဂလိပ်စနစ်ကတော့ ပိုပြီး ပျော့ပျော့ပျောင်းပျောင်း ရှိတဲ့အတွက် အဲဒီလောက် အခြေအနေ မဆိုးဘဲ အတော်အတန် အလုပ် လုပ်လို့ရတယ်။

တရုတ်ပြည်မှာတော့ စာမေးပွဲနဲ့ မှူးမတ်ခန့်တဲ့ စနစ်ကို လုပ်ထားတယ်။ တစ်နည်း ပြောရရင် စာမေးပွဲနဲ့ ခေါင်းဆောင်ရွေးချယ် တဲ့ စနစ် တစ်မျိုးပါပဲ။ စာမေးပွဲ အောင်သွားခဲ့ရင် စာဖြေသူဟာ သံတမန် ဆိုရင်လည်း ဖြစ်နိုင်တယ်။ အရာရှိ အရာခံလည်း ဖြစ်နိုင်တယ်။ ဒီစနစ်ကို ရှေးဘုရင်တွေ ခေတ်တုန်းက တရုတ်ပြည်မှာ ကျင့်သုံးခဲ့ဖူးတယ်။ ပြင်သစ်ပြည်မှာလည်း ဒီနေ့ခေတ်မှာ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း အသုံးပြုနေတယ်။ စစ်တ ပ်ထဲမှာ၊ သံတမန် ဝန်ထမ်းဘက်မှာ အခြား အစိုးရ ဌာနတွေမှာ ရာထူးရာခံ ရဖို့အတွက် ပြင်သစ်လူမျိုး တစ်ယောက်ဟာ သတ်မှတ် ထားတဲ့ စာမေးပွဲကို အောင်ရတယ်။ စာဖြေသူ အားလုံးကို အခွင့်အလမ်း အတူတူ ပေးထားတဲ့အတွက် ဒီစနစ်ဟာ တရားမျှတတယ်လို့ ထင်ရတယ်။ ဒါပေမယ့် အဲဒီ စနစ်မှာလည်း လေးနက်တဲ့ အပြစ်အနာအဆာတွေ ရှိနေသေးတယ်။ လူတစ်ယောက်ဟာ စိတ်ဓာ တ်ဖွံ့ဖြိုးမှု နှေးကွေးတဲ့အတွက် အသက် လေးဆယ် လောက်ကျမှ စိတ်ဓာ တ်ရင့်ကျက်ပြီး ခေါင်းဆောင်ကောင်း ဖြစ်နိုင်တဲ့ အရည်အချင်း ရှိလာတယ် ဆိုပါတော့။ အဲဒီလူဟာ စာမေးပွဲ ဖြေခွင့် အသက်ကို ကန့်သတ်ထားတဲ့အတွက် စာမေးပွဲ ဖြေခွင့် မရတော့ဘဲ ဖြစ်သွားတယ်။ ခေါင်းဆောင်ကောင်း တစ်ယောက် ဖြစ်ဖို့ အရည်အချင်း ရှိတယ်၊ မရှိဘူး ဆိုတာ စာမေးပွဲ တစ်ခုတည်းနဲ့ အချိန်တိုတိုကလေး အတွင်းမှာ ဆုံးဖြတ်လို့ မရတော့

ခက်နေတာပေါ့။ (ဒါကြောင့်မို့ ဘာလေရီကတော့ ဒီနေ့ခေတ်မှာ အဆိုးဆုံး အရာ နှစ်ခုကတော့ ရွေးကောက်ပွဲနဲ့ ဒီပလိုမာတွဲ့ဖြစ်တယ်လို့ ပြောခဲ့ဖူးတယ်။)

ဒီအထဲမှာ မန်ဒရင်းလို့ ခေါ်တဲ့ မူးမတ်ရွေးတဲ့ စနစ်ကတော့ အစွန်းအရောက်ဆုံး ပဲ။ မူးမတ် ဖြစ်ချင်ရင် စာမေးပွဲလည်း ဝင်ရဦးမယ်။ ပြီးတော့ နောက်ထပ် ရာထူး တစ်ခု တက်တိုင်းလည်း စာမေးပွဲ ဖြေရဦးမယ် ဆိုတော့ သိပ် များလွန်းနေတယ်။ ပြင်သ စ်မှာ ဆေးဘက်ဆိုင်ရာ သက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှာလည်း ဒီစနစ်အတိုင်း ဖြစ်နေတယ်။ စစ်တပ်ထဲမှာ ဆိုရင် Ecole de Guerre နဲ့ Ecole de Hautes Etudes Mihtaires ဆိုတဲ့ အဆင့် နှစ်ဆင့်ကို စာမေးပွဲနဲ့ ဖြတ်ကျော်နေရတယ်။ ပြင်သစ်စနစ်ဟာ တရုတ် မန်ဒရင်းစနစ်နဲ့ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း တူနေတယ်။ လုပ်သက်ရင့်တာ၊ အထက်က တိုက်ရိုက် ခန့်အပ်လိုက်တာ၊ ထောက်ခံချက်နဲ့ ခန့် အပ်ရတာတို့တော့ တစ်ခါတလေ ရှိရဲ့။

လုပ်သက် ရင့်တာမျိုးကိုတော့ သိပ်ပြီး ထည့်မစဉ်းစားကြဘူး။ လူပျင်းတွေ လူညံ့ လူမိုက်တွေ မဟုတ်ဘူးဆိုရင် လူ ေတွဟာ ကြီးလာသည်နှင့်အမျှ အတွေ့အ ကြုံတော့ အနည်းနဲ့ အများ ရှိလာကြတာပဲ။ ဒါပေမယ့် လူတော်တော်များများကပဲ အသက်ကြီးတဲ့သူတွေ ရခဲ့တဲ့ အတွေ့အကြုံတွေဆီက သင်ခန်းစာ ယူရကောင်း မှန်း မသိကြဘူး။ သူတို့ရဲ့ မွေးသက္ကရာဇ်ကို ကောက်ကြည့်ဖော် မရကြဘူး။ ဒီမှာ တင် သက်ဆိုင်ရာတို့က သူ့ဆီက အတွေ့အ ကြုံ ရအောင် ဆိုပြီး သူ့ကို သီးခြား ခန့်အပ်ကြရတယ်။

အကြီးအကဲတွေ အဖို့ကတော့ ကိုယ့် အောက်ကလူကို ကိုယ်တိုင် ခန့်အပ်ရတာ အကောင်းဆုံးပဲ။ ဒီလို ခန့်အပ်ရင် ခန့်အပ်ခြင်း ခံရတဲ့သူဟာလည်း တာဝန်ရှိ တယ်။ ခန့်အပ်သူမှာလည်း တာဝန်ယူရတယ်။ မိုးရွာ ရီး အစဉ်အဆက် အုပ်ချုပ်တဲ့ ဘုရင်က ဖြစ်စေ၊ ရွေးကောက်ခံရတဲ့ သမ္မတက ဖြစ်စေ၊ အများစုဖြစ်တဲ့ လွှတ်တော်ရဲ့ အတည်ပြုချက်နဲ့ ဝန်ကြီးချုပ် တစ်ယောက်ကို ခန့်တယ်။ ဝန်ကြီးချုပ်က သူ့ လက်အောက်မှာရှိတဲ့ လူတွေကို ထပ်ရွေးတယ်။ ပိရမစ်ကို အောက်ကစပြီး အထက်ကိုတည်တာ မဟုတ်ဘဲ အထက်ကနေ အောက်ကို ဆင်း လာတဲ့ နည်းနဲ့ တည်တဲ့ သဘောပဲ။

ဗီသုကာသဘောနဲ့ ကြည့်ရင်တော့၊ ေတာ်တော် ရှုးနှမ်းတယ်လို့ ပြောမှာပဲ။ ဒါ ပေမယ့် အုပ်ချုပ်ရေးသဘောနဲ့ ကြည့်ရင်တော့ တော်တော် အောင်မြင်တဲ့ နည်း

လို့ ဆိုသင့်တယ်။

လူတွေကသာ ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန် မရှိဘူး ဆိုရင် ဒီစနစ်ဟာ ကောင်းတဲ့ စနစ်တစ်ခုပါပဲ။ မူအားဖြင့်တော့ ဘာမှ ပြောစရာ မရှိပါဘူး။ ဒါပေမယ့် လက်တွေ့လုပ်ရတာကတော့ သိပ် မလွယ်လှဘူး။ နိုင်ငံတော် သမ္မတနဲ့ နိုင်ငံရေးအရ ဖြစ်လာတဲ့ ဝန်ကြီးတွေမှအပ သိပ္ပံပညာနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ ရာထူး ဌာနန္တရများ အပါအဝင် အခြား ရာထူး ဌာနန္တရများကို စက်မှုနည်းပညာဆိုင်ရာ တန်ဖိုးတွေ၊ စာရိတ္တအရ ရိုးသားမှုတွေပေါ်မှာ တည်ပြီး စဉ်းစား ခန့်အပ်သင့်တယ်။ ဒါကြောင့် မို့ တိုင်းပြည်နဲ့၊ အဲဒီ တိုင်းပြည်ကို အုပ်ချုပ်နေတဲ့ သူတွေရဲ့ အကျိုးအတွက် စစ်တပ် တစ်တပ်ရဲ့ အကြီးအကဲ၊ ဒါမှမဟုတ် မီးရထားလမ်းရဲ့ အကြီးအကဲဟာ ဘယ်လို နိုင်ငံရေး ယုံကြည်ချက်၊ ဘယ်လို ဘာသာရေး ယုံကြည်ချက်၊ ဘယ်လို မိတ်ဆွေအပေါင်းအသင်းမျိုး ရှိသည်ဖြစ်စေ အထက်တန်းကျတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ယောက် ဖြစ်သင့်တယ်။ ဒါပေမယ့် လူဆိုတာ ခံစားချက် ပြင်းထန်တတ်သူတွေချည်း ဖြစ်တယ်။ ခံစားချက် မပြင်းထန်အောင် ဘယ်လိုမှ လုပ်လို့မရဘူး။ မိတ်ဆွေ အပေါင်းအသင်း၊ ဆွေမျိုး သားချင်းနှင့် နိုင်ငံရေး ဘက်လိုက်မှုတို့ဟာ ရာထူး ဌာနန္တရ တစ်ခုကို ခန့်အပ်ရာမှာ အခန်း တစ်ခန်းက ပါနေ ကြတယ်။ ဒီလို ဖြစ်နေတာကတော့ တော်တော် ဝမ်းနည်းစရာကောင်းတာ အမှန်ပဲ။ ဒါကြောင့်မို့ အရည်အချင်း ရှိသူတွေကို ဦးစားပေးနိုင်ဖို့အတွက် ဆိုရင် ကျွန်တော်တို့ဟာ အခြားသူများ (ရဲ့ ခံစားချက်များ) ကိုရော ကျွန်တော်တို့ (ရဲ့ ခံစားချက်တွေ) ကိုရော ထိန်းချုပ်နိုင်ဖို့ ကြိုးစားရလိမ့်မယ်။

နောက်ဆုံးအားဖြင့် ပြောရရင် အချို့သော အရေးတကြီး အခြေအနေမျိုးတွေမှာ တိုင်းပြည်ဟာ ဝါးအစည်း ပြေသလို ဖရိုဖရဲ ဖြစ်နေတတ်တယ်။ ဒီအချိန်မှာ ခေါင်းဆောင်ကို ဘယ်သူကမှ ခန့်အပ်လို့ ရတာမျိုး မဟုတ်ဘူး။ အဲဒီအချိန်မှာ ခေါင်းဆောင်ဟာ သူ့ဘာသာသူ ပေါ်လာတတ်တယ်။ သာမန် လူတစ်ယောက်ဖြစ်ပြီး မြင်းတပ်သား အချို့လောက်ကိုသာ ကွပ်ကဲခဲ့ရတဲ့ ကရွမ်းဝဲလ်ကို ဘယ်သူကများ ခေါင်းဆောင်ဆိုပြီး ရွေးကောက်တင်ခဲ့လို့လဲ။ ဘယ်သူကမှ ရွေးကောက်ခဲ့တာ မဟုတ်ပါဘူး။ တော်လှန်ရေးကြီးဟာ ဘိုနာပတ်ကို စစ်ဗိုလ်ချုပ်ကြီးတစ်ဦး ဖြစ်အောင် လုပ်ပေးခဲ့တယ်။ ဘို နာပတ်ဟာ သူ့ကို ယ်သူ ပြင်သစ်လူမျိုး ရဲ့ ခေါင်းဆောင်ဖြစ်အောင် လုပ်ခဲ့တယ်။

ကိုယ့်ကိုယ်ကို ခေါင်းဆောင်နေရာကို ရောက်အောင် လုပ်ယူရတဲ့ လူမှာ ခေါင်းဆောင်မှုအတွက် လိုအပ်တဲ့ အရည်အချင်းတွေ ရှိတယ်။ တကယ်လို့သာ ဒီ

လို အရည်အချင်းတွေ မရှိရင် ဘယ့်နှယ်လုပ်ပြီး အာဏာ ရနိုင်ပါ့မလဲ။ အဲဒီမှာ ခက် တာက သူ့ရဲ့ အရည်အချင်းတွေဟာ ပါတီ တစ်ခုအတွက်လား၊ လူမျိုး တစ် မျိုးလုံး အတွက်လား၊ သူ့ရဲ့ ခေါင်းဆောင် အရည်အချင်းဟာ ပါတီခေါင်းဆောင်ရဲ့ အရည်အချင်းမျိုး လား၊ အမျိုး သား ခေါင်းဆောင်ရဲ့ အရည်အချင်းမျိုး လား ဆို တာကို ခွဲခြား ရှာဖွေရတဲ့ ကိစ္စကတော့ နည်းနည်း ခက်တယ်။ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် ခန့်အပ်လိုက်တဲ့ ခေါင်းဆောင်တစ်ယောက် အာဏာရလာပြီ ဆိုတာနဲ့ သူမရှိရင် ဘယ်သူ ဆက်ခံမလဲဆိုတဲ့ အခက်အခဲ ပြဿနာ ပေါ်လာပြီ။ ကရွမ်းဝဲလ်ရဲ့ သား ဟာ ဘယ်မှာ တိုင်းပြည်ကို ကြာကြာ အုပ်စိုးနိုင်ခဲ့လို့လဲ။ ဘိုနာပတ်ရဲ့ သားဆိုရင် လည်း တစ်ရပ်တစ်ကျေး၊ တစ်ကျွန်းတစ်မြေမှာ သွား ေသခဲ့ရတယ်။ လီနင်ကို ဆက်ခံသူ ဆိုရင်လည်း အရင်တုန်းက လုပ်ခဲ့သမျှတွေကို မုန်းပြီး ရှေ့က လုပ်ခဲ့ သမျှ အားလုံးကို ပြန်ဖျက်ပစ်ခဲ့တယ်။

ပြဿနာက တခြားမဟုတ်ဘူး။ ခေါင်းဆောင်တစ်ယောက် ရွေးချယ်ရတယ် ဆို တာဟာ ဘယ်တော့မှ စီတ်ကျေနပ်လောက်အောင် ပြေလည်သွားတဲ့ ပြဿနာ မဟုတ်ဘူး ဆိုတဲ့ အချက်ပဲ။ အရာအားလုံးဟာ အတိတ် အခြေအနေများနဲ့ လူမျိုး ရဲ့ အနာဂတ် မျှော်မှန်းချက်တွေပေါ်မှာ တည်နေတယ်။ ဒါပေမယ့် ရွေးကောက်ခံရလို့ပဲ ဖြစ်စေ၊ ခန့်အပ်ခြင်း ခံရလို့ပဲ ဖြစ်စေ၊ မျိုး ရိုး တန်ခိုး အာဏာ အရှိန်အဝါတွေကြောင့်ပဲ ဖြစ်စေ ခေါင်းဆောင်ဖြစ်လာတဲ့ လူတစ် ယောက်ဟာ ခေါင်းဆောင်မှုအတွက် လိုအပ်တဲ့ အရည်အချင်းတွေတော့ ရှိဖို့ လို တယ်။ အဲဒီ ခေါင်းဆောင်မှု အရည်အချင်းတွေ မရှိရင် ခေါင်းဆောင်ဟာ ကြာရှည်ခံမှာ မဟုတ်ဘူး။

* * *

ခေါင်းဆောင်တစ်ယောက်ရဲ့ လုပ်ငန်းတာဝန်ဟာ အခြားသော သူများရဲ့ လုပ်ဆောင်ချက် များကို ညွှန်ကြားဖို့ ဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် သူတို့ကို ဘယ် ပန်းတိုင်ကို အရောက် ခေါင်းဆောင်သွားရမယ် ဆိုတဲ့ အချက်ကို မသိလို့ မဖြစ် ဘူး။ သူအဖို့ အရေးအကြီးဆုံး အရည်အချင်းကတော့ စိတ် တန်ခိုးသတ္တိကို ပိုင်ဆိုင်ဖို့ပဲ။ သူဟာ ဆုံးဖြတ်ချက်တွေကို ဘယ်လို ချမှတ်ရမယ်ဆိုတာ သိရ မယ်။ အဲဒီ ဆုံးဖြတ်ချက်တွေအတွက် တာဝန်ယူရမယ် ။ သဘာဝကျစွာပဲ ဆုံးဖြတ်ချက် တစ်ခုကို ချမှတ်ခြင်း မပြုမီမှာ အခြေအနေ အရပ်ရပ်ကို ထဲထဲဝင် ဝင် သိမြင် နားလည်ပြီး ချင့်ချိန်တတ်ရမယ်။ ဆုံးဖြတ်ပြီး၊ အမိန့်ပေးပြီးတာနဲ့ တစ်ပြိုင်နက် အခြားသော အခက်အခဲများ မရှိခဲ့ဘူး ဆိုရင် အဆုံးတိုင်

လုပ်ဆောင်သွားရမယ်။ လေးကန် ဖင့်နဲ့နေတဲ့ ခေါင်းဆောင်လောက် နောက်လိုက်အဖို့ စိတ်ပျက်စရာကောင်းတဲ့ အရာဆိုလို့ တစ်ခုမှ မရှိဘူး။ 'ကြံခိုင်ခြင်းဟာ အရာရာကို အောင်နိုင်စေတယ်' လို့ နပိုလီယန်က ပြောဖူးတယ်။

ဆုံးဖြတ်ချက်တွေကို ချမှတ်နိုင်ဖို့အတွက် ခေါင်းဆောင်တစ်ယောက်မှာ ဗျတ္တိ (စိတ်ဓာတ်သတ္တိ) ရှိရမယ်။ ဒီ ဆုံးဖြတ်ချက်တွေကြောင့် မကြာခဏ ဆိုသလို ခေါင်းဆောင်မှာ စိတ် ဆင်းရဲရတာတွေ ရှိတတ်တယ်။ ၁၉၁၄ ခုနှစ်၊ ပထမ ကမ္ဘာစစ်ကြီးတုန်းက ဝန်ကြီးချုပ် ဂျွာရီဟာ ကိုယ့် မိတ်ဆွေရင်းချာတွေ ဖြစ်တဲ့ စစ်ဗိုလ်ချုပ်ကောင်း တော်တော်များများကို ပြောင်းရွှေ့ရ၊ ဖြုတ်ပစ်ခဲ့ရတာတွေ ရှိတယ်။ ခေါင်း ေဆာင်တစ်ယောက်ဟာ ညှာတာမှု ကင်းရတယ်။ သူမှာ သနားကြင်နာဖို့၊ ရက်စက်ဖို့၊ ဒါမှမဟုတ် လက်စားချေဖို့ အခွင့်အရေး မရှိဘူး။ ခေါင်းဆောင်ဟာ အချည်းနှီး အကျိုးမဲ့ ဖြစ်တဲ့ အတင်းအဖျင်း စကားတွေကို ရှုံ့ရှာရမယ်။ ဖြစ်နိုင်ရင် ဒီလို စကားမျိုးတွေကို မပြောမိအောင် ထိန်းချုပ်နိုင်ရမယ်။

သူ့ ဘေးပတ်ပတ်လည်မှာ ကိုယ့်ကို ချစ်ခင် လေးစားကြည်ညိုတဲ့ လက်ထောက်တွေ ရှိနေရမယ်။ သူတို့တစ်တွေဟာ အရေးမကြီးတဲ့ ဆုံးဖြတ်ချက်ကလေးတွေကို သူကိုယ်စား ချမှတ်ပေးနိုင်ရမယ်။ ခေါင်းဆောင်ဟာ သစ်ပင်က သစ်တောကို ဖုံးကွယ်နေ တာမျိုးကို ခွင့်မပြုရဘူး။ မိမိရဲ့ အမိန့်များကို လက်တွေ့ ဆောင်ရွက်ဖို့အတွက် ကိုယ်တိုင် ရွေးချယ်ထားတဲ့ သက်ဆိုင်ရာ ကျွမ်းကျင်သူတွေ၊ ကိုယ်ယုံကြည် စိတ်ချရသူတွေ ရှိရမယ်။ သူတို့ကို လွတ်လပ်စွာ လုပ်ဆောင်ခွင့် ပေးရမယ်။ သူတို့ ယူလာတဲ့ သတင်းအချက်အလက်များ၊ အစီရင်ခံစာများ တိကျမှန်ကန်မှု ရှိ မရှိကို တိုက်ဆိုင် စစ်ဆေးကြည့်ခြင်းဖြင့် အတည်ပြုရမယ်။ တစ်နေ့မှာ ပြင်သစ်ပညာရှင် လျော်တေးကို 'ခင်ဗျား ဘာတွေလုပ်သလဲ' လို့ မေးတယ်။ ဒီတော့ လျော်တေးက 'ကျုပ်က အထွေအထွေ အယူအဆ ကျွ မ်းကျင်သူ' လို့ ဖြေတယ်။ အတွေ့အ ကြုံ ရှိတဲ့ ခေါင်းဆောင်တစ်ယောက်ဟာ ကိုယ့် လက်အောက်ငယ်သား လုပ်နေတာ အားလုံးကို အသေးစိ တ် လိုက်သိစရာ မလိုဘူး။ သိလည်း မသိနိုင်ဘူး ဆိုတာ အတွေ့အ ကြုံ ရှိတဲ့ ခေါင်းဆောင်က သိတယ်။ အထူးသဖြင့် စီးပွားရေး ပြဿနာများမှာ ခေါင်းဆောင်ဟာ ယေဘုယျ အခြေခံ မူတွေလောက်ကိုပဲ ချပေးလိုက်တယ်။ ပုဂ္ဂလိက အကျိုး စီးပွားဟာ အများရဲ့ အကျိုးစီးပွားကို မထိခိုက်စေရ ဆိုတဲ့ သဘောလော က်ကိုပဲ လမ်းညွှန်လိုက်တယ်။ လူ သန်းပေါင်းများစွာရဲ့ အလုပ်ဆန္ဒကို ကျေနပ်အောင် ဆိုပြီး စီးပွားရေး စီမံကိန်းကြီး တစ်ခုကို သူကိုယ်တိုင် ရေးဆွဲ အစားထိုးတာ မဟုတ်ပါ

ဘူး။ ယာဉ်ထိန်းအရာရှိဟာ ယာဉ် စီးဆင်းမှု မှန်ကန်အောင်သာ ထိန်းချုပ်ခြင်း ပြု တယ်။ ယာဉ်တိုင်းကို လိုက်ပြီး လမ်း ြပနေတာ မဟုတ်ပါဘူး။

ခေါင်းဆောင်ဟာ တတ်ကျွမ်းသူ ပညာရှင်များက လေးစားအောင် လုပ်နိုင်ရမယ်။ ဒီလို မလုပ်နိုင်ရင် သူ့အပေါ်မှာ သံသယတွေ၊ လျှို့ဝှက် ြကံစည်မှုတွေ ပေါ်လာ လိမ့်မယ်။ လူတွေ ကြည့်ညှို လေးစားအောင် လုပ်တဲ့နည်း တစ်နည်းပဲ ရှိတယ်။ အဲဒီနည်းကတော့ ကြည့်ညှို လေးစားမှုနဲ့ ထိုက်တန်အောင် နေတတ်ဖို့ပဲ။ ကြီး မြတ်တဲ့ ခေါင်းဆောင် တစ်ယောက်ဟာ ကြီးမြတ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကျော်တစ်ယောက် ဖြစ်တယ်။ ခေါင်း ောဆောင်ဟာ ဘက်မလိုက်ရဘူး။ ကိုယ့်ကျိုး မရှိရဘူး။ (အင်္ဂလိပ် နန်းရင်းဝန်) ဘော်လဒွင်နဲ့ (ပြင်သစ် ဝန်ကြီးချုပ်) ပွန်ကာရေတို့ဟာ သိပ် ထက်ထက်မြက်မြက် ရှိလှတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေ မဟုတ်ပါဘူး။ ဘော်လဒွင်က ဆို ရင် သူ မထက်မြက်တဲ့ အကြောင်းကို ပါးစပ်ကတောင် ထုတ်ပြောလိုက်သေး တယ်။ ဒါပေမယ့် သူတို့ နှစ်ယောက်စလုံးဟာ ငွေရေးကြေးရေးအရ ရိုးသား ဖြောင့်မတ်တာကတော့ နည်းနည်းလေးမှ သံသယ ဖြစ်စရာ မလိုတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေ ပဲ။ ဘော်လဒွင်ဟာ သူပိုင် ပစ္စည်းဥစ္စာ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းကို တိုင်းပြည်ကို လှူပစ် ခဲ့တယ်။ ပွန်ကာရေကတော့ အစိုးရ ဝန်ထမ်းတွေကို သူ့ ကိုယ်ရေးကိုယ်တာ အတွက် ဘယ်တုန်းကမှ မသုံးခဲ့ဖူး။ သူတို့ နှစ်ယောက်စလုံးဟာ စက်ရုံပိုင် ရှင် တွေ သဘောကျတတ်တဲ့ မနုနေဂျာမျိုး ၊ သမီးရှင်တွေ သဘောကျတတ်တဲ့ သမတ်လောင်းမျိုးတွေ ဖြစ်ပြီး ရိုးသားဖြောင့်မတ်တဲ့ အရည်အချင်း ရှိသူတွေ ဖြစ်တယ်။ သူတို့ဟာ ဒီ အခြေခံကျတဲ့ အရည်အချင်းများကြောင့် တနိုဝ်းသြဇာ ကြီးခဲ့ကြခြင်း ဖြစ်တယ်။ သူတို့ရဲ့နှိုင်ငံရေး အယူအဆကို ကြိုက်ချင် ကြိုက်၊ မ ကြိုက်ချင် နေနိုင်တယ်။ ဒါပေမယ့် သူတို့ဟာ အုပ်ချုပ်နိုင်ခွင့် ရှိတဲ့ ေခါင်း ဆောင်များ ဖြစ်တယ် ဆိုတာကိုတော့ သူတို့ရဲ့ ဆန့်ကျင်ဘက်များကပင်လျှင် အသိအမှတ် ပြုကြရတယ်။ အာဏာရှင် တစ်ယောက် အာဏာကို ရလာတာဟာ တခြားကြောင့် မဟုတ်ဘူ။ အကျင့် စာရိတ္တ ခိုင်မာလို့၊ စစ်စစ်စီစီ နေထိုင်လို့ ဖြစ် တယ်။

ခေါင်းဆောင် တစ်ယောက်မှာ တစ်ချောင်းတည်းသော စိတ်သာ ရှိရမယ်။ အဲဒါ ကတော့ သူ့အလုပ်နဲ့ သူ့ သက်မွေးမှု လုပ်ငန်းပဲ။ ခေါင်းဆောင်ဟာ သူ့ကိုယ်သူ လျှို့ဝှက် ဆန်းကြယ်မှုနဲ့ ဖုံးကွယ်ထားသလားလို့ ထင်ရသည်အထိ လူထုတွေနဲ့ သိပ်သန့် ဖြစ်နေရမယ်။ အကယ်၍ အဲဒီ ခေါင်းဆောင်ဟာ ဒဏ္ဍာရီ ပုံပြင်ဆန် အောင် နေထိုင်တယ် ဆိုရင်တောင် ကျွန်တော် သူ့ကို အပြစ်မတင်လိုဘူး။ အကျ င့်စရိုက်ဟာလည်း လူပုဂ္ဂိုလ် ကိုယ်တိုင်လိုပဲ အုပ်ချုပ်နိုင်စွမ်း ရှိတယ်။ အမိန့်ပေး ကွပ်ကဲနိုင်စွမ်း ရှိတယ်။ ရုဒ်ယဒ်ကစ်ပလင်းရဲ့ ‘ရှင်ဘုရင် ဖြစ်မည့်သူ’ ဆိုတဲ့ ဝတ္ထု

ထဲက ဇာတ်လိုက်ဟာ သူ့ရဲ့ စရိုက်ကြောင့် တောင်ပေါ်သား လူမျိုးစုတွေရဲ့ အကြီးအကဲ ဖြစ်သွားပြီး သူတို့အပေါ်မှာ သြဇာရှိတဲ့ ခေါင်းဆောင်တစ်ယောက် ဖြစ်သွားတဲ့ လူလေလူလွင့် စွန့်စားရေးသမား တစ်ဦးသာ ဖြစ်တယ်။ ဒါပေမယ့် သူဟာ သူ့ လက်အောက်ခံ ဖြစ်တဲ့ တောင်ပေါ်သူ အမျိုး သမီး တစ်ယောက်နဲ့ ချစ်ကျွမ်းဝင်သွားပြီး သာမန် သူလိုကိုယ်လို လူတစ်ယောက် ဖြစ်တယ်ဆိုတာကို အသိခံလိုက်တဲ့ အခါမှ အဲဒီလူဟာ တန်ခိုးသြဇာရော၊ ရာဇပလွင်ကိုရော ဆုံးရှုံး သွားခဲ့ရတယ်။

‘မိန်းမရဲ့ အတွေ့ကို မရှောင်နိုင်တဲ့ အတွက် ဒုက္ခရောက်ခဲ့တဲ့ ယောကျ်ားတွေ ဘယ်နှစ် ေယာက်များ ရှိခဲ့ပြီလဲ’ လို့ နပိုလီယန်က ပြောခဲ့ဖူးတယ်။ ဒီနေရာမှာ တော်တော် ခဲယဉ်းတဲ့ အခန်းကဏ္ဍက ပါဝင်ရတဲ့ ခေါင်းဆောင်ရဲ့ အိမ်သူဇနီး အကြောင်းကိုလည်း ပြောချင်တယ်။ သူမဟာ ခင်ပွန်းဖြစ်တဲ့ ခေါင်းဆောင်ကို ကမာ္ဘလောကကြီးကနေ ကာကွယ်ပေးရမယ်။ အကျိုး မဲ့ အချည်းနှီးစွာ သူ့ကိုယ် သူ ပင်ပန်းနွမ်းနယ်အောင် လုပ်တာကို တားဆီး ရမယ်။ စိတ်လိုက်မာန်ပါ လုပ်တာမျိုး ေတ့ လုပ်ဖို့ အကြံမပေးမိအောင် ကို ယ့်ကိုယ်ကိုယ် ချုပ်တည်းရမယ်။ မိမိရဲ့ အိုးအိမ်ကို ဧကရာဇ် နိုင်ငံတော်ကြီး မဖြစ်စေဘဲ ဆိတ်ငြိမ်အေးချမ်းတဲ့ ခိုလှုံရာ ရိပ်မြုံတစ်ခု ဖြစ်အောင် လုပ်ပေးရမယ်။ တကယ်တော့ အဲဒီ အိမ်ဟာ အုပ်ထိန်းရတဲ့ နယ်ပယ်တွေထဲမှာ အုပ်ထိန်းရ အခက်ဆုံး နယ်ပယ် ဖြစ်တယ်။

တစ်ခါတုန်းက အင်္ဂလိပ် နန်းရင်းဝန်ကြီး ဝီလျံပစ်ရဲ့ ရှေ့မှာ နိုင်ငံရေး သုခမိန်၊ နိုင်ငံရေး ခေါင်းဆောင်ဆိုတာ ဘယ်လို အရည်အချင်းမျိုးတွေ ရှိအပ်တယ် ဆိုတာကို ဆွေးနွေးကြတယ်။ တစ်ယောက်က ဝိရိယ၊ တစ်ယောက်က ခွန်အားဗလ၊ တစ်ယောက်က စကားပြောကောင်းတဲ့ ဝစနလက်္ကာရ အတတ် စသဖြင့် သန်ရာသန်ရာ ပြောကြတယ်။ သ ည်တော့ နန်းရင်းဝန်ကြီး ပစ်က ဒါတွေ တစ်ခုမှ မဟုတ်ဘူးတဲ့၊ နန်းရင်းဝန် တစ်ယောက်အဖို့ အရေးကြီးဆုံး အရည်အချင်း ကတော့ စိတ်ရှည်မှု ဖြစ်တယ်လို့ ပြောသတဲ့။ သူပြောတာ မှန်တယ်။ စိတ်ရှည်မှု ဟာ နန်းရင်းဝန် တစ်ယောက်အတွက်သာ လိုအပ်ရုံမက လူစုတွေကို ခေါင်းဆောင်ရတဲ့ သူတိုင်းမှာ လို အပ်တဲ့ အဓိက အရည်အချင်း ဖြစ်တယ်။ လူတွေရဲ့ အကြောင်းကို စဉ်းစားတဲ့ နေရာမှာ မသိမိုက်မဲမှု ကိုလည်း ထည့်တွက်ရမယ်။ စစ်မှန်တဲ့ ခေါင်းဆောင်တစ်ယောက်ဟာ လူတွေရဲ့ မိုက်မဲမှုကို တွေ့ရလို့မယ်လို့ အမြဲ မျှော်လင့်ထားတယ်။ သာမန် မသိမိုက်မဲမှုမျိုး ဖြစ်ခဲ့ရင် အဲဒီ မိုက်မဲမှုကို စိတ်ရှည်စွာ သည်းခံ ကျော်လွှားဖို့လည်း အဆင်သင့် ပြင်ထားတယ်။ သူ့ရဲ့ အယူအဆတွေကို တလဲ နားလည်သွားကြလိမ့်မယ်၊ သူ့ရဲ့ အမိန့်တွေကို ပြီးစလွယ် အကောင်အထည် ဖော်ကြလိမ့်မယ်။ သူ့ လက်အောက်က လူတွေ

အချင်းချင်း တစ်ယောက်ကို တစ်ယောက် မနာလို ဝန်တိုမှုတွေ ရှိကြဲလိမ့်မယ် ဆိုတာကို သူ ကြိုတင်သိတယ်။ သူဟာ ဒီအချက်တွေကို မရှောင်မလွှဲသာ တွေ့ရလိမ့်မယ် ဆိုတာ မျှော်လင့်ပြီးသား ဖြစ်တယ်။ သူဟာ လောကမှာ မရှိနိုင်တဲ့ ခြောက်ပစ်ကင်း သဲလဲစင် လူကို လိုက်မရှာဘဲ တွေ့သမျှ လူတွေထဲက အကောင်းဆုံးကို လိုက်ရှာပြီး ကိုယ့်ကိစ္စအတွက် အသုံးချဖို့ ကြိုးစားတယ်။

စိတ်ရှည်မှု အခြား ပုံသဏ္ဌာန်တစ်မျိုး ရှိသေးတယ်။ အဲဒါကတော့ လုံလ ဝီရိယကို အစဉ်အမြဲ အားထုတ်နေခြင်းပဲ။ စစ်မှန်တဲ့ ခေါင်းဆောင် တစ်ယောက်ဟာ ရည်မှန်းချက် တစ်ခု အောင်မြင် ပြီးမြောက်သွားတဲ့ အခါမှာ သူ့ တိုင်းပြည် အတွက် အစစအရာရာ အဆင်ပြေသွားပြီ၊ တစ်လျှောက်လုံး ချောမောသွားပြီလို့ မယူဆပါဘူး။ ဒီ ကမ္ဘာလောကကြီးမှာ အစဉ်အ ြမဲ ဖြေရှင်းပြီးသွားတဲ့ ပြဿနာရယ်လို့ တစ်ခုမှ မရှိဘူး။ 'အန္တရာယ် အများဆုံး အချိန်ကတော့ အောင်ပွဲရတဲ့ အချိန်ပဲ' လို့ နပိုလီယန်က ပြောခဲ့ဖူးတယ်။ ကောင်းစွာ ပြုစုစောင့်ရှောက်ထားတဲ့ ဥယျာဉ်တစ်ခုဟာ ကြာရှည်ကြာမော ပစ်ထားလိုက်ရင် ပေါင်းမြက်တွေ ဖုံးသွားမှာပဲ။ ချမ်းသာပြီး အင်အားကောင်းတဲ့ နိုင်ငံတစ်ခုဟာ နှစ်ကာလ ကြာရှည်စွာ စည်းမဲ့ကမ်းမဲ့ ဖရိုဖရဲ ဖြစ်မနေနိုင်ဘူး။ အဲဒီလိုသာ ဖြစ်နေရင် အဆိုးဆုံးသော လူဆိုးတွေရဲ့ လက်ထဲကို ဖြစ်ဖြစ်၊ အိမ်နီးချင်း တိုင်းပြည်များရဲ့ လက်ထဲကိုပဲ ဖြစ်ဖြစ် ကျရောက်သွား မှာပဲ။ မိမိရဲ့ အားထုတ် ကြိုးပမ်းမှုများ၊ လုံ့လများဟာ အစဉ်အ ြမဲ ရှည်ကြာတဲ့ ရလ ဒ်များကို ပေးနိုင်မှာ မဟုတ်ဘူး။ ဒါကြောင့် မနက်လင်းတိုင်း မနက်လင်းတိုင်း အဲဒီ လုံ့လ ဝီရိယများကို အသစ်တစ်ဖန် အားဖြည့်ပေးရမယ် ဆိုတာ ခေါင်းဆောင်ကောင်း တစ်ယောက် သိတယ်။

ကိုယ် နှုတ် စောင့်စည်းခြင်းဟာလည်း ခေါင်းဆောင်ကောင်း တစ်ယောက်ရဲ့ အရည်အချင်း ဖြစ်ပါတယ်။ 'လျှို့ဝှက်ခြင်းဟာ အမျိုး သားရေးရာ ကိစ္စများမှာ အခရာ ဖြစ်တယ်' လို့ ရစ်ချ် လူးက ပြောခဲ့တယ်။ အင်္ဂလန်ပြည် ဘုရင်ဖြစ်တဲ့ ပထမမြောက် ချားလ်ဘုရင်ဟာ ကိုယ် နှုတ် နှလုံး မစောင့်ခဲ့ဘဲ သူ့ရဲ့ ပါလီမန် အမတ်တွေနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ ကိစ္စတစ်ခုကို သူ့ရဲ့ ချစ်စရာကောင်းတဲ့ မိဖုရားကို ဖွင့်ပြောမိခဲ့ပါတယ်။ မိဖုရားက ဒီအကြောင်းကို သူ့ရဲ့ ရုံရွှေတော် တစ်ဦးကို ပြောလိုက်ပါတယ်။ ရုံရွှေတော်က နှစ်ဖက်စလုံးမှာ မိတ်ဆွေ အပေါင်းအသင်းတွေ ရှိတဲ့အတွက် ချားလ်ဘုရင်ရဲ့ အကြံအစည်ကို တစ်ဖက်ကို သွားပြော ပြီး သတင်းပေးလိုက်တယ်။ ဒါကြောင့်မို့ အချိန်ရောက်လို့ နန်းတွင်း အာဏာသိမ်းမယ် လုပ်တဲ့ အခါကျတော့ ချားလ်ဘုရင်ရဲ့ ရန်သူတွေဟာ ထွက်ပြေး လွတ်မြောက်သွားနှင့်ကြပြီး လူထုတွေက ပုန်ကန်ထကြွလို့ သူကိုယ်တိုင်က ခေါင်းဖြတ် အသတ်ခံလိုက်ရပါတယ်။

ဥပဒေသ ။ ။ ပြောရမည့်သူကို ပြောရမည့် အချိန်မှာ လိုအပ်သလောက်သာ ပြော။

‘အခွင့်အာဏာကို ခိုင်မာတောင့်တင်းအောင် လုပ်ချင်ရင် တိတ်တိတ်နေ။ တိတ်တိတ်နေရင် အာဏာ တည်မြဲတယ်’ လို့ ဗီလ်ချူပ်ကြီး ဒီဂေါလ်က ပြောခဲ့ဖူးတယ်။ စကားတွေဟာ အတွေးအခေါကို အရည်ပျော်ပြီး အားနည်းသွားစေတယ်။ သတ္တိကို လျော့ပါးသွားစေတယ်။ အတိုချုပ် ပြောရရင် လိုအပ်တဲ့ အာရုံစူးစိုက်မှုကို ပျက်ပြယ်စေတယ်။ ဘိုနာပတ်လောက် စကားနည်းတဲ့လူ ရှိသေးသလား။ သူ့ရဲ့ တပ်မတော်ကြီးကလည်း သူ့နမူနာကို လိုက်ခဲ့တယ်။ ‘တောချောင်းတဲ့ မုဆိုးများလို နှုတ်ပိတ်နေကြတဲ့ အရာရှိ တော်တော်များများကျွန်တော် တွေ့ခဲ့ဖူးတယ်။ အမိန့်ပေးတဲ့ အခါကျမှပဲ စကားပြောတော့တယ်။ နို့မို့ရင် တစ်လုံးမှ စကား မပြောကြဘူး’ လို့ ဗီတဂနိုက ရေးခဲ့ဖူးတယ်။

အမေရိကန် သမ္မတကြီး ကူးလစ်ဟာ သူ့ရဲ့ ကိုယ်ရေး ဒဏ္ဍာရီကို စွဲမက်ဖွယ်ကောင်းအောင်အတွက် လည်းကောင်း၊ သူ့အတွက် အသုံးကျတဲ့ အတွက်ကြောင့် လည်းကောင်း၊ ရေငုံနှုတ်ပိတ် နေရမယ်၊ စကားနည်းရမယ် ဆိုတာကို ကောင်းကောင်း သိတယ်။ ဆယ့်လေးဆက်မြောက် လူဝီဘုရင်ဟာ ဟိတ်နဲ့ ဟန်နဲ့ လေးနက်အောင် နေတတ် ထိုင်တတ်တဲ့ အတွက် လူတွေက သူ့ကို ချစ်ကြောက်ရိုသေကြပြီး အလွန် ရင်းနှီးသူတွေကလည်း အချင်းချင်း နေသည့်တိုင် ပေါ့တီးပေါ့ ဆ မဆက်ဆံရကြဘူး။ လိုအပ်တဲ့ သီးသန့်ဖြစ်မှု နဲ့ လေးနက် တည်ကြည်မှုတို့က တစ်ဖက်၊ ကိုယ့် လက်အောက်ခံတွေကို ရွေးချယ်ဖို့ အတွက် အပေါင်းအသင်းများနဲ့ ရင်းနှီးခင်မင်စွာ နေဖို့က တစ်ဖက် ဒီနှစ်ဖက်ကြားမှာ ဟန်ချက်ညီအောင် ရပ်ရတာဟာ ခေါင်းဆောင် တစ်ယောက်အဖို့ တော်တော်ခက်တယ်။ ဒါပေမယ့် ပရိယာယ် ဝေဝုစ်ကို ကျင့်သုံးရင် ဒီအခက်အခဲကို ကျော်လွှားနိုင်ပါတယ်။ ကြီးကျယ်တဲ့ တာဝန်ကြီးတွေကို ထမ်းဆောင်ဖို့ လူဖြစ်လာရတဲ့ သူတွေမှာ ဒီ အရည်အချင်းဟာ မွေးရာပါ အရည်အချင်း တစ်ခု ဖြစ်တယ်။

ခေါင်းဆောင် တစ်ယောက်မှာ ဆိုခဲ့တဲ့ အရည်အချင်းတွေအပြင် ကာယသတ္တိနဲ့ ကျန်းမာရေးလည်း ပြည့်စုံရလိမ့်မယ်။ (ကာယသတ္တိကတော့ သူတော်ယောင်ဆောင်မှုကို တားနိုင်တဲ့ တစ်ခုတည်းသော အရည်အချင်း ဖြစ်ပါတယ်။) ကောင်းမွန်ပြည့်စုံတဲ့ ကျန်းမာရေးဟာ ခေါင်းဆောင်တစ်ယောက်ရဲ့ တန်ခိုး

စွမ်းပကားကို တိုးတက်စေတယ်။ စိတ်ရှည်ဖို့၊ လုံ့လ ဝီရိယ ရှိဖို့၊ စိတ်ဓာတ် ခိုင်မာဖို့ လွယ်ကူအောင် လုပ်ပေးတယ်။ စစ်ဗိုလ်ချု ပ် မာရှယ်ဂျော့ဖီရဲ့ အဓိက အရည်အချင်း နှစ်ခုဟာ ဘယ်လို အစားအသောက်မျိုးကို မဆို စားနိုင်ခြင်းနဲ့ ဘယ်နေရာ ဘယ်အချိန်မှာ မဆို အိပ်ပျော်အောင် အိပ်နိုင်ခြင်း ဖြစ်တယ်။ ဒီ နေရာမှာတော့ ကျွန်တော်တို့အနေနဲ့ မန်းတိုက်ပွဲကို ကျေးဇူးတင်ရမယ်။ ကိုယ်ခန္ဓာအားဖြင့် ဟန်ချက်ညီမျှ မှု ရှိတဲ့အတွက် စိတ်ဟာ ဖျတ်လတ် ပေါ့ပါးနေ ခြင်း ဖြစ်တယ်။

‘တိုင်းပြည် အုပ်ချုပ်မည့်သူအဖို့ ခေါင်းအေးအေး ထားနိုင်ခြင်းသည် အရေးကြီး ဆုံးသော အရည်အချင်း တစ်ခု ဖြစ်ပေ၏’ ဆိုတဲ့ စကားရှိတယ်။ တိုက်ပွဲတိုက်ဖို့ အမိန့်ပေးပြီးတဲ့နောက်မှာ စာအုပ် တစ်အုပ်ကို ကောက်ဖတ်နေတဲ့ ဗို လ်ချုပ် ဂါ လီယန်နီ အကြောင်းကို မကြာခဏ သတိရတတ်ကြတယ်။ အဲဒီတုန်းက ဗိုလ်ချုပ် လေယော်တေးဟာ စစ်ဗိုလ် ပေါက်စကလေးပဲ ရှိသေးတယ်။ တိုက်ပွဲ ဆင်ဖို့ အမိန့်တစ်ခု ပေးပြီး စာအုပ် တစ်အုပ်ကို ကောက်ဖတ်နေတဲ့ ဗိုလ်ချုပ် ဂါ လီယန်နီကို မြင်တော့ သူ အံ့အားသင့်နေတယ်။ ‘ငါ လုပ်နိုင်တာ လုပ်ပြီးပြီ။ ထိုင် စောင့်ရုံပဲ ရှိတော့တယ်။ စောင့်နေတုန်းမှာ တခြား ကိစ္စတစ်ခုကို စဉ်းစားနေရုံ ပေါ့’ လို့ ဗိုလ်ချုပ် ဂါလီယန်နီက ပြောသတဲ့။ ဒီနည်းဟာ စိတ်ကို ကြည်လင် အောင် လုပ်ဖို့၊ ကိုယ့် ကွန်ရှေ သိကွာကို ထိန်းဖို့ တော်တော်ကောင်းတဲ့နည်း ဖြစ် တယ်။ သူ စစ်ဗိုလ်ချုပ် ဖြစ်လာလို့ ဖက်ဇ်တိုက်ပွဲမှာ အဝိုင်းခံရတော့ လေယော် တေးဟာ ဗစ်ညီရဲ့ ကဗျာစာအုပ် တစ်အုပ်ကို ကောက်ဖတ်နေခဲ့တယ်။

စာရေးဆရာကြီး မွန်တိန်းက - ‘မိမိ မကြာခင် စီးနင်းဝင်ရောက် တိုက်ခိုက်မည့် ခံတပ်တစ်ခု ရှေ့တွင် စစ်ဗိုလ်ချုပ်တစ်ဦး ရပ်ပြီး မိတ်ဆွေ အပေါင်းအသင်းများနှ င့် အေးအေး ေဆးေဆး စကားပြောနေသည်ကို မြင်ရသည်မှာ ကြည်နူးစရာ ကောင်းလှပေသည်။ အလားတူပင် မိမိ၏ ညတာဝန်များကြားမှ ရသလောက် အချိန်ကလေးကို ယူကာ ပိုလီဗီးယတ်စ်ကို ဖတ်၍ သူ၏ ကျမ်းကို အကျဉ်းချုပ် ရေးနေသော ဘရူးတပ်စ်ကို စိတ်ကူးကြည့်ရသည်မှာလည်း ကြည်နူးစရာ ကောင်းပါသည်။ မိမိ၏ အရေးကိစ္စများဖြင့် ဝန်ပိကာ ထိုတာဝန်များကို မည်သို့ ဖယ်ရမည်ကို မသိဘဲ ချိတုံချတုံ ဖြစ်နေသူများမှာ သာမန် လူညံ့ လူဖျင်းများ သာလျှင် ဖြစ်ပေ၏’ လို့ ရေးခဲ့တယ်။

* * *

ခေါင်းဆောင် တစ်ယောက်အဖို့ အကျင့်စရိုက်ဟာ ပထမဆုံး အရေးကြီးတဲ့ အချက် ဖြစ်တယ်။ ဒါပေမယ့် အသိဉာဏ် ထက်မြက်ခြင်းဟာလည်း အခြေခံကျတဲ့ အချက် တစ်ချက်ပါပဲ။ ခေါင်းဆောင် တစ်ယောက်မှာ ကျယ်ပြန့်တဲ့ ပညာရေး ရှိရမယ်။ သမိုင်းနဲ့ ကဗျာဟာ လူတွေရဲ့ အာသာဆန္ဒတွေနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ သူ့ဗဟုသုတကို တိုးပွားစေတယ်။ ယဉ်ကျေး မွန်ရည်ခြင်းဟာ လက်ရုံးရည်သမား တစ်ယောက်အဖို့ မိမိရဲ့ စိတ်ကို တည်ငြိမ် လေးနက်အောင် လုပ်ဖို့ အခွင့်အရေး တွေကို မကြာခဏ ဖန်တီးပေးတတ်တယ်။ ယဉ်ကျေး ရည်မွန်မှုကြောင့် စီစဉ်တကျ ရှိမှုနဲ့ ကြည်လင် ပြတ်သားမှုတို့ကို ဖန်တီးနိုင်ပြီး မိမိ စိတ်တိုင်းကျ အသုံးချနိုင်တယ်။ ချုပ်ပြောရရင် တိုင်းပြည် တစ်ခုကို တည်ဆောက်ရတာ၊ စစ်တပ် တစ်တပ်ကို ခေါင်းဆောင်ရတာဟာ အနုပ ညာ (အတတ်ပညာ) လုပ်ငန်းတစ်ခု ဖြစ်တယ်။ မိမိရဲ့ လေ့လာမှုများကနေပြီး အလှတရားကို မြင်တတ် ရှာတတ်သူဟာ အဲဒီ လေ့လာမှုမှာ အောင်မြင်မှု ရမှာပဲ။

စစ်သူကြီး မာရှယ်ဖော့ဒ်က -

‘သိပ္ပံပညာ လေ့လာမှု၏ တန်ဖိုးသည် ရုပ်ဝတ္ထုအားဖြင့် ဆုံးဖြတ် ပြဋ္ဌာန်းရသည့် ထုထည် ပမာဏများ၊ ပုံသေနည်းများကို စိတ်တွင် ကျင့်သားရအောင် လုပ်ပေးခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ဆိုလျှင် စာပေ၊ ဒဿနနှင့် သမိုင်း လေ့လာမှုတို့၏ တန်ဖိုးသည် သက်ရှိ ကမ္ဘာကြီးနှင့် ပတ်သက်သော အမေးများကို ထုတ်လုပ်ပေးရန်၊ ဤသို့အားဖြင့် အသိဉာဏ်ကို လေ့ကျင့်ပေးရန်နှင့် ကျယ်ပြန့်အောင် လုပ်ရန်၊ မသေချာမရေရာသော ပြဿနာများ ကို စဉ်းစားသည့် အခါတွင် စိတ်ကို ကြည်လင် ရှင်းလင်းနေစေရန်နှင့် အကျိုး ရှိစွာ တွေးတတ်အောင် လုပ်ရန် ဖြစ်သည်။ အနာဂတ် ကာလ၌ စစ်အရာရှိ တစ်ဦးအဖို့ မိမိ၏ စစ်ရေးစစ်ရာ အသိပညာကို တိုးမြှင့်အောင် ကြိုးစားရသည့် နည်းတူ အတွေးတွေ ယဉ်ကျေး မွန်ရည်မှုကို လည်း တိုးမြှင့်ပေးရန် လိုအပ်လာတော့မည် ဖြစ်ပေသည်’ လို့ ရေးခဲ့ပါတယ်။

ဟုတ်ပါတယ်။ သက်မွေးဝမ်းကျောင်းဆိုင်ရာ အသိပညာ (မိမိရဲ့ အသက်မွေးမှုနဲ့ ဆိုင်တဲ့ ပညာရပ်) ဟာ အဓိကကျတာ မှန်ပါတယ်။ တစ်ခါတုန်းက ကျွန်တော်ဟာ ‘အမိန့်များနှင့် ပတ်သက်၍ ဆွေးနွေးခန်း’ ဆိုတဲ့ စာအုပ် တစ်အုပ်ကို ရေးခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီ တုန်းက စစ်သူကြီး မာရှယ်ဖယိုလီက ကျွန်တော့်ဆီကို စာတစ်စောင် ရေးခဲ့ပါတယ်။

သူ့စာထဲမှာ ဒီလို ရေးထားပါတယ်။ လူတစ်ယောက်ဟာ အကျင့်စရိုက်လည်း ကောင်းတယ်၊ စဉ်းစားဉာဏ်လည်း ရှိတယ်၊ ဒါတွေအပြင် ကြာရှည် လေ့လာမှုကသာ ရရှိနိုင်တဲ့ အထွေထွေ ပညာဗဟုသုတလည်း ရှိတယ်ဆိုရင် အဲဒီလူဟာ အရာရှိကောင်း တစ်ယောက် ဖြစ်လာနိုင်တယ်။ ပြီးခဲ့တဲ့ စစ်ကြီးအတွင်းက စစ်မိန့်ပေး ဌာနချုပ်မှာ ရှိကြတဲ့ လူ တော်တော်များများဟာ တက္ကသိုလ်က ပါမောက္ခကြီးတွေ ဖြစ်တယ် ဆိုတာကို လူတော်တော်များများ သတိမပြုမိဘဲ ဖြစ်နေကြတယ်။ တခြားလူ မကြည့်နဲ့လေ။ မာရှယ်ဖော့ခ်၊ မာရှယ်ပေတိန်း၊ ကျွန်တော်နဲ့ တခြား ဗိုလ်ချုပ်တွေကိုပဲ ကြည့်ပါ။ ပါမောက္ခတွေ ဗိုလ်ချုပ် ဖြစ်လာရတာဟာ ဒီအကြိမ်ဟာ ပထမအကြိမ်ပဲ။ ဒီလို စစ်ဗိုလ်ကောင်းတွေ ဖြစ်လာရတာဟာ တခြားကြောင့် မဟုတ်ဘူး။ တက္ကသိုလ်မှာ ရခဲ့တဲ့ အခြေခံ လက်တွေ့ ပညာတွေကြောင့်ပဲ။

အဲဒီ ပညာရေးဟာ သမိုင်းနဲ့ လက်တွေ့ ဆောင်ရွက်ချက်တွေပေါ်မှာ လုံးဝ အခြေခံတယ်။ ဆောင်းရာသီမှာ ပြဋ္ဌာန်းစာအုပ်တွေနဲ့ လေ့ကျင့်ခန်း စာတွေကို လေ့လာတယ်။ နွေရာသီမှာ လက်တွေ့ ကွင်းဆင်းပြီး လေ့လာတာတွေ၊ စစ်လေ့ကျင့်ခန်းတွေကို လုပ်ကြတယ်။ စစ်သေနင်္ဂဗျူဟာ ပြဿနာတွေကို နှစ် စဉ်လာများ ဖြေရှင်းရတဲ့ အတွေ့အ ကြုံရှိသူ တစ်ယောက်ဟာ စစ်မြေပြင်မှာ ယောင်ကန်းကန်းနဲ့ တောင်လုပ် ရမလို၊ မြောက်လုပ်ရမလို ဖြစ်တာမျိုး ေတွ့ မရှိတော့ဘူး။ ညွှန်ကြားချက်တွေဟာ ရှင်းလင်း ပြတ်သားပြီး ကိုယ့် ေကြာင်း ညီညွတ်မှု ရှိတယ်ဆိုရင် အဖြေကို အမြဲတမ်း ရှာလို့တွေ့ပါတယ်။ စစ်ပွဲမှာ ကာယ၊ ဉာဏ်နဲ့ စိတ်ဓာ တ်ဟာ သိပ်ကို အရေးကြီးတယ်။ ဒီ သုံးခုဟာ သူ့နေရာနဲ့ သူ ပါရတယ်။ အဲဒီအထဲက ဘယ်တစ်ခုကိုမှ လျော့မတွက်မိအောင် သတိထားဖို့ လိုပါတယ်။ အားလုံးဟာ ညီတူညီမျှ အရေးကြီးတာ ချည်းပဲ။

ခေါင်းဆောင် တစ်ယောက်ရဲ့ အသိဉာဏ်ဟာ ရိုးသားမှန်ကန်မှုနဲ့ ကြည်လင် ပြတ်သားမှုတို့ ရှိရမယ်။ စိတ်ထဲမှာ ရှုပ်ထွေးတဲ့ သဘောတရားတွေ၊ စီမံကိန်းတွေ ပြည့်နေရင် ဘာကိုမှ ဖြစ်ဖြစ်မြောက်မြောက် လုပ်နိုင်မှာ မဟုတ်ဘူး။ သိပ်ပြီး ဖွဲ့စည်းမှု တင်းကျပ်တဲ့ စက်မှလုပ်ငန်း တစ်ခုဟာ ဖွဲ့စည်းမှု လျော့ရဲတဲ့ စက်မှလုပ်ငန်း တစ်ခုလိုပဲ ပိုက်ဆံကို ဖြုန်းတီးပစ်ရာ ရောက်တယ်။ ပို့လွှတ်ရတာတွေများလွန်းတော့ မော်တာရဲ့ အားဟာ ကုန်ခန်းသွားရတယ်။ (ဒါကြောင့်မို့ လူတစ်ယောက်တည်းက ညွှန်ကြားတဲ့ လုပ်ငန်းကလေးတွေဟာ ကုန်ကျစရိတ်လည်း နည်း၊ ထုတ်လုပ်မှု အရည်အသွေးလည်း မြင့်မားတော့ ကြီးကျယ်တဲ့ လုပ်ငန်းကြီးတွေထက် အောင်မြင်တတ်တာ ဖြစ်တယ်။) ခေါင်းဆောင် တစ်ယောက်မှာ ရိုးစင်း မှန်ကန်တဲ့ အတွေးအခေါ် နည်းနည်းပဲ ရှိရမယ်။ အဲဒီ

အတွေးအခေါ်ဟာလည်း အတွေ့အ ကြုံက လာတာဖြစ်ပြီး လက်တွေ့ ကျင့်သုံးလို့ အောင်မြင်ကြောင်း အတည်ပြုပြီး ဖြစ်ရမယ်။ အတွေ့အကြုံက ဖန်တီးပေးလိုက်တဲ့ အဲဒီ ပုံသဏ္ဌာန်ဟာ တစ်စုံတစ်ခုသော လုပ်ငန်းမှာ အသုံးချဖို့ အတွက် တိကျတဲ့ အသိပညာတွေ ပါဝင်လိမ့်မယ်။

ခေါင်းဆောင် တစ်ယောက်ဟာ တခြားသူများရဲ့ စိတ်ကို ဘယ်လို အသုံးပြုရမယ် ဆိုတာကိုလည်း သိရမယ်။

ရစ်ချ်လျူးက -

'လူတစ်ယောက်ဟာ တိုင်းပြည် တစ်ပြည်ကို မှန်ကန်စွာ ကောင်းမွန်စွာ အုပ်ချုပ်နိုင်ဖို့ အတွက် စကား နည်းနည်းပြောပြီး များများ နားထောင်ရမယ်' လို့ ပြောခဲ့ဖူးတယ်။ ဒါပေမယ့် ဘယ်လိုလူရဲ့ စကားကို နားထောင်ရမလဲ။ တိကျတဲ့ သတင်းအချက်အလက်ကို ပေးနိုင်တဲ့သူရဲ့ စကားကိုသာ နားထောင်ရလိမ့်မယ်။ စကား နည်းတာဟာ ကောင်းတယ်။ စကားများတဲ့ သူတွေကို တိတ်တိတ်နေအောင် လုပ်ခြင်းဟာ တော်တော် အသုံးကျတယ်။

ခေါင်းဆောင် တစ်ယောက်မှာ လျင်မြန်တဲ့ ပဋိဘာန်ဉာဏ် ရှိရမယ်။ လက် ေတွ့ လုပ်ငန်း တစ်ခုမှာ အချိန်ဟာ တော်တော် အရေးကြီးတယ်။ အချိန်မီ အကောင်အထည်ဖော်ရတဲ့ ပြည့်စုံခြင်း မရှိတဲ့ စီမံကိန်း တစ်ခုဟာ နောက်ကျပြီး အကောင်အထည်ဖော်ရတဲ့ ပြည့်စုံတဲ့ စီမံကိန်း တစ်ခုထက် ပိုကောင်းတယ်။ တစ်ခါတစ်ရံမှာ အချိန်ဟာ သိပ် အရေးကြီးတော့ အ ချိန်ကို အဓိကထားပြီး စဉ်းစားရတဲ့ အခါမျိုး ေတွ့ ရှိလာတတ်တယ်။ လေယာဉ်တည်ဆောက်ရေး ဝန်ကြီးတစ်ယောက်အနေနဲ့ 'ကျွန်တော့်မှာ ရှိတဲ့ လူအင်အားနဲ့၊ ကျွန်တော့်မှာ ရှိတဲ့ ဘတ်ဂျက်နဲ့၊ ကျွန်တော့်မှာ ရှိတဲ့ ညံ့ဖျင်းတဲ့ စီမံခန့်ခွဲမှုနဲ့ ဆိုရင် ဘယ်နှယ့်လုပ်ပြီး လေယာဉ် အစင်းငါးထောင်ကို အချိန်တိုကလေးအတွင်း ထုတ်လို့ ဖြစ်မှာလဲ' လို့ မပြောသင့်ဘူး။ ဒီလို ပြောမယ့်အစား 'ကျွန်တော့်အနေနဲ့ နွေဦးပေါက်အမီ လေယာဉ် အစင်းငါးထောင် ထုတ်လုပ်ပေးရမှာ ဆိုတော့ အဲဒါကို အချိန်မီအောင် ထုတ်ပေးဖို့အတွက် ဘယ်လို ဘတ်ဂျက်မျိုး၊ ဘယ်လို လက်ထောက်မျိုး တွေကို ရှာရမလဲ ' ဆိုတဲ့ စကားမျိုးကို ပြောသင့်တယ်။ စစ်ပွဲမှာလိုပဲ အထည်ချုပ်တဲ့ လုပ်ငန်းမှာ၊ သတင်းစာ လုပ်ငန်းမှာလိုပဲ ဘဏ်တိုက်တစ်ခုကို ဦးစီးတဲ့ လုပ်ငန်းမှာလည်း နှေးကွေးခြင်းဟာ ဒုက္ခရောက်နိုင်တယ်။ ဒီလို ကိစ္စမျိုးတွေမှာ

အကြီးအကဲ လုပ်သူဟာ မြဲနိမြဲနိ စဉ်းစားပြီး မြဲနိမြဲနိ လှုပ်ရှားတတ်တဲ့ လက်ထောက်တွေကို ရှာတတ်ဖို့ လိုတယ်။

နောက်ဆုံးအားဖြင့် ခေါင်းဆောင် တစ်ယောက်ဟာ အစဉ်အလာနဲ့ ထုံးတမ်း ဓလေ့တွေကို ထည့်သွင်း စဉ်းစားရမယ်။ သူဟာ ဝတ္ထုပစ္စည်းတွေရဲ့ အနာဂတ်ကို တည်ဆောက်သူ ဖြစ်တယ်။ အဲဒီအထဲက ခွင်မာတဲ့ အရာဝတ္ထုများကို အတိတ်က သူ့ကို ပေးအပ်ခဲ့ပြီးပြီ။ သူဟာ အဲဒီ အတိတ်က ပေးတဲ့ ပစ္စည်းကို ပြန်ပြီး ဖြတ်တောက်ခြင်း ပြုတယ်။ ပြန်ပြီး ပုံသဏ္ဌာန် ပြင်ဆင်တယ်။ ဒါပေမယ့် ဘယ်တော့မှ အဲဒီ ပစ္စည်းကို စွန့်ပစ်ခြင်း မပြုဘူး။ ကစ်ပလင်းရဲ့ တော်တော်သပ်ရပ်တဲ့ ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်ထဲမှာ တံတားတစ်ခုကို အင်ဂျင်နီယာတွေ ဆောက်ကြတယ်။ လုပ်ငန်းနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ ရှေး အစဉ်အလာတွေကို အာခံ စွန့်ပယ်ခဲ့ကြတဲ့အတွက် မြစ်စောင့် နတ်က သူတို့ကို ဒဏ်ပေးတဲ့ အကြောင်းကို ရေးထားတယ်။

နှစ်ဆယ်ရာစုနှစ်က ကျွန်တော်တို့တစ်တွေဟာ စကြဝဠာကြီးကို အောင်နိုင်ဖို့ အတွက် အံ့မခန်းလောက်တဲ့ ကိရိယာ တန်ဆာပလာတွေကို ရနေကြပြီ။ ဒါပေမယ့် စကြဝဠာကြီးမှာ လက်စားချေတတ်တဲ့ နည်းလမ်းတွေ အများကြီး ရှိတယ်။ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ လုပ်ဆောင်မှုက ပေါ်ထွက်လာတဲ့ အကျိုးသက်ရောက်မှုများကို ချက်ချင်း လွယ်လွယ်ကူကူ မြင်ရတာ မဟုတ်ဘူး။ တော်လှန်ရေး တစ်ခုအတွင်းမှာ လူထုတွေဟာ တိုင်းပြည် တစ်ပြည်ရဲ့ အစဉ်အလာ ကာကွယ်မှုတွေကို ဖျက်ဆီးပစ်နေတယ်လို့ ထင်ရတယ်။ ဒါပေ မယ့် ပြီးဆုံးအောင် စောင့်ကြည့်ပြီးမှသာ ထင်မြင်ချက် ပေးသင့်တယ်။ ပြင်သစ် တော်လှန်ရေးဟာ မင်းဆက် ပြန်လည်အုပ်စိုးရေး တစ်ခုနဲ့ အဆုံးသတ်သွားခဲ့တယ်။ မျက်လှည့်ဆရာရဲ့တပည့်ဟာ သူ မနှံးမှုတ်လို့ လှုပ်နေတဲ့ ပဉ္စလက် တံမြက်စည်းကို ဂါထာပြယ်ပြီး ငြိမ်းသွားအောင် ချက်ချင်း လုပ်လို့ရတာ မဟုတ်ဘူး။ အချိန်အတော်ကြာမှ ပြယ်အောင် လုပ်ယူလို့ရတယ်။

အမြော်အမြင်ရှိတဲ့ ခေါင်းဆောင်ဟာ အဲဒီ အချက်ကို မမေ့သင့်ဘူး။

* * * *

♦ ၈ - အိုခြင်း အနုပညာ ♦

(ဇရာ) အိုမင်းခြင်းဟာ ထူးဆန်းလှတဲ့ ဖြစ်စဉ်တစ်ခု ဖြစ်တယ်။ ဘယ်လောက်တောင် ထူးဆန်းသလဲဆိုရင် တခြားသူတွေ အိုသ လို ကိုယ်လည်း အိုနိုင်ပါကလား ဆိုတာကို မယုံနိုင်လောက်အောင် ထူးဆန်းတယ်။ ပရုစ်ရဲ့ ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်ထဲမှာ ငယ်သူငယ်ချင်းတွေကို အနှစ် သုံးလေးဆယ် ကြာမှ ပြန်တွေ့ရတဲ့ အခါမှာ ပေါ်လာတဲ့ ခံစားချက်ကို ရေးထားတယ်။

အိမ်ရှင်နှင့် ညည့်သည်များအား ကျွန်တော် ရုတ်တရက် မမှတ်မိသည်ကို ကို ယ့် ကိုယ်ကိုယ် နားမလည်နိုင်အောင် ဖြစ်နေပါသည်။ သူတို့အားလုံးသည် အဘယ်ကြောင့် ရုပ်ဖျက်ထားသည်ပုံ ပေါ်နေကြသနည်း။ အများအားဖြင့် နံ့သာမှုန့် ဖြူးထားသည့် ဆံပင်တုများ ကို တပ်ထားကြသဖြင့် ရုပ်တစ်မျိုး ဖြစ်နေကြသည်။ မင်းသားကြီး ကိုယ်တိုင်မှာလည်း ညည့်သည်တွေ လိုက်နာ ကျင့်သုံးကြသည့် အခမ်းအနား၊ အဆောင်အယောင်တို့ကို လိုက်နာ ကျင့်သုံးလျက် ရှိ၏။ သူ့မုတ်ဆိတ်မွေးများမှာ ဖြူလျက် ရှိပြီး ခဲဆွဲထားသည့် ဖိနပ်ကို စီးထားသည့်နှယ် ခြေဒရွတ် တိုက်လျက်ရှိ၏။ သူ့နှုတ်ခမ်းမွေးမှာလည်း ငလက်မ၏ သစ်တောထဲက သစ်ပင်များပေါ်တွင် နှင်းခဲများ ဖုံးသလို ဖြူဆွတ်လျက် ရှိသည်။

ကျွန်တော် သိသလောက် ဆိုလျှင် သူသည် ကျွန်တော်မိတ်ဆွေ ဖြစ်သည်။ အသက်ကတော့ ကျွန်တော်နှင့် မတိမ်းမယိမ်းလောက် ရှိပေလိမ့်မည်။ သူ့အရွယ်နှင့် သူ့ရုပ် ကိုက်ညီပါပေသည်ဟု လူတွေ ပြောသံကို ကျွန်တော် ကြားရသည်။ သူ့ မျက်နှာပေါ်တွင် လူအိုလူမင်းတို့၏ လက္ခဏာချက်များ ကို မြင်လိုက်ရသည့် အခါတွင် ကျွန်တော် အံ့အားသင့်သွားသည်။ ထို့အခါကျမှ သူ တကယ် အိုမင်းနေပြီ ဖြစ်ကြောင်း၊ ဘဝသည် နှစ်ပေါင်းများစွာ ကြာလာသည့် အခါတွင် သူငယ်လေးများကို လူအိုကြီးများ အဖြစ်သို့ ပြောင်းလဲပစ်လေ့ ရှိကြောင်းကို ကျွန်တော် သဘောပေါက်လာပါသည်။

ဟုတ်ပါတယ်။ ကိုယ်နဲ့ သက်တူရွယ်တူ မိန်းမ၊ ယောကျ်ားတွေ အပေါ်မှာ အချိန်က ထုတ်လုပ်ပေးလိုက်တဲ့ သက်ရောက်မှုတွေကို ကြည့်လိုက်တဲ့ အခါကျမှ ကိုယ့် မျက်နှာပေါ်မှာလည်း ဘယ်လို ပြောင်းလဲချက်တွေ ရှိနေပြီလဲ၊ ကိုယ့် စိတ်ထဲမှာ ဘယ်လို ပြောင်းလဲချက်တွေ ရှိနေပြီလဲ ဆိုတာကို မှန်ကြည့်သလို မြင်လာပါ

တယ်။ ကိုယ်နဲ့အတူ နှစ်ပါရိဒ္ဓေဒ ေတ္တကို ဖြတ်သန်းလာခဲ့တဲ့ မျက်လုံးတွေ အဖို့ တော့ ကျွန်တော်တို့ဟာ ယခုတိုင် ငယ်ရွယ်နေသေးတယ်။ ကျွန်တော်တို့မှာ လူငယ်တို့ရဲ့ စိုးရွံ့မှုတွေနဲ့ မျှော်လင့်ချက်တွေ ရှိနေသေးတယ်။ ကျွန်တော်တို့ဟာ ကျွန်တော်တို့ နေရာကို တက်လာတဲ့ လူငယ် မျိုးဆက်တွေ ယူထားတဲ့ နေရာတွေကို သ တိမထားမိဘဲ ဖြစ်နေကြတယ်။ တစ်ခါတ ေလမှာ စကားတစ်လုံးကို ကြားလိုက်ရတဲ့အတွက် အံ့အားသင့် နေမိကြတယ်။ လူငယ် စာရေးဆရာလေး တစ်ယောက်က ကျွန်တော်တို့ကို သူဟာ ကိုယ်နဲ့ ရွယ်တူပဲ။ ကိုယ်နဲ့ ရေးဖော်ရေးဘက်ပဲလို့ ထင်မိတာကိုး။ ခပ်ငယ်ငယ် မိန်းကလေး တစ်ယောက်အကြောင်းကို ဝေဖန်လိုက်တဲ့ အသံကို ကြားရတဲ့အခါမှာ ပိုလို့တောင် စိတ်ထိခိုက်ရသေးတယ်။ 'ဖြစ်မှ ဖြစ်ရလေကွာ၊ ကောင်မလေး နှယ်။ အသက် ငါးဆယ်ကျော်နေတဲ့ ခေါင်းဖြူကြီးကိုမှ လက်ထပ်ရတယ်လို့' ဆိုတဲ့ အသံမျိုးပါ။ ကြည့်လိုက်တော့ ကိုယ်ကလည်း အသက် ငါးဆယ်ကျော်နေပြီ။ ခေါင်းဖြူကြီးနဲ့။ နှလုံးသားကတော့ မအိုချင်သေးဘူးပေါ့။

* * *

(ဇရာ) အိုမင်းခြင်းဟာ ဘယ်တုန်းက စသလဲ။ ကျွန်တော်တို့ဟာ ဇရာက ထွက်ပြေးလို့ ရတယ်လို့ အချိန် တော်တော်ကြာက ထင်ခဲ့ကြတယ်။ စိတ်ကဖျတ်လတ် နုပျိုတုန်း ရှိသေးတယ်။ ခွန်အားကလည်း အရင်တုန်းကလိုပဲ။ ကျွန်တော်တို့တစ်တွေဟာ စမ်း သပ်မှု အမျိုးမျိုးကို လုပ်ခဲ့ကြတယ်။ ငယ်ငယ်တုန်းကလို ဒီတောင်ကုန်းပေါ်ကို မြန်မြန် တက်နိုင်ပါဦးမလား၊ တက်နိုင်သားပဲ။ ဒါပေမယ့် နည်းနည်းတော့ မောတာပေါ့။ ဘယ်လိုပဲဖြစ်ဖြစ်၊ ငယ်ငယ်တုန်းကလည်း ဒီလောက်ပဲ တက်ရတာပဲ။ အဲဒီတုန်းကလည်း မောတာပဲ မဟုတ်ဘူးလားလို့ မေးမိကြတယ်။

နုပျိုခြင်းကနေပြီး အိုမင်းခြင်းကို ကူးပြောင်းတာဟာ သိပ် နှေးကွေးတဲ့အတွက် ပြောင်းတဲ့ ကာယကံရှင်မှာ သိပ် မသိသာဘူး။ နေ့ရာသီပြီးတော့ ဆောင်းဦးပေါက် ရောက်တယ်။ ဆောင်းဦးပေါက် ပြီးတော့ ဆောင်းရာသီကို ရောက်တယ်။ ဒီအပြောင်းအလဲဟာ သိပ်နှေးကွေး ဖြည်းဆေးတဲ့အတွက် နေ့စဉ် သတိမပြုမိကြဘူး။ ဒါပေမယ့် တစ်ခါတ ေလမှာတော့ ဆောင်းရာသီဟာ မက္ကဘက်ကို ဝိုင်းရံဖို့ ချိတက်လာတဲ့ စစ်တပ်ကြီးလို ချီတက်လာပြီး နွေရဲ့ သစ်ရွက်ရော်ရီတွေ နောက်မှာ ပုန်းကွယ်နေတတ်တယ်။ ဟော ... နိဝင်ဘာ တစ်မနက်လည်း ရောက်ရော... ပြင်းထန်တဲ့ မုန်တိုင်းတစ်ခုဟာ ဆောင်းဦး ေပါက်ရဲ့ ရွှေ

မျက်နှာ ဖုံးကို ဆုတ်ဖြဲ ပစ်လိုက်တယ်။ အဲဒီနောက်မှာ ဆောင်းရဲ့ အရိုးပြိုင်းပြိုင်းပဲ ကျန်ရစ်ခဲ့တော့တယ်။ အသက်ရှိသေးတယ်လို့ ကျွန်တော်တို့ ထင်နေတဲ့ သစ်ရွက်တွေဟာ သေးငယ်တဲ့ ရိုးတံကလေးတွေ သစ်ကိုင်းတွေပေါ်မှာ တွဲလွဲ ချိတ်နေကြတယ်။ အမှန်ကတော့ မှန်တိုင်းဟာ အဲဒီ မကောင်းဆိုးဝါးကို ခေါ်လာတာ မဟုတ်ပါဘူး။ မကောင်းဆိုးဝါးကို ဖွင့်ပြလိုက်ရုံသာပါ။

နာမကျန်းဖြစ်မှုဟာ လူသတ္တဝါ သစ်တောကြီးထဲကို တိုက်ခတ်လာတဲ့ မုန်တိုင်းပါပဲ။ ယောကျ်ား ဒါမှမဟုတ် မိန်းမတစ်ယောက်ဟာ အရွယ်နဲ့ မလိုက်အောင် နုပျိုေကာင်း နုပျိုနေလိမ့်မယ်။ သူတို့များ သိပ် အံ့သြဖို့ ကောင်းတာပဲနော် လို့ အားကျကြလိမ့်မယ်။ ခင်ဗျားကတော့ ရှာမှ ရှားပါပေတယ်ဗျာ လို့ ချီးကျူးကောင်း ချီးကျူးမိလိမ့်မယ်။ သူတို့ရဲ့ လှပ်ရှားမှု၊ သူတို့ရဲ့ စိတ် နုပျိုမှု၊ သူတို့ စကားတွေရဲ့ ထက်သန်မှုတို့ကို ကျွန်တော်တို့ အားကျကြတယ်။ ဒါပေမယ့် တစ်နေ့မှာတော့ လူငယ်တစ်ယောက်အနေနဲ့ ခေါင်းကို က်တာကလေးလောက်၊ အအေးမိတာကလေးလောက်၊ ထင်သလို ဘာမှ မဖြစ်လောက်ဘူးလို့ ယူဆတဲ့ အဖြစ်ကလေးတစ်ခု နောက်မှာ သူတို့တစ်တွေရဲ့ ဘဝထဲကို နှလုံးရောဂါရင်လည်း ဖြစ်ချင် ဖြစ်မယ်။ အဆုတ်အအေးမိ ရောဂါရင်လည်း ဖြစ်ချင် ဖြစ်မယ်။ ရက်အနည်းငယ်အတွင်းမှာ မျက်နှာဟာ ညှိုးနွမ်း ချောင်ကျသွားတယ်။ ခါးက ကုန်းသွားတယ်။ မျက်လုံးက တောက်ပနေတဲ့ အရောင်ဟာ ပျောက်သွားတယ်။ တစ်ခဏကလေးဟာ ကျွန်တော်တို့ကို တစ်ဘဝ ပေးလိုက်သလို ပြောင်းလဲသွားစေပြီး လူအိုကြီးတွေ ဖြစ်သွားနိုင်တယ်။ သဘောကတော့ ကျွန်တော်တို့ အိုနေတာ ကြာလှပြီ ဆိုတဲ့ သဘောပါပဲ။

ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ဘဝမှာ အဲဒီ ဆောင်းဦးပေါက် ရာသီပြောင်းချိန်ဟာ ဘယ်အချိန်တုန်းက စခဲ့သလဲ။

လူတစ်ယောက်ဟာ အသက် လေးဆယ်ကို ရောက်တာနဲ့ ရှေ့မှာ အရိပ်မျဉ်းကြောင်း ကလေးကို မြင်ရတယ်။ တုန်တုန်ရီရီနဲ့ သူ ဖြတ်တယ်။ အဲဒီနောက်မှာ ေတာ့ စွဲလမ်းစရာကောင်းတဲ့ နုပျိုမှု နယ်ပယ်ဟာ သူ့အတွက် တံခါးပိတ်သွားတော့တယ်လို့ ယုံကြည်တတ်ကြကြောင်း ဂျိုးဇက်ကွန်းရက်က ရေးခဲ့ဖူးတယ်။ ဒီနေ့ခေတ်မှာတော့ ကျွန်တော်တို့ဟာ အဲဒီ ခပ်ရေးရေး အရိပ်မျဉ်းကြောင်းကလေးကို 'ငါးဆယ်' ဆိ ရွေ့ထားလိုက်ကြတယ်။ ဒါပေမယ့် မျဉ်းကြောင်းကတော့ ပျောက်မသွားပါဘူး။ အဲဒီ မျဉ်းကြောင်းကို ဖြတ်တဲ့အခါမှာလည်း စိတ်က နုပျိုလန်းဆန်းပြီး ဖျတ်လတ် သွက်လက်သည့်တိုင် နည်းနည်း

တော့ တုန်လှုပ်သွားကြမှာပဲ။ ကွန်းရက် ပြောတဲ့ စိတ်ပျက်လက်ပျက် ဖြစ်တာမျိုး ကို ခံစားရမှာပဲ။

စတဲင်ဒယ်က သူ ဘောင်းဘီခါးပတ်ပေါ်မှာ 'ငါ အသက်ငါးဆယ် ပြည့်တော့မယ်' လို့ စာတမ်းရေးပြီး အဲဒီနေ့မှာပဲ သူ ချစ်ခဲ့ဖူးတဲ့ မိန်းမတွေကို သေသေချာချာ စာရင်းချကြည့်တယ်။ သူဟာ အဲဒီ မိန်းမတွေ အပေါ်မှာ 'ပုံဆောင်ခဲပြုခြင်း' ဆိုတဲ့ စိန်တွေ၊ ကျောက်မျက်ရတနာတွေနဲ့ ပုံသွင်းကြည့်ခဲ့ မြင်ခဲ့ပေမယ့် အမှန်ကတော့ သူ ချစ်ခဲ့တဲ့ မိန်းမတွေဟာ သာမန် မိန်းမတွေပါပဲ။ ဒါပေမယ့် ခုပြန်စဉ်းစားကြည့် လိုက်တော့ သူ တကယ်ချစ်ချင်တဲ့ မိန်းမမျိုးတွေဟာ စာအုပ်တွေထဲက မိန်းမ တွေ၊ ဝတ္ထုတွေထဲက သူကိုယ်တိုင် ဖန်တီး အသက်သွင်းခဲ့တဲ့ မိန်းမတွေဆိုတာ တွေ့လာရတယ်။ အရိပ် မျဉ်းကြောင်းကလေးကို ဖြတ်လိုက်တော့ စတင်ဒယ်ဟာ သူ မတွေ့ခဲ့ဖူး၊ မမြင်ခဲ့ဖူးတဲ့ မိန်းမတွေအတွက် မျက်ရည် ကျခဲ့ရတယ်။

စာရေးဆရာက 'ငါ အသက်ငါးဆယ် ရှိပြီ' လို့ တွေးတယ်။ သူ ဘာတွေများ ရေး ပြီးခဲ့ပြီလဲ။ ဘာတွေများ ပြောနှိုင်ခဲ့သလဲ။ သူ့စိတ်ထဲမှာတော့ ဘာမှ မရေးရ ေသးဘူး။ ရေးစရာတွေ အများကြီး ကျန်သေးတယ်လို့ ထင်နေတယ်။ သူ ရေးရမ ယ့် စာအုပ်တွေကို မရေးရသေးဘူးလို့ ထင်နေတယ်။ နောက်ထပ် ဘယ်နှစ်နှစ် ကြာအောင် အလုပ် လုပ်နိုင်ဦးမှာလဲ။ နှလုံးက သိပ်မကောင်းချင်တော့ဘူး။ ဆယ် နှစ်လား။ ဆယ့်ငါးနှစ်လား။ အနုပညာက သက်တမ်းရှည်ပြီး ဘဝက သက်တမ်း တိုတယ်လို့ ပြောခဲ့ကြတဲ့ စကားဟာ တစ်ခါတုန်းကတော့ ရိုးအီနေတဲ့ စကားလို့ ထင်ခဲ့ပေမယ့် ခုတော့ အဓိပ္ပာယ် အပြည့်အဝ ဆောင်လာတယ်။ ပရုစ် ပြောသလို 'အတိတ်ကို ရှာ ေဖွရအောင် ခရီးထွက်ဖို့' အချိန်မှ ရပါဦးမလား။

(ဇရာ) အိုမင်းခြင်း ဆိုတာဟာ ဆံပင်ဖြူတာ၊ နှုတ်ခမ်းမွေးဖြူတာ၊ နေဝင်ချိန် ရောက်ပြီလို့ ထင်တာ၊ ပွဲသိမ်းပြီလို့ ယူဆတာ၊ ဇာတ်ခုံဟာ ငါ့ ဇာတ်ခုံ မဟုတ် တော့ဘူး၊ နောက် လာမယ့် မျိုးဆက်တွေရဲ့ ဇာတ်ခုံလို့ ယူဆတာ။ ဒါလောက်တင် မဟုတ် ဘူး။ ဒီထက် အဓိပ္ပာယ် ရှိတယ်။ တကယ်အမှန် ဆိုးရွားတဲ့ အချက်က ခန္ဓာကိုယ် မစွမ်းမသန် ဖြစ်သွားတာ မဟုတ်ဘူး။ ဝိညာဉ် (စိတ်) က ဘာကိုမှ မ ထူးတော့ဘူးလို့ ထင်လာတဲ့ အထင်ပဲ။ ဥပေက္ခာ သဘောကို ဆောင်လာမှုပဲ။ အရိပ် မျဉ်းကြောင်းကို ဖြတ်ကျော်လိုက်တဲ့ အခါမှာ ဆုံးရှုံးသွားတဲ့ လုပ်နိုင် ကိုင် နိုင်စွမ်းထက် လုပ်ချင် ကိုင်ချင်တဲ့ ဆန္ဒတွေက ပိုများနေတယ်။ အနှစ်ငါးဆယ် စိတ်ပျက်စရာတွေ၊ အနှစ်ငါးဆယ် အတွေ့အကြုံတွေကို လွန်မြောက်လာပြီးတဲ့ နောက်မှာ ငယ်ငယ်တုန်းကလို ပြင်းပြ ထက်သန်တဲ့ စူးစမ်းစိတ်မျိုး ရှိနိုင်ပါဦးမ

လား။ သိချင်စိတ်၊ နားလည်ချင်စိတ်တွေ ရှိနို င်ပါဦးမလား။ နှစ်နှစ်ကာကာ ချစ် နိုင်တဲ့ စိတ်မျိုး ရှိနိုင်ပါဦးမလား။ အလှတရား၊ အသိဉာဏ်နဲ့ သနားကြင်နာမှုတို့ ဟာ သဘာဝကျကျ ပေါင်းစည်းနေဦးမှာပဲလို့ စိတ်ချလက်ချ ယုံနိုင်တာမျိုး ရှိပါဦး မလား။ ဆင်ခြင်တုံတရား စွမ်းအားဟာ အလွန်ကောင်းတယ် ဆိုတဲ့ ယုံကြည်မှု မျိုးကို ထားနိုင်ပါဦးမလား။

အဲဒီ အရိပ် မျဉ်းကြောင်းရဲ့ တစ်ဖက်မှာတော့ ညီညာတဲ့ အလင်းရောင်ဟာ ခပ် ပြေပြေ ထွန်းညှိထားရာ နယ်ပယ် ရှိတယ်။ အဲဒီ နယ်ပယ်မှာ ဆန္ဒ ဆိုတဲ့ မျက်စိကျိန်းလောက်တဲ့ နေရောင် စူးစူးတွေလည်း မရှိတော့၊ အရာဝတ္ထုနဲ့ လူတွေ ကို ပကတိအတိုင်း မြင်နိုင်ပြီ။ အဲဒီလို ပြန်ကြည့်လိုက်တဲ့ အခါမှာ ကိုယ်ချစ်တဲ့ မိန်းမချော မိန်းမလှတွေဟာ စာရိတ္တ အရာမှာ ခြောက်ပြစ်ကင်း သဲလဲစင် ဖြစ် တယ် ဆိုတဲ့ အချက်ကို ဘယ်မှာ ယုံနိုင်ပါတော့မလဲ။ ကိုယ့်ရဲ့ ရှည်လျားခက်ခဲတဲ့ ဘဝ လမ်းခရီးတစ်လျှောက်မှာ ဘယ်လောက် ပြင်းထန်တဲ့ ပြောင်းလဲမှုတွေကို တွေ့သည် ဖြစ်စေ လူ့ သဘာဝ၊ လူ့ စရိုက်ဟာ ဒီအတိုင်း ဒီအတိုင်းပဲ ဆိုတာကို တွေ့ခဲ့ရသူ တစ်ယောက်အဖို့ အလွန် ရှေးကျတဲ့ ထုံးတမ်းစဉ်လာများနဲ့ အဆောင်အယောင်များသာလျှင် လူကို ပါးလွှာတဲ့ ယဉ်ကျေးမှု အကာအကွယ်ကို ပေးနိုင်တယ် ဆိုတာကို သိခဲ့ မြင်ခဲ့တဲ့ လူတစ်ယောက် အဖို့ တီးတက်မှု ဆိုတာကို ဘယ့်နှယ်လုပ် ယုံ နိုင်တော့မှာလဲ။ ဒါတွေဟာ ဘာလုပ်မှာလဲလို့ အဖိုးအို တစ်ယောက်တည်း သူဘာသာသူ ပြောလိမ့်မယ် ။ ဒီစကားလုံးဟာ သူ ပြောနိုင် တဲ့ အန္တရာယ် အများဆုံးသော စကားလုံးပဲ ဖြစ်လိမ့်မယ်။ ဒီစကားလုံးကို ပြော ပြီးရင် 'ရုန်းကန် လှုပ်ရှားနေလို့လည်း အလကားပါပဲ' လို့ ပြောဦးမှာပဲ။ နောက် တော့ 'လောကကြီးထဲမှာ သွားလာ ဆက်ဆံနေလို့လဲ အလကားပါပဲ' လို့ ပြောလိ မ့်မယ်။ ဒီနောက်မှာ 'ငါ့ အခန်းကနေ အပြင် ထွက်သွားလို့လည်း အလကားပါပဲ' လို့ ပြောလိမ့်မယ်။ ဒီနောက်မှာ 'ငါ့ အိပ်ရာကနေ ထသွားလို့လည်း အလကားပါပဲ' လို့ ပြောလိမ့်မယ်။ နောက်ဆုံးမှာ 'အသက်ရှင်နေလို့လည်း အလကားပါ ပဲ' လို့ ပြောမယ်။ မရဏရဲ့ တံခါးကို ဖွင့်လိုက်ပြီလေ။

* * *

အရှင်းလင်းဆုံးသော ရုပ်ဖွဲ့စည်းမှု ရှိတဲ့ သတ္တဝါများဟာ မိမိကိုယ်ကို မိမိ ရုပ် ဖွဲ့စည်းမှု အသစ် နှစ်ခုဖြစ်အောင် လုပ်လိုက်ကြတယ်။ ဒီနည်းအားဖြင့် မရဏက ကျော်လွန်ခဲ့ကြတယ်။ သူတို့ကလွဲရင် ကျန် သက်ရှိ သတ္တဝါတိုင်းဟာ သူ့ဘဝမှာ တစ်စုံတစ်ခုသော အချိန်ကာလကို ရောက်လာတာနဲ့ ဇရာ (အိုမင်းခြင်း) ကို တွေ့

လာရတယ်။ ဘယ်အချိန်လောက်ကြာမှ ဇရာကို တွေ့သလဲ ဆိုတဲ့ အချိန်ကာလ သတ်မှတ်ချက်မှာတော့ သတ္တဝါကို လိုက်ပြီး အမျိုးမျိုး ကွဲပြားကြတာပေါ့။ ပိုးဖလံဟာ ဘာဖြစ်လို့ မိတ်လိုက်ချိန် နှစ်နာရီအတွင်းမှာ သေသွားရပြီး လိပ်နဲ့ ကြက်တူရွေးတို့က ဘာဖြစ်လို့ ရာစု နှစ်ခုလောက် အသက်ရှည်နေရတာလဲ။ ငါးသိုင်းနဲ့ ငါးလှံရှည်ကို အနှစ် သုံးရာ နေခွင့်ပေးပြီး၊ ဘိုင်ရွန်နဲ့ မိုးဇော်တို့ကိုတော့ ဘာဖြစ်လို့ အနှစ် သုံးဆယ်ထဲ နေခွင့် ပေးခဲ့ရသလဲ။ ထာဝရဘုရား၏ အရာကိစ္စတို့ကို မသိနိုင် ကုန်လို့ ပြောကြတယ်။ လွန်ခဲ့တဲ့ နှစ် တစ်ရာလောက်တုန်းက လူတစ်ယောက် ပျမ်းမျှ သက်တမ်းဟာ အနှစ် လေးဆယ်ပဲ ရှိတယ်။ ဒီနေ့ခေတ်မှာတော့ မြင့်မားတဲ့ ယဉ်ကျေးမှု ထွန်းကားရာ တိုင်းပြည်များမှာ အနှစ် ခြောက် ဆယ်နီးပါး ရှိတယ်။ ကြီးမားလျင်မြန်တဲ့ ပြောင်းလဲမှုကြီး တစ်ခုပါပဲ။ အကယ်၍ သာ စစ်တို့၊ တော်လှန်ရေးတို့ကြောင့် လူရဲ့ ကျန်းမာသန့်ရှင်းရေးကို မထိခိုက်ဘူး ဆိုရင် လာမယ့် ရာစုနှစ်မှာ လူတစ်ယောက်ရဲ့ သက်တမ်းဟာ တစ်ရာလောက် ရှိမယ်လို့ ခန့်မှန်းနိုင်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဘယ်လိုပဲ ဖြစ်ဖြစ် သက်တမ်း ဘယ်လောက်ပဲ နေရနေရ ဇရာ (အိုမင်းခြင်း) ပြဿနာကိုတော့ တွေ့ရမှာချည်းပါပဲ။

သဘာဝ လောကကြီးနဲ့ နီးလာလေလေ လူတွေဟာလည်း ဇရာအပေါ်မှာ ရက်စက်လာလေလေပဲ။ ဝံပုလွေအိုကြီး တစ်ကောင်ဟာ သူ့သားကောင်ကို ဖမ်းပြီး သတ်နိုင်သေးသမျှ သူ့ကို ကျန်တဲ့ ဝံပုလွေအုပ်က ကြောက်ရွံ့ ရိုသေနေကြဦးမှာပဲ။ ရုဒ်ယတ်ကစ်ပလင်းရဲ့ တောဟောဝန် ဇာတ်လမ်းတွေထဲမှာ ကိုယ် ခန္ဓာ မသန်မစွမ်းတော့တဲ့ ဝံပုလွေအိုကြီးက သူတို့ကို တိုက်ခိုက်ပွဲထဲ ခေါ်သွားတဲ့ အတွက် ဝံပုလွေငယ်ကလေးတွေ စိတ်ဆိုးကြပုံကို ရေးထားတယ်။ မုဆိုး 'အာကေလာ' ဟာ သူတာက သမင်ကို မှန်အောင် မပစ်နိုင်တော့တာနဲ့ တစ်ပြိုင်နက် မုဆိုးဘဝ စခန်းသိမ်းတော့တာပါပဲ။ သွားတွေ မရှိတော့တဲ့ ဝံပုလွေအိုကြီးကို သူ့ရဲ့ငယ်ရွယ်တဲ့ အပေါင်းအဖော်တွေက ဒုက္ခငြိမ်းအောင် လုပ်ပေးခဲ့ကြပါတယ်။ ဒီနေရာမှာတော့ သမိုင်းဦး လူများဟာ တိရစ္ဆာန်တွေနဲ့ အတူတူပါပဲ။ အာဖရိကကို ရောက်ခဲ့သူ တစ်ဦးက အထီတ်တလန့် ဖြစ်နေတဲ့ လူမျိုး စု အကြီးအကဲအိုကြီး တစ်ဦး သူ့ထံ ရောက်လာပြီး အကူအညီ လာတောင်းပုံကို ရေးထားပါတယ်။

'ဆရာကြီးရယ်... ကျွန်တော့်ကို ဆံပင်ဆိုးဆေး ရှာပေးပါဗျာ။ ကျွန်တော့် ဆံပင်တွေ ဖြူနေတာကို တွေ့သွားရင် ကျွန်တော့်ကို သတ်ကြတော့မှာလို့ ပြောသတဲ့။ အခြားသော တောင်ပင်လယ် ကျွန်းသားများဟာ အသက်ကြီးတဲ့ သူတွေကို အုန်းပင်ပေါ် အတက်ခိုင်းသတဲ့။ အုန်းပ င်ပေါ် ရောက်တော့ အုန်းလက်တွေကို လှုပ်ခါချတယ်။ လူအိုကြီးက အုန်းပင်ပေါ်က မကျအောင် ဖက်တွယ်ထားနိုင်ရင်

ဆက်လက် အသက်ရှင်ခွင့် ပေးသတဲ့။ အောက်ကို လိမ့်ကျရင် သူတို့အမှုကို စီရင်ပြီး ပြစ်ဒဏ်ချသတဲ့။ ဒီ ထိုးတမ်းခလေ့ဟာ ရက်စက်တယ်လို့ ထင်ရပေမယ့် ကျွန်တော်တို့မှာလည်း ကျွန်တော် တို့ အုန်းပင်တွေနဲ့ ကျွန်တော်တို့ပဲ။ မိန်ခွန်းတွေ ပြောတာ၊ ဟောပြောပွဲတွေ လုပ်တာ၊ ဇာတ်ခုံပေါ်မှာ သရုပ်ဆောင်တာ စသည်တို့ဟာ နိုင်ငံခေါင်းဆောင်တွေ၊ စာရေးဆရာတွေ၊ မင်းသားမင်းသမီးတွေအတွက် စမ်းသပ်မှုတွေပဲ။ (အုန်းပင်ပေါ် တက်ခိုင်းတာတွေပဲ။)

ခိုင်ခိုင်မြဲမြဲ ဖက်တွယ်မထား နိုင်တော့တာနဲ့ တစ်ပြိုင်နက် နှိုင့်တံပြီ၊ သူ့ခေတ် ကုန်ပြီလို့ ပရိသတ်က မှတ်ချက်ချကြတယ်။ အမှန်ကတော့ အဲဒီလို မှတ်ချက်ချ ခံလိုက်ရတာဟာ သေမိန့်ကျတာနဲ့ အတူတူပါပဲ။ ဘာဖြစ်လို့လဲ ဆိုတော့ အနားယူလိုက်တာနဲ့ တစ်ပြိုင်နက် ဆင်းရဲမွဲတေမှုက ရောက်လာတာကိုး။ စိတ်လျှော့လိုက်တာနဲ့ လူက ဘုံးဘုံး လဲသွားတော့တာကိုး။ စစ်ပွဲဟာ စစ်ဗိုလ်ချုပ်ရဲ့ အုန်းပင်ပဲ။ အမျိုး သမီးငယ်တွေဟာ အလိုဆန္ဒကြီးတဲ့ လူအိုကြီးတွေရဲ့ အုန်းပင်တွေပဲ။ အရိုးအဆစ်တွေ ပျော့ပျောင်းသေးရဲလားလို့ စမ်းသပ်တဲ့ သဘောနဲ့ ကိုယ့် ဝန်ကြီးတွေကို မီးကွင်းထဲ ဖြတ်ခုန်ခိုင်းတဲ့ နိုင်ငံရေး ပါတီ ခေါင်းဆောင်ဟာ အုန်းပင် နိုင်ငံရေးကို အလှုပ်ခိုင်းနေတာနဲ့ အတူတူပဲ။ လူတွေ ယဉ်ကျေးလာတဲ့ အခါမှာတော့ ရှေးခေတ်ကလို လူအိုတွေကို သတ်မပစ်တော့ပါဘူး။ ဒါပေမယ့် မည်သမတာ ရိုင်းရိုင်းပျစ်ပျ ဆက်ဆံလာတတ်ကြတယ်။ မွန်တိန်းရဲ့ စာတွေထဲမှာ တော်တော် ကြောက်စရာ ကောင်းတဲ့ ဝတ္ထုတစ်ပုဒ် ရှိတယ်။ တစ်နေ့မှာ သားလုပ်တဲ့သူက သစ်သားခွက် တစ်ခုကို ခုတ်နေသတဲ့။ ဒါကို အဖေက မြင်တော့ ဘာလုပ်နေသလဲလို့ မေးတယ်။ 'အဖေလည်း အဖိုးလောက် အိုရင် ဒီခွက်နဲ့ စားရမှာ၊ ဒါကြောင့်မို့ သစ်သားခွက် ခုတ်နေတာ' လို့ ပြောသတဲ့။

သဘာဝနဲ့ နီးနီးစပ်စပ် နေထိုင်ကြတဲ့ ကျေးလက် တောင်သူတွေကြားမှာ ကာယခွန်အားဟာ မျိုးဆက် တစ်ဆက်နဲ့ တစ်ဆက်ရဲ့ ဆက်ဆံရေး၊ အဖေနဲ့ သားရဲ့ ဆက်ဆံရေးမှာ အဓိကကျတဲ့အရာ ဖြစ်နေတုန်းပဲ။ မြို့ပြမှာတော့ ငယ်ရွယ်နုပျိုမှုဟာ တော်လှန်ရေးတို့ လှုံ့ဆော်မှုတဲ့ အပြောင်းအလဲတို့ ဖြစ်မှသာ ထင်ထင်ရှားရှား ပေါ်လာတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲ ဆိုတော့ လူငယ်ဟာ လူကြီးတွေထက် ခေတ်ကြီးနဲ့ အညီ သဟဇာတ ဖြစ်အောင် နေနိုင်လို့ပါ။ ဒီနေ့ဆိုရင် လူငယ်တွေဟာ အရင်တုန်းက မော်တော်ကားတွေကို မောင်းကြသလို လေယာဉ်တွေကို မောင်းနေကြပြီ။ အဲဒီတုန်းက လူငယ်တွေဟာ ဒီနေ့ခေတ် ခိုင်မာငြိမ်သက်တဲ့ နိုင်ငံရေးမှာလို့ အလှုပ်အကိုင်၊ တန်ခိုးအာဏာ၊ စည်းစိမ်ဥစ္စာ ေတွကို သေချာပေါက် ရမယ်လို့ မမျှော်မှန်း နိုင်ခဲ့ကြသေးဘူး။ လူငယ်ဟာ အားမာန်ကိုပဲ ကိုယ်စားပြုတယ်။ ရိုး

စင်းတဲ့ ရည်ရွယ်ချက်တွေကို ချမှတ်ပေးပြီး ကြီးမားတဲ့ မျှော်လင့်ချက်တွေကို ပေးနိုင်တဲ့ ဟစ်တလာလို ပုရောဟိတ်တွေကို အထင်ကြီး ကိုးကွယ်တတ်တယ်။

အပြန်အလှန်အားဖြင့် ပြောရရင် သမနီရည်ကြာတဲ့ ချမ်းသာကြွယ်ဝတဲ့ ယဉ်ကျေးမှုများဟာ သက်ကြီးရွယ်အို ကြီးတွေရဲ့ သြဇာအောက်ကို ရောက်လေ့ ရှိကြတယ်။ အဲဒီလို နေရာမျိုးတွေမှာ လူကြီးတွေက ထိန်းချုပ်ထားကြတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲ ဆိုတော့ ကာလ အတန်ကြာသည့်တိုင် အပြောင်းအလဲရယ်လို့ မရှိတဲ့ နေရာမျိုး မှာ အတွေ့အ ကြုံတို့ သမ္ဘာတို့ ဆိုတာတွေဟာ အဖိုးတန်တဲ့ အရည်အချင်းတွေ ဖြစ်နေလို့ပါပဲ။ အစဉ်အလာကြီးပြီး ထုံးစံဓလေ့တွေနဲ့ အုပ်ချုပ်တဲ့ အင်္ဂလန်လို တိုင်းပြည်မျိုးမှာ အသက်ကြီးတဲ့သူများက ကြီးစိုးလွှမ်းမိုးတော့တာပေါ့။ ရှေးခေတ် တရုတ်ပြည်မှာ ဆိုရင်လည်း အဖိုးအိုကြီးတွေကို အထူး နေရာပေးလေ့ ရှိကြတယ်။ 'ဆံပင်ဖြူတဲ့ လူတွေ လမ်းမှာ ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုး ရွက်တာ မရှိစေရ ' လို့ ရှေး တရုတ်လူမျိုးတွေ ပြောလေ့ရှိကြတယ်။ ခေတ်သစ် တရုတ်ပြည်မှာတော့ ဒီလို အရေးပေးမှုတွေ၊ ဒီလို သဘောထားမျိုးတွေဟာ တဖြည်းဖြည်း တိမ်ကောစ ပြုနေပါပြီ၊ နုနယ်ပျိုမျစ်တဲ့ အစိုးရတိုင်းမှာ ရှေး အစဉ်အလာ ဉာဏ်ပညာထက် ခွန်အား (နှလုံးရည်ထက် လက်ရုံးရည်) က ပိုပြီး အဖိုးတန်တယ်။

ဒါကြောင့်မို့ နုနယ်ခြင်းနဲ့ အိုမင်းခြင်းတို့ဟာ သဘာဝ နရီထဲမှာ တစ်လှည့်စီ အသာစီး ရနေကြတယ်။ အခြေအနေတွေက အရာရာကို ထိန်းချုပ်တယ်။ အခြေအနေရဲ့ ထိန်းချုပ်မှုကို မခံချင်လို့ မရဘူး။ ထိန်းချုပ် တာ မခံရအောင် ကြိုးစားရင် အချည်းအနှီးပဲ ဖြစ်မှာပဲ။ လျင်မြန်တဲ့ ပြောင်းလဲမှုတွေ၊ ထူးခြားဆန်းသစ်တဲ့ တီထွင်မှုတွေ၊ တည်ငြိမ်မှုနဲ့ အစဉ်အလာ၊ ဇရာ ဒုဗ္ဗလရဲ့ ဂုဏ်သိက္ခာ၊ ဒီလမ်းအတိုင်း သွားကြရတာပါပဲ။ အသက်ကြီးသူနဲ့ အသက်ငယ်သူ ဆိုတဲ့ မျိုးဆက် နှစ်ခုအတွက် အကောင်းဆုံး ဇယားက ေတာ့ ဟိုးမားရဲ့ စစ်သည်တော်တွေရဲ့ ဇယားဖြစ်တယ်။ လူငယ် သူရဲကောင်းတွေက တပ်ကို ဦးဆောင်ရမယ်။ ဉာဏ်အမြော်အမြင် ရှိတဲ့ နက်စတာ (ဂရီ ပုံပြင်ထဲက ဉာဏ်အရှိဆုံး အသက်ကြီးဆုံး ပုဂ္ဂိုလ်) က ဝန်ကြီး မှူးကြီးအဖြစ် အုပ်ချုပ်ရမယ်။

ဒါပေမယ့် လူပုဂ္ဂိုလ် တစ်ဦးချင်းရဲ့ကိစ္စမှာတော့ (ဇရာ) အိုမင်းခြင်းရဲ့ ပြဿနာဟာ ဒီထက် ပိုရှုပ်ထွေးတယ်။ (ဇရာ) အိုမင်းခြင်းဟာ မရေတွက်နိုင်တဲ့ ပြဿနာတွေကို ယူဆောင်လာခဲ့တယ်။ ဒါပေမယ့် အဲဒီ ပြဿနာတွေဟာ မကျော်လွှားနိုင်တဲ့ ပြဿနာတွေရယ် လို့တော့ ကျွန်တော် မယူဆပါဘူး။ သို့တိုင်အောင် အဲဒီ

ပြဲသနာတွေကို ကျော်လွားချင်တယ် ဆိုရင်တော့ သေသေချာချာ ရင်ဆိုင်ကိုင်တွယ်ရလိမ့်မယ်။ စိတ်ပျက်စရာ ကောင်းတဲ့ အဲဒီ ပြဿနာတွေရဲ့ အကြောင်းကို ကျွန်တော် အတတ်နိုင်ဆုံး ရေးပြပါ့ မယ်။ တစ်ချိန်တည်းမှာ ဒီပြဿနာတွေကို တွေ့လိုက်ရပြီး ထိတ်လန့်မသွားဖို့လည်း ကြိုတင် သတိပေးထားချင်ပါတယ်။ ဆရာဝန် တစ်ယောက်ဟာ ရောဂါကြီး တစ်ခုခု ဖြစ်နေတဲ့ လူမမာ တစ်ယောက်ကို ဆေးကုပေးနေရတယ် ဆိုပါတော့။ ခင်ဗျား ကျန်းမာရေးကို ဂရုမစိုက်ရင်တော့ ကျွန်တော် ဘာမှ တာဝန်ခံနိုင်မှာ မဟုတ်ဘူး၊ ကျွန်တော့် စကားကို နားထောင်ရင်တော့ ရောဂါတိုးမှာ မဟုတ်ဘူးလို့ ပြောသလိုမျိုး ပေါ့။ ခု ကျွန်တော် ရေးပြမယ့် အကြောင်းအရာတွေကလည်း ဇရာအရွယ်မှာ လေ့လာရမယ့် အဆိုးတွေပဲ။ ခင်ဗျားတို့က ကြိုတင် ကာကွယ်ထားနိုင်တယ် ဆိုရင်တော့ အဲဒီ အဆိုးတွေကို ရှောင်နိုင်မှာပဲ။

ခြွင်းချက်ထားရမယ့် ပုဂ္ဂိုလ်များမှ အပ ပထမအချက်အားဖြင့် အိုမင်းရင့်ရော်နေတဲ့ ခန္ဓာကိုယ် တစ်ခုဟာ အသုံးများတဲ့ အင်ဂျင်စက်ဟောင်း တစ်လုံးနဲ့ တူတယ်။ ဂရုတစိုက် ကိုင်တွယ်ခြင်း၊ စစ်ဆေးခြင်း၊ ပြင်ဆင်ခြင်းတို့ကို လုပ်မှသာလျှင် အဲဒီ အင်ဂျင်ဟာ ကောင်းတဲ့ ဝန်ဆောင်မှုကို ပေးနိုင်လိမ့်မယ်။ အဲဒီ အင်ဂျင်စက်ကြီးဟာ အရင်တုန်းကလို မဟုတ်တော့ဘူး။ သူ့ကို သိပ် အလုပ်လုပ်ခိုင်းဖို့ မကောင်းတော့ဘူး။ တစ်စုံတစ်ခု ေသာ အသက်အရွယ်ကို ရောက်လာတာနဲ့ လူပ်ရရှားရတာဟာ ခက်ခဲ ပင်ပန်းလာတယ်။ တစ်ခါတစ်ရံမှာ အနုပညာရှင်များ မှာတော့ အဆုံးစွန်သော အချိန်ကို ရောက်သည်အထိ သူတို့ရဲ့ အနုပညာ ပါရမီဟာ ကျန်နေသေးတယ်။ ဗစ်တာဟူးဂိုးဟာ အိုမင်းတွင်းဆုံး ကျလုနီး အရွယ်အထိ ကဗျာကောင်းတွေကို စပ်ဆိုနိုင်နေသေးတယ်။ ဂါးထားဟာလည်း သူရဲ့ ဖော့စ် လက်ာကြီး ဒုတိယပိုင်းကို အိုမင်းတဲ့ အရွယ်မှာ ကောင်းကောင်း စပ်နိုင်သေးတယ်။ ဂီတစာဆို ဝဂ္ဂနာဟာ ပါစီဖယ် တေးသွားကြီးကို အသက် ၆၉ နှစ်မှာ စပ်ခဲ့တယ်။

ကျွန်တော်တို့ ခေတ်မှာလည်း ပေါကလော်ဒက်တာ အသက် ၇၂ နှစ် ရောက်မှ မေရီရဲ့ကံကြမ္မာ ဝတ္ထုကို ပြန်ရေးခဲ့တယ်။ ဒီဝတ္ထုဟာ သူ့အသက် ၂၅ နှစ်တုန်းက ရေးခဲ့တဲ့ဝတ္ထု။ ဒါပေမယ့် တချို့မှာလည်း သူတို့ရဲ့ အနုပညာ စွာန်ဟာ ခပ်စောစောပဲ ကုန်ခန်း သွားကြတာ တွေ့ရတယ်။ ဒီလို ဖြစ်ရတာကတော့ သူတို့ရဲ့ အရွယ်အချင်းက ငယ်ငယ်ရွယ်ရွယ် အခက်အခဲ၊ အကြပ်အတည်းတွေ ရှိတုန်းမှာ ပေါ်ပေါက်လာရပြီး ကြီးတဲ့အခါမှာ အခက်အခဲ အကြပ်အတည်းတွေက လွန်မြောက်သွားပြီး ဇိမ်တွေသွားကြလို့ပါ။ ဒါမှမဟုတ်ရင်လည်း ပြင်ပ ကမ္ဘာလောကကြီးကို အမှုမထားဘဲ ဖြစ်သွားကြလို့ပါ။ နှလုံးသားဟာ စိတ်ကို အစိုးရပါတယ်။

ဇရာသည် ငယ်ရွယ်နုပျိုု ချိန်က စည်းစိမ်ချမ်းသာတို့ကို လိုက်စားခြင်း မပြုရန် သေဒ ဏ်ဖြင့် တားမြစ်ထားသော သက်ဦးဆံပိုင် ဘုရင် ဖြစ်ပေ၏ လို့ လာရှိရှေး ဖိုးကောက ရေးခဲ့ဖူးတယ်။ ပထမအချက်အားဖြင့် အချစ်ရဲ့ ကာမဂုဏ် စည်းစိမ် တွေကို တားမြစ် ပိတ်ပင်တယ်။ အဖိုးအို အဖွားအိုများဟာ နုပျိုတဲ့ အချစ်ကို ပြန် ပေါ်လာအောင် လုပ်ဖို့ အကြီးအကျယ် အခက်အခဲ တွေ့ကြရတယ်။ သူတို့မှာ စိတ်ထက်သန်မှုတွေ ဘယ်လောက် ရှိပေ့စေ၊ အချစ်ဟောင်းကို အချစ်သစ် ဖြစ် အောင် လုပ်လို့ မရတော့ဘူး။ ဒီလို ဖြစ်လာတဲ့ အခါမှာ တစ်ယောက်ကို တစ် ယောက် ချစ်ခင်ကြင်နာခြင်း၊ လေးစားခြင်း၊ စွန့်လွှတ်ခြင်း စသည်တို့ဟာ ဘယ်လောက် အရေးကြီးတယ် ဆိုတာ ပေါ်လွင်လာလိမ့်မယ်။

ဘားလ်ဇက်ရဲ့ဥပမာဟာ ကျွန်တော်တို့ကို အချစ်စိတ် ဝင်နေတဲ့ အဖိုးအို တစ် ယောက်ရဲ့ ကြွေကွဲစရာကောင်းတဲ့ မြင်ကွင်းကို ဆောင်ပြခဲ့တယ်။ သူ ငယ်ငယ် တုန်းက အောင်မြင်ခဲ့၊ ကျော်ကြားခဲ့၊ မျက်နှာသာ ရခဲ့တာတွေကို ကြီးသည်အထိ စွန့်ပစ်ခြင်း မပြုနိုင်သေးတဲ့ အခါမှာ အသက်ရှယ် ကြီးရင့်တဲ့ ချစ်သူ (ဘားလ ဇက်) ဟာ သူရင်ထဲမှာ မျော်လင့်ချက် အရိုင်းကို နှိုးပေးခဲ့တဲ့ မိန်းမငယ်တိုင်း အတွက် သူကိုယ်သူ ပျက်စီးအောင် လုပ်ခဲ့တယ်။ ဒီ ခံစားချက်မျိုးဟာ ဘယ်လောက် ပြင်းထန်တယ် ဆိုတာကို ကောင်းကောင်း သိတဲ့ ရှာတိုဘရိုင်းယန်း က 'ဗီလေဆီ၏ အချစ်' ဆိုတဲ့ စာမူ တစ်ပုဒ်ကို ရေးပစ် ခဲ့တယ်။ အဲဒီ ဝတ္ထု ကတော့ ဘယ်လို အိုရမယ် ဆိုတာကို မသိတဲ့ ချစ်သူ တစ်ယောက်ရဲ့ ရှည်လျား တဲ့ တမ်းချင်း တစ်ပုဒ်ပါပဲ။ 'မိန်းမတို့ကို အချစ်ကြီးစွာဖြင့် ချစ်တတ်သူတို့သည် အစဉ်သဖြင့် အချစ်ကြီးတတ်ကြ၏။ ဤသည်ပင်လျှင် သူတို့ ခံရသည့် ပြစ်ဒဏ် ဖြစ်နေ၏' လို့ သူက ရေးခဲ့ပါတယ်။ ယော ကျားများစွာကို ချစ်ခဲ့ဖူးတဲ့ မိန်းမတွေ အဖို့တော့ ယောကျားပျိုကလေးတွေ ကြားမှာ ပြောဆိုနေကြတဲ့ တအုံတသြ ကြားရတဲ့ စကားတစ်ခွန်းဟာ ပြစ်ဒဏ် တစ်ခုပါပဲ။ အဲဒီ စကားတစ်ခွန်းကတော့ 'ဒီ အမျိုးသမီးကြီးဟာ တစ်ခါတုန်းက တော်တော် လှတယ် လို့ ပြောကြတယ်' ဆိုတဲ့ စကားပါ။

အဖြစ်အပျက် တော်တော်များများမှာ နှလုံးသားဟာလည်း အိုမင်းလိုက်လာပါ တယ်။ ဇရာအရွယ်မှာတော့ ထူးဆန်းတဲ့ ညှိုးနွမ်းမှု တစ်ခုဟာ ပေါ်ပေါက်လာခဲ့ပါ တယ်။ စိတ် ခံစားချက် တွေရဲ့ နောက်ကို ခန္ဓာကိုယ်ရဲ့ တောင့်တမှုတွေက မလိုက် နိုင်တော့ဘူး ဆိုတာ တကယ်ပဲလား။ ဘဝဟာ တိုတိုကလေးပဲလို့ ဆိုတဲ့ အသိဟာ ဆန္ဒတွေ၊ ချစ်ခင်မှုတွေကို အားနည်းသွားစေတယ် ဆိုတာ ဟုတ်ရဲ့လား။ လူအို

ကြီး တချို့ရဲ့ အတ္ထစိတ်ဟာ တစ်ခါတစ်ခါမှာ တော်တော် အံ့သြဖို့ ကောင်းတယ်။ အယ်ဖီလီဟာ သူ့ ဘဝတစ်ခုလုံးကို ယူးနစ်နဲ့ အချိန်ကုန်ခဲ့တယ်။ သူမ အသက် နှစ်ဆယ့်ခုနှစ်နှစ် အရောက်မှာ သူဟာ ယူးနစ်ရဲ့ ချစ်သူ ဖြစ်ခဲ့တယ်။ သူက ယူးနစ်ကို သူ့ လင်ယောကျ်ားနဲ့ ခွဲခဲ့ဖို့ တိုက်တွန်းတယ်။ ဒါပေမယ့် သူလည်း လက်ထပ်မယူနိုင်ဘူး။ ဘာဖြစ်လို့ လဲ ဆိုတော့ သူကိုယ်တိုင်ကလည်း အိမ်ထောင်နဲ့ မလွတ်မလပ်ကြီး ဖြစ်နေတာကိုး။ ယူးနစ်ဟာ မိသားစုကိုရော၊ ကလေးတွေကိုရော၊ မိတ်ဆွေ အသိုင်းအဝိုင်းကိုရော၊ ဂုဏ်သိက္ခာကိုရော စွန့်လွှတ်ခဲ့တယ်။ သူ့အတွက် သူ့အလို၊ သူ့ဆန္ဒအတိုင်း လိုက်ခဲ့တယ်။ သူတို့ရဲ့ အချစ်ကိစ္စ ပြီးဆုံးသွားတဲ့ အခါမှာ ရှည်ကြာတဲ့ မိတ်ဆွေဘဝကို ဖြတ်သန်းခဲ့ကြတယ်။ သူ့အသက် ရှစ်ဆယ်။ သူမအသက် ခုနှစ်ဆယ်အထိ သူတို့နှစ်ယောက် နေတိုင်း တွေ့ကြတယ်။ နောက်ဆုံး အမျိုးသမီးက သေသွားတော့ ကျန်ရစ်တဲ့ အက်ဖ်လီကို သနားကြတယ်။ အဖိုးကြီးတော့ စိတ္တဇနဲ့ ဆုံးတော့မှာပဲလို့ ထင်ကြတယ်။ ဒါပေမယ့် ဘာမှ မဖြစ်ပါဘူး။ အဖိုးကြီး စိတ်ထိခိုက်ပေမယ့် နာလံပြန်ထလာတယ်။ သူဟာ အချစ်အတွက် အိုမင်းရုံတင် မကဘူး၊ စိတ်ထိခိုက်ဖို့ အတွက်လည်း အိုမင်းသွားပြီလေ။

ဇရာ ဒုဗ္ဗလရဲ့ ဒီ အတ္ထစိတ်ဟာ လူအိုကြီးတွေကို လူငယ်တွေနဲ့ မိတ်ဆွေ မဖြစ်နိုင်အောင် တားဆီး ဟန့်တားနေတယ်။ အသက်အရွယ် ကြီးလာတဲ့ အခါမှာ နှမြောတတ်တာကလည်း ဇရာရဲ့ အပြစ်တစ်ခု ပါပဲ။ လူအိုကြီးတွေ ဘာကြောင့် နှမြောကြသလဲ ဆိုတာ ဆန်းစစ်ကြည့်လိုက်တော့ သူတို့ လိုချင်တဲ့ အချိန်မှာ မရမှာ၊ မရှိမှာ ကို စိုးရိမ် ကြောင့်ကြလို့ပါ။ သူကိုယ်တိုင် ဝင်ငွေ မရှာနိုင်တော့ဘူး၊ ပင်ပင်ပန်းပန်း မလုပ်နိုင်တော့ဘူး ဆိုတာ သိတော့ သူ့ ရှိတာကလေးကိုပဲ ကုတ်ကတ် တွယ်ဖက်ထားတယ်။ ရုတ်တရက် ပေါလာတဲ့ အခက်အခဲ၊ အကြပ်အတည်းတွေကို ရင်ဆိုင်ဖို့အတွက် သူဟာ မရေတွက်နိုင်တဲ့ ပုန်းကွယ်စရာတွေ၊ မီးခံသေတ္တာတွေနဲ့ စောင့်တယ်။ အဖိုးကြီးတွေ နှမြောတွန့်တိုတဲ့ နောက် အကြောင်းတစ်ကြောင်း ရှိသေးတယ်။ လူတိုင်းမှာ ဝါသနာ တစ်ခုစီတော့ ရှိတတ်ကြတယ်။ ဒီ ဝါသနာကို ဘယ်အရွယ်မှာပဲ ဖြစ်ဖြစ် လုပ်ကြတာချည်းပဲ။ ဒီလို ဝါသနာအတိုင်း လုပ်ရတာကို ပျော်တယ်။ ကိုယ် စုထားတဲ့ ပိုက်ဆံကလေး ရေတွက်နေရတာ၊ အရောင်းအဝယ် တစ်ခုခုမှာ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံရတာ၊ စတော့ အရောင်းအဝယ်မှာ ငွေရင်းမြှုပ်တာ စသည်တို့ဟာ ကိုယ်ခန္ဓာ အားနည်းနေတဲ့ သူတွေအဖို့ တန်ခိုးအာဏာကို ပေးထားသလို ဖြစ်နေတယ်။ သုံးစရာ၊ ဖြုန်းစရာတွေကို တွေ့လိုတယ်။ ဒီနေရာမှာတော့ ဘားလ်ဇက်ရဲ့ ‘အဖိုးအို ဂရန်းဒက်’ ဝတ္ထုကို ဖတ်ဖို့ ကောင်းတယ်။

‘အဖိုးအိုကြီးများ နှမြောခြင်းမှာ ငွေကြေးလိုမည်ကို စိုးရိမ်သောကြောင့် နှမြောခြင်း မဟုတ်ချေ။ အချို့ အဖိုးအိုကြီးများမှာ သုံးစွဲမကုန်နိုင်အောင် ချမ်းသာ ကြသည့်တိုင် နှမြော ြမဲ နှမြောလျက် ရှိကြ၏။ ယင်းသို့ ဖြစ်ရခြင်းမှာ အခြားကြောင့် မဟုတ်။ သူတို့၏ နှမြောတွန့်တိုသော ပင်ကိုယ် စိတ်ဆန္ဒကို အာသာဖြည့်တင်းရန် ဖြစ်၏ ’ လို့ စာရေးဆရာ လာဘရူယေးက ရေးခဲ့ဖူးပါတယ်။

ဒီလို နှမြောတွန့်တိုရတဲ့ အကြောင်းကတော့ တခြားကြောင့် မဟုတ်ပါဘူး။ ဇရာကြောင့်ပါပဲ။ လူဟာ ပိုရွယ်တုန်းမှာ အပျော်အပါးဘက်ကို တိမ်းညွတ်တယ်။ ရင့်ကျ က်လာတဲ့ အခါမှာ ကြီးမြင့်လိုတဲ့ မျော်မှန်းချက်ကို တိမ်းညွတ်တယ်။ အသက်အရွယ် ကြီးလာတဲ့ အခါမှာ နှမြော တွန့်တိုတဲ့ဘက်ကို တိမ်းညွတ် သွားတတ်ပါတယ်။ နှမြောတယ် ဆိုတဲ့ ကိစ္စဟာ အပျော်အပါး လိုက်စားသလို ကျန်းမာရေး ကောင်းဖို့လည်း မလိုဘူး။ စိတ်အားထက်သန်ဖို့လည်း မလိုတော့ဘူး မဟုတ်လား။ ဒီလိုနဲ့ ကိုယ့်ရှိတဲ့ ပိုက်ဆံကို မီးခံသေတ္တာထဲ ထည့်ပြီး ဘာမှ မသုံးဘဲ နေတတ်ကြတယ်။ ဒီလို နေခြင်းအားဖြင့် လူအိုကြီးများဟာ သူတို့ စိတ်ထဲမှာ လုပ်ချင်နေတဲ့ ဝါသနာ တစ်ခုခုကို ဖြေဖျောက်တတ်ကြတယ်။

အသက်ကြီးလာသည်နှင့် အမျှ ရုပ်ဆင်းသဏ္ဌာန် ယိုယွင်း ပျက်ပြားလာသလို စိတ်လည်း ယိုယွင်း ပျက်ပြားလာပြီး စိတ်ရဲ့အနာအဆာတွေဟာ များလာတယ်။ လူအိုကြီး တစ်ယောက်ဟာ အသစ်ဖြစ်တဲ့ အတွေးအခေါ်တွေကို နားမလည်နိုင်တော့ဘူး။ အဲဒီ အတွေးအခေါ်တွေကို ကြည့်ကောင်းအောင် လုပ်နိုင်စွမ်းမှ မရှိတော့ပဲကိုး။ ဒီတင် သူဟာ ဟိုရွေးရွေး သူတို့ ခေတ်ကောင်းစဉ် အရွယ်က အ ယူအဆတွေကို တောက်တဲ့ တွယ်သလို အတင်း တွယ်ကပ် ဆုပ်ကိုင်ထားတော့ တာပါပဲ။ သူစိတ်ထဲမှာတော့ သူဟာ ဘယ် ပြဿနာမျိုးကို မဆို ကိုင်တွယ် ဖြေရှင်းနိုင်စွမ်းရှိတယ်လို့ ထင်နေတယ်။ သူ့ကို ဆန့်ကျင်ပြောရင် စိတ်တိုတယ်။ ဒေါသထွက်တယ်။ သူ့ကို မရိုမသေ မလေးမစား လုပ်တယ်လို့ ထင်တယ်။ တို့ငယ်ငယ်တုန်းက ဘယ်တော့မှ လူကြီးတွေကို ကဏ္ဍကောစ မပြောခဲ့ဖူးဘူးလို့ ပြောတတ်ကြတယ်။

ဒါပေမယ့် သူ ငယ်ငယ်တုန်းကလည်း ဒီစကားတွေကို သူ့အဖိုးက သူ့ကို ပြောခဲ့ဖူးတယ် ဆိုတာ သူ မေ့နေတယ်။ သူဟာ သူ့ ပတ်ဝန်းကျင်မှာ ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ အဖြစ်အပျက်တွေကို စိတ်ပါဝင်စားဖို့ မစွမ်းနိုင်တဲ့ အခါမှာ၊ ဒီလိုဖြစ်တဲ့အတွက် ခေတ်ကြီးအကြောင်း ဘာမှ နားမလည်တော့တဲ့ အခါမှာ သူ့အတိတ်က အကြောင်းတွေကိုပဲ ထပ်ပြန်တလဲလဲ ပြောနေတယ်။ ဒီနည်းအားဖြင့် ဒီစကား

တွေဟာ ငယ်ရွယ်သူတွေ အတွက်တော့ ငြီးငွေ့စရာတွေ ဖြစ်နေတယ်။ လူငယ်တွေက သူစကားတွေကို ငြီးငွေ့လာတော့ သူ့ကို ခပ်ဝေးဝေးက ရှောင်ကြတယ်။ ဒီလိုနဲ့ အထီးကျန် ဖြစ်လာခဲ့တယ်။ အထီးကျန် ဖြစ်ခြင်းဟာ ဇရာရဲ့ အကြီးဆုံး သော ဒုက္ခပဲ။ တစ်သက်လုံး ပေါင်း သင်းလာခဲ့တဲ့ မိတ်ဆွေတွေ၊ ဆွေမျိုးတွေ တစ်ယောက်ပြီး တစ်ယောက် ပျောက်ကွယ်သွားကြတယ်။ သူတို့ကိုလည်း အစားထိုးလို့ မရတော့ဘူး။ ဒီလိုနဲ့ သူဘေးက သဲကန္တာရကြီး ဟာ ကျယ်ပြန့်လာတယ်။ အလျင်အမြန် လာနေတဲ့ သေခြင်းတရားဟာ ဒီလောက်များ ကြောက်စရာ မကောင်းခဲ့ရင် သေတာကမှ ကောင်းလိမ့်ဦးမယ်လို့ ထင်မိတယ်။

အလွန် တိတိကျကျ ဖွဲ့တတ်တဲ့ အနုပညာသည်ကြီး တော်စတို့ငြင်းက ဘယ်လို အို ရမယ် ဆိုတာကို မသိတဲ့ မိန်းမတစ်ယောက်ရဲ့ ထင်ရှားတဲ့ ရုပ်ပုံကို ဒီလို ရေးပြခဲ့တယ်။

“ကြင်ယာတော်နှင့် သားငယ်တို့ ရှေ့ဆင့်နောက်ဆင့် ကွယ်လွန်ပြီးသည့် နောက်၌ မိမိသည် ဤလောကကြီးတွင် မေ့လျော့ခံထားရသူ တစ်ယောက်၊ ရည်မှန်းချက် ရည်ရွယ်ချက် ကင်းမဲ့သူ တစ်ယောက်သာ ဖြစ်သည်ဟု သူမ စိတ်တွင် မှတ်လျက်ရှိ၏။ သူမသည် အစာစား၏။ ရေသောက်၏။ အိပ်၏။ နိုး ၏။ သို့ရာတွင် အသက်ရှင်နေထိုင်ခြင်း မဟုတ်တော့ပြီ။ လူဘဝကြီးသည် သူ့အား အသစ်အသစ် ဖြစ်သော အတွေးအမြင် အကြံအစည်တို့ကို မပေးနိုင်တော့ပြီ။

သူမသည် ငြိမ်းချမ်းခြင်းမှအပ အခြား ဘာကိုမှလည်း လူ့ဘဝမှ ရယူလိုခြင်း မရှိတော့ပြီ။ သို့ရာတွင် သူမ အလိုရှိသော ငြိမ်းချမ်းခြင်းကိုလည်း သေခြင်းတရားကသာ ပေးနိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။ သို့ရာတွင် သေခြင်းသို့ မရောက်မီကား ဆက်လက်၍ အသက်ရှင် နေရဦးမည်သာ ဖြစ်သည်။ အသက်ဓာတ် အားကို ဆက်လက် အသုံးပြုနေရဦးမည်သာ ဖြစ်သည်။ လွန်စွာ နုနယ်ငယ်ရွယ်သော ကလေးများနှင့် လွန်စွာ အိုမင်းရင့်ရော်နေသော လူကြီးများတွင်သာ တွေ့ရ တတ်သည့် အသွင်သဏ္ဌာန်များသည် သူမတွင် အထင်အရှား ပေါပေါက်လျက် ရှိလေပြီ။ သူမ၌ အခြား မည်သည့် ရည်ရွယ်ချက်မှလည်း မရှိတော့ပြီ။ မိမိ၏ ခန္ဓာကိုယ်ရှိ အထူးထူးသော အစိတ်အပိုင်း၊ အထူးထူးသော အာရုံကြောများကို လေ့ကျင့် လှုပ်ရှားပေးဖို့သာ ရှိတော့သည်။ သို့ရာတွင် ခံစားချက် ဟူ၍ကား မရှိတော့ပြီ။ သူမအဖို့ အစာစားခြင်းသည် စားလို့၍ မဟုတ်။ စဉ်းစားခြင်းသည်လည်း စဉ်းစားလို့၍ မဟုတ်။ ငိုခြင်းသည်လည်း ငိုလို့၍ မဟုတ်။ အလုပ်လုပ်ခြင်းသည်လည်း အလုပ်လုပ်လို့၍ မဟုတ်။ စိတ်ဆိုးခြင်းသည်လည်း စိတ်ဆိုး

လို၍ မဟုတ်။ ဝမ်းဗိုက်တစ်လုံး၊ ဦးနှောက်တစ်ခု၊ ကြွက်သားတစ်စိုင်၊ အကြော်တစ်ထွေး၊ အသည်းတစ်မြှာ ရှိသောကြောင့် ဖြစ်သည်။

အသက်ဓာတ် အားကောင်းသူတို့တွင် ထိုအလုပ်များကို လုပ်ဆောင်နေခြင်းမှာ ရည်မှန်းချက်၊ ရည်ရွယ်ချက်များက စေခိုင်းသဖြင့် လုပ်နေကြခြင်း ဖြစ်သော်လည်း သူမမှာမူ ထိုသို့ မဟုတ်တော့ချေ။ သူမ စကားပြောခြင်းမှာ ပြောစရာရှိ၍ မဟုတ်။ မိမိ၏ လျှာ၊ နှား၊ အဆုတ် စသည်တို့ကို လေ့ကျင့်ခန်း လုပ်ပေးရန် လိုအပ်ခြင်းကြောင့်သာ ဖြစ်သည်။ ကလေးငယ် တစ်ဦးသဖွယ် တအီအီ ငိုကြွေးလျှင် ငိုကြွေးစရာ အကြောင်းရှိ၍ မဟုတ်။ အခြား အပြုအမူများကို လုပ်ဆောင်ခြင်းမှာလည်း ကိုယ်လက်အင်္ဂါများကို ဤသို့ လေ့ကျင့်ရန် လိုအပ်ခြင်းကြောင့်သာ ဖြစ်သည်။ အသက် ငယ်ရွယ်သူများ အဖို့ ရည်မှန်းချက်၊ ရည်ရွယ်ချက် ထား၍ လုပ်ဆောင်ရသော အလုပ်များသည် သူမအဖို့ ကိုယ်အင်္ဂါ အစိတ်အပိုင်းများကို လေ့ကျင့်ခန်း လုပ်ရန်အတွက် ယိုးမယ်ဖွဲ့ရသော အလုပ်များသာ ဖြစ်နေသည်။

အိုမင်းလှပြီ ဖြစ်သော သူမ၏ အခြေအနေကို တစ်အိမ်လုံး ကပင် သိကြ၏။ သို့ရာတွင် မည်သူကမျှ ထိုအကြောင်းကို ထုတ်ဖော်ပြောခြင်း မပြုကြတော့ချေ။ သူမ စိတ်ကျေနပ်အောင် အတတ်နိုင်ဆုံး ဆောင်ရွက်ပေးလိုက်ကြသည်သာ ဖြစ်၏” အမှန်ပါပဲ။ ဇရာဟာ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ခွန်အားတွေကို ယုတ်လျော့စေခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ပျော်ရွှင်မှုတွေကို တစ်ခုပြီး တစ်ခု ယူသွားခဲ့ပါတယ်။ ဝိညာဉ်ကိုရော ခန္ဓာကိုယ်ကိုပါ ညှဉ်းနှိမ်း ခြောက်ခန်းစေခဲ့ပါတယ်။ စွန့်စားမှုနဲ့ မိတ်ဆွေ အပေါင်းအသင်း ဆက်ဆံရေးကို ခက်ခဲအောင် လုပ်ပါတယ်။ နောက်ဆုံးမှာတော့ အဲဒီ ဇရာပေါ်ကို မရဏဆိုတဲ့ အရိပ်ကြီး ထိုးလာတော့တာပါပဲ။

* * *

အိုမင်းခြင်း အနုပညာဆိုတာ အဲဒီ မကောင်းမှုတွေကို ဆန့်ကျင် တိုက်ဖျက်ပစ်ရတာ။ အဲဒီ အဆိုးတွေ ရှိသည့်တိုင် ဘဝနိဂုံးကို ပျော်စရာဖြစ်အောင် ဖန်တီးရတာ ဖြစ်တယ်။ ဒါပေမယ့် အဲဒီ မကောင်းမှုတွေဟာ ကိုယ်ခန္ဓာကို တိုက်ခိုက်ပြီ ဆိုရင် ဒီလို ဘဝနိဂုံးကို ပျော်စရာဖြစ်အောင် လုပ်လို့ ရပါဦးမလား။ ဇရာဆို တဲ့ အိုမင်းခြင်းဟာ သဘာဝကျတဲ့ ဧဝကမ္မဗေဒ ဆိုင်ရာ ပြောင်းလဲမှုတစ်ခု မဟုတ်လား။

‘မိမိ၏ သစ်ရွက်များကို ထိန်းသိမ်းထားလိုသော သစ်ပင်’ ဆိုတဲ့ ခေါင်းစဉ်နဲ့ ပုံပြင်တစ်ခု ရေးလို့ ရပါ့မလား။ သစ်ပင်ဟာ သူ့ သစ်ရွက်တွေကို မကြွေအောင် ထိန်းသိမ်းဖို့ ကြိုးစားတယ်။ သစ်ကိုင်းတွေမှာ တွဲလွဲ ချိတ်နေအောင် လုပ်တယ်။ ဒါပေမယ့် ဆောင်းဦး မုန်တိုင်းတွေက အဲဒီ သစ်ပင်ကြီးကို မည်းနက်ပြီး အရိုးပြုင်းပြုင်း ဖြစ်နေအောင် လုပ်ပစ်လိုက်တယ်။ သူ့ရဲ့ သစ်ရွက်တွေကိုလည်း သတ်မှတ်တဲ့ အချိန်ရောက်ရင် ကြွေကျအောင် လုပ်ပစ်လိုက်တယ်။

ဒါပေမယ့် လူဟာ ဇရာကို တကယ် မတိုက်နိုင်သည့်တိုင် ဇရာရဲ့ အပေါ်ယံ သွင်ပြင် လက္ခဏာတွေကို ဘယ်လို တိုက်ရမယ် ဆိုတာကိုတော့ ယဉ် ေကျးမှုနဲ့ အတွေ့အ ကြုံက သင်ကြားပေးလိုက်တယ်။ ဒီနေရာမှာ ကိုယ်ကိုယ်တိုင် ပြင်ဆင် မွမ်းမံခြင်းဟာ အရေးကြီးတဲ့ အခန်းက ပါလာတယ်။ အသက်ကြီးတဲ့ မိန်းမများဟာ ခပ်ငယ်ငယ် မိန်းမတွေထက် အဝတ်အစားကို ဂရုစိုက်လေ့ ရှိတယ်။ ဒါကလည်း သိပ် သဘာဝကျပါတယ်။ ပြိုးပြိုးပြက်ပြက် ရတနာတွေကြောင့် ဘေးလူဟာ သူ့ရဲ့ ရုပ်ကာ ချွတ်ယွင်းချက်ကို သတိမထားနိုင်တော့ဘဲ လက်ဝတ်ရတနာတွေကို ငေးကြည့်မိတယ်။ နှူးညံ့အိစက်ပြီး တောက်ပနေတဲ့ ပုလဲသွယ် တစ်ကုံးဟာ ရှုံ့တွပြီး အရစ် အရစ်တွေ ထနေတဲ့ လည်ပင်းကို တစ်ဖက်သား မေ့ပျောက်သွားအောင် လုပ်ပေးတယ်။ လက်စွပ်က ပြိုးပြက်ရောင်နဲ့ လက်ကောက်က ပြိုးပြက်ရောင်တို့က လက်တွေနဲ့ လက်ကောက်ဝတ်တွေရဲ့ အသက်ကို ဖုံးပေးတယ်။ ရွေးခေတ် မျိုးတူစုတွေရဲ့ ပါးရဲတို့၊ မင်ကြောင်တို့၊ နားဆွဲတို့၊ နားကပ်တို့ဟာ တစ်ဖက်သားရဲ့ မျက်လုံးကို ကျိန်းစေတဲ့အတွက် ပါးရေးတွန့်တွေနဲ့ မျက်လုံး တစ်ဝိုက်က အတွန့်တွေကို မမြင်နိုင်တော့ဘူးပေါ့။

နုပျိုမှုနဲ့ အိုမင်းခြင်းကို ခွဲခြားရ ခက်အောင် လုပ်ပေးတဲ့ အရာတိုင်းဟာ ယဉ်ကျေးမှုရဲ့ လုပ်ဆောင်ချက် တစ်ခုပါပဲ။ သမိုင်းမှာ အယဉ်ကျေးဆုံး ဆိုတဲ့ ခေတ်ကြီးဟာ ဆံပင်တုကို ဖန်တီးပေးခဲ့တယ်။ ခေါင်းပြောင်တာကို ဆံပင်က ဂုဏ်ပြုတဲ့ အမှုအရာ တစ်ခုပေါ့။ ပေါင်ဒါနဲ့ ပါးဆိုးဆေးရဲ့ အကျိုးသက်ရောက်မှုက မိန်းကလေး ငယ်ငယ်တွေကို သူတို့ အဖွားတွေနဲ့ တူအောင် လုပ်ပေးတာနဲ့ အတူတူပဲ။ လူမမာတွေကို ကျန်းမာတဲ့ လူတွေနဲ့ တူအောင် လုပ်ပေးတာနဲ့ အတူတူပဲ။ ပါးနပ်တဲ့ အပ်ချု ပ်ဆိုင်ကြီးများနဲ့ အလှပြင်ဆိုင်များဟာ အသက်ကြီးတဲ့ မိန်းမတွေကို ငယ်ရွယ်တယ်လို့ ထင်ရအောင် ပြင်ပေးကြတယ်။ အရွယ်တစ်ခု ရောက်သွားတဲ့ အခါမှာ ဝတ်စားဆင်ယင်မှု အနုပညာဟာ မိမိရဲ့ ချွတ်ယွင်းချက်ကို ဖုံးကွယ်တဲ့ အတတ်ပညာ ဖြစ်တယ်။ တစ်နည်း ပြောရရင် ယဉ်ကျေးသိမ်မွေ့မှု ပုံသဏ္ဌာန်တစ်မျိုး ဖြစ်တယ်။ မျက်နှာဖုံးဟာ ရုပ်သွင်ကို မှုန်မှားစေအောင် လုပ်တဲ့ အံ့သြဖွယ် တီထွင်မှု ဖြစ်တယ်။ ဒီမျက်နှာကြောင့် တပ်ဆင်သူမှာ အလှရဲ့

ရုပ်သဏ္ဌာန် ပေါ်စေတယ်။ မွမ်းမံပြင်ဆင်မှု ဟူသမျှဟာ မျက်နှာဖုံးတွေသာ ဖြစ်တယ်။ အဲဒီ မွမ်းမံမှုတွေဟာ အချိန်ရဲ့ လုယက် ဖျက်ဆီးခံရတာကို ဖုံးကွယ်ပေးကြတယ်။

ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ခန္ဓာကိုယ်ကြီးကို ဇရာက ဖျက်ဆီးပစ်နေတာ၊ ချေမှုန်းပစ်နေတာကို သိပ်ပံပညာက တစ်နေ့မှာ တားဆီးပေးနိုင်ပါမလား။ နတ်ရေကန်ထဲက ပြန်တတ်လာသလို ကျွန်တော်တို့ကို နှုပျို ေစနိုင်တဲ့ နှုပျိုဆေးကို ဖန်တီးပေးနိုင်ပါ့မလား။ လူတစ်ယောက်ရဲ့ အသက်ကို သိချင်ရင် သူရဲ့ မွေးစာရင်းကို သွားကြည့်မနေနဲ့။ သူ့သွေးကြောတွေနဲ့ သူ့အရိုးအဆစ်ကို ကြည့်လို့ ပြောလေ့ရှိကြတယ်။ အသက် ငါးဆယ်ရှိတဲ့ လူတစ်ယောက်ဟာ အသက် ခုနှစ်ဆယ်ရှိတဲ့လူတစ်ယောက်လို အိစာကျချင် ကျနိုင်တယ်။ ဒီအတိုင်းဆိုလျှင် လူတစ်ယောက်ကို စိတ္တဇ ဆိုင်ရာ ပြန်လည် အားသစ်လောင်းမှုတွေနဲ့ ငယ်ရွယ် နှုပျိုလာအောင် လုပ်နိုင်တယ် ဆိုတဲ့ သဘောပေါ့။ ဇီဝဇ ပညာရှင်တွေဟာ အနိမ့်စား ရုပ်ဖွဲ့စည်းမှုရှိတဲ့ သတ္တဝါတွေနဲ့ စမ်းသပ်ကြည့်လို့ အောင်မြင်ခဲ့ပြီးပြီ။

အချို့သော ခရု မျိုးနွယ်များဟာ ပင်လယ်ရေနည်းနည်းကလေး ရှိတဲ့ ခွက်ထဲမှာ ထည့်ထားရင် သူ တို့ရဲ့ အညစ်အကြေးတွေကြောင့် အဆိပ် ပြန်သင့်ပြီး ချက်ချင်း အိုမင်းသွားကြတယ်။ ဒါပေမယ့် ရေကို နေ့တိုင်း လဲပေးရင် အိုမင်း ြခင်းကို ရွှေ့ဆိုင်းလို့ ရနိုင်တယ်။ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ကလာပ်စည်းများ အိုမင်းလာခြင်းဟာ အညစ်အကြေးတွေ စုလာလို့ ဖြစ်နိုင်တယ်။ အဲဒီ အညစ်အကြေးတွေကို သုတ်သင် ရှင်းလင်းပစ်ခြင်းဖြင့် ကျွန်တော်တို့ဟာ အသက်ရှည်နိုင်တယ်။ တိရစ္ဆာန်တွေကို ပြန်လည် နှုပျိုစေဖို့အတွက် အချို့သော ကိုယ်အင်္ဂါ အစိတ်အပိုင်းများကို အစားထိုးပေးခြင်း ၊ အချို့သော ဟော်မုန်းများကို ထိုးသွင်းပေးခြင်းဖြင့် စမ်းသပ်ကြည့်ခဲ့ကြတယ်။ ကြွက်အိုကြီးများကို ဒီလို လုပ်ပေးလိုက်ခြင်းဖြင့် တစ်လလောက် ပြန်လည် အားကောင်းမောင်းသန် ဖြစ်လာကြပြီး ဖို့ -မ ဆက်ဆံရေးကိစ္စတွေကို လုပ်လာနိုင်ကြတယ်။ အဲဒီလို လေးကြိမ်အထိ လုပ်လို့ရတာကို တွေ့ရတယ်။ ဤနည်းအားဖြင့် ကြွက်တစ်ကောင်ရဲ့ သက်တမ်းကို တစ်ဝက်လောက် တိုးပေးနိုင်တယ်။

ဒါပေမယ့် ဒီလို လုပ်လို့ရတဲ့ အကျိုး သက်ရောက်မှု အချိန်ကာလဟာ တစ်ချိန်ထက် တစ်ချိန် တိုတောင်းလာခဲ့တယ်။ သိုးတွေကို စမ်းသပ်ကြည့်တဲ့ ဒေါက်တာ ဗိုရိုနော့ရဲ့ စမ်းသပ်မှုဟာ လူသိများပါတယ်။ လူတွေကို စမ်းသပ် ကြည့်ရာမှာတော့ သိပ် ပီပီပြင်ပြင် မရှိလှသေးဘူး။ ဒါပေမယ့် ဒီနေ့ခေတ်မှာ အသက်ရှစ်

ဆယ်၊ ရှစ်ဆယ်ကျော် အထိ ကျန်းမာစွာ နေနိုင်တဲ့ ခေတ်မှာတော့ ဒါတွေဟာ သိပ်အရေးမကြီးတော့ပါဘူး။

အသက် ရှစ်ဆယ်ကျော် ကိုးဆယ်ထက် ကျွန်တော်တို့ ပိုပြီး နေချင်ကြသေးလို့ လား။ အသက် ရှစ်ဆယ်ကျော်ဟာ အတွေ့အ ကြုံတွေကို တော်တော် ဖြတ်သန်း ခဲ့ ပြီးပြီ။ အချစ်နဲ့ အဆုံးသတ်ကိုလည်း တွေ့ခဲ့ပြီး ပြီ။ ရည်မှန်းချက် ကြီးခြင်းရဲ့ အနှစ်ဗလာ ဖြစ်တာကိုလည်း တွေ့ခဲ့ပြီးပြီ။ သေခြင်းတရားကိုလည်း တွေ့ခဲ့ပြီး ပြီ။ သေခြင်းတရားကိုလည်း သိပ်မကြောက် တော့ဘူး။ သံယောဇဉ်တွေ စွဲလမ်း မှုတွေကလည်း သေလွန်သွားတဲ့ လူတွေ၊ ပြီးသွားခဲ့တဲ့ အတိတ် အဖြစ်အပျက် တွေနဲ့ပဲ ဆိုင်တော့တယ်။ ရုပ်ရှ င်ရုံထဲမှာ ရုပ်ရှင်က ဆက်ပြနေတဲ့အတွက် ရုပ်ရှင် ကြည့်သူဟာ ပြန်မသွားချင်သေးဘူး ဆိုရင် သူ့နေရာမှာ သူ ဆက်နေခွင့် ရှိတယ်။ ဒါပေမယ့် သူ ကြည့်ပြီးသား မြင်ကွင်း ပေါ်လာတယ် ဆိုရင်တော့ သူဟာ ရုပ်ရှင်ရုံ ထဲက ထွက်လာခဲ့တော့တာ ပါပဲ။

ဘဝဆိုတာ အဆက်မပြတ် ပြနေတဲ့ ပြပွဲကြီး တစ်ခုပါ။ အဖြစ်အပျက် တစ်ခုဟာ အနှစ်ဆုံးဆယ် ကြာတိုင်း ပြန် , ပြန်ဖြစ်နေတယ်။ ကြာတော့ ငြီးငွေ့စရာ ကောင်း လာတယ်။ ဒီလိုနဲ့ ပွဲကြည့် ပရိသတ်တွေဟာ တစ်ယောက်ပြီး တစ်ယောက် ရုံထဲက ထွက်သွားကြတော့တာ ပါပဲ။

စာရေးဆရာကြီး အိတ်ဂျီဝဲလ်စ် အသက် ခုနှစ်ဆယ်ပြည့်တော့ သူ့ကို အင်္ဂလိပ် စာရေးဆရာတွေက ဝိုင်းဝန်း ဂုဏ်ပြုကြတယ်။ အဲဒီ အထိမ်းအမှတ်ပွဲမှာ သူက မိ နှ်ခွန်းတစ်ခု ပြောတယ်။ ဘာပြောသလဲ ဆိုတော့ သူ့ မွေးနေ့မှာ သူ ငယ်ငယ်က သူ့အထိန်းက ခေါ်တဲ့အခါမှာ ခံစားရတဲ့ ခံစားချက်ကလေးကို သူ သတိရတယ် တဲ့။ သူ့အထိန်းက ဘာပြောသလဲ ဆိုတော့ 'မာစတာ ဟင်နရီ၊ အိပ်ချိန်ရောက်ပြီ လေ ' လို့ ပြောသတဲ့။ ကလေးတစ်ယောက်ဟာ အိပ်ချိန် ရောက်လာပြီ ဆိုရင် မ အိပ်ချင်သေးဘူး၊ ဘာဘူး ဆိုပြီး ငြင်းတတ်တယ်။ ဒါပေမယ့် တကယ်တော့ သူ တော်တော်အိပ်ချင်နေပြီ။ သူ အနားယူဖို့ လိုအပ်နေပြီ ဆိုတာ အလိုလို သိနေ တယ်တဲ့။ သူက 'သေမင်းဟာလည်း ကိုယ့်ကို ချစ်လဲချစ်၊ အလိုလည်း မလိုက်တဲ့ အထိန်းနဲ့ တူတယ်။ အချိန် ရောက်လာတာနဲ့ မစ္စတာ ဟင်နရီ၊ အိပ်ချိန်ရောက်ပြီ လေ လို့ ပြောတတ်တယ်။ ဒီတော့ ကျွန်တော်တို့တစ်တွေက မအိပ်ချင်သေးဘူး၊ စောသေးတယ် ဘာညာဆိုပြီး ငြင်းတတ်ကြတယ်။ တကယ်ကတော့ ကျွန်တော် တို့တတွေ နားချိန်ရောက်ပြီ။ နားချင်နေပြီ ဆိုတာ အလိုလို သိနေကြတယ်' လို့ သူက ပြောပါတယ်။

* * *

ဘဝဆိုတာ တိုတိုကလေးလို့ ကျွန်တော်တို့ အလွယ်တကူ လက်ခံနိုင်ရင် မကြာခင်မှာ ဘဝလမ်းဆုံးကိုတော့ ရောက်တော့မှာပဲ ဆိုတဲ့ အသိကိုလည်း ကျွန်တော်တို့တတွေ ကျန်းမာသန့်စွမ်းတဲ့ စိတ်၊ ကျန်းမာသန့်စွမ်းတဲ့ ခန္ဓာကိုယ်နဲ့ လက်ခံနိုင်ကြမှာပါပဲ။ ဒီလို လက်ခံဖို့ရာဟာ ဖြစ်လည်း ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။

ဇရာ ဒုဗ္ဗလ္လအရွယ် ရောက်ရင် အထက်မှာ ပြောခဲ့တဲ့ မ ေရတွက်နိုင်တဲ့ မကောင်းမှုတွေနဲ့ အမြဲ တွေ့ရမှာတော့ မဟုတ်ပါဘူး။ တိရစာ္ဆ န် တော်တော်များများဟာ ကြီးကျယ်တဲ့ ခန္ဓာရုပ် ပြောင်းလဲခြင်း မရှိဘဲ ဒီဘဝကနေ နောင်ဘဝ သွားကြတာပါပဲ။ ကောင်းစွာ လေ့ကျင့်ထားတဲ့ ခန္ဓာကိုယ် တစ်ခုဟာ မိမိရဲ့ ပျော့ပျောင်းမှုနဲ့ တင့်တယ်မှုကို ကာလ အတန်ကြာအောင် ထိန်းသိမ်းထား နိုင်ပါတယ်။ အဓိကကျတဲ့ သော့ချက်ကတော့ မိမိကိုယ် မိမိ ဘယ်တော့မှ ပစ္စလက်ခတ် မထားပါနဲ့ ဆိုတာပဲ။ မနေ့က လုပ်ခဲ့တဲ့ အရာကို ဒီနေ့ ပြန်လုပ်ရင် ရတယ်။ ဒါပေမယ့် မနေ့က မလုပ် ခဲ့တဲ့ အရာကို ဒီနေ့ ဆက်လုပ်လို့ကတော့ မဖြစ်နိုင်တော့ဘူး။ ေလ့ကျင့်ခန်းနဲ့ စနစ်ဇယား ကျမှဟာ အံ့သြဖွယ်များ ကို ဖြစ်ပေါ်စေတယ်။ တချို့ အသက် ခုနှစ်ဆယ် အရွယ်တွေဟာ ခုထိ သိုင်းကစားတုန်း၊ တင်းနစ်ရိုက်တုန်းပဲ။ အကောင်းဆုံး နည်းကတော့ နောက်ဆုံးဖြစ်နိုင်တဲ့ အချိန်အထိ လေ့ကျင့် ခန်း မှန်မှန် လုပ်သွားဖို့ပါ။ စိတ်ပါမှ ထလုပ်တာတို့၊ ကြိုကြား ကြိုကြား လုပ်တာမျိုးတို့ကတော့ မဖြစ်ဘူး။ အိုမင်းခြင်း ဆိုတာ စဝင်လာတာနဲ့ တစ်ပြိုင်နက် သူ့ကို ဆိုင်းထားလို့ ရတာမဟုတ်ဘူး။ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ခန္ဓာကိုယ်ကို ဇရာက နိုင်အောင် ငြင်းဆို့ရတာဟာ သိပ်ခက်တဲ့ ကိစ္စ မဟုတ်ပါဘူး။ ဒီလို ငြင်းဆို့ဖို့ဟာ လိုလည်း လိုအပ်တာပါပဲ။ လူရဲ့ ပျော့ညံ့မှုတွေကို လက်ခံရတာ လွယ်ပါတယ်။ ဒီ ပျော့ညံ့မှုတွေကို ဆက်ပြီး ကျင့်သုံးနေလိုက်ရုံပေါ့။ ကျွန်တော်ကတော့ အချိန်မကျခင် အိုတာထက် အကြာကြီး အိုတာကို သဘောကျတယ် လို့ မွန်တိန်းက ပြောခဲ့ဖူးတယ်။

ကိုယ်ခန္ဓာအားဖြင့် ဖြစ်စေ၊ စိတ်ဓာ တ်အားဖြင့် ဖြစ်စေ၊ အရွယ်မတိုင်ခင် အိုတာမျိုး မဖြစ်သင့်ဘူး။ ခန္ဓာကိုယ်လိုပဲ နှလုံးဟာလည်း လေ့ကျင့်ခန်း လိုတယ်။ စိတ်လှုပ်ရှားတယ် ဆိုတာ အကြောင်းမရှိဘဲ မလှုပ်ရှားနိုင်ဘူး။ ဒါဟာ သဘာဝပဲ။ ဒါပေမယ့် တကယ် ခံစားတွေ့ကြုံလို့ ရနိုင်တာတွေကို အသက်ကြီးတ ယ် ဆိုတာ တစ်ခုတည်းကြောင့် ဘာဖြစ်လို့ စွန့်လွှတ်ရမှာလဲ။ အသက်ကြီးမှ ချစ်တာဟာ

ရယ်စရာ ကောင်းနေလို့လား။ တကယ်ကတော့ အသက်ကြီးတဲ့ အဖိုးကြီး အဖွားကြီး ချစ်တာဟာ ဘာမှ ရယ်စရာမကောင်းပါဘူး။ ငယ်ငယ်တုန်းက တန်ဖိုးထားခဲ့တဲ့ အရည်အချင်းတွေကို တစ်ယောက်ဆီမှာ တစ်ယောက် ပြန်တွေ့နေနိုင်သေးတယ်။ ညာတာ ထောက်ထားတာ၊ ချစ်ခင် ကြင်နာတာ၊ တွယ်တာ မြတ်နိုးတာတွေဟာ အသက် အကန့်အသတ် မရှိပါဘူး။ မကြာခဏ ဖြစ်လေ့ရှိတာက နုနယ်ပျိုမျစ်မှုနဲ့ အာသာရမှက်တွေ ပျောက်ကွယ်သွားတဲ့ အခါမှာ အချစ်ဟာ ကြည်နူးစရာကောင်းတဲ့ အသွင်ကို ဆောင်လာတတ်တယ်။ အသွေးအသား တောင့်တမှုတွေနဲ့ အတူ တဏှာပေမတွေဟာလည်း ပျောက်ကွယ်သွားတယ်။ နုပျိုမှုနဲ့ အတူ မနာလို ဝန်တိုမှုဟာလည်း ပျောက်ကွယ်သွားတယ်။စိတ်မရှည်မှုဟာ ကာယခွန်အားနဲ့ အတူ ဆုတ်ယုတ်သွားတယ်။ မုန်တိုင်းထန်တဲ့ ပျိုရွယ်မှု အကြွင်းအကျန်ကနေပြီး နှစ်လိုဖွယ်ကောင်းတဲ့ ဇရာတစ်ခုကို တည်ဆောက်လို့ ရနိုင်တာပါပဲ။

ဒါကြောင့်မို့ မောင်နှံနှစ်ဦးတို့ရဲ့ ဘဝဟာ မြစ်ဖျား အစမှာ ကျောက်ဆောင်ကျောက်တုံးတွေကို အန္တရာယ်ကြီးစွာ ဖြတ်သန်း စီးဆင်းခဲ့ရပြီး ပင်လယ်နားရောက်လာတဲ့ အခါမှာ ဖြေးဖြေးညင်းညင်း စီးသွားတဲ့ မြစ်တစ်စင်းနဲ့ တူပါတယ်။ ငြိမ်သက်တဲ့ မြစ်ရေပြင်ဟာ နေ့မှာ ကမ်းဘေးမှာ ပေါက်နေတဲ့ ေပါပလာပင်တွေကို ထင်ဟပ် ပြနေတယ်။ ညမှာဆိုရင် ကောင်းကင်က ကြယ်ပွင့်ကလေးတွေကို ထင်ဟပ် ပြနေတယ်။

ဇရာအရွယ်ရဲ့ အချစ်ဟာလည်း လူငယ် အချစ်လိုပဲ စစ်မှန်ပြီး နှစ်နှစ်ကာကာ ရှိနိုင်ပါတယ်။ သူတို့ နှစ်ယောက်ကြားမှာ မိတ်ဆွေ ဆက်ဆံရေးရဲ့ ဖြူစင်မှု ရှိခဲ့ပြီး နုပျိုတဲ့ အချစ်ရဲ့ ထက်သန်မှုမျိုးလည်း ရှိခဲ့ပြီ။ မဒမ် ရေကာမီယာနဲ့ ရှာတိုးဘရိုင်းယန်းတို့ နှစ်ယောက်ကို တွေ့တဲ့အခါမှာ သူ ဘယ်လောက် စိတ်ထိခိုက်ခဲ့ရကြောင်းကို ဗစ်တာဟူးဂိုးက ရေးပြခဲ့ဖူးပါတယ်။ အဲဒီတော့ သူတို့နှစ်ယောက်မှာ တစ်ယောက်က မျက်စိကွယ်နေပြီး တစ်ယောက်က ကိုယ်တစ်ပိုင်း သေနေပါပြီ။

‘နေ့တိုင်း ညနေ သုံးနာရီထိုးသည့်နှင့် အမ်ရာတို ဘရိုင်းယန်းအား မဒမ် ရေကာမီယာ၏ အိပ်ယာဆီသို့ ပွေ့ချီ ခေါလာခဲ့သည်။ တော်တော် စိတ်ထိခိုက်စရာကောင်းပါသည်၊ မျက်စိ မမြင်ရသော အမျိုးသမီးသည် ခံစားချက်ကို မသိသော အမျိုးသားကို လက်ချောင်းကလေးများဖြင့် စမ်းသပ်နေ၏။ သူတို့ လက်များသည် တွေ့ဆုံကြ၏။ သူတို့ နှစ်ဦးစလုံးသည် အိုမင်းတွင်းဆုံး ကျလုနီးနေပြီ။

သို့ရာတွင် တစ်ဦးကို တစ်ဦး ချစ်ခင်လျက် ရှိကြပေသေး၏။ ဘုရားသခင်ကိုပင် ကျေးဇူးတင်ရတော့မည်' လို့ ရေးခဲ့ပါတယ်။

ဒစ်စရယ်လီဟာ လေဒီဘရက်ဖို့ကို တစ်စေ့တစ်စောင်းများ မြင်ရလေမလားလို့ ညတိုင်းလိုလို ဧည့်ခံပွဲတွေကို ကြိုးစား တက်ခဲ့ပါတယ်။ ေလဒီဘရက်ဖို့ကြောင့် ဒစ်စရယ်လီမှာ တော်တော် နာနာကျင်ကျင် ခံစားခဲ့ရပါတယ်။ သို့တို့ င်အောင် ဒစ်စရယ်လီဟာ စိတ်ကူးယဉ် ြမဲ ယဉ်နေပြီး လေဒီဘရက်ဖို့ဟာ သူ့ နောက်ဆုံး အိပ်မက်ရဲ့ ပန်းတိုင် ဖြစ်နေပါတယ်။ အဖိုးကြီးတွေရဲ့ စိတ်ကူး အိပ်မက်ကို လှုပ်နိုးဖို့၊ သူတို့ရဲ့ နောက်ဆုံး ရက်များကို လူငယ်ဘဝရဲ့ ရိုးအတဲ့ စိုးရိမ်မှုတွေနဲ့ ဖြည့်တင်းပေးဖို့ အတွက် အမျိုး သမီးများဟာ သူတို့ရဲ့ မာယာပရိယာယ်တွေကို သုံးသင့်ပါတယ်။ ထာဝရ အဆုံးသတ်သွားပြီလို့ ထင်ရတဲ့ ခံစားချက်တွေ ရုတ်တရက် ပေါက်ကွဲလုမတတ် လှုံ့လာတာတွေကို မကြာ ခဏ တွေ့ ဖူးကြတယ် မဟုတ်လား။ ခံစားချက်တွေ ပြည့်နေတဲ့ ဘဝဟာ အချစ်ကြောင့် ဖြစ်တဲ့ ခံစားချက်တွေချည်းတော့ မဟုတ်ပါဘူး။ တခြားသော ခံစားချက်လည်း အများကြီးပါ။ အဖိုးအို တစ်ယောက်ရဲ့ ချစ်ခင်ကြင်နာမှုဟာ သူ့ရဲ့ မိုးကုပ်စက်ဝိုင်း တစ်ခုလုံး ပြည့်နှက် နေတတ်ပါတယ်။ ကိုယ့် သားတွေ ကိုယ့် သမီးတွေ သူတို့ဘဝကို ပျော်ရွှင်စွာ နေထိုင်ကြတာကို တွေ့ရတာဟာ ကြည်နူးစရာ ကောင်းပါတယ်။

ကျွန်တော်တို့ဟာ သူတို့ရဲ့ ပျော်ရွှင်မှုတွေကို အတူ ခံစားတယ်။ သူတို့ ဝမ်းနည်းရင် အတူ ဝမ်းနည်းတယ်။ သူတို့ ချစ်ရင် အတူ ချစ်တယ်။ သူတို့ ရုန်းကန်ကြရင် အတူ ရုန်းကန်ကြတယ်။ ကျွန် ေတာ်တို့ နေရာမှာ ဝင်ရောက် ကစားတဲ့ သူတို့တတွေကို ဒီအတိုင်း ပစ်ထားခဲ့ပြီး ကစားပွဲ ြကီးထဲက ဘယ့်နှယ်လုပ် ထွက်လာရက် ပါ့မလဲ။ သူတို့ ပျော်နေတဲ့ အချိန်မှာ ကျွန်တော်တို့ ဘယ်နှယ်လုပ် စိတ်မချမ်းမသာ ဖြစ်နေနိုင်ပါ့မလဲ။ ဆက်ကပ်ပွဲကို သွားကြည့်လို့ ကျွန်တော်တို့ ပျော်ခဲ့ကြပြီးတဲ့နောက် ကျွန်တော်တို့ ကလေးတွေကို ဆပ်ကပ်ကို ခေါသွားရတာဟာ ပိုပြီးတော့ ပျော်စရာကောင်းသေးတယ် မဟုတ်လား။ ကျွန်တော်တို့ သဘောကျတဲ့ ကဗျာဆရာတွေရဲ့ ကဗျာတွေကို ဖတ်ပြီး ကျွန်တော်တို့ ပေးတဲ့ စာအုပ်တွေကို ဖတ်နေတဲ့ ကလေးတွေကို မြင်ရတာဟာ ပိုပြီး ပျော်စရာ မကောင်းဘူးလား။ အသက်ကြီးလာတဲ့ အတွက် ဘဝဟာ ကျွန်တော်တို့ကို နောက်ထပ် ပျော်ရွှင်မှုတွေကို မပေးနိုင်တော့ဘူး ဆိုရင် ကျွန်တော်တို့ ကလေးတွေ အတွက် ပျော်ရွှင်မှုကို ယူဆောင်ပေးရတာလောက် ပျော်စရာ အကောင်းဆုံး အရာ ရှိနိုင်ပါဦးမလား။

အဖိုးအဖွားများဟာ ကိုယ့် သားသမီးတွေနဲ့ ပလဲနံပ သင့်တာထက် မြေးတွေနဲ့ ပိုပြီး ပလဲနံပ သင့်တတ်တယ်။ အဖိုးအို တစ်ယောက်ဟာ လူမှုရေး ကိစ္စတွေက အနားယူလိုက်တဲ့ အခါမှာ ကလေးဘဝက ရှိခဲ့တဲ့ ပျော်ရွှင်မြူးတူးမှုမျိုး နဲ့ တာဝန်မဲ့မှုမျိုး ကို ပြန်ရသွားတယ်။ သူဟာ စားဖို့၊ ပုံပြောဖို့၊ သူတစ်ပါးရဲ့ လှုပ်ရှားချက်တွေကို နားထောင်ဖို့ အဆင်သင့် ဖြစ်နေတယ်။ ကလေး တစ်ယောက်ရဲ့ ခွန်အား သည်ပင်လျှင် သူ့ခွန်အားနဲ့ အတူတူ ဖြစ်နေတယ်။ သူဟာ သူ့သားနဲ့ ပြိုင်မပြေး ပေမယ့် သူ့မြေးလုပ် ဒယီးဒယိုင်နဲ့ လျှောက်နိုင်တယ်။ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ပထမဆုံး ခြေလှမ်းများနဲ့ နောက်ဆုံး ခြေလှမ်းများဟာ ဒီ နရီအတိုင်းပဲ။ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ပထမဆုံး လမ်းလျှောက်ခြင်းနဲ့ နောက်ဆုံး လမ်းလျှောက်ခြင်းဟာ အလားတူ ကန့်သတ်ခြင်း ခံရတာပါပဲ။

အဖိုးအို တစ်ယောက်ဟာ အမြဲတမ်း အထီးကျန် ဖြစ်နေတယ် ဆိုတဲ့ စကားဟာ လည်း လုံးလုံး မမှန်ပါဘူး။ သူဟာ သူ့ကိုယ်သူ ဗဟိုပြုရင်၊ စေးနဲ့ရင်၊ တစ်ဖက်သားအပေါ် သြဇာ ပေးချင်ရင်၊ ဒါမှမဟုတ် စိတ်တန်ခိုး သတ္တိ အားနည်း နေရင်တော့ အထီးကျန် ဖြစ်မှာပဲ။ ဒါပေမယ့် ဇရာမှာ တွေ့ြမဲ့ ထုံးစံဖြစ်တဲ့ အနာအဆာတွေကို တိုက်ဖျက်နိုင်ရင်၊ ရက်ရော သဘောထားကြီးရင် နှိမ့်ချတတ်ရင်၊ ချစ်ခင် ကြင်နာတတ်ရင်တော့ လူငယ်တွေက သူ့ကို ခင်မင်ရင်းနှီးစွာ ဆက်ဆံကြပြီး သူ့ အတွေ့အကြုံတွေကို သင် ခန်းစာ ယူဖို့ စိတ် ထက်သန်ကြမှာပဲ။ သူမှာ ခက်ခဲတာ ဆိုလို့ တစ်ခုပဲ ရှိမယ်။ ငယ်ငယ်ကလို စိတ်အား ထက်ထက်သန်သန်နဲ့ ပြောဖို့တော့ ခက်သွားနိုင်တယ်။ ဒါပေမယ့် စိတ်အားထက်သန်မှုတိုင်းဟာ အ လကားပဲလို့ ကျွန်တော်တို့ အတွေ့အကြုံက သင်ကြားခဲ့တာ မဟုတ်ပါဘူး။ ကျွန်တော်တို့ဟာ အတွေ့အ ကြုံကို စကားလုံးကြီးတွေဆီက မဟုတ်ဘဲ ပြင်းထန်တဲ့ အလုပ်နဲ့ ကြီးမားတဲ့ သူရသတ္တိ ဆီက သင်ခန်းစာယူဖို့ စောင့်ဆိုင်းရမယ်။ လူငယ် ဟာ အလားတူ သင်ခန်းစာတွေ၊ အတွေ့အကြုံတွေကို ပေးနိုင်တဲ့ လူကြီးတွေရဲ့ အဆုံးအမတွေကို လက်ခံလိမ့်မယ်။

ကျွန်တော်ဟာ နှစ်စဉ်နှစ်တိုင်း ဒီဇင်ဘာလလယ် ရောက်ရင် ရိုမန် ကျေးတောသားတွေ နေသလို နေတဲ့ ဂေဘရီယတ်ဟာနိုးတောက်ရဲ့ အိမ်ကလေးကို တောင်ကုန်းတွေ တောင်ကြော တွေကို ဖြတ်ပြီး သွားလေ့ရှိတယ်။ ချို ငှ် ဝင်နေတဲ့ လမ်းဘေးမှာ အကိုင်းအခက်တွေ ညွတ်ကျနေတဲ့ သံလွင်ပင်ကြီး တစ်ပင် ရှိတယ်။ ဒီ သံလွင်ပင်ကြီးကို မြင်ရင် ဗာဂျီးကို ကျွန်တော် သိပ် သတိရတာပဲ။ အဲဒီမှာ အ သက် ၈၅ နှစ်ရှိတဲ့ သစ်သီး ြခံ ပိုင်ရှင်ကြီးဟာ လိမ္မော်ပင်တွေ အောက်မှာ တောင်ကုန်း ဆင်ခြေလျှောတွေကို ခပ်သုတ်သုတ် တက်လေ့ရှိတယ်။ လူငယ်တွေတောင် သူ့ကို မမီချင်ဘူး။ သူပြောလေ့ရှိတဲ့ စကားတစ်ခွန်း ရှိတယ်။

‘ငါ့ အဖွားက လူဝီဘုရင် လက်ထက်က ြဲပင်သစ် စကားမျိုးကို သင်ပေးခဲ့ထား တာကွ။ သူ့ကိုလည်း သူ့ အဖွားက စာသင်ခဲ့တာ’ လို့ ပြောလေ့ရှိတယ်။ အဖိုးအို ကြီးဟာ နုံတောက်ရဲ့ စဉ်းစားတွေးခေါ်ဘာဏ်ဟာ သူ့ စကားဝဲသံလိုပဲ ရှေးဆန်ပြီး နုပျိုနေတယ်။ စိတ်သက်သာရာ ရချင်ရင် ရွတ်ရမယ့် ဂါထာလေးတစ်ခု ပေးလိုက်မယ်ကွယ်။ ဂါထာကလေးကတော့ ရိုးရိုးကလေးပါ။ ထိတော့ ထိ ရောက်တယ်။ ရွတ်ကြည့်။

‘အရာအားလုံးသည် ဖြစ်နိုင်၏။ အရာအားလုံး မေ့ပျောက်သွား၏။ အခက်အခဲ တိုင်းကို ကျော်လွှားနိုင်၏။ လောကဥ် နားလည်သူ ဟူ၍ မရှိ။ တစ်ယောက်က ပြောပြသော တစ်ယောက် အကြောင်းကို တစ်ယောက်က သိနေလျှင် မည်သူမျှ မည်သူ့ကိုမျှ စကားပြောကြမည် မဟုတ်’

အဲဒီ နှောက်ဆုံးအပိုဒ်ကို ကျွန်တော် တော်တော် သဘောကျတယ်။ ကိုယ့် စိတ်ထဲ မှာ ရှိတဲ့ အဆိပ်တွေ၊ မကောင်းတဲ့ စိတ်တွေ၊ ပြေပျောက်သွားသလို ထင်လိုက်ရ တယ်။ ပြီးတော့ သူ့ ဂါထာက မပြီးသေးဘူး။

‘မည်သည့်အရာကိုမျှ မကြောက်လေ နှင့်။ သင့်ကို ရှုံးအောင် လုပ်နိုင်သည့် ရန်သူ သည် ထိုအချိန်၌ သူကိုယ်တိုင်သည်လည်း သင့်ကို ကြောက်လျက် ရှိ၏’ တဲ့။ အသက်ရှည်တာရယ် သမိုင်းကို လေ့လာတာရယ်တို့ကြောင့် အဲဒီ အဖိုးအို့ဟာ ကို ယ့်ကိုယ်ကိုယ် ယုံကြည်မှုနဲ့ တည်ငြိမ်မှုကို ရလာပြီး စိတ်ပျက် အားငယ်ခြင်းနဲ့ ဥပေက္ခာ ပြုခြင်းတို့ကို ပယ်နိုင်ခဲ့တယ်။ အသက် ၈၅ နှစ် အရွယ်ကို ရောက်သည့် တိုင် အနာဂတ်အတွက် မရေမတွက်နိုင်တဲ့ စီမံကိန်းတွေ ချနေတုန်းပဲ။ ခရီးရှည် ကိုသာ သွားဖို့ စဉ်းစားတုန်း၊ အိမ်တွေ ဆောက်တုန်း၊ သစ်ပင်တွေ စိုက်တုန်းပဲ။ အလားတူပဲ ကိုလိုနီစနစ်ကြီး ဖျက်သိမ်းလိုက်တဲ့ အခါမှာ မာရှယ်လေးထော်တေး က ကျွန်တော့်ကို ပြောဖူးတယ်။ ကဲ … ကျုပ် ဘာလုပ်ရတော့မှာလဲဗျာ တဲ့။ ဒီ တော့ ကျွန်တော်က သင့်လျော်တဲ့ နေရာမှာ သူ့ကို အသုံးချမယ် ထင်ကြောင်း ပြောတော့ သူက ဘယ်တော့လဲ၊ ဘယ်အချိန်မှာ အသုံးချမှာလဲ၊ မကြာခင် ကျုပ် ၈၁ နှစ် ပြည့်တော့မယ်ဗျ၊ ခွလုပ်မှဖြစ်မယ် ဆိုပြီး အော်တယ်။ နောက်ကျပြီလို့ ထင်တာ၊ ကစားပွဲ ပြီးသွားပြီလို့ ထင် တာ၊ ဇာတ်ခုံဟာ နောက်တက်လာတဲ့ မျိုးဆက်တွေ အတွက်ပဲလို့ ထင်တာ၊ ဇရာရဲ့ တကယ့် အဆိုးပဲလို့ ပြောတတ်ကြ တယ်။ ဇရာရဲ့ အခန်းဟာ ကိုယ်ခန္ဓာ ဆုတ်ယုတ် ပျက်ပြားလာတာ မဟုတ်ဘဲ စိတ်ဓာ တ် ကျလာတာ၊ ဥပေက္ခာသဘော ဆောင်လာတာလို့ ပြောတတ်ကြ တယ်။

ကျွန်တော်တို့ဟာ အဲဒီ ဥပေက္ခာ သဘောကို တိုက်ဖျက်ပစ်နိုင်တယ်။ တိုက်လည်း တိုက်ဖျက်ပစ်ရမှာပဲ။ လူဟာ ဆက်လက် အသက်ရှင်ဖို့ ခိုင်မာတဲ့ အကြောင်းအချက်တွေကို သဘောပေါက်နေရင် အအို နှေးသွားတတ်ပါတယ်။ လူဟာ သိပ်လှုပ်ရှားတဲ့ အလုပ်တွေကို လုပ်ရရင်၊ ပြင်းထန်တဲ့ ခံစားချက်တွေ ခံစားရရင်၊ သိပ် ရုန်းကန်ရင်၊ သိပ် လှေလာအားထုတ်ရင်၊ သိပ် ရှာဖွေရင် အိုစနှာ ကျသွားပြီး ကုန်ခန်းသွားတတ်တယ်လို့ အလွယ်တကူ ယုံကြည်လေ့ ရှိကြတယ်။ ဒါပေမယ့် တကယ်ကတော့ အဲဒါနဲ့ ပြောင်းပြန်လို့ ကျွန်တော် ထင်ပါတယ်။ ကလီမယ်စောနဲ့ ဂလက်စတုန်းတို့ဟာ အသက် ၉၀ ကျော်သည့်တိုင် နန်းရင်းဝန် ရာထူးတွေမှာ အလုပ် လုပ်နေကြပြီး အံ့ သြလောက်တဲ့ ခွန်အားသတ္တိတွေကို ပိုင်ဆိုင်ခဲ့ကြတယ်။ တကယ်ကတော့ အိုစာခြင်းဟာ မကောင်းတဲ့ အကျင့်တစ်ခုပါ။ အလုပ်များတဲ့ လူတစ်ယောက်အဖို့တော့ ဒီအကျင့်ကို ပါအောင် လုပ်ချိန် မရှိပါဘူး။

ဒါပေမယ့် လူတစ်ယောက်ဟာ အမြဲတမ်း ဘယ့်နှယ်လုပ်ပြီး အလုပ်များနေ နိုင်ပါ့မလဲ။ အသက်ကြီးလာတဲ့ အခါမှာ အလုပ်ရှာရတာကလည်း ခက်ခဲပြီ မဟုတ်လား။ လူအိုကြီး ကြီးကြပ်လုပ်ကိုင်တဲ့ စီမံခန့်ခွဲ အုပ်ချုပ်တဲ့ လုပ်ငန်း၊ စီးပွားရေး လုပ်ငန်းရယ်လို့ကော ရှိလို့လား။ ရှိရင်လည်း ဒါဟာ လှုပ်ရှိးလုပ်စဉ် ဟုတ်ရဲ့လား။ ကိစ္စ တော်တော်များများမှာ အဖိုးကြီးတွေဟာ လူငယ်များထက် တော်တဲ့ ခေါင်းဆောင်တွေ ဖြစ်နေတတ်တယ်။ ရောမမြို့ကြီးဟာ အဖိုးအို စစ်သူကြီး ဂျေးဂေးဖီးသတ်စ် ကယ်တင်ခဲ့တာ။

၁၉၁၄ ခုနှစ် ပထမ ကမ္ဘာစစ်ကြီးတုန်းက နှစ်ဖက်စလုံးဟာ အသက်ကြီးတဲ့ ဗိုလ်ချုပ်တွေက ဦးစီး တိုက်ခိုက်ခဲ့ကြတယ်။ အဂ္ဂါမတ်နွန်ဟာ အာဂျင်တီးလို လူ ၁၀ ယောက် မလိုချင်ဘူး၊ နတ်စတာလို လူတစ်ယောက်ကိုပဲ လို ချင်တယ်။ တကယ်လို့သာ သူမှာ အာ ဂျင်တီးလို လူတွေသာ ရှိခဲ့ရင် ထရိုင်မြို့ကြီးဟာ ချက်ချင်း ရန်သူလက် ကျသွားမှာပဲလို့ ယူဆတယ်။ အသက်ကြီးတဲ့ သံတမန်များနဲ့ သမားတော်များဟာ အတွေ့အ ကြုံ ကြွယ်ဝတဲ့အတွက် အလွန် ဉာဏ်ပညာ ရှိကြတယ်။ သူတို့ဟာ နုပျို ခြင်း မရှိကြတော့တဲ့အတွက် ထင်မြင်ချက်တွေကို တိတိကျကျ တည်တည်ငြိမ်ငြိမ် ပေးနိုင်ကြပါတယ်။ ကြီးကျယ်သော လုပ်ငန်းကြီးများကို ကာယခွန်အား တက်ကြွ ဖျတ်လတ်မှုတို့ဖြင့် တည်ဆောက်ခြင်း မဟုတ်ပါ။ ညှိနှိုင်း တိုင်ပင်ခြင်း၊ ကျွမ်းကျင်နိုင်ခြင်း၊ ရင့်ကျက်သော ဉာဏ်ပညာ

တို့ဖြင့် ပြုလုပ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ထိုအရာများကို အသက်အရွယ် ကြီးရင့်မှသာ ရနိုင်ပါသည် လို့ ဆီဆာရိုက ရေးခဲ့ဖူးပါတယ်။

* * *

ကျေနပ် ရောင့်ရဲစွာ အိုမင်းတဲ့ နည်း နှစ်နည်း ရှိတယ်။

ပထမ နည်းကတော့ မအိုအောင် နေတဲ့ နည်းပဲ။ အလုပ်ကို လက်နဲ့ မပြတ် လုပ်နေခြင်းဖြင့် အိုခြင်း (ဇရာ) ကို ရှောင် တဲ့ လူတွေရဲ့ နည်းပဲ။ အဲဒီနည်းဟာ ဂါးထားရေးတဲ့ ဖော့စ် လက်ာ ပြဇာတ်ရှည်ကြီး အဆုံးမှာ ဖော့စ် လိုချင်တဲ့၊ လိုက်လံ ရှာဖွေတွေ့တဲ့ နည်းပဲ။ အသက်အရွယ် ကြီးရင့်တဲ့ အရွယ်ကို ရောက်နေတဲ့ ဖော့စ်ဟာ နုနယ် ပျိုရွယ်တဲ့ ရုပ်ဆင်း လက္ခဏာကိုတော့ ပြန်လည် ရပါရဲ့။ ဒါပေမယ့် အချည်းနှီး ပဲလေ။ အချစ်နဲ့ မျှော်မှန်းချက်က သူ့ကို လိမ်လည် လှည့်ဖျားသွားခဲ့ကြတယ်။ ဒါပေမယ့် နောက်ဆုံးတော့ ဖော့စ်ကို အလုပ်က ကယ်တင်သွားခဲ့ကြတယ်။ ဖော့စ်ဟာ မျက်စေ့လည်း ကွယ်နေပြီ။ အိုမင်းတွင်းဆုံး ကျလုနီးလည်း ဖြစ်နေပြီ။ သည်တုန်းမှာ ဖော့စ်ဟာ နားနေခြင်း မရှိဘဲ အလုပ် လုပ်တယ်။ ရေတွေ အိုင်နေတဲ့ ရေကန်ကြီး တစ်ကန်ကို ဆယ်ပြီး အဲဒီ ရေကန်ကြီးကို စားကျက်တစ်ခု လုပ်ပစ်တယ်။ သူဟာ အလုပ်တစ်ခု စွမ်းဆောင် အောင်မြင်တဲ့ အခါမှာ ဘယ်လောက် ပျော်ရွှင်ခြင်း ဖြစ်ရတယ်၊ ဝိမုတ္တိရသကို ဘယ်လို ခံစားရတယ် ဆိုတာကို သေမသွားခင် သဘောပေါက်သွားခဲ့တယ်။ နတ်ဆိုးဖြစ်တဲ့ မက်ဖီစတိုဖားလက်စ်က သူ့ဆီကို ရောင်းချ ပေါင်နှံထားတဲ့ ဖော့စ်ရဲ့ ဝိညာဉ်ကို အပိုင်သိမ်းချင်တယ်။ ဒါပေမယ့် သမ္မာဒေဝ နတ်ကောင်းနတ်မြတ်တွေ ရောက်လာပြီး ဖော့စ်ရဲ့ သေပျောက်နိုင်တဲ့ အစိတ်အပိုင်း တစ်ခုကို နတ်ပြည်ကို ယူသွားကြတယ်။ အဲဒီ အစိတ်အပိုင်းကတော့ အလုပ်သည် စွမ်းပကားရှိ တဲ့ အရာပါကလားလို့ မြင်တဲ့ သဒ္ဒါ ယုံကြည်စိတ် ဖြစ်ပါတယ်။ သဒ္ဒါ ယုံကြည်စိတ်ဟာ သံသရာက လွတ်မြောက်သွားပြီး မဂ်ဖိုလ်ကို ဆိုက်သွားပါတယ်။

ကျေနပ်ရောင့်ရဲစွာ အိုတဲ့ နောက်တစ်နည်းကတော့ စွန့်လွှတ်ရဲသော စိတ်အပြည့်ဖြင့် ဇရာကို တည်ငြိမ်စွာ လက်ခံဖို့ပါပဲ။ ဒီလို လက်ခံနိုင်ခဲ့ရင် ပျော်ရွှင်မှု ရမှာလည်း အမှန်ပါပဲ။ ရုန်းရ၊ ကန်ရတာတွေ လွန်ခဲ့ပြီ။ ကစားပွဲကို ကစားခဲ့ပြီးပြီ။ သေခြင်းတရားဟာ အနားကို ရောက်နေပြီ။ ကြမ္မာ ဂြိုဟ်ဆိုးတွေဟာလည်း ကိုယ့်ကို နာကျင်အောင် မလုပ်နိုင်တော့ဘူး။ ဇရာ ဒုဗ္ဗလ္လ အရွယ်ကို ရောက်နေတဲ့

ဆိုဖိကလိကို အချစ်ရဲ့ ကာမဂုဏ်တွေမှာ ပျော်ရွှင် ခံစားနိုင်ပါဦးမလား လို့ မေးတော့ ဘုရားသိကြားမလို့ အဲဒီ အဖြစ်မျိုးတွေက ကင်းဝေးပါရစေကွယ်။ ရက်စက် ကြမ်းကြုတ်တဲ့ သခင် တစ်ယောက်ဆီက လွတ်အောင် လုပ်ခဲ့သလို အချစ်ဆီကလည်း လွတ်မြောက်အောင် လုပ်ခဲ့ပြီးပါပြီ လို့ ဖြေသတဲ့။

ကျွန်တော်တို့ အိပ်မက်ထဲက အမြော်အမြင်ရှိတဲ့ လူတွေနဲ့ တူတဲ့ လူအိုလူမင်းတွေကို အများကြီး ကျွန်တော် တွေ့ခဲ့ဖူးပါတယ်။ သူတို့တစ်တွေဟာ ရူးသွပ်မှုမှသာ လွတ်မြောက်လာခဲ့ကြရုံ မဟုတ်ဘူး။ အနာဂတ် တာဝန် ဝတ္တရားတွေမှလည်း လွတ်မြောက်လာခဲ့ကြပါတယ်။ ဒါကြောင့် သူတို့တတွေဟာ လူငယ်တွေကိုလည်း မနာလို မရှုဆိတ် မဖြစ်ကြတော့ဘူး။ သူတို့ရှေ့မှာ ဘဝရဲ့ မှန်တိုင်းထန်တဲ့ ပင်လယ်တွေ ရှိလေသေးရဲ့ လို့သာ တွေးပြီး သူတို့ကို သနားတာပါ။ သူတို့မှာ သူတို့ လွယ်ကူစွာ စွန့်လွှတ်ခဲ့ကြတဲ့ ပျော်ရွှင်မှုတွေ မရှိကြတော့ပေမယ့် ကျန်သမျှ ပျော်ရွှင်မှုကလေးကိုတော့ ထ ကထကသန့်သန့်ပဲ ခံစားကြပါတယ်။ အ ြကံဉာဏ်တွေဟာ ဘယ်လောက် အသုံးမကျသလဲ ဆိုတာကို သူတို့ သိကြတယ်။ လူတိုင်းဟာ ကိုယ့်ဘဝကိုယ် နေကြရမယ် ဆိုတာ သူတို့ သိကြတယ်။ ကျွန်တော်တို့ဟာ သူတို့ ပြန်ပြောင်းပြောတာတွေကို နားထောင်ချင်ကြတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲ ဆိုတော့ သူတို့တတွေဟာ ကျွန်တော်တို့ကို ဘာမှ ဝေဖန်ပြစ်တင်ခြင်း မပြုကြဘဲကိုး။ တစ် ခါတစ်ရံ သိပ် အခက်အခဲ ကြုံမှသာလျှင် ကျွန်တော်တို့ဟာ သူတို့ ခေါင်းဆောင်မှုကို ပြန်ပြီး အစပြုဖို့ တောင်းဆိုကြပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ဟာ ဒီလို လုပ်တဲ့ နေရာမှာ သူတို့ကို စိတ်ပါလက်ပါနဲ့ ဖိတ်ခေါတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲ ဆိုတော့ သူတို့တတွေဟာ ဒီလို တန်ခိုးအာဏာမျိုးကို မလိုချင်ကြတော့ဘူး ဆိုတာကောင်းကောင်း သိနေကြတာကိုး။

မသာမယာ မပျော်မရွှင်နဲ့ အိုတဲ့ နည်းတွေကတော့ နှစ်နည်းမက ရှိပါတယ်။ အဆိုးဆုံးကတော့ ပြန်မရနိုင်တော့တာကို အမြဲတစေ တောင့်တနေကြတာပါပဲ။ တချို့သော အသက်အရွယ် ကြီးရင့်တဲ့ စီးပွားရေး လုပ်ငန်းရှင်ကြီးများဟာ သူတို့မှာ ရှိတဲ့ အခွင့် အာဏာတွေကို မစွန့်လွှတ်ချင်ကြဘဲ သားတွေ သမီးတွေကို ကျေးကျွန်သဖွယ် ပြစ်တင်မောင်းမံ နေကြတာမျိုးကို တွေ့ဖူးကြမှာပဲ။ တကယ်တော့ သူကသာ တာဝန်တွေကို မျှမျှတတ ခွဲဝေပေးလိုက်ရင် သားတွေ သမီးတွေကလည်း သူ့ကို လေးစား ကြည်ဖြူကြမှာပဲ။ တစ်ချို့ ကျတော့လည်း ကိုယ့် တစ်ကိုယ်ကောင်းကိုပဲ ကြည့်ပြီး သားသမီးတွေကို ကျဉ်းမြောင်းတဲ့ အသိုင်းအဝိုင်းကလေး ထဲမှာပဲ နေစေချင်တယ်။ သူတို့ ခံစားနိုင်ခြင်း မရှိတဲ့ ပျော်ရွှင်မှုတွေကို ခံစားဖို့အတွက် သားသမီးကို တုန်တုန်ရီရီနဲ့ လက်တို့ ပို့စေချင်ကြတယ်။ ဒီလို လူအိုတွေလည်း အများကြီးပဲ။ တချို့ ကျတော့လည်း ကိုယ့်

ရည်မှန်းချက်ကိုသာ ကြဲည့်ပြီး နောက်ဆုံးနေ့အထိ လောဘတွေ၊ သက္ကာယ ဒိဋ္ဌိတွေ၊ မာနတွေ၊ မစ္ဆရိယတွေနဲ့ပဲ နေသွားတာတွေ့လည်း ရှိတယ်။ အိုခြင်း အနုပညာဟာ ဘာလဲ။ နောက်လာမယ့် မျိုးဆက်က သူတို့ကို အနှောက်အယှက် ပေးတယ်လို့ သဘောမထားဘဲ အားကိုးတိုင်ပင်ရာလို့ သဘောထားအောင် လုပ်ပေးတဲ့ အတတ်ပညာ ဖြစ်ပါတယ်။

* * *

အလုပ်က အငြိမ်းစား ယူတာနဲ့ ပတ်သက်လို့လည်း ပြောစရာတွေ အများကြီး ရှိတယ်။ အချို့လူတွေက အငြိမ်းစား ယူလိုက်တာနဲ့ ဘာမှ မကြာဘူး၊ ေသသွားခဲ့ကြတယ်။ ဒါဟာ တခြားကြောင့် မဟုတ်ဘူး။ အငြိမ်းစားယူဖို့ သူတို့ကိုယ် သူတို့ ပြင်ဆင်မထားလို့ပါ။ မိမိရဲ့ စွဲးစမ်းလိုစိတ်ကို ပျောက်ကွယ်မသွားအောင် ထိန်းသိမ်းထားနိုင်တဲ့ လူတစ်ယောက် အဖို့တော့ ဇရာအရွယ် ရောက်လို့ အနားယူတာဟာ လူဘဝမှာ ပျော်စရာအကောင်းဆုံး အချိန် ဖြစ်နိုင်တယ်။ ဒါပေမယ့် သူဟာ အများပြည်သူ ရှေ့မှာ ထင်ထင်ပေါ်ပေါ် ဖြစ်တာဟာ ဘာမှ မဟုတ်၊ အချည်းအနှီး ဆိုတဲ့ သဘောကို နားလ ည်ရမယ်။ မထင်မရှား နေရတဲ့ ငြိမ်းချမ်းတဲ့ အရသာကို သဘောကျရ လိမ့်မယ်။ သူဟာ လေ့လာဖို့၊ နားလည်ဖို့ ဆန္ဒ ဆက်လက် ရှိနေရလိမ့်မယ်။ သူ့ရှာမှာ၊ သူ့ခြံထဲမှာ၊ သူ့အိမ်ထဲမှာ သူကိုယ်ပိုင် သီးသန့်လုပ်ငန်း တစ်ခုခုတော့ ရှိနေရလိမ့်မယ်။ ဉာဏ်အမြော်အမြင် ရှိတဲ့ အဲဒီလူဟာ တစ်သက် လုံး အများပြည်သူနဲ့ ဆိုင်တဲ့ လုပ်ငန်းတွေမှာ အချိန်ပေးခဲ့ပြီးတဲ့ နောက် သူ့ကိုယ်ပိုင်ကိစ္စတွေ၊ ဖွဲ့ဖြိုးတိုးတက်မှုတွေ အတွက် လုံးဝ အချိန်ပေးလိုက်ရမယ်။ တကယ်လို့ ကဗျာတို့၊ သဘာဝ အလှတို့မှာ စိတ်ဝင်စားခဲ့တယ် ဆိုရင်တော့ ဒီလို လုပ်ရတာဟာ သိပ် အခက်အခဲ မရှိနိုင်ဘူး။ လွယ် ပါတယ်။ ကျွန်တော့်အဖို့ ဆိုရင်တော့ သိပ်မဝေးလှတဲ့ ကျေးတောမှာ သွား၊ စာကလေး ဖတ်၊ ကိုယ့် အကြိုက်ဆုံး စာအုပ်တွေထဲက စာတွေ ကူးနေရတာလောက် ပျော်စရာကောင်းတဲ့ အလုပ် ရှိမယ်လို့ မထင်ဘူး။ 'မစ်ဆယ်ကိုး' ပန်းနယ်ပင်ဟာ ဝက်သစ်ချပင် ခြောက်ကြီးပေါ်မှာ တွယ်တက် ရှင်သန်နေသလို စိတ်ဟာလည်း ဇရာ ဒုဗ္ဗလ အရွယ်ပေါ်မှာ ရှင်သန် လန်းဆန်းနေရမယ် လို့ မွန်တိန်းက ရေးခဲ့ဖူးတယ်။

မိတ်ဆွေတွေက သေသွားကြပေမယ့် သေမင်းဟာ သူတို့ကို ကျွန်တော်တို့ဆီက အပြီးအပိုင် ခေါ်မသွားနိုင်ပါဘူး။ စာရေးဆရာ အကျော်အမော်တွေဟာ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ မသေပျောက်နိုင်တဲ့ အဖော်တွေ ဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ ငယ်

စဉ်က ကျွန်တော်တို့ကို ညှို့ယူ ဖမ်းစားနိုင်ခဲ့သလို ခုလည်း ဇရာအရွယ်မှာ ကျွန်တော်တို့ကို မွမ်းမံ ပြင်ဆင်နိုင်ပါသေးတယ်။ ဂီတဟာလည်း အလွန်ထူးခြားတဲ့ သစ္စာရှိ မိတ်ဆွေ ဖြစ်ပါတယ်။ လူ့သဘာဝကြီးကို သိပ် အယုံအကြည် မရှိတော့တဲ့ ကျွန်တော်တို့ လူအိုကြီးတွေ အဖို့ ဂီတဟာ အခြားသော သာယာသော ကမ္ဘာများဆီကို ခေါဆောင်ပြီး ခိုလှုံမှု ပေးနိုင်ပါတယ်။ မကြာခင်တုန်းက အလွန် ကောင်းတဲ့ ဘီသိုဗင်ရဲ့ သတ္တမ ဆင်ဖိုနီ တေးသွားကြီးကို လှလှပပ တီးတဲ့ ဝိုင်းတစ်ခုမှာ ကျွန်တော့်အနားမှာ ရှိတဲ့ လူတွေရဲ့ မျက်နှာကို ကျွန်တော် လိုက်ကြည့်တယ်။ လူကြီး ေရာ လူငယ်ပါ ကြည်နူးပြီး ပိတိ ဖြစ်နေတာကို တွေ့ရတယ်။ အဲဒီအထဲမှာ လောကကို မကျေနပ် သူ၊ ပင်ပန်းဆင်းရဲခဲ့သူ၊ စိတ်ဓာ တံ ပျော့ညံ့သူ စသည်တို့ အနည်းနဲ့ အများ ပါသည့်တိုင် သူတို့ ကိုယ်တိုင်ဟာလည်း ဂီတမှာ နစ်မျောနေကြပါတယ်။ သူတို့ ကိုယ်ပေါ်မှာ အသံလှိုင်းတွေ ဖြတ်သွားကြတယ်။ အေးမြတဲ့ တေးသံစ ဉ်တွေဟာ သူတို့ကို ချော့မော့ ယုယပေးနေတယ်။ သူတို့ဟာ ဂီတသံကြောင့် ပြန်လည် လန်းဆန်းလာကြပြီး လွတ်မြောက်သွားကြတယ်။ ကျွန်တော်လည်း သူတို့ ပျော်ရွှင်မှုကို ခဲ့ဝေ ခံစားမိတယ်။ သူတို့ အကြိုက်ဆုံး ဂီတနဲ့ သူတို့ အသုဘကို ချဖို့ မှာသွားကြတဲ့ ရှေးခေတ်က လူကြီးတွေကို ကျွန်တော် ပြန်သတိရနေတယ်။

‘အချစ်နဲ့ အစပြုပြီး ရည်မှန်းချက်နဲ့ အဆုံးသတ်ရင် လူတစ်ယောက်ရဲ့ ဘဝဟာ ပျော်စရာ ကောင်းတယ်’ လို့ ပါစကယ်က ပြောခဲ့ဖူးတယ်။ အဲဒီ မျော်မှန်းချက် အောင်မြင်သွားတယ် ဆိုရင်တော့ ပိုပြီး ပျော်စရာ ကောင်းတာပေါ့။ စိတ် ငြိမ်းချမ်းမှုနဲ့ အဆုံးသတ်သွားရတာပေါ့။ ဒါကြောင့် လူတစ်ယောက်ဟာ အသက် ငါးဆယ် အရိပ်မျဉ်းကြောင်းကို ကျော်ပြီး ဆယ်နှစ်၊ အနှစ် နှစ်ဆယ်လောက် ကြာတဲ့အခါမှာ အလင်းရောင် မျဉ်းကြောင်းကို ကျော်ဖြတ်နိုင်ပါပြီ။ ဇရာရဲ့ ပထမဆုံး တိုက်ခိုက်မှုဟာ သူ့အဖို့ တော်တော် ထိခိုက်နာကျင်တယ် လို့ ထင်လိုက်ရတယ်။ ကိုယ်ပိုင် အချိန်လေးလို့ ထင်ရတဲ့ အချိန်ကလေးတွေကို အတွေးသစ်တွေ၊ စိတ်ကူးသစ်တွေ၊ လူသစ်တွေကို ပေးလိုက်ရတဲ့ အခါမှာ တော်တော်လေးတော့ အခက်အခဲ ရှိပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ခုလို ဖျတ်လတ်တက်ကြွပြီး ဘက်မလိုက်တဲ့ ပွဲကြည့်သူ ဖြစ်တဲ့အခါကျတော့ သူ ပျော်ပြီး စိတ် ငြိမ်းချမ်း သာသွားတယ်။ ကျေနပ်ရောင့်ရဲတဲ့ အမူအရာနဲ့ နေတဲ့ သူ့အကြည့်ဟာ သူ ဘယ်လောက် စိတ်ချမ်းသာနေသလဲ ဆိုတာကို ပြနေတဲ့ လုံလောက်တဲ့ အညွှန်းတွေပါပဲ။

မှန်ပါတယ်။ ဇရာဟာ ငရဲဘုံတစ်ခု မဟုတ်ပါဘူး။ ဤနေရာသို့ ရောက်သူများသည် မျော်လင့်ချက် ကုန်ဆုံးသူများ ဖြစ်သည် ဆိုတဲ့ စာတမ်းကို တံခါးဝမှာ ချိတ်ရမယ့် နေရာ မဟုတ်ပါဘူး။ အဖိုးအိုဟာ လောကမှာ စိတ်ပျက်စရာတွေ၊ မျော်လ

င့်ချက်မဲ့တာတွေချည်းပဲ ရှိတယ်လို့ ထင်ပေမယ့် သေသေချာချာ ဆန်းစစ်ကြည့်လိုက်ရင် ဒီ စိတ်ပျက်စရာ အကြောင်းအရင်း တွေဟာ ကုသလို့ မရနိုင်တဲ့ အကြောင်းတွေ မဟုတ်ပါဘူး။ အကယ်၍ ဇရာမှာ ခွန်အား ယုတ်လျော့လာလို့ ရှိရင် ဒါဟာ ကျန်းမာရေးကိစ္စသာ ဖြစ်ပါတယ်။ လောကမှာ သန်မာအားကောင်းတဲ့ လူအိုတွေနဲ့ နှေးကွေးတဲ့ လူငယ်တွေ အများကြီးပါ။ ဇရာမှာ အချို့သော ပျော်ရွှင်မှုများကို ငြင်းပယ်လိုက်ရတာတွေ ရှိပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဆက်လက် ခံစားနိုင်တဲ့ ပျော်ရွှင်မှုမျိုးကျတော့ ငယ်ငယ်ကထက် ပိုလို့တောင် အရသာ ရှိပါသေးတယ်။ လူအိုကြီးများဟာ အလုပ်အကိုင် မတွေ့နိုင်ဘူးလို့ မကြာခဏ ပြောလေ့ ရှိကြတယ်။ ဒါပေမယ့် သူတို့ဟာ လူငယ်တွေထက်တောင် ပို အလုပ် လုပ်နိုင်၊ အုပ်ချုပ်နိုင်တာတွေ အများကြီး ရှိပါတယ်။ သူတို့မှာ အပေါင်းအဖော်မဲ့ မဟုတ်ပါဘူး။ သူတို့ဟာ ပေါင်းသင့် ေပါင်းထိုက်တဲ့သူများ ဖြစ်တယ်ဆိုရင် သူတို့ဘေးမှာ မိတ်ဆွေတွေ တစ်ပုံကြီးပါ။ နောက်ဆုံးအားဖြင့် ဇရာမှာ သေခြင်းတရားကို ကြောက်ရင် အဲဒီအကြောင်းကို ယုံကြည်မှု (ဘာသာတရား) ဒဿန စသည်တို့နဲ့ အောင်မြင်စွာ ဖယ်ရှားနိုင်ပါတယ်။

* * *

ကောင်းတဲ့ သေနည်း နှစ်မျိုး ရှိပါတယ်။ တစ်နည်းကတော့ သေတယ် ဆိုတာ ဘာမှ မဟုတ်ဘူးလို့ ယူဆတဲ့ အက်ပီးကျူးရက်စ်ရဲ့နည်းပါ။ နောက် တစ်နည်းကတော့ သေတယ် ဆိုတာ အားလုံး အစစအရာရာ ဟုတ်တယ်လို့ ယူဆတဲ့ ခရစ်ယာန်တွေရဲ့နည်းပါ။ 'ကျွန်ုပ်တို့နှင့် စပ်ဆိုင်လာသည့် အခါတွင် သေခြင်းတရားသည် ဘာမျှ မဟုတ် ဟူသော အသိကို ရအောင် ကျင့်ပါလေ။ ကောင်းခြင်းနှင့် ဆိုးခြင်းတို့သည် အသိတရားမျှသာ ဖြစ်၏။ သေခြင်းဥ်ကား ထို အသိတရားတို့ အားလုံး မရှိတော့ပြီ' လို့ အက်ပီကျူးရက်စ်က ရေးခဲ့ပါတယ်။ သေတယ် ဆိုတာ ဘာမှ မဟုတ်ဘူးလို့ သဘောပေါက်တာဟာ သေမင်းနဲ့ မကင်းနိုင်တဲ့ လူသားရဲ့ဘဝမှာ ပျော်စရာ တစ်ခုပါပဲ။ လူ့ဘဝ ကုန်ဆုံးသွားတဲ့ နောက်မှာ ဘာမှ မရှိတော့ဘူးလို့ သဘောပေါက်သူ တစ်ယောက်အဖို့ ဘဝဟာလည်း ဘာမှ ကြောက်စရာ လန့်စရာ မဟုတ်တော့ပါဘူး။ 'ကျွန်တော်တို့တစ်တွေ အသက်ရှင်နေတုန်းမှာ သေခြင်း မရှိဘူး။ သေပြီး နောက်မှာလည်း ကျွန်တော်တို့ ဆက်လက် အသက်မရှင်တော့ဘူး' လို့ အက်ပီကျူးရက်စ်က ရေးခဲ့ပါတယ်။ ခရစ်ယာန် ဒဿနဆရာကတော့ သေခြင်းတရားကို မကြောက်ပါဘူး။ သေတယ်ဆိုတာ ကူးပြောင်းမှု တစ်ခုလို့သာ ယူဆတာကိုး။ သေပြီးတဲ့ နောက်မှာ သူချစ်တဲ့ သူတွေကို တွေ့ရလိမ့်မယ်။ လက်ရှိ ဘဝထက် ပိုပြီး အတိုင်းအဆမရှိ ပျော်စရာကောင်းတဲ့ ဘဝတစ်ခုကို တွေ့ရလိမ့်မယ်လို့ ယုံကြည်ပါတယ်။

သူတော် သူမြတ်တွေ၊ သူရဲကောင်းတွေ မြတ်သော သေခြင်းနဲ့ သေသွားတာဟာ ဘဝမှာ အံ့သြစရာတော့ မဟုတ်ပါဘူး။ ဒါပေမယ့် အဲဒီလို အသိတရား မရှိဘဲ ကိုယ့်အလုပ် ကိုယ် အဆုံးသတ်တိုင်အောင် ကျိုးကျိုးနွံနွံ လုပ်ရင်း သေသွားတဲ့ အလုပ်သမားကောင်း တစ်ယောက်ရဲ့ သေခြင်းကတော့ မြင့်မြတ်လှပါတယ်။ စာရေးဆရာများဟာ ဂုဏ်သိက္ခာရှိရှိ သေသွားခဲ့ကြပါတယ်။ ဘားလ်ဇက်နဲ့ ပရုစ်တို့ဟာ သူတို့ သေခါနီးတော့ သူတို့ ဖန်တီးခဲ့တဲ့ ဇာတ်ဆောင်တွေကို အားလုံး သတိရနေလိမ့်မယ်။ ဘားလ်ဇက်ကတော့ ဒေါက်တာ ဗျန်ချုန်ကို ခဏခဏ ခေါ်နေပါတယ်။ တစ်ယောက်ကတော့ ဖိုးခွီရဲ့ အမည်ကို ထပ်တလဲလဲ ရေးနေပါတယ်။ အင်္ဂလန်ပြည်က ချားလ်ဘုရင်ဟာ ဘုရင်တစ်ပါးလို၊ လူကြီးလူကောင်း တစ်ယောက်လို သေသွားခဲ့ပါတယ်။

‘ကျွန်ုပ်သည် သေခါနီး အချိန်သည် မမှတ်မိနိုင်လောက်အောင် ရှည်လျားလှ၏။ ကျွန်ုပ်ကို ခွင့်လွှတ်လိမ့်မည်ဟု မျှော်လင့်ပါ၏’ လို့ ရေးသွားပါတယ်။ ကာဒီနယ် ရစ်ချလျူး သေခါနီးတော့ သူ့ရန်သူတွေကို ခွင့်လွှတ်မလားလို့ မေးတော့ ‘ငါ့မှာ နိုင်ငံတော်ရဲ့ ရန်သူက လွဲလို့ ငါ့ ရန်သူရယ်လို့ တစ်ယောက်မှ မရှိဘူး’ လို့ ပြောသွားပါတယ်။ ပန်းချီအကျော် ကိုးရော့ကတော့ ကောင်းကင်ဘုံ ရောက်ရင် သူ ပန်းချီ ဆွဲနိုင်ဦးမယ်လို့ တကယ် ရိုးရိုးသားသား ထင်သွားပါတယ်။ ရှိုပင်က ‘ကျုပ်ကို သတိရတဲ့ အထိမ်းအမှတ်နဲ့ မိုးဇက်ရဲ့ တီးလုံးကို တီးပေးပါဗျာ’ လို့ ပြောပါတယ်။ နပိုလီယန်ကတော့ ‘ပြင်သစ်ပြည်။ တပ်မတော် ... တပ်မတော် အကြီးအကဲ’ ဆိုတဲ့ စကားလုံးတွေကို ရွတ်ပြီး ခေါင်းဆောင်တစ်ယောက်လို သေသွားခဲ့ပါတယ်။

တစ်ခါတလေမှာ လူတစ်ယောက်ဟာ သူ့ အလုပ်အကိုင်ကို အစွဲအလမ်း သိပ်ကြီးလွန်းတဲ့အတွက် ပြောစမှတ်ပြု ကျန်ရစ်ခဲ့တာ တွေ့ရပါတယ်။ ဒဿနဆရာလည်း ဖြစ်၊ ဆရာဝန်တစ်ယောက်လည်း ဖြစ်တဲ့ ဟေးလ်ဟာ နောက်ဆုံး အချိန်အထိ သူ့ သွေးကြောကို စမ်းပြီး သေသွားခဲ့တယ်။ ‘မိတ်ဆွေရေ၊ သွေးကြောထဲမှာ သွေးမတိုးတော့ဘူးဗျာ’ လို့ မိတ်ဆွေ တစ်ယောက်ကို ပြောသွားပါတယ်။ ဒါဟာ နောက်ဆုံး စကားတွေပါပဲ။ ၁၈ ရာစုနှစ် အစတုန်းက သခ်ျာဗေဒ ပညာရှင်လက်ညှိုးဟာ နှစ်ထပ်ကိန်းရင်းတွေနဲ့ သုံးထပ်ကိန်းရင်းတွေ မြှောက်တဲ့ နည်းတစ်နည်းကို အကျဉ်းချုပ် တီထွင်ခဲ့ပါတယ်။ သခါနီးတော့ သတိ ကောင်းကောင်း မရချင်တော့ဘူး။ လူတွေကိုတောင် ကောင်းကောင်း မမှတ်မိတော့ဘူး။ ဒီ တုန်းမှာ အနားမှာ ရှိတဲ့ မိတ်ဆွေ တစ်ယောက်က သူ့ကို စိတ်သက်သာရအောင် ဆိုပြီး

ဆရာရေ … တစ်ရာ လေးဆယ့် လေးရဲ့ နှစ်ထပ်ကိန်းရင်းဟာ ဘာလဲလို့ ခပ်တိုးတိုး မေးတယ်။ လက်ညီးဟာ ဆယ့်နှစ်လို့ တစ်လုံး ဖြေတယ်။ ပြီးတော့ အသက်ထွက်သွားတာပါပဲ။

‘တကယ်လို့ ကျွန်တော်သာ စာများများရေးသူ ဖြစ်လျှင် သေခြင်း အမျိုးမျိုးတို့ အကြောင်းကို ရေးချင်ပေသည်’ လို့ မွန်တိန်းက ပြောဖူးပါတယ်။ မွန်တိန်း ရေးချင်တဲ့ စာအုပ်မျိုး ကို ရေးခဲ့တဲ့ အင်္ဂလိပ် စာရေးဆရာ နှစ်ယောက်ကတော့ ဘာရယ်နဲ့ လူးကက်စ်တို့ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီစာအုပ်ကို ဖတ်လိုက်တဲ့ အခါမှာ လူရဲ့ သတ္တိကို မလေးစား မကြည်ညိုဘဲ နေလို့ မရတော့ပါဘူး။ အဲဒီ စာမျက်နှာတွေ ပေါ်မှာ သရဲဘောကြောင်မှ ဆိုလို့ တစ်စက်မှ မပါပါဘူး။

သေခြင်းသည်ပင်၊ အိပ်ခြင်းပင်တည့်။ ထို့ထက် ဘာမျှ၊ ရှာမရတည့်။ သေခြင်း၏ အိပ်ခြင်းထဲ၌၊ မည်သည့် အိပ်မက်တို့ မက်မည်နည်း လို့ ဟင်းမလက်က ကြောက်စရာ မေးခွန်းကို မေးခဲ့ပါတယ်။ ဒီအမေးကို ခုထိ အဖြေ မရှိသေးပါဘူး။ ဒါပေမယ့် ဘဝခရီးတိုင်းက လူတော်တော်များများဟာ ဒီမေးခွန်းကို ရဲရင့်စွာ မေးခဲ့ကြတယ် ဆိုတာကို သိရင် (ကျွန်တော်တို့ အတွက်) တော်တော် အသုံးဝင်လိမ့်မယ် ထင်ပါတယ်။

*M*m*B*f*K*R*

♦ ၉ - ပျော်ရွှင်ခြင်း အနုပညာ ♦

ပျော်ရွှင်မှု ဆိုတာ အပြော င်းအလဲ ဘာမှမရှိဘဲ ဒီအတိုင်း ဆက်လက် နေလိုတဲ့ ဆန္ဒမျိုး ကို ဖြစ်စေတဲ့ အခြေအနေ တစ်ရပ်လို့ ဖွန်တီနယ်လီက သူ့ စာအုပ်တစ် အုပ်မှာ ရေးခဲ့ဖူးပါတယ်။ သဘောကတော့ ကျွန်တော်တို့ဟာ ဖော့စ် ပြောသလို 'အို... တဒင်္ဂရယ်၊ မင်းဟာ တယ်လို့ လှပါကလား၊ ဆိုင်းပါဦး' လို့ ပြောသလို အရာရာကို အခု လိုအတိုင်း ထာဝရ ဖြစ်နေစေချင်လိုက်တာ လို့ ပြောနိုင်တဲ့ စိတ် အခြေအနေ၊ ကိုယ် အခြေအနေ ရှိပြီဆိုရင် အဲဒါဟာ ချမ်းမြေ့ ပျော်ရွှင်မှုပါပဲ။

ဒါပေမယ့် အခြေအနေလို့ ပြောတဲ့နေရာမှာ တစ်စုံတစ်ခုသော အချိန် တစ်ချိန်မှာ လူတစ်ယောက်ရဲ့ အသိစိတ်ထဲမှာ ရှိနေတဲ့ ဘဝင်စိတ်ကို ပြောနေတာ ။ ဒီလို ဘဝင်စိတ်ဟာ မပြောင်းမလဲ အမြဲတော့ မတည်ရှိနိုင်ဘူးပေါ့။ အားလုံး ပြီးပြည့်စုံ နေတဲ့ ခံစားမှုမျိုးဟာ ဘယ့်နယ်လုပ် တည်ရှိနိုင်ပါ့မလဲ။ မပြောင်းမလဲ ထာဝရမြဲ သော အရာရယ်လို့ ဘယ့်နယ်လုပ်ပြီး ရှိနိုင်ပါ့ မလဲ။ အကယ်၍ လူတစ်ယောက် အဖို့ ဆိုရင် အနိစ္စတရားဟာ ရောက်လာမှာပေါ့။ ဂီတ တစ်ပုဒ်ကို ဆိုရင် တစ် နေရာရောက်တော့ အဆုံးသတ်သွား မှာပေါ့ ။ စာအုပ် တစ်အုပ်ဆိုရင် နောက်ဆုံး စာမျက်နှာဟာ အဆုံးပိတ်မှာ ဖတ်လို့ ပြီးသွားမှာပေါ့ ။ ကျွန်တော်တို့ဟာ ပြောင်းလဲခြင်း မရှိတဲ့၊ နိစ္စ ဖြစ်တဲ့ အခြေအနေ တစ်ခုကို လိုချင်တယ်။ ဒါပေမယ့် ဒီ အခြေအနေ၊ ဒီ တစ်ခဏလေးဟာ ကြာရှည် မဟုတ်ဘူး ဆိုတာ သိကြတယ်။ တကယ်လို့ အဲဒီ အခြေအနေ ကလေးကို ပြောင်းလဲခြင်း မရှိအောင် လုပ်နိုင် တယ်ပဲ ထားဦး။ အဲဒီ အခြေအနေ ကလေးက ယူဆောင်လာတဲ့ ပျော်ရွှင်မှုဟာ တစ်ခဏကြာရင် ရိုးသွားမှာ မို့လို့ပါ။

ဒါကြောင့်မို့ ကျွန်တော်တို့ကို ပျော်ရွှင်စေတဲ့ အရာတွေကို ကျွန်တော်တို့ ခွဲခြားကြ ည့်တတ်ဖို့ လိုတယ်။ ပျော်ရွှင်မှုကို လျော့ပါးမသွားစေဘဲ ပြောင်းလဲသွားတတ်တဲ့ အရာတွေနဲ့ ပျော်ရွှင်မှု အတွက် လိုအပ်တဲ့ အရာတွေလို့ ခွဲခြားသိဖို့ လိုအပ်ပါ တယ်။ တော်စတိုင်းရဲ့ အင်နာကရီးနီးနား ဝတ္ထုမှာ စေ့စပ်ကြောင်းလမ်းပြီး အိမ် ကို ပြန်လာတဲ့ လီဗင်ဟာ လမ်းလျှောက်လာရင်း မြင်မြင်သမျှကို ကြည့်ပြီး ပီတိ သောမနသ ဖြစ်လာတယ်။ ကောင်းကင်ကြီးက ပိုပြီး ပြာလာတယ်လို့ ထင်ရ တယ်။ ငှက်တွေရဲ့ မြည်သံကလည်း ပိုပြီး ချိုသာတယ်လို့ ထင်ရတယ်။ တံခါး စောင့် အဖိုးကြီးကလည်း သူ့ကို ခါတိုင်းထက် ကြင်နာချစ်ခင်တဲ့ အကြည့်နဲ့ ကြ

ည့်တယ်လို့ ထင်ရတယ်။ ဒါပေမယ့် အဲဒီနေ့က တခြား မြို့တစ်မြို့ကို ရောက်နေရင်လည်း ဒီလိုပဲ ပျော်နေမှာပဲ။ အဲဒီမြို့က လူတွေဟာ သူ့အမြင်မှာ ချစ်စရာကောင်းနေဦးမှာပဲ။ သူ့ရင်ထဲမှာ အရာအားလုံးကို တောက်ပ ထိန်လင်းသွားစေတဲ့ အလင်းရောင် ရှိနေတယ်။ ဒီ အဖွဲ့တွေ အလင်းဟာ သူ့ ပျော်ရွှင်မှုရဲ့ အနှစ်သာရပဲ။

လူတစ်ယောက်ကို ပျော်ရွှင်မှု ဖြစ်စေတဲ့ အရာဟာ အဖြစ်အပျက်တွေ၊ အရာဝတ္ထုတွေ မဟုတ်ဘူး။ အဲဒီ အရာဝတ္ထုတွေ၊ အဖြစ်အပျက်တွေကို နဂိုပကတိ အရည်အသွေးတွေနဲ့ ဖြည့်ပေးလိုက်တဲ့ စိတ်အခြေအနေ တစ်ရပ်သာ ဖြစ်တယ်။ ကျွန်တော်တို့ဟာ ပျော်စရာ အဖြစ်အပျက်တွေ ဖြစ်ပျက်လာမယ့် အရေးထက် အဲဒီ စိတ်အခြေအနေ တစ်ရပ် အရည်ခံရေးကို မျှော်လင့်ရမယ်။ ဒီလို အခြေအနေ တစ်ရပ်ဟာ တကယ် အတွင်းအဖွဲ့တွေ သန္တာန် ဟုတ်ရဲ့လား။ ပြင်ပ အရာဝတ္ထုတွေ အပေါ်မှာ အဲဒီ အခြေအနေက ထုတ်လုပ်ပေးတဲ့ နည်းအပြင် အခြား နည်းနဲ့ရော အဲဒီ ပျော်ရွှင်မှုကို ရွာဖွေ မတွေ့နိုင်တော့ဘူးလား။ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ခံစားချက်တွေနဲ့ မှတ်ဉာဏ်တွေကို အတွေးတွေထဲက ဖယ်ထုတ်လိုက်ရင် ကျွန်တော်တို့ စိတ်ထဲမှာ စကားလုံးမဲ့တဲ့ ဟာလာဟင်းလင်းဖြစ်မှုက လွဲလို့ ဘာမှ ကျန်ရစ်ခဲ့တော့မှာ မဟုတ်ဘူး။

ဒီလိုဆိုရင် ပျော်ရွှင်မှု သက်သက်နဲ့ ပီတိဖြစ်မှု သက်သက် ဆိုတာ ဘယ်မှာ ရှာတွေ့တော့မှာလဲ။ မီးစုန်းဓာ တ် ရှိတဲ့ ငါးများဟာ ရေနက်ကို မြင်နိုင်တယ်။ ပင်လယ်ရေညိုကို မြင်နိုင်တယ်။ သူတို့အနီး ရောက်သွားရင် လင်းသွားတဲ့ အတွက် အခြားသော ပင်လယ်သတ္တဝါများကို မြင်နိုင်တယ်။ ဒါပေမယ့် အဲဒီ အလင်းရောင် ထုတ်လုပ်ပေးရာ လှုပ်ရှားနေတဲ့ မှုလ ရင်းမြစ်ကိုတော့ မမြင်နိုင်ဘူး။ ဘာဖြစ်လို့လဲ ဆိုတော့ အဲဒီ အလင်းရောင်ဟာ သူတို့ ကိုယ်တွင်းမှာသာ ရှိနေလို့ပဲ။ အလားတူပဲ ပျော်ရွှင် ချမ်းမြေ့နေတဲ့ လူတစ်ယောက်ဟာလည်း သူ့ ပျော်ရွှင်မှုကြောင့် အခြားလူတွေ ရရှိလိုက်တဲ့ အကျိုးသက်ရောက်မှုကို မြင်နိုင်ပေမယ့် သူ့ ပျော်ရွှင်မှုကိုတော့ သူ ပြန်မြင်ဖို့ တော်တော်ခက်တယ်။ အဲဒီ ပျော်ရွှင်မှုမျိုးကို ကြုံဖြဲဖို့ ဆိုတာကတော့ ပိုလို့တောင် ခက်သေးတယ်။

* * *

ဒီသဘောကို ပိုရှင်းအောင် ပြောပြဖို့ ကြိုးစားတဲ့ အနေနဲ့ ပျော်ရွှင်မှုရဖို့ ဘယ်လောက် ခက်ခဲသလဲ ဆိုတာကို ပြောပြချင်တယ်။ ဒီလိုဆိုရင် ပိုပြီး လွယ်

သွားလိမ့်မယ် ထင်တယ်။ ပင်ဒိုရာရဲ့ သေတ္တာကို ဖွင့်ကြည့်လိုက်ပါ။ လူဘဝရဲ့ ဒုက္ခ၊ သုက္ခတွေကို တွေ့ရလိမ့်မယ်။ အဲဒီအထဲက သူသူငါငါ အဖြစ်များတဲ့ ဒုက္ခ၊ သုက္ခတွေကိုပဲ စိတ်နဲ့ မှတ်ထားလိုက်ပါ။

ပထမ ဘာထွက်လာမလဲ။ ဆင်းရဲ မွဲတေခြင်းနဲ့ မကျန်းမာခြင်းတို့ဟာ မည်းမှောင်တဲ့ အရိပ်တွေနဲ့ ပေါ်ထွက်လာတယ်။ ဒုက္ခတွေ အနက် အဲဒီ ဒုက္ခနှစ်ခုဟာ ကြောက်စရာ အကောင်းဆုံးပဲ။ အဲဒီ ဒုက္ခနှစ်ခု မကြာခဏ ရောက်လာပြီ ဆိုရင် ကုစရာ ဆေးရယ်လို့ တော်တော် ရှားသွားပြီ။ စတုံးအစ်လို့ ခေါတဲ့ ဥပေက္ခာဝါဒီတွေ လုပ်လေ့ရှိသလို ဒုက္ခ ဆိုတာ ပညတ်ပါလို့ ဟန်ဆောင် နှလုံးသွင်းဖို့က လွယ်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် အကျိုး ေတာ့ ထူးမှာ မဟုတ်ဘူး။ အတိတ် က ဒုက္ခဟာ မရှိတော့ဘူး။ လွန်သွားပြီ။ ပစ္စုပ္ပန် ဒုက္ခကတော့ မမြင်နိုင်ဘူး။ အနာဂတ် ဒုက္ခကလည်း မလာသေးဘူးလို့ သူတို့ ပြောလေ့ရှိကြတယ်။ အမှန်ကတော့ ဒီလို မဟုတ်ပါဘူး။ လူဟာ ခြားနားတဲ့ ကိုယ့်ဘဝ သုံးပါးကို ကိုယ်ထင်သလို ပိုင်းခြားပစ်လို့ ရတာ မဟုတ်ပါဘူး။ အတိတ်က ဒုက္ခတွေကို ပြန်စဉ်းစားမိတဲ့အတွက် ပစ္စုပ္ပန် ဒုက္ခတွေဟာ ပိုပြီး ကြီးလာတယ်။ ပိုပြီး ပြင်းထန်လာတယ်လို့ ထင်ရတဲ့ အခါတွေ ရှိတတ်ပါတယ်။ စိတ်ဓာ တ် ကြံ့ခိုင်တဲ့ လူတစ်ယောက်ဟာ ဒုက္ခ ဝေဒနာကို တိုက်နိုင်တယ်။ ဘယ်လောက်ပဲ ဒုက္ခ တွေ့သည်တိုင် တည်ငြိမ်စွာ ရင်ဆိုင်နိုင်တယ်။ မွန်တိန်းဟာ အလွန် နာကျင်ပြင်းထန်တဲ့ ရောဂါဝေဒနာကို သတ္တိရှိရှိ ခံနိုင်ခဲ့တယ်။ ဒါပေမယ့် ဘဝဟာ ပြင်းပြတဲ့ ဝေဒနာကြီးတစ်ခု ဖြစ်နေတဲ့ ပညာရှင်တစ်ဦး၊ သူတော်သူမြတ် တစ်ဦးအဖို့ ဘာလုပ်ရမှာလဲ။

ဒိုင်အိုဂျင်းဟာ ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှုကို ဂရုမစိုက်ဘဲ နေနိုင်တယ်။ သူမှာ နေရောင်ရဲ့ အနွေးဓာ တ် ရှိပြီ။ စားစရာ ရှိပြီ။ သူ့ စည်ပိုင်းကလေး ရှိပြီ။ ဘဝမှာ သူ တစ်ယောက်တည်းပဲ နေသွားခဲ့တယ်။ တကယ်လို့သာ ရာသီဥတုကလည်း အေး၊ စားစရာကလည်း မရှိ၊ မြို့ကြီးထဲမှာ အလုပ်လည်း မရှိ၊ ကလေး လေးယောက်ကိုလည်း ကျွေးရဦးမယ် ဆိုရင် ဘယ်လို နေမလဲ။ အဲဒါမှ သူ့ရဲ့ ဒုက္ခ။ ခိုက်ခိုက်တုန် ချမ်းပြီး ဆာနေတဲ့ လူတွေကို ကျေနပ်ရောင့်ရဲစွာ နေဖို့ တရားဟောရတာဟာ သူတို့ကို စော်ကားတာနဲ့ အတူတူပါပဲ။ သူတို့မှာ တကယ် လိုနေတာက ကျေနပ်ရောင့်ရဲမှု ဒဿန မဟုတ်ဘူး။ အစားအစာနဲ့ မီးသွေး ဖြစ်တယ်။

အကြီးအကျယ် နာမကျန်းဖြစ်မှုနဲ့ ဆင်းရဲမှုတို့ကို နာကျင် ပြင်းထန်သော်လည်း အတော်အတန် ခံနိုင်တဲ့ ဒုက္ခတွေနဲ့ သွားပြီး မရောသင့်ဘူး။ ဒီအခက်အခဲမျိုး ေတွကို ပျော်ရွှင်မှုကို တားဆီးနေတဲ့ မကျော်လွှားနိုင်တဲ့ အခက်အခဲတွေလို့ မယူဆ

သင့်ဘူး။ စတိုးအစ်လို့ ခေါ်တဲ့ ဥပေက္ခာဝါဒီများဟာ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ သဘာဝ လိုအပ်ချက်များနဲ့ လိုအပ်တဲ့ လိုအပ်ချက်များကို မှန်ကန်စွာ ခွဲခြား နိုင်ကြတယ်။ လိုအပ်တဲ့ လိုအပ်ချက်များ ဆိုတာက စားစရာနဲ့ သောက်စရာကို ဆိုလိုတာ။ မရှိရင် မဖြစ်တဲ့ အရာတွေကို ပြောတာ။ မရှိရင်လည်း နေ လို့ရတာမျိုးကို ခေါ်တာ။ လောကမှာ တကယ် ဆင်းရဲတာနဲ့ တကယ် နာမကျန်းဖြစ်တာတွေ ရှိတယ်။ အလားတူပဲ၊ လောကမှာ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် လူမမာလို့ ထင်နေတဲ့ လူနဲ့ တကယ့် လူနာတွေ အများကြီး ရှိတယ်။ ကျွန်တော်တို့စိတ်ဟာ ကျွန်တော်တို့ ကိုယ်ပေါ်မှာ မယုံနိုင်စရာ ကောင်းလောက်တဲ့ တန်ခိုး ဩဇာတွေ ရှိတယ်။ အများအားဖြင့် ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ဒုက္ခတွေဟာ ကိုယ့်စိတ်က ထင်နေတဲ့ အရာများသာ ဖြစ်တယ်။ တချို့ လူတွေဟာ တကယ်နာမကျန်း ဖြစ်ကြတယ်။ တချို့ကျတော့လည်း သူတို့ ကိုယ် သူတို့ နာမကျန်း ဖြစ်တယ်လို့ ထင်ကြတယ်။ တ ချို့ကျတော့လည်း သူတို့ ကိုယ် သူတို့ နာမကျန်းဖြစ်အောင် လုပ်ကြတယ်။ ဘောဒိုး မြို့ဝန်ဖြစ်တဲ့ အခါမှာ မွန်တိန်းက ခင်ဗျားတို့ရဲ့ ပြဿနာတွေကို ကျွန်တော့်လက်နဲ့ ကိုင်တွယ်ဖို့ အဆင်သင့် ရှိပါတယ်။ ဒါ ေပမယ့် အသည်းထဲ၊ နှလုံးထဲတော့ မထည့်နိုင်ဘူးလို့ ပြောခဲ့ပါတယ်။

လောကမှာ စိတ်အထင်နဲ့ နာမကျန်းဖြစ်မှု ရှိသလို စိတ်အထင်နဲ့ ဆင်းရဲ မွဲတေနေသူတွေလည်း ရှိတယ်။ တခြားသူတွေမှာ ဒုက္ခတွေ ရောက်နေချိန် ကိုယ့်မှာ ဝင်ငွေကလေး နည်းနည်းပါးပါး လျော့သွားတာ နဲ့ ဘဝ ဆုံးတော့မလောက် ပြော ေန တာမျိုးကတော့ တကယ် ဆင်းရဲတဲ့ သူတွေကို စော်ကားနေတာနဲ့ အတူတူပါပဲ။ ကိုယ့် ခေါင်းပေါ်မှာ အမိုးတစ်ခု၊ စားစရာ ပန်းကန်တစ်ချပ်၊ ဝတ်စရာ အဝတ်တစ်စုံ ရှိနေပါလျက် ခြွေသံပါအောင် ညည်းပြနေတာကတော့ မရှိ ဆင်းရဲသားတွေကို စော်ကားတာနဲ့ အတူတူပါပဲ။ တစ်ခါတုန်းက မိတ်ဆွေတစ်ယောက်က ပြောဖူးတယ်။ အမျိုးသမီး တစ်ယောက်ဟာ အိမ်ထောင်ပရိဘောဂ ကောင်းကောင်းနဲ့ မနေနိုင်လို့ သူ့ကိုယ်သူ သတ်သေသွားသတဲ့။ သူ့စိတ်ထဲမှာ ထင်နေတဲ့ ဆင်းရဲဒုက္ခမျိုး ဆိုတာ အဲဒါမျိုးပါ။

ပျော်ရွှင်မှုကို အတားအဆီး ဖြစ်စေတဲ့ အကြောင်းများဖြစ်တဲ့ နာမကျန်းဖြစ်ခြင်းနဲ့ ဆင်းရဲခြင်းတို့ အပြင် ေနာက် အကြောင်းတစ်ကြောင်း ရှိသေးတယ်။ အဲဒါကတော့ ရှုံးနိမ့်ခြင်းပဲ။ ကိုယ့်ရည်မှန်းချက် မအောင်မြင်ဘဲ ရှုံးနိမ့်သွားတာ။ အချစ်ရေးမှာ ရှုံးနိမ့်သွားတာ။ ကျွန်တော်တို့ဟာ အနာဂတ်အတွက် စီမံကိန်းတွေကို ဆွဲကြတယ်။ အဲဒီ စီမံကိန်းတွေဟာ ဖရိုဖရဲ ဖြစ်သွားပြီး ကျွန်တော်တို့ရဲ့ မျှော်လင့်ချက်တွေဟာလည်း ပျက်စီးသွားခဲ့ကြတယ်။ ကျွန်တော်တို့ဟာ အချစ် ခံချင်ကြတယ်။ ဒါပေမယ့် အချစ် မခံရဘူး။ မနာလို ဝန်တိုမှုဟာ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ နေ့နဲ့ ည

တွေကို အဆိပ်ခတ်နေတယ်။ ကျွန်တော်တို့ဟာ အလုပ် တစ်ခုကို လိုချင်ကြဲ
တယ်။ ရလိမ့်မယ်လို့ မျှော်လင့်ခဲကြတယ်။ ခရီးသွားဖို့ ပြင်ဆင်ကြတယ်။ ဒါပေမ
ယ့် မသွားဖြစ်ဘူး။ ဒီလို ဖြစ်ပျက်လာတဲ့ အခါမှာ ဥပေက္ခာဝါဒီလို့ ခေါ် ကြတဲ့ စ
တိုးအစီတွေကတော့ ဖြေသိမ့်ရတာ လွယ်တယ်။

ဘာဖြစ်လို့လဲ ဆိုတော့ ဒီလို မအောင်မြင်မှု၊ ရှုံးနိမ့်မှုတွေဟာ တကယ်အမှန်
မဟုတ်ဘူး၊ စိတ်အထင်သာ ဖြစ်တယ်လို့ ယူဆကြတာကိုး။ ရှုထောင့် ပြဿနာ
သာ ဖြစ်တယ်လို့ ယူဆကြတာကိုး။ ကိုယ့် မျှော်မှန်းချက်တွေ အကောင်အထည်
မဖော်နိုင်တဲ့ လူဟာ ဘာဖြစ်လို့ စိတ်ဆင်းရဲရတာလဲ။ ကိုယ်ခန္ဓာမှာ ထိခိုက်
နာကျင်လို့လား။ မဟုတ်ပါဘူး။ သူရဲ့ အတိတ်က ရှုံးနိမ့်မှုတွေကို ဖြစ်စေတဲ့
ချွတ်ယွင်းချက်တွေကို ပြန်သတိရပြီး သူရဲ့ အနာဂတ် အောင်မြင်မှုတွေကိုလည်း
သူနဲ့ ပြိုင်ဘက်တွေက ကပျက်ယပျက် လုပ်ကြဦးမှာလားလို့ စိုးရိမ်နေလို့ပါ။
တကယ်လို့ အတိတ်က အမှားတွေကို ပြန်တွေးပြီး စိုးရိမ်ခြင်း မဖြစ်၊ နောက်
အနာဂတ်အတွက်လည်း တွေးတော ပူပန်ခြင်း မဖြစ်ဘဲ လက်ရှိ အခြေအနေကို
အာရုံစူးစိုက်ပြီး လက်ရှိ အလုပ်ကို အောင်မြ င်ဖို့ ကြိုးစားခဲ့ရင် ကျေနပ်လောက်
တဲ့ ရလဒ်တွေ အ ြမဲလိုလို ပေါ်ထွက်လာမှာ သေချာပါတယ်။ အဲဒီလို စိတ်ကူးနဲ့
တွေးတော ပူပန်တတ်သူတွေအတွက် သျင် အဂ္ဂနေး ကီးသတ်စ်ရဲ့နည်းကို
လိုက်နာဖို့ အကြံ ပေးချင်တယ်။ ဒါကတော့ မိမိ အလိုရှိတဲ့ အရာကို ပြတ်ပြတ်
သားသား ရှင်းရှင်းလင်းလင်း မြ ငတတ်ဖို့ ပါပဲ။

ခင်ဗျားဟာ ပြည်နယ်တစ်ခုမှာ ဘုရင်ခံ ဖြစ်ချင်တယ်။ ဒါပေမယ့် မဖြစ်ခဲ့ဘူး။ မ
ဖြစ်တော့ကော ဘာအရေးလဲ။ ခင်ဗျား မတွေ့ချင် စကားမပြောချင်တဲ့ လူတွေနဲ့
တစ်နေကုန် ထိုင်ပြီး စကား မပြောရတော့ဘူးပေါ့။ စဉ်းစားဖို့ အချိန် မရတော့ဘူး
ပေါ့။ စဉ်းစားဖို့ အချိန် မရလောက်အောင် များပြားတဲ့ ပြဿနာပေါင်း သောင်း
ခြော် က်ထောင်ကို ရင်မဆိုင်ရတော့ဘူးပေါ့ ။ ခင်ဗျား ကိုယ်ရေးကိုယ်တာတွေ
လိုက်ကြည့်၊ ဆီလို့ အပေါက်ရှာပြီး ခင်ဗျား ကျူးလွန်ခြင်း မရှိတဲ့ ပြစ်မှုတွေကို
ကျူးလွန်ပါတယ်လို့ စွပ်စွဲမယ့် ရန်သူတွေကို မတွေ့ရတော့ဘူးပေါ့ ။ ဘုရင်ခံ
ရာထူး မရတော့ ခင်ဗျားအဖို့ အေးအေးဆေးဆေးတောင် နေရသေးတယ်။ ဇိမ်နဲ့
နေပြီး ကိုယ်ဖတ်ချင်တဲ့ စာအုပ်ကလေး ဖတ်လိုက်၊ ကိုယ်စကားပြောချင်တဲ့
အဖော်နဲ့ စကားပြောလိုက်။ ဘယ်လောက် ဟန်ကျသလဲ။ မအောင်မြင်သည့်တိုင်
တစ်ဖက်မှာ ကောင်းတာတွေ အများကြီး ရှိပါတယ်။ ဒါဟာ ကံမကောင်းတာလို့
ပြောလို့ မရပါဘူး။

‘ဒီနေ့ည ကျွန်တော် စိတ်ဆင်းရဲရတယ်။ ကျွန်တော်တော့ မြို့တော်ဝန် ရာထူးကို မ ရဘူး။ ကိုယ့် လက်အောက်က လူနှစ်ယောက်ကတော့ ရာထူး တိုးသွားတယ်။ ဒါ ပေမယ့် မြို့တော်ဝန် ဖြစ်ရင် မြို့သူမြို့သား ခြောက်ထောင်နဲ့ နောက် လေးငါးနှစ် ဆက်ဆံနေရဦးမှာ။ ကျွန်တော် ဒီထက်ပိုပြီး စိတ်ဆင်းရဲဦးမှာ’ လို့ စတင်ဒဲလ်က ရေးခဲ့ဖူးတယ်။

တကယ်လို့သာ ကိုယ့်ဘဝ အဖြစ်အပျက်တွေကို ပွင့်လင်းတဲ့ သဘောထားနဲ့ ပြန် ကြည့်နိုင်ရင် ကိုယ် ရှုံးနိမ့်ပြီး မရခဲ့တဲ့ အရာတွေဟာ ကိုယ် တကယ်လိုချင်တဲ့ အရာတွေ မဟုတ်ဘူး ဆိုတာ မကြာခဏ ပြန်တွေ့ရတတ်ပါတယ်။ တကယ် ကတော့ လူရဲ့ ထုတ်ဖော် ပြောဆိုတဲ့ ဆုတောင်းနဲ့ တကယ်လိုချင်တဲ့ ဆန္ဒ ကြား ထဲမှာ တော်တော် ခြားနားချက် ရှိပါတယ်။ အိမ်ထောင် ပြုချင်လို့ကတာ၊ အမတ် ဖြစ်ချင်လို့ကတာ၊ ပုံတူကောင်းကောင်း တစ်ပုံ ရေးချင်လို့ကတာလို့ ပါးစပ်က ထုတ်ပြောပေမယ့် တကယ် စိတ်ထဲမှာ ရှိချင်မှ ရှိတတ်တာ။ တကယ့် ဆန္ဒဟာ ပါးစပ်က ထွက်လာ တာ မဟုတ်ဘူး။ အလုပ်ကိုပဲ ကောက်လုပ်သွားတာ။ ကိုယ့် ဆန္ဒ တစ်ခုဟာ မဖြစ်နိုင်တဲ့ အရာတစ်ခုလည်း မဟုတ်ဘူး၊ အဓိပ္ပာ ယ် ကင်းမဲ့တဲ့ အရာတစ်ခုလည်း မဟုတ်ဘူး ဆိုရင် ပိုင်းဖြတ်မှုနဲ့ လုပ်ရင် အဲဒီ ဆန္ဒဟာ အကောင်အထည် ပေါ် နိုင်တယ်။ ဂုဏ်သိက္ခာကို လိုချင်တဲ့ လူတစ်ယောက်ဟာ ဂုဏ်သိက္ခာကို ရတယ်။ မိတ်သင်္ဂဟကို လိုချင်တဲ့ သူဟာ မိတ်ဆွေတွေကို တွေ့ တယ်။ အောင်နိုင်မှုတွေကို လိုချင်တဲ့ အမျိုး သမီးဟာ အောင်နိုင်မှု တွေကို ရ တယ်။ လူငယ် ဘိုနာပတ်ဟာ အာဏာကို လိုချင်တယ်။ အာဏာကို ရယူရာမှာ တွေ့ရတဲ့ အတားအဆီးတွေဟာ ကျော်လွှားလို့ ရမှ ရပါ့မလားလို့ ထင်ရတယ်။ ဒါ ပေမယ့် ကျော် လွှား နိုင်ခဲ့တယ်။

ဟုတ်ပါတယ်။ တစ်ခါတလေမှာ အောင်မြင်မှုကို မရနိုင်တဲ့ အခြေအနေတွေ အများကြီး ရှိတယ်။ စကြဝဠာကြီးကို ပြောင်းလွှေ့ပစ်ဖို့ ဆိုတာ လွယ်တာမှတ်လို့။ ဒီတော့ လူမှာလည်း အခက်အခဲတွေ ရှိတာပေါ့။ အခက်အခဲက တခြားမှာ မရှိခင် ကိုယ့် ကိုယ်တွင်းမှာတောင် ရှိနေသေးတယ်။ သူ ဟာ တစ်စုံတစ်ခုသော ရလ ဒ် ကို လိုချင်တယ်လို့ သူ့ဘာသာသူ ထင်တယ်။ ဒါပေမယ့် အတွင်းအင်အား တစ်ခု က သူ့ကို ဆန့်ကျင်ဘက် အရပ်ကို တွန်းပို့နေတယ်။ အဲဒီထဲမှာ စာရေးဆရာတွေ က အများဆုံးပဲ။ စာရေးဆရာ တော်တော်များများက သူတို့ ဘယ်လို စာအုပ်မျိုး တွေကို ရေးချင်တဲ့ အကြောင်း။ ဒါပေမယ့် မရေးနိုင်တဲ့ အကြောင်း စသဖြင့် မကြာခဏ ပြောတတ်ကြတယ်။ ဒါက တကယ် မရေးချင်လို့ပါ။ တကယ် ရေး ချင်တယ် ဆိုရင် အဲဒီ အခြေအနေက ရုန်းထွက်ပြီး ဘာဖြစ်လို့ မရေးနိုင်ရမှာလဲ။ လက်ရှိဘဝက ရုန်းထွက်ပြီး ဘာဖြစ်လို့ မရေးနိုင်ရမှာလဲ။ လက်ရှိဘဝက ရုန်း

ထွက်ပြီး ရေးပေါ့။ ဘားလ်ဇက်ရဲ့ စိတ်တန်ခိုးနဲ့ စိတ်စွမ်းအင်ကို ကြည့်ပါလား။ သူ ရေးချင်တဲ့ စာပေမျိုးတွေကို ရေးနိုင်ဖို့အတွက် အဲဒီလို စာပေတွေကို ရေးနိုင်တဲ့ ဘဝမျိုးမှာ ကျင်လည်ခဲ့တယ်။ သူ့အလုပ်မှာ နှစ်မြုပ် စူးစိုက်ထားတဲ့ ဘားလ်ဇက်ရဲ့ စိတ်တန်ခိုးဟာ ထင်ရှားတဲ့ သက်သေ သာဓက တစ်ခုပါပဲ။

ပလေတိုရဲ့ သမ္မတနိုင်ငံကျမ်း၊ ဒဿမ စာစောင်မှာ ဣသာဆိုတဲ့ အာမီးနိုးယန်း လူမျိုး ဟာ ဟိဒ်ဒစ် ဆိုတဲ့ ငရဲကို ရောက်သွားတော့ သေသူတို့ရဲ့ ဝိညာဉ်တွေ ဘယ်လို နေရသလဲ ဆိုတာကို သွားတွေ့တယ်။

‘ဣသာနှင့် ဝိညာဉ်များ ရောက်သည့်အခါ၌ သူတို့၏ တာဝန်သည် ကြမ္မာနတ်သမီး ဆီသို့ သွားရန် ဖြစ်၏။ သို့ရာတွင် ပု ေရာဟိတ်တစ်ဦး ရောက်လာကာ သူတို့ကို စီစဉ်တကျ ဖြစ်အောင် စီမံ၏။ ထို့နောက် ကြမ္မာနတ်သမီး၏ ဒူးပေါမှ ကံမဲပြားများနှင့် ဗီဇ နမူနာများကို ယူကာ အထက် တစ်နေရာသို့ တက်၍ အောက်ပါအတိုင်း ပြောလေ၏။ (ကြမ္မာနတ်သမီး၏ စကားကို ကြားနာကြကုန်။ လိုအပ်ခြင်း၏ သမီးပျို ဖြစ်သော ကြမ္မာနတ်သမီး ၏ စကားကို ကြားနာကြကုန်။ အို... ပုထုဇဉ် အပေါင်းတို့၊ ပုထုဇဉ်တို့၏ သံသရာ စက်ဝိုင်းကို မြင်ကြကုန်။ သင်တို့၏ ပါရမီဉာဏ်က သူတို့ကို မရွေး။ သင်တို့ကသာ သင်တို့၏ ပါရမီဉာဏ်ကို ရွေးချယ်ကြရမည်။ ပထမဆုံး ကံမဲပြားကို ဆွဲသူသည် သူကြွိုက်ရာ ဘဝတစ်ခုကို ရွေးချယ်ရမည်။ ထိုဘဝသည် သူ၏ ကြမ္မာသာ ဖြစ်သည်။ ကောင်းခြင်းမင်္ဂလာသည် လွတ်လပ်၏။ ထို ကောင်းခြင်းမင်္ဂလာကို အသရေ ပျက်အောင်၊ သို့မဟုတ် အသရေ မရှိအောင် လုပ်သည်နှင့်အမျှ သူသည် ကောင်းခြင်း မင်္ဂလာကို ထို အတိုင်းအတာ အထိသာ ရမည်ဖြစ်၏။ ေရွးချယ်သူ၏ တာဝန်သာ ဖြစ်၏။ ဘုရားသခင်ကမူ လွတ်လပ်ပေ၏) ဟု ပြော၏။ စ ကားပြန်သူက ထိုသို့ ပြောပြီးသည့် အခါ၌ သူသည် ကံမဲပြားကို ကြဲလိုက်၏။ သူတို့ကလည်း မိမိအနီးသို့ ကျလာကြသော ကံမဲပြား အသီးသီးကို ကောက်ယူကြ၏။ ဣသာမှာ (ခွင့်ပြုချက် မရသဖြင့်) ကောက်ယူခြင်း မပြုချေ။ သူတို့အားလုံးပင် မိမိတို့ ကောက်ယူရရှိသော ကံမဲပြား နံပါတ်ကို သိကြ၏။ ထို့နောက် မြေကြီးပေါ်တွင် ဘဝ နမူနာများကို ရွေးကြ၏။ ရှိနေ ေသာ ဝိညာ ဉ်ထက် ဘဝများက ပိုလျက်ရှိ၏။ ဘဝမျိုး လည်း စုံ၏။ တိရစ္ဆာန် အမျိုးမျိုးတို့၏ ဘဝနှင့် အခြေအနေ အမျိုးမျိုးတို့မှ လူတို့ဘဝများ ပါဝင်ကြ၏။ ထို့အထဲတွင် ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်သည့် မင်းဆိုးမင်းညစ်များလည်း ပါ၏။ အချို့ မင်းဆိုးများသည် အသက်ရှင်လျက် ရှိကြပြီး အချို့မှာလည်း မင်းဆိုးဘဝမှ လျော့ကျကာ ဆင်းရဲခြင်း၊ မင်းပြစ်မင်းဒဏ် ခံရခြင်း၊ တောင်းရမ်း စားသောက်ရခြင်း အဖြစ်သို့ ရောက်ကြကုန်၏။ မိမိတို့ ကိုယ်ဟန်နှင့် အလှကြောင့် ကျော်ကြားသူများ၊ အားကစားပွဲတွင် အောင်မြင်မှုနှင့် ခွန်

အားကြောင့် ကျော်ကြားသူများ၊ မိုးရိုးနှင့် ဇာတိကြောင့် ကျော်ကြားသူများ၏ ဘဝများလည်း ရှိ၏။ အချို့မှာလည်း ဆန့်ကျင်ဘက် အရည်အချင်းများကြောင့် ကျော်ကြားမှုနှင့် ပြောင်းပြန်ကျသော ဘဝများလည်း ရှိ၏။ အလားတူ မိန်းမများလည်း ရှိ၏။ သို့ရာတွင် တခြား တပါးသော အရည်အချင်းများလည်း ရှိသေး၏။ ယင်းတို့သည် တစ်ခုနှင့် တစ်ခု ရောနှောလျက် ရှိကြ၏။ စည်းစိမ်ဥစ္စာ၏ သဘောနှင့် လည်းကောင်း၊ ဆင်းရဲနွမ်းပါးခြင်း သဘောနှင့်လည်း ေကာင်း ရောနှောကြ၏။ ရောဂါဘယ၏ သဘောနှင့် လည်းကောင်း၊ ကျန်းမာခြင်း၏ သဘောနှင့် လည်းကောင်း ရောကြ၏။ ပထမ ရွေးရမည့်သူသည် ရှေ့သို့ တက်လာကာ အကြီးမားဆုံးသော ရက်စက်မှုကို ရွေးချယ်၏။ တဏှာနှင့် မောဟတို့ ပိတ်ဖုံးသည် ဖြစ်၍ အခြားအရာများကို ဘာမျှ မစဉ်းစားနိုင်။ သူလုပ်ရမည့် အလုပ်များတွင် အခြားသော မကောင်းမှုများ အပြင် မိမိ၏ ကလေးငယ်ကို ဝါးမျိုစားသောက်ရမည့် အချက် ပါသည်ကိုလည်း မသိ။ သို့ရာတွင် ပြန်လှန် စဉ်းစား၍ ကံမဲပြားတွင် ပါသည့် အချင်းအရာတို့ကို မြင်သည့် အခါ၌ကား ရင်ကို ထုကာ မိမိ အရွေးမှားခြင်းအတွက် ငိုကြွေးခြင်း ပြု၏။ ဤတွင် သူသည် မိမိ၏ အဖြစ်ဆိုး အတွက် မိမိကိုယ် မိမိ အပြစ်မဖို့ဘဲ နတ်များကို လည်းကောင်း၊ ကံတရားများကို လည်းကောင်း၊ မိမိမှအပ ဖြစ်သော အခြား အရာတိုင်းကို လည်းကောင်း အပြစ်ဖို့လေ၏။’

ကျွန်တော်တို့ဟာလည်း ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ကံ အကြောင်းတရားကို စစ်ဆေးဖို့ အခွင့် ရှိပါတယ်။ ယောကျ်ားတစ်ယောက်ဟာ လူမှု အဆင့်အတန်းကြောင့် ဖြစ်စေ၊ စီးပွားရေး အဆင့်အတန်းကြောင့် ဖြစ်စေ၊ ငွေကြေးကြောင့် ဖြစ်စေ မိန်းမတစ်ယောက်ကို လက်ထပ်တယ်။ ဒါပေမယ့် မိန်းမကတော့ ဒုတိယတန်းစားလောက်ပဲ ရှိတယ်။ ဒါကို သူကိုယ်တိုင်လည်း သိတယ်။ အားလုံးကလည်း သိတယ်။ နှစ်လသုံးလလောက်လည်း ကြာရော၊ ဒီမိန်းမ အသုံးမကျတာတွေကို ထုတ်ညည်းတော့တာပဲ။ ဒါပေမယ့် ဒါတွေကို အစတုန်းက သူ မသိခဲ့ဘူးလား။ ဒါဟာ ကံ အကြောင်းတရားလို့ ပြောရတော့မှာပဲ။ ပို က်ဆံနဲ့ အောင်မြင်မှုကို လောဘတကြီး လိုက်လံ ရှာဖွေတဲ့သူဟာ တစ်နေ့မှာ အနှေးနဲ့ အမြန် ဆိုသလို စိတ်ဆင်းရဲရမယ် ဆိုတာ နားလည် သဘောပေါက်ဖို့ ဉာဏ်ပညာတို့၊ အတွေ့အ ကုံတို့ သိပ်များများ မလိုပါဘူး။ ဘာဖြစ်လို့လဲ ဆိုတော့ ဒီလို ဘဝမျိုးဟာ ကိုယ့်ရဲ့ အပြင်က အရာဝတ္ထုတွေ အပေါမှာ အမှီပြုနေရလို့ ပါပဲ။ ရည်မှန်းချက်ကြီးတဲ့ လူဟာ တစ်နေ့မှာ ဒုက္ခ ရောက်တတ်တယ်။ သူ မသိတဲ့ အဖြစ်အပျက် တစ်ခုကြောင့်၊ ဒါမှမဟုတ် မကြာခဏ ပြောတဲ့ မမှန်ကန်တဲ့ မှတ်ချက် တစ်ခုကြောင့် တစ်နေ့မှာ သြဇာတိက္ကမ ကြီးတဲ့ လူတစ်ယောက်က ကိုယ့်ကို အန္တရာယ်ပေးလာနိုင်တယ်။ ဒါမှမဟုတ်ရင်လည်း တိုင်းပြည်က ကိုယ့်အပေါမှာ စွပ်စွဲလာနိုင်တယ်။ သူကတော့ သူ ကံဆိုးတယ်၊ ကံကြမ္မာဟာ သူ့ဘက်မှာ မရှိဘူး လို့ ပြောမှာပဲ။

ကံကြဲမှာဟာ အကျိုး အမြဲတ်ကို မျော်ကိုးတဲ့ လူတွေရဲ့ဘက်မှာ ဘယ်တော့မှ မရှိဘူး။ အကျိုး အမြတ်တွေ ရရေး မရရေးဟာ သူတို့အပေါ်မှာ မတည်ဘူး။ အကြောင်းအရာ အပေါ်မှာပဲ တည်တယ်။ နတ် သိကြားတို့ကိုပဲ အားကိုးမှာပဲ။

ကျွန်တော်တို့ဟာ လောဘနဲ့ မျှော်မှန်းချက် ကြီးခြင်းကြောင့် ကျွန်တော်တို့ အချင်းချင်း ပဋိပက္ခ ဖြစ်ကြရတယ်။ ဒါပေမယ့် ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ်နဲ့ ပြန်ပြီး ပဋိပက္ခ ဖြစ်ရတာကတော့ ပိုလို့တောင် ဆိုးသေးတယ်။ ကျွန်တော်တို့ဟာ မနေ့ကအလုပ်တွေ နဲ့ ဘဝ တစ်လျှောက်လုံးက အလုပ်တွေကို ပြန်လှန် စစ်ဆေးနိုင်ပြီး 'ငါဟာ တော်တော် မိုက်မဲတာပဲ။ ငါ မှားခဲ့တာပဲ။ ဒါပေမယ့် ငါ့ စိတ်ကူးနဲ့ အကောင်းဆုံး ကြိုးစား လုပ်ခဲ့တာပဲလေ။ ငါ ပြောခဲ့တဲ့ စကားကို နောက်လည်း ပြောနိုင်ပါတယ်။ အမှား တွေ့ခဲ့ရင်လည်း ငါ တွေးတာက မှားနေလို့၊ ဒါမှမဟုတ် ငါ ကြားရတဲ့ အချက်အလက် တွေကိုက မှားနေလို့။ ဒီလို ဖြစ်ရတယ်ဆိုတာ ဝန်ခံရပါတယ်' လို့ အောက်မေ့နိုင်ရင်၊ ဒီလို အစ္ဆ တွ ပေါင်းစည်းညီညွတ်မှု ရရင် နောင်တရပြီး စိတ်မချမ်းမသာ ဖြစ်နေတာတွေဟာလည်း ပျောက်ကွယ် သွားမှာပါ။ ဒါပေမယ့် များသောအားဖြင့်တော့ ဒီလို ကိုယ့်ဘာသာကို ယ် ပြန်ပြီး ဝေဖန်နိုင်တဲ့ အခါမျိုး၊ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် ဝေဖန်ရဲတဲ့ သတ္တိမျိုး၊ ကိုယ့်ဘာသာကိုယ် ပြန်ပြီး သဘောတူညီချက် ယူနိုင်တာမျိုးကတော့ အလွန် ရှားတယ်။ ကျွန်တော်တို့ အားလုံးမှာ ပုဂ္ဂိုလ် နှစ်ယောက် ရှိတယ်။ တစ်ယောက်ကတော့ လူအဖွဲ့အစည်းဝင် ဖြစ်ပြီး၊ နောက်တစ်ယောက် ကတော့ ပြင်းပြတဲ့ခံစားချက်တွေ ရှိတဲ့ လူသား ဖြစ်တယ်။ တစ်နည်း ပြောရရင် စဉ်းစားဉာဏ်ရှိတဲ့ လူနဲ့ တိရစ္ဆာန်စိတ် ရှိတဲ့လူ ဖြစ်တယ်။ ကျွန်တော်တို့ဟာ ကိုယ့် စိတ်အလိုကို လိုက်မှားနေကြတဲ့ သားကောင်တွေ ဖြစ်ပြီး ဘဝတစ်ပိုင်းမှာသာ စဉ်းစားဉာဏ် ရှိတဲ့ လူတွေပါလားလို့ ပြန်စဉ်းစားလိုက်ရင် တော်တော် စိတ်မချမ်းမသာစရာ ကောင်းတယ်။ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် ပြန်ပြီး သဘောတူညီချက် ယူဖို့ဆိုတာ တော်တော်ခက်တဲ့ ကိစ္စပါ။ ဘာဖြစ်လို့လဲ ဆိုတော့ ကျွန်တော်တို့ အတွေးတွေဟာ ကိုယ် တွေးချင်သလို တွေးလို့ရတာ မဟုတ်ဘဲ သူ့ဘာသာသူ အကြောင်း အမျိုး မျိုးကနေပြီး ပေါ်ထွက် လာကြလို့ပါ။ ကျွန်တော်တို့ဟာ အာသာတစ်ခုကို ဖြေဖျောက်ဖို့ ကြိုးစားရာမှာ မှားယွင်းတဲ့ အကဲဖြတ်ချက်တွေ၊ အားနည်းတဲ့ ချေပချက်တွေနဲ့ ကျိုး ကြောင်း ယုတ္တိရှိရှိ စကားပြောဟန် ဆောင်နေကြတယ်။ ကျွန်တော်တို့ဟာ ကျွန်တော်တို့ကို အန္တရာယ်ဖြစ်အောင် လုပ်တဲ့ လူတစ်စုကို မုန်းတယ်။ ဒါပေ မယ့် ဒီလို မုန်းတယ်ဆိုတာကို ဝန်မခံချင်ကြဘူး။ ဒါပေမယ့် ဒီအမုန်းဟာ ကျွန်တော်တို့ ကိုယ်ထဲမှာ ရှိတယ် ဆိုတာ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ သြတ္တပ္ပစိတ်က ပြောနေတယ်။ ဒီတင် ကိုယ့်ဘာသာကိုယ် မကျေမနပ် ဖြစ်လာတယ်။ ခါးသီးလာတယ်။ စိတ်တိုလာတယ်။ မိုက်မဲလာတယ်။ ကျွန်တော်တို့ မိတ်ဆွေတွေကို စော် ကားလာတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲ ဆိုတော့ ကျွန်တော်တို့ဟာ ကျွန်တော်တို့ ဖြစ်ချင်တဲ့ လူမျိုး ဖြစ်မလာဘဲကိုး။

ဒါကြောင့်မို့ 'ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် သိပါလေ' ဆိုတဲ့ ဆိုကရေးတီးရဲ့ အဆုံးအမ အရေးကြီးနေတာပေါ့။ ဒီတော့ စိတ်တည်ငြိမ် အေးချမ်းမှုကို ရချင်ရင် ဉာဏ် အမြော်အမြင် ရှိတဲ့လူဟာ ေတွးခေါမှုကို ပုံပန်းပျက်စေတဲ့ ဆန္ဒတွေ၊ သတိရ ချက်တွေကို ဓမ္မဒိဋ္ဌာန်ကျအောင် လုပ်ရလိမ့်မယ်။

စိတ်ဆင်းရဲမှုရဲ့ နောက် အကြောင်းတစ်ကြောင်းကတော့ အန္တရာယ်ကို ကြောက် ခြင်း ဖြစ်တယ်။ ဒီလို ပြောတဲ့အတွက် တချို့သော အကြောက်များဟာ မရှိသင့် ဘူး၊ မလိုအပ်ဘူးလို့ ကျွန်တော် ပြောလိုတာ မဟုတ်ဘူး။ လျင်မြန်စွာ ပြေးသွား နေတဲ့ မော်တော်ကား တိုက်မှာကို မကြောက်၊ ရောင်တိမ်းဖို့ ဂရုမစိုက်တဲ့ သူဟာ ချက်ချင်း သေသွားမှာပေါ့။ လက်နက်ကိုင်ထားပြီး ရန်လိုတဲ့ အိမ်နီးချင်းကို မ ကြောက်တဲ့ တိုင်းပြည် တစ်ပြည်ဟာ မကြာခင် ကျွန်ဖြစ်သွားမှာပေါ့ ။ ဒါပေမယ့် ကြုံတင်မပြောနိုင်တဲ့ ကိစ္စမျိုးတွေကို ကြောက် ေနရင်တော့ ဒီအကြောက်ဟာ ဘာမှ အဓိပ္ပာယ် မရှိဘူး။ တချို့ လူတွေဟာ မကျန်းမာမှုကို ကြောက်ကြတဲ့ အတွက် ဘဝပျက်သွား ရတာတွေ တွေ့တယ်။ ကိုယ့်ပိုက်ဆံတွေ ကုန်ပြီး မွဲသွား တော့မှာပဲလို့ တွေးပြီး စိုးရိမ်နေတဲ့ လူဟာ ဘယ်တော့မှ စိတ်ချမ်းသာမှုကို ရမှာ မဟုတ်ဘူး။ မနာလိုတတ်တဲ့ ယောကျ်ားဟာ သူချစ်တဲ့ မိန်းမအတွက် တခြား ပြိုင်ဘက်တွေနဲ့ ယှဉ်ပြိုင် သတ်ရမှာကို ကြောက်နေတယ်။ ဒါနဲ့ ဒီလို အကြောက် ကို သူ စိတ်ကူးထဲမှာ ဖျောက်ဖျက်ပစ်တယ်။ နောက်ဆုံးတော့ သူရဲ့ အကြောက်နဲ့ သူရဲ့ အချစ်ကို သတ်ပစ်လိုက်တယ်။ ဒီမှာတင် သူကြောက်နေတဲ့ အန္တရာယ်ကို ဆိုက်တော့တာပါပဲ။

အကြောက်ကြောင့် ဖြစ်လာတဲ့ ပြင်းထန်တဲ့ စိတ်ခံစားမှုဟာ အကျိုး လည်း မ များပါဘူး။ ဘာဖြစ်လို့လဲ ဆိုတော့ ဖြစ်မလား ဖြစ်မလား ဆိုပြီး မျော်လင့် စိုးရိမ် နေရတာဟာ တကယ် ဖြစ်လာပြီး ရင်ဆိုင်ရတာထက် ပိုဆိုးပါတယ်။ မကျန်းမာ တာဟာ ကြောက်စရာ ကောင်းပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော်တို့ မျော်လင့်ထား တာလောက်တော့ ကြောက်စရာ မကောင်းဘူး။ ဘာဖြစ်လို့လဲ ဆိုတော့ ဖျားနာ ခြင်းနဲ့ မကျန်းမာဖြစ်ခြင်း အလေ့အထတို့ကြောင့် ခန္ဓာကိုယ်ကြီးရဲ့ တုံ့ပြန်ပုံဟာ တစ်မျိုး ဖြစ်သွားလို့ပါ။ ကျွန်တော်တို့ တော်တော်များများဟာ သေမှာကို ကြောက်ကြတယ်။ ဒါ ေပမယ့် ဘယ်လိုသေမလဲ ဆိုတာနဲ့ ပတ်သက်လို့တော့ ဘယ်သူမှ ဘာမှ မပြောနိုင်ပါဘူး။ ကျွန်တော်တို့ ဘယ်လိုပဲ သိထားထား ကျွန်တော်တို့တတွေဟာ ဗြုန်းစားကြီးလည်း သေသွားနိုင်တာပဲ။ သာမန် ကိစ္စ တွေမှာလည်း သေခြင်းတရားရဲ့ သဘောဟာ အမျိုး မျိုးသော ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အခြေအနေ အမျိုးမျိုး ရှိနေတယ်။ သေလုနီးပါး ဖြစ်တဲ့ အဖြစ်အပျက် တစ်ခုနဲ့ ကြုံဖူးတာကို ကျွန်တော် ကောင်းကောင်း သတိရနေတယ်။ ကျွန်တော် လုံးလုံး

သတိလစ် သွားတယ်။ ဒါပေမယ့် အဖြစ်အပျက် မဖြစ်ခင် အချိန်ကလေးကို ပြန် စဉ်းစားကြည့်လို့ ရသလောက်တော့ ဘာမှ သိပ် ကြောက်စရာ မကောင်းလှဘူး။ ကျွန်တော်ဟာ ငရဲ က ပြန်လာတဲ့ အာမေးနီးယား လူမျိုး၊ ဣသာလို ဖြစ်နေ တယ်။ သဘောကတော့ သူဟာ နစ်မြုပ်သွားပြီး ပြန်အသက်ရှင်လာခဲ့တဲ့ သဘောပဲ။ သူ့အဖို့ သေတာဟာ ဘာမှ ကြောက်စရာ လန့်စရာ မရှိဘူးလို့ ပြော တယ်။

အနာဂတ်နဲ့ ပတ်သက်တဲ့ ကျွန်တော်တို့ အသိဟာလည်း အ ြမဲလိုလို မှားနေ တတ်တယ်။ ကျွန်တော်တို့ဟာ အနာဂတ် ဘေးတွေကို ပစ္စုပ္ပန်ကနေ တွေးပြီး ကြောက်နေကြတယ်။ တကယ်ကတော့ ဘဝဟာ အနာဂတ်ဘေးတွေ မတွေ့ဘဲ ပစ္စုပ္ပန်မှာကိုက တော်တော် ခက်ခဲ ပင်ပန်းလှပြီ။ ဒီတော့ ဘာဖြစ်လို့ အနာဂတ်ကို တွေးပြီး ပူပန်နေရဦးမှာလဲ။ နာမည်ကျော် ပြဇာတ် တစ်ပုဒ်မှာ ပင်လယ်ကူး သဘော်ကြီးပေါ်မှာ ခရီးသွားနေတဲ့ အခန်းတစ်ခန်း ပါတယ်။ လက်ထပ်ပြီးလို့ မင်္ဂလာဦးခရီး ထွက်လာတဲ့ ဇနီးမောင်နှံ နှစ်ယောက်ဟာ လက်ရန်းမှာ ရပ်ပြီး ပင်လယ်ကြီးကို ငေးကြည့်နေကြတယ်။ နောက်ခံ တေးသံစုံ တီးဝိုင်းကြီးက လည်း တီးလိုပေါ့။ ဒီတုန်းမှာ သူတို့နှစ်ယောက် ဝေးကွာသွားကြပြီး သဘော်ကြီး အမည် ထိုးထားတဲ့ အသ က်ကယ် လေ့တစ်စင်း ပေါ်လာတယ်။ သက်ကယ် လေ့ ကလေးပေါ်မှာ ထိုးထားတဲ့ သဘော် အမည်ကတော့ တိုက်တန်းနစ် တဲ့။ ပွဲကြည့် ပရိသတ် အဖို့တော့ အဲဒီ ရှုခင်းဟာ တော်တော် ကြေကွဲစရာ ကောင်းနေတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲ ဆိုတော့ အဲဒီ တိုက်တန်းနစ် ဆိုတဲ့ သဘော်ကြီးက မကြာခင် နစ် တော့မှာကိုး။ ဒါပေမယ့် ပြဇာတ်ထဲက မောင်နှံကတော့ လှပတဲ့ ညနေခင်းလေး မှာ ကြည်နူး နေကြတယ်။ လာမယ့်ဘေးကို သိပြီး ကြောက်နေရင် သူတို့ ကြောက်တာဟာ ကြောက်သင့်တဲ့ ကိစ္စပဲ။ ဘာမှ ပြောစရာ မရှိပါဘူး။ ဒါပေမယ့် ပျော်စရာကောင်းတဲ့ အချိန်ကလေးကို ဖျက် ဆီးလိုက် သလိုတော့ ဖြစ်သွားတာ ပေါ့ ။ လူ တော်တော်များများဟာ ကျရောက်မယ့် ဘေးဒဏ်တွေကို စိတ်ကူးနဲ့ တွေးကြောက်ရင်း သူတို့ ဘဝတွေကို ဖျက်ဆီးခဲ့ကြပါတယ်။

လူချမ်းသာတွေ ထဲမှာတော့ ပျင်း ရိငြီးငွေ့ခြင်းဟာ စိတ်မချမ်းမြေ့ခြင်းကို ဖြစ် စေတဲ့ အကြောင်းတစ်ခု ဖြစ်တတ်ပါတယ်။ အလုပ်အကိုင် မရှိသူတွေဟာ စိတ်ညစ်ကောင်း စိတ်ညစ်ကြမယ်။ ဒါပေမယ့် သူတို့ကတော့ ပျင်းရိ ငြီးငွေ့ခြင်း မဖြစ်ကြပါဘူး။ ချမ်းသာတဲ့ ယောကျ်ားမိန်းမတွေဟာ သူတို့ဘဝကို သူတို့ စိတ်ဝင်စားစရာ ကောင်းအောင် မလုပ်ကြဘဲ ဇာတ်သဘင်တွေ၊ ပျော်ပွဲရွင်ပွဲတွေ မှာတင် အချိန် ဖြုန်းနေကြတော့ ကြာလာတဲ့အခါမှာ ငြီး ွေ့လာကြတော့တာ ပေါ့။ တစ်စုံတစ်ရာ စိတ်ဝင်စား မှု ရှိတဲ့ လူတွေအဖို့တော့ ပြဇာတ်တွေဟာ ပျော်

ရွှင်မှုကို ပေးပါတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲ ဆိုတော့ ပြဇာတ်တွေ၊ ပွဲလမ်းသဘင်တွေကို ကြည့်ခြင်းဖြင့် သူတို့ရဲ့ ဖန်တီးနိုင်တဲ့ စွမ်းအားတွေဟာ ပြည့်ဖြိုး လာတတ်လို့ပါပဲ။ ချစ်နေတဲ့ လူတစ်ယောက်ဟာ အချစ်ပြဇာတ် တစ်ပုဒ်ကို သဘောကျတယ်။ ဘာဖြစ် လို့လဲ ဆိုတော့ သူ့ဘဝနဲ့ ကိုက်နေတာကိုး။ ဂျူးလီယက်ဆီဇာ ပြဇာတ်ကို ကြည့်နေတဲ့ နှိုင်ငံခြေငြးဆောင် တစ်ယောက်ဟာ သူ့ အလုပ်စားပွဲကို သတိရနေတယ်။ ဒါပေမယ့် ပွဲကြည့်ပရိသတ်ရဲ့ အခန်းဟာ အ ြမဲလိုလို ဒီလို ဖြစ်နေရင်၊ ပွဲကြည့်ပရိသတ်ဟာ တကယ့် ဘဝပြဇာတ်ထဲမှာ ဇာတ်ဆောင်တစ်ဦး မဟုတ်ခဲ့ရင် သူဟာ တဖြည်းဖြည်း ငြီးငွေ့လာပြီး စိတ်ညစ်စရာတွေ၊ စိုးရိမ်စရာတွေကို ြ ြကံဖန် တွေးလာတော့တာပါပဲ။ အ ြမဲတမ်း ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် ပြန်တွေးနေတာ၊ ပြန်မရနိုင်တဲ့ အတိတ်ကို တမ်းတနေတာ၊ မသိနိုင်တဲ့ အနာဂတ်အတွက် စိုးရိမ် ကြောက်လန့်တာတို့ ပေါ်လာတော့တာပါပဲ။

* * *

ဆန်းတော့ ဆန်းတယ်။ တကယ်ဖြစ်စေ၊ အထင်နဲ့ ဖြစ်စေ တွေ့နေရတဲ့ အဲဒီ ဒုက္ခသုက္ခတွေက လွတ်မြောက်အောင် လုပ်ဖို့ နည်းမရှိဘူးလို့ ပြောတဲ့အခါမှာ လူတော်တော်များများဟာ ဒီလို ကြားရတာကို ပျော်ချင် ပျော်နေတာ။ ဒီ ပျော်ရွှင်မှုဟာ ကျန်းမာသန့်ရှင်းတဲ့ ပျော်ရွှင်မှုမျိုး ေတာ့ မဟုတ်ဘူးပေါ့။ ခါး သီးတဲ့ ပျော်ရွှင်မှုမျိုးတော့ ဖြစ်တာပေါ့ ။ သူတို့တစ်တွေဟာ သူတို့ ဒုက္ခ သုက္ခတွေကို အရသာခံပြီး ပျော်ချင် ပျော်နေတတ်ကြတယ်။ သူတို့ကို လာကျည်တဲ့ သူတွေကို ကြိုက်ချင်မှ ကြိုက်တာ။ ဟုတ်ပါတယ်။ တစ်ဦးတစ်ယောက် ဆုံးရှုံးလို့ ပြီးခါစ ခံစားရတဲ့ ပရိဒေဝ သောက၊ မဖြစ်သင့်ဘဲနဲ့ ဖြစ်လို့ ကြုံတွေ့လိုက်ရတဲ့ ဒုက္ခတွေဟာ ဘေးကဘယ်လိုပဲ ဖြေသိမ့်ပေမယ့် ဖြေသိမ့်လို့ မရနိုင်အောင် ပါပဲ။ ဒီလို အခါမျိုး မှာ မိတ်ဆွေဟာ သူတို့ရဲ့ စကားလုံးမဲ့ပြီး စိတ်ရှည်တဲ့ ကိုယ်ချင်းစာနာမှုကို ပြရုံထက် ဘာမှ မတတ်နိုင်ပါဘူး။

ဒါပေမယ့် ဝမ်းနည်း ပူဆွေးမှုတွေကို ပြသဖို့ အတတ်နိုင်ဆုံး ကြိုးစားကြတဲ့ ငိုချင်းသည် တွေကို ကျွန်တော်တို့ တွေ့ဖူးနေကြတာပဲ။ အချိန်ကသာ ကုစားပေးနိုင်တဲ့ သောကတွေကို အမှုအရာနဲ့ ပြသဖို့ အစွမ်းကုန် ကြိုးစားကြသူတွေလေ။ သူတို့ သောကဟာ သူတို့ကိုမှ အပ အခြားသူများကို ဘာမျှ သက်ရောက်ခြင်း မရှိတဲ့ အချိန်မှာ ပြန်မရနိုင်တဲ့ အတိတ်ကို တမ်းတမ်းတတ ဖြစ်နေသူတွေကိုတော့ ကျွန်တော် သနားမိပါရဲ့။ သူတို့တစ်တွေ စိတ်ပျက် လက်ပျက် ဖြစ်တိုင်း ဘဝမှာ ပျော်ရွှင်မှုကို မျှော်လင့်နေကြတဲ့ လူငယ်တွေ ရရင့်သူတွေကို သူတို့လို ဝမ်းနည်း

ပူဆွေးနေအောင် စိတ်ညစ်အောင် လုပ်တာမျိုးကိုတော့ ကျွန်တော် အပြဲစ်ဆိုတယ်။

ဒီလို အပြုအမူမျိုးကို ကျွန်တော်တို့ အားမပေးသင့်ဘူး။ တကယ် ဝမ်းနည်းကြေကွဲမှု ဆိုတာမျိုးဟာ တစ်ခြားသူတွေကို ကူးစက်ပြီး အနှောင့်အယှက် ဖြစ်မှာစိုးလို့ ဘယ်လောက်ပဲ ဖုံးဖိသည့်တိုင် မရှောင်မလွဲသာ ပေါ်တာပါပဲ။ တစ်ခါတုန်းက တော်တော် ကြေကွဲဖို့ ကောင်းတဲ့ အဖြစ်အပျက် တစ်ခုမှာ အ ဓိကဖြစ်တဲ့ အမျိုး သမီးငယ် တစ်ယောက်ကို ပျော်ရွှင်မြူးတူးနေတဲ့ လူတွေကြားမှာ ကျွန်တော် တွေ့ဖူးတယ်။ သူမရဲ့တုံ့ဏှိဘာဝေ ပြုနေမှု၊ မပြုံးမရယ် မျက်နှာထားတည်နေပုံ၊ တစ်နေရာရာကို ငေးစိုက်ကြည့်နေပုံ စသည်တို့ဟာ သူမရဲ့ စိတ်အခြေအနေကို ဖော်ပြနေတယ်။ ဒါပေမယ့် သူမရဲ့ကြုံးစားအားထုတ်ရတဲ့ တည်ငြိမ်အေးချမ်းမှုဟာ အနှားမှာ ပျော်ပါးနေတဲ့သူအဖို့ စိတ်သက်သာရာ ရစေတယ်။ ကွယ်လွန်သွားတဲ့ မိတ်ဆွေများကို အကောင်းဆုံး ဂုဏ်ပြုနည်းဟာ ကျန်တဲ့ မိတ်ဆွေများကို အလားတူ ချစ်ကြည်မြတ်နိုးမှုနဲ့ ဆက်ဆံဖို့ ပါပဲ။

ဒါပေမယ့် စိတ်ထဲမှာ တမြွေမြွေ ဆွေးနေရတဲ့ အဖြစ်မျိုး ကို ဘယ်လိုလုပ်ပြီး ဖြေဖျောက် မလဲ။ အိပ်ပျော်တဲ့ နေရာမှာတောင် လိုက်လံ နှောင့်ယှက်နေတဲ့ ဝမ်းနည်းကြေကွဲမှုမျိုး ကို ဘယ်လို ကာကွယ် တားဆီးရမှာလဲ။ ဒါကိုတော့ သဘာ ဝကြီးက ဖြေဆေးတွေ ပေးထားပါတယ်။ အလွယ်တကူလည်း ရေတွက်လို့ ရပါတယ်။ ပင်လယ်တွေ၊ တောင်တန်းတွေ၊ တောအုပ်တွေဟာ စိတ်ကို တည်ငြိမ်အေးချမ်းတဲ့ ရသကို ပေးပါတယ်။ သူတို့ရဲ့ ခမ်းနားမှု၊ ဥပေက္ခာသဘောဆောင်မှုကို မြင်လိုက်ရတော့ ကျွန်တော်တို့ရဲ့သေးဖွဲမှု၊ အနှစ်မဲ့မှုတို့ဟာ ထင်ထင်ရှားရှားကြီး ပေါ်လာတဲ့ အတွက်ကြောင့်ပါပဲ။ မကြာခဏ ဆိုသလို ကျွန်တော်တို့တတွေ သိပ်ပြီး ဝမ်းနည်း ကြေကွဲနေတုန်းမှာ သ စ်ပင်တွေအောက်က မြက်တောထဲမှာ တစ်ယောက်တည်း သွားပြီး တစ်နေကုန် လဲလျောင်းနေရတာဟာ ဘယ်လောက်များ စိတ်ပန်းပြေလိုက်ပါသလဲ။ ဘယ်လောက်ပဲ ပူဆွေး ကြေကွဲနေသည် ဖြစ်စေ ကျွန်တော်တို့မှာလည်း လူမှုရေးတွေ အများကြီး ရှိကြတယ် မဟုတ်လား။ ကြေကွဲနေတဲ့အတွက် လူအသိုင်းအဝိုင်းက ခဏခွာပြီး ရွက်ကို လိပ်ထားလိုက်ရင် နည်းနည်းတော့ သက်သာရာ ရသွားတာပဲ။ ဒါကြောင့်မို့ စိတ်ညစ်လာရင် ခရီးထွက်သွားတာဟာ အကောင်းဆုံး ဆေးတစ်လက် ဖြစ်နေတာပေါ့။ ဒီလိုမဟုတ်ဘဲ ဒုက္ခ သုက္ခ ဖြစ်နေတဲ့ ပတ်ဝန်းကျင်ထဲမှာပဲ ပေတေနေရင် ဒီ စိတ်ခံစားမှုဟာ မပျောက်တော့ဘဲ ကြေကွဲစရာတွေချည်း သတိ ရ, ရနေတော့တာပဲ။ ခရီးသွားတာဟာ ကျောက်ဆူးကို ဖြုတ်ပြီး မျှောလိုက်တာနဲ့ အတူတူ ပါပဲ။

ကြေကွဲမှုကနေပြီး ခိုလှုံရာကို ရှာနိုင်တဲ့ အခြားနေရာ တစ်ခုကတော့ ဂီတပါ။ ဂီတ ကိုယ်တိုင်မှာ ဝိဉာဏ် ရှိပါတယ်။ ဂီတဟာ ဘာနဲ့ အလားတူသလဲ ဆိုရင် စိတ်ထဲကို ဖြတ်သန်း စီးဆင်းသွားတဲ့ ရေစီးကြောင်း တစ်ခုနဲ့ တူတယ်။ အဲဒီ ဂီတ စီးကြောင်းကြီး ဖြတ်သန်းသွားပြီးတဲ့ နောက်မှာ စိတ်ဟာ ကြည်လင် သန့်စင်သွားတော့ တာပါပဲ။ တစ်နည်း ပြောရဦးမယ် ဆိုရင် ဂီတဟာ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ခံစားချက်တွေကို ဆင့်ခေါ်သူ၊ ပင့်ဖိတ်ပေးသူ။ အဲဒီ ခံစားချက်တွေရဲ့ အရေးပါမှုကို လျင်မြန်စွာ၊ အံ့သြဖွယ် ကောင်းစွာ ပြုလုပ်ပေးသူ ဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ခံစားချက်တွေကို လှုံ့ဆော်ပေးလိုက်တဲ့ ဂီတ အပုဒ်တိုင်းမှာ အဲဒါနဲ့ အညီ အဲဒီ ခံစားချက်တွေကို ဖြေသိမ့် ယုယပေးတဲ့ အချိန်ရဲ့ ဖြတ်သန်းမှုကို အမှတ်အသား ပြုနေတဲ့ နာရီများနှင့် အတူ ဂီတဟာ နိစ္စလို့ ထင်နေတဲ့ ကျွန်တော်တို့ အထင်တွေ၊ စိတ် ကြေကွဲမှုတွေကို ထုတ်ဖော် ဆေးကြောပေးတယ်။

‘ကျွန်တော်တော့ စာအုပ် တစ်အုပ်ကို တစ်နာရီလောက် ဖတ်လိုက်ရင် ဝမ်းနည်း ကြေကွဲတာတွေ မှန်သမျှ ပျောက်သွားတာပဲ။ စာအုပ် တစ်အုပ်ကို တစ်နာရီဖတ်ပြီး မပျောက်တဲ့ ကြေကွဲမှုမျိုးရယ်လို့ မတွေ့ဖူးသေးဘူး ’ လို့ ပြောလေ့ ရှိကြတယ်။ ကျွန်တော်ကတော့ အဲဒီ အဆိုကို ကောင်းကောင်း နားမလည်ဘူး။ ကျွန်တော့်အဖို့တော့ စာဖတ်ရုံနဲ့ တကယ် ဝမ်းနည်းကြေကွဲမှု တစ်ခုကို ဖြေဖျောက်ပစ်လို့ မရဘူး။ ဘာဖြစ်လို့လဲ ဆိုတော့ အဲဒီလို အချိန်မျိုးမှာ စာအုပ်ကို အာရုံ စူးစိုက်မထားနိုင်လို့ပဲ။ စာဖတ်တယ် ဆိုတာ စိတ်က လွတ်လပ်နေဖို့ လိုတယ်။ စိတ် နာလန်ထတဲ့ အချိန်မျိုးမှာ ဆိုရင်တော့ စာဖတ်လို့ ကောင်းမယ် ထင်တာပဲ။ အစွဲ တစ်ခုကို ချွတ်ချင်ရင်၊ ပြေပျောက်အောင် လုပ်ချင်ရင် အာရုံစူးစိုက်ပြီး လုပ်ရတဲ့ လက်တွေ့ အလုပ်တစ်ခုနဲ့မှ ဖြေဖျောက်နိုင်တယ်။ ဥပမာ စာရေးခြင်း၊ အင်မတန် နုတဲ့ စက်ပစ္စည်း ကိရိယာလေးတွေကို ကိုင်တွယ် ပြုပြင်ခြင်း၊ အန္တရာယ်များတဲ့ လမ်းမှာ လမ်းလျှောက်ခြင်း စတဲ့ အလုပ်တွေနဲ့သာ ဖြေဖျောက်နိုင်တယ်။ ကိုယ်ခန္ဓာအားဖြင့် မောပန်း နွမ်းနယ်တာဟာ ကျန်းမာရေးနဲ့ ညီညွတ်တယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲ ဆိုတော့ အဲဒီလို ပင်ပန်းလာရင် နှစ်နှစ်ခြိုက်ခြိုက် အိပ်ပျော်လို့ပဲ။

စိတ်ညစ်တဲ့ လူများကတော့ ‘ခင်ဗျားတို့ ပြောနေတာတွေဟာ အလကားပါပဲဗျာ။ ခင်ဗျားတို့ ပေးတဲ့ ဆေးတွေက စွမ်းလည်း မစွမ်း၊ အရာလည်း မရောက်ပါဘူး။ ဘယ်လိုပဲ လုပ်လုပ် ဘဝကို စိတ်ဝင်စားမှုကို ပြန်လည် နိုးကြားလာအောင် မလုပ်နိုင်တော့ပါဘူး။ ကျွန်တော့် ဝမ်းနည်း ကြေကွဲမှုကို ပျောက်အော င် မလုပ်နိုင်

တော့ပါဘူး။ ကျွန်တော့် ဝမ်းနည်းကြေကွဲမှုကို ပြောက်အောင် ဘာနဲ့မှ လုပ်လို့ရ မှာ မဟုတ်ပါဘူး' လို့ ပြောတတ်ကြတယ်။

ခင်ဗျား ဘယ်နှယ်လုပ် ပြောနိုင်သလဲ။ ခု ကျွန်တော်ပြောတဲ့ ဆေးနည်းတွေကို သုံးပြီး ပြီလား။ ဒီလို မပြောခင်မှာကော လက်တွေ့ စမ်းသပ်မကြည့်သင့်ဘူး လား။ ပျော်ရွှင်မှုကို ထုတ်လုပ် မပေးနိုင်ပေမယ့် ဝမ်းနည်းမှု၊ စိတ်ညစ်မှုကို ပြောက်အောင် လုပ်ပေးနိုင်တဲ့ နည်းလမ်းတွေတော့ ရှိပါတယ်။

အတိတ်ကို အလွန်အမင်း အချိန်ယူ တွေးတောခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်ပါ။ ဒီလို ပြော တဲ့အတွက် တွေးတောခြင်းဟာ မကောင်းဘူးလို့ ကျွန်တော် ဆိုလိုတာ မဟုတ်ပါ ဘူး။ အရေးကြီးတဲ့ ဆုံးဖြတ်ချက်တိုင်းဟာ တွေးတောဆင်ခြင်တဲ့ နည်းနဲ့ ပြုလုပ် သင့်တယ်။ တွေးတောဆင်ခြင်ခြင်းဟာ အရာဝတ္ထု တစ်ခုအပေါ်မှာသာ စူးစိုက် ထားတယ် ဆိုရင် ဘာမှ အန္တရာယ် မရှိဘူး။ အန္တရာယ် ရှိတာက ကိုယ် ဆုံးရှုံးခဲ့ တာ၊ ကိုယ် အစော်ကား ခံခဲ့ရတာ၊ ကိုယ် အလွဲပြုမှု ခံခဲ့ရတာကို အချိန် ကြာမြင့် စွာ စိတ်ထဲမှာ အပြန်ပြန် အလှန်လှန် စဉ်းစားနေတဲ့ ကိစ္စပဲ။ အတိုချုပ် ပြောရရင် ကုသလို့ မရတဲ့ အရာကို ပြန်လည် တွေးတော စဉ်းစားနေရတာဟာ အချည်းနှီး ပဲ။ 'ဖိတ်သွားတဲ့ နို့အတွက် ငိုမနေနဲ့' ဆိုတဲ့ အင်္ဂလိပ်စကားပုံ ရှိတယ် မဟုတ် လား။ ဘယ်တော့မှ ရှင်းလင်းချက် မထုတ်ဖို့၊ ဘယ်တော့မှ ညည်းတွားခြင်း မပြု ဖို့ ဒစ္စရယ်လီက ကျွန်တော်တို့ကို ပြောခဲ့ဖူးတယ်။ ဒေးကားကတော့ 'ကျွန်ုပ်သည် မိမိ ဆန္ဒများကို ချုပ်တည်းတတ်လာခဲ့ပြီ၊ ကမ္ဘာ့ နိယာမများကို ဆန့်ကျင် တိုက်ခိုက်ခြင်း မပြုရန် နေတတ်လာခဲ့ပြီ' လို့ ရေးခဲ့ဖူးပါတယ်။ မကြာခဏ ဆို သလို စိတ်ကို သန့်စင်အောင် လုပ်ပေးပြီး အသစ်ဖြစ်အောင် လုပ်ပေးရမယ်။ မေ့ ပျောက်ခြင်း မရှိရင် ပျော်ရွှင်မှုလည်း မရှိနိုင်ဘူး။ မပျော်ရွှင်တဲ့ လူပ်ရှားလှုပ်ကိုင် သူ ဆိုလို့ တစ်ယောက်ကိုမှ ကျွန်တော် မတွေ့ဖူးသေးဘူး။ ဘယ်နှယ့်လုပ် မပျော် ဘဲ နေမလဲ။ ကစားနေတဲ့ ကလေး တစ်ယောက်လို သူလည်းပဲ သူ့အကြောင်းကို သူ မတွေးတော့ဘူးပေါ့။

သူမိတ်ဆွေ ရေးတဲ့ စာအုပ်တွေကို ဖတ်ရတဲ့အခါ၊ ဒါမှမဟုတ် သူတို့ စကားတွေ ကို ကြားရတဲ့ အခါမှာ ခေတ်သစ် ကမ္ဘာလောကကြီးမှာ ပျော်ရွှင်မှု ဆိုတာ ဘယ် နည်းနဲ့မှ မရှိနိုင်တော့ဘူးလို့ ထင်မိတယ်လို့ ဘာထရန်ရပ်ဆက် ရေးခဲ့ဖူးတယ်။ ဒါ ပေမယ့် သူ ဥယျာဉ်မှူးနဲ့ စကားပြောမိတဲ့ အခါမှာတော့ ဒီအတွေးဟာ တော်တော် အဓိပ္ပာယ်မရှိတဲ့ အတွေးဆိုတာ တွေ့လာရတယ်တဲ့။ ခြံသမားဟာ သူ့ ခရမ်းချဉ်သီးတွေနဲ့ သူ့ ခရမ်းသီးတွေကို စောင့်ရှောက်တယ်။ ခြံသမားဟာ သူ့

အလုပ်နဲ့ သူ ြခံအကြောင်းကို ကောင်းကောင်း သိတယ်။ သူ ခြံထွက်သီးနှံတွေ ဟာ အောင်မြင်သန်မာတယ် ဆိုတာ သူ သိတယ်။ အဲ ဒီအတွက် သူ ဂုဏ်ယူ တယ်။ ဒီမှာ ပျော်ရွှင်မှု တစ်မျိုးကို ကျွန်တော်တို့ တွေ့လာရပြီ။ ဒါဟာ ကြီးကျယ် တဲ့ အနုပညာရှင်တိုင်း၊ ဖန်တီးသူတိုင်းရဲ့ ဆုလာဘ် ဖြစ်တယ်။ ဉာဏ်ရှိတဲ့ သူတွေ အဖို့ အလုပ်ဟာ မကြာခဏ ဆိုသလို အတွေးက ထွက်ပြေး လွတ်မြောက်သွား တာ ဖြစ်တယ်။

ဒါပေမယ့် အဲဒီ ထွက်ပြေး လွတ်မြောက်မှုဟာ ကျိုး ကြောင်း ဆီလျော်ပြီး ဉာဏ်အမြော်အမြင်ရှိတဲ့ ထွက်ပြေး လွတ်မြောက်မှု ဖြစ်တယ်။ အလုပ်မလုပ်ဘဲ ဆန္ဒသာ ရှိသူ၊ တောင့်တမှုသာ ရှိသူသည် အကျင့်ပျက်ပြားခြင်းကို မွေးပေးလျက် ရှိ၏ လို့ ပြောလေ့ရှိကြတယ်။ 'တွေးရုံသာ တွေးပြီး အလုပ် မလုပ်သူဟာလည်း အကျင့်ပျက်ပြားမှုကို မွေးပေးနေတယ်' လို့ ပြောရင် ရတယ်။ ဘယ်ကိုမှ မ ရောက်တဲ့ အတွေးဟာ အန္တရာယ် ကြီးတယ်။ လှုပ်ရှားလုပ်ဆောင်တဲ့ သူဟာ စကြဝဠာကြီးရဲ့ ဝိရောဓိတွေကိုလည်း မမှုဘူး။ ဘဝရဲ့ အရှုပ်အထွေးတွေကို လည်း ဂရုမစိုက်ဘူး။ တွေ့လာသမျှကို လက်ခံပြီး အဲဒီအပေါ်မှာ ပေါ် င်းချုပ် သုံးသပ်ယူတယ်။ တစ်ဖက်မှာတော့ အလုပ် မလုပ်သူဟာ စကြဝဠာကြီးရဲ့ အပေါ် သူမြင်ရတဲ့ မညီညွတ်မှုတွေကို ဝမ်းနည်း ကြေကွဲစရာလို့ အော်မေ့နေတယ်။ တကယ်ကတော့ အဲဒီ ဝမ်းနည်း ကြေကွဲစရာဟာ အတုအယောင်မျှသာဖြစ် တယ်။ ဒါပေမယ့် အလုပ် တစ်ခုတည်းနဲ့ မလုံလောက်ဘူး။ မိမိ အစီတ်အပိုင်း အဖြစ် ပါဝင် ဖွဲ့စည်းထားတဲ့ လူ့အဖွဲ့အစည်းကြီးနဲ့ သဟဇာတ ဖြစ်အောင် ပြုလုပ်ရမယ်။ အမြဲတစေ ဝိရောဓိတွေနဲ့ ရင်ဆိုင်နေရခြင်းဟာ လူတစ်ယောက် ကို အားကုန် မောပန်းစေတယ်။ တစ်ခါတစ်ရံမှာ အလုပ်ကို ပျက်စီးစေတယ်။

ကိုယ်နေတဲ့ အသိုင်းအဝိုင်းဟာ ကိုယ်နဲ့ ရည်မှန်းချက်ပန်းတိုင် တူရမယ်။ ကိုယ့် လုပ်ငန်းတွေကို စီတ်ဝင်စားတဲ့ အသိုင်းအဝိုင်း ဖြစ်ရမယ်။ အဲဒီလို အသိုင်းအဝိုင်း မျိုးကို ရှာဖွေနေတတ်ဖို့ လိုတယ်။ တစ်ခါတလေမှာ ဖြစ်တတ်တာက ကိုယ်ဟာ ကိုယ်မိသားစုနဲ့တောင် အဆင်မပြေဘဲ ဖြစ်နေတတ်တယ်။ သူတို့တစ်တွေဟာ ကိုယ့်ကို နားမလည်ကြဘူးလို့ ထင်တယ်။ ဒီမိသားစုနဲ့သာ အ ြမဲတစေ အဆင်မ ပြေ ဖြစ်နေရင် ကိုယ်လည်း စီတ်ဆင်းရဲမယ်။ မိသားစု အားလုံးလည်း စိတ် ဆင်းရဲကြမယ်။ ဒီလို အဆင်မပြေ ဖြစ်နေမယ့်အစား ကိုယ့်ကို နားလည်တဲ့ အပေါင်းအသင်း၊ မိတ်ဆွေသင်္ဂဟကို ရှာပါ။ ကိုယ်က ဘာသာတရား ကိုင်းရှိုင်း ရင် ဘာသာရေးသမားတွေထဲမှာ သွားနေပါ။ ကိုယ်က တော်လှန် ေရးသမား ဆို ရင်လည်း ကိုယ့်လို လူတွေထဲမှာ သွားနေပါ။ ကိုယ့်ကို သံသယရှိနေတဲ့ သူတွေကို သဘောပေါက်အောင် လုပ်ဖို့ ကြိုးစားပါ။ ဒီလို ကြိုးစားရင် ကိုယ်နဲ့ သဘောတူ

တဲ့ လူတွေက ကိုယ့်ကို ထောက်ခံ အားပေးကြမှာပါပဲ။ ပျော်ရွှင်မှုကို ရဖို့အတွက် ကိုယ့်ကို လေးစား ကြည်ညိုသူတွေ ရှိရမယ်၊ ချစ်ခင် မြတ်နိုးသူတွေ ရှိရမယ်လို့ လွဲမှားစွာ ထင်နေကြတယ်။ အရေးကြီးတာက ကိုယ့် အသိုင်းအဝိုင်းက အထင်ကြီး လေးစားဖို့ပဲ လိုတာပါ။ ကိုယ့် အသိုင်းအဝိုင်း ကျဉ်းကျဉ်းကလေးမှာသာ နေတတ်တဲ့ စတီဖင်နီမာလာမေဟာ သူ့ကို မရဲတရဲ မယုံတစ်ဝက် ယုံတစ်ဝက်နဲ့ ကြည်ညို လေးစားတဲ့သူတွေ ဝိုင်းဝိုင်းလည်နေတဲ့ ထင်ရှားကျော်ကြားသူ တစ်ဦးထက် ပိုပြီး ပျော်ရွှင်မှု ရပါတယ်။ အတွေး တစ်ခုတည်း ရှိခြင်း၊ အာရုံ တစ်ခုတည်း စူးစိုက်ခြင်းတို့ကြောင့် ဘုန်းကြီးကျောင်းဟာ ရေတွက်ခြင်းဌာ မစွမ်းနိုင်တဲ့ လူတွေကို စိတ်ငြိမ်းချမ်းမှု ပေးခဲ့ပါတယ်။

ဝေးလံပြီး ကြိုတင် မျှော်မှန်းလို့ မရနိုင်တဲ့ ဝမ်းနည်းစရာတွေကို တွေးခြင်းဖြင့် ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် ပျော်ရွှင်မှု ကင်းအောင် မလုပ်ပါနဲ့။ ရက်အတန်ကြာတုန်းက ကျွန်တော်ဟာ တို့လာရီ ဥယျာဉ်ထဲမှာ စိတ်မချမ်းမသာ ဖြစ်နေတဲ့ လူတစ်ယောက်ကို တွေ့ခဲ့ဖူးတယ်။ သူ့ ပတ်ဝန်းကျင် ပန်း ခြံထဲမှာတော့ ကလေးတွေ ပျော် လို့ မြူး လို့။ ရေပန်းရေမြှောတွေက ဖြာလို့။ နေခြည်က ဝင်းပလို့။ သူဟာ သစ်ပင်တွေအောက်မှာ လမ်းလျှောက်နေတယ်။ တစ်ယောက်တည်း စိတ်ညစ်လို့ပေါ့။ နောက် နှစ်နှစ်ကြာရင် ြကုံတွေ့ရမယ်လို့ သူပြောတဲ့ ဘဏ္ဍာရေး အကြပ်အတည်း၊ စစ်ရေး အကြပ်အတည်းတွေကို တွေးပြီး စိတ်ညစ်နေတယ်။ ဒီတော့ ကျွ နှ်တော်က 'ခင်ဗျား ရူးနေသလား၊ နောင် တစ်နှစ်ကြာရင် ဘာဖြစ်မယ်ဆိုတာ ဘယ်သူ ပြောနိုင်လို့လဲ။ ဘဝမှာ အလိုလိုကမ္မ ရင်မောစရာတွေ များပြီး ပျော်ရတဲ့ အချိန်က နည်းရတဲ့အထဲမှာ ဘာဖြစ်လို့ စိတ်ညစ်စရာတွေကို ကြိုတွေးနေရတာလဲ။ ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် အနာဂတ်ဟာ ခင်ဗျားတွေးထားသလို မည်းမှောင်ပြီး မနေပါဘူး။ ဒီတော့ ပစ္စုပ္ပန်မှာ ပျော်အောင်နေစမ်းပါ။ ကြည့်စမ်း ... ကလေးတွေဟာ သူတို့ ရွက်လှေကလေးတွေကို ကန်ထဲမှာ ရွက်လွှင့် ကစားနေကြတယ်။ သူတို့ကို အတုခိုးစမ်းပါ။ ကိုယ့်တာဝန် ကိုယ်လုပ်ပါ။ ကျန်တာကို ဘုရားသခင် စီမံလိမ့်မပေါ့' လို့ ကျွန်တော်က ပြောတယ်။

အမှန်ပါပဲ။ အနာဂတ် ကို စဉ်းစားတယ် ဆိုရင် အဖြစ်အပျက်တွေကို ဖန်တီးနိုင်တဲ့ ကိုယ့် လုပ်ပိုင်ခွင့်ထဲမှာပဲ စဉ်းစားရမှာပေါ့ ။ လူပ်ရှား လုပ်ကိုင်နေသူဟာ ကံယုံဝါဒီ တစ်ယောက် မဖြစ်နိုင်ဘူး။ ဗီသုကာဟာ သူဆောက်နေတဲ့ အိမ်ရဲ့ အနာဂတ်ကို စဉ်းစားရတယ်။ အလုပ်သမား တစ်ယောက်ဟာ သူ့ရဲ့ ဇရာအရွယ်မှာ လုံ ခြုံဖို့အတွက် နည်းလမ်းတွေကို စဉ်းစားရတယ်။ လွတ်တော်အမတ် တစ်ယောက်ဟာ သူ မဲပေးမယ့် ဘတ်ဂျက်ရဲ့ အကောင်း အဆိုးကို စဉ်းစားရမယ်။ ဒါပေမယ့် ဆုံးဖြတ်ချက် ချပြီးပြီ၊ လုပ်စရာရှိတာကို လုပ်ပြီးပြီ ဆိုရင်တော့ စိတ်ကို

အေးအေး ထားရလိမ့်မယ်။ ကိုယ် ဘာမှမတတ်နိုင်တဲ့ အရာတွေအတွက် ပူပင်သောက ရောက်နေခြင်းဟာ ဘာမှ အဓိပ္ပာယ် မရှိဘူး။

လူတစ်ယောက်ဟာ ပျော်ရွှင်မှု ရလာပြီ ဆိုရင် အဲဒီ ပျော်ရွှင်မှုကို ဖြစ် ေစတဲ့ အရာတွေ ပျောက်ပျက်မသွားအောင် ထိန်းသိမ်းထားဖို့ အရေးကြီးတယ်။ အောင်မြင်မှု ရလာတဲ့အခါ အမျိုးသား၊ အမျိုးသမီး တော်တော်များများဟာ အောင်မြင်မှု ဒဏ်ကို မခံနိုင်ကြတော့ဘဲ ဖြစ်သွားတတ်တယ်။ ဆင်ခြင်စဉ်းစားတာ မရှိတော့ဘူး။ နှိုင်းနှိုင်းချိန်ခြိန် မရှိတော့ဘူး။ ကြင်ကြင်နာနာ မရှိတော့ဘူး။ ဆင်ခြင်မှု၊ နှိုင်းချိန်မှု၊ ကြင်နာမှုတို့ဟာ အောင်မြင်မှုရအောင် လုပ်ရာမှာ တော်တော် ထိရောက်တဲ့ အရည်အချင်းတွေ ဖြစ်တယ်။ အောင်မြင်လာတာနဲ့ သူတို့ဟာ မောက်မာလာတတ်ကြတယ်။ အဆင်ခြင်ဉာဏ် ကင်းလာတတ်ကြတယ်။ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် သိပ် ယုံကြည်သွားတတ်ကြတယ်။ အဲဒီ အရာတွေဟာ ခက်ခဲတဲ့ အလုပ်တွေကို လုပ်ရာမှာ အတားအဆီးတွေ ဖြစ်တယ်။ နောက်ဆုံးမှာ သူတို့ အောင်မြင်မှုတွေဟာ တဖြည်းဖြည်း ပြိုကွဲ ယိုင်လဲပြီး ကျဆုံးသွားကြတော့တာပါပဲ ။ ဒီလိုကောင်းရာကနေ ဆိုးသွားတဲ့ အခါမှာ သူတို့ဟာ အလန့်တကြား ဖြစ်ကုန်ကြတယ်။ ဒီအခါမှာ ပျောက်ဆုံးသွားတဲ့ ပျော်ရွှင်မှုကို ပြန်ရမလား ဆိုပြီး ရှေး အစဉ်အဆက် လုပ်ခဲ့ကြသလို နတ်သိကြားတွေထံ ပူဇော် ကန်တော့ကြတယ်။ ဒီနည်းဟာ ဉာဏ်အမြော်အမြင်ရှိတဲ့ နည်းပါပဲ။ ဆာမိုနိုင်ငံက မင်းဆိုးတစ်ပါး ဖြစ်တဲ့ ပိုလီကရိတ်ဟာ နတ်တို့ကို ပူဇော်တဲ့အနေနဲ့ သူ့ရဲ့ လက်စွပ်ကို ပင်လယ်ထဲ ပစ်ချခဲ့တယ်။ ပိုလီကရိတ် လက်စွပ်ကို ပင်လယ်ထဲ ပစ်ချတဲ့ နည်းတွေ အများကြီးပါပဲ။ အဲဒီအထဲမှာ အလွယ်ကူဆုံး နည်းကတော့ ရိုကျိုး နှိမ့်ချခြင်းပဲ။ နဝါတတရား ထားခြင်းပါပဲ။

ပျော်ရွှင်မှုရဖို့ နည်းလမ်းတွေကို ကျွန်တော် တီထွင်တာ မဟုတ်ပါဘူး။ တွေးခေါ်ခြင်း အလုပ်ကို လုပ်ခဲ့ကြတဲ့ ဒဿန ဆရာကြီးများက သင်ကြားခဲ့လို့ ကျွန်တော်တို့ သိပြီးသားတွေပါ။ ရှေး ဂရိခေတ်တုန်းက ရှိခဲ့ကြတဲ့ စတိုးအစ် (ဥပေက္ခာဝါဒီ) များနဲ့ အက်ပီကျူရီးယန်း (ပျော်ပျော်နေ သေခဲ့ဝါဒီ) များဟာ ကိုယ့်ကံကြမ္မာကို လက်ခံဖို့၊ ဆန္ဒတွေကို ထိန်းချုပ်ဖို့၊ ကိုယ်နဲ့ သဟဇာတ ဖြစ်တဲ့ ဘဝကို ရွေးချယ်ဖို့ ပြောခဲ့ ဟောခဲ့ကြပါတယ်။ ဒီ ဒဿနဟာ မားကတ်ဩရီလီယတ်ရဲ့ ဒဿန ဖြစ်ပါတယ်။ မွန်တိန်းရဲ့ ဒဿန ဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ ခေတ်ရဲ့ ပညာရှိ ကဝိတို့ရဲ့ ဒဿန ဖြစ်ပါတယ်။ ဘာပြောတယ်။ ဒီလို ယုတ်ညံ့တဲ့၊ အောက်တန်းကျတဲ့ ကံကြမ္မာကို အလွယ်တကူ လက်ခံရမယ် ဟုတ်လား။ ဒီလို ဘာမဟုတ်တဲ့ ပျော်ရွှင်မှုကလေးကို လက်ခံရမယ် ဟုတ်လား။ အန္တရာယ်များတဲ့ ဘဝမျိုးကို မနေရဘူးလို့ ငြင်းပယ်ရမယ် ဟုတ်လား။ ထိန်းချုပ် စောင့်စည်း နေရ

မယ် ဟုတ် လား။ ဘာလဲ။ ခင်ဗျား ပေးချင်တဲ့ အ ြဲကံဉာဏ်ဟာ ဒါပဲလား။ ကျုပ်တို့က ပျော်ရွှင်မှုတွေ ဘာတွေ မလိုချင်ဘူးဗျ။ သူရဲကောင်း ဝါဒပဲ လိုချင်တယ်လို့ အန္တိ သူတော်စင် ဝါဒီတွေက ပြောတယ်။ (အန္တိ သူတော်စင် ဆိုတာ သူတော်စင် လို နေဖို့ မလိုဘူး၊ ကိုယ်ကြိုက်သလို စည်းမရှိ ကမ်းမရှိ နေနိုင်တယ်၊ ဘဝဆိုတာ အန္တရာယ်တွေများမှ နေပျော်တယ်လို့ ယူဆတဲ့ ဒဿန ဆရာတွေ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီအထဲမှာ ဒဿနဆရာ နှစ်ရွေးတို့၊ စာရေးဆရာ အန်ဒရေဂျီ စသူတို့ ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် အန်ဒရေဂျီ ဆိုတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်က တော်တော် အသိရခက်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ပါ။ တစ်ခါတစ်ရံမှာ သူဟာ အန္တိ သူတော်စင် ဝါဒီ ဖြစ်ပြီး တစ်ခါတစ်ရံမှာလည်း သူတော်စင် ဝါဒီ ဖြစ်ပါတယ်။ နောက်တက်လာတဲ့ လူငယ်များအဖို့တော့ အန်ဒရေမာရိုး ဟာလည်း သူတော်စင် ဝါဒီ တစ်ဦးပါ။)

အဆွေ အန္တိ သူတော်စင် ဝါဒီ။ အဆွေပြောတာလည်း တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းတော့ မှန်ပါတယ်။ ချုပ်တည်း စောင့်စည်းမှုဟာ ပျော်ရွှင်မှု မဟုတ်ဘူး ဆိုတာကို ဒီနေရာမှာ ကျွန်တော် နည်းနည်း ရှင်းချင်ပါတယ်။ ဉာဏ်ပညာဟာ သူရဲကောင်း ပီသတဲ့ လုပ်ဆောင်မှုထဲမှာ မပါဘူးလို့ ထင်ရင်တော့ အဆွေ မှားပါလိမ့်မယ်။ ကျွန်တော်တို့ လူပ်ရှား လုပ်ဆောင်မှုတွေနဲ့ ပတ်သက်ခြင်း မရှိဘဲ ပေါ်ပေါက်လာတဲ့ အဖြစ်အပျက်များကို အလျှော့ပေးလိုက်ခြင်းဟာ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် အရှုံးပေးလိုက်တာနဲ့ တူပါတယ်။ ကျွ နဲတော်တို့ဟာ ပင်လယ်ကြီးနဲ့ ပင်လယ်ကြီးထဲက မုန်တိုင်းတွေကို လက်ခံနေရတယ်။ လူထုတွေနဲ့ သူတို့ရဲ့ အလိုဆန္ဒတွေကို လက်ခံနေရတယ်။ လူနဲ့ သူ့ရဲ့ တိုက်ပွဲတွေကို လက်ခံနေရတယ်။ လူခန္ဓာကိုယ်ကြီးနဲ့ သူ့ရဲ့ လိုအပ်ချက်တွေကို လက်ခံနေရတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လည်း ဆိုတော့ အဲဒီအရာတွေဟာ ပြဿ နာရဲ့ အစိတ်အပိုင်း ဖြစ်နေလို့ပဲ။ အဲဒီအရာတွေကို လက်ခံခြင်းမပြုဘူး ဆိုရင် ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ပြောစကား ဆိုစကားတွေဟာ ဝိုးတိုးဝါးတားဖြစ်တဲ့ စိတ်ကူးကမ္ဘာနဲ့သာ ပတ်သက်နေတော့မှာပေါ့ ။

ကျွန်တော်တို့ဟာ ရှုပ်ထွေးတဲ့ ကမ္ဘာလောကကြီးကို ပြောင်းလဲပစ်နိုင်တယ်လို့ ယုံကြည်ကြတယ်။ မုန်တိုင်းထဲမှာ သင်္ဘောတစ်စင်းကို ပံကိုင်နိုင်တယ်လို့ ယုံကြည်ကြတယ်။ လူအုပ် တစ်အုပ်ကို လွှမ်းမိုးနိုင်တယ်လို့ ယုံကြည်ကြတယ်။ နောက်ဆုံးအားဖြင့် ကျွန်တော်တို့ ကိုယ်တိုင် ကျွန်တော်တို့ ပြောင်းလဲ ပြုပြင်နိုင်တယ်လို့ ယုံကြည်ကြတယ်။ ကျွန်တော်တို့ဟာ ရောဂါဖြစ်စေတဲ့ အကြောင်းရင်းအားလုံးကို ပပျောက်သွားအောင် မလုပ်နိုင်ဘူး။ ရောဂါကို ရှုံးနိမ့်တဲ့ အကြောင်းရင်းတွေ၊ ဒါမှမဟုတ် အောက်ကျနောက်ကျ ဖြစ်ရတဲ့ အကြောင်းတွေအားလုံးကို ပပျောက်အောင် မလုပ်နိုင်ဘူး။ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော်တို့ဟာ နာမကျန်းဖြစ်မှု၊ ရှုံးနိမ့်မှုနဲ့ အောက်ကျနောက်ကျ ဖြစ်မှုတို့ကို အောင်မြင်မှုအတွက်

အသုံးချလို့ ရနိုင်တယ်။ စိတ်ဖြိမ်းချမ်း ငြိမ်သက်အောင် လုပ်ရေးအတွက် အသုံးချလို့ ရနိုင်တယ်လို့ ကျွန်တော် ပြောချင်တယ်။

လူတိုင်းသည် ပျော်ရွှင်ခြင်းကို ရရှိန် ဆန္ဒ မရှိကြ။ 'အင်္ဂလိပ် လူမျိုးများသာလျှင် ထို ဆန္ဒကို တောင့်တကြ၏' လို့ နစ်ရှေးက ရေးဖူးတယ်။ တစ်နေရာမှာလည်း သူက 'ကျွန်ုပ်သည် ပျော်ရွှင်မှုကို မလိုချင်။ ကျွန်ုပ်၏ အလုပ်ကိုသာ လုပ်ချင်ပါ၏' လို့ ရေးခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် အလု ပ်လုပ်ရင်းကော ပျော်ရွှင်ချမ်းမြေ့မှုကို မရှာနိုင်ဘူးလား။ ပျော်ရွှင်ချမ်းမြေ့မှု ဆိုတာ စည်းစိမ်ချမ်းသာနဲ့ နေရတာလည်း မဟုတ်ဘူး။ အပျော်အပါးတွေကို လိုက်စားနေတာလည်း မဟုတ်ဘူး။ ဘာမှ အလုပ်မ လုပ်ဘဲ နေရတာလည်း မဟုတ်ဘူး။ အလေးနက်ဆုံး ဆိုတဲ့ ဒဿနဆရာတွေ လည်းပဲ တခြားသူတွေလို ပျော်ရွှင်ချမ်းမြေ့မှုကို ရှာကြတာပါပဲ။ ဒါပေမယ့် သူတို့ ကတော့ သူတို့နည်းနဲ့ သူတို့ ရှာတာပေါ့။

ပျော်ရွှင်ချမ်းမြေ့မှုကို သွားရာလမ်းမှာ ဉာဏ်ပညာရှိ ခြင်းဟာ တစ်ခုတည်း သော ပထမ ခြေလှမ်း ဖြစ်တယ်။ ဉာဏ်ပညာဟာ မိမိစိတ်ထဲမှာ ရှိတဲ့ အချည်းနှီး သော ဖိစီးမှုတွေကို လမ်းရှင်းပေးတယ်။ အသေးဖွဲဆုံးသော ခံစားချက်တွေ၊ အချည်းနှီး အကျိုးမဲ့ ဆွေးနွေးတာတွေကို အဆုံးသတ်ပစ်တယ်။ အဲဒီ လုပ်ငန်း တွေ အောင်မြင်သွားတာနဲ့ ပျော်ရွှင်ချမ်းမြေ့မှုကို ရလာတာပါပဲ။ ဒါပေမယ့် အဲဒီ ပျော်ရွှင်ချမ်းမြေ့မှုဟာ ဘယ်လိုဟာလဲ။ ဘာနဲ့ တူသလဲ။ အဲဒီ ပျော်ရွှင်ချမ်းမြေ့မှု ဟာ ချစ်ခြင်းမေတ္တာနဲ့ ဖန်တီးမှုကြောင့် ရတဲ့ ကြည်နူးမှု အရသာတို့ ပေါင်းစပ် ထားတဲ့ အရာ၊ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် မေ့ပျောက်ထားနိုင်မှု ပါပဲ။ မေတ္တာနဲ့ ကြည်နူးမှု ဟာ ပုံစံအ မျိုးမျိုး ကွဲနိုင်တယ်။ လူနှစ်ယောက်ရဲ့ အကြားမှာ ရှိတဲ့ ချစ်ခြင်း မေတ္တာ ဖြစ်နိုင်တယ်။ ကဗျာဆရာတွေ ပြောလေ့ရှိကြတဲ့ လူ့ဘောင်ကြီး အပေါ် မှာ ထားရှိတဲ့ ချစ်ခြင်းမေတ္တာလည်း ဖြစ်နိုင်တယ်။

ကိုယ့် ချစ်သူ ခင်သူများနဲ့ နာရီပေါင်းများစွာ၊ နေ့ပေါင်းများစွာ အတူမနေဖူးတဲ့ သူ ဟာ ပျော်ရွှင်မှုကို နားမလည်နိုင်ဘူး။ ဒီလို နေရတာဟာ သာမန် အဖြစ်အပျက် တွေ၊ သာမန် မြင်ကွင်းတွေကို ဘယ်လောက် လှပတင့်တယ်အောင် လုပ်ပေးနိုင် သလဲ ဆိုတာ သူ နားမလည် နိုင်ဘူး။ ချစ်သောသူနဲ့ အတူနေရခြင်းကြောင့် ဘယ်လောက် စိတ်ချမ်းသာမှု ရသလဲ ဆိုတာ သူ သဘောမပေါက်နိုင်ဘူး။ စတဲင် ဒယ်က ေတာ့ အချစ်နဲ့ ပျော်ရွှင်မှုကြားက တူညီမှုကို ကောင်းကောင်း နားလည် သူတစ်ယောက် ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီနေရာမှာ သူ့ ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်ထဲက ဖေးဘရစ်ရဲ့ ပျော်ရွှင်မှု အကြောင်းကို ရေးထားတာကို ကျွန်တော် သွားသတိရမိတယ်။ ဖေးဘ

ရစ်ဟာ ပါးမီး အကျဉ်းထောင်ထဲမှာ ရောက်နေတယ်။ သေမိန့်ကျလို့ မကြာခင်မှာ သေရ ေတာ့မယ်။ ဒါပေမယ့် သူ့ကို ဆယ်လီလီယာက လာတွေ့တဲ့ အခါမှာ သူ့ အကျဉ်းရက်တွေဟာ ဘယ်လောက်များ ပျော်စရာ ကောင်းလိုက်ပါသလဲ။ သူ ဟာ ပျော်နေတယ်။

မိန်းမတစ်ယောက် အချစ်ဟာ ဖေးဘရစ်အဖို့ သူဘဝကို လျှောက်နိုင်သလို မိခင် မေတ္တာဟာလည်း မိခင်တစ်ယောက်အဖို့ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် လျှောက်နိုင် ေစပါ တယ်။ နောက်လိုက် ငယ်သားတွေရဲ့ ခေါင်းဆောင်အပေါ်မှာ ထားတဲ့ မေတ္တာ၊ အနုပညာရှင်က အနုပညာအပေါ်မှာ ထားတဲ့ မေတ္တာဟာလည်း ထိုအတိုင်းပါပဲ။ ကျွန်တော်တို့ဟာ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် မေပျောက်နိုင်တာနဲ့ အမျှ၊ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် ပျောက်ကွယ်သွားအောင် လုပ်နိုင်တာနဲ့ အမျှ၊ လျှို့ဝှက်နက်နဲတဲ့ စေ့ဆော်မှု တစ်ခုခုကြောင့် အခြား ဖြစ်တည်မှု တစ်ခုခုကို ရောက်သွားတာနဲ့ အမျှ၊ ကျွန်တော်တို့ဟာ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် ရှာဖွေတော့တာပါပဲ။ အခြား ဖြစ်တည်မှုများ ရှိတဲ့ အဖြစ်အပျက်တွေဟာ အရေးမကြီးတဲ့ အဖြစ်ကို ရောက်သွားတော့တာပါ ပဲ။ အလိုမပြည့်တဲ့ မိန်းမတစ်ယောက်ဟာ စည်းစိမ်းချမ်းသာ လိုတယ်။ ဒါပေမ ယ့် ယောကျ်ားတစ်ယောက်နဲ့ ချစ်မိတဲ့ မိန်းမတစ်ယောက် ကတော့ ဘာကိုမှ မလို တော့ပါဘူး ဆိုတဲ့ စကားရှိတယ်။

ကိုယ့်ရဲ့အချစ်ကို နှုနယ်သိမ့်မွေ့တဲ့ သူတွေကို ပေးအပ်ရတဲ့အတွက် ယောကျ်ား မှာ အန္တရာယ်တွေ ရှိတယ် ဆိုတာ မှန်တယ်။ မိန်းမတစ်ယောက်ကို အရှုံးအမှုံး ချစ်တဲ့သူ၊ ကလေးတွေကို အလွန်အကျွံ ချစ်တတ်တဲ့သူပါ၊ ဒါမှမဟုတ် တိုင်းပြည် ကို ပြင်းပြင်းထန်ထန် ချစ်တတ်တဲ့ သူတွေဟာ ကံကြမ္မာရဲ့ အလှည့်စားကို ခံ ရတတ်ပါတယ်။ သူဟာ ကျန်းမာရေး ကောင်းမွန်သည့်တိုင် အဲဒီနောက်မှာတော့ စိတ်ဆင်းရဲရတော့ပါပဲ။ အာဏာရှိသည့်တိုင် ခွန်အားကောင်းသည့်တိုင် အနိမ့်ခံရ တော့တာပါပဲ။ သတ္တိကောင်းပြီး ဘဝ ဒဏ်ရာဒဏ်ချက်တွေကို ခံနိုင်သည့်တိုင် တစ်ဖက်သားကို တောင်းပန် တိုးလျှိုးရတော့တာပါပဲ။ သူကို ကံကြမ္မာက အပိုင် ကိုင်ထားပြီးပြီလေ။ ကိုယ် ချစ်ခင်နှစ်သက်သူ နာမကျန်း ဖြစ်တဲ့အတွက် အကြီးအကျယ် စိုးရိမ်သောက ရောက်ရတယ်။ ကိုယ်ကိုယ်တိုင် ခံစားနေတာ ထက်တောင် စိတ်ဆင်း ရဲရသေးတယ်။ သူဟာ အဲဒီလို အခါမျိုး မှာ အကူအညီ ပေးချင်တယ်။ ဒါပေမယ့် သူ ဘာမှ မတတ်နိုင်ဘူး။ သူဟာ ဘေးကနေ ကြည့်ပြီး သူ့ကိုယ်သူ သရဲဘောကြောင်သူ တစ်ယောက်လို့ ထင်နေတယ်။ သစ္စာဖောက် တစ်ယောက်လို့ ခံစားနေရတယ်။ သူ ချစ်ခင်တဲ့သူက ဖြစ်နေပြီး သူက ဘာ မှမ ဖြစ်ဘဲ ဖြစ်နေတော့ သူ့ဘာသာသူ မလုံမလဲဖြစ်ပြီး စိတ်ဆင်းရဲနေတယ်။

ဒါဟာ လူရဲ့ဆင်းရဲဒုက္ခတွေထဲမှာ အကြီးဆုံးပဲလို့ ထင်တယ်။ ဒါဖြင့် အဲဒီအခါမှာ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ဥပေက္ခာဝါဒီ ဉာဏ်အမြော်အမြင်ဟာ ဘယ်ကို ရောက်သွားပြီလဲ။ နေ့နယ်သိမ်မွေ့တဲ့ သူများနဲ့ ကိုယ့်ကြမ္မာကို နီးကပ်ထားတာဟာ ရူးသွပ်ခြင်းတစ်မျိုးပဲ မဟုတ်လား။ မွန်တိန်းဟာ သူ့နှင်ငံသားတွေရဲ့အရေးကိစ္စကို အသည်းထဲ၊ နှလုံးထဲကို သွတ်သွင်းဖို့ ငြင်းဆိုခဲ့တယ် မဟုတ်ဘူးလား။ ဟုတ်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် မွန်တိန်းကကော ဘာသားနဲ့ ထုထားတာမို့လဲ။ လာဘာတီ ဒုက္ခရောက်လာတဲ့အခါမှာ သူလည်း စိတ်ဆင်းရဲရတာ ပဲ မဟုတ်ဘူးလား။ ဒီလို ဝိရောဓိမျိုး ရှိနေတာကို ဘယ်သူမှ ငြင်းနိုင်မှာ မဟုတ်ပါဘူး။ ဘာဖြစ်လို့လဲ ဆိုတော့ ခရစ်ယာန်ဉာဏ်အမြော်အမြင်က ဒီအချက်ကို ထည့်သွင်း စဉ်းစားလို့ပါပဲ။ တစ်ခုတည်းသော ပြည့်စုံတဲ့ အဖြေကတော့ ပြောင်းလဲခြင်း မရှိတဲ့ အချစ်နဲ့ ချစ်နိုင်တဲ့ သူကိုသာ ချစ်ခင်ဖို့ပါပဲ။ ဘာသာရေးဆိုင်ရာ ပုဂ္ဂိုလ်တွေ သန္တိသုခ ရတယ်ဆိုတာ အဲဒီလို မေတ္တာထားနိုင်လို့ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် လူရဲ့ပကတိ စိတ်ကတော့ လူတွေနဲ့သာ ပတ်သက်ပါတယ်။ တကယ့် ချစ်မေတ္တာ မရှိရာ အရပ်မှာ ဉာဏ် အမြော်အမြင်ကိုလည်း တန်ဖိုးထားကြတာ မဟုတ်ပါဘူး။ ချစ်မေတ္တာဟာ ကျွန်တော်တို့ ကို မောင်းနှင်ထုတ်ပါတယ်။ စကားအရာမျှသာ ဖြစ်တဲ့ ဒုက္ခဝေဒနာတွေကို ကျန်းမာသန့်ရှင်းစွာနဲ့ ယုံကြည်မှုကင်းအောင် လုပ်ပေးပါတယ်။

ပျော်ရွှင်ချမ်းမြေ့မှုကို တားဆီးနေတဲ့ အရာတစ်ခုတော့ ရှိတယ်။ အဲဒါကတော့ ခေတ်သစ် လူသားရဲ့မရေမရာ နှိုင်မှုပဲ။ ခေတ်သစ်လူသားဟာ တကယ့် ခံစားချက်တွေနဲ့ ဆက်သွယ်ဖို့ ကြိုးစားတဲ့ အခါမှာ သူ့ခေါင်းထဲမှာ မရေရာ ဩပ်မဲ့တဲ့ ဖော်မျူလာတွေ၊ တရားသေ အယူအဆတွေနဲ့ ပြည့်နေတတ်တယ်။ တိရစ္ဆာန်တွေနဲ့ ရိုးစင်းတဲ့ လူတွေမှာ သဘာဝကျစွာ ပျော်ရွှင်ချမ်းမြေ့ မှု ရှိတတ်ကြတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲ ဆိုတော့ သူတို့ ဆန္ဒဟာလည်း ရိုးစင်းပြီး၊ အစစ်အမှန် ဖြစ်လို့ပဲ။ ယဉ်ကျေးတဲ့ လူကတော့ ကိုယ့်စကားတွေနဲ့ ကိုယ် ကြက်တူရွေး တစ်ကောင်လို ဖြစ်နေပြီး သိပ် ခံစားရခြင်း မရှိတဲ့ အချစ်တွေ၊ အမုန်းတွေနဲ့ သူ့ဘာသာသူ ပြန်ပြီး ဒုက္ခပေးနေတယ်။

အဲဒီ ပြောင်းပြန်ဖြစ်မှုကနေပြီး လူတွေ ထင်နေတဲ့ ဒုက္ခ သုက္ခတွေ ပေါ်လာခဲ့တော့တာပါပဲ။ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ တကယ့် ခံစားချက်တွေကို ပြန်လည် ဖမ်းမိအောင် လုပ်ရာမှာ အနုပညာသည် ကတော့ ဒဿန ပညာရှင်ထက် ကျွန်တော်တို့ကို ကူညီနိုင်ပါတယ်။

* * *

ပျော်ရွှင်ချမ်းမြေ့မှုရဲ့ လှို့ဝှက်ချက်ကို သိချင်ကြသလား။ လွန်ခဲ့တဲ့ နှစ်အတန်ကြာတုန်းက တိုင်း သတင်းစာကြီးရဲ့ လူပျောက်ကြော်ငြာ ကဏ္ဍမှာ အဲဒီမေးခွန်းကို မေးခဲ့ပါတယ်။ သိချင်တယ်လို့ ပြန်ကြားတဲ့ လူတိုင်းကို သတင်းစာတိုက်က စာတစ်စောင်စီ ပြန်ပို့ပေးပါတယ်။ အဲဒီ စာထဲမှာ သျှင်မက်သယူးရဲ့ ကထာ နှစ်ပုဒ် ပါ, ပါတယ်။ “တောင်းလော့၊ ထိုအရာကို ရအံ့။ ရှာလော့၊ ထိုအရာကို တွေ့အံ့။ ခေါက်လော့၊ တံခါးပွင့်အံ့။ ေတာင်းသောသူတိုင်းသည် ရကြကုန်၏။ ရှာသောသူတိုင်းသည် တွေ့ကြကုန်၏။ ခေါက်သောသူတိုင်းသည် တံခါးပွင့်ကြကုန်၏” လို့ ရေးထားပါတယ်။ ချမ်းမြေ့ ေပျာ်ရွှင်မှုရဲ့ သော့ချက်ဟာလည်း ဒီအတိုင်းပါပဲ။ ပန်ဒိုရာရဲ့ ကြူပ် အောက်ဆုံးမှာ မျှော်လင့်ချက် ရှိတယ်လို့ ရှေးလူကြီးတွေက ပြောခဲ့ကြတယ် ။ အဲဒီ မျှော်လင့်ချက်ကို မတွေ့ခင်တုန်းကတော့ မကောင်းဆိုးဝါးတွေ အများကြီးပေါ့။ နောက်ဆုံး မကောင်းဆိုးဝါးတွေ ထွက်ပြေးကုန်ကြတော့မှ မျှော်လင့်ချက်ကို တွေ့တာ မဟုတ်လား။ မိတ်ဆွေ ချစ်ကြည်မှုကို ရှာတဲ့သူဟာ မိတ်ဆွေကို တွေ့မှာပဲ။ အလားတူပဲ ပျော်ရွှင်မှုကို တကယ် လိုလိုချင်ချင် ရှာရင် ပျော်ရွှင်မှုကို တွေ့မှာပဲ။

ခပ်ငယ်ငယ်တုန်းကတော့ ကျွန်တော်တို့တစ်တွေဟာ ဖြေလို့မရတဲ့ မေးခွန်းတွေကို မေးခဲ့ကြတာပေါ့။ ငါ့အချစ်နဲ့ ထိုက်တန်တဲ့ ပြည့်စုံတဲ့ လူတစ်ယောက်ကို ဘယ်မှာများ ရှာရပါ့မလဲ။ ငါ့ ယုံကြည်မှုနဲ့ ထိုက်တန်တဲ့ မိတ်ဆွေ တစ်ယောက်ကို ဘယ်မှာများ ေတွ့နိုင်ပါမလဲ။ ငါ့ တိုင်းပြည်ရဲ့ ငြိမ်းချမ်းမှုနဲ့ ပျော်ရွှင်မှုကို ပေးနိုင်တဲ့ တရားဥပဒေတွေကို ဘယ်မှာများ တွေ့နိုင်ပါ့မလဲ။ ငါကိုယ်တိုင်ကော ငါ့ ပျော်ရွှင်ချမ်းမြေ့မှုကို ဘယ်လိုများ ရှာလို့ ရနိုင်ပါ့မလဲ။

ပြဿနာကို ဒီလို လိုက်ရှာနေတဲ့ သူအဖို့တော့ ဘယ်တော့မှ ရှာလို့ တွေ့နိုင်မှာ မဟုတ်ဘူး။

ဒီပြဿနာရဲ့ မေးခွန်းတွေကို ဒီလို မမေးလို့ ဘယ်လို မေးရမလဲ။ ငါ့လို အားနည်းချက် ရှိတဲ့ လူတွေကို ဘယ်မှာများ ရှာလို့ တွေ့နိုင်ပါ့မလဲ။ လူမျိုး တစ်မျိုးရဲ့တည်ရှိမှုအတွက် ရှားပါးတဲ့ အရည်အချင်းတွေဟာ ဘာတွေများပါလိမ့်။ ငါ့ ရဲ့ခွန်အားနဲ့ ငါ့ ရဲ့အချိန်ကို ဘယ်အလုပ်မျိုး မှာ အသုံးချရပါလိမ့်။ ငါ ရနိုင်တဲ့

ပျော်ရွှင်မှုမျိုးဟာ ဘယ်လို ပျော်ရွှင်မှုမျိုးပါလိမ့်။ ဘယ်သူ့အချစ်နဲ့မှ ငါ ပျော်ရွှင်မှု ရနိုင်ပါလိမ့်။

လူတွေရဲ့အရေးကိစ္စတွေဟာ အမြဲတမ်း ဟန်ချက်ညီနေတာ မဟုတ်ပါဘူး။ ယုံကြည်မှု၊ ဘဏ်အမြော်အမြင်၊ အနုပညာ စသည်တို့ကြောင့် တစ်ချိန်တစ်ခါမှာ ဟန်ချက်ညီမှုကို ရနိုင်တာ မှန်ပါရဲ့။ နောက်တော့ ပြင်ပ သြဇာတွေနဲ့ စီတ် အလိုဆန္ဒက အဲဒီ ဟန်ချက်ညီမှုကို ဖျက်ဆီးပစ်လိုက် တော့တာပါပဲ။ အဲဒီအခါကျတော့ ကိုယ်ဟာ ကျော ကဆောင်ကြီးကို နောက်တစ်ခါ ပြန်တက်ရပြန်ရော။ တကယ်တော့ အဲဒီလို သတ်မှတ်ထားတဲ့ နေရာတ စ်ခု (ဟန်ချက်ညီမှု) ရဲ့ ပတ်ပတ်လည်မှာ ယိမ်းလိုက်၊ ယိုင်လိုက်၊ တည့်မတ်သွားလိုက်နဲ့ သွားနေတာကို က ဘဝပါပဲ။ ဒီလို နေရာတစ်ခု ရှိတယ်လို့ သိထားတာကိုက ပျော်ရွှင်မှုပါပဲ။ အပြင်းထန်ဆုံး ဆိုတဲ့ အချစ်မှာ မရေတွက်နိုင်တဲ့ သေးဖွဲတဲ့ ပဋိပက္ခကလေးတွေ ရှိပြီး သစ္စာရှိခြင်း ဆိုတဲ့ အရာက အဲဒီ ပဋိပက္ခကလေးတွေကို ဖြေရှင်းပေးသွားပါတယ်။ အလားတူပဲ၊ ပျော်ရွှင်မှု ဆိုတာကလည်း ရုန်းကန်မှုတွေ၊ အရှုံးတွေနဲ့ ဖွဲ့စည်းထားတာ ဖြစ်ပြီး မျှော်လင့်ချက်က ဆယ်ယူထားရတဲ့ အရာ ဖြစ်ပါတယ်။
။

မြသန်းတင့်

Myanmar Books
for
Kindle
Reader
Creator
*M*m*B*f*K*R*